

صحت	ست	غلط	صحيح
۶۰۵	۲۴	لور لي	لور لي
۶۰۵	۲۵	لور ي	لور لي
۶۰۷	۱۵	هي	پژهي
۶۰۸	۲۴	طن	طن تا
۶۱۳	۲۶	پها	پها
۶۱۵	۸	حو	هي
۶۱۷	۲۴	ويدي	ويديو
۶۱۹	۲۷	خوگرو	خروء خو
۶۲۳	۳	وبا	وبو
۶۲۳	۱۳	كيائين	كباين نه
۶۳۱	۰	پور تا	پتور تا
۶۳۲	۹	ايندس	ايندس
۶۳۵	۱۴	چيس	چبو
۶۴۱	۱۸	شك بر	بر شك
۶۶۱	۲۰	بو	وبو
۶۶۷	۱۹	پڌائيند سائو	پڌائيند و سائو

موضوع	تعداد	مبلغ
مجموع	۶	۴۶۸
آب و هوا	۱۱	۴۶۸
آب و هوا	۲۴	۴۶۸
آب و هوا	۶	۴۶۸
آب و هوا	۱۲	۴۶۸
آب و هوا	۶	۴۶۸
آب و هوا	۲	۴۶۷
آب و هوا	۱۴	۵۰۱
آب و هوا	۱۶	۵۰۱
آب و هوا	۱۵	۵۱۶
آب و هوا	۲۶	۵۱۶
آب و هوا	۱۰	۵۲۰
آب و هوا	۱۲	۵۳۶
آب و هوا	۵	۵۵۳
مجموع ۱۹۵۷ بر اثر		
کتابخانه	۲۴	۵۵۸
کتابخانه	۲۵	۵۵۸
کتابخانه	۶	۵۵۹
کتابخانه	۱۱	۵۶۱
کتابخانه	۱۲	۵۶۵
کتابخانه	۴	۵۶۴
کتابخانه	۱۰	۵۶۳
کتابخانه	۲۴	۵۵۹
کتابخانه	۱۰	۶۰۰

صفت	ست	غلط	صحيح
۴۳۰	۱۷	ڪرائندڙ	ڪرائندڙ
۴۳۴	۴	جڏا	جڏانا
۴۳۶	۷	ملي هي	جي مبلي
۴۳۴	۱۲	آلر	آلر
۴۳۴	۲۴	ڏلاسريءَ: صفت ۶۶۱	ڪاٺي ڇڏي
۴۳۶	۷	ڌاران	ڌارن
۴۳۷	۱۶	ڪرا بالو	ڪرايو
۴۳۸	۱۷	ڪريو	ڪرايو
۴۳۸	۲۶	مڇيوڻ	مڇيون
۴۳۹	۴	له	له
۴۴۰	۲۳	پاوه	پاوه
۴۴۵	۱۷	کان	کان
۴۴۸	۵	ٺوڻ	ٺو
۴۴۸	۱۰	سڌاڻي	سڌاڻي
۴۴۹	۶	آهي	آهي
۴۴۹	۱۱	دو ٽيڙ دان	دو ٽيڙ دان (شهر)
۴۵۱	۱۹	آهي	آهيان
۴۵۳	۲۲	ٿي	ٿي
۴۵۶	۱۲	ح	اح
۴۶۳	۲	لهڻڪري	لهڻڪري
۴۶۳	۳ ۴ ۲	ر بڊار جو	ر بڊار
۴۶۹	۱۸	رڌ	رڌ
۴۷۵	۸	بندو	ڏ بندو
۴۷۶	۱۳	چو	چاٽون
۴۷۷	۲۰	پاوڻي	پاوڻي

صفحہ	ست	غلط
۳۱۴۴	۵	صحیح
۳۱۴۵	-	جی یت
۳۱۴۶	-	نمسکار پگتی
۳۱۴۹	۸	داس یوروپ پگ
۳۱۴۹	۱۸	سا رسا
۳۵۲۶۳۵۱	-	آپ
۳۵۵	۴	داس یوروپ پگتی
۳۵۵	۹	پچہ
۳۶۰	۱۰	پاڑی
۳۶۶	۷	داحہ آء
۳۶۶	۱۰	بجو
۳۷۴	۲۱	د پیا
۳۷۷	۱۵	وتی
۳۸۱	۱	شدی
۳۸۴	۶	پر ہم
۳۹۴	۱۵	نتی نتی
۳۹۵	۱	منوتی
۴۰۸	۱۰	کڑاھاٹو
۴۰۸	۱۰	سیدی
۴۱۷	۲۶	آلیرا
۴۱۸	۹	کرت
۴۲۳	۳	سو
۴۲۹	۶	پر ماتما
۴۳۰	۱	تونگ
۴۳۰	۱۱	ٹیٹو
		جیو، آلپ

صفت	ست	غلط	صحيح
۱۹۲۹۶۴۲۹۵	۱۹	د	د
۲۹۸	۱۷	گديءَ	گديءَ
۲۹۹	۴	”ستت	ستت
۳۰۰	۷	آنگه گ	آنگه گ
۳۰۱	۱۸	آندسي ام	آندسي ام
۳۰۳	۹	پائسا دس	پائسا هي دس
۳۰۳	۱۷	ن	ن
۳۰۴	۹	گولد لار	-
۳۰۸	۱۳	کوئي	-
۳۰۸	۱۳	ڌڻ وٺڻگو	ڌڻ وٺڻگو
۴۰۹	۱۳	درب	درب
۳۱۴	۱۶	ڍاڙو	ڍاڙو
۳۱۵	۱۸	ڪاراءَ	ڪاراءِ
۳۱۶	۴	ڪوءَ	ڪوءَ
۳۱۷	۴	لڳو	لڳو ”
۳۱۷	۱۸	جي	ئي
۳۲۲	۱۹	ڪر ڳھو	ڪر ڳھ
۳۲۳	۷	ر- ٺڻ	ر سائڻ
۳۲۲	۱۳	يون	يون
۳۲۵	۱	لي	ئي
۳۲۸	۲۵	ميهڙي	ميهڙي
۳۳۱	۶	ڌڻو	ڌڻو
۳۳۵	۲۲	پائي	پائي
۳۳۶	۴	سر برھ	سر برھ
۳۴۱	۳	سڀا	سڀا
۳۴۲	۱۱	عن	جي

صنفه	ست	غلط
۲۴۷	۳	صحیح
۲۴۹	—	ني
۲۵۲	۲۰	دک چت
۲۵۲	۲۶۹ ۲۲	هڪجهڙو
۲۵۳	۳	هيٺيان
۲۵۳	۱۵	اگر
۲۵۵	۱۵	جي
۲۵۷	۵	اگر
۲۶۱	۱۲	رر اڏ چري
۲۶۲	۱۰	ويچارا
۲۶۴	۲۰	نرملا آڪارا
۲۶۶	۱۳	اڃاڻتا ڪين
۲۶۶	۱۹	آڏ
۲۶۶	۲۰	ڏٺائون
۲۶۷	۱۸	مدراه
۲۶۸	۲۴	جيئ نگر
۲۷۰	۴	اوانڪا
۲۷۰	۸	د ڀل
۲۷۲	۲۲	نواس
۲۷۹	۴	(۱) سمرڻ
۲۸۱	۱۸	د يڪڻا
۲۸۲	۲۱	سوامي جي
۲۸۳	۱۱	ڪٿا
۲۸۴	۸	جاني
۲۸۹	۲۲	ڏ ياوئنگه
۲۹۴	۱۵	پر پر تا
		مولڪي
		تو مولڪي

مبلغ	مست	مبلغ
۱۷۹	۱۷	۱۷۹
۱۸۳	۱	۱۸۳
۱۸۵	۱۷	۱۸۵
۱۹۵	۲۰	۱۹۵
۱۹۶	۱۰	۱۹۶
۲۰۰	۲۴	۲۰۰
۲۱۰	۱۳	۲۱۰
۲۱۵	-	۲۱۵
۲۱۵	۳	۲۱۵
۲۱۶	۱۷	۲۱۶
۲۱۷	۱۵	۲۱۷
۲۲۰	۱۲	۲۲۰
۲۲۱	۲	۲۲۱
۲۳۰	۵	۲۳۰
۲۳۳	۲	۲۳۳
۲۳۴	۲۳	۲۳۴
۲۳۷	-	۲۳۷
۲۳۷	۵	۲۳۷
۲۳۸	-	۲۳۸
۲۳۹	-	۲۳۹
۲۴۰	۱۰	۲۴۰
۲۴۰	-	۲۴۰
۲۴۰	-	۲۴۰
۲۴۱	۱۶	۲۴۱
۲۴۳	۱۱	۲۴۳
۲۴۵	۱۵	۲۴۵

پيلنامو

صفحہ	سنت	غلط
۳	۳	د لڏ
۱۱	۱	ٿالان
۲۲	۱۵	هر هان
۲۸	۳	پر يمي
۳۹	۱۴	وڪر
۴۱	۶	پڊي
۴۸	۸	سنت
۷۳	۱۴	(۲)
۷۳	۱۶	بئر ئي
۸۸	۱۱	وشو
۹۴	۳	جئن
۹۶	۲	ڪوڙ
۱۱۰	۱۱	وڪار
۱۱۳	۵	تہ ڏس
۱۱۷	۴	دار شتالت
۱۱۷	۱۹	دوشتالت
۱۲۰	۱	۲۲۰
۱۵۴	۴	گهوڙو
۱۶۲	۹	پشپ
۱۶۶	۷	دوهني
۱۶۸	۱۷	ماتما
۱۷۰	۴	ماتا
۱۷۱	۳	مڌ
	۳	مڌ

۱۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰

۵۹۷-۸۰۰

پاؤنداس جیہنداس پارداصاٹے

- ۱۔ ہسٹک میٹین ہندان ملی سکھدا۔
- ۲۔ مسٹر داہنداس جیہنداس پارداصاٹے
- ۳۔ ویٹل پوٹا۔ استیشن ماسٹر ہندو آہر
- ۴۔ ایڈرام پاؤنداس
- ۵۔ استیشن ماسٹر داہ۔ کول لٹو
- ۶۔ مسٹر جیہند کپڑو مل
- ۷۔ اور مسٹر۔ کپڑو براج
- ۸۔ مسٹر کپڑو کپڑو مل
- ۹۔ کپڑو کپڑو کپڑو
- ۱۰۔ پاؤنڈ جیہنداس کپڑو
- ۱۱۔ معرفت و قومل روہیہ
- ۱۲۔ فریڈرک ہسٹس، منو در۔ کپڑو
- ۱۳۔ ڈاکٹر مل کپڑو کپڑو
- ۱۴۔ مسٹر شیواسک پھلو سک
- ۱۵۔ کپڑو کپڑو کپڑو
- ۱۶۔ سکھ جی مکھ کپڑو کپڑو

Printed by C. K. Kodwani,
at the Kohinoor [Elec.] Printing Works.
Mulu Babur-Lane, Shahi Bazar, Hyderabad Sind and
Published by Mr. Bhawandas Hemandas Pardasani
Station Master, Tando Adam.

شڪر ادائي

..... مان هيٺين ڀائرن ۽ ماڻهن جا ٿورا ٿو مڃان جن هونڪي
هن ڪتاب جي ڇپائڻ ۾ مدد ڪئي آهي.

- ۱- رڪي وشيداس حيدرآباد سنڌ ۵۰۰۰۰
- ۲- سر ڳواسي جهڻمل ڪيولرام ” ۲۵۰۰۰
- ۳- مسٽر زگھومل خوبچند ڀڳت حيدرآباد سنڌ ۲۵۰۰۰
- ۴- مسٽر نلسنڊاس رازاڪرشن ڀڳت ” ۲۵۰۰۰
- ۵- سر ڳواسي ڀر تاراء نائڪرام ڪر ٻالاڻي ۲۵۰۰۰
- ۶- سينيٽ ڦيرومل ڏيارام ” ۲۵۰۰۰
- ۷- سر ڳواسي ديوان ڪيولرام اڏارام ” ۲۵۰۰۰
- ۸- سر ڳواسي رازا جهڻمل ” ۲۵۰۰۰
- ۹- سينيٽ گيانچند جيوترام ” ۲۵۰۰۰
- ۱۰- شريمني چندن ٻائي شيواسنگھ ” ۲۵۰۰۰
- ۱۱- شريمني ٽاڪري ٻائي تيجومل سکر ۲۵۰۰۰
- ۱۲- شريمني نلسن ٻائي سکر ۲۵۰۰۰
- ۱۳- شريمني ڀٽئي ٻائي سکر ۲۵۰۰۰
- ۱۴- ڀائي ٽاڪومل سکر مل بهلاڻي ۵۰۰۰۰
- ۱۵- سينيٽ جيوترام ڪيٽلداس بهلاڻي ۲۵۰۰۰
- ۱۶- مسٽر ڪرمچند ناروشاه ۲۵۰۰۰
- ۱۷- ڪيٽي ماء شڪارپور ۲۵۰۰۰
- ۱۸- سر ڳواسي بالومل اڏارام حيدرآباد سنڌ ۱۵۰۰۰
- ۱۹- سر ڳواسي مونل ٻائي منگهارام حيدرآباد ۱۲-۸۰۰
- ۲۰- مسٽر ڏيچند ڪوڏومل ميرائي ناروشاه ۱۰۰۰۰
- ۲۱- شريمان مولچند بولچند هالاڻي ۱۰۰۰۰
- ۲۲- مسٽر ڌرمڏاس ناروشاه ۵۰۰۰۰
- ۲۳- مسٽر ڪوڏومل اجيتسنگ بهلاڻي ۵۰۰۰۰
- ۲۴- ڀائي قنڌاس جهامڏاس جلياڻي گاهي خان ۵۰۰۰۰
- ۲۵- ڀائي ڏيارام هوتچند بهلاڻي ۲-۸۰۰
- ۲۶- ڀائي ڪيسومل موٽومل خانواھ ۲-۸۰۰
- ۲۷- شريمني ڇانڊي ٻائي جهڻمل حيدرآباد ۵۰۰۰۰

سري نارائڻ حري ابدیس (۶۷۴) مندودريءَ جي ڪتا

ٿوري به سميت شوا ڪئي هونئي. اوج گني ڏني ٿي،
جتن ٻڌجي ٿو ته راوڻ جي استري مندودري اڳئين حشر ۾
ڏيڏري هئي. هڪڙي ڏينهن گهڻن سنتن گڏجي ڪر آئي
ڪير ٿي ناهي. هڪڙو وڏو زهريلو نالو اُن ڪر ٿي ۽ هر ڪري
ٻيو. ڏيڏريءَ ڏٺو. ويچار ڪيائين ته سڀ سميت ڪير ٿي
ڪانهدا ته مري ويندا. مان اهڙو اُٻاءُ ڪريان هر سميت ڪير ٿي
نه کائين. ۽ ڏهن سميت گڏ ٿيا ۽ ڪر ٿي آندائون ڏهن وجهه،
وٺي سنتن جي ڏسندي ڏسندي ڏيڏري ڪر ٿي ۽ هي
ٿي ۽ هر اڇل ڏيئي وڃي پئي ۽ انهي مري وئي. سنتن
ڪاوڙجي سراب ڏاس نه اڙي ڏيڏري. ٿو اسانجو ٺهرو
نگهو بوجن حراب ڪري ٻڌيو، وح، وڃي راکسبائي ٿي
چڏهن ڪر هار يائون ته ٿري مان هڪڙو زهريلو نالو لنگو.
ڏهن سنتن ويچار ڪيو ته چڪو ٿو. هڪڙو هن هيءَ ڪر ٿي
کائون ها ته سڀ مري وڃون ها. هن ڏيڏريءَ اسانجي جان
بچائي آهي. سرونڪسان ڏنائون ته هن اسانجي پٽائڻ واسطي
ٻڌهجي جان ڏي آهي. ڏهن سنتن ٻڌهجي ٿي نه بل سان
هنڪي سندس ڪما بنائي ٻڌهجي مندر جو ڪم سندس حوالي
ڪيو ۽ سڀ شاستر پڙهايا ٿوس. ڪنبا به پڙهين سان شيوا ڪندي
هئي. هڪڙي ڏينهن انگرا وٺي ۽ هو ويڙج ڪري پيو. هن
اهو دولي ۾ وجهي هڪ عهد ٺاهي رکيو. هن ڪنبا دولي
۾ ڪا اهر شيءَ سمجهي اها کائي ڇڏي ته گرب تي پس.
انگرا جي ويڙج مان ٻندا ٿي ڪري اهو نالو انگد ٿو. نالو
ٻندا ٿي ٿي رسين هنڪي ويچار ٿي سمجهي نالو سوڌو
صندوق ۾ بند ڪري لڏي ۽ ۾ لوڙهي ڇڏيو. پڙهين يائين
ڪنبا کي رسين گهڻا ور ڏنا هئا ته ٿون راکسبائي ٿي ڪابو
نه پڳن ٿي ٿي ۽ گهڻي پٽن جي ڪم ڪانءِ نه ڪنبا ٿي

سري لائڻ هري اُڀديش (۶۷۳) حلوائن جي نيڪيدار جي
سوامي جن بي به ڪٿا ٻڌائيندا هئا، جا ڪٿا کين
جي نيڪيدار سردار سر جن سنگهه ٻڌائي هئي - هن کين
ت هڪڙو راجا هر دوار آيو - هن کي سيجا دان ڪري
پوڄ ڪرڻو هو - مون کي سڏايائين - چيائين ته مون کي ٻه
ڪرڻو آهي - ۱۴۰۰ چوڻيٿاليهه سون رپين جي منائي
ڪري سڀان موڪلج - مان ڏاڍو خوش ٿيس ۽ راجا
چير نه بلڪل چڱو - جڏهن اُتي ٻاهر آيس تڏهن وري
مون کان پڇيو ته جيڪي راجا صاحب چيو سو تو سمجهيو -
چيو ته ها، مون سمجهيو - راجا صاحب ۱۴۰۰ چوڻيٿاليهه سون
جي منائي چئي آهي - وزير چيو ته چوڻيٿاليهه سون جي
فقط ۱۴۰۰ چوڏهن سون رپين جي منائي چئي اٿس - تڏهن
مون چيو ته چڱو چوڏهن سون رپين جي ئي سهين - جڏهن
ٻاهر آيس تڏهن ڏيڍي واري دربان چيو ته جيڪي وزير
صاحب چيو سو سمجهي ۽ - مون چيو مانس ته سمجهي، چوڏهن
سون جي منائي چئي اٿس - هن چيو چوڏهن سون جي نه،
فقط چئن سون جي منائي چئي اٿس - مون چيو چڱو - پر مون
ويچار ڪيو ته ٽي هزار ته وزير کائي ويو ۽ هڪ هزار ڏيڍي
وارو دربان کائي ويو - مان به ٿوري ٿو منائي موڪليان - ڏسان
ته راجا صاحب مون کي سڏائي پڇي ٿو يا نه - مون تيرهن
رپي من واري پنج من منائي موڪلي - پر مونوت چار سؤ
رپيا موڪليائون، ڪنهن ڪچيو ڪونه - مون انهن رپين جو
چيتر به پيدار وڪرائي ڪپائي ڇڏيا - ڏسو، ماڻهو هر دوار به اچي
ٻاڻ ته دان پڇ ڪونه ڪن، اٿلوان کي به لٽ چاهين ٿا -
انهيءَ جو نالو مهاپاپ آهي - اهو بچر پاپ آهي - انهيءَ کان
بچڻ گهرجي - هونئن ته سڀني جاين تي پاپ ڪرڻ جي منع
آهي - پر تيرت تي ڪڏهن به پاپ ڪرڻ نه گهرجي -

سري نارائ هري اپديس (۶۷۲) شوجي ۽ ۽ پارتي ۽ جي ڪٿا

گهٽڪي ماڻهو اتي اڻڻان واسطي آيا. پارتي جي ۽ شوجي
۽ گهمندا گهمندا آيا. پارتي ۽ ڀڄڻو نه اڃ شيترا ماڻهو جو گڏ
ٿيا آهن. شوجي ۽ ڄڻو نه اڃ ڪٽي آهي اڃ اڻڻان جو مهاڻو
آهي. اڃ جو اڻڻان ڪندڙ مري اٿم لوڪن م ويندو. ههڃا
سڀ ڀاڻ دور ٿي ويندا. تڏهن پارتي ۽ ڀڄڻو نه سڀني کي
هڪجهڙو ڦل ملندو؟ شوجي ۽ ڄڻو نه ڦل نه ڪڍڻ هڪڙي
ڌرمالما کي ٿي ملندو. ٺاهي نه سڀ ڀاڻ مريد ڪري ويندا.
پارتي جي ۽ هٿ ڪم ۽ ڄڻان نه مونکي ضرور ڏيکارڻو نه
ڪڍهڪي ڀڄ ملندو. شوجي ۽ ڄڻو نه ڄڻو مان ڪرو، ڀڄان،
ڪوڙ هو ٿان ٿو. لوڪي سورهن ورهين جي لاکل سندر
استري ڪريائون. ٽون سڀني کي ڀارڻا ڪڍ نه مڏهڻو پتي
ڀڄان آهي، ٿر ٻيڻي حل جي گهاڙو آڻي ڏيو نه مان پتي ۽ کي
اڻڻان ڪرائي ڄڻو ڀلو ڪريان، ڀڄو جو اڃ وڏو مهاڻو لڳو
آهي. اٿن ٿي ڇڙوائڻي ڀر شوجي پتي رهيو. پارتي جي
سڀني کي ڀارڻا سان چوندي رهي، ڀر سڀني اٿن چوندا
رهيا نه اڙي دٻي! هن ڀڏي ڪرو ڪوڙ هئي پتي ۽
کي ڇڏي اسان سان هل، لوڪي سڪي رکندياسن. مهاڏو ڀڄي
پارتي ۽ کي ڄڻو نه اڃا ماڻهو نمرت ٿي اڃي نه ڀاڻ مريد
ڪري رهيا آهن. نمرت جو مهاڻو هڪڙي ڪوٺ ملندو. اڃر
هڪڙو ڀر هٿ آيو. اٿڪي نه پارتي جي ۽ ڄڻو، ڀر هن ڄڻو نه
ماناڻي! اڃ ٻڪ ڀر ڀاڱو راج جي اڻڻان جو مهاڻو آهي. مونکي
گهاڙو ڏي نه مان پري ٿو اڃان پوء ٽون شر ڏا سان پتي کي
اڻڻان ڪراء. جهٽ ڄڻو ڀلو ملندو. اٿن چئي گهاڙو ڪٿي
وڃو. ملي ڌوئي وڃ سر مان ٻاڻي پري پارتي ۽ کي گهاڙو
آڻي ڏنائين. پارتي ۽ پتي ۽ کي اڻڻان ڪرايو. مهاڏو ڀڄن نه
ڄڻا ڀلا نسا. ڄڻان نه هن ڀر هٿ کي ٽڙڪا اڻڻان جو مهاڻو
ملو. ڀڄ ڪي هلو آهي.

سري نالائط هري اُپديش (۶۷۳) حلوائن جي نيڪيدار جي ڪٿا

سوامي جن بي به ڪٿا ٻڌائيندا هئا، جا ڪٿا کين حلوائن جي نيڪيدار سردار سرجن سنگهه ٻڌائي ڇڏي. هنن کين ٻڌايو ته هڪڙو راجا هر دوار آيو. هنن کي سڃاڻان ڪري برهمڻ پوڄ ڪرڻو هو. مونکي سڏايائين. چيائين ته مونکي برهمڻ پوڄ ڪرڻو آهي. ۱۴۰۰ چوڻيتاليهه سون رپين جي منائي تيار ڪري سڀان موڪلج. مان ڏاڍو خوش ٿيس ۽ راجا کي چير نه بلڪل چڱو. جڏهن اٿس ٻاهر آيس تڏهن وزير مونکان پڇيو ته جيڪي راجا صاحب چيو سو تو سمجهيو. مون چيو ته ها، مون سمجهيو. راجا صاحب ۱۴۰۰ چوڻيتاليهه سون جي منائي ڇڏي آهي. وزير چيو ته چوڻيتاليهه سون جي نه فقط ۱۴۰۰ ڇوڏهن سون رپين جي منائي ڇڏي اٿس. تڏهن مون چيو ته چڱو ڇوڏهن سون رپين جي ئي سهين. جڏهن ٻاهر آيس، تڏهن ڏيڍي واري دربان چيو ته جيڪي وزير صاحب چيو سو سمجهي. مون چيو مانس ته سمجهي، ڇوڏهن سون جي منائي ڇڏي اٿس. هن چيو ڇوڏهن سون جي نه، فقط چئن سون جي منائي ڇڏي اٿس. مون چيو چڱو. پر مون ويچار ڪيو ته ٽي هزار ته وزير کائي ويو ۽ هڪ هزار ڏيڍي وارو دربان کائي ويو. مان به ٿوري ٿو منائي موڪليان. ڏسان ته راجا صاحب مونکي سڏائي پڇي ٿو يا نه. مون تيرهن رپي من واري پنڃ من منائي موڪلي. پر مونوت چار سؤ رپيا موڪليائون، ڪڏهن ڪڇيو ڪونه. مون انهن رپين جو چيتر بر پيدار وڪرائي ڪڍيا. ڏسو، ماڻهو هر دوار ۾ اچي پاڻ ته دان پڇ ڪونه ڪن، اٿلو دان کي به لٽ چاهين ٿا. انهيءَ جو نالو مهاپاپ آهي. اهو بچر پاپ آهي. انهيءَ کان بچڻ گهرجي. هونئن ته سڀني جاين تي پاپ ڪرڻ جي منع آهي. پر تيرت تي ڪڏهن به پاپ ڪرڻ نه گهرجي.

سري ناراج هري ابديش (۶۷۲) شوجي ۽ ۽ ٻارتي ۽ هي ڪٿا
 ڪيڏيئي ماڻهو اتي اڻسڻ واسطي آيا. ٻارتي ۽ ۽ شوجي
 ۽ ڪنهن ڪنهن آيا ٻارتي ۽ ٻيڙي ۽ اڄ هيترا ماڻهو ٻيو ڪڏ
 ٿيا آهن. شوجي ۽ ڄمڻ ۽ اڄ ڪٿي آهي. اڄ اڻسڻ جو مهاڻو
 آهي. اڄ جو اڻسڻ ڪنڌڙ مري اتر لوڪن ۾ ويندو. هڪڙا
 سڀ باب دور تي ويندا. لڏهن ٻارتي ۽ ٻيڙي ۽ سڀني کي
 هڪڙو ڦل ملندو؟ شوجي ۽ ڄمڻ ۽ ڦل ۽ ڪنهن هڪڙي
 ڌرماء کي ئي ملندو. باقي ۽ سڀ باب ڦرند ڪري ويندا.
 ٻارتي ۽ هي ۽ هڪ ڪم ۽ ڇهائڻ ۽ موانگي ضرور ڏيکارڻ ۽
 ڪنهن کي ڀڄ ملندو. شوجي ۽ ڄمڻ ۽ هڪڙو مان ڪروڙ، ٻه مار
 ڪوڙ ۽ هو ٿان ٿو. توکي سورهن ورهين ۽ لاکل سندو
 استري ڪريائون. تون سڀني کي ڀارڻا ڪم ۽ مڏهڻو پتي
 ٻه مار آهي، ٿر سڀني حل ۽ ٿهڙو آڻي ڏيو ۽ مان پتي ۽ کي
 اڻسڻ ڪرائي ۽ هڪڙو ڀلو ڪريان، ٻيو جو اڄ وڏو مهاڻو لڳو
 آهي. اٽن ئي ڇوڙائي ۾ شوجي ۽ پتي ۽ ٻه مار ٻارتي ۽ هي
 سڀني کي ڀارڻا سان ڇوڙي رهي، ٻه سڀني اٽن ڇوڙا
 رهيا ۽ اڙي ڏيو! هن ڏي ڪروڙ ڪوڙ هئي پتي ۽
 کي ڇڏي اسان سان حل، توکي سڀني ڏکڻاسن. مهاڻو پتي
 ٻارتي ۽ کي ڄمڻ ۽ اهڙا ماڻهو ٿور تي اڄي ۽ باب ڦرند
 ڪري رهيا آهن. ٿور جو مهاڻو هڪڙو ملندو. آخر
 هڪڙو ڦرندو آيو. اٽڪي ۽ ٻارتي ۽ ڄمڻ، ٻه مار ڄمڻ
 مانا ۽ اڄ بڪ ڀر ڀاڱو اڄ هي اڻسڻ جو مهاڻو آهي. مولڪي
 ٿهڙو ڏي ۽ مان پري ٿو اڃان ٻوڙ نون شرڏا سان پتي کي
 اڻسڻ ڪراء. ڇهت هڪڙو ڀلو ملندو. اٽن ڇي ٿهڙو ڪٿي
 وڻو. ملي ڏوئي روح سر مان ٻاڻي پري ٻارتي ۽ کي ٿهڙو
 آڻي ڏنائين. ٻارتي ۽ پتي ۽ کي اڻسڻ ڪرايو. مهاڻو پتي ۽
 چڪا پلا ٿيا. ڇهائون ۽ هن ڦرندو کي ٿهڙا اڻسڻ جو مهاڻو
 ۽ ٻه ڪي هڪڙو آهي.

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۷۱) پرميسر چڱوئي ڪريو

تڏهن آدميءَ پڇيس ته ڪٿي ويندا؟ سنت چيس ته ديرادون مان ٿي رشڪيش ويندس. تڏهن هن چيس ته اڪيون بند ڪر ته هيٺ ڇو هيٺ پھچي ويندين. تڏهن سنت چيس ته توهين پهر يائين ته سچ سچ ٻڌايو ته توهين ويس ڌاري ڪير آهيو. هن نٿي ٻڌايو، پر سنت ڏاڍو هٿ ڪيو. تڏهن چيائينس ته مان شو جي آهيان ۽ هيءَ پار ٻئي جي آهي. توهان جي سرير کي بيمار ڏسي توهانجي شيوا لاءِ هتي ظاهر ٿيا آهيون. اسين هتي هماليه ۾ رهندا آهيون. سنت چيو ته مان به چار ڏينهن پيا به رهي توهانجو ست سنگ ڪرڻ چاهيان ٿو. تڏهن انهن چيو ته هاڻي نه. ٻي خبريءَ جي وقت ۾ اسين توهانجي شيوا ڪندا رهيا آهيون، هاڻي وڃو. تڏهن سنت جيءَ هننچو درشن چڱيءَ طرح ڪري اڪيون بند ڪيون ۽ پاڻ کي ديرادون جي ويجهو ڏسي پوءِ رشڪيش اچي سڀني سندن کي اها ڪٿا ٻڌائي ۽ چيائين ته هاڻي مون کي پورو پورو آهي ته پرميسر جيڪي ڪري ٿو سو چڱوئي ڪري ٿو. مهندجو شريار بيمار ٿيو ته پرميسر جو درس پاڻ ۾ سوامي جن هڪڙو بيان ڪندا هئا ته:—

باجر ٻاپ نه اُٿري. جاءِ ڪڇي ڪڍي.

گنگا جو مهاتم ڪلچر ۾ گهڻو آهي پر تيرت ٻڌيءَ سان گنگا جو شيون ڪڇي ته سري گنگا جي ٻاڻن کي دور ڪري ٿي، جئن لڪيل آهي:— پر مان:—

چپ ٽپ سنجهر سا ڌرتي. تيرت ڪڇي واس.

[سري راڳ ۴: ۱ صفحو ۵۶]

چپ ٽپ سنجهر ڪرڻ کانسواءِ گنگا اشان جو پورو مهاتم نٿو ملي، جئن هڪ وقت پر پاڳ راج جو ڪنپ لڳو هو.

سري نارالڻا هري ابديش (۶۷۰) برمسر چڱولي ڪرڻو
 ڏهندو سارءَ - مون هنڪي گهڻو سمجهايو، پر هن ناڪل نه مڃيو
 ، ااري ڇڏيائين - پر منهنجي من ۾ ويچار هي ڪري ڌار
 رهيو - سمجهڻ نه ڪو ڀلو ٿيو آهي - ٿورو اڳتي وڌيس ڏٺو
 نه هڪڙي وڏي سندر ناولي هئي - ان هي ويجهو هڪ
 ڪولو ٺهيو ٻيو هو - وٺڻ هي ڇانو نه هئي ۽ ويجهو رستي ۾
 ٻيچ - سڀ تاه ٻا ڏا به ڪري يا هئا - سي گڏ ڪري
 ويٺائي ڪولي ۾ آسڻ ڪر - ناولي ۽ مان چيٽ ٻاڻي پئي
 سهر - ڏوريءَ هي نه ضرور نه هئي - نه چار ڏينهن اتي
 رهي - چڱو ڀولي اڳتي هليو ويس -

ورڪم ستن ۾ هڪ سڀ گستاخائي نه نه سڀ گڏ هي
 ندي نارالڻا هي ڀاڙا ئي هئا - موٽندي وقت هڪ سمن
 جو ڪو ٿڌو سهار ٿي سو - دست ۽ ٻيچ ٿي ويس - سو سمن
 سدس سڀوا ڪندو رهيو - پر نيمار سمن چاهيو نه منهنجي
 سوا هي ڪري هي سمن ئي ڏاڍي ٺڪل ٿي ٿي -
 هي ۽ ويهي هسو نه ڏٺو چڱو - هنڪي ٿيڻ ٻيا چئي پئي
 هوڪي پڙهين - ۽ اڪيون رستي وڃي رستي هي اٿو
 غم هڪڙو پيو هو، اتي هيو هو - ٿورو ٿورو هنڪي
 هڪ ٿيو - " - سڀ ۾ اتي ۽ چئي ۾ چڱو چل ڏيئون - اتي
 ويهي هو - سر جو هڪڙو آهي ۽ هڪڙي هئي هٿو وٺي
 آيا - هڏو ٿي - سڀ - ڏاڏو - ڏاڏو - ڏاڏو - ڏاڏو -
 رهيس - هڪ ٻيو سمن هي سڀوا ڪندا رهيا - ٻيئي سڀوا
 سمن چڱو ٻيو هو - ٺيڪي - ٺيڪي - ٺيڪي - ٺيڪي -
 ويٺو ڪيئن نه هو - سڀو - ٺيڪي - ٺيڪي -
 نه هئي ۽ آهي ۽ هي سمن هو - مان چ ڏيڻ ويٺو هڪڙو
 ۾ هي ٻيو ٺيڪو روڪس - ٺيڪي هنڪي رهيو -
 ٺيڪي ٺيڪي ٻيو سمن ڪر - ٺيڪي - ٺيڪي -

سري لاراڻي اُبديش (۶۶۶) من جيتن جا پيا درشتاڻ

اڻي دريءَ وٽ بيهي مرلي ڏسڻ لڳو. پوءِ خيال ڪيائين ته انسوس من مولڪي بوجھ چنن ڪرڻ نه ڏنو. هن مولڪي جيتي ڇڏيو. مان به هڪي جيتيان. وڃڻ نه ڏيائس. اهڙو ويچار ڪري سڄي عمر اٽڪي بيٺو رهيو. نه سمجهيو نه ويٺو. ٽڱون سڪائي ڇڏيائين. من چيو ته مون توبه ڪئي هاڻي ڇڏيو. پر مهاڻا نه ڇڏيس. آخر مري ويو. اهڙيءَ طرح سان من کي مهاڻا جيتيو.

ڪٿا ٽئين مهاڻا جي :- مهاراج چنداسنگھ جي ورڪت، جو اتر ڪاشي واري ڪاھن سنگھ ۽ ڪنول سر واري سبت لال سنگھ جيءَ جو گرو هو، سو گنگا جي ڪناري تي هڪڙي ٻٽر تي اُتي ڏينھن رهندو هو. گودريءَ جي کيسي ۾ ڀڳڙا پيا هوندا هئس. جڏهن من ڪڇ وياڪل ٿيندو هو تڏهن چوندو هوس ته ڏيرج ڪر. مٺي راءِ، ڏيرج ڪر. پنهنجي لاءِ ڀڳڙا رکيا اتر. توکيئي ڏيندس. ائين چئي ڏيرج ڪري ٽئين ڏينھن روئي کائيندو هو هڪڙي ڏينھن سياري ۾ ٻٽر تي ويهي پرائه، ڪال نند اپڙي ويس. ويچار ڪيائين ته هن من پرائه، ڪال نند ڪئي آهي، هڪي ڏند ڏيڻ گهرجي. اهڙو ويچار ڪري گودريءَ سوڌو گنگا جي ۾ اشدان ڪري گودري سر ٻٽر تي سڪايائين. اهڙيءَ ريت من کي مهاڻاڻون ڏند ڏيندا آهن.

پنهنجي ڪٿا سوامي جن ٻڌائي. چيائون ته جيڪي ٻر ميسر ڪري رتو، سو چڱوئي ڪري ٿو. هڪڙي ڏينھن اسانجي سر ٻر ۾ بخار ٿي پيو ۽ دست به ٿي پيا ۽ هڪ شهر جي ويجهو پهتاسين. ٻاهر هڪ بنيءَ ۾ هڪ وڻ جي هيٺان ڪوه ڏسي اُتي آسن ڪيوسين. ٿوري دير کانپوءِ بنيءَ جو مالڪ آيو. مولڪي چيائين ته هتان هليو وڃ. رات رهڻ ڪڏهن ڪين

ڀري ڀري ڏاڍي ڀرير سان کانڻ ڏڳو. جڏهن به چار سهر
ڌري کائي من ڏاڻو ڏڏهن من چوڻ ڏڳو نه بس بس، مهالما
ڇيس نه بس چوڻو ڪرين. سڀ ٿوڪي ئي ڪارائطي آهي.
اوه به ڪتورا بها به بڻارائيس. اندر نه وڻڻ ڪري آئي
اچي ويس. آئي نه آهي وري به ڪيائين. آئي واري
ڌري وري ڪارائيس. وري آئي آئي. اڙي طرح رات
ڏينهن آئون ڪندو رهيو ڪارائيسو رهيس. من چو نه
مون توهه ڪئي. مان وري وري ڪانه گهر ڏس. ڀر مهالما
جڏهن ئي نه. آخر جڏهن ان ڀريءَ ڏي ٺهاري نه آئي
پهتي اچيس. سر ڪهڙو ٿي ڪري پيس. ڏڏهن مهالما
جڏهن. پتي ڏينهن پڳم آيا. ڏڏاڻون نه سڄي جاءِ بداهه
سان ڀري پتي آهي. مڪون پڻ پڻ ڪري رهون آهن،
مهالما بي دوش ٻو آهي. بچيائون نه مهاراج! هي ڇا ٿو؟
مهالما چو نه من کي سرا ڏي اٿم. ڏڏي بها سئون ٿو ٿي.
الن هڪڙي مهالما هي حب به ڏڏو هو. ڪنهن پڇيس نه
توهان هيءَ ڏڏو چور ڪيو آهي. مهالما جواب ڏاڍائي ڏڏي
ڪن سواءِ ڪو نه سڏو ٿو ٿي. ٿڻ مهالما سو نه من کي ڏڏ
ڏي لاءِ دعائي آيو دوس. اٿن چئي رشڪمن هلو ويو.
الهيءَ طرح وري ڪڏهن نه وري نه گهرائين، چو چوڏهن
شع ڪان هڪ دفعو ڳلائي اچي وڃي ٿي ٿيڪي من ٿو
چاهي. بڏار ٿي به ڳلائي ڪو ٿي من جي سڏاڻ حوا ڀاءُ آهي.
انهيءَ طرح ڪو ٿي سان من وسيعو ٿي وڃي ٿو.

هڪڙي پتي مهالما جي ڪٿا نه سوامي جن ٻڌائيندا هئا.
سري امر تاسر م هڪڙو مهالما ڪڏ ٿي رهندو هو. ڪڏهن
هڪ ڪن ٿو ٿو هو. هڪڙي ڀري ڀڄن م ويٺو نه هڪ
ڪنهن چوڻي اچي مولي وڃائي. مهالما کي من چو نه مولي
ڏيکار هن من کي گهڻو روڪو، پر من نه چيو. اوه مهالما

سري نارائن شري ابدیش (۲۲۷) سوامي سرد يوسنگه جو جيون

۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

سري نارائڻ ڌري ابديش (۶۶۶) سوامي ڌرڊ بوسنگه جو ڄمون
 اتي هڪ مهينو رهي اتان تلهو صاحب ۽ موڏن جو ڌرو ڏسي
 ڪراچي ۽ وياسين اتي يگت بگومل جي باغ ۾ مهينو رهايو.
 اتان نارو شاه، مياڻي ۽ هالاڻي اهلاڻي مان ٿيندا مڪر
 آياسين. اتي ڳرڊيو جيءَ جو سالانو پات ٿلڪ حال ۾ ختواني
 پندار و يگت تلسبداس جي گهر ڪرايو سين. پوءِ ويساڪي واري
 ڏينهن سنبت ۱۶۹۲ ۾ ٺاڪري ديوپيءَ جي گهر اڪند پات
 جو پوکي پائي اتان روانا ٿياسين ۽ اهو ٿر آياسين. پوءِ ڪنڪل
 وياسين. سڀاري ٺاٽن اتي رهي ستن کي بستڪ پڙهائيندا
 رهيا سين. پوءِ پراڻو راج جي اڌ ڪنيءَ تي وياسين. اتي
 مهينو رهي چتر ڪوٽ وياسين. پوءِ ڪنڪل ۾ مهاوار ٿي ۽ جي
 ڏينهن آياسين. ۱۶۹۳ جي سنبت واري ڏينهن سري ڳرڊيو جي
 لمب پات ۽ پندار و ڪرايو ويو. سوامي جن جي شن جهڙو ڪ بستڪ
 ڇاڪر پون، پلنگه، چپي وغيره جي رڪڻ واسطي مڪان ٺاهيو ويو.
 مڪان جي ٻوٽ ۾ پئسن جي شوا پنجاب سنڌ لواسي سڀني
 پگتن گڏجي ڪئي. هاڻي ان بستڪ آلب ۾ گهڻا بستڪ ڪنا
 ٿيل آهن. سڄو اولهاريو ڪنڪل ۾ رهي ستن کي پڙهائيندو
 رهيس. اتي شڪار پور حورهندڙ ارڇن داس مسند و دبا
 پڙهڻ لاءِ نڀن پوئمن کي پاڻ سان وٺي آيو ۽ هڪ مهينو اتي
 رهي شڪار پور وٺي وڃڻ جو اچار ورتائين ۽ شريمان سميت
 لڙڪار سنگهه جيءَ کي پاڻ سان شڪار پور وٺي ويو. نيا سنبت
 ۾ وياسين. اتي هڪ مهينو رهي ڳڙهي ياسين ۽ ٻين ٻولين مان
 گهمندا هالاڻي بهلاڻي ۽ وياسين. ڏيڍ مهينو اتي رهي آس پاس
 جا ڳوٺ گهمي مٽرايو وياسين. اتان ووهڙيءَ وياسين ۽
 سب سڳن چند جي ڌرمالا ۾ رهايو سين. اتي هن داس جو
 ڄمڻ ڌر انسؤ مانگهه شڪل ٺاٽن سنبت ۱۶۹۳ جو ڌرم ڌار
 سان منابئون سڀاه پات ڪري کلهو پندار و ڪرايو اٿون.

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۶۵) سوامي هر ديو سنگهه جو جيون

اُهو چتر ماس رهي سبت ۱۹۸۹ جي گوداوريءَ جي ڪمپ
ني وياسين ٿي. پر پر زمين وچ نه ٿو. پوءِ اُتان سمي وياسين.
اُتان پڳت گرڌاري داس، ۽ ورومل شڪارپور وٺي آيا.
پر مهنا رهي بندرهن ڏينهن سکر ۾ رهي هالاڻي پيلاڻي،
ڪمڊياري، ڪراچي، حيدرآباد ۽ سکر مان ٿي ڪنڪل اچي
۱۹۶۱ جو پندارو ڪرايوسين. پوڄ پتا جي به ساڻ هئا. پوءِ
هر دوار جي آڌ ڪڍي ڪري اچين پر وياسين. اُتان چتور ڳڙهه
۽ ميران ٻائيءَ جو مندر ڪانڪرو ليءِ ۾ ڏسي پشڪر راج، آگري
مٿرا، دهليءَ مان ٿيندا هر دوار وياسين، سبت ۱۹۶۰ جو
چتر ماس اُتي رهي ٿيڪوءَ جي پت ليڪوءَ کي شش ٻڌائي
نرمل سنسڪرت ودياليه ڪنڪل ۾ وهار يوسينس. سبت
۱۹۶۱ ۾ سوامي جن جو ساليانو پندارو وڙڪي ۾ ڪيوسين.
اُتان هر دوار اچي شري پتا جي، جو اڳيئي منهنجي گرد يو
مهاراج جو شش ٿيو هو تنهنڪي انمرت چڪائي گيرو ڪپڙا
ڏيئي سادو ٻڌايوسين ۽ نالو نر لوڪسنگهه رکيوسينس. چتر ماس
اُتي رهي پڳت ٿيڪوءَ ۾ سنڌ ۾ وٺي آيو. هالاڻي پيلاڻي
وياسين. چار مهنا اُتي رهياسين. پوءِ اُتان حيدرآباد وياسين.
اُتي ٿليليءَ تي دوان ڏيارام جي ڪيتر ۾ رهياسين. اُتي پڳتن
گهڻي شيوا ڪئي، پر پتا جيءَ جو شرير بيمار ٿي پيو ۽ ويني
ويني ٿوري وقت ۾ ناهري سڏي ٺاڻين سبت ۱۹۶۱ ۾
سرو چڏيائون. سندن ڀائٽيو ۽ ٻيا سڀ مائت اتي هئا. پر
اُتي ساڌن جي ريت سان دور ڌار سان موٽر ۾ کڻي درياهه
وڌي تي وڃي ڪيرتن سوهلي جو پاڻ ڪري ارداس ٻائي
درياهه ۾ ڀر واهه ڪيوسين. پوءِ سندن نمت چڱهه جڳهه سبتاهه
پاڻ رکيا ويا ۽ سترهين ڏينهن ٻارهن ٻانن جو ڀوڳ ٻارهن
شهرن ۾ پائو ويو. پوءِ حيدرآباد کان اسانڪي سنت آتم هري
جي ميهه ۾ وٺي ويو. ۽ مهنت آتمار جي باغ ۾ وڃي رهياسين.

سري لارائڻ هري ابديش (۶۶۴) سوامي هرد يوسنگه جو چئون
 پرياهڻ راج ڪتب لي وياسين. ڪتب ڪري ڪاشيءَ
 وياسين. شورائري اتي ڪڏهن. اتي پالڻالا هي سوا واسطي
 زور لائي آپ ٻڙڻان (وائس پري بدلت) بنائي لالور ڪسٽرد
 ڪري جڏ بانون. اتي بڙڻن ۾ ويهي ڪم ڪرڻ ڪندا پندارا
 ڪندا رهياسين. اتان آيوڌيا، لڪنؤ، لڳنوار، منرا، بندران
 مان ٿيندا ڪنڪل آياسين. ۱۹۸۷ ۾ سوامي جن هي نعت پندارو
 ڪموسين. حترماس الي رهي امرتسر آياسين. اتان
 لڏڪاڻي صاحب وياسين، اتي پتي صاحب گردناري ۾ ڏهه
 ڏينهن ڪٿا ڪڏهن. اتان پريهي ليالپور ۾ وئي آيا. اتي
 بهر تي گبان گودري ڪڏهن. اتان واري ۾ اچي
 رهياسين. موٽي امرتسر آياسين ۽ اتان هردوار ڪنڪل ۾
 آياسين. سببت ۱۹۸۸ عو حترماس اتي رهياسين. اتي ڪنڪل
 ۾ جنم ڏيڻ واري سري مالا جي اچي ويا ۽ ڀڳت ڌرم داس
 ناروشاه وارو سڃي پروار سوڌو آيو. اهو مالا جيءَ کي سب
 لمرتس بالرا ڪرائي هردوار ڇڏي ويو. ناڪر ديو مالا جيءَ
 جي شوا ۾ رهي. پوءِ اسين گهڻا ساڌو مالا جيءَ کي ساڻ
 وئي سببت ۱۹۸۸ ۾ ٽن ٽارن صاحب هي ڪار شوا ۾
 آياسين. تورا ڏينهن رهي مالا جي هالاڻي پهلالي ويا. اتي
 وڃي اٺن ڏينهن ڪالموءَ مالا جيءَ جو شوبه جتي ويو. ٽن
 ٽارن هي ڪار شوا ۾ جهه مهينا اتي رهڻو پيو ۽ شري
 گرد يو جيءَ جو سالانو سببت ۱۹۸۹ عو پندارو ڌور ڌار سان
 اتي ڪرايو ويو. اتان سري امرتسر اچڻ ٿيو. لڏهن ڪنڪل
 مان سر ڀمان رڌ مهاراج رامسنگه هي ٺماريءَ هي شهر اچڻ
 تي اوڏانهن وياسين، پر پڇڻ ڪان اڳ سندن شري شانت
 ٿي ويو. پوءِ سندن نعت ڪند ڀات ۽ پندارو پهلاليءَ جي
 رهندڙ سريمتي آمد نائيءَ کان ڪرايوسين، ۽ ڀات سال ۾
 ڪوه ڪڙاڻ واسطي ڪه هزارو ٻيا ار داس هن مانيءَ کان ڪرايوسين.

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۶۳) سوامي هرڊ يوسنگه جو جيون
 رهي رکيڪيش ڪنڪل آياسين. اتان نَو مور تون سنڌ ڏانهن
 وياسين. پهر يائين سکر ۾ مٺي سنگت ۾ ٻه مهينا رهياسين. پوءِ
 هالاڻي پيلاڻيءَ ۾ رهي هڪ مهينو ڪراچيءَ ۾ پاڻي ڇيلا رام
 دلومل جي باغ ۾ رهياسين. پوءِ حيدرآباد، لاڙڪاڻو، اتان
 سکر آياسين. اتي جڳند يوسنگه ۽ ڇيٽن سنگهه ٻئي منهنجا
 شش بڻيا. پوءِ سنبت ۱۹۸۵ ۾ سوامي جن جي پنداري
 واسطي ڪنڪل آيس. چتر ماس ڪنڪل ۾ رهيس. انهي سال
 لاهور ۾ نرمل پنڇائي آکاڙي جي گشت جو چتر ماس لڳڻو
 هو. لاهور وارن سنتن مهنتن منهنجي نالي چيو ته کيس ڪٿا
 واسطي ضرور وٺي اچو. منهنجي دل ڪانه هئي، پر آکاڙي
 وارن سنتن مهنتن زور سان آندو. پهر يائين انهي آکاڙي سان
 شاهه دري جي مهنت گوروڌن سنگهه جو درشن ڪيوسين.
 پوءِ لاهور اچي هڪ مهينو آکاڙي سان رهياسين ۽ سنتن
 مهنتن جا درشن ڪيياسين. اتان گجراتوالي آياسين. ٻاويهه
 ڏينهن اتي رهي اتان ايمن آباد مان ٿي سيالڪوٽ جي رستي
 جموءَ ۾ وياسين. اتان سري انر ترس ۾ آياسين. ۱۸۹۵ جي
 سياري ۾ سري انر ترس جيءَ ۾ رهي چار مهينا سري چپ جي
 صاحب جي ڪٿا ڪئيسين. اتان سنڌ جا ٻه مهينا گهڻو زور
 لڳائي هالاڻيءَ ۾ پڳت نيچيان جيءَ جي شاديءَ تي وٺي
 آيا. ات ڏهه ڏينهن رهي موٽي سري انر ترس آياسين. پوءِ
 سر يمان ۱۰۸ پديدت پرمسنگهه جيءَ اوڻي صاحب ۾ سڏايو.
 اتي وڃي سري انند پور صاحب ۾ هولي ڪئيسين. پوءِ
 پندل ڪيترن گردنارن جو درشن ڪندا ماچو واري جي
 رستي ربرو صاحب گردناري ۾ آياسين. اتان ڪنڪل آياسين.
 سنبت ۱۹۸۶ جي سنبت واري ڏينهن سوامي جن جو ساليانو
 پندارو ڪيو ويو. اتان سري انر ترس اچي چپ جي
 صاحب جي ڪٿا ڪئيسين. چار مهينا ڪٿا ڪري اتان

سري نارائڻ ڌري ابديش (٦٦٣) سوامي ڀرداوسنگه جو ڄمون
 ڀيرا لعل جي، گرو جي ۽ ڀاڳا ڀر ڀر سڳهه جي هئا. حيدرآباد مان
 ڪنڪل آياسين ۽ ٽنهي مڙهائين جي لمب ساڙسنگه گڏجي
 ٻاٺ ۽ پندارو ڪرايو. اٿي ۽ وقت هن داس کي موليٰ جي ۽
 مهنت ٻڌاسڳهه جي ۽ سميت سمجھورلڻسڳهه جي ۽ سري مهنتي ۽
 واسطي گهڻو زور ڪيو، تنهن ۾ ٽن ٽن ٽن، ڀر سوامي هن ۽
 وڃن باد ڪري، نه ڀسارو نه ڪم ۽ ڀاري ڪندڙن جي
 سڳهه نه ڪم. مون سري مهنتي قبول نه ڪئي. پوءِ
 سميت ڪرم سڳهه ۽ مهنت ٻڌاسڳهه جي ڇڏي ڪر ٿا سڳهه
 کي ساڙ وٺي رامپور ۽ دوارڪا جي ٻاٿا ٿي ويس. ڀر ڀاڳا
 دعلي ۽ ويس. اٿي مهنتور ڪم. ڀر ڀاڳا ڇڏي ڇڏي.
 پوءِ اڪمر، نوان شهر، الور، ڪنور، ڀدور ۽ اولڪا ڀدور
 مان ٿندا گوداوري، ٿرپارڪر، ڪنور صاحب، حيدرآباد
 دکن، مدراس، ڪالجي پوري، ٿرچنالي وياسين. اٿي
 سري رانگهي ۽ حو ڀدور آهي، ڪاڏوري ٿڌي آهي. اتان
 مدراس، مدراس کان رامپور وياسين. اٿي اٺ ٽن
 رهواسين. شوراڙي ۽ حو ڀدور الڳي ڪموسين. اتان موٽي
 ٿرچنالي آياسين. اتان ٽنگلور آياسين. ڪنڪل ۽ ڀڳا
 مان ٿندا، ٻولي ۽ ممڻي آياسين. ممڻي مان ٽانڪور ۽ اتان
 احمدآباد وياسين، اتان دوارڪا وياسين. دوارڪا کان
 ڇهون ڳڙهه، گرلار، سڌاما پوري، ڀر ڀاڳا ڇڏي ٿندا
 احمدآباد وياسين. اتان حيدرآباد سڌو آياسين. سڌو مان گهٽ ٿندا
 ڪوٽڻا، ڄمن مان ٿي ڀردوار ۽ آياسين. ايتري ۾ چوراسي
 حو ڪمپ اچي وڃي. ڌري دوار آياسين ۽ ڪنڪل وياسين.
 ڪمپ ۾ مڙاج جي ۽ حو پندارو سميت واري ٽن ٽن اڪڻ
 ٻاٺ حو پوڳ ٻائي ڪم ورتو. پوءِ ڀدور سميت ساڙو گڏجي
 اٿر ڪڍي ۽ وياسين. ٽنگلوري ۽ ٿي ڀر ڀاڳا مڙاج جي ۽ سان ٿي
 آيو دوس. ٿڌي ڪري اٿر ڪڍي ۽ ويس. اٿي ٻه چار مڙا

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۶۱) سوامي هرڊ بوسنگه جو جيو

تيسرائين ضرور ڪراء - الاهي ڳالهه تي منهنجو چمتو لائي ٿيو
پر گرو جيءَ مولڪان مڃايو. پوءِ اُتان لڪندوءَ ڪالپور مان ٿيندو
پر پاڳهه راج جي اڌ ڪٽييءَ جي ميلي ۾ آياسين. پر پاڳهه راج
د رشن ۾ رشن ڪري پٽي صاحب مان ٿي ڪاڪٽه وياسين
اُتي گنگا ساگر مان ٿي ڪاڪٽه آياسين. ڪاڪٽه مان ڇڪنداس
وياسين. موٽي ڪاڪٽه آياسين. اُتي گهڙا ۾ پهي ٿيا. ڇڏي پالور
ٿئي. پر پر پاڳهه راج ۱۹۸۰ جي اڌ ڪٽي ۾ اچي ڪٽيسين. انار
ڪاشي کان ٿي گورڪپور ۾ وياسين.

اُتي بابو مهاوير ۾ ساد وٽ رهياسين. اُتان نيپال وياسين.
نيپال وڃڻ وقت پشاور جا پڳت ملي ويا. پاڻي لڳندڙ سڱهه
۽ وڏي سيراڻي ۽ ٻيا پڳت اُنهن گهڙي شيوا ڪئي. مولڪان
سنت شير سڱهه جي سنڌي، سمپورن سڱهه جي مولڪي ۽
ٻيا به هئا. اُتي نيپال ۾ الاهي سال اسي لکلا سنت ڪندا ٿيا
هئا. راجا جي طرفان آيلن پنڊتن سان وارتا لاپ ٿيندو هو.
گهڻو خوش ٿيا. اُتان پشوپتي نات جي ٻائرا ڪري نيپال
شهر ڏسي موٽي آياسين. اُتي پشاور جي رهندڙ پڳت مندلي
وارن شيوا ڪئي. پوءِ جل ڪپوري ۽ سيتا مڙهي ۽ ٻين جي
ٻائرا ڪري موٽي رشڪيش آياسين. رشڪيش اچي
سوامي جن جو سببت ۱۹۸۱ واري ڏينهن اکند پاٽ جو پوڳه
ٻائي سوامي جن جو ساليانو پندارو ڪيو. پوڳت لوڏن
گهڙي شيوا ڪئي. پوءِ ڇو مهينا رشڪيش رهي سنت
نير سڱهه جي ۽ مان سنت ڏانئون وياسين ٿي ته مهنت بداسڪه
جيءَ گهڻو زور ڏيڻو ٿو ڪڏجي هلنداسين. آخر ڪڏجي وياسين
انور نسر، تاهور، ۽ ملتان مان ٿيندا هالاڻي ٻيلاڻي وياسين.
اُتي ٿورا پنڊتن رهي حيدرآباد سنڌ ۾ وياسين. اُتي نار
آئي ته رشڪيش ۽ جيتاريءَ تي ڪنگا پور ۾ آهي ۽ وڏا
وڏا جيتاري پڏي وڃن آهن، جن ۾ ڪي ڪي جيتاري سوامي

سري لارائڻ هري اُپديش (۶۶۰) پتا چي ڪي لهر مت پائرا ڪرائڻ
 گهٽ ڪاشي، ۽ ٻين ڪيترن ئي ٿيندا، آخر رشڪيش ٻن
 مهينن ۾ آياسين. اُتي سري الميرن سان خط آيا رکيا هئا
 ته جلد ئي اچو، جو جو سري الميرن سرور جي ڪار
 شوا شروع آهي. الميرن آياسين. اُتي ساري ڪار سرور
 جي شيوا پوري ڪري پتا جي پنهنجي ديش ڏي هليا
 ويا. سر ٻان بعدد پوئان والي عطر سگهه جي ۽ وشدو
 جي، بعدد گر چرسگهه جي ديويوارا، ۽ ٻيا مهالما
 نه ڪنا ڪمهر جي پائرا تي وياسين. رستي ۾ راولپنڊي ۾
 رهياسين. اُتان وري ٻارن موليٰ ۽ سري لگر راجا جي رار
 باغ ۾ پائي سبت سگهه جي ۽ سدوست سان رهياسين.
 اُتان سنوھن مورنن امرنات ڏي هليا سبن. پر سردار ٿي
 نالڪي ۽ سندن کي پندل وڃڻ نه ڏنو. سيني سندن کي نالڪن
 ۾ وهاري مٿن صاحب ٿاڻن پاڻ گڏ هلي ۽ سيني سندن جي
 شوا جو سدوست ڪيائين. اُتان اڳتي سبت مر لڏر ملالي
 سيني سندن جي شوا پاڻ تي ڪئي. ست سنگ نه لهندو
 رهيو. امرنات جي پائرا ڪرائي موٽي ٻارا موليٰ ٿاڻن هن
 شوا ڪئي ۽ ٻارا موليٰ ۾ پريمن نه ڇڏيو. اُتي سرائڻ ٿاڻن
 رهياسين. پوءِ اُتان موٽندي دمبل ڳڙهي، مان سهڙا، لوان
 شهر، هريپور، هزارا، پچا صاحب، نوشهرا، هولي مردان،
 مان ٿيندا پساو آياسين. پساو ۾ سوا مهر رهياسين.
 پڳتن ڇڏيو نه ٿي. پر پرياهه راج جي اڌ ڪيئي
 ڪري هليا آياسين. پڳت گويي چند ۽ رامچند شڪار پور
 وارن گهڻي شيوا ڪئي. اُتان پچا صاحب ۽ سري الميرن
 مان ٿيندا هري دوار رسڪش آياسين. رشڪيش ۾ مهاراج
 ڪروجي ۽ گهڻو زور لڳايو ته شمش شاڻي پڳوان پنهنجي
 گرد پوي ۽ جو پاڻ ۽ پندارو جينائين نه هنجو شر ۾ هجي

سري نارائڻ هري اُپديش (٦٥٩)
سمشٽي پندارو

۽ جيون آشرم واري پريمين جي صلاح سان نرمل آشرم ۾
هڪ اڪند پات رکائي سمشٽي پنداري ڪرڻ جو سڱ ڪل
ڪيو ويو. جنهن ۾ پگت لڌيڻاچند جي معرفت ارڙهين مان
ڪند جي لڌن جا بڻايا ويا ۽ ۱۹۰۰ سور پئي جي استيميت پنداري جي
ڪئي ويئي. اڪند پات جي ڀوڳ ٻوڙ تي ۱۷۰۰ سور ٻين جو
ارداسون ته ٻه وقت ٻڌجي ويئون، جنهن ۾ بچاد رپيا سريمان
سمت ڪلياڻ سنگهه جي لاهور واري جا، ۵۰۰ سؤ رپيا مائي
گنگا ديوي ۽ پنهنجي طرفان، ۵۰۰ سؤ مائي گنگا ديوي جي
هڪ مائٽ پائي ڪيٽلداس جي طرفان ۽ ٻيگديس سنگهه جي
طرفان ۽ ۱۰۰ سور پيا مائي لکمي ديوي سکر واري ۽ جي
طرفان ۽ ديوان گوبند رام ڀٽي ۵۰۰ سور پيا موڪليا. اهڙي
طرح سڀني پڳتن جدا جدا ارداسون ڪرايون. سڀ ۲۴۰۰
رپيا ٿي ويا ۽ سوامي جن جا هڪ مهيني تائين پندارا ٿيندا
رهيا ۽ ديوان گوبند رام جو مڪان نرمل آشرم ۾ ٺهي ويو. اتي
سوامي جن جو فوٽو هڪ الماريءَ ۾ رکيو ويو آهي.

سوامي جن کانپوءِ هي داس پنهنجو ورتاوت مختصر لکي
ٿو. پنهنجي جيون لکڻ جو خيال ڪونه ٿو. پر ستن پڳتن
جي ٻه ٻه ٽي سان لکان ٿو. سوامي جن جي پوري پورو ٻن
ڏينهن پنداري جو ٻه ساد ٻائي سريمان بديت مولي سنگهه جي
ٽيمياڪ جيءَ جو به سڀر ٿئي ويو.

ٻوڙ هن داس جو بڻا جي به جو سوامي جن جي پنداري
تي آيو هو. تنهن ڇيو ته هاڻي منهنجي شيوا ڪر. هنڪي
تيرت باٿرا ڪرائي ويئي. ست اُت سنت ساڻ وٺي چمنو ٿري،
گنگو ٿري، ٻڌا ڪيڏار، پر پڳي نارائڻ، سوان ڪيڏار لالت،
بدري نارائڻ ۽ اتان موٽندي پاڇو پريام، سري اکر.

سري لائڻ ڌري اُڀديش (۶۵۸) سترهي جا پات صاحب
 ملو نندو رڃو هوندو هو. ۽ اُنهن جي پوڄن جو بندوبست
 ڏينهن جو پگم ڇڏي ڀال ڳوٺ ڪلڪن واري هي طرفان
 نندو هو ۽ رات جو حون آشرم ۾ ماني گنگاچي جي طرفان
 نندو هو. جڏهن پنج پات پورا ٿيا، تڏهن ڪي پات ڪرو
 ڪرنت صاحب جا ٻيا به رکيا ويا ۽ هڪڙو شريڻ پڳوت جو
 ۽ شري مڌاڌي ۽ امانڻ جو پات به رکيو ويو ۽ اُنهن سڀني
 پالن جو پوڄي سوامي جن جي سترهن ڏينهن پاتا ويا. اُنهي
 ڏينهن وڏو شاهي سماڻ هو. هر دوار، ڪڪل، الهڙس،
 سنڌ، پنجاب، راولپنڊي ۽ ڇا ڀرهي ۽ رشڪس جا پوت
 مندو، ڪلاس، ۽ سرگ آشرم آڏاڻن جا سڀ مهاڻا،
 سمن، ڀرهي جهاري ۽ ڀرڇي ڪا ٿيا هئا. انهي ڏينهن
 سردار ٿي نالڪي ۽ ڇا ۱۰۱ هڪ سو هڪ رڻي جو ڪٺا
 صاحب نراهي ورتاڻو ويو ۽ ٻن ڀرين جي طرفان سميتي
 سرداري (ٽاڙل) جو پندارو ڳوٺ ۽ ايترو سم سنگه جو ڀرپور
 وڏو جو گهڻن لوڪن جي واڻان جوندو ٻڌڻ ۾ آيو ته اڄ
 ترهر لوڪ جو درشن ٿي رهيو آهي. ۽ سري ڪرو ڇي
 وياڪان ۾ چيو ته مولڪي پنهنجي ورهه اتي جهاري ۾
 رهندي ٿيا آهن ڀر ڇڏو موت اڄ ٽئين مون ڪهههه نه ٿو.
 سڀ لوڪ ڪٿا ۽ وياڪان ڏٺارن سوامي جن جي ڏاڍي
 زور شور سان اسٽ ڪرڻ لڳا. ڏيئي ٻئي ٽئين سڀا لڳي
 رهي، پوءِ سڀ پنهنجي پنهنجي اسٽان ۾ ويٺا هئا. ٻئي
 ڏينهن پنجاب سنڌ چتر ۾ سڀنا پات جو پوڄي ۽ مالورن جو
 پندارو ڪيو ويو. پوءِ سڀ سوامي هيرالڻ جي، سوامي
 موي جي، ڪروچي، ڀاڙا جي، سڀ سوامي پندڻ ڀر ڀر سنگه جي
 ڏوٽي والا، جهٽ ڀڙاسگه جي، سمن مولسگه جي شيرآڻاڻ
 وارا، پندڻ رامسگه جي، ۽ چتر جو مڃيتر لڳندا چنڊ جي،

سري نارڻ هري اڀديش (۶۵۷) سوامي جن جو چل پراڻ
 وهاري سوارِي ڪنيسون. گلن جي ور شاڪندا هوبا ۽ ٻڃن
 ٻڃن، ستن ستن راڳين جا جڻا جدا جدا ڇاين تي رستي ۾
 ڪير تن ڪندا ڪندا هڪ ٻجي مايا ڪند تي بهتاسين. انهي
 وقت پڊت پريمسنگھ جي هوئي ۽ وارو آيو ۽ اتي ويهي
 ڪير تن ڪيائون ۽ اند صاحب ۽ ڪيرت سوڄي جو ڀات
 ڪيائون. پوءِ پيري گهرائي ويئي. سوامي جن پيريءَ مان
 سري گنگا جي ڌارا ۾ هميشه جي واسطي سماڏي ورتي
 ۽ سوامي جن کي گنگا جي ۾ لين ٿيل ڏسي سڀ پريمي ۽
 سنت روڻ لڳا. ۽ سنت پرمالند ۽ مولِي جيءَ کي زياده
 روئندو ڏسي هن داس کي به روڻ آيو. ۽ سوامي جن جو
 وڃڻ سڻو ٿيو. ۽ سوامي جن کي شيش شابي ۽ جل شابي
 (شيش لالڪه تي سمهندڙ) به چوندا هئا سو سوامي جل شابي
 ٿي ويا. سڀني سنتن ۽ پريمين انهي ڏينهن ورت رکيو. ٻئي
 ڏينهن جڏهن سڀ سنت ۽ ڀڳت سوامي جن جي ڪٿيا ۾
 اچي ڪنا ٿيا تڏهن سڀني پنهنجي پنهنجي انشاد سان چيو
 ته اسين مهاراج جي واسطي ڀات ڪنداسين. پوءِ سوامي جن
 جي ڪٿيا ۾ پنڊت گرو گرو گرو صاحب پر ڪاش ڪيا ويا. صبح
 جو ڀات ٿيندو هو ۽ شام جو ڪتا ٿيندي هئي. ڪڪل
 ڪٿيا مان به گهڻا مهاڻا آيا. انر تر ۾ به تار ڪئي ويئي.
 ڀائي ايشر سڻگھ جي ۽ مائي گنگا به ٻئي ڏينهن آيا. سوامي
 جن جي ڪٿيا ۾ اتر اتر زريدار رومال تنگيا ويا ۽ سوامي جن
 جي ڪٿيا ۾ ربار وانگر سينگاري ويئي. چالديءَ جون
 لنيون کوڙيون ويئون. ربار جي سينگارڻ ۾ سر ڀمان مهاراج
 شير سڻگھ جي ۽ ست نامر سڻگھ جي مکيه هئا. سترهين ڏينهن
 تائين سوامي جن جي ڪٿيا ۾ ڪي ڀات ڪندا هئا، ڪي
 شيوا ڪندا هئا، اڪل پنڊت به. ٽيهه سميت رهندا هئا.

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۵۵) سوامي جن جي موڪ
اها شرقي پڙهيائون - پوءِ سوامي جن جي زبان بند
ويئي، پر زور لڳائي چيائون ته هاڻي زبان ٿئي ه
ارت چئي سمائت ٿا ڪريون - تڏهن ارت چيائون ته
ودوان جي وديبه مڪتيءَ ۾ تيستائين دير آهي جيست
ديبه پات نه ٿي آهي (شراب ٺٽو ٿئي) - شراب ٺٽو کان
ودوان برهم روپ ٿي وڃي ٿو - ايترو چئي پاڻ برهم رو
ٿي ويا - تڏهن داس سڀني کي چيو ته مهاراج جي برهم رو
ٿي ويا - سري موليٰ جيءَ چيو ته ڳالهائي ٿڪا آهن به من
آرام ڪرڻ ڏيون - داس چين ته هو برهم روپ ٿي ويا آهن
تڏهن سڀيئي اٿيا - ڏٺائون ته برابر، برهم روپ ٿين ٿا - هي
آسن ڪرائي به چرڻ لڳا جل جون مک ۾ وڌائون - سڀ سم
'اوم' ٿي ڪرڻ لڳا. سوامي جن جا چپ به اوم جي ٿي
ڪندا ڏسڻ ۾ آيا. پوءِ برهم روپ ٿي ويا - گهري ڏٺيسين
ته الموت ويلو هو، پورا پوڻا ٻه لڳا هئا. سوامي جن جي اُٿڻ
جو وقت هو - سوامي جي هميشه پي ٻجي اُٿندا هئا - پهر يائين
ايڪانت ۾ وهندا هئا - چئين ٻجي کانپوءِ سر بر ڪريا واسطي
ٻاهر سوچ واسطي ويندا هئا - داس ڪوسو پاڻي ڪندو هو -
ٻاهران اچي سوامي جي ڪوسي پاڻيءَ سان سڀ ڪريا ڪري
پوءِ ويهي پهر يائين چپ جيءَ جو پات ڪندا هئا، پوءِ اُپنشدن
جو، پوءِ سڄيءَ گيتا جو هڪ ڪلاڪ ۾ پات ڪندا هئا -
هي سوامي جن جو سڀ لت جو وهنوار هو - پوءِ سنتن کي
پڙهائيندا هئا - پوءِ سکمني صاحب جو پات ڪندا هئا - شام
جو رهواس به ڏيان - سمهڻ وقت ڪير تن سوڀيلي جو پات
ڪرڻ وغيره وهنوار ڪندا هئا - پوءِ سوامي جن پنهنجي
اُٿڻ وقت ئي برهم روپ ٿيا - سڀت وارو ڏٺن هو - اڪ
نت هئي - آرتوار ڏٺن هو، جڏهن سوامي جن برهم روپ
ٿي ويا - جهاريءَ جا رهندڙ سڀ سڀت اچي گڏ ٿيا. سوامي

سرې نارائڼې هرې اېديش (۶۵۴) سوامي جن جي موڪلاڻي
 پوءِ داس کي ڄڻائون ته ڪي ڦل ڄڻن ته ڪٿي آءُ. داس
 نارنگيون کڻي آيو. سوامي جن چيو اڄ هي نارنگيون سڀ
 گڏجي ڪنا کائينداسين. لوڻ مڙج لڳايو. سيني ستن
 کي ڪرايو ۽ اسان کي نه ڏيو. ٿڌهن لاڳوري سڻڪترا کڻي
 آيا سمن. سيني کي ڏنائون. ٻوڙ ڪرو جي ۽ مٺايت ٻرمائيندي
 نه ورتا. ٿڌهن سوامي جن چمن ته ٻوڙ ساد وٺو، کائو ته سڀيان
 روئندا. نه پيرا چوڻ کان پوءِ ورتائون. پوءِ داس کي ڄڻائون
 ته سڪمي صاحب ٻڙ ۾. داس ٻاٽ ڪمڙ ۽ سوامي جن آرٽ
 ڪمڙ. اٺن ٿيندي هڪ اهو لڳو. ايتري ۾ سر ٻمان موليٰ ۽
 آيا. مان هنن کي آسن وڃائي ڏيڻ لڳس. موليٰ ۽ آسن نه
 پيا وٺن. ٿڌهن سوامي جن چيو ته اسان تي وڃن م لاڳو
 (موٽهارو) نه وڃيو. جلدي وڃو. هن داس ٻاٽ ڪمڙو.
 سوامي جن موليٰ ۽ کي چيو ته اڄ اسانجا وڃن ٻڌي وڃن.
 هن سر ٻوڙ ڏسن ڪو نه ٿيندو. پوءِ روئندڙين. پوءِ سيني
 مڙهائڻ کي داس جي ٻارن ڪٻائون، اسڪ اُڀدي ڏنائون،
 ٻار ڪمائون ۽ ڪمائون نه ڪاڻي ٽون ٽروٽ يا اُڙا ڪري پوءِ
 وهندي ۽ ور ڏنائون نه ٽون سڪي ٿيندي. اسان ٽنهي جو پير
 ڪٿي ٽوڪي ٻوڙ ٽوڙ ڪرائي ٻوڙ ٽوڙ سڄي ڪرايو آهي.
 اڙا ڳوٺا وڃن چئي پوءِ سوامي جن سڪمي صاحب جو آرٽ
 وسار سان ڪندي ڪندي ويهه اُڻنديون سمايت ڪيون.
 ايڪهين اشتهدي شروع ڪمائون. ان ۾ وڏي به مڪت ٻوڙن
 جي دشا (حالت) لکيل آهي. ٻار سوامي جن وڏي به مڪتي
 جي چوڻ واري جي ٻوڙ ٽوڙ ٿي.

نسيم ٽوڙ ڪيو ڇوڪر.

يا ٽوڙ نه ٿو ڏيکاري اٿ سڪر ٻنهي.

سري لارائڻ هري اُڀدش (۶۵۳) سوامي جن جي موڪلائي
 لٽائيندا وڃون ٿا، ڪو ڪٽي، ڪو لٽي. پوءِ سوامي جن ارٿ
 ڪندا رهيا، ڪئين سنت ايندا ويندا وهندا اُٿندا رهيا.
 سوامي جن سکئيءَ جو ارٿ ٻڌائيندا رهيا. تڏهن گرو جيءَ
 يعني سنت لهڻا سنگهه جيءَ چيو ته اڄ ته وڏا ارٿ سڻايو ٿا.
 اڳي ته اهڙو ارٿ ڪڏهن ڪونه ٻڌايو اٿو. سوامي جن چيو
 ته اڳي ڪو اهڙو اڌڪاري ڪونه مليو سين. گرو جيءَ چيو ته
 اڄ به ته ڪو اهڙو اڌڪاري ڪونهي. سوامي جن چيو اڄ ته
 پدارٿ اڇلائيندا ٿا وڃون. ڪوئي ڪٽي - ائين ارٿ ڪندي
 ڪندي رات جي ڏهين اچي ٽائين ٻارهن اُشد پڻ جو ارٿ
 ٿي ويو. پوءِ سوامي جن داس کي چيو ته هاڻي سڀني کي
 روئي ڪرائي اڄ ۽ اسان کي به سيگو ڇانور رڌي ڪراءِ. تڏهن
 هيءُ داس سيگو ڇانور ٺاهڻ لڳو ۽ سڀني سنتن روئي کائي.
 سيگو ڇانور ڪٽي تيار ڪري سوامي جن کي ڪارائڻ آيس تڏهن
 سوامي جن آگيا ڪئي ته تون پوڄن ڪاءِ. داس پوڄن ڪري
 گرڙي ڪئي ته سوامي جن سڏيو. جلدي آءُ ۽ چيائون ته
 اسان وٽ وينو ره. - سڀ سامان ڪٽي وينو ره. - جيستائين
 اسان جو سر ٻر نه ڇٽي تيستائين هتي ئي وينو رهڃ. اُتڄ نه
 ۽ جيڪي اسين ڇٽون سو ست وڃن ڪندو وڃڃ. لا نه
 ڪڇ ۽ اسانجا پڇاڙيءَ جا جوشيلا سار روپ وڃن آهن ۽
 اسانجون ڳالهيون ياد رکڃ. - ترڪ نه ڪڇ ۽ ترڪيءَ جي
 سنگت به نه ڪڇ. - مايڪ وستن کي تُو ڪري سمجهجانءِ.
 ڪنهن تي به ويساد نه ڪجانءِ ته هيءُ ڪو مذهبي الت ٿاين
 شيوا ڪندو. - برهم ٻهائڻ ڇٽ رکجانءِ. - اهڙا اليڪ اُڀدش
 ڪيائون. - پوءِ ٻين سنتن رٿو ٿي. - انهن کي ڏيرج ڏنائون.
 پوءِ گرو جيءَ کي پنهجو سڄو داڻو رڌراڪي جو ڏنائون.
 گرو جيءَ جي اکين ۾ پاڻي اچي ويو. هنکي به ڏيرج ڏنائون.

سوي لارائيا سوي ابدیش (۶۵۲) سوامی من من موكاللی
 چمو نه جا ، عامان توغان جو پو آسمان . الی کان اهی به
 گیتا سرا اتر چا کندا رحمداد . هکڑی ذبدین سوامی
 من حل بی واما هتا داس مال ذبتی واما هو لذهن پور
 کوی چنانون نه عالی اسم موی ویداسن . اسالکالو
 لکو بان رکائیدو لکو پندارو کرانیدو . لکو پملو آهی
 لکا پیلپی آهی . لون پیلو آهی مسو پسو نه کوله رکن .
 لذهن داس به سائل پو پو سوي چمو نه میاراج ! توغن موی
 ذسو نه بوء کتن لو داس توخاچی بنان توخاچی لصد بان
 وکالی به سمشنی (سیدی لاء) پندارا کرائی . لذهن پو
 لکا نه شان ، لون اساتو وڈو لائق چلو لی ذبکار بندین .
 الین چنی کمت سان لکبانوں . وری کلی کلی چنانون به
 اسین مدهن موداسن لذهن لون روئندین ؟ داس چمن نه .
 سدت مؤئی کیا روئیتی . چتر اهدی کرد جاہ .

توغن برهم روپ آمو ، مان پو رونان . لذهن سوامی من
 کلی کلی چمو نه چگو هک پورو روئندین . لذهن داس چمو
 نه چگو ، کٹی هک پورو روئندس . سوانس ای لو ، الین
 ولس لبندینی گیتا ساڈو اچی ولس . سیدی کی کٹانوں
 بذائیدا رچیا . آتر شام لی . لذهن شریمان لصد سمر چولی می
 به شریمان بندت وامسکیت می چولی مودان وارا آہا . لذهن
 سوامی به الینکی نه ڈادا چکا برسک پڈاها . بوء سوامی من
 کی داس چمو نه داس سوامی من کی سکمی صائب چو بان
 بذالی لو . داس بان بذالیا لکو نه سوامی من ارمت کورا
 لکا . هک هک بکیتی به به لی لی ارمت برمان سان
 بذانوں . بندت وامسکیت می چمن نه اتر ارمت توغان به
 اهی نه کذهن کوله پڈو انون . بان برمانوں نه اج بندت

سري. نارائڻ هري اُپديش (۶۵۱) سوامي جن جي موڪلائي

سوامي جن گهڻو ڌ ڀڄ ڏنو ۽ گهڻي ڀر ڀر سان سوامي جن داس
ڏانهن ٻار ٻار ٺهاريوندا رهيا ۽ داس به ٻار ٻار سوامي جن ڏانهن
ڀر ڀر سان ٺهاريوندا رهيو. مهانما سڀ آيا ۽ سوامي جن داس
کي چيو ته سڀني کي ڏنڊوت ڪري آشير واد وٺ. اهڙي طرح
تيرس گذري. دوائون جيڪي ڊاڪٽر ڏيندا هوس پيئندا
هئا. سنگت جي ڏاڍي ڀر ٿيڻ لڳي. هري دوار ۽ ڪنڪل
مان ڀر ڀري اچڻ لڳا ۽ سڀ ساڌو لوڪ گهڻا اچڻ لڳا.
ڀاڻ سوامي جن سڀني جو چڱي طرح ستڪار ڪندا هئا.
اهڙيءَ طرح چتر دسي (چوڏس) گذري ويئي. اُماس
ڏينهن هئي مڇلي گهڻي سنگت ڀاڻ سان وٺي آئي ۽ چيائين
ته اڄ هر دوار وڃڻ جو سنڪلپ آهي. آڳيا وٺڻ آئي آهيان.
سوامي جن چيس ته اڄ نه وڃ. سڀاڻي اسانجو سماگر ڏسي پوءِ
وڃ. هنجي ٿيترن ۾ جل اچي ويو. چيائين ته ٺٽي وڃان.
ڀاڻ سوامي جن هنکي گهڻا ڀر سنگ ٻڌائيندا رهيا. پوءِ ٻيا
مهانمائون ايندا رهيا. سڀني جو ستڪار ڪندا سڀني کي
وهاريوندا ويا. داس گهڻي ڀر ٿيڻا ڪين ته توهان گهڻو ڀالهايو
آهي، داس ٿو ڪٿا ڪري، توهين آرام ڪريو. سوامي جن
چيو ته اڄ اسانکي ڪٿا ڪرڻ ڏي، سڀاڻي تون ڪجانءِ.
سڀ ڀر ڀر سان سوامي جن جا ڀر سنگ ٻڌندا رهيا. جڏهن سڀ
سنگت هلي ويئي، تڏهن سوامي جن چيو ته ڀنگ ٻيٽي گهڻا
ڏينهن ٿي ويا آهن. اڄ ٿوري ڀنگ گهوڙي پيار. داس آڳيا
مڇي گهڻيءَ شرڏا سان ڀنگ گهوڙي شروع ڪئي ته داس تي
ڏاڍا خوش ٿيا ۽ داس سان ولاس (چرچا) ڪرڻ لڳا.
چيائون ته تون اسانجو ڀڄو آهين. داس چين ته مان ته ٻرهم
آهيان ڪنهنجو ڀڄو ڪونه آهيان. تڏهن سوامي جن وڏي لاڏ
سان اُٿي داس کي چاٽيءَ سان لڳايو ۽ چيائون ڀڄو ڪونه آهين.
اسان توکي ٻڙهايو ڀاليو اسان ئي توکي ٻرهم بتايو. تڏهن داس

سري تارائڻ ڌري ايديش (۶۵۰) اکسند بسات

اڪند ڀات ڄمون آشرم ۾ رکيو وڃي ۽ توهين به ڀات ڪريو.
اڪند ڀات رکيو ويو. ڀاڻ سوامي هن ٻن ڀالن جي ڇڪهه تي
ڀات ڪندا هئا باقي ٻيو ڀات ٻيا ڀائي ڪندا هئا. ٻيو جو
ڄمون آشرم ۾ ڄمون مل جي نالي تي ڀائي ايسر سنگهه ۽ مائي
گنگاڊ ڀوي ڀات ڪرائي سالانو پيدارو ڪندا هئا. ڪت ڊرسن
کي سڏايائون. ڀڳت لوڪ نه گهڻا ڪنا ٿيا هئا. ڀوڳ واري
ڏينهن سوامي جن به ڪلاڪ ڪتا ڪئي. ٻوڙ پيداري ۾
ٻنهي جي هٿن سان سڀ شين ورتايائون. اڪادشي ڏينهن
سوامي جن چيو ته اسين اڄ اڪادشي رکنداسين. هڪ ڀڳت
چيو ته ڦل آهار آڻي آڻيندس. ڇهائون چڱو. انهي ڏينهن نه
هر روز والڪر صبح جو گهمڻ ويا. ڇهائون نه اڄ نه پند ٿي
لٿي سگهيو. شايد بهار ٿيندو. داس جن نه اڪند ڀات ۾ توهان
زياده نڪلڻ ڪئي هئي. ٿڪ جي ڪري بخار ٿي هوندو.
ارار بخار ٿيو. شام جو ٻريهي ڦل آهار کڻي آيو. سوامي جن
چيو ته بلڪل نه کائو. گهڻي زور لڳائڻ ڪري هٿ سان
جهي داس کي آڻيا ڪهائون نه ٿي کائڻ. داس ڪم ڪاڏو،
ڪم ورهائي ڏنو. داس ڏينهن به سوامي جن کي بخار جو
زور رهيو. ڊاڪٽر آيو. دوائون ڏنائين. ٿيرس ڏينهن
سوامي جن جڳا پلا ٿيا. ائين ڪري سڱو چانور کاڌائون ۽
ڪم ٻڌائون. سنگت گهڻي آئي ويئي پئي. سيني جو سڪار
ڪهائون ۽ مون کان نه سيني جو سڪار ڪرايائون پئي.
حذرن مڇي سنگت هلي ويئي، اڪالت ٻيو موقع ڏنائون
ٿڌهن هن داس ڏانهن ٻنهي گهڻي ٻري جي ٽنهن سان
ٺهاريائون ۽ ويجهو واري گهڻن قسمن جا سڌ ايديش ڪهائون
۽ ڪهائون نه هائي اسانجو سر ٻه رهندو. ٻن ٽن ڏينهن جي
اندر چالا ٿي ويندو. ٽن ٽڪڙو ٿي. گهڻن قسمن جون سڪيائون
ڏنائون. ان وقت هن داس جي اکين ۾ ڇل اچي ويو. ٻي

سري نارائڻ هري اُبديش (۶۴۶) . پـر وـلـي

راجڪمار چيو ته اهي اڪيون آهن. انهن جا به پاسا اڃا آهن، وچير ڪاريون ٿين ٿيون. بنا پيرن جي پري هليون وڃن ٿيون. سيڪوئي اڪين سان ئي ڏسڻ چاهي ٿو. انڌو ٿيڻ ڪو به نٿو چاهي.

راجا چيو ته اهي مينگهه (بادل) آهن. اهي به اڃا ٿين ٿا. پر وسط وارا ڪارا ٿين ٿا. بنا پيرن جي هلن ٿا. جو ڪوئي پرش ڪڇ به نه چاهيندو هجي سو بُرڪا ضرور چاهي ٿو.

سنڌن چيو ته اهو من آهي. ستو گڻ جو ڪارج آهي. لاهي ڪري اچو آهي. جمر جمر جي مڻل لڳي اٿس. تنهنڪري ڪارو به آهي. پيرن کانسواءِ گهڻو دور نڪري ٿو وڃي. جو برهم ويٽا ڪڇ به نه چاهي، اهو به جڳياسوءِ کي چوي ٿو ته پنهنجو من ٻولي ڏي.

وڪتا ۾ چار دوش ٿين ٿا. (۱) هڪ ٺڳڻ جي اڇا ۽ (۲) ڀرم، يعني جا ڳالهه شش کي چوڻي هجي تنهن ۾ ٻه رائيٽن پنهنجو شڪ هٽ. (۳) ڀرماد (ڀولاڻو). (۴) ساڌن ۾ چتر نه هٽ. اهڙيءَ طرح شش ۾ چار دوش آهن. (۱) اشردا (۲) ٻڌيءَ جي مند تا يعني گهٽتائي (۳) وشين ۾ آسڪتي يعني موه (۴) درآگره يعني ڪترڪ ۽ هٽ. انهن کانسواءِ جڏهن گرو ۽ شش ٽين تڏهن شبد ٻوڌ يعني ڳالهه جو سمجهڻ ٿئي ٿو. اُن جي تڪي جڳياسا (اڇا) به ڪارڻ آهي. اُتر اڌ ڪاريءَ کي هڪڙو وچن ئي ٻوڌ ڪري ٿو ۽ مند کي انيڪ ڀيرا سمجهائڻ کانپوءِ ٻوڌ ٿئي ٿو.

سنبت ۱۹۷۹ ۾ ڀائي جڳد بس سنگهه ۽ ايشور سنگهه اچي چيو ته اسان نوهانجي نيترن جي چڱي ڀلي ٿيڻ لاءِ اکند ڀاڻ رکائڻ جي سڪا ڪئي هئي. نوهانجا نيتر چڱا ڀلا ٿيا آهن.

سري نارائڻ حري ايديش (۶۴۸) جنس ۽ مالنروور

بد زبانا مڙائي ٻيا آهن. ناردين چيو ته هيءُ ڪير آهن؟ بگلا
آهن ڪي جنس آهن. جنس ڇڏڻ ها ته مالنروور ئي ڇڏڻ
ها. شڪل ته جنس ڇڏڻي اٿن، پر معلوم بگلا ٻيا تن. تڏهن
جنس لمسڪار ڪري ناردين جي ڪي چيو ته مهاراج! اسن جنس
آهيون، پر مالنروور سان وروڌ ٿي ويو اٿئون. انهي ڪري
هتي ٻيا آهيون. تڏهن ناردين جي چين ته توهن وڏا مورڪه
آهيو. جيئو ڪاٺو پئو، تنهن سان وروڌ ٿا ڪريو. توهن
پي شڪرا آهيو، ڇڪو ٿا ڪريو. انهي پر توهانجي سوڀا ۽
عس ڪونهي. انڙي قسم جا ٻيا به گهڻي وڃن ڄاڻن.
تڏهن جنس چيو ته مهاراج! توهن جيئن چئو تن اسن ڪرڻ
لاءِ تيار آهيون. پوءِ ناردين جي ٻيئي ڪي ڪو ڪري الهن
جو پر جاءِ ڪرايو.

هر ڪو پنهنجي نڌيءَ انوسار سيڪڻهن سلوڪي جو
خدا خدا ڀرت ڪندو آهي. جن جنهن د واري جو خدا جدا
ڀرت آهي :- دوهرا :-

پڪه وڻ ٽمبا آڻ ڪري - مڪه سياهي ٿن ستميت

جو ڪڏاڻت مالڪي ٺهين - سو مالڪي ڪر هيت .

ڀرت :- راجا جي وڙ پر چو نه اهو سٺ آهي، چو جو ڪاغذ
اچر آهي، اکر ڪارا آهن، پرن ڪالسواءِ حلدی ٻوڙي ٿو.
جو ڪم پرش ڪڏهن نه گهري آهو به سٺ گهر ٿو. نه توهن
سٺ ضرور موڪلندا ڪريو.

وڙ پر جي بت چو نه اهي چو پر جا دارا آهن، چو جو اهي
نه اچا تن ٿا ۽ الهن م انگ ڪارا تن ٿا. پرن ڪالسواءِ هٿن
ٿا. پرن ٻارهن جولنا. جو راجا لوڪ ڪڇ نه اٿا گهرن، سو
عاري آهو نه گهرن ٿا.

سري لارائڻ هري ابديش (۶۴۷) برادرڪار جي ڪٿا

پرمان:- ڪسي واسڪر ليڪ وي ڪم نه ڪرڻ.

ڪهڙا شوق ڪم يا ليڪ ڪرڻ.

ارٿ:- ڪٿي جي شيوا ڪئي هونئو برهيسر گر لٿو ڪري.
ٻوٽا ٺاهيا جنهن جي شيوا ڪئي هونئو ڪنن گر ڪري
سگهي ٿو؟

پرادرڪار بدست ڪٿا:- هڪ دفعي برهماڻي وٽ
لارڻ جي ويو. برهماڻي چيس ته ڪنهن ٻي ڀاءُ وٽ لارڻ
ڇڏيو برادرڪار ڪولهي. اڄ ڪلهه مانسروور ۽ هنس ٻي ڀاءُ
وٽ آهي. انهنجو تون هڪ ٻئي ۾ ڀڄڻ ڪري آه.
مانسروور ئي ويو. ڏسي ته اتي هڪڙو به هنس ڪولهي.
تڏهن پڇيائين ته هتي مانسروور ڇو نه آهي؟ ڏسڻ ۾ لٿو اچي.
تڏهن مانسروور ڇانو ته لارڻ جي آيو آهي. ديوتا سڙو ۾
لارڻ جي ۽ جي سامهون آيو ۽ پڇيائين ته مان مانسروور (نلا)
آهيان. توهان ڪي سڃاڻو نه ڇا؟ لارڻ جي پڇيو ته هنس
ڪٿي آهن؟ مانسروور اهوئي آهي، جتي هنس رهڻ ٿا.
مانسروور پڇيو ته منهنجو به هنس ڇو ورتو ٿي پيو آهي.
هنس ناراض ٿي ٻين ندين تلاءُ تي ويا هليا آهن. تڏهن
لارڻ جي مانسروور کي پڇيو ته تون هورڪه آهن ڇو ڇو جنهن
رڪڻ ڪري تنهنجو نالو مانسروور پيو ۽ جنهن هڪ ڪري
تنهنجو نالو مانسروور پيو ۽ جنهن هڪ ڪري تنهنجي جڳت
۾ سوڀيا آهي، تن سان تو ورتو ڪيو آهي. هاڻي توکي
مانسروور ڪير چوندو. تنهنجي ڪهڙي سوڀيا آهي؟ تڏهن
مانسروور هٿ چوڙي پيو ته توهين هننڪي وٺي اچو، مان
کائن معافي وٺندس. ٻوٽا ڀڳوان لارڻ جي هنس وٽ ويو.
ڏٺائين ته ندين ندين تلاءُ تي هنس ويٺا آهن. مٿي ۽
ڪڪري کائي رهيا آهن. دور ٻنڪن ۾ لڳي رهي اٿن.

سری نارائن پوري اُپديش (۶۴۶) سنت شوا مهاتم

ڪرپا سان - يڳوان مهندي گهر وينو آهي ۽ هلي درشن ڪرايو -
لبسوي ڳوٺ ۾ آيو - سڀني ماڻهن ڄڻس ته هن اسانکي يڳوان
حو درشن ڪرايو آهي - پوءِ سندس گهر ويو - يڳوان جو
درشن ڪيائين - يڳوان ڄڻس ته هن ئي مهندي ڪرپا تي
آهي - لبسوي ۽ سمجهو ته ٺڪ ڀرمس جي ڪرپا وڌو
ڌرم آهي -

انهيءَ طرح سنت شوا نابغه هئڻن ڪٿا آهي :-

ڪٿا :- هڪڙو وٽس جو پٽ ستن جي شوا لاءِ ويو هئي -
رستي ۾ هڪڙو شاهوڪار گذيس - تنهن پڇڻس ته تون
ڪهڙاڻن ٿو وڃين - ڄاڻين ته ستن ۾ - ڄاڻندس ته ستن کان
پڇڻاڻ ته مان هڪڙو مڪان ٿو نڀايان پر هو گهڙي ۽ ڏهو ٿو
اوي :- جو ٿو اٿس ٿئي - ڏيا ڪريو ته اهو مهنديجو مڪان
اروڳهن لهي اوي ۽ جوڪري وڃي ستن کان پڇيو - ستن
ڄڻس ته سڀني کي ڇڻاڻاڻ ته تنهنجي گهر پڇو پڇن ورهن
جي ڪڍاري ڪنڀا ويهي آهي - ٿو اڃان تائين اچي شادي
نه ڪرائي آهي - ٿوڪي ڪونه وڃي پسنڌ ٿو اچي - اها ڪنڀا
هڏهن مڪان جي هٿان لنگهي ٿي ۽ ڏسي ڏک ڀري آه
ٿي ڪڍي ٿڏهن هيءُ مڪان ڪري اوي ٿو - هڏهن ٿون
هڃي شادي ڪڍين ۽ ڪنڀا خوش ٿيندي ۽ ٿڏهن مڪان
لهي لبار ٿيندو - سٺ اوڻين ڪو -

ستن جي شوا ته پري ٿي ۽ پر ڪٿي ۽ جي شوا ڪٿي
هونئو لستل ٿئي وڃي - جتن نيره شهر جي رهڻ واري
سڀي رابع مڪي وڃڻ وقت ويٺل ڪٿي ۽ جي رستي ۾ شوا
ڪٿي ته سٺ ڪونه اوري ٿي مڪي اچي ڏيڏار ڏاس -

پرواڻ :- دوها - سرڪي سويا دور ڪر ڇڏو آتم راءِ -

سٺ ڪوس مڪا ملا ڏيک ڏيا ڪي ڪام -

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۴۵) هري چندر جي ڪٿا
دم ڪنهن مهائما وٽ ويو، ٿڌو وٽ ڪيائين ۽ چرن ٿوري
مستڪ تي لڳايائين. ڀرماڻ:-

سنت ڪي ٿور مٽي آڳو ڪوٽ

سنت ڀرسان چندر مرڻ تي ڇوٽ.

[ڳوڙي م: ۵ صفحو ۱۸۸]

سنت هنڪي گنگا جل ٿيو. سڀ ڀاپ ڇڏائي نار اُپديش
ڪيائونس ۽ چيائونس ته اُن جل ڇڏي ايڪانت ۾ وڃي
سانده وڏي آواز سان ڀڳوان کي ڀڪاڙي ياد ڪر. اهو مهاڀاڻي
جو ٿڌ يهن ۾ گهڻا ڀيرا کائيدو هو ۽ اُڪيه بکين ڪندو هو، اهو
ڀڳوان کي ياد ڪري رهيو آهي. تڏهن ڀڳوان خوش ٿي ظاهر
ٿيو ۽ چيائينس ته مان توتي ڀرسن ٿيو آهيان منهنجي ڪرپا
سان تون مهاڏرمي بڻجي ويو آهين، ڇو جو مون گيتا ۾ لکيو
آهي ته جيڪو مهاڀاڻي به هجي پر منهنجو انهن سمرڻ ڪري
ته اُنڪي ساڌو سمجهڻو ٻوندو. هن ڀڳوان کي ٻار ٿڌا سان چيو
ته سائين منهنجي شهر ۾ هلو. سڀني کي درشن ٿيو. تڏهن
ڀڳوان شهر ۾ آيو. سڀني کي درشن ٿي چيائين ته اڄ کان
هيءُ مهاڏرمي آهي. رات جو ڀڳوان کي گهر ۾ اُڪايائين ۽
جاڳر نو ڪيائين ۽ هڪ چتر ٿي پر ٻن سان شيوا ڪندو رهيو،
هو ٿڌانهن تپسيءَ ڀڳوان کي ياد ڪيو ته مهاراج! سڀ کان
وڏو ڀاڳي ته ٿڌن، هاڻي ٿرمي به ٿڌو آهي تڏهن ڀڳوان
چيس انهيءَ طرح سو ٻن صبح جو ڳوٺ ۾ وڃي. جو سڀ
کان ٻن ڀاڱن ماڻهو گڏجيئي، اهوئي سڀ کان وڏو ٿرمي
سمجهج. تپسيءَ ائين ڪيو. سامهون ساڳيو هري چندر گڏيس.
چيائين ته اهو ساڳيو ڪالهه مهاڀاڻي ۽ اڄ وري مهاڏرمي - هري
چندر کان پڇيائين ته انهيءَ جو سبب؟ هن چيس، توهانجي

سري لارائڻ هري اُبديش (۶۴۴) وڏو ڀاپ

لماز قبول نٿو ٿئي . اگر ٻيڙاري .

اوت نه هزار خزانا وٺراڻا ۽ آهڻ ۽ هزار خزانا سنڌو ۾ آهڻ
۽ هزار خزانا رات جي جاڳڻ ۾ آهڻ . سي سڀ کڻي هجن ۽ هڪ
پري لماز بڙعظ وقت هزار ٻيڙا سنڌو ڪرڻ نه نه ٻيڙي
جي در تي قبول نه آهڻ ، جيڪڏهن ٻئي کي ڏکيو ٿيندڙين .
ڪٿا . هڪڙو مهاڻا ٻن ۾ ڏاڍي تمسبا ڪندو هو . وٽس
هڪڙو سو مهاڻا آيو . ٻاڻڻر سڀ سڱ ڪندا هئا . ٻئي مهاڻا
چيو نه ٻيڙي جي ڪرپا سڀني ڌرم ۾ سرشت ڌرم آهي .
ٿيس ۽ کي سنڌو ٿي سو . ايترو جو آراڌن ڪيائين . ٻيڙي
درشن ڏس ۽ چيائينس ته منهنجي ڪرپا ئي اُٿل ڌرم آهي .
ٿيس ۽ چيو ته مان ڏسڻ ٿو چاهيان ته سڀ کان وڏو ڀاپي ۽
سڀ کان وڏو ڀڄوان ڪير آهي . ٻيڙي جو جس نه سڀان صبح
هو ڳوٺ ۾ وڃي . هو ٿو ڪي ٻيڙيائين گڏجي اٿڪي وڌيڪ
ڀاپي سمجهي . ٿيس صبح جو ڳوٺ جي طرف وڃي . رستي
۾ هڪڙو سڀد ٻوش مالهو ، تلڪ لڳايل گڏيس . سندس
نالو ٻيڙيائين . هن ٻيڙي نالو هري چندر تايو ۽ چيائين ته مان
سڀ کان وڌيڪ ڀاپي آهيان . ٻيڙي کي شڪ ٿيو ڳوٺ
مان وڃي ٻيڙيائين . سڀني چيو ته هو مهاڻا ڀاپي آهي . ٿيس هن
ٻئي ڳوٺ وٽ هڪ ٻيڙي ڪان ٻيڙيائين ته سڀ چيائين . منهنجو
ٻئي ڪٿن آهي . هن چيو ته مهاڻا ٿيس ٻئي ۽ مان ٻئي ۽ هي
لندا ٿي ڪري سگهان ، پر توھن سڀ ٿا چيو ته هن وقت
هو مهاڻا ڀاپي آهي . ايترو ڪرپا ڪندو ته ڌرمي ٿي ٻولندو .
اڳاڻو جڏهن هري چندر ٿيس ۽ کي چيو هو ته مان مهاڻا ڀاپي
آهيان ته ان وقت ٿيس ۽ ان ئي ڌڪار ڪيو هو ۽ چيو
هڪائينس ته تون ٻيڙي جو سمرڻ ٿو ڪرڻ نه ايترو ٿو ٿي
ڪرپا ڪري . ڏهن هن ۽ من ۾ ڏاڍو ٻيڙي ٿيو . هو اٿي

سري لارائڻ هري اُڀديش (۶۴۳) پرميسر جي گهر ۾ نياڻ

ڪئي - پوءِ اتي پليگ اچي پيئي . ست ئي مري ويا - مائي ۽
جن ست ئي لنهون وڌوائون ٿي پيئون - اهي مائي ۽ کي جليل
چڪيا وانگر جلائينديون رهيون . مائي ۽ ڏاڍو دڪه پانو - تڏهين
انڍي مولي مهائما وري ڳالهايو ، چيائين ته رام جي گهر نياڻ
نه آهي ، پر دير سان ٿو ٿئي -

هڪڙي مسلمان فقير پنهنجي شاگرد کي چيو ته :- پرهان-

جو ٿڌو پريان هي - ڪيما ٿڌو نه ڏاهي ڪهي ه ا .
[سلوڪ ۴۰ يڊ صفحہ ۱۳۹۵]

آءُ ظالم غريب نه ستاؤ - غريب رو ڏيندڪا

سڏيندڪا اُڪا مالڪ - نجمي جڙسين ڪوهر ڏيندڪا .

ساڳئي فقير شاگرد کي چيو ته جيڪڏهن ٻئي جو چت
دکائي تون مون وٽ ايندين ته مان توکي ڪڏهن به معاف
نه ڪندس . ٻيا پاپ ڪري ايندين ته معاف ڪندوسانءُ .
پڙشن :- ڪهڙا ڪهڙا پاپ معاف ڪندا؟

اُتر :- مٺي بخور مصاحب - سور - آتش اندر ڪٻو کن

سا کن بت ڇڏ - ٻش - مڙهه آڙاري مڪن .

ارت :- شراب پيئڻ پاپ آهي . قرآن ساڙڻ ۽ مڪي کي
باه ڏيڻ ، اهي مهاپاپ آهن ۽ هندن جي مندر ۾ وڃي رهڻ
مهاپاپ آهي - اهي پاپ مان معاف ڪري ڇڏيندس ، پر
جيڪڏهن ڪنهنجي دل دکائي ته مان معاف نه ڪندس -

پرهان :- هزار ڪنڇ عقوا - هزار ڪنڇ قناعت

هزار ڪنڇ شب بيداري - هزار ساجدا هر ساجداري .

سري لارائڻ هري آبدیس (۶۴۲) وڏو مورڪ ڪر؟

راجا - ٻرلوڪ جي پاترا تي .

مورڪ - موئي ڪڏهن ايندا .

راجا - موئي ڪونه ايندس .

مورڪ - ڪيترا ڪوھ دور وڃڻو اٿو .

راجا - ” ڇھ مارڪ ڪي گئي جاء نہ ڪوسا “

مورڪ - ڀلا، توهان سان ڪم ٿيندو . ڪيتريون راتون

ڪيترا راجڪمار، ڪيترا خزانا ڪيتريون مڇون وغيره .

راجا - ڪوئي نہ ٿي اڪلو ويندس . ساڻ ڪوئي ولي

وڃي لتو سگهان - خزانو بہ پاڻ سان ڪونه کڻي ويندس -

مورڪ - کان ، پان ، ٻڪوان پاڻ سان کڻي ويندا -

راجا - ڪجهہ نہ ٿي اڪلو، اگهاڙي ڀرين ويندس .

مورڪ - توهين وڏا مورڪ آھو - ڪڇ نہ پئج دان ڪونه

ڪٽو - هن دلہا م ڪوئي بس ڪونه ڪمايو - هن لس جا

توهين لائق آھو -

اڙڙ هن پراڻن ۾ سري ويٺس جيءَ سار ڳالھيون بہ لکيون

آھن - پراڻڪار ڪرڻ وڏو پئج آھي ۽ پٽي کي دکائڻ وڏو

باب آھي -

ڪٿا - هڪڙي سڀڻائيءَ کي اولاد ڪونه هو - اولاد

واسطي گهڻائي جتن ڪيائين - سمن کي ڏاڍو تنگ ڪيائين -

ڀڄڻ ۾ وهڻ ڪانه ڏيندي هئ - آخر ڪاوڙجي هڪ سبت

ڄمس نہ اعتبار غريبن جا گهر ساڙينديئن اوٿرا پٽ ٿيندء - مائي

هتي مورڪ هن ڳالھ جو پاو نہ سمجهيو - غريبن جا سبت گهر

ساڙي ڇڏيائين - سبت پٽ جاوس - آئي هڪڙو مولائي مهاڻا

رهندو هو، سو ڳالھائي ويٺو، نہ رار جي گهر نہ ليا ڪونهي .

جڏهن ڪڇ وقت ۾ چوڪرا وڏا ٿيا نہ ستن ئي سادي

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۴۱) پاپ ۽ پڇ جو ويچار

شينهن جي ڳالهه ٻڌي گھوٽ ڪي ٽيڙج آيو ۽ چيائينس ته
مان هڪ ڀيرو پنهنجي گايءَ کي ڌارائي ٿي اڃان - ڌارائي
آئي - شينهن هن جو سچ ڏسي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ انکي
چڙي ڏنائين -

انهن وچنن ۾ پاپ پڇ جو ويچار آهي - پڇ پاپ ٻن ٻن
قسمن جا آهن - پرميسر جو سمور ڪرڻ پورن پڇ آهي يعني
رپئي جو رپيو - پر اڀڪار ڪرڻ اڌ پڇ آهي يعني اُٺ آنا،
 باقي دان ۽ پڇ، بگيه، وغيره جو آئي پياني، آنڪ، ٽڪي،
پيسي برابر آهن - اهڙيءَ طرح پاپ ٻه آهن - پرميسر کان پي مک
ٿيڻ پور ٻه آهن - پڇ کي ڏک ڏيڻ اڌ پاپ آهي - باقي
جيڪي پاپ آهن سي جو آئي، دوالي وغيره جي برابر آهن -

ڪٿا - هڪڙو راجا هو، جو نام کان پي مک هو - سندس
راڻي پڳڻ هئي - راجا کي گھريئ گھريءَ نام جيڻ لاءِ چوندي
هئي - پر راجا اُن طرف نه لڳندو هو - آخر راڻي ڪاوڙجي
چيس ته توهين ڏاڍا مورڪ آهيو، ڇو جو نام لڻا چيو - راجا
ويچارو ته مونکي مورڪ چيائين، انهي جو سبب ضرور هوندو -
مون ۾ مورڪٿا ڪهڙي آهي - پنهنجي ملڪ جا مورڪ ڪٿا
ڪيائين - طرحن طرحن جا مورڪ آيا - انهن سڀني هڪڙو ڏو مورڪ
يا ڏاهري هو - ان جي هٿ ۾ هڪ لڪر پڇي جي لٽ ڏنائين
۽ چيائينس ته جو توکان وڏو مورڪ هجي، انجي هٿ ۾ هيءَ
لٽ ڏج -

راجا بيمار ٿي پيو - وزيرن کي چيائين ته هن لٽ واري
کي سڏيو - هو آيو - راجا هڪي چيو ته مان هاڻي جلدي وڃان
ٿو - تون پاڻ کان ڪو وڏو مورڪ وٺي آءُ - اُن مورڪ چيو -

مورڪ - توهين ڪيڏانهن ٿا وڃو -

سري نارائڻ هري آپديش (۶۴۰) شهر جي ڪٿا

ڪيئي اٿر- اهڙي طرح وشنمر جي پريڪيا ڪري اهو مهاڻا
موني وشڪميش آيو- سيني کي سڄو حال ٻڌائين ته نه
وشنمر سيني کي پالي ٿو-

هڪ جهنگل ۾ هڪ شهر رهندو هو، جو اڳئين جنم ۾
تسني هو- ڪنهن مهاڻا جي سراب ڪري شهر ٽپو هو- پر
اڳئين جنم جي ياد ڪري هيس- الاهي ڪري ڏاڍو پڇمانندو
هو- ۽ هن چوليءَ ۾ نه تسنبا ڪندو هو- يعني ٿڻ ٿڻ
ڏينهن سدس آشرم ۾ حبڪو چالور اچي ويندو هو تنهنڪي
کائيندو هو- الاهي نير انوسار ٿڻ ڏينهن هڪ گاهه هن جي
آشرم تي اچي ويئي- تنهنڪي مارياڻين تي نه ان جيس نه
مولڪي نه مار- منهنجي ان ڏينهن جي هڪڙي ڳائي آهي
الڪي ڪر پاليندو- شهر جيس نه پالڻ وارو ڀرميس آهي- ان
ڳاڻي جو محال ڇڏي ڏي- ڪٿو جيس نه ڪو درشنام
ٻڌائڻ ڪري مولڪي هڪ ٿي- ٿڌهن شهر ٻڌائين ته:-

ڪٿا:- هڪڙو سوداگر استريءَ سوڌو جهاز ۾ چڙهي
ولايه وار- موٽندي هڪي بت ڄائو- الاهي ڏينهن طوفان
اچي لڳو- جهاز ٽڪرا ٽڪرا ٿي پيو- هڪڙي ٽڪر تي ماءُ
۽ ٽيون ڄاول بت رهجي ويا- پوءِ ماءُ نه ٻڌي ويئي- اڪيلو
بت اچيو- او رهندي پير جو آڱوٺو چوسڻ لڳو- لڙهندو
وڃي ڪناري سان لڳو- اتي هڪ راجا جو محتلف هو-
مٿان ماريءَ ۾ رائيءَ ڏٺو- لوڪن دٿاران ڀالڪ ڳهرائين.
بت ڪري پالبا تبس- حڏهن وڌو ٿو ٿڌهن پاڙهي مڱاڻا تبس-
سدس واسطي محتلفه ٻڌائين- ساڌي تڏه ۾ اٺ ڏينهن
رعا هئا- اهو نالڪ پنهجي ٽئون محتلفه ڏسڻ ويو ته مٿان
ڪري مري ويو-

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۳۹)
وشنمبر جي ٻي ڀڳيا

آهي ته وشنمبر ٻرمانا سڀني کي ٻالي ٿو. ٻر اسين ٻنهنجو پاڻ
ٻڳيا منڱي ڪائون ٿا. ٻنهنجو آدم پاڻ ڪريون ٿا. ڪيئن خبر
ٻوي ته وشنمبر سڀ کي ٻالي ٿو. انهيءَ ڳالهه جي ٻي ڀڳيا
ڪرڻ گهرجي. انهي لاءِ مان سڀاڻي هڪ اڪيلي بن ٻر هليو
ويندس ۽ ٽن ٽينهن نائين ڪجهه ڪاڻا پيئڻ جو آدم ڪوله
ڪندس. ٻاڻي به پاڻوت نه رکندس. جيڪڏهن ڪو آڻيندو
ته ڪين کائيندس ۽ نه ڳالهائيندس. جيڪڏهن ڪو وات ٻر
اچي ويجهند ته ٿڌ بند رکندس. جيڪڏهن ڪو ٿڌ ٻڇي
وات ٻر ويجهند ته ٿڌن ٻڪ ٿيند ٻر ته وشنمبر سڀني کي ٻالي
ٿو. ائين چئي، ٽالون ٻالي لڳر وٽ گهور بن ٻر هليو ويو.
ٿاڍو پياڻڪ جهنگل هو. اتي هڪ بانس جو گهاٽو وڻ هو. ان
جي هيٺان ڪجهه کوٽي ويٺو. ٽي ٽينهن ويٺو هو. ڪو ڪوله
آيو. چوٿين ٿڌنهن گرام جي چوڌريءَ جي گانءَ ۾ ٿي ويئي.
هن شستر ٿڌي ٻنهنجا گهاٽا آدمي گڏوڻ جي ڳولڻ لاءِ جهنگل
۾ موڪليا. اها گڏو ڳاڙهي رنگ جي هئي. غدا وٽ اچي
ڳاڙها ڪپڙا ڏسي شڪ پين ۽ اندر ويا، ته مهاڻا ويٺل ٿڌائون
ٿڌهن ٿاڍو خوش ٿيا. خوشيءَ ۾ ڪي آدمي اُٿي ويٺا،
ڪي گرام ۾ ٻوڙي ويا ۽ وڃي چيائون ته هڪڙو مهاڻا ٻڌج
سو ورهين کان ويٺل ٿڌائون. هلو هلي درشن ڪريو. اها
ڳالهه ٻڌي سڀني کي خوشي ٿي. سڀ درشن ڪرڻ واسطي
ٻوڙيا. ڪنهن ڪير، ڪنهن ٿڌ، ڪنهن پوڄن ڪنيا. سڀ
اتي پهتا. هڪدم صفائي ڪري مٿان ٻاڻي ڪپڙا وڇائي
ڪجهه ٻر وٺي مهاڻا کي کڻي ٻاهر آيا. مالشون ڪيائون.
وات ٻر ڪاڻا پيئڻ جون شيون وجهڻ لڳس، ٻر مهاڻا ٿڌ
بند ڪري ڇڏيا. انهن سرائي وجهي وات کولي وات ٻر کير
وغیرہ ڇهڻ سان وڌس ٿڌهن مهاڻا کلي ٿڌو ۽ چيائين ته
مان ته هتي ٽن ٽينهن کان ويٺو آهيان. وشنمبر جي ٻي ڀڳيا

سري نارائڻ هري ابديش (۶۳۸) پنکڻ پتورا

بروڏا نه هڪدم حل صاف ٿي ويو. راجا کان آڏ وٺي
سڀني پنکڻ جي پوڄا ڪئي ۽ ڳوٺا پدارت هڪٻئي پيئا ڏٺائون
۽ همت جوڙي جياڻولس نه ٿيو هڪٻئي آڱيا ڪرين. پنکڻ
ڇمن نه مڃيندا؟ راجا چيس: نه چو نه مڃينداسين. اهڙيءَ طرح
آئي پيرا ڀرلگيا ڪرائي جيانس نه ڪانسن هي چڪا ٺاهي مونکي
باه ڏيئي ڇڏيو. راجا ڪنارو پهچيو، پر هن نه ٻڌايو. آخر
جڏهن ڳوٺو هٿ ڪيائون تڏهن چيائين ته منهنجي گهر وٽ
توهانجي وٽ ڪري منهنجي پتيءَ کي شڪ ٿي پيو آهي
ته منهنجي چوڻ ڪري توهن هتي ويٺا هئا. ان ڪري
وليچ ٿي مولڪي آڱيا ڪيائين ته وڃي هنن جو حل ڏها ڪري.
انن ڪنن ڇيائين ته حل ڏها ڪري آڻ ۽ سندن آڱيا کالسواءِ
مان مونکي وڃي ٺٽي مڱيان، پيءُ جاءِ تي نه رهي ٺٽي مڱيان
الهيءَ ڪري حل ٿي مرن پوئس آهي. راجا سندس اشارو
سمجهي ان پنکيءَ کي وڃي مڃايو. تڏهن هن عمر نه مان
ٺوٺي خوش آسمان نور گهر هل تڏهن آڱيا مڃي گهر ويئي.
هنن استري پتيءَ هي آڱيا مڃي ٿي، تنهن ايتور جي آڱيا
محظ وارا ايتور جي اڳيان سڃاڻائين ٿا ۽ هنن جا ڪوڙا
پرڏا ٺٽي وڃن ٿا.

انهن وچين جي ڪري پوئس ٺٽي ٿي ته وڃي مونکي
سڀ کي ٻائي ٿو. پر جو چوي ٿو ته مان منهنجي آدم سان
پنهجڙ ٻنهنجي ڪٽنب جو ٻالو ڪريائون. انهن ٻنهي ۾
سڄي ڳالهه ڪهڙي آهي؟

آڻر:- رڳو ڪش چياريءَ ۾ پٽاهه ورتڪ مهالائون ان
وقت رهندا هئا. هڪڙي ڏينهن سڀ گڏجي ويچار ڪرڻ
لڳا ۽ چيائون ته سنڌو پنهنجي پنهنجي ڇت جي ڏها ٻڌايو.
انهن مان هڪڙو ٻيو مهالما ڏها ٻڌايو ته ٺٽي جو ٺاڳو نه لڪل

آهي ته وشنمبر پرماتما سڀني کي پالي ٿو. پر اسين پنهنجو پاڻ
 بکيا منگي کائون ٿا. پنهنجو آدم پاڻ ڪريون ٿا. ڪيئن خبر
 پوي ته وشنمبر سڀ کي پالي ٿو. انهيءَ ڳالهه جي پريڪيا
 ڪرڻ گهرجي. انهيءَ لاءِ مان سڀاڻي هڪ اڪيلي بن ۾ هليو
 ويندس ۽ ٽن ڏينهن تائين ڪجهه کائڻ پيئڻ جو آدم ڪونه
 ڪندس. پاڻي به پاڻوت نه رکندس. جيڪڏهن ڪو آڻيندو
 ته ڪين کائيندس ۽ نه ڳالهائيندس. جيڪڏهن ڪو وات ۾
 اچي وجهندو ته ڏند بند رکندس. جيڪڏهن ڪو ڏند پڇي
 وات ۾ وجهندو ته ڏند پڪ ٿيندو ته وشنمبر سڀني کي پالي
 ٿو. ائين چئي، ٽائون نالي نگر وٽ گهور بن ۾ هليو ويو.
 ڏاڍو پيانڪ جهنگل هو. اتي هڪ بانس جو گهاٽو وڻ هو. ان
 جي هيٺان ڇڪهه کوٽي ويٺو. ٽي ڏينهن ويٺو هو. ڪو ڪونه
 آيو. چوٿين ڏينهن گرام جي چوڌريءَ جي گانءَ ۾ گم ٿي ويئي.
 هن شستر ڏيئي پنهنجا گهڙا آدمي گهڙيءَ جي ڳولڻ لاءِ جهنگل
 ۾ موڪليا. اها گهڙو ڳاڙهي رنگهه جي هئي. غفا وٽ اچي
 ڳاڙها ڪپڙا ڏسي شڪ پيو ۽ اندر ويا، ته مهاتما وينل ڏٺائون
 تڏهن ڏاڍو خوش ٿيا. خوشيءَ ۾ ڪي آدمي اُٿي ويٺا،
 ڪي گرام ۾ ڊوڙي ويا ۽ وڃي چيائون ته هڪڙو مهاتما پندج
 سو ورهين کان وينل ڏٺائون. هلو هلي درشن ڪريو. اها
 ڳالهه ٻڌي سڀني کي خوشي ٿي. سڀ درشن ڪرڻ واسطي
 ڊوڙيا. ڪنهن کير، ڪنهن ڌڻ، ڪنهن پوڄن ڪيا. سڀ
 اتي پهتا. هڪدم صفائي ڪري مٿان بڙائي ڪپڙا وڇائي
 ڪپهه ۾ ويڙهي مهاتما کي کڻي ٻاهر آيا. مالشون ڪيائون.
 وات ۾ کائڻ پيئڻ جون شيون وجهڻ لڳس، پر مهاتما ڏند
 بند ڪري ڇڏيا. انهن سرائي وجهي وات کولي وات ۾ کير
 وغيره ڇمچن سان وڌس تڏهن مهاتما کلي ڏنو ۽ چيائين ته
 مان نه هتي ٿن ڏينهن کان ويٺو آهيان. وشنمبر جي پريڪيا

سري نارائڻ هري ابديش (۶۳۸) ڀنگڻ پتور نا

بر وڌا نه هڪدم جل صاف ٿي ويو. راجا کان آڏ وٺي
سڀني ڀنگڻ جي ڀوجا ڪئي ۽ گهڻا بدارت هڪئي سٺا ڏٺائون
۽ هڪ چوڙي حبالولس نه ٻو جيڪي آگيا ڪرڻ - ڀنگڻ
ڇڻ نه مڃندا؟ راجا حسد نه چو نه مڃنداسين - اهڙي طرح
ٿي ڀرا ڀرنگا ڪرائي ڄمائن نه ڪائن ڇي هڪا ٺاهي موڪلي
باه ڏيئي ڇڏيو - راجا ڪارڻ ڀڄيو، پر هن نه ٻڌايو - آخر
جڏهن گهڻو هڪ ڪهاڻون لڏهن ڇٻائين نه مهدي گهر وٽ
ٺوهارجي رهڻ ڪري منهنجي پتيءَ کي هڪ ٿي ڀر آهي
نه مهدي چوڻ ڪري ٺوهرن هني ويا هئا - اُن ڪري
رڻ ٿي موڪلي آگيا ڪهاڻن نه وڃي هنن جو جل صفا ڪر.
الن ڪن ڪهاڻن نه حل صفا ڪري اُچ ۽ سندن آگيا ڪالسواءِ
مان موٽي وڃي ٺٽي سگهان ۽ پيءُ جاءِ ٿي نه رهي ٺٽي سگهان
الهيءَ ڪري حلي مڙو ڀوڪه آهي - راجا سندس اشارو
سمجهي اُن پڳيءَ کي وڃي مڇايو. اڏهن هن حسو نه مان
ٺولي بخش آهڻان ٺون گهر هل لڏهن آگيا مڇي گهر ويئي -
ڄڻ اسري پتيءَ جي آگيا مڇي ٿي، تنهن ايشور هي آگيا
مڇو وارا ايشور هي اڳيان سڃاڻائڻ ٿا ۽ هنن جا ڪوڙا
ڀرڻا ٺٽي وڃن ٿا -

انهن وڃڻ جي ڪري ڀرڻس ٺٽي ٿي نه وسندڙ ٺٽي
سڀ کي ٻالي اُو - پر چو چوي ٿو نه مان ٻهڻي آدم سان
ٻهڻجو ۽ ٻهڻي ڪٽس جو پالڻ ڪريائون - انهن ٻهڻي
سڄي ڳالهه ڪهڙي آهي؟

آڻو:- رڪش ڪهڙيءَ م ٻهڻو وڙڪ مهالائون اُن
وٽ رهندا هئا - هڪڙي ڏينهن سڀ گڏجي ويچار ڪرڻ
لڳا ۽ ڄمائن نه سنو ٻهڻي ٻهڻي جت جي دشا ٻڌايو.
انهن مان هڪڙو ٻيو مهالما دياسڪو نالي حوڻ لڳو ته لڪل

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۳۷) ڇهين پتورا تا جي ڪٿا

مونکي وار وار هيٺ پئي موڪليو. ڪڏهن چوي ته فلاڻي
شيءَ ڪٿي آءُ. هي آءُ، هي آءُ. مان ئي پيرا ته هيٺ ويس.
چوٿين پيري چيو نه مڇير. گهڻي چوڻ تي به نه ويس. ڀڙ
ڀڙ ڪندي رهيس. جڏهن پٽيءَ جي گهڻا پيرا چوڻ تي به
نه مڇير تڏهن پٽيءَ چيو ته تون پتورا تا نه آهين.

ٻوڙ ڇهين پتورا تا وٺ ويا. اُن چيو ته اُٺ ڏينهن ٿي ويا
آهن جو منهنجي طاقت ڪانه رهي آهي. منهنجي پٽي ڏيو
جو منهنجي ننڍي ڀاءُ سان ڏاڍو پريم هو. هڪڙي ڏينهن
پٽي اچي پلنگه تي ويٺا. مون ويڙو ڪري واءُ ڪيو مان.
منهنجو ڀاءُ منهنجي ڏير کي لڳو پئي. پٽي جيءَ گهڻا دفعا
چير نه سڀيال. منهنجو اُن پاسي خيال ٿي ڪونه ويو. نيٺ
ڪاوڙ ۾ چيائين ته گهري گهري چوڻ تي به تون سمجهين نه
ٿي، وڃ تون پتورا تا نه آهين، اُنجي چوڻ ڏوٺي وجهڻ سان
ٿورو جل صاف ٿيو، پر ٻورو جل صاف نه ٿيو. آخر ستين
پتورا تا هڪ ڀنگڻ جو پتو ملين. اُن وٺ ويا. پر هن دروازو
ڪونه کولين. اندران ئي چيائين ته جيڪي مونکي چوڻو اٿو
سو منهنجي پٽيءَ کي چئو. راجا وزير امير اُٺي ٻاهر ويهي
ويا. چئني طرف درگندي اُٺي پئي پر ويهي رهيا. جڏهن
هنجو پٽي ڀنگي آيو تڏهن راجا کان وٺي سڀ اُٺي کڻا ٿيا،
چوڻو مطلب جي واسطي سڀ کي داس بڻو پوي ٿو. ڀنگيءَ
کي چيائون ته منهنجي استري پتورا تا آهي. هڃا چرن ڏوٺي
جل گهر جيئون. تلاءُ ۾ وجهنداسون تڏهن جل شد ٿيندو.
ڀنگيءَ کي شڪ پيو ته شايد منهنجي استريءَ هڪڙي چئني
وهاريو آهي. تڏهن هن من ۾ رنج رکي مٿاچري من سان
چيس ته وڃ. پير ڏوٺاري تلاءُ ۾ پائي جل صاف ڪر. ڀنگڻ
ڀاڙ سمجهي آگيا مڇي ويئي. راجا آڏڪن چرن ڏوٺي تلاءُ

سري نارائڻ هري اُپديس (۶۳۶) ايءِ پتور ٿا جي ڪتا

مهر پئجي ويئي. مون ڪروڙ هي وس ٿي گهڙا در وڃن
جيا. پتيءِ جيو نه ٿون پتور ٿا نه آهن. بس آلهيءَ وقت کان
منهنجي پُورب ڌرم جي طاقت لاس ٿي ويئي آهي.

وري ٿنءِ پتور ٿا وٽ ويا. ان نه جو نه جئن مهنن کان
مون به طاقت نه رهي آهي، جو جو مون اهڪار جي وس ٿي
سُس سان ڏاڍو جهڙو ڪيو. ڪڇ هنڪي ماريم به. پتي ڏيو
جي سمجهائڻ ٿي به نه سمجهم. لاچار ٿي پتيءِ سراپ ڏيو
نه ٿون پتور ٿا نه آهن آلهيءَ طرح مون به طاقت نه
رهي آهي.

وري چوٿن پتور ٿا وٽ ويا. هن به جو نه جهن مهنن
کان منهنجي طاقت ڪم ٿي آهي، چو نه مان دوه هي وس ٿي
پتورب ڌرم ٿوهي ويني آهيان. مولڪي اولاد ڪو نه ٿهندو
هو. ڏاڍن پٽن ڪرڻ ٿي پت پندا ٿو. مان اڳيان وس
ٿي پتيءِ کان نه پت کي بهارو سمجهڻ لڳس. هڪڙي ڏينهن
پت هڪ ڪيو نه مولڪي الب آڻي ڏيو. آلهيءَ وقت ان
جي موسم ڪانه هئي. الب ملڻ مسئل هو. پتا گهڙو
سمجهائيس، پر نالڪ هڪ جي ڪري نه مڃيو. ٿڌهن پتا
پڪڙي هنڪي ماريو. مان پاڻ روڪي نه سگهيس. ڏڪو
ڏيئي پتي ڏيو کي ڪرائي ڇڏيم ۽ پت کي ڇڏايم. ڪرڻ
جي ڪري پتي ڏيو کي حوت آئي. ٿڌهن پتي ڏيو چيو نه
ٿون پتور ٿا استري نه آهن.

پوءِ پڇين پتور ٿا استريءَ وٽ ويا. ان جو نه پندرهن
ڏينهن کان هن به طاقت ڪانه رهي آهي، جو جو پتي ڏيو
بهار هو. مان سندس آڱيا پالن ڪري نه سگهيس هڪ
ڏينهن ڪرميءَ هي ڏينهن به پسي ڏيو رات جو بهاريءَ جي
حالت به ڪڏ ٿي لٽيا پيا هئا. هن منهنجي پريڪا راستي

سري نارائڻ هري ايديش (۶۳۷) ڇهينءَ پتور تا جي ڪٿا
مولڪي وار وار هيٺ پئي موڪليو. ڪڏهن چوي ته فلاڻي
شيءَ ڪٿي آءُ. هي آڻ، هي آڻ. مان ئي پيرا ته هيٺ ويس.
چوٿين پيري چيو نه مڃير. گهڻي چوڻ تي به نه ويس. پٺ
پٺ ڪندي رهيس. جڏهن پٽيءَ جي گهڻا پيرا چوڻ تي به
نه مڃير تڏهن پٽيءَ چيو ته تون پتور تا نه آهين.

ٻيءَ ڇهين پتور تا وٺ ويا. اُن چيو ته اُٺ ڏينهن ٿي ويا
آهن جو منهنجي طاقت ڪانه رهي آهي. منهنجي پٽي ڏيو
جو پنهنجي ننڍي ڀاءُ سان ڏاڍو پريم هو. هڪڙي ڏينهن
ٻئي اچي ڀلنگه تي ويٺا. مون وڃڻو ڪري واءُ ڪيو مان.
منهنجو ڀلڻ منهنجي ڏير کي لڳو پئي. پٽي جيءَ گهڻا دفعا
چير نه سمجھال. منهنجو اُن پاسي خيال ئي ڪونه ويو. لين
ڪاوڙ ۾ چيائين ته گهري گهري چوڻ تي به تون سمجهين نه
ٿي، وڃ تون پتور تا نه آهين. اُنهي چوڻ ڏوئي وجهڻ سان
ٿورو جل صاف ٿيو، پر ٻورو جل صاف نه ٿيو. آخر ستين
پتور تا هڪ ڀنگڻ جو پتو ملين. اُن وٺ ويا. پر هن دروازو
ڪونه کولين. اندران ئي چيائين ته جيڪي موڪلي چوڻو اٿو
سو منهنجي پٽيءَ کي ڇڏو. راجا وزيرءَ امير اُٺي ٻاهر ويهي
ويا. ڇٽي طرف درگندي اُٺي پئي پر ويهي رهيا. جڏهن
هنجو پٽي ڀنگي آيو تڏهن راجا کان وٺي سڀ اُٺي ڪڙا ٿيا،
چوڻو مطلب جي واسطي سڀ کي داس بڻو پوي ٿو. ڀنگيءَ
کي چيائون ته تنهنجي استري پتور تا آهي. هڃا چرن ڏوئي
جل گهر جيئون. تلاءُ ۾ وجهنداسون تڏهن جل شد ٿيندو.
ڀنگيءَ کي شڪ پيو ته شايد منهنجي استريءَ هڪي ڇٽي
وهاريو آهي. تڏهن هن ۾ رنج رکي مٿاڇري من سان
چيس ته وڃ. پير ڏوئاري تلاءُ ۾ پاڻي جل صاف ڪر. ڀنگڻ
پاو منجهي آگيا مڃي ويئي. راجا آڏڪن چرن ڏوئي تلاءُ

سري لارائيا خري ابد بس (۲۳۶) بيء بتورنا جي ڪٿا

خسر بڻجي ويئي. مون ڪروڙ جي وس ٿي گڻڻا در وڃن
جيئا. پتيءَ جيونءَ تون بتورنا نه آهين. بس اٺييءَ وقت کان
منهنجي بتورم ڌرم جي طاقت ناس ٿي ويئي آهي.

وري ٿينءَ بتورنا وٽ ويا. ان به جيونءَ جن منهن کان
مون ۾ طاقت نه رهي آهي، چوڄو مون اهنڪار جي وس ٿي
سَس سان ڏاڍو جپڙو ڪيو. ڪڇ هنڪي ماريم به، پتي ڏبو
جي سمجھائڻ تي به نه سمجهيم. لاچار ٿي پتيءَ سراپ ڏٺو
ته تون بتورنا نه آهين. راتپيءَ طرح مون ۾ به طاقت نه
رهي آهي.

وري چوٿن بتورنا وٽ ويا. هن به چيو ته ڇهين منهن
کان منهنهي طاقت ڪم ٿي آهي، چوڻ مان موه جي وس ٿي
بتورم ڌرم کوهي وٺي آهيان. مولڪي اولاد ڪونه ٿيندو
هو. ڏاڍن پنهن ڪرڻ تي بت ٻڌا ٿيو. مان اڳيان وس
ٿي پتيءَ کان به بت کي ٻارو سمجهڻ لڳيس. هڪڙي ڏينهن
بت هڪ ڪونه مولڪي انب آئي ڏبو. اٺييءَ وقت انس
جي موسر ڪانه هئي. انب ملڻ مشڪل هو. بنا ٿيڻو
سمجهائيس، پر بالڪ هڪ هي ڪري نه سگهيو. ٿڌهڻ بنا
هڪڙي هنڪي ماريو. مان پاڻ روڪي نه سگهيس. ڏڪو
ڏيئي پتي ڏبوڪي ڪرائي ڇڏيم؛ بت کي ڇڏايم. ڪرڻ
جي ڪري پتي ڏبوڪي حوت آئي. ٿڌهڻ پتي ڏبو چيو ته
تون بتورنا استري نه آهين.

پوءِ پنڇهين بتورنا استريءَ وٽ ويا. ان چيو ته ٻڌو هن
ڏينهن کان مون ۾ طاقت ڪانه رهي آهي، چوڄو پتي ڏبو
نٿو هو. مان سمدس آڳيا پالڻ ڪري نه سگهيس هڪ
ڏينهن گرميءَ جي ڏينهن ۾ پتي ڏبو رات جو بيماريءَ جي
خمس ۾ ڪڍ ٿي لٽيا پيا هئا. هن منهنجي پريڪيا واسطي

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۳۵) پيءُ پتور تا جي ڪتا

نه هو سڄوئي کائي ويندو. جيڪڏهن اڌ رکير نه به نڪ نه
آهي، ڇو جو پتور تا استري جو ڌرم آهي ته سڀ ڪا شيءِ
پتيءَ جي اڳيان رکي. اهڙا گهڻا سنڪلپ وڪلپ ٿيا، آخر
ڇت فيصلو ڪيو ته پتيءَ کي ڏيان ٿي نه. مان ئي سڀ کائي
وڃان. پتي ديو کي روئي ڪارائيم. انب جي ڳالهه ٿي ڪانه
ڪير. جڏهن پتي ديو دڪان تي هليو ويو تڏهن دروازو
پٺيان بند ڪري مان انب کائڻ وينيس. انب اڃان اڌ مس
کاڌو هوم نه ايتري ۾ پتي ديو کي هن آدميءَ چيو هو ته مان
توهانجي گهر الڀ ڏيئي آيو آهيان. پتي جي منهنجي پريڪيا
واسطي موٽي آيو. مون جهت دروازو کوليو. تڪڙ ۾ انب
لڪائي نه سگهيس. پتي ديو چيو ته انب ڪٿان آيو آهي،
مولڪي چون ٿا ته. مون چيو ته انب منهنجي پيٽ موڪليو
هو. پر توهين روئي کائي ويا هئا. پوءِ انب مليو آهي.
ائين ڪوڙ ڳالهايم. تڏهن پتي ديو چيس ته سچ ڳالهه انب
ڪڏهن مليو آهي. مون چيو ته توهانجي وڃڻ کانپوءِ. تڏهن
پتي ديو اُن آدميءَ کي وٺي آيو. هن چيو ته مان صبح جو
تو کي الڀ ڏيئي ويو هوس. تڏهن مان شرمندي ٿي ويس.
پتي جيءَ مولڪي لعنت هئي. آلهي ڏينهن کان منهنجو پٽ
ڪيٽ ٿي ويو آهي. چرڻ ڌوئي وڌائون پر جل شد نه ٿيو.

پوءِ پيءُ پتور تا وٺ ويا. اُنڪي عرض ڪيائون ته هن
به چيو ته به مهڏا ٿي ويا آهن تڏهانڪر مون ۾ طاقت نه رهي
آهي، ڇو جو اسين غريب آهيون، ڪٽنب وڌو آهي، آمدني
ٿوري آهي. پتي جيءَ جو گرواچي ويو. اهو ورڪت هو.
انهيءَ ڪري هن کي وستر، بستڪ، ڪڙايو وغيره ڏيڻو هو.
پتيءَ جي مولڪي شيوا واسطي چيو. پر مان مدد ڪندي
رهيس. آخر پتي جيءَ مولڪان لڪائي شيوا ڪئي. مولڪي

سري ناناڻي هري اُپديش (۱۳۳) چندر پريا پتور نا

هن راجڪمار جي استريءَ جو فوٽو ڏسڻ گهران ٿي، مٿان
هن راجڪمار سان ڊوڪو نه ٿي وڃي. فوٽو ڏسي ويشيا کي
ڏٺائين، ۽ چيائين ته هيءَ چندر پريا نه آهي، ڇو جو پنهنجي
ناناڻن جو نالو ويشيا کي ڪونه ٻڌايو هئائين. ويشيا ناناڻن جو
نالو نه ٻڌائي سگهي. ويشيا کان ماري ڪٿي پڇيائون. تڏهن
چيائين ته مان ويشيا آهيان، چندر پريا نه آهيان. راجڪمار
جي وزير جي ڌيءَ سان شادي ٿي ويئي. چندر پريا ٿي
ڪم ڪيا، باغ بڻايائين، ڪوئي بڻايائين، وزير جي ڌيءَ
سان پٽيءَ جي شادي ڪرايائين. باقي پتر پٽدا ٿيڻ رهجي
ويو. جڏهن شادي ٿي، تڏهن شهزادي جي ويس ۾ چندر پريا
اُن راجڪمار (سندس پٽي) پنهني جي ڀاڱي ڀريت وڌي
ويئي ۽ ڪاٺ، پيٽ، پهرڻ سڀ هڪجهڙو ٿين. هڪ ٻئي
کي پنهنجون شيون نشانيع طور ڏنائون ورتائون ۽ جي ڳالههون
هر روز ٿينديون هيون سي سڀ چندر پريا نوت ڪندي
ويندي هئي. ٻي ڀيري ڀريت گهڻو وقت گذري ويو.
آخر وزير جي ڪنيا گريوت ٿي. پٽ ڄائو. ۽ چوٿين ڳالهه به
پوري ٿي. تڏهن شهزادي جي ويس ۾ چندر پريا شهزادي
کي چيو ته پنهنجي ديس ۾ هلي پنهنجي استريءَ چندر پريا
جو به درشن ڪراءِ. پر هلنداسون اڳي پيڇي. توهين پٺيان
اچجو، مان توهانجي استريءَ (وزير جي ڌيءَ) ۽ پٽ کي
اڳيئي وٺي هلاڻ ٿو. هن چيو ته بلڪل چڱو. اهڙيءَ طرح
چندر پريا اڳيئي پهچي ويئي ۽ انهي باغ ۾ استريءَ ۽ پٽ
کي رهايائين ۽ پاڻ اندر محلات ۾ رهي. راجڪمار آيو ۽ اچي
چيائين ته هنڪي پنج جتا نه ماريان. اچي پڇيائينس ته باغ
بڻايو، ڪوئي بڻايو، وزير جي ڪنيا سان شادي ڪرايو،
پٽ ڪٿي آهي؟ هٽانءَ جتا نه. تڏهن چندر پريا چيس ته
تيرج ڪريو. سڀ ڪچ بڻايو اٿم. ڏسو. باغ ڏيکار يائينس

سري لارالڻ عري ابدیس (۶۳۲) چندر پريا بتور نا

پوري بتور نا آهي۔ راجا جي وزير هٿ ڪو ۽ چٻائڻ نه
مان ان چندر پريا کي پنهنجي استري ٿاڻي آڻيان نه ڪيتري
شرط رکي ٿا۔ هن چيو نه چندر پريا اچي ويئي نه موان کي ڦاسي
تي ڇاڙهي ڇڏيائون۔ جيڪڏهن نه آئي نه مان پنهنجي ڪنڊا
سان شادي ڪندس۔ لکڙه ٿي ويئي۔ راجا ساڳي ٻڌو۔
وزير چندر پريا جو موٽو کڻي ۽ گهڙو ڏن ٻائڻسان کڻي آيو ۽
ڏوٽن جي ڏٺائڻ چندر پريا کي گهڙو ڇواريائين۔ چندر پريا
ڇواري موڪلس نه هن لملي جي ڪولي ٻڌا ۽ ناغ ٿيا
پوءِ مان تو وقت ايندس۔ وزير ناغ ۽ ڪولي ٺاڙائي۔ پوءِ
وزير کي ڇواري موڪليائين نه تو موان کي ڪنڊن سڃاڻو آهي
نه مان چندر پريا آهيان۔ هن هٿو ڦوڙو، ڇو هڪي سندس
پتي ۽ وٽان ملو هو، سو موڪلس۔ ٿڌهن هن ڄاڻو نه
پنهنجي پتي ۽ ٿي ڪاڻي مسڪلا آهي۔ چندر پريا شهر جون
سڀ ويڙهيون ٿڌ ڪيون۔ انهن مان هڪ ڏو نه هو چندر پريا
هڙي عئل ۽ شڪل ۾ هئي۔ هڪي چندر پريا چيو نه تون
وزير سان پريم ڪر۔ استر ۾ جهڙو پورو پريم نه ٻڪار پيس۔
مان تو کي گهڙو ڏن ٿيندس۔ پنهنجو بيد طاهر نه ڪم، اٿن
ڪس وزير وقت موڪليائين، وزير گهڙو خوش ٿيو۔ هڪي
پنهنجي ڏس ۾ وٺي ويو۔ چندر پريا نه مردا نه ڪڙا ڪري
شهراد وڃي سندس ٻڌاڻي وڃي ٿي ٿاڻن نه سندس
پتي کي ڦاسي تي ڇاڙهي ڇو ڪم ٿيو آهي۔ راجا وقت
ويئي ۽ پنهنجي ڏس نه ڪڙو، ڪاڻو آهي۔ هن چيس نه پنهنجي
ٻاڻم شرط رکيل هئي نه جيڪڏهن هي ۽ وزير هن راجڪمار
جي استري وٺي آيو نه راجڪمار کي ڦاسي ۽ جيڪڏهن نه
آئي سگهيو نه وزير هڪي پنهنجي ڪنڊا ٿيندو۔ وزير هڪي
استري چندر پريا کي وٺي آيو آهي جو جو موٽو ان جهڙو
آهي۔ ٿڌهن شهزادي جي ويس ۾ چندر پريا چيو نه مان نه

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۳۱) چندر پوريا پورا

رهڻ ٿي لائق آهي - اهڙو پري يا اهڙي نيتي ڏسي جتنا هٿي نه سگهيس - پنهنجي پيءُ جو پٽ بڻي نه سگهيو - وري هر خيال ڪيو ته هيءُ به ته پنهنجي پيءُ جي ڌيءُ نه بڻي، هڪ ڀيرو ضرور هٿا اٿر - تڏهن هنجي مٿن چيو ته هن کان رسوئي ناهه - هڪڙي پٺاڻن جي پاڇي پندرهن نمونن جي ٺهندي آهي - ڏهه نمونا هنڪي ٻڌائج ۽ پنج نمونا ڳجهه رکج - کائڻ وقت هنڪي چٽڄانءِ نه فلاڻو نمونو کڻي آءُ - نه آڻي سگهي ته پنج جتنا هٿڄانس - هن چيو ته ڏاڍو چڱو - هن اچي پنهنجي استريءَ کي چيو ته پوڄن تون ٺاهه - هن پنجويهن نمونن جا پٺاڻا تيار ڪيا - هنجو پتي پنهنجي مٿن سوڌو کائڻ ويندو - پندرهن نمونا گهري کڻي چپ ڪيائين - چندر پوريا ڏهه نمونا پيا به ڏيکاريس - پتي شرمندو ٿيو - چيائين ته هيءُ مار ڪين کائي سگهندي - گهڻن ڏينهن کانپوءِ هن خيال ڪيو ته ڪنهن طرح سان هنڪي پيءُ جي ڌيءُ نه بڻ ڏيان - ويچار ڪيائون ته هنڪي چٽ ته مان ٻارهن ورهين تائين تيرت ياترا ڪندس - جيڪڏهن هٿ ڪري ته هٿڄانس جتا - جي هٿ نه ڪري ته هن کان پڇڄانءِ نه تون ڪهڙو ڪم ڪندئين - جيڪڏهن چوي ته جيڪو چٽو ته چٽڄانس ته منهنجي اچڻ کان اڳ هڪڙو باغ اهڙو بڻاءُ جنهن جهڙي باغ ۾ تون پڙهائيندي هئين ۽ انهي باغ ۾ هڪڙي عمدي کڻي پڇڄانءِ ۽ وزير جي ڪنيا مان منهنجي دٿاران هڪ پٽ به پيدا ٿي وڃي - هن ۾ خرچ نه تنهنجو لڳي نه منهنجو لڳي - انهيءَ طرح راجڪمار اچي چندر پوريا کي چيو - هن سڀ ڳالهه قبولي، ڪو هٿ ڪونه ڪيائين - هنجي پتيءَ پنهنجو فوٽو هنڪي ڏنو ۽ هنجو فوٽو پاڻ ورهائين ۽ آڻي هليو - هڪڙي راجا جي وڃي ٺوڪري ڪيائين - هڪڙي ڏينهن استر ۾ جا پوسنگهه هليا پئي - هن پنهنجي استريءَ جي وڏائي ڪئي - چيائين ته منهنجي استري

سري نارائڻ هري اپدېش (۶۲۹) گنڊ ڪئي ۽ ويڻوا جو پر سنڱ.

هڪڙو وڏو روڳي ڪوڙهيو ميڙن ڪپڙن وارو دست ۽ اُٺيون
ڪندو آئي گڏيس. مهاڻا جي وچن تي لڳو ڪري براهمڻ
کي سڏائي اُن سان شادي ڪيائين. روڳي ۽ گهڻي منع ڪيس
تہ مولسان شادي نہ ڪر، پر هن چيس تہ، تون منهنجو پتي
آهين ۽ سندس شيوا ڪيائين. منٽ منٽ ۾ هنڪي دست
پيا اچن ۽ ڪڏهن اُٺي پيئي اچيس پر هو ۽ گهڻي پر ۽ شرڏا
سان ارڳلان ٿي، هنجو مل موٽر پيئي ڪٽي، پيرون پيئي ڏٿيس.
اُن ڏينهن تائين هن ويڻيا کي نہ اشدان ڪرڻ جو وقت مليو
۽ نہ اُن جل وٺڻ جو. شيواي ڪندي رهي. ٽئين ڏينهن
روڳي پتي مري ويس. تڏهن مڱل کي پنهنجي گرد ۾ وهاري
چڪيا ٿي چڙهي سڙي ٿيڻ لڳي. تڏهن سندس ڌرم ڪي
ڏسي مڱل سر بر روڳي مان پڳوان پر گهٽ ٿيو ۽ چيائين تہ مان
ٿي تنهنجو پتي ٿيو هوس. تنهنجا وڏا ڀاڳ آهن. تنهنجو نالو
سنسار ۾ پڌرو ٿيندو. هاڻي تون لوڪن جي اُڌار ڪرڻ لاءِ
ندي روپ ٿي پئي. تنهنجا نالا گنڊ ڪي ۽ شالگرامي پئي
ٿيندا ۽ منهنجو نالو سالگرام ٿيندو ۽ تنهنجي ندي روپ سر بر
مان پر گهٽ ٿيندس. تڏهن هو ۽ ندي ٿي پيئي، جا هري
هر ڪيتر جي مندر جي ويجهو آهي. اُتان ئي سالگرام نڪرندا
آهن، جنڪي پڳوان روپ ڄاڻي پوڄبو آهي. تنهنڪري
استرين جو ڌرم پتي شيواي آهي.

چندر پريا جي ود يارئين مان هڪڙي ڪنيا چئي رهي
هئي تہ بتورا ڌرم بدائڻ ڏاڍو ڪنن آهي. ائين چئي هو ۽
روئي پيئي. چيائين تہ منهنجو پتي ڏاڍو سخت آهي. تڏهن
چندر پريا چيس تہ پتي ڪهڙو بہ سخت هجي پنهنجي عئل
سان اُچي آڳيا پالي سندس مار نہ کائجي. تڏهن هن چيس
تہ توکي اهڙو پتي ملي تڏهن خبر پويئي. راج ڪنيا چيو تہ

سري نارائڻ هري ايديش (۶۲۷) چندر ڪيتو راجا جي ڪٿا

اُتر - ”هڪ راضي چٽا“ ۽ لالڪ هڪهي جي ٻجهي
نه ڏوهي ڪهي نه ڪو. ” [ڇپ جي صاحب صفحہ ۱]
پر ميسر جي هڪر يا آگيا بر رها ڪري ڏوهي ٿي وڃي
ٿي. جو ڪڇ ٿي رهيو آهي سو آگيا سان ٿي رهيو آهي.
هڪر اهڙو مڇو گهرجي، جنهن پتو رتا استري پٽي ۽ جو هڪر
هتي ٿي.

ڪٿا :- هڪڙو چندر ڪيتو نالي راجا هو. هنجي ڪنيا
”چندر پريا“ پنهنجي پٽي ۽ جي آگيا پالن ڪئي. راجا کي
ڏي ۽ ٿي هڪڙي هئي، سا به وڏن يگين ڪرڻ سان ڄاڻي
هيس. هن ڪنيا کي سندس مائا ۽ پالڻ وارين ڏاڍن خوب
پٽي ورت ڌرم جو مهانم پڙهايو ۽ ان ڪنيا پنهنجي باغ ۾
ود پاليه کولي پنڇ - ست سؤ ڇوڪرين کي پتو رت ڌرم جو
مهانم پڙهايو. هنجي سندر ڪٿن جي ڪي رتي ڏيس ڏيسائون
پر ڦهلاجي وئي. هڪڙو راجڪمار هنجي ڏسڻ لاءِ آيو هن هاليه
کي رشوت ڏيئي باغ جي پوئين ۾ لڪي هنجي پڙهائي
(پاڙو جي ريت) ٻڌي.

هڪڙي ڪنيا چندر پريا کان سوال ڪيو ته استرين جو
لنڊ ڪرم روت س ڌرم ڪهڙو آهي؟
اُتر - ڪنڀائن کي وواه ڪري پنهنجي پٽي ۽ جي ٿي شيوا
سڌرم آهي. ڪنيا پاڻ ۾ رها ڌرم نه آهي.

ڪٿا :- جنهن وقت پليد رجي تيرت پاترا ڪندو ڪندو
سر سوتي ندي ۽ جي ڪناري ٿي آيو، تڏهن رشين ڪان
سر سوتي ۽ جو پر سنگ پڇيائين. رشين چيو ته اڳئين جنم ۾ هڪ
سر سوتي وڏي تپشيا ڪندي هئي. شادي ڪانه ڪئي
هئائين - سندس پٽا شاديءَ لاءِ گهڻو زور ڪيس، پر هن پٽا
جو چيو نه مڃي تپشيا ڪئي - تپ پل ڪري سر پر سوڌي

سری لارائن ڌری ابدیش (۶۳۶) شراب روپی د ب

اڳتي موٽي ڪوٺائين ٺڌهن رٿواس (راتين جي رهڻ جو
مڪان) اڪتو. ان ۾ ڌيرج روپي رائي هئي. هن ڀيرو نه
موه روپي شترو مولڪي ڏک ڏئي ٿو. ان کان منهنجي رکيا
ڪر. ڇڳاسوءَ بسڪ يعني واپار جي ڀرپاڙ سان موه کي
حتي ڌيرج جي رکيا ڪئي.

موٽي اڳتي ڪوٺائين نه پت رائيءَ جو محتات لڪتو. ان
مان شالتي روپي پت رائي لڪئي. هن ڀيرو نه مان ڌوڊي
۾ رهان ٿي ۽ اهدڪار روپي شترو مولڪي ڏک ڏئي ٿو.
الهي کي ماري منهنجي رکيا ڪر ٿو. الهيءَ طرح آهر گبان سان
اهدڪار کي ماري شالتيءَ جي رکيا ڪنائين ۽ شالتيءَ ڏرئي
(ڌيرج) پتي پت راتيون ٽپائين ۽ رائي ڪر ٿي، ڏاڍا لڳا
الهن کي بس سان ڀر ٿائي ڇڏيائين يعني سنسارين کي ڏيئي
ڇڏيائين ۽ جو جو اهي ٽيئي مومڪن کي هڻڻ نه ٿورجن، جو
جو گوپن کي لڳا هئي نه مٿرا ۾ رهڻ واري ڪرشن مهاراج
کي لم جي ٺڪري نه وڃي ملون. ڇڙ ڀرت ڏيا ڪئي
هر ٿيءَ جي بيان، نه ٿي عمر پائائين. ڪر ٿي نه لوڪ واشدا
۾ اچي وڃي ٿي. اها به گبان ۾ رندڪ وجهندڙ آهي.

ڪٿا ڪاموءَ ڀوڀمن شڪا ڪئي نه هڻمئ ڪئن اورب ٿئي.

اٺر - ڀر مسر جي آکا ٿي هلڻ سان.

پتي هڪڙي پگت ” ڪڙ سڄارا هونئتي. ڪڙ ڪوڙي
ٿئي ٻال ” انهيءَ لڪ جو اوت ڀڄيو. سوامي هن چيو ته سري
گرو انگد ڀوڄي سري گرو نالڪ ڊوڄيءَ کان ڀڄيو هو نه
۽ منهن جو نالو ست آهي نه منهنجي ڀراڻيءَ وارو ڪئن ٿجي.
ٺڌهن گرو جن چيو ته ڪڙهن ڪوڙ جو يعني هڻمئ جو ڀر ڏو
ٿئي. وري پڇيائين ” ڪڙ ڪوڙي ٿئي ٻال “

شڪ پيو ته اڃان به هن وٽ وڌيڪ مال هوندو، جنهنڪري چوي ٿو ته واڌي ۾ آهيان. ٻاڪن پچيس ته تو وٽ واڌو ڪهڙو آهي؟ جواب ڏنائين ته چمٽ مهل ته اُگهارو هوس، هيٺ لنگوئي ته اٿم. اهو ٻڌي چورن جي من ۾ به ويچار پيدا ٿيو ۽ هن ۾ شرڌا ٿين. سڀ مال اسباب هنڪي موٽائي ڏنائون، ۽ سندس شش ٿيا.

ڪٿا:- هڪڙي نرڌن جو پٽ سنتوش جي ڪري ئي سمد رشي ٿي پيو. سو هن طرح جو هڪڙو ماڙواري سيٺ هو. هنڪي ڪو اولاد نه هو. هن پنهنجي جائگي واري ڪنهن غريب جو پٽ نائي ٿي خريد ڪيو. ڇوڪري کي سڪي رکيائين. قسمن قسمن ڏيئي سڪي ڏنائينس، يعني موٽر آڌڪ وٺي ڏنائينس ۽ پڇيائينس ته گهر سڪي هونين يا هتي وڌيڪ سڪي آهي. هن جواب ڏنو ته مونکي ته ٻئي ڇڳهيون برابر آهن. گهر ۾ به پوڄن وغيره جو ڇڳو گذر پئي ٿيو ۽ اهڙو گذر هتي به پيو ٿئي. ائين ٻڌي سيٺ کي ڪاوڙ آئي، هن اهو چوڪرو ٻي ۽ مائيءَ کي وڪڻي ڇڏيو، جنهنڪي پنهنجو اولاد ڪونه هو. انهيءَ سينيائيءَ هن سيٺ کان به وڌيڪ شيوا ڪيس. سينيائيءَ کي هن سيٺ سيڪاريو ته ڇوڪري کان پڇ ته گهر ۾ سڪي هونين يا هتي وڌيڪ سڪي آهي؟ ڇوڪري ساڳيو جواب ڏنو جيڪو سيٺ کي ڏنو هئائين. سينيائيءَ به ڪروڌ ڪري هنڪي ڪڍي ڇڏيو. سينيائيءَ راجا کي وڪڻي ڇڏيو. هنڪي به اولاد ڪونه هو. راجا ڌرماتما هو. ڇوڪري جو سنتوشي سڀاءُ ڏسي هن کي راج ڏيئي ڇڏيائين. وري انهي سيٺ اچي پچيس ته تون گهر ۾ سڪي هونين يا هتي وڌيڪ سڪي آهي؟ ڇوڪري اهوئي اُتر ڏنو جو ٻيهر يائين سيٺ ۽ سينيائيءَ کي ڏنو هئائين. اهڙيءَ طرح سنتوش جي پرياو سان لوپ کي ماري ڪيرائيءَ جي رکيا ڪيائين.

سري نارائن خري ابدیس (۶۲۴) سري روپي ٻراڻي د ب

مهاڻا ڪميا بل سان ۽ منن وحن روپي هزار سان ڪروڙ روپي
شروعات ڪي نه ماري ديا جي رکيا ڪئي. هنن ڪميا روپي
شستر جنگي هٿ ۾ آهي تن جو ڇا ڪوئي نڪاري سگهندو؟
هنن جتي شاهه ۽ بوهه نه آهي ۽ ڪانون نه ڪنهن، الهي
خاء تي ڪريل شاهه پاڻهي وسامي ويدي. پرمات -

رجب چالي نه ڪروڙ ٻل - وهي ڪميا جڏهن - ۵
جنسي دامن ۽ رڙهه پر - ڪنسي ڪون اڻاهه

حڪمڏهن ماڻهن ۾ ٻرتوي ۽ جهڙي ڪميا وارو ڪو ماڻهو
نه هجي نه منجهن مبالغ تي نه ٿي سگهي، ڇو ڪروڙ
هي ڪري لڙائي ٿي ٿي. اندر ڇڏي توڙي ٻاهر هتي،
ڪنهن نه وقت ڏک ٿي نه نه ڪاوڙ ڪري، نه ڪنهن کي
ماري. الهي جو نالو ڪميا آهي. اُسرت پرشن جو بل ڪميا
آهي. ۽ سمرت پرشن جو بل ۽ يوشڻ نه ڪميا آهي. ڪمائي
وسهڪوڙ منتر آهي. ڪميا مان ڇا لڳو ٻراڻي ٿي اهڙي ۽
طرح ڪميا جي بل سان ڪروڙ کي ماري ديا جي
رکيا ڪيائين.

وري کولڻ لڳو نه مبالغ جو دروارو ڪترو. الهان هڪ
ڪمريءَ نالي واري ٻراڻي ڪتي. ان نه حمو مهاراج! مان
هتي رهندو آهيان. لوب نالي وارو سترو موسيٰ لنگه
ڪريڻو. نوهن هن کان منجهي رکيا ڪريو. ڇڳياسوءِ سنڌوڪ
۽ ادارتا جي بل سان لوب کي ماري ڪمريءَ جي رکيا
ڪيائين. ڇهن هڪڙي ستر تي شاهه سنڌوڪ جي بل سان لوب
کي ختمو هو. هڪڙي ٻي ڪنهن ستر تي شاهه وٽ ٻاڪو
آيا. سڀ ڪڇ ڪڇي ويس. مڻڻ لاڳو ٿي وڃي رهيس.
سترو سامهه خوس ٿي پڇڻ لڳو ۽ حوڻ لڳو نه وري نه نه واڌي
۾ آهيان، گهائي ۾ نه ڪو به آهيان. تڏهن انهن ڊاڪن کي

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۲۳) سر بر روپي پراڻي ڊب
 متر آهي . اڄ جيڪي هومو لڪان گهر ٿو سومان هنڪي ٿو بندس .
 زميندار چيو ته مهاراج ! ڏيس ۾ ڏڪار پئجي ويو آهي ، پسون
 پيا بک مرن . چار وڪي ويا آهي . انهي لاء چار ڳوٺيون بوسي
 جون ڏياريو . اها ڳالهه ٻڌي سڄي سيا کي ڏاڍي ڪاوڙ آئي
 ۽ چيائون ته ڪهڙو نه مورڪه آهي . راجا کان پريءَ سيا ۾ بوسو
 گوري سندس عزت ورتي اٿس . سيا مان ڌڪا ڏيئي
 ڪڍي ڇڏيائونس . تنهنڪري برهمڻ ويٺا مهاڻا وٽ وڃي
 ڪڏهن به اُتار پڌارت منگڻ نه گهرجن . اهي وڃن ٻڌي
 شش چيو ته مهاراج ! منهنجو سڄو ڌن نام روپي ڏيو . مهاڻا
 چيس ته سر بر روپي هڪڙي پراڻي ڊب آهي تنهنڪي ڳول
 يعني ويچار ڪر ، ته امان آڻڻ روپي خزانو ڪري ايندو . شش
 ويچارو سر بر روپي پراڻي ڊب کوٽڻ لڳو . جڏهن پهريائين
 يگيه شالا ڏسڻ ۾ آئي ، يعني نيترن جو ويچار ڪيائين - امان
 هڪ براهمني استري لکتي ، جنهنجو نالو اڃا هو - هن پراڻا
 ڪٿي ته هي اسٿان منهنجو آهي - هن ۾ هڪ ڪار روپي چور
 اچي ويو آهي - ان کان منهنجي رکيا ڪر - جنهن کي ڪار
 جيتوڻهي سو نيتري رهندڙ ڪار کي روڪي ، يعني استريءَ
 جي طرف نيتري وڃڻ نه ڏئي ، هنجي ڪنهن به انگهه کي نه
 ڏسي ۽ من سان استريءَ جو سڪلپ نه ڪري - ماڻهن جو
 ڌوڃ ناس ڪرڻ وارو ڪار اسٿرين جي سڪلپ سان
 پڻا ڏئي ٿو - ڪار جي جهڙو ڪرڻ جو اُٻاءُ هن ۽ انڊرين کي
 روڪڻ آهي . انهي اُٻاءُ ڏٺارن ڪار کي جيتي اڃا روپي
 استريءَ جي رکيا ڪيم - پوءِ سر بر روپي ڊب کي وڌيڪ
 کوٽي تڏهن ڏهه سالا هڪڙو اسٿان ڏٺو ، جنهنجو نالو مک هو .
 امان هڪ ڏيڻا نالي واري استري لکتي . انهي پراڻا
 ڪٿي - ته مهاراج ! ته مان هن مڪان ۾ رهان ٿي . ان ۾ هڪ
 ڪروڙ روپي چور اچي ويو آهي . ان کان منهنجي رکيا ڪريو .

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۲۱) چار پڪياڻ

اچڻ ۽ اچڻ ۽ ٻه جهولي پري، يعني ٻڌي روپي جهولي ۽
ٻه ٻه جي ايڪتا روپي گيان سان ڪڍاڪن پري اچڻ ۽ -

(هول) دوجي پڪيا جل ڪي لپاڻا -

ڪوٺ ٻولي پاس نه ڄاڻا

نال تلاءي چوڻ ڪي آڻا - لپاڻا پري ٽوٽا پر ڪي .

ارت :- پي پڪيا ”جل“ يعني نام روپي جل، ايشور ۽
ڌيان ڪري ”ڪوٺ ٻولي“ يعني ڊوٽا ۽ ڊوٽيون ٽنڊ
ڌيان نه ڪڍڻ يعني ايشور چوٽي اٿڻ ڌيان ڪڍڻ ۽ -

”نال تلاءي“ يعني استري ۽ پتر آڏڪن جو ٻه ٻه ڇڏي
ايشور جي طرف اچڻ ۽ ڇت روپي ٽنڊو ايشور جي ٻه ٻه

روپي جل سان ڪڍاڪن پري اچڻ ۽ - (هول)

ٽيڙجي پڪيا ماس ڪي لپاڻا -

چيو جدت ڪي پاس نه ڄاڻا

زنده مرده چوڻ ڪر آڻا - لي آڻا پري هانڊا پر ڪي .

ارت :- ٽين پڪيا ”ماس جي“ يعني مڊو ناس (سر ڊر شئي)

جي آڻج ۽ پيد ٻڌي سان ”چيو“ يعني ٻه ٻه ، ”جست“
يعني ڪيئي يعني ٻه ٻه ڪاٺوئي چيئي ٽئين ڪڍڻ وٽ نه
وڃڻ ۽ پاور پيد ٻڌي نه ڪڍڻ ۽ ”زنده“ يعني ٻه ٻه
گيالي ۽ ”مرده“ يعني اڳيائي اها پيد ٻڌي نه ڇڏي اچڻ
۽ من روپي ”هانڊو“ يعني ٽانوسر ڊر شئي سان پري اچڻ -

(هول) چوٿين پڪيا لڪري ڪي لپاڻا -

باغ پر ڪي پاس نه ڄاڻا

ڪي ڪلي چوڻ ڪر لپاڻا - لي آڻا پري ڪٿا پر ڪي .

سر کی ناراضی ہوئی اُپدیش (۶۳۰) اُلی ہر ہل کے۔

۱. گرو هر بال بما لباء. احو ورو ذبني ان مياني نى به ايشمالون.
 احو ميائلو كتنس سو ذوسكه ليو. حكي به يؤ ميل بار لكيا بالون.
 يالى هر بال جبي سكيء صدق مبرور و انر بو. سري گرو دشميش بما
 بسج ببارا ء يالى بو پاسكوه ء يالى لسدا ل عتي ء بما به كپشا
 نى چكا آهن.

هو ڪو شش گروءَ وٽ وٺو. ڇهائين تي مولڪي شش
ڪو ٻو. گرو چيس ته جڏهن توهنجو لک وڃي ته سندس لک تي
توڪي شش ڪندس. اهو ٻڌي ٻيڪهه اللهيه وٽ سان ساوڙان
ٿي شيو ڪرڻا لڳو. گرو جي ڀرسان ٿي کيس ابدش ڏنو،
۽ ستم منڊليءَ ۾ موڪليائون. منڊليءَ ۾ اچي ڇهائين تي
مولڪان گروءَ جي چار ٻڪريون ڏيئي آڻي موليٰ ڏنو ته
مان وڃي ڪرن ڪي ڏيان. اهي ٻڪريون هي آهن:-

بکيا (۱) میری کولی مالکيا پیدا پید ری .

ارت :- هي سَتُوا ميٺجي گرن ۾ اُٻاڻ ڪ (ڪلبه)
 پند ۽ واسو اُٻند گهر ٻو آهي، سو ڪر يا ڪري موليٰ سمجھائي
 ڏنو۔ ڪرو ڇڻ چيو آهي۔ (هول)

۴۴۰ میں پکیا ان کی لی آنا۔

گروہ نگر کے پاس نہ جاتا

ہندو ترک جوڑ کر ایمان لائے۔

لیجانا ہی ہولی پرکے۔

اورت :- گروهيءَ چو نه پٿر لئن نڪا اُن جي يعني گمان
 وري پوڄن جي حبو توهم جي ايڪتا (اهد روشن) مان
 برهم آسمان - ائڙي اڪس آڪار ورتي ۽ نه دلو گمان آهي -
 يعني ائڙي ورتي ڌاري اڇڙاءُ - پر ” گرام “ يعني سڀني
 الدرين جي ويڙهه وڃي يعني ائين برهم مر ايمان نه ڪم
 ۽ جيءَ هندو آهي ۽ هو مسلمان آهي (اها اهد هڏي هڏي

سري لاراڻا ڪري اُڀد بش (۶۱۹) پاڻي هر ڀال سڪ

پاڻي صاحب ستڱرن ۾ انهيءَ ڀر ۾ رکندو هو ۽ کين ستڱروءَ جي آڱيا ڀالن ڪڙي ضروري هئي. اڪري گهر ۾ اچي پنهنجي استريءَ سان سڀ حال ڪيائين. ان به گروجن کي ساڳي رڪي ستڱروءَ جي شيوا جي عيوض پنهنجي ڌيءَ ڏني. پاڻي جي ٻئي چوڪريون وٺي جهيورو وٺو. تڏهن مهاڻي هڪي طوطو ڏٺو. طوطو ڪٿي ستڱروءَ ڏانهن هليو. هو ڏانهن مهاڻو ٻئي چوڪريون وٺي گهر ويو. سندس زال مٿس ڦٽڪار وڌي ۽ چيائينس ته توهيءَ وڏو ڀاپ ڪيو آهي. ڇو جو گرو صاحب چڱت جا اوتار ڄاڻي ڄاڻا ڄار آهن، جڏهن هيءَ خبر ٻڌندا تڏهن خبر نه آهي ته اسانجي مٿان ڪهڙي آفت ايندي. تنهنجو منهن ٻنهي جهانن ۾ ڪارو ٿيندو. تنهن ڪري تون هيئن ستڱرن جي ڀيري ۾ ۽ ٻنهي ڪنڀائن کي به ڀيري ۾ ۽ زبان مان ڇڏ ته توهين ٻئي منهنجون ڌيئر آهيو. مان سڄي عمر توهانجي پوڄا ڪندس. هاڻي وڃ ستڱرن جي سرن وڃي ۾ پنهنجو اُڀاڌ بخشاءَ. هو ٻڌندو ٻڌندو ستڱروءَ جي سرن ۾ ويو. گناهه بخشايائين. چيائين ته هيءَ ٻئي منهنجون ڌيئر آهن. ستڱرو ٻڌي چپ ۾ اچي ويا. پاڻي هر ڀال به اڃان طوطو ڪٿي نه آيو هو. مهاڻو ٻيهر يائين پهتي ويو هو. انهيءَ وچ ۾ پاڻي جي به طوطو ڪٿي آيو. ستڱروءَ جي چرلي لڳو. چوڻ لڳو ته ستڱرو! طوطو حاضر آهي. ستڱرن اکيون کوليون ۽ پاڻيءَ کي ڪنڪ سان لڳايائون ۽ چيائون ته توهنجي ڪمائي. پر ههڙو ڪم موٽي نه ڪجاءَ. توهن ڪري ڇڏي. اڄ کان وٺي هي اسانجون ڌيئرون ٿيون جهڙيءَ طرح ٻيبي وٺو اسانجي ڌيءَ آهي تنهن جي ٻئي آهن. اسين ئي هنن جي شادي ڪرائينداسين. اڄ ته ٿيئي ويو ٿي پيئون. ستڱروءَ جي آڻهن جون ڀريمي سڪن سان شادبون ڪري ڇڏيون. اڄ کان وٺي پاڻي هر ڀال چوڱروءَ

سڙي لارائڻ هري ابدبني (٦١٨) ڀائي هر ٻال سڪ

جڏهن سڙي ڪرو هر ڪوئند صاحب سان ڀائي هر ٻال ٻرمت
ڪئي هئي. هو ڪرو صاحب جو آئينه پڳت هو. جڏهن لوهه
جڙهڻ جي ٻنسان هلدو آهي تڏهن دوست ڪون جي چر ٻن م هميسند
رهندو هو. هڪڙي ڏينهن سڪرو شڪار تي ويا. موئدي
رستي ۾ مياڻو هڪ طوطو ڪميو ويو هو. طوطي جو منو منو
آواز ٻڌي ڪرو هن ڀر سن ٿيا. طوطو ٻائي ٻڙ حمل هو. ڪرو جي
اٺي ٻيڙي ويا. جيتائون واه، وڏيا چڱي ٻڙ هي اٿس. پڪي
مان ماڻهو ٿي ٻيو آهي. ائين جي اٺي هليا. ڀائي هر ٻال
ٻڄن نه هڪڙهن ڪو هائجي آڳا هتي نه هيءُ ٻڙ ٻڌ ڪئي
ڪريون. ڪو هائجي ڪڇڙي ۾ ٻڇرو ٺڪو ٻو هوندو
مليون مسون لائون ٻيو ڪندو. ڪرو صاحبن چيو نه هيءُ وڃي
ٻي قصور ڪند آهي. مياڻي کي ٺاڻو ڏيئي وٺي آءُ نه وڃي
کي اڏائي ڇڏيون. ائين جي ٻاڻ هليا ويا. ڀائي طوطو ڪر ٻڌ
ويو. ٻر مياڻي جس نه هيءُ پڪن لي ڪن وڪامندو. اٺي
عوض مولڪي پنهنجي پٺ ڏيندين ٺڏهن مان طوطو
ڏيندو سارءِ. ڀائي جي پنهنجي گهر ويو. ماءُ کي چيائين نه
ڪرو صاحبن لاءِ طوطو ڪر ٻڌ ڪر ٺاڻو. اٺي ٺاڻي ٻڌان
جهڙو پٺ ٺو گهري. ٺڏهن ڀائيءَ جي ماما جو نه ڪرو ڄڻ
جي شيوا ٺان وڌيڪ ٻو چا آهي. مون نه ٺن، من، ڏن
سرولس ڪروءِ کي ار ٻن ڪري ڇڏيو آهي. ڪرو جيءَ کي
ساڳي رکي مان پنهنجي ڪبا ڪرو جيءَ جي شوا ٻر ڏيڻ لاءِ
ٺيار آهن. تون ڪرو جيءَ جو آئينه شيوڪ آهين. يسڪ
پنهنجي پٺ مياڻي کي ڏيئي ڪروءِ جو ڪم ڪر. ڀائي جي
پنهنجي پٺ وٺي جهڙو وٺ آيو. جهڙو هڪي سوڏي سياه
وارو ڏسي جو نه هائي پنهنجي ٺاڻي نه وٺي آءُ، ٺڏهن
طوطو ڏيندو سارءِ. ڀائي هر ٻال گهڻو سمجهياس. ٻر هن هڪ
ڪرو، نه ڪڏهن ڏي، آئيندين ٺڏهن طوطو ڏيندو سارءِ.

سري نارائڻ هري اپديش (۶۱۷) نيچ جي پریت

چوڻڪو برتن ڪري مهاڻا جي روڻي چڪي ٿي ڪٽي
رڪندي هئي - پوءِ جڏهن مهاڻا ايندو هو تڏهن پري سان
روڻي ڪٽي ڪارائيندي هيٺن - مهاڻا پاڻيھي ڏي ڪري ايندو
هو - هڪڙي ڏينهن استريءَ مهاڻا کي چيو ته اڳتي
پاڻيھي روڻي لاهي کائيندا ڪريو - مهاڻا روڻي ڪٽي
کائيندو هو - جڏهن چئن مهينن مان باقي هڪ ڏينهن رهيو
ته مهاڻا آيوڻي ڪين - ان ڏينهن شاهوڪار جي گانءَ جو
وچرو گم ٿي ويو هو - استريءَ ڏڪان تي چواڻي موڪليو ته
اڃ وچرو ڪونه آيو آهي - شاهوڪار ڳوليندي ڳوليندي مهاڻا
جي ڪٽيا تي اچي پهتو - نمسڪار ڪري اچي چيائين ته مهاراج!
اڃ وچرو گهر ڪونه آيو آهي انڪي ڏسڻ آيو آهيان - هٿ ته
ڪونه آيو - مهاڻا چيس ته هٿ ته ڪونه آيو - پر مان به نه
تڏهنجي گهر اڃ ڪونه آيو آهيان - مونکي ڏسڻ ڪونه آئين -
ڀڳت چيو، هري هري، توهين اڃ روڻي کائڻ ڪونه ويا
آهيو - گرو جيءَ چيو ته مون ته توکي پهرئين ڏينهن ئي چيو
هو ته وچري جيترو پري به نه رهندو - اهو چڊ جو درشتانت
چيو ويو - هاڻي سورج جو درشتانت چڱجي ٿو - جئن سورج
اُڀرڻ مهل اُس جو پاڇو تمام ڊگهو ٿي ويندو آهي - جئن جئن
سورج مٿي چڙهندو ويندو آهي تئن تئن پاڇو وڏو ٿيندو
ويندو آهي - منجهند جو ذرو به نٿو رهي - تئن کل پرشن
جي پریت شروعات ۾ گهڻي ٿيندي آهي پر پوءِ گهٽجي گهٽبي
گهٽبي ويندي آهي ۽ آخر پرشن جي پریت ڏينهن
جي پوئين ڀاڱي ۾ ماڻهوءَ جو پاڇو جئن ٿورو ٿورو
وڌندي وڌندي شام جو گهڻو وڌي ويندي آهي - تئن آخر
پرشن جي پریت پهرين ٿوري ٿيندي آهي پر پوءِ وڌندي
وڌندي وڌي ويندي آهي -

سري ٺا، انڱ هري ابدنس (٦١٦) لبع هي ٻر يت

سو نئن ڏهن نه رهيو. ٺهڙي طرح بهرن مهي وار وئي
مهي به نه رهيو. جڏهن ٻوٽو گهٽجي ويو تڏهن شاهوڪار
پنهنجي استريءَ کي چيو ته مان گروجيءَ کي بهربائين ته وٺ
ٿو وڃان. موٽي پوڄن ڪرائي ڪڍڻ ٿو وڃان وقت گهڻو لڳي
ٿو وڃي. ٽون گروجيءَ کي جڻ ته ڪري ڪري پاڻهي پوڄن
جي سمي گهر ۾ ايندا ڪن. ٻئي ڏينهن استريءَ ٻار ٿا ڪن
ته مهاراج! توهانکي وٺي اچڻ ٻيءَ موٽي پهچائي اچڻ ۾ سمو
گهڻو ٿو لڳي وڃي. سڀن جيءَ کي دڪان ٿان درص
ڏاڍي آوري تي ملي. آلهي ڪري نوحن پاڻهي اچي
نوحن پائي ويندا ته ڪهڙو هرج آهي. مهالما چيو ته ڏاڍو
عڪو، ڪو هرج ڪواهي. آءُ پاڻهي روئي کائي ويندس،
ائس ڪم وقت مهالما پاڻهي پوڄن کائي ويندو هو. ٻو
شاهوڪار پنهنجي هٿن سان گروجيءَ کي پوڄن ڪرائيندو هو
ڪم وقت کالو موٽي پنهنجي استريءَ کي جهانن ته مهاراجن
کان به نه ڪڍڻ پگم ڪنهن ضروري ڪم ڪري نه
اچي سگهي ته مان توهانکي پوڄن ڪرايان ته ڪهڙو هرج
آهي، چو جو مان به توهانجي ڏيءَ آهيان. مهالما چيو ٽون
نه اسانجي ڏيءَ آهين بسڪ اسانکي پوڄن ڪراء. پوءِ ته
پگم درشن نه ڪونه ڪندو هو. استري ئي پوڄن ڪرائيندي
هئي. ٽون ڏينهن کالو موٽي استريءَ کي جهانن ته گروڄن
کان به نه موٽي ٻاهر اندر وڃڻو پوي ٿو. جهڪڻ آکا
هتي ته نوحن کان ڪڏهن اڳتي پوڄن ڪري وڃي. مهالما
جس نه پي ڪندو ڪري. پوءِ استريءَ جس مهاراج!
جهڪڻ نه هتي آکا هتي ته توهان کان اڳتي ان جي
حوٽي ٿاڻي به نه روئي کائيندي رهان. مهالما جس چڱو
هٿن وٺي نڪر. پوءِ استري بهربائين روئي کائڻ لڳي.

وڌا ٿيندي پورڻ پریت ڪندا آهن. مورڪ جي پریت پهريائين
 پورٽماسي جي چنڊ وانگر پورڻ ٿيندي آهي پر پوءِ ڏينهن ڏينهن
 گهٽجي گهٽجي ڏس ۾ ڪانه ايندي آهي جڏهن پورڻ ماسيءَ جو
 چنڊر ماڳهڻو ڳهڻو ٿيڻ ڏينهن ڏس ۾ ڪونه ايندو آهي. هي
 اڌ ڪاري! پهريائين نيچ پرشن جي پریت توکي ڏيکاريان ٿو.
 هڪڙي شهر ۾ وڏو وٿراڳي برهم نشن مهاڻا رهندو هو ۽
 بکيا ڪري گذر ڪندو هو ۽ هڪڙو وقت شام جو ست سڱ
 به ڪندو هو ۽ اُن شهر جو هڪڙي شاهوڪار ڊاڪٽر ڀڳت پرير
 پاوسان کين گرو ڌارڻ ڪيو ۽ چيائينس ته سڙامي جي! منهنجي
 گهر به چرڻ گهمائي پوتر ڪريو. مهاڻا چيو ڇڏو. نيٺ وڏي
 ڌرم ڌام سان مهاڻا کي گهر وٺي آيو. سڄي برادريءَ کي
 پوڄن ڪرايائين. سڄي برادريءَ جي سامهون ئي مهاڻا کي
 پرارڻا ڪيائين ته توهين جيستائين هتي رهو تيستائين مون
 پوڄن ڪندا ڪريو. پر مهاڻا نه مڃيو. پوءِ پرارڻا ڪيائين
 ته گهٽ ۾ گهٽ ڇهه مهينا ته توهين منهنجي گهر ۾ پوڄن
 ڪري ويندا ڪريو. توهان کان پوءِ اسين پوڄن ڏاڻي ڏاسين
 مهاڻا چيس ته پهريائين ته اسان کي ٻڌاء ته تنهنجو مونس
 ڪيترو پرير رهندو. شاهوڪار چيو ته مهاراج! توهين منهنجا
 پر ميسر آهيو. توهان سان منهنجو پورن پرير رهندو. مهاڻا
 چيس ته پورن پرير ته پري رهيو پر تنهنجي گهر ۾ جو ڪٿو
 جو وڃڻو آهي اُن جيترو پرير مون سان ٿي وڃي ٿو ته به ڇڏو
 شاهوڪار چيو هري هري مهاراج! وڃڻو ڪهڙي چيز آهي.
 توهان سان وڌيڪ پرير ٿيندو. توهين ڪرپا ڪري ڇهه
 مهينا ته ضرور مڃو. پر مهاڻا ته نه مڃيو. آخر گهڻو پرير ڪري
 ڇڏن مهن جو پوڄن منيائين. پر پرير ۾ فرق پئجي ويو. جو
 پهريائين ڏينهن پرير سو پئي ڏينهن نه رهيو. پئي ڏينهن هو

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۱۳) سوامي جن کي ڪٿي ڏاڙهيو
روڪيس - هنومان جيءَ گهڻو سمجهائيس ته مڙهجي درشن ۾
يعني ۱۲ بجڻ ۾ ٿورا منٽ رهيا آهن - جيڪڏهن مون کي
درشن نه ٿيندو ته مان سرير ڇڏي ڏيندس ۽ هتي پڳوان به
سرير ڇڏي ڏيندو - ته به سدرشن چڪر نه مڃيو - هنومان جيءَ
درشن جي هلاس (خوشيءَ) ۾ اچي سدرشن چڪر کي
ڀڳڙي به ٽڪر ڪري ڇڏيو ته هنومان جي بل کي ڏسي
سدرشن چڪر جو به ايمان دور ٿيو -

الهيءَ طرح گروه بنا ويد شاستر پڙهڻ ڪري ڪار
ڪروڌ آڏڪن جي ٺورئي ٺٽي ٽٽي ۽ لڪي هڻمي ئي ٺورت
ٽٽي ٿي - تنهنڪري ست سنگ ڪرڻ سان ئي پنڊج ٿي. وس
۾ اچڻ ٿا - اهڙيءَ طرح ارت ٻڌائيندي سڀڻيءَ جو ميلو پورو
ٿيو. اشتهيءَ جو سوڀر دوم ڌار سان سري گرو گولت صاحب
جي سواري پنجاب سنڌ چيتر ۾ ڪڍي آيا. پوءِ ميلو سماپت
ڪري دسميءَ جي ڏينهن پاڻ سوڀر اڪيلو جهنگل دسا
ڪرڻ لاءِ اٽڪل ڏيڍ ميل جهاريءَ کان پري وڃي جڏهن
سوچ ڪري سوامي جن هٿ پير ملڻ لڳا تڏهن سوامي جن
جي ڏائي ٻانهن هڪڙي ڪٿي اچي پڪڙي، جنهنجو هڪڙو
ڏند ڪپڙي جي پٿر ۾ لڳو. ڪٿو سوامي جن کي ڇڏي ڀڄي
ويو. سوامي جن خيال ٿي ڪونه ڪيو. رستي ۾ اچي ٻڌائون
ته اهو ڪٿو چتو ٿي پيو هو ۽ سترهن آدمين کي ڏاڙهيو اٿس -
سوامي جن جي چٽي ڪٿي کان ڏار هڻڻ جي خبر ٻڌي گهڻا
پريمي درشن لاءِ آيا - سوامي جن کي ڪٿي ڪو خاص ڪونه
ڏاڙهيو هو، تنهنڪري سوامي جن انهن آيلن سان خوش ٿي
ڳالهائڻ لڳو. اڻڻاڻ ڪريا ڪيائون. پوءِ راولپنڊيءَ جي
هرمند وارن سڀني پريمين، جي چيتر جا ميمبر هئا انهن زور
ڪين نه توهان کي ڪسولي بهار ٿي وئي ٿا هلون. اتي چڱي

بر آئي بهڃي ويو. وڃي ڏٺائين ته هنومان جي سبتارام، سبتارام جي ڏٺي ۽ بر آئي ويٺو آهي. وڃي لمسڪار ڪري چيائينس ته سبتارام جي توهان کي دوارڪا ۾ بڻا ڪو آهي. توهين جلدي هلو. هنومان جي ۽ حس ٿي هائي آيو آهين. سوڀر چوڻ آھن. ڀڳوان کي ياد ڪندي ڪندي مون ته اڃان تائين سناڻ نه ڪونه ڪيو آهي. تروس مان سناڻ ڪريان ۽ ٻوڇا ڪري پوءِ هلندس. تڏهن گرڙ جي ۽ حبس نه ڀڳوان ته مستائين سر پر چڙي ڏيندو. مل ڪئن ٿيندو. اٽڪي هلي سناڻ پوئو ڪيو. هنومان حبس نه تون هلي ڀڳوان کي ڪهه نه مان اچو ٿو اڃان. توهين سر پر نه چڙيو. گرڙ جي ۽ حبس نه مولڪان سواءِ تون ڪئن پوڃين. مون ئي سوار ٿي ۽ نه توکي واپس هلاڻ. هنومان جي ۽ چيو ته ڀڳوان جي سوار ٿي مان ڪن وهندس. گرڙ ڪهڙوئي حبس، پر هنومان جي ۽ نه مڃيو. چيائينس ته هل ته مان اڃان ٿو. گرڙ انسوس ڪري ڏاڍو ٽڪو هليو. پوءِ هنومان اشدن پوڄن ڪري هليو. دوارڪا جي ويجهو گرڙ کان نه اڳي لنگهي ويو. گرڙ جو ايمان آڻي دور ٿي ويو. سمجهيائين ته مون ۾ هلڻ جي ڪهڙي طاقت آهي. ڀڳوان جي پڳتن ۾ وڏي طاقت آهي. هنومان مولڪان پوءِ آيو ۽ اڳي لنگهي ويو. هو ڏانهن دوارڪا ۾ ست پامان سڀا جو روپ ڌاري نه سگهي. تڏهن ست پامان جو ايمان نه ٿي پيو. ڄاڻين ته هنري وقت ۾ مان سڀا جو روپ نه ڌاري نه سگهيس ڀڳوان رڪمڻي ڪي چيو ته تون جلدي اچي سڀا جو روپ ڌار. هنومان جي اچي رهيو آهي. سبتارام جو سر روپ نه ڏسندو ته موٽي ويندو. سد رشن حڪر کي ڀڳوان چيو ته تون دروازي تي بهي ره. جيستائين رڪمڻي سڀا جو روپ نه ڌاري وٺي تستائين هنومان جي ڪي اندر اچڻ نه ڏانهن. مٿان هنومان جي اچي ويو. سد رشن حڪر

سري نارائڻ هري اڀديش (۶۱۱) ستپاما ۽ گرڙ جو ايمان

سدرشن چڪر ڇيو ته مون کانسواءِ ڀڳوان گراه کان گج جي رکيا
نه ڪري سگهيو هو. جل ۾ نه وڃي سگهيو هو. ست پاما کي
ايمان ٿيو ته مون جهڙي پياري راڻي ڀڳوان کي ٻي ڪا ئي
ڪانهي. ڀڳوان ڪلپ ورچ سرڳه مان منهنجي لاءِ آندو هو.
انهي ريت ست پاما ۾ ڀڳوان ۽ ٻين سڀني راڻين جو ترسڪار
ڪندي هئي. ڀڳوان کي اها ڳالهه چڱي نه لڳي. ويچار
ڪيائون ته هنن ٽنهي جو اهڪار ڪئن نه دور ڪجي. ويٺي
ويٺي ڀڳوان ڏهنين جي ڏيندن جو رونا ٻڌو. وٺن هي مٿيان
ٿيئي ايندا هئا. هنن گهڻو پڇيو، پر ڀڳوان نه ٻڌائين. آخر گهڻي
پڇڻ تي ڀڳوان چين ته منهنجو ڀڳت جڳمڻات پوريءَ ۾ رهي
ٿو. ان اڃ ٻرنگيا ڪئي آهي ته ۱۲ بجي جي اندر جيڪڏهن
ڀڳوان سيتا رام روپ ۾ درشن نه ڏيندو ته شر ٻرچڙي ڏيندس.
اهڙي ڀڳت جي مروت تي مان به منهنجو شرير ڪين رکندس.
دور هٽ سبب نه هو هتي اچي سگهي ٿو، نه مان اتي وڃي
سگهان ٿو، ڀلا ڪنهن صورت ۾ ڪو هنڪي وٺي به ايندو ۽
مان رام روپ به بچي ويندس پر سيتا بطل واري ڪا به
ڪانهي، ڇو جو رڪمڻي ديويءَ جو پوڄن ڪرڻ ويٺي آهي
سا به خبر نه آهي ته ڪڏهن اچي. ۽ ان کانسواءِ ٻي ڪا به
سيتا جو سروپ ڌاري نه سگهندي. ڀڳت کي ٻن ڪلاڪن
جي اندر درشن نه ٿيندو ته ڀڳت سرير ڇڏي ڏيندو. انهي
ڪري روئي رهيو آهيان. تنهن تي ست پاما انهنڪار ۾ اچي
چوڻ لڳي ته سيتا بطل ۾ ڪهڙي پارسِي آهي. مان بطيس،
روٽو نه. ڀڳوان چيس ته سيتا وارا لڇڻ، سپاءِ تو ۾ ڪيئن
تڏهن هن هٿ ڪيو ته مان سيتا جو سروپ ڌارينديس. وري
ڀڳوان چيو ته هنڪي وٺي ڪير ايندو. وقت ٿورو آهي.
گرڙ ايمان مان چيو ته مان وٺي ايندو سالس، روٽو ڇو ٿا.
ڀڳوان چيس ته چڱو وٺي اچينس. گرڙ وٺڻ ويس. ٿورن منٿن

سري لارائڻ هري ابديش (۶۱۰) پرماتما يگيه روپ ۾

ڪير آهن؟ هن وري نه اهنڪار سان چيو ته تون مولڪي
سڃاڻين ته توه مان اڳتي ڏهون آهيان. حالت ويد منيڌو لالو
آهي. پرماتما اهنڪار نه ٿو ڪري ۽ بل آهي. اهنڪار سان
چيائين ته مان ٽيئي لوڪ جلد ساري سگهان ٿو. پگوان اڳتي
اهنڪار ٿورو واسطي هڪڙو ڪڪر سندس اڳيان رکيو ۽ چيائينس
ته ان کي نه سلائي ڏيکار. هن گهڻي جوش مان پيڻدو سارو
ڌور لڳايو، پر ڪڪر کي جلالي نه سگهيو ۽ لهي ٿي مولڪي
سپا ۾ آيو. چيائين ته مولڪي غر ٿي پوي نه هي ڪير آهي.
ڏهون ٿي واپس آيو ۽ چيو ته تون وڃي ڏس ته هيءُ ڪير آهي.
پر واپس ڏو نه ڄاڻي نه سگهيو ۽ ڏجي ويو. پرمسڙ پڇيس
ته تون ڪير آهين؟ اهنڪار ۾ اچي چيائين ته مان آڪاس ۾
وڃڻ وارو واپس آهيان. پڇيائينس ته ٿو ۾ ڪهڙو بل آهي؟
چيائين ته ٽيئي لوڪن کي جلد اڏائي سگهان ٿو. پگوان هنجي
اڳيان نه هڪڙو ڪڪر رکيو ۽ چيائينس ته ان کي اڏاء. واپس
پيڻدي سموري بل سان اڏائڻ جي ڪوشش ڪئي پر ڪڪر
نه اڏائڻو. ٿڌهن لهي ٿي مولڪي سپا ۾ اچي چيائين ته مولڪي
نه ڄڻ ڪانه ٿي پوي نه هيءُ ڪير آهي. پوءِ سڀني ڏهون ٿي
اندر کي وڃي چيو ته تون وڃي ڏسي اڄ نه ڪير آهي. اندر
آيو. پگوان الٽي ٽوپ ٿي ويو. اندر کي ڏرسن نه نه ٿو.
لهي ٿي پگوان کي ماد ڪيائين. اتي اما (پارتيءَ) اچي
ڏرسن ڏس ۽ چيائينس ته پگوان اوهانجو اهنڪار ڪڍڻ ڪرڻ
لاءِ آيو هو. پوءِ اندر آدي ڏهون ٿي اهنڪار ڏور ٿيو.

ڪٿا (۲):- پگوان سري ڪرشن چندر جي ڏوار ڪا ۾

رهندو هو. اتي گرڙ جيءَ سڌو ڪر ۽ ست پاماڄيءَ کي
ايمان ٿو. گرڙ ايمان سان چيو ته جيڪڏهن مان نه چٽيان ته
پگوان پڳن وٽ وڃي انهن جي رکبانن ڪين ڪري سگهي.

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۰۹) پرماتما يڪيه روپ ۾

به نه آهين. فقط ايماني آهين، جو پتا ڪي نمسڪار ٿو ڪرين
اهڙا گهڻا وڃن چڱي ترسڪار ڪري سڀا کان ٻاهر ڪڍي
جڏ يائينس. سويت ڪيتو گهڻو ڏکي ٿي اچي پنهنجي پتا
ڪي چيو ته نيچ راجا جڏهه وليپروان منهنجو ڏاڍو نرادر ڪيو
آهي. پٽس چيس ته هو ڏاڍو ودوان آهي. تون وڃي اهي
ود يائون هن وٽان سکي آءٌ. تڏهن اهنڪار ڪري سويت ڪيتو
چيو ته مان هن وٽ ڪين ويندس. پوءِ پٽس نورمان ٿي، انهي
راجا وٽ ويو ۽ وڃي هن کان اها وديا گهر يائين. راجا چيس
ته سپان اچجانءِ پاو ته شش بطجي اچجانءِ. اڌالڪ رشي سمجهي
ويو. اتي ڏينهن بن مان ڪاٺين جي ڀري آڻي پيٽا رکي
ڏنڊوت ڪيائين. راجا چيس بس بس، تون براهمڻ آهين،
مان ڪتري آهيان. مان توکان ڏنڊوت ٿو ڪرايان. پر شاستر
جي آڳيا پالڻ به ضروري آهي. ائين چئي هنڪي ساري
وديا ڏنائين. پر سويت ڪيتو اهنڪار ڪري نه ورتي ۽
هن تي پرميسر به خوش نه ٿيو.

ڪٿا - ڪنهن وقت دٿن ۽ ديوتائن جي وڏي جدت
ٿي. ديوتائن هارا ٻو. پرميسر وٽ پراڻا ڪيائون. پرميسر
انهن جي پراڻا ٻڌي، ٻل روپ ٿي سندن سر ۾ پرويش
ڪيو. پر ديوتائن کي اها خبر ڪانه پيئي. انهي ٻل سان
ديوتائن دٿن کي جيتو ۽ ايمان ڪيائون ته اسان پنهنجي ٻل
سان دٿن کي جيتو آهي. جڏهن گهڻو اهنڪاري ٿيا، تڏهن
پرماتما کي سندن اهنڪار چڱو نه لڳو. پرماتما يڪش جو
يعني تيجسوي روپ ڌاري ديوتائن جي سامهون آيو. ديوتا
ڏسي ڊڄي ويا. سڀا ۾ ويچار ڪري اگني ديوتا کي چيائون
ته وڃي ڏس ته ڪير آهي. اگني ديوتا يڪش وٽ آيو ۽
ڊڄي ويو. ڪڇ ڳالهائي نه سگهيو. پرماتما پڇيس ته تون

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۰۸) سويت ڪيترو جي ڪٿا
 آهي. - پتا جس نه موني گروه وقت وڃي اها وديا پڙهي
 آء. سويت ڪيترو گروه وقت وڃي پراڻا ڪٿي نه مولڪي
 اها وديا پڙهايو. گروه حس نه مان به اها وديا ڪانه ڄاڻان.
 ٿيڻجو پتا اها وديا ڪاٺندو آهي انهي وقت تون وح. هو
 پنهنجي ايمان جي پرايو ڪري پڻ کان وديا وٺڻ چڪي نه
 سمجهي ان وقت جي راجا ڪٿولي پروان جي سيارو ويو.
 سيارو راجا پڇيس نالڪ، تون نه ڪڇ پڙهو آهن. پاڻڪي
 نالڪ لفظ سان ڪوٺيل ٻڌي حلي ڪامي ويو. ڄڻاڻن ها،
 مان پڙهو آهن. راجا جس نه ڇا پڙهو آهن هن جو
 نه مان سڀ ڪڇ پڙهو آهن. راجا حس نه مان ٻڌڻ سوال
 ڪريانء. تون انهن ڇا جواب ڏيندين؟ هن جس نه سسڪ
 ڏيندس. راجا پڇڻا لڳو ته تون ڪاٺن توڻ هن لوڪ مان مري
 اُپاشڪ ۽ شپ ڪرمي ڪهڙي رستي کان مٿن لوڪن ڏانهن
 وڃن ٿا. سويت ڪيترو ڇو نه مولڪي حس ڪانهي. وري
 پڇيائينس نه اها حس انهي نه ڪرمي ۽ اُپاشڪ مٿن لوڪن
 مان موٽڻ وقت ڪهڙي رستي کان هٻڪ مات لوڪ به اچن
 ٿا. سويت ڪيترو ڇو نه مولڪي نه حس ڪانهي. (۳) نه پويان
 ۽ پتريان پئي رسنا حتي اچي ملن ٿا ۽ ملي خدا خدا ٿين ٿا
 انهيءَ جاءِ جي حس انهيءَ؟ اُتر. پڳون! مولڪي نه حس ڪانهي.
 (۴) توکي حس آهي نه مٿان ترهر آدي لوڪ جيوتنا آباد رهن.
 جواب ڏنائين نه اها به مولڪي حس ڪانهي. (۵) توکي حس
 آهي نه ديوتا لوڪ مٿس لفظ جي راجا ڪندي ڪهڙا ڪهڙا
 ٻڌڻ ڳڻ ڪن ٿا ۽ پنهنجن آهوليءَ به ڪهڙيءَ طرح ديوتا اچي
 ماڻهو ٻڻ سا وديا توکي ايندي آهي. ٿڏهن سويت ڪيترو
 ڇو نه پڳون! اها نه مولڪي حس ڪانهي. ٿڏهن راجا سيارو
 سويت ڪيترو ڇو برادر ڪو ڄڻاڻس نه تون پڙهو ڪڇ

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۰۷) اهدڪار جو نقصان آکاڻي

آٿر:- لوپ ڀاپ جو آڌار آهي لوپ مان ئي ڀاپ پيدا
ٿئي ٿو. لوپ ئي ڀاپ جو ڪارڻ آهي. لوپ ڪري ئي
ڪروڌ پيدا ٿئي ٿو. لوپ ڪري ئي ڀرڻ ڊوهه ڪري
ٿو. لوپ ڪري ئي موهه، ماياءُ، متسرير، لڳي ٿو. جيڪو
ڇت جي سدائين شائتي چاهي ته سڀني جتنن کان بهر يائين
لوپ کي جڙ ڪري، ڇو جو ڇت کي ڇمچل ڪرڻ وارو
لوپ ئي آهي. لوپ ناس ٿيو ته سڀ ڀاپ ناس ٿيا. لوپ
جي وڌي وڃڻ تي ڀاپ به وڌي وڃي ٿا. لوپ جي ناس
ٿيڻ تي جنهن وقت سڀ اُڀرڻ (وڳهڻ) ناس ٿيا ته ڇت به
ٻڏي پيدا ٿيندي، جا اُڻينٽ درلپ ٿرڻ آهي.

تنهن کانپوءِ موهه جو ڪٽڻ ڪيائون. موهه کانپوءِ اهدڪار
جو پُراڻو ڏيکار يائون تنهن بابت سارو ويد جي، چالڊوگيه، اُپيشد
۾ هڪ ڪٿا ٻڌايائون.

ڪٿا:- هڪ اداڪار رشي هو. تنهنڪي سوڀيت ڪيتو پٽ
هو. سو جڏهن ٻارهن ورهيه وڌيا هي ٻيءَ وٽ آيو ته وڌيا
جي ايمان ۾ اچي ٻيءَ کي نمسڪار ڪونه ڪيائين. تڏهن پتا
ويچار ڪيو ته هنڪي اهدڪار ٿيو آهي پُريٽ به پٽ آهي
يڪتي ڪري هنجو ايمان دور ڪرڻ مهنجو فرض آهي.
پٽ کان پڇيائين ته تون وڌيا پڙهي آينءَ. هن ڏاڍي ايمان
سان چيو ته ها، پڙهي آيو آهيان. پتا چيس ته ڇا پڙهي آيو
آهين. هن چيو ته چار ويد، ڪت شاستر، ويد جا ڇهه انگ
وغيره وغيره سڀ وڌيا پڙهي آيو آهيان. پتا بهرهم گيانِي
هو. هن موٽي پڇيس ته ڪا اهڙي وڌيا به پڙهي آيو آهين
جو هڪ جي گيان ڪري سڀ جو گيان ٿي وڃي. هڪ جي
ٻڌڻ ڪري سڀ ٻڌجي وڃي، ۽ هڪ جي منن ڪري سڀ
جو من ٿي وڃي. هن چيو ته مون اهڙي وڌيا ڪانه پڙهي

سری لارائنڊ جري اپديش (۶۰۶) جري ئي مردې سمان
 کالسواء شائتي ئتي اچي۔ الھي ئي ئلسي رامائنڊ م لکبل
 آهي تہ شيلسن چوڏھن آدھن ئي جيري ئي مردې جسي
 رار سمجھون گھري۔
 پرمات:- چوڏھي

- ڪول ۱۔ ڪام وس ۲۔ ڪرپڻ، ۳۔ و موڏا،
 - ۴۔ آئي ڊرهري ۵۔ آجي ۶۔ آئي ڊوڏا،
 - ۷۔ سدا روڪ بس ۸۔ سعت ڪروڌي،
 - ۹۔ بھن ٻمڪ ۱۰۔ شرئي ۱۱۔ ست وروڌي،
 - ۱۲۔ قن پوشڪ ۱۳۔ بندڪ ۱۴۔ اڪھ ڪالي،
- جوت شو سم چوڏھن پرائي۔

[ئلسي رامائنڊ]

ڪام ڪروڌ آدھن جي ڀر پلٽا ڪئن ڪائون۔ رجمانون
 تہ ڪڪڙھن لئسان ڪرڻ واري ئي ٺھڻجو ڪروڌ ئي ٿو
 تہ ڪروڌ ئي ڪروڌ ٿون جو ٿو ڪرين۔ ٺھڻجو ڌرم،
 ارٿ، ڪام، موڪھ، چارئي ٻڌارھ ڪروڌ ئي سگھو لاس
 ڪري ٻڌي ٿو۔ من م بھترو دھ ستناب ئي ٿو اٿو ھول
 ڪروڌ ئي آھي۔ سنسار ٺھڻ (ڪڪڙي) ٻانڊ وارو ڪروڌ
 ئي آھي تہ ڌرم ئي لاس ڪندڙ تہ ڪروڌ آھي۔ ٺھڻڪري
 جي ڀلي ٻيئي کي تباھو۔

لوب ٻاٽ پھانون تہ ٻڌ شريچي چو ٻيھر ٻٽاما کان ھمنون
 پرشن ڪو ٿو۔

پرشن :- باب جو آڌار ڪٿڙو آھي، باب ڪٿان ٿو ٻڌا
 ئي يعني سندس ڪارڻ ڪٿڙو آھي؟

سري نارائڻ هري اپديش (۶۰۵) پارس جي هور تي

سنسڪار پاڻا هئا. تنهنڪري داس هڪي نرمل آشرم واسطي
چيو. هن مڇيو. داس جي زالي رڀيا موڪليائين. مڪان ٺهڻ
شروع ٿيو. سياري تائين مڪان ٺهندو رهيو. سياري ۾ سوامي
جن جهاريءَ ۾ رهيا ۽ مانگهه جي مهيني ۾ شريمان ۱۰۸ پنڊت
هريسنگهه جيءَ جو ميلو آيو. سوامي جي ڪٿا ڪندا رهيا.
سپتھيءَ تي پوک ٻوندو هو. سوامي جن (پاڻ پڙهيو آر بيب
بيچارو) انهي شبد جي ڪٿا ڪئي. انر تسر وارو پنڊت
بدواري دت جي براهمن جو ويدانت جي ڪٿا ڪرڻ ۾
لاڻائي پنڊت هو. اهو به اُتي ڪٿا ڪندو هو ۽ سوامي جن
جي ڪٿا ٻڌندو هو. ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندو هو. چونڊو
هو ته اهڙو ودوان ٿيڻ ڏاڍو ڪنن آهي. مٿئين شبد جي
هڪ ٽڪ جو ڪيترا ڏينهن ارت ڪندا رهيا. ان جو
ٿورو پاو هتي لڪجي ٿو.

پاو ارت :- برهم ويتا گروءَ دئاران آتما جي چاڻڻ کانسواءِ
ڪيترا به پاڻ پڙهي، چاهي ڪيترا به ويد ويچاري ۽ يوگ
اُپياس پيئنگم (سڪمما) ناريءَ دئاران ڪري ۽ نيولي ڪرم
ڪري ته به آتم گمان کان سواءِ نه چت شانت ٿئي ٿو، نه ڪام
ڪروڌ آدڪن جي نور تي ٿئي ٿي ۽ تنو گيان کانسواءِ ويد
آدڪن جو پڙهڻ نشٽل ٿئي ٿو.

پرمان :- ڪٺ شانت پڄرت مڪم ڪيانا

[مانجهه ۾: صفحہ ۶۸]

مطلب ته برهم ويتا گروءَ دئاران پراپت ڪيل گيان
پرما پڳتي تي پرمانا جي ملڻ جا مکيه ساڌن آهن. اُنهن
سان ئي چت شانت ۽ ڪام ڪروڌ آدڪن جي نو تي ٿئي
ٿي. ٻين ساڌن سان نٿي ٿئي. ڪام ڪروڌ جي نور تي

سري لارالڻ هري ابد يس (٦٠٤) ديوان گوسندرام سيرةائي

(هول) باهو بل گون گير آلي. ڪرم روپي بل هري
لي ربي تو ۽ هر وديا روپي ڳوٺ التڪر ۾ اچي وڃي
تي. هر وديا جي بل سان چوهر هر روپ تي وڃي تو.
(هول) ڪم ڪير جو لس ٻڌ ٻوڙي

دام رمت لس سڀ ڪچر سوڙي.

ڪسري چون ٿا ته جو الهن بدن خوارت ڄاڻي ٿو، اهو
دام ۾ رمت (ڏيان) ڪري ٿو ۽ هنڪي سڀ بدارت آهر روپ
نظر اچن ٿا.

سوامي جي ١٩٧٨ جو سيارو هاريءَ ۾ رهي ڇوماسي ۾
نرمل آهر ۾ آيا. شريمان ١٠٨ سوامي مهنت بداسگهه جيءَ
داس کي چيو ته ڇوماسي ۾ مڙاج جي هني رهڻ ٿا. الهه
ڪري سندن واسطي هڪو ڇوٽو ٺاهي ڇڏيو. الهه ڏينهن
۾ ديوان گوسندرام ڏيئي سندن مان آيو ۽ پوئين وڃڻ جي
سمو ۾ پوري ڪندو رهيو ۽ پيءُ شوا ۾ سوامي جن وٽ
ٻيا به گهڻا ساڙو هئا. ساوڙ جو مينو آيو. سوامي جن داس
کي آڳا ڏيئي ۽ مهنت آلماسگهه ۽ سنڌ ۾ مالند گڏي
ڏنائون. سنڌ ۾ مالند سوامي جن کان سڀ پسند ٿي رهيا
هئا ۽ سوامي جن ۾ گرو ڀاونا رکندو هو. انهن سان گڏي
آڳا ڏنائون ته بدراڻ مان ٿي اچو. الهه ڀائرا جو شرح
گوسندرام جيءَ ڪو ۽ چيائين ته حسنائين ٽوهين نه ايندا
ليستائين مان هتي همارا جي سمو ۾ رهندس. واپس
ڏينهن ٽالپوءِ اسين بدراڻ جي ڀائرا ڪري موٽي آياسين ۽
ديوان گوسندرام کي جيءَ داس موڪل ڀرت ٻرڪاش ٻڙهائيدو
رهيو. پوءِ ديوان گوسندرام چيو ته مان اڏائي هزار رٿيا شرح
ڪرڻ چاهيان ٿو. ڪڪل، هر دوار، رڪشيش جتي پيو ٿي
ڪتبا ٻڙهائي ڏيانو. داس کي شريمان مهنت بداسگهه جيءَ

سري نارائڻ هري اُپديش (۶۰۳) بهلا پوت پڇيءَ ري مائي

(هول) گر لاڳو چيلي ڪي پائي - الجي (اُٺوي) (لفظ
اڳي بوءِ ڪرڻ) چيلي ڪي نياڻي - گر لاڳي پائي . شش
والگر گروءَ جي شرط ۾ وڃي هڪڙي اُڏني برهمر جوشروط
من ٺڌ ٿي ياسن ڪري - (هول)

ايڪ اُچنڀو سدو ٿر پائي - ديکت سنگهه چراوت کائي
ارت :- ايڪ اُڏني اسچرچ روپ آتم وستو آهي تنهن
ڪي تون گروءَ وٽ وڃي ٻڌ ۽ جهت سنگهه جو اهڙڪار
آهي سو اُڻشد روپي گائين جي ارت ڪي انڀو ڪرائيندو -
اهم برهمر آسمي يعني ”آتم رام، رام هيءُ آتم“ اهڙيءَ طرح
آتما ڪي برهمر روپ لڳيم ڪرائيندو، تڏهن ٻڌي به هر وقت
برهمر پرائڻ رهندي .

(هول) جل ڪي مڇلي ترور وٺائي . اڳيان ڪال ۾
بدارتن روپي جل ۾ رهڻ واري ٻڌي روپ مڇلي هاڻي
ٿر يعني اُڻيت سرشت آتم وستوءَ ۾ برگهت ٿي .
(هول) ديکت ڪترا ايڪ گئي پلائي . آتم پرائڻ ٻڌي
هڻ ڪري کوٽن خيالن جو سياڻو دور ٿيو - (هول)

تلي ري پتسا اوڀر سولا - تس ڪي پيمڊ لڳي ڦل ڦولا
پتس يعني سوڪر واسڻائون - تلي يعني ڊبجي وڃن
ٿيون ۽ سول يعني ڏڪن جي مٿان ٿي وڃن ٿيون ۽ اُن مهاڻا
۾ ڏٺي گڻن روپي گل ۽ برهمر نيشنا روپي ڦل لڳن ٿا ،
جن جي ٻل سان پاڻ به تري ٿو ۽ ٻين ڪي به تارڻ
وارو ٿئي ٿو .

(هول) گهوڙي چڙهه پتس چراون ڄائي . (اُٺوي) چر،
آو، ل، ڄائي . پراڻ روپي گهوڙي ٺي چڙهي پڙ رکي چراچر
جونين ۾ اچي وڃي ٿو، بر جتي شرير ڇڏي ٿو، نتي ئي
هڪت ٿي وڃي ٿو -

سري نارائڻ هري ايديش (٦٠٢) پهلا پوت ٻچي ري مائي
 آندنا روت ٻچيون آتم حل ڪي جيڏي سنسار روپي روڻ ٿي
 پر گهٽ ٿيون آهن. ائين پيئون سمجهن ته وانگي لوڪ
 ستم آهي ۽ آند روت آهي. اسين آند روت ڪو آهون
 اُپاشا ڪري ائين لوڪن ۾ وڃون. اهي ۽ اڃا سان ڌيان
 روپي لغو لڳائڻ لڳيون، پر من ۽ والدريون کڻن مثال ڪي
 بعدا ڪري ڌيان ۾ پلائي ڇڏين.

(هول) ”دبڪ ڪترا لي گهي بلاني.“ ڏسدي
 ڏسدي کڻن خيالن جي بل ڪري ڌيان واري وري نه
 اس ٿي وئي. موني جو جوڳو لڳو نه ديوي گڏ ڌاري
 سڪي امان، پر کڻن خيالن ديوي گڏ همڪ نه ٻائي جيڏا ۽
 دنگالي ڪار، ڪروڙ آس گڏ طاهر ڪري جيڏا ٿون.

(هول)

ناري ري پسا اوڀر سؤا. نس ڪٽ پيچڻ لڪي قل ٿولا
 هائي ائين ڪار ڪروڙ وارن جو آلمانن جي انتهڪرن
 ۾ پنج باب روپي گل ۽ سڪ نه روپي قل لڳا.

(هول) گهوڙي چڙه پسر چراون هائي. سڪ نه پوڳو
 واسطي برائن روپي گهوڙي ٿي خزهي ٻب گاڏر چراچر
 (جلدڙ ۽ بزل) حورن ۾ اچي وڃي ٿو.

(هول) باهر قل کڻ گهر آئي. ننڪايتا روپي بزل
 انتهڪرن کان باهر وهي ٿو ۽ ترشا روپي کڻ انتهڪرن ۾
 اچي ويهي آهي. اتي طرح حسي مري وهي ٿو.

ٽر ٽر (هول) پهلا پوت ٻچي مائي. پهر يون ساڌن
 ٽر ٽر يعني انتهڪرن ڪي ڪار ڪرمن سان شڌ ڪري
 ٽر ٽر ٿاڙي ميا کان اڀار (پري) وهي. پوءِ جتن
 سڌي ٿاڙي يعني (١) وويڪ (٢) وٽراڳ (٣) ڪشميني
 ٽر ٽر ٿاڙي.

سري نارائڻ هري اپديش (۶۰۱) پهلا پُٽ ڀڄي ري مائي

(هول) ”ديکت ڪترالي گئي بلائي“ ٽن ڏينهن جي
بڪايل ٻلي ننڍا ڄاول ڪترا ڪئي ڀڄي ويئي.

(هول) ٽلي ري بئسا اوڀر مولا، تس ڪي پيڏ لڳي
ڦل ٿولا- ”جئن ڪبير جي نديءَ جي ڪناري تي پيٺل
وڻ هيٺان پيٺا هئا ته وڻ جو ٻاڇو پاڻيءَ ۾ اُلٽو پئي ڏسڻ ۾
آيو. اهو وڻ ڳولڻ جو هو. انهي ڪري ڦل پار ۾ لڳل ڏسڻ
۾ آيا.

(هول) ”گهوڙي چڙهه بئس ڇراون ڄائي.“ جئن مهڪاسر
دٺت گهوڙي تي چڙهي گهمڻ ويٺو هو.

(هول) ٻاهر بئل ڳون گهر آئي. ”جئن ڪنهن زميندار
جو گهر نديءَ جي ڪناري تي هو- اُتان ٻئيءَ تان ڦٽين جون
ڳوٺيون بئلن تي ڪٽي گهر پهچائيندو هو. ڪا ڳوٺ نديءَ ۾
لرهي اچي گهر پهتي.“

اُٿر (۳) :- جيو پهريائين پوٽ يعني شڌ ٻوهر هو. هاڻي
به شڌ آهي، اڳتي به شڌ ٿيندو. ٻوهر ماءُ جو سنڀڙ (لاڳاپو)
ٿي ويس يعني اڳيان وس ٻوهر ٿي ويس ته مان شڌ ٻوهر نه
آهيان پر ڪرنا پڳتا جيو آهيان.

(هول) ”گر لاڳو چيلي ڪي پائي.“ هي آتما ديوتائن
ڪري (گرو) يعني پوڄ هو. پر هاڻي من جي آڌين تي
اندرين جي آڌين وٽين ۾ وڃري رهي ٿو. (هول)

ايڪ آچنڊو سڌو تر پائي- ديکت سنگهه ڇراوت کائي.
هيءَ آتما شير وانگي بلوان هئي پر هاڻي اندرين روپي
گائين جي آڌين تي وٽين ۾ وڃري ٿي.

(هول) ”جل ڪي مڇلي ترور وائي“ هاڻي اندرين
جي آڌين ٿيڻ ڪري آتم جل ۾ رهڻ واريون ستيتا، چيتت

سري نارائڻ هري اُڀديش (۶۰۰) بهلا پُڻ ڀڄڻ ري مائي
 باڻ بکبا واسطي شهر م هليو ويو. پٺيان چوڪري جي ماءُ
 کي چوڪري لوڙهڻ کان پوءِ اهي موه ٿيو. سا کيس ڳولندي
 ڳولندي رهي. هي آشرم ۾ پيڙهي ۾ سمهل ڏسي اٿئي
 ويئي رهي. رسي جڏهن شهر کان موٽي آيو ته ڇا ڏسي ته
 هڪ خوبصورت ستري ويئي آهي. پڇيائينس ته تون ڪم
 آهين. هن چيو ته مان هن نالي جي ماءُ آهيان ۽ فلاڻي راجا
 جي ڪنڍا آهيان. مولڪي عمر نه آهي ته هي نالڪ ڪنهن
 جي آس مان ٻڌا ٿو آهي. توهين سر وڻس آهي، ساڻوڻو.
 رهي ته پاڻ ۾ ڏٺو ته هيءُ منهنجي آس آهي ۽ کيس سڄي
 ڳالهه ڪري ٻڌايائين. ڳالهه ٻڌي حائن نه توهين ڏڏهن منهنجا
 پتي ڏيو آهيو.

(هول) ”گر لاڙجھلي ڪي پائي.“ چئن گر و گريالي
 ڏيڻ وقت ناريل ۽ ٻين پٽن رکي چلي ڪي مسڪار ڪندو
 آهي ٿڻ هيءُ ڳالهه به ٻڌي اچي ٿي.

(هول) ايڪ آهڙو سنو ٿر پائي.

ديڪٽ سينگر چراوت ڪئي.

جن آگسٽ رهي هي آشرم م سڀني وٽر جڏي ڏانن
 کي خرابيدو هو. پانچلي رهي نه يوگ سوٽن م چيو آهي ته
 اهي هي لمار هڪ طرح ڦاٽر رکڻ ڪري وڻدو ٿو ٿاڳ ٿي
 ويندو آهي. آگسٽ رهي جي نه من، وائي، سر ٻار سان
 ڪيون جي نه هئا ته ڪي هئي الهي لاءِ سڀني سو ٿن
 جي اسٽان م واپس ڀاءُ جڏي گڏ رهندا هئا.

(هول) ”حل ڪي مچلي ٿورو ويائي.“ چئن هڪ
 وڏي مچي ٻي گريٽي ٿندي مچي ڪي کانڻ آئي ته جبل ۾
 هڪ وڻ هو تنهنجي ڊچي اها گريٽي مچي وڃي ڪري
 پئي. اٿئي ويائي.

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۶۹) بهلا پُوت پڇڻ، ري مائڻ
نه ڏي ڳو ٻاهر ئي رهيو ته ڳوڻ گهر هلي آئي نه اها ڳالهه اس
آهي تنهن مايا به است يعني تڄ آهي.

اُڍر (۲) :- جو پڌارت ڪنهن به صورت ۾ نه ٺهي سگهي
ان جي ٺاهڻ ۾ جا چتر هجي سا چڻجي مايا. اهي مايا جون
طاقتون آهن يعني مٿين درشتائين ۾ جي پڌارت ٻڌي ٺهي
سگهيا تن سڀني کي مايا بنائي سگهي ٿي. جڏهن هڪ اُڌاڪ
رشي هو. ان هڪڙي هرڻ کي هرڻيءَ سان ڪام چيشتا
ڪندو ڏٺو ته انجو چت شادي ڪرڻ تي ٿيو ۽ پنهنجي پتا
برهما جيءَ وٽ ويو. چيائينس ته منهنجو گرهست ڪرڻ جو
ويچار آهي. مون کي شادي ڪراء. برهما جيءَ چيس ته اڃا
شاديءَ ۾ ڏاڍا دڪ آهن انهي لاءِ خيال لاهي ڇڏ. پر اُڌاڪ
نه مڃيو. تڏهن برهما جيءَ چيس ته ٻه رايائين تنهنجي گهر پت
ايندو پوءِ سندس ماءُ پاڻي هي ابيدي. اُڌاڪ موٽي پنهنجي
ڪٿيا ۾ آيو. هڪي هرڻ ۽ هرڻيءَ جو قصو ياد ڪندي سندس
وڃ پتن ٿي پيو يعني ڪري پيو. وڃ دولي ۾ پائي رکي
ڇڏيائين. سوڀر اشدان جي وقت ڪمل ٿول ۾ وڃ وجهي
نديءَ ۾ وهائي ڇڏيائين. لاهوار وان نديءَ ۾ هڪ راجڪماري
سڪين سان گڏ سناڻ ڪري رهي هئي. هن جڏهن اهو ڪمل
ٿول پڪڙي کڻي سگهيو ته رشيءَ جي اجابو نه ويندڙ وڃ به
جا ڏرڙا راجڪماريءَ جي اندر هليا ويا. تنهنڪري ڳرپ
نهر جي ويس. پٽس کي خبر پئي تنهن ديش نيڪالي ڏيئي
ڇڏيس. ويچارِي اُڌاڪ جي ڪٿيا جي مٿئين پاسي نديءَ
جي ڪناري تي پنهنجي ڪٿيا بنائي وڃي رهي. آخر پت
ڄاڻس. ان پت کي ترهي ٿي رکي نديءَ ۾ لوڙهي ڇڏيائينس
اڳيان نديءَ ۾ رشيءَ سناڻ وٺي ڪيو. رشيءَ ڏيا آڻي
انهي ٻاڪ کي کڻي ورتو ۽ پيڳهي ۾ پائي سنهاري ڇڏيائينس

سري نارائڻ حوي ابدش (۵۹۸) ٻيلا ڀوت ڀڄي ري مائي
ڪڙو لٽر لاهيو. ۽ ٻو ٻو لٽر لاهيو ۽ ڇاڪاڻ ته ڪڇ وٽ
هتي اولڏهه مري رهيو. پر ڪاش اڪن کي نه لڳي. اڏين
ٻاڻ ڪڇ وٽ لڙن وڃي رهيا. اتي به سڀ سڳهه ٿيندو
رهيو. سري ڪمر صاحب جي ڏهن ڏينهن بعد واري شروع
ڪيو ويو. ڀو مان:-

ٻيلا ڀوت ڀڄي ري مائي [آسا ڪمر ص ۴۸۱

ارڻ:- ڪمر صاحب جي کان ڇهن اڌڪارين عدا ٻڌا
پرشن ڪيا. (۱) نه ماما ڇو ڪڙو سروي آهي. (۲) ماما
ڪڙي طالع آهي. (۳) هيءُ ڇو سڌ سڄا لڳا پر سروي
پر ڪو هو الڪي جنم ڇو مليو. (۴) هاڻي ڪس پر ڪن ملندو.
اڏر (۱) :- ماما له يعني آسف آهي ۽ ڪن ڪنمان ٻڌارڻ
آسف آهن. ڪن ڪو چوي ته شاديءَ کان اڳي ٻيڪ ڄاڻو
۽ ماما ٻو شادي ڪئي. نه اها ڳالهه آسف آهي ٿن ماما نه
آسف آهي. ٻو، ڪن ڪو چوي ته ڳرو پيلي، عسي، سري
ٻو ٿو اها ڳالهه نه آسف آهي. ٿون، ڪن ڪو چوي ته
نه منهنجي ڏسدي ڏسدي سڀهن ڳوار ٿي ٿاڻون پياريندو
هو نه اها ڳالهه به آسف آهي ٿن ماما به آسف آهي. ڇو ٿون،
ڪن ڪو چوي ته جبل مر رهڻ واري مڇي وٽ آلا لاهي
ٿي نه اها ڳالهه آسف آهي ٿن هيءَ ماما به آسف آهي، ٻيڪون،
ڪن ڪو چوي ته ٻلي ڪي ڪي ڪئي پڇي وئي. ڪن اها
ڳالهه آسف آهي ٿن ماما نه آسف آهي. ٻيڪون، ڪن ڪو
چوي ته مون ڪو ڏاڍو جهڙو ٿر مڇي جو ۽ نار ٻن
ڄم ڪون ۽ ڌار ڦلڻ ٿولن سان ڀريل هئا، نه اها ڳالهه آسف
آهي. ٻيڪون، ڪن ڪو چوي ته ڪڙي ٿي پڙهي مڃين
ڪيڏو وڃي ٿي نه اها ڳالهه آسف آهي. ٿون، ڪن ڪو چوي

سري نارائڻ هري اُڀديش (۵۹۷) گورو ڀڳت جو پُرسنگه

ڪاشيءَ ۾ ڪٿي ويو هوس ۽ گرو جيءَ سنجيوني وديا سان
کيس جيئارايو. هاڻي هو آندو مڱل سان اتي رهي ٿو. انهيءَ
ارت کي وڏو رچيءَ پڙ جي هيٺان ويٺي ٻڌو. صبح جو سوڀر
سڀا ۾ وڃي ارت ٻڌايائين. راجا خوليءَ کي ڏاڍي چنڊ ڪڍي
۽ ڪائولس سڄي ڪرايائين. هن سڀ سڄي ڪئي ۽ کيس شهر
نيڪالي ڏئي ويئي. دٻونيت (قدرت) سان پهرينءَ رات
ئي کيس اُن پڙ جي هيٺان رهڻو پيو، جنهن ۾ پوت رهندو
هو. آڌيءَ رات پوتنيءَ پوت کان پڇيو ته اڃا ماس ڇو نه
آندو. پوت چيو ته منهنجو چيل ارت ڪنهن ٻڌي سڀا ۾ ٻڌايو،
تنهنڪري راجا براهمن کي ڇڏي ڏنو. تڏهن پوتنيءَ چيس
ته ٻيو ڪو پُرسنگه ٻڌاء. پوت چيس ته رات جو نه ٻڌائڻ
گهرجي. ڏينهن جو هيڏانهن هوڏانهن ڏسي ڳالهه ڪرڻ
گهرجي، ڇو جو سڀ هنڌ نمڳ، پيا گهم، جڏهن رات هڪڙو
وينو هو. هاڻي به مٿان ڪو هيٺ وينو هجي. ڏٺائين ته اهو
گرو ڀڳت دروهي وينو هو. کيس ماري ڇڏيائين.

اهڙي قسم جا گهڻيئي پُرسنگه سوامي جن ٻڌايا. تنهنڪن
پوءِ سرُ گوڏي واري ڀڳت سيتارام بالهڪند وٽ انجي باغ
۾ به مهنا رهيا. اُتي سوامي جن جو سر پُر گهڻو بيمار ٿي پيو.
جي هتي سر پُر چٽي وين ته هن داس کي چيائون ته اسين
هتي ڏاڍي ڌام ڌوم سان سندس ڪائي سڀنگاري ڪٽنداسين.
پُرسوامي جن چيو ته منهنجو سر پُر رکيڪيش ۾ ڇڏدو. پوءِ
ڇڱا پلا تيا، ۽ رکيڪيش ۾ آياسين. سيارو رکيڪيش جهڙيءَ
۾ رهي چتر ماس ٽرمل، آشرم ۾ رهيا. اتي سندن نيتر بلڪل
ڪمزور ٿي ويا. تڏهن جيون آشرم وارا پريمي سوامي جن
کي گهڻي پرارتنا ڪري سري انرٽر سنجيت ۱۹۷۸ ۾ وٺي
آيا. ڊاڪٽر سوهڻ سنگهه پنهنجي جاءِ ۾ کين رهائي پهرين

سري لارائڻ هري ابديش (۵۹۶) گورو پگت جو پرسنگ
 پر هن نه سمجهو. هڪي چيائين ته جڏهن منهنجو پيءُ منهنجو
 سماچار ٻڌي نه (اُپرشڪا) اهي به لفظ چيائين. هن چيو ته
 جولدو سانس - ائين چئي هڪي ماري ٻڌيائين. منهنجي ڪپور
 اچي پٽس کي چيائين ته تنهنجو پٽ مري ويو ۽ هن مرڻ وقت
 تنهنجي واسطي (اُپرشڪا) چيو هو. ائين اوت تون وٺي ويا.
 پيءُ حلدئي راجا وٽ ويو ۽ چيائينس ته توهانجي سڀا ۾ وڏا
 وڏا وڏوان ويٺا آهن منجهانن ڪو مولڪي (اُپرشڪا) جو اوت
 نڌالي. راجا براهمڻ کي ائين ڏيکين جو مدو ڏيئي چيو ته مان
 مدي جي اندر ائين پدن جو اوت نه ٻڌائيندا ته قتل ڪرايا
 ويندا. لڳا ويچارڻ پر ڪنهنڪي سمجهه ۾ نه آيو. ست
 ڏينهن گذري ويا. منجهانن هڪڙو وردي لالي پدم
 اداس ٿي جهنگ ۾ ڙهي وڃي هڪ رات سو وڃي ويٺو ۽
 لڳو پد جو اوت ويچارڻ. پر سندس سمجهه ۾ نه آيو. ڏاڍو
 دڪي ٿيو. سد نه آيس. ان وڃي ٻي ڏينهن ۽ پوئين رهندا هئا.
 پوئين ڳري ٿي. پوئين ۽ ان پوت کي چيو ته مولڪي ماڻهو
 جي ماس کائڻ جي ڏاڍي لڳا ٿي آهي، مولڪي اهو ڪاراءِ.
 پوت حس نه سڀاڻي راجا کي براهمڻ مارائيندو. استريءَ
 چيس ته جو مارائيندن؟ پوت چيو ته هڪڙي براهمڻ هڪ پد
 جو اوت ٻڌيو آهي. جيڪڏهن ڪنهنڪي نه ان جو اوت نه
 ايندو ته سڀئي مارايا ويندا. پوئين ۽ چيس ته توکي جيڪڏهن
 ان پد جو اوت ايندو هجي ته مولڪي ٻڌاء. پوت چيو ته پد
 ”اُپرشڪا“ آهي. هاڻي ائين جو اوت هي آهي. مرڻ
 وقت گورو پگت ائين چيو هو ته هي پتا! ”اُپرشڪا“ پد
 نڌائڻ واري هن ماڻهو منهنجو بن ۾ سمهي، پير مٿي ٿي
 دٻائي تلوار سان سرونڊيو. اهڙيءَ طرح گورو پگت جي جبل
 پد جو اوت ڪنهنڪي معلوم نه آهي. مولڪي گورو ڪرپا سان معلوم
 آهي. مان انهي گورو پگت کي ائين ڪٿي سندس گورو وٽ

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۹۵) گورو شيوا

گورو شيوا سان گروءَ جي ودوتا (وديا) براهمت ٿئي ٿي.
جڏهن ڪنهن شهر جي ٻن براهمن ڄا پت ڪاشيءَ ۾ وڌيا
پڙهڻ ويا. هڪڙو گورو شيوا ۾ لڳي ويو، ٻيو پڙهڻ ۾ لڳي
ويو، پستڪ ياد ڪندو رهيو. ائين ڪندي ڪندي هنن
کي ٻارهن ورهيه گذري ويا. ٻنهي صلاح ڪئي ته هاڻي گهر
هلجي. شيو ڪرڻ وارو ڏاڍيءَ نفرتا سان گروءَ کي ڏٺو ته
پر نام ڪري گروءَ کان آگيا وٺڻ لڳو. هتي گورو پرسن ٿي
کيس ورتو ته توکي سڀ وڌيائون هت ٿي آئوري وانگر
ظاهر ٿينديون، ڇو ڇو تو ڏاڍي پرير سان منهنجي شيوا
ڪئي آهي ۽ شيوا سان ئي دکن جي نورتي ۽ برمانا جي
پراپتي ٿئي ٿي. اهڙيءَ طرح گرن چئي آگيا ڏيس ۽ ٻئي
نپريائونس. ٻئي وڌيا جي ايمان ڪري ڏٺو ته نه ڪئي
۽ نڪي ٻئي نپريائين. جڏهن گهر ڏانهن هليا ٿڌهن وڌيا
واري شيوا ڪرڻ واري کي چيئي چيو ته اڙي مورڪه!
ٻارهن ورهين ۾ تون ڪهڙي وڌيا پڙهي هليو آهين. تون
منهنجي مائٽن کي ڇا ٻڌائيندين؟ پر هو ڳڻت شانتيءَ سان
سهندو ويو. آخر هڪ شهر ۾ آيا. اُتي ٿورا ڏينهن رهيا. اُتي
سڀا گڏ ٿي ۽ وڏا وڏا ودوان سڏايا ويا. هنن ٻنهي کي به
سڏايائون. سڀني ودوانن جو شاستر اڻ ٿيو. پر گورو ڳڻت
جي جيئ ٿي. سڀني ودوانن هنجو پوڄن ۽ ستڪار ڪيو، ڇو
جو گورو شيوا ڪري سڀ شاستر ڦري ٿا اچن. جڏهن سري
گورو رامداس صاحب جن کي اڪبر بادشاه جي ڪچهريءَ ۾
گورو شيوا جي ڪري سڀ شاستر ڦري آيا هئا. گورو ڳڻت
سان ٻئي پڙهڻ واري حسد ڪري کيس مارڻ جو ويچار ڪيو.
جڏهن اُن شهر کان هليا ته رستي تي جهنگل ۾ رات پين.
گورو ڳڻت سمهي بيٺو ۽ هن ٻئي هنجي چانيءَ تي پير رکي
وارن کان جهلي گردن ٿي ويٺس. گورو ڳڻت گهڻو ئي سمجهائين

سري لارائڻ هري ابديش (۵۹۴) ماڻهو بڻيا

ٿيڪا:- آدم ساس هڪ پکي آهي. اڻڄوڪس مکيه
آدي حاليءَ جو لڙو ڪري ٿو، يعني اکين اڳيان رکي ڏسڻ
سان. اڇي سيار جي سڌ پٽجي سگهي ٿي. ڪنو آرتوار جي
اڪادشيءَ جي ورثي لستجي روي سان رکي ٿو، ان ڏينهن
کي جاڳي ڪري ڪج ڪاٺي پٽي ٿئي. رجب داس جي چوڻ
تا ته هڪ ان مٿس ٿي ٿي ڏڪار آهي، جنهن ٻاهر سروي
کي نه سڃاتو.

دو شڪايت:- هڪڙو مهالما سري ٽنگاڇي جي ڪماري
ٿي هميشه رهندو هو. هن پنهنجي شس کي لائق ماڻهو بنايو
هو. هڪڙي ڏينهن گروه شس جي جو پڳوان! مولڪي ڪا
سکيا ڏيو. گروه چيس ته مون توکي ماڻهو بنايو آهي، انهي کان
وڌيڪ پي ڪهڙي سکيا ڄاهين ٿو. شس چيو ته پڳوان! ماڻهو
نه مان شروع کان ئي آهيان. توهان مولڪي ماڻهو ڪنن بڻايو
آهي. گروه جي چيس ته هن ڳالھ جو جواب هن ٻهڙي تي
رهندڙ آدم ساس هڪڙو پکي توکي ڏيندو. هي وڃي ٻڌي
شس ٻهڙي تي وڃي آدم ساس پکيءَ کي ڏٺو ۽ پنهنجي گروه
جي سب ڪٿا پکيءَ کي ٻڌايائين. آدم ساس پنهنجو هڪڙو
ڪنڀ هنکي ڏنو ۽ چيائينس ته پنهنجي اکين اڳيان رکي ڏسڻ
آرسيءَ ۾ پاڻڪي ڏسو آهي ٿڻ پاڻڪي ڏس. جڏهن هن
ڏٺو تڏهن پاڻڪي ماڻهون ئي ڏٺائين. پوءِ چيائينس ته ڪنڀ
راج سڀا ۾ ڪٿي وڃ. جڏهن اهو راج سڀا ۾ ڪٿي آيو ته راجا
کان وٺي سڄي راجا کي پسون روپ ۾ ٿي ڏنائين. هڪڙو
ٻاهر لبشڪ جو راجا جو گرو هو اٽڪي ٿي ماڻهو ڏٺائين. ۽
ماڻهن کان به ٻڌائين ته جيڪڏهن ڪو ماڻهو آهي ته هيءُ
مهالما ئي آهي باقي نه رشوت خور سڀ پسون ٿي آهن. جنهن
نرس کي آخر ٻڌو جي ٻڌي نه آهي سو پسون آهي.

سري نالائظ هري اُپديش (۵۹۳) مڪه سرپر جي اُمتنا

رجب داس جي چونڌا ته اهڙي اُتڙ مانس ڏيهي پاڻي جو
پوش هريءَ کان بيمڪه رهي اُتسوالت ۾ ڏکي ٿي پڇتاءُ ڪري
ٿو. انهي ڪري رجب جي چونڌا ته منس سرپر جو ويچار
ڪرڻ گهرجي يعني پرڪ ڪرڻ گهرجي، جهڙيءَ طرح همس
ڪير جي پريڪيا ڪري ٿو:- (هول)

چيهه - مت مزال مڌر رک ٻار بدرائش چاهه -

هڪ ڪيوئر ڪام پنڪ، پوري گهر آهر.

اٺ :- همس جي ٻڌي ڏسو ته ڪير مان پاڻيءَ کي جدا
ڪري ٿو ڇڏي ۽ ماڪي جي مڪه جو عقل ڏسو ته ساري
بنا سڀئي مان ماڪي جلد ڪڍي وٺي ٿي ۽ اُتڙ پڪي ڪيوئر
جو ڪم ڏسو جو ٻرن سان اُڏامي پنهنجي ڏٺي کان چٽي وٺي
اُنجي گهر پهچائي ڏئي ٿو. اهڙيءَ طرح ئي منس کي اُتڙ سرپر
جي پرڪ ڪرڻ گهرجي. (هول)

چندن جا به پنڪ، سواتي رتو سڀ سهر لوري -

اڃا نه بٽڙ ڪڍڻ رک رڻي ڪر وري.

ٽپڪا :- جڏهن سرپ ڏسڻ کانسواءِ ئي پنهنجي ٻڌي سان
چندن وٽ وڃي پهچي ٿو ۽ سڀي ٻين بولدن کي ٽپاڳي
سواتي بوند کي چاهي ٿي، ۽ پڪري ايتري سمجهه رکي
ٿي جو پاڻيءَ جي ڏي هوندي ڪوه تي نٿي وهي، ۽ رات
جي سمي ۾ سرينھ (جوڳي) هٿ جوڙي پنهنجي سوامي
ايسر جي اڳيان ٻار ٿيا ڪري ٿو:- (هول)

آهر سداس ٻرڪي منڪه - سوان ٻرڻ هن ڏالڻا -

رجب منڪه هير ٻرڪي - آهر رام نه جالڻا.

سري نارائڻ هري ابديش (۵۹۲) حضرت سلیمان جي آکاڻي

ٻوليون، ڪمڏالهن ويهي سڌي. شام ٽائين لڏي ۽ م مدي
ٻوليئندو رهيو. سياري جا ڏينهن هئا. تڏهي ٻو. ويجهي
شهر ۾ ويو ڪنهن نيناريءَ جي مٿ تي ويهي ته ونڻ لڳو.
ڪر بل داڻا چولدي کائڻ لڳو. نيناريءَ هڪي ڪنگال
سهجي مٿ جهوڪڻ جو حڪم ڪيو. تڏهن هو ڪالون
اندر ڪرڻ لڳو. تڏهن نيناري ٿور وڃڻ لڳي تڏهن سلیمان
عرض ڪيس ته سيارو آهي، مولڪي رات رهڻ لاءِ ڪا جڳو.
ڏي. پوءِ هوءَ ٿور وٺي ويس. ڪم پوڄن نه ڏنائينس. کائي
ڪر گذار ٿيو. نيناري هڪي سائر ڏسي پنهنجي ڪاري
ڪوچهي ڪنڊا ڪنهن جي سر ۾ مان بدوءِ پئي آئي تڏهن
سادې هن سان ڪري ڇڏي. پوءِ سلیمان کي ياد آيو ته
مون جو ايمان ڪو هو ته ڪو هن سان پسون سادي ڪندو
انهي ڪري خدا منهنجو ايمان پڳو. لڳو غريبي حال سان گذر
ڪرڻ. جڏهن ٿورو وقت گذريو، تڏهن جهوپڙ جي ڪار ۾
اهالي مڇي اچي ڦاٽي ۽ جهوپڙ کان ڪروڙ سلمان جي
استري مله. ڏيئي وٺي آئي. مڇي خبر پائين ته اتر مدي
ڏنائين، جا ڏسي هوءَ ڏاڍي ڀوسن ٿي ۽ پنهنجي پتي
سلمان کي ڏيکار پائين. سلمان چنهن مديءَ جي وڃڻ ڪري
ڏاڍو پڇتاءُ ڪري رهيو هو، سا ڏسي ڏاڍو ڀوسن ٿيو.
پنهنجي استريءَ کي چائين ته مدي مولڪي ڏي، مان
توڪي هر وقت ڀوسن رکندس. الهي شرط سان استريءَ
مدي ڏانس هن تڏهن مديءَ تي معتر پڙهي آگر ۾ پائي
تڏهن آئي ٻوليون ۽ پالڪي اچي ويئون. ان پالڪيءَ تي
پنهنجي ڪاري ڪروڙ استريءَ سان ويهي دٻه (دبوتان جي)
ٻوڙن کي پوکيندو رهيو. جهوپڙيءَ طرح مدي وڃائي سلمان
پڇتاءُ ڪرڻ لڳو جهوپڙيءَ طرح :- (هول)

هڪا ڏيئي هر وکر رجب مان سه روئي.

سري نارائڻ هري اُبديش (۵۹۱) حضرت سلیمان جي آکاڻي
 هتي ۽ . تڏهن هڪدم آسمان مان هڪڙو چڪر ڪريو ۽ جهڙڪ
 جو سر وڍي هليو ويو . تڏهن مدود ريءَ راوڻ کي چيو ته
 جيڪڏهن توهين اڃهه پال جي قسم پوڻ تي به پنهنجو هٿ
 نه ڇڏيندا ته اڃهه پال جي چڪر سان توهانجو سر به
 وڍجي پوندو . تڏهن راوڻ ٻڌو . اهڙيءَ طرح چڪر جي
 پرايو ڪري اڃهه پال جو گهڙا ڏينهن تيج هليو . هڪڙي
 ڏينهن سندس راڻيءَ چڪر ملڻ جو سبب کائونس پڇيو .
 هنکي مهاڻا جو وڃڻ پلجي ويو . تنهنڪري چڪر ملڻ جو
 سڀ حال راڻيءَ کي ٻڌايائين . چڪر گم ٿي ويو . راج تيج
 کان رهت ٿي ڏاڍو بچتا يائين . تهڙيءَ طرح مانس جبر اڃاڻو
 وڃائي جيو بچتاءَ ڪري ٿو .

(۵۰) ڇاپ سلیمان کوٽي .

مسلمانن جو هڪڙو حضرت سلیمان وڏي شڪتيءَ وارو
 بادشاهه ٿيو آهي . هنجي هٿ ۾ هڪڙي سڌيءَ واري منڊي
 هئي . جنهن جي پرايو ڪري راج پوڳيندو هو ۽ پنهنجي
 پالڪي پرين کان کڻائي جتي کڻي گهمندو هو . سمنڊ جي
 ڪناري تي هڪڙو شهر هو . انهيءَ شهر جو سڙ پرين جي
 پالڪيءَ تي ويهي ڪندو هو . گهمندي هڪ مهاڻي جي
 ڪنيا ڏٺائين . جا ڏاڍي ڪاري ۽ ڪوچهي هئي ۽ سر پَر
 مان بدبوءِ ايندي هيس . سلیمان هنکي ڏسي ايمان سان
 چوڻ لڳو ته اي خدا ! اهڙي ڪاري ڪوچهي ڪنيا ڇو
 پيدا ڪئي ويئي آهي جنهن جي بدن مان بدبوءِ اچي رهي آهي .
 هنجي سر پَر سان ميلاب ڪو پسون ڪندو . ائين چئي
 اُٿي هليو . ڪنهن ندي تي پهتو . پاڻي بيٺل جو خيال ٿيس .
 جڏهن هٿ ڏوٽائين تنهن منڊي ڪري پيس . جهٽ هڪ مڇي
 منڊي ڳهي ويئي . منڊيءَ جي وچ تي ڪيڏانهن ويٺو

سري نارائڻ حري اُبديش (۵۰) اُچڻ پال راجا جي ڪٿا
 وڻندي هئي . مياڻا اُتو ڪر ڏي ٻڌندو هو . پوءِ اُها
 ٻڪري ٻن ٻڪرين سان اچي ڪندي هئي . اُتريءَ طرح
 ٿيڻا ڏينهن گذريا . ٻڪرار کي ڪم ڪانه پئي ۽ ان جو ڪم
 ڪرڻو پيو . ڪڙي ڏينهن جو سڄو ڏينهن ان ٻڪريءَ
 جي پٺيان ڳمندو رهيو ۽ ڏٺائين ته ڪري مياڻا جي ڪٿا
 ۾ وڃي ٿي . ٻڪرار پاڻ به مياڻا وٽ ويو . وڃي لڪڪار
 ڪيائين ۽ پڇيڻي ڪئي ته ڪي ڏيئي ڏاڍي ٻر ٻر سان ڪيئن
 پٺاڙيائين . مياڻا مٿس غوڻ ٿي . کيس هڪ چڪو ڏنو ۽
 چيائين ته تون هن ڪڪر جي ٻر ٻار ڪري ٻڪرو وٺي راجا
 ٽپندين . پر شرط اهو آهي ته چڪر جي ٻاڙهه ڪٽڻ کي نه
 ٻڌائيندين . جيڪڏهن ٻڌائيندين ته چڪر ٽٽي ويندو .
 ٻڪرار چڪر جي ٻر ٻار سان اچي نادر شاهه کي ٻڌي
 پاڻ نادر شاهه ٿيو . پڇيڻو ٿيو اُچڻ پال ٻڌرو ڪيائين . چڪر
 جي ٻر ٻار ڪري سڀ راجائون هن کان ڏهندا هئا . هندن ٻن
 ٻر ٻار منڊل ۾ ڦٽائي ويو . اُٻي ۽ وقت راول نه ٻر ٻاري راجا
 هو . ان پڇيڻي استري مدودريءَ کي چيو ته پڇيڻي ٻار
 اڄ ٽرلوڪ ۾ ڪو راجا ڪوٺي . هاڻي مان سمندر کان ٽرار
 ڏيڪاري رستو وٺندس ۽ کيس پڇيڻي ڪم سان هلائيندس
 مدودريءَ حسنه ٿي پڇيڻي ! توهان کان نه وڌا وڌا راجائون
 ٻيا آهن هندو ڏٺو ڪڪر هلي رهيو آهي . انهن مدودريءَ
 جي ڪوٺ تي نه راول نه اچيو . اُٻي ۽ وقت هڪڙو ٻيڙو
 پڇيڻي ٻيڙي ۽ سال ڪار عشتا ڪري رهيو هو . مدودريءَ
 راول کي چيو ته توهين پڇيڻي ڪم يا قسم سان هڪڙي
 ڪار چيستا کان روڪيو . جيڪڏهن توهان جي آڱا هتي نه
 سمند نه توهان جي آڱا پاليندو . راول ڪاوڙجي هن ٻيڙي
 کي آڱا ڪئي ۽ پڇيڻو قسم وڌائينس ، پر ٻيڙي ڪهڙي نه
 مدودري هڪڙي اُچڻ پال جي دوهي وڌي نه نه ٻيڙي ڪهڙي

ڪٿا :- اربدا جي ڪناري تي هڪڙو سڌ ڀرڻ رهندو هو. جنهن وٽ آتر گيان روپي رسائن هئي ۽ هن مهاڻا هيٺيون چار شيون به سڌيءَ جي زور تي هٿ ڪيون هيون. (۱) گودري، جنهن کان جيڪي گهر سومڻجهالس نڪري اچي (۲) ٻاٺي، جا اٺئي پهر ۳۶ قسمن جا پوڄن ڏيندي هئي (۳) چاڪرين جو جوڙو. جن تي پير رکڻ سان جتي چاهجي ٿي پهچائي. (۴) ڏنڊو، جو دشمن جي لشڪر کي ماري پچائي ڇڏي. ان مهاڻا جا چار ڇيلا هئا. انهن شيوا ڪري گروءَ کي پرسن ڪيو. گروءَ چين ته وڻيو ته آتر گيان وٺو وڻيو ته هي چارئي شيون وٺو. هنن آتر گيان نه ورتو ۽ مٿيون چار شيون وٺي پنهنجي گهرن ڏانهن هليا. رستي ۾ چارئي شيون ورهائڻ لڳا. ورهائيندي ورهائيندي ٻاٺر تڪراڙ تي پين. ايتري ۾ هڪڙو سياڻو واطيو اچي ويو. تنهنڪي هنن چيو ته هي چار شيون نيڪ طريقي سان اسانڪي ورهائي ڏي. واطي چين ته مان چئن ئي طرفن ڏانهن چار تير ٿو اڇلايان. جو ڏوڙي پهر يائين ڪٿي ايندو تنهنڪي اُتر چيز ملندي. انهن اها ڳالهه قبولي واطي چارئي شيون ٻاٺوٽ رکيون. چئنهي طرفن ڏانهن چار تير اڇلايائين. جڏهن هو تير ڪٽڻ ويا ته پٺيان هيءُ واطيو چارئي شيون ڪٿي پنهنجي گهر هليو ويو. اهي چار گريائي اچي ڏسن ته واطيو چارئي شيون ڪٿي ويو. گهڻي ڳولا ڪيائون پر پتو نٿو ڏارڻ. جڏهن انهن چئن گريائين چار شيون وڃائي پڇتاپو ٿيڻ هي ماڻش ڄمڻ وڃائي جيو پڇتاءُ ڪريو: (هول)

ڇڪر ڇڪوئي تي ڪيا ڄاپ سليماني ڪوٺي.

اڄمير شهر ۾ هڪڙو ٻڪرار رهندو هو. جيگلن ۾ بهائڻ ۾ ٻڪريون چاريندو هو. ڪنهن بهائڻ جي غشا ۾ هڪڙو مهاڻا رهندو هو. هڪڙي ٻڪري مهاڻا جي غشا ۾ هر روز

سري نارائڻ حروي اُبديس (۵۸۸) ٻارس جي مورلي

هو ۽ جي سڀ چندن جا وڻ هئا. اهو ٻڌي هن مورڪ
لوغار ڀڄتاو. (هول)

ڪرو سنجيئون ڇاڏ ٻاه پٿرس سر ڪاٺ.

ارڻ ۽: هن هڪ وائڻي پنهنجي گروه کان سنجيئون
وديا. ٻولي ٻارس جي مورلي ورلي هئي. پوءِ اُلهي مورلي
جو سر وڍي ڏاڍو ڀڄتاو هئائين. هڪڙو مهالما گنگا ڪناري
تي رهندو هو جو پست راڳ ۽ ارڻم لستئي هو ۽ ڏٺيئون
وديانون اينديون هيس. ڪنهن وٽس ان مهالما جي گهڻي شوا
ڪري کيس ڏاڍو خوش ڪيو. تڏهن خوش ٿي مهالما حس
نه مون وٽ سنجيولي وديا نه آهي، ها مرد ٻي کي جهٽ
هاري وڃي ۽ ٻي ٻارس جي مورلي نه مولوت آهي. اها
سڄي سولي آهي. اها عضوا رات جو ٻوڄا ڪري وڌجن
نه سوڀر صبح جو اڏڙا سڳيا انگ لڪري اچن ٿا، پر سر
وڌي ڪالٻو اها مورلي غائب ٿي وڃي ٿي. ٻي مان
هڪڙي جڳا توکي کڻي سا وٺ. ان مورڪ سنجيولي وديا
کي ڇڏي ٻارس جي مورلي ورلي ۽ اها هر روز انگ وڌي
ڏاڍو شادڪار ٿي پيو. ڪنهن ڏينهن اُلهي مورڪ گروه
جو وڃڻ ٻلائي مورلي جو سر وڌي ڇڏيو. مورلي گر ٿي ويئي.
هن ڏاڍو ڀڄتاو. ائين مائس جمر وڃائي ڀڄتاو ٻولدو.

(هول) ڪيان رسائن ٿيا ڪر - پير ٻهتي ٻت ٻاٿر.

جن ڪورپاين گروه وٽان رسائن وديا (ڪميا) نه وئي
گهڻي قلم راريون چار وستورليون ۽ رستي ۾ ورهائڻ
لڳا، پر لڪار ٿي بس ۽ لاء ڪرڻ وقت چارئي وستو
وڃائي ڀڄتاو.

سري نارائڻ هري ايدنش (۵۸۷) لوهار ۽ چندين چا وڻ

کڻي کانون کي هنئي ته سڀ ذات ڪم ٿي ويا چئن پهريائين
کانين جي پري ۽ اُس هئي نئن ٿي پيو. تڏهن آڪاس وائي
ٿي ته هيءُ سڀ چننامڻي پٿر جو پر پاو هو. پوءِ هو کانيز
ڏاڍو پڇتاءُ ڪرڻ لڳو. (مول)

ڪامدين ٽرڪلپ ڪاٽي آوئي سو ڪمان بن

چئن هڪڙي پرش کي ان ۾ ڪامدينو ملي ويئي. گهر ۾
وئي آيس. پر هڪي سڃاڻندو ڪونه هو ته هيءُ ڪا ڪامدين
آهي. هڪڙي ٽرڪلپ ڪامدين کي سڃاڻو. انهي پرش
کان پئسن تي خريد ڪيائين. ان ڪامدين کان گهڻا پدارت
وئي هو وڏو شاهوڪار ۽ راجائن جو به پوڄي ٿي پيو. جڏهن
اها خبر هن مورڪ پرش کي پيئي تڏهن ڏاڍو پڇتايائين ۽
چئن مورڪ ڪلپ پرچ ۽ چندين چي وڻن کي پائي ۽ انهن کي
ويدي پوءِ پڇتائيندا آهن ته، نو. انهي تي هيٺين
ڪٿا آهن :-

سري لارائڻ حري اپديش (۵۸۶) مورڪه ۽ ٻارس

جي نه مولوت ديگه هئي. مون اهي اڃايا وڃائي ڇڏيا. ائين چئي ڀڄائڻ لڳو. اهڙيءَ طرح چوڻي منهن سر ٻار نه اموڪڻ سواس آهن سي لعلون ملبون اڏس. انهن جو قدر نه بڻائي اهي سواس اڃايا وڃائي رهيو آهي. حڪڙهن سواس ٻر ميسر جي اوت لڳايا وڃن نه مڪتي ٿي. ٻوي.

مٿس رجس جي چيبي (شمد) جي پيءُ ۽ ”بتي ٻارس جڻامڻ“ جو همنون اوت آهي، تنهن تي همنن ڪتا آهي. ڪتا: جڻ ڪو مورڪ ٻرش ٻارس ٻائي انجو ڪٽ نه بڻائي ڪري ڀڄائيندو رهيو. گنگا جي ڪناري تي هڪڙي مورڪ کي ٻارس ملي ويو. ٻر هڪي خبر نه پئي نه هي ٻارس آهي. هن تورن پٺس تي اهو ڪو ڊڪالدار کي ڏيئي ڇڏيو. ڊڪالدار ٻارس وٺي لوءِ گهرائي سون ڪري ملڪ ملڪ ۾ موڪلڻ لڳو. پوءِ هن مورڪ کي به خبر پئي ته هي ٻارس هو. ميهڙي هٿن ۾ نه آيو هو. اووڪ ڪري اهيئي هليو ويو. ائين چئي ڀڄائڻ لڳو.

اهڙيءَ طرح هڪڙي ڪاسر کي جهنگ ۾ جڻامڻي پٿر هٿ آيو. هڪي خبر ڪانه هئي ته ڪو هيءُ جڻامڻي پٿر آهي. رستي ۾ اچي چمن ڪنائن نه ڏاڍي اس آهي ڪڍون هڏ پٿر وارو وٺ ملي نه ڇانو ۾ ويهي آرام ڪريان. ايتري ۾ جڻامڻيءَ جي پٿر ڀاڙو ڪري وٺ ظاهر ٿي پيو. اچي پٿر ۾ ويهي چمن ڪنائن نه معدان ڏاڍو سو آهي. حڪڙهن هٿي ننگو سڄي وڃي نه ڏاڍو چڱو. ايتري ۾ ننگو سڄي پيو. وري هن جو نه هي شهر سڄي وڃي نه ڏاڍو چڱو. يڪدم گذرڻ (جالي) نگر سڄي ويو. وري ويچار ڪنائن نه پٿرن لاءِ سراز ڪيو وڃي. تراخن کي پوڄن ڪارابو وڃي. ايتري ۾ تراخن آيا، پوڄن ٻڌي ويا، ڪانو اچي ڪنا ٿيا. ڪان ڪان ڪرڻ لڳا. لڏهن هن هٿ ۾ جهليل جڻامڻي

جي ڳڻي ۾ چني ٻڌي ڇڏيائين. - ڪتو مالڪ ڏانهن وڃي رهيو هو. - مالڪ رستي ۾ ئي گڏجي ويس. - مالڪ سمجهيو ته ڪتو ٻيڙي آيو آهي. - اهو خيال ڪري ڪتي کي گولي هڻي ماري ڇڏيائين. - پوءِ هنجي ڳڻي واري چني چوڙي پڙهيائين ۽ ڏاڍو پڇتايائين. - انهيءَ طرح منش جنم وڃائي پوءِ پڇتائڻو ٻوندو.

ڪٿا (۳) :- هڪ مائيءَ پنهنجي پٽ جي راند واسطي هڪ نور جو ٻچو پالي رکيو هو. نور هنجي پٽ جي هر وقت رکيا ڪندو هو. هڪ ڏينهن مائي پٽ کي پينگهي ۾ سمهاري پاڻي ڀرڻ ويئي. ايتري ۾ هڪ زهريلو نانگ پينگهي ۾ ستل بالڪ کي ڏنگڻ آيو. ٽڏهن هن نور هن نانگ کي ماري هن جو رت پيتو. ايتري ۾ مائيءَ به کھڙو سر تي کڻي آئي ۽ نور به نانگ کي مارڻ جي بهادري ڏيکارڻ لاءِ مائيءَ جي سامهون آيو. مائي ڪروڙ ۾ اچي نور کي ماري ڇڏيو. پوءِ پٽ وٽ ويئي ته پينگهي ۾ نانگ کي مڱل ڏنائين ۽ پٽ کي خوش باش ڏنائين. پوءِ نور واسطي ڏاڍو پڇتايائين. ائين منش جنم اڃا به وڃائي ماڻهو پڇتائيندو.

ڪٿا (۴) :- هڪڙي هاريءَ کي ٻئي ڪيڙ بندي ڪيڙ بندي هيرن جو ڊبڳڙو ملي ويو. هن اُهي پٿر سمجهي جهاز هڪڻ ۾ اُڇلي ڇڏيا ۽ ٻار ڊرياهه ۾ اُهي وڃي ڪريا. سڀ ڪپي ويا. هڪڙو لعل رهنجي ويو. هن اهو پنهنجي استريءَ کي ڏيکاريو. استري لعل سمجهي اهو وڪڻڻ ويئي. هڪڙي شاهوڪار هڪ سؤ رپيا انجو ملهه ڪٿيو. ٻئي هزار ۽ ٽيهن ڏهه هزار ملهه ڪٿيو. آخر هڪ جوامريءَ ٻجي چيو ته ڏهه هزار لڳائي جيترو ڏن صبح کان شام تائين ڏي وٺائي سگهجي سو وٺ. ٻي ڏي. هن سال آڻي بنگلا، موٽرون وغيره خريد ڪيا ۽ موٽر ۾ چڙهي پتيءَ کي وٺڻ ويئي. پتيءَ پڇيس ته چيائينس ته اهو پٿر وڪڻڻ تي هيترو ڏن مليو آهي. هن چيو ته اهڙن پٿرن

سري نارائڻ هري ابد يس (۵۸۴) باز ۽ راجا جو پرسنگ

ئون پيرو وري تولد جي عيالن نالو رکيائين ۽ جڏهن پوڄي
ويو ۽ بيهڻ ٿي لڳو ته وري باز هاري ڇڏيو. سمهنتي راجا کي
سخت ڪروڙ آيو ۽ تلوار کڻي باز کي ماري ڇڏيائين. راجا
حال ڪمور ڪپڙو سب ڪو ڪو موٽي ڪي پائي بيهڻ ٿي
ڏٺو. ڇاڇو سان ڏٺائين ته ٻيڙي تي هڪڙو زهريلو ٽالڪو ويٺو
هو. اچي وات مان هيءَ تولد ٿي وئي، تڏهن راجا کي
باز جي مارڻ جو پڇتاءُ ٿيو. انهن ٻوڙ منهن ڇڏي پڇتاءُ
ٿي ٿو.

ڄڻ هڪ شاهوڪار هڪڙو ڪنو ٻالو هو، هو ڏاڍو
آگاهڪاري ۽ هڪڪاري هو. هن ڪٿي کي ماري ڄڻ هن
پڇتايو. اها ڪٿا هيءَ آهي:—

ڪٿا (۲): هڪڙي شاهوڪار ڪنو ٻالو هو. رات جو
چورن ڏاڪن کان ڪنو مال هي رکيا ڪندو هو. پر ٿوري
وقت کانپوءِ اهو مالڪ ٿوڙن ٿي پيو. هي شاهوڪار هڪڪار
ڪنو ڪرڻ م هڪ سال لاءِ ورتو ۽ ڇاڻينس ته تڏهينجي مال
هي چورن ۽ ڏاڪن کان رکيا ڪندو. ۽ ڪٿي کي سمجهيائين
ته هڪ ورهه لاءِ هيءَ تڏهينجي مالڪ آهي. اهو اندازي سان
شوا ڪيائين. ڪنو اشارو سمجهي هن سان هليو ويو ۽ هن
هي مال هي چورن ۽ ڏاڪن کان رکيا ڪندو هو. هڪڙي
ڏينهن شاهوڪار هي ڏر ٿي ڪٿا چور اچي ويا. ڪنو ڏسي
ڇپ ٻر رهيو. جڏهن چور چوري ڪري سڀ مال کڻي ويا،
تڏهن ڪنو هنن جي پٺيان هليو ويو. هتي چورن وڃي مال
ڀرتو سو هنڌ هيءَ ڏسي آيو ۽ تڏهينجي مالڪ کي ٻاڙ سان
وٺي، اها جڳهه کڻي سڀ مال ڏيار ڇڏيائين. مالڪ ڪٿي
ٿي ڏاڍو خوش ٿيو. ڪٿي کي ڄاڻين ته س، ٿو سمجهي
شوا پوري ڪئي، هاڻي تون تڏهينجي مالڪ وٽ وڃ. هن

سري نارائڻ هري اُبديش (۵۸۳) منس جنم وڃائڻ لاءِ ڀڄتاين
 مارائي ڇڏيائين ۽ وڻ وڍائي درياھ ۾ اڇلا رابائين - پوءِ اچي
 مائيءَ کي ڏوندڻ لڳا ته مائي جاڳي بيٺي ۽ حنجو اهو
 سندر سڙو پ ٿي پيو جهڙي اُٻسرا - راجا حنڙان ٿيو - ڀڄيائينس
 ته تون ڏيو ڪيا آهين يا ناهه ڪيا آهين - هن ڀڄندڙ سمورو
 حال ٻڌايس ۽ ڇيائينس ته هي ڪي امر ڦل هئا - اهو ٻڌي
 راجا ڏاڍو روئڻ لڳو - ائين منس روئي امر ڦل نشتل وڃائي
 ڀڄتاپ ڪرڻو بوندو .

ساڳيءَ ريت نلسي رامائڻ جي اُتر ڪانڊ ۾ سري راجندر
 جن به سڀني کي اُبديش ڪيو ته ڳڻڻ ڀڄڻ ڪري هيءُ منس
 جنم پائو اٿو ۽ اوڻوڪ ڪري اڃا پوءِ رهي رهيو اٿو ، پوءِ ڀڄتايندا
 ڀڄتا ٿي طوطي جا ڇيل درشتانت هتي ڏجن ٿا . طوطي
 راجا کي چيو ته جڏهن هڪ راجا ڀڄندڙي هٿڪاري باز کي مارائي
 ڀڄتا پيو هو ، تڏهن تون به نه ڀڄتاين .

ڪٿا (۱) :- هڪ راجا باز ٻاليو هو . اهو باز راجا جي
 هر وقت رکيا ڪندو هو - ۽ راجا به ڄاڻندو هو ته باز ڀڄندڙو
 رکيڪ آهي - هڪڙي ڏينهن راجا اهو باز کڻي شڪار ٿي ويو
 ۽ گهاٽي جهنگ ۾ اندر ڳهڙي ويو - شڪار ڪيليندي
 راجا کي ڏاڍي اُچ لڳي - پراڻ ٺڪرڻ لڳس - رڻي جبل به نه
 مليس - ڳوليندي ڳوليندي ڏٺائين ته جبل جي هڪ چوٽي
 مان بوند بوند چل جي نڪري رهي آهي - راجا ان بوند جي
 هيٺان ٿاڻو رکي ڇڏيو . جڏهن ٿاڻو پيو ۽ بيٺل ٿي لڳو ته باز
 جهٽ هڻي ٿاڻو ڪيرائي ڇڏيو . راجا کي ٻاڏي بيٺل نه ڏٺائين .
 راجا کي ڪروڌ آيو ۽ ويچار سان ڪروڌ ڏور ڪيائين ۽ ٿاڻو
 وري جبل جي بوند هيٺان رکيائين . پيو پيو جڏهن ٿاڻو پيو
 ويو ۽ هيءُ بيٺل ٿي لڳو ته وري باز ڪيرائي ڇڏيو . وري
 راجا کي ڪروڌ آيو . هر ڪن به ڪري ڇڏي ڪيائين .

سري نارائڻ ڌري اُبدیس (۵۸۲) اُمر ڦلن جي ڪٿا

سسڪار بل ڪٿا، تنهنڪري ڦاسي تي چڙهن جي سزا آيل
ڏاڪو گهراڻي انکي اهو ڦل ڪارائينس ته هو کائي سگهون ٿي مري
ويو. راجا کي ڀڪو شڪ ٿي ويو ته هي برابر وڌ ڦل آهي.
تڏهن راجا ڪاوڙجي ٻئي ڦل کي باغ ۾ اُڇلي ڇڏيو. ٿوري
وقت کانپوءِ اُمر ڦل جو وڻ ٻڌا ٿيو. وڏي ٿيڻ سان ان ۾
ڦل لڳا. راجا مالهِيءَ کي چيو ته هن وڻ جي سڀيال رکيج.
ڇڏين ڪو ڦاسيءَ لائق ڏاڪو ايندو ته انکي ڪارائبو. ٻئي
ڪڍين کي ويهيو ويٺو ته ڏجانءِ. آخر ڇڏين ڦل ٻڌي ويا
تڏهن طوطو نار نار چونڊو رهيو ته مڇراج! توهن هيءُ ڦل
کائو؟ رائجيءَ کي ڪارائو ته توهن امر ٿي بوندا؟ توهن ڇو وڌيڪ
سدر روم ٿيندو. پر راجا طوطي جي رهن جو اُٺار ڪري
التوهن سان دويش ڪرڻ لڳو. آخر ان شهر ۾ هڪ شاهوڪار
جي استريءَ جا گهڻو پئسي ٿي چڪي هئي، جنهن جا
سڀ پٽ هئا، ۽ سڀ ڪٽنبي هئا، تنهن مالهِيءَ کي اُٺيسار
ٿي پيو. شيوا ڪري سڀ ٽڪر ٿي پيا. سڀ پيا ڏڪار ٻڌا
هئس. تڏهن مالهِيءَ ڪاٺ ڪيو ته اڇري جيئن کان ته مڙ
ڀلو. ٻاڙ ٻسرين کان چيائين ته ڪيڙيءَ طرح مران. انهن ڇهن
ته راجا جي ساڄ وارو وڌ ڦل کائي مري وڃ. مالهِي ڀڳا
ڪڙا ٻجري ناع ۾ آڻي ۽ ڦل کائي ڪپڙو ٽاڻي سمهي پئي.
مالهِيءَ کي ٿوري ننڊ اچي ويئي. ايتري ۾ مالهِي آيو ۽ ڏٺائين
ته هڪ آدمي وڌ ڦل کائي مٿو ٻيو آهي. تڏهن مالهِيءَ راجا
کي خبر ڏني. راجا کي ڪاوڙ آئي. ۽ هڪدم طوطي کي
گهراڻي هڪ ڪٻائين ته بغير سوچ سمجهه جي هن طوطي کي
ماري ڇڏيو ۽ وڻ مٿي سوڌو پتي درياءَ ۾ وجهي ڇڏيو.
طوطي راجا کي گهڻو سمجهايو ته ڪي مونکي مار، لڪي
وڻ وڌاءِ نه نه پوءِ پڙتائيندين. رائجيءَ پاس ڏي ڄار ڊڙتائين
ڏيائينس. پر راجا ڪروڌ وس ٿي نه مڃيو. طوطي کي

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۸۱) هڪ طوطي جي آکاڻي

ڏاڍا بکايڻ آهيون. تڏهن راجا جو باغ، جو ڦلن سان ڀرپور
۽ تمام وڏو هو، تن جي کائڻ لاءِ حڪم ڏنائين ۽ ماهي
کي حڪم ڏنائين ته هنن کي ڪڇ نه ڇڏج. طوطن سڄو باغ
اُجاڙ ڪري ڇڏيو. ايتري نقصان ٿيڻ تي به راجا طوطي تي
خوش رهيو. پوءِ طوطي پنهنجي پر جا ڏيکاري راجا کي چيو
ته مان انهن جو راجا آهيان. مون کان سواءِ ڏاڍا دڪي ٿيا آهن
مون کي هڪ مهيني جي موڪل ڏيو ته مان پنهنجي پٽ کي
راج ڏيئي اچان. راجا پريروس ٿي ڇڏيس ٿئي ۽ چيائينس
ته جيڪڏهن تون ويڊين ته تون موٽي هتي ڪئن ايندين.
طوطي چيس ته مان ضرور ايندس. جي نه اچان ته سڄي
دنيا جا پاپ مون کي لڳن. راجا طوطي کي هڪ مهيني جي
موڪل ڏني. طوطي وڃي پنهنجي راج جو ڀورو بدو بست
ڪري پنهنجي پٽ کي راج ڏنو. موٽڻ وقت کيس اُماڻ
لاءِ ڪئين طوطا ساڻس آيا. رستي ۾ اُمر ڦل ڏنائين. انهن مان
راجا ۽ راڻي واسطي به ڦل کڻي آيو ۽ اڳيان رکي نمسڪار
ڪيائين. اُمر ڦلن جا گڻ ٻڌايائين. راجا ڏاڍو خوش ٿيو.
پر جڏهن طوطو ويو تڏهن پٺيان راجا جي پٽن ڪامورن
راجا ۾ اُلٽا نمسڪار وڌا ته طوطو پنهنجي راج مان اچي وڃي
ڦل کڻي آيو هوندو. توهان کي مارڻ چاهيندو هوندو. انهن
نمسڪارن پوڻ سان راجا اُن ڏينهن اُهي ڦل ڪم نه
آندا. هڪڙي ڪوئيءَ ۾ رکي ڇڏيائين. رات جو هڪڙي
نانگه کي اُمر ڦلن جي سڳندي آئي. اُن اچي هڪ ڦل مان
ٿورو کائي اُن ۾ پنهنجي وڃي وڌي. ٻئي ڏينهن طوطي
ڏٺو ته هڪڙو ڦل کاڌو پيو آهي. تڏهن راجا کي چيائين ته
هيءُ ڦل نانگه جو کاڌل آهي. تنهنڪري اهو ڦل ڪنهن
نه کاريج. جيڪڏهن ڪارائيندين ته کائيندڙ مري ويندو ۽ ٻيو
ڦل بيشڪ کاڌو. اُمر ٿي ويڊين. راجا کي ڪامورن جا

سری نارائنا خري ابدیش (۵۸۰) نندي اسراج جي ڪٿا

تو بت ڪٿي ڏي ۽ جي ڳوڊ ۾ ڏٺائين ۽ ڏي ۽ ڪٿي ٺهڻ جي
ڳوڊ ۾ ڏٺائين . نئين ڏينهن لاکر همدجو ڀاڻو جهڳڙو ٺهڻي
ويو . نئين رتوي نه منهنجو بت هنڪي ڏيئي ڇڏيو اس .
آخر الهنجو جهڳڙو نندي نندي آهي ۽ داس جي راجا وٽ
اها ڳالهه وئي . آهي راجا ڪم ڏنو نه آهي ۽ ڳالهه جو واپار
ڌوڪا ذات جدا جدا ڪري . پورو ٻانهن ٻه ڇهڻ واپار ڪيو .
پوءِ ڪٿان ڪيو ۽ ڪنهن کان ليا نه ٿو . اٿس ڪندي
ڪندي ڪڪڙي ڏينهن ڪنار جو وارو آيو ۽ آهي نندي
اسراج کي نه ڪم ڏي نه هن ڳالهه جو لاء ڪرڻو آهي . ٻانهن
نه مولڪي پکا ڪرڻا پورائي وٺي هلو . آهي ڳالهه جو مان
لواء ڪندس . ڪنار وٺي ويس . آهي چيائين نه مولڪي راج
نندي ڏنو نه ان تي ويهي لاء ڪندس . راجا ڪدم لهي
ويهي آهي اسڻ تي ويهي ۽ هنڪي راج نندي تي وهار ٻانهن .
اسراج ان تي ويهي ڪامورن کي ڪم ڏنو نه ڪڪڙي سامهي
آيو ۽ نه ناريون ويٺل ٺاهون آيو . ڪڪڙي کي ڳالو ٻڌا
ٿو هجي ۽ جيءَ کي ڳالهي ٻڌا ٿي هجي . ٻانهن ٻه جدا جدا
ڪم ڏنو ۽ ماني ٿوريو . اوڻس ڪٻائون . ڳالهي واريءَ جو ڪم
ڳرو ٿيو . پوءِ مانيءَ تي ڏنڊ رکي سڄي ڪرائائين نه هي
ڪنهن بت آهي . ٺڌهن سڄي ڪٻائين . بت نئين کي ڏنو
ويو . اهڙي لاء کي ڏسي راجا سوڌو سڄي سيا ٺوڻ ٿي .
راجا ان اسراج کي پنهنيو مٿو ٻڌو . همدجو اڳيون وڏا ٺهڻ
هنڪي اڳيون راج ڏيارائين . آهي ڪري هي راجن ! ٺوڻ نه
اهڙو لاء ڪري پنهنيو جس ڪڍج . راجا اوڻس ٿي ٿو .

هو ڏانهن موطن جو راجا جو ڪڪڙ جي آيو ٺهڻ ڪري هتي
پر راجا کيس ڳولندي ڳولندي اچي ٺڌو . ۽ راجا جي نه
ڪم ڪري پنهنيو ڪهڻو نه ٻڌا ٺوڻس . ۽ پنهنيو ٺوڻس نه اسن

سري لارائڻ هري اپديش (۵۷۹) هڪ طوطي جي آکاڻي

پچيس ته مان املهه آهيان - پر گهٽ ۾ گهٽ هڪ لک رپيا
منهنجو ملهه ڏي . مان توکي گهڻو ڪم ڏيندس . ڌرم اپديش .
۽ نيتي اپديش پڙهائيندو سانءُ - راجا طوطو عزيز ڪيو ۽ گهر
کڻي آيس . راتيه ڪال ٿيندي ئي طوطي راجا کسي ڇاڳاڻي
پيو ته اتي برعيسر جو لار ڇپ . منش جنر سٿل ڪر . گرو
جو ويڻي درشن ڪر . ست سنگ ڪر . راجا آلس ڪري
اٿيو ته اتي - طوطي ڳڻا اٿياس ٻڌايس . ٻڌندي ٻڌندي راجا
جي شرڏا وڌي ويئي ۽ پڳت ٿي ويو . نت نيمه ٿي ويو -
موت ٿي طوطي پچيس ته اهڙو ليا ڪرڻ گهرجي چئن ٿندي اسراج
ڪيو هو . جنهنجي آسوار ۾ ڏي لکيل آهي - راجا پچيس ته
اها ڳالهه ڪيئن آهي ؟ هن پچيس ته هڪڙو راجا هو هڪي به
راڻيون هيون . هڪڙي مان هڪڙو پٽ هوس ۽ پيءُ مان
ڀار پٽ هئس . جڏهن هو راج ڪرڻ لائق ٿيا ، تڏهن
راج جو اڌ ٻهڙين پٽ کي ڏنائين ۽ اڌ حصو پيءُ راڻيءَ جي
چئن پٽن کي ڏنائين - انهن چئن پٽن منصوبو ڪري هڪڙي
اڪيلي جنگل ۾ هن ٻهڙين جا هٿ پير وڍي هڪ انڌي ڪوه ۾
ڦٽو ڪري آيس . سندس ماءُ ۽ استريءَ کي چيائون ته اسراج
کي شيدهن کائي ويو ۽ سندس ڪڇ عشرا ڏيکاري هنڪي
ڀورن وسواس ڪرايائون . هوڏانهن انهي ڪوه تي ٿورن ڏينهن
ڪانپوءِ هڪڙو ڪنڀار آيو ۽ انهي ڪوه مان چل ڀرڻ لڳو ته
راجا ڪوه مان آواز ڪيو ۽ ٽن ڏين ڪرائن سان لوڻو جهلي پيو
۽ ٻهڙو سڄو حال ٻڌايائين - ڪنڀار هنڪي ڪوه مان ڪڍي ٻهڙي
گهر وٺي آيو - هنجي شيوا ڪندو رهيو . انهيءَ راج ۾ ڪنهن
گهر ۾ ئي استريون رهنديون هيون هڪ ٻڌي ، ٻئي ، ٻي
هن جي نهن ۽ ٽين هنجي ڪيا - سمي جي ڀر ڀاڄي ڪري انهن
ٻهڙي کي ساڳئي ڏينهن ساڳئي وقت ٻار ڄاوا . نهن کي پٽ ۽ ڌيءُ
کي ڌي ڄائي - ٻڌيءَ کي نهن کان ڌي وڌيڪ پيار ۽ ڇاڪاڻين

جن ڪاهي پاڻي - ري پوي ٺاڪو پير

هاڻي نه دان ڪندين نه ڏي ٿي ويندين - هن ڪرو عن جو
وڃن مڃي دان شروع ڪيو -

موتی سنه ۱۹۷۷ ۾ پيري لالي ڳوٺ ۾ وٺي اچڻ لاءِ
تيالي ڪن سڏهه جي ڏاڍو زور لڳايو. آخر سوامي جن کي
پيري ۾ وٺي آيو. هي داس به ساڻن هو. رستي ۾ ٻيهر پالن
مانگڻ ڪرام ۾ پائي هڻو صاعب جي پير سري ڪرو ڪرڻ
صاحب خود روشن ڪانون - اڻڄي ماڻهن چار ڏينهن اڪائي
چڏين. پوءِ پيري آيا. اتي منڪ جمر ٿي ڪٿا ڪالون.
عيانن نه ڪار هي واسطي ٿي پر ماڻها مانس جمر ڏار آهي
آمر گبان کالسواء منش سر پر لڻل آهي.

اون آئي سرشت مير - جن پوءِ پوءِ پسون ۵۰۰

نالڪ ڪرمڪ سو پوءِ - جا ڪٿي پاڪر مٿو

[ڪوڙي ٻاون اڪري صهه ۲۵۱]

رحب جن هڪڙي جي (شد) ۾ منش جنم جي پڇاڻاڻ
۱۰۰۰ چيو آهي ته جيئن هڪ راجا کي امر ٿيل ملو ۽ اڻڄو قدر نه
جاءي جهنگ ۾ نٿو ڪري ڇڏيائين ۽ پوءِ پڇاڻاڻ لڳو، ڪن
مانس جمر لڻل وڃي ٿي پوءِ پڇاڻاڻو پوندو. اڻهي ٿي هڪ راجا
جي ڪٿا آهي :-

ڪٿا :- هڪڙي ڏينهن ڪو راجا شڪار ڪيل واسطي
جهنگل ۾ ويو. هونئ وقت هن هڪ ماري ڏٺو، جنهن گهڻا
طوطا ڦاسايا هئا. انهن موطون جو راجا نه ڦاسي ويو هو، جنهن
کي راجا ڏسي ڏاڍو موحت ٿي پيو. ۽ ماري کان ان جو
ملهه پڇيائين. ماريءَ چيس ته طوطو پنهنجو ملهه ڀاڻو هڻي
ولندو. طوطي کان پڇيائين ته پنهنجو ڪيترو ملهه آهي؟ ان

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۷۷) دان جو مهاڻو

ٿي سڀ ڪڇ ملي ٿو. تنهنڪري دانن وٽ ڏن ڏسي
انهن تي حسد نه ڪر. پر دان ڪري پداربٽ پراپت ڪر.
نه ته سنتوش ۾ رهه. جيڪڏهن پيا مالپورا کائين ٿا ته تون
چڻن ۾ ئي پُرسن رهه. جيڪڏهن پيا ريشمي ڪپڙا پائين ٿا
ته تون پراڻن ڪپڙن ۾ ئي پُرسن رهه.

هڪ سمي سري گرو هراءِ صاحب جي وٽ هڪ پرهمي
آيو ۽ چيائين ته مان پهر يائين نرڏن هوس وڇر ڏني ٿيس
هاڻي وري نرڏن تي پيو آهيان انهيءَ جو ڪهڙو سبب
آهي. گورو جي چيس دان ڪرڻ ڪري تون وڇر ڏني ٿي
ويو هوئين. ۽ دان جي نه ڏيڻ ڪري تون وري نرڏن تي
ويو آهين. هن چيو ته مون دان نه ڪڏهن ڪونه ڪيو آهي.
گرو جي چيس ته جڏهن تون نرڏن هوئين، تڏهن تنهنجي گهر
۾ پڪين جو جوڙو رهندو هو. جي اڳئين جنم ۾ شاهوڪار
هئا ۽ اسانجا سڪه هئا. پر انهن اسانجو اُپديش نه پالڻ ڪري
به پڪي پاليا. انهي ڪري هو پڪي ٿيا ۽ تنهنجي گهر ۾ رهيا
۽ تون مزدور هوئين. انهن پئسن جو تون اُن وٺي سڪائڻ
وجهندو هوئين. انهن پڪين کي اڳئين جنم جو خيال هو ته
گروءَ جي اسان شيوا نه ڪئي ۽ نڪو اُپديش ڪمايوسين.
هاڻي جنهن جي گهر رهون ٿا، ڪڇ اُن جو ته پلو ڪريون
جنهنڪري تنهنجو اُن کڻي اسانجي ديگهه ۾ پائيندا رهيا.
سنگت کائيندي رهي. الهي پڇ جي ڪري تون ڏني ٿي
وئين ۽ پنهجو مڪان نئون بڻايو. دروازا بند رکي پڪي
اڏامي ويا. داڻا ديگهه ۾ پوڻ بد ٿي ويا. تون نرڏن تي پئسين.

پڙهائڻ:-

رجب ڪاڏي ڪو پ ڄل ڪمڻي نه نرمل نير

سري ناراني هري ابديش (۵۷۶) دان نه ڪندڙ جي لندا
 مايڪ پدارت مولدي نه موڪلم، جو جو آغي ڀر مائما جي
 طرف کان پلائيندڙ آهن. الاهي ڪري مان مايڪ پدارتن جي
 ڪا اڃا به ڪانه ٿو ڪريان. پر ڀرار پڌ جي اڌين ڀرمسڙ
 موڪلي ٿو نه صر ڪري وٺان ٿو. جي نه موڪلي نه شڪر
 ڪريان ٿو. پهرئين ۽ ٻئي جي صر شڪر م ايترو فرق نه،
 جو پهرئين پدارت ملڻ تي شڪر ۽ نه ملڻ تي صر ڪوئي.
 ۽ ٻئي پدارت جي ملڻ تي صر ۽ نه ملڻ تي شڪر ڪبو ئي.
 اهڙيءَ طرح مايڪ پدارتن جو ٺاهه مهائما لوڪ ڪندا رهن
 ٿا. ٺههڪري ڏن جي اڃا نه ڪرڻ گهرجي ۽ آيل ڏن
 جو دان ڪرڻ اغو ئي ٺاهه آهي. جيڪو ڏن جو دان ٺٽو
 ڪري ٺههجو مٺس شرير اڃا به آهي. ٺههجو مڙهه گندڙ به
 ڪن کائڻ تاجن هڪ ڪجهڙوس جو مڙهه جهنگل م ڀرو هو.
 گندڙ ڏسي اٽڪي کائڻ آيو نه آڪاس وائي ٿي، نه هي ڪڏڙ
 هن شرير کي نه کائج. اٽڪا سڀ انگه اڀو ٿي آهن. انجا ٻئي
 هٿ دان کان رهت آهن. ٻئي ڪن ڀرمسڙ جي ڪٿا ڄا
 دروهي آهن. ٻئي اکيون ستن جي درسن کان رهت آهن.
 پهر ڪڏهن تهرق ياترا ٿي نه ويا آهن ۽ نه اڪلبڻ ڪڏ
 ڪمل ڏن سان بهت ڀرو اٿس ۽ اهڙڪار جي ڪري هٿو
 مٿو سدائين اوچو رهيو آهي. ڪهڙن کي نه امڪار نه ڪندو
 هو. اهڙيءَ طرح دسر گروهي ۽ هڪڙي جو ڪري جي
 هٿان حل گهرايو نه ايتري مئي سندس هٿ م پالا پئجي
 ويا. جو ڪري جو نه مون اڄ ڏيهن تائين ڪهڙي نه حل نه
 پٽاريو آهي. پهرين ٿي اوهانکي پٽارين ٿو. گروجن اهو حل
 هڪدم ڇڏي ڏنو ۽ ڪهڙن نه ٺههجا هٿ اڀو ٿي آهن، جو
 جو ٺههجي هٿن سان ڪهڙي شوا نه ڪئي آهي. الاهي
 مان ناست ٿو نه دان رهت ڪهڙا اڀو ٿي تن ٿا. ۽ جو دان ٺٽو
 ڪري ٺههڪي مايڪ سڪ نه ٺٽا ملن. دان ڏيڻ واري کي

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۷۳) راجا وڪرم جي ڪٿا

چڏيائين. راجا وڪرم ان ئي پهرين هوش ٿيو ۽ پوءِ هوندو هو. هنڪي پتو به ڪونه هو ته ڪا مهنججي هن سان شادي ٿي آهي. ڇوڪري هنڪي ٿوڪريءَ ۾ وجهي گهمندي هئي ۽ شيوا ڪندي هئي. ڇهه مهينا گذري ويا. هڪ ڏينهن راجا کي هڪڙي وڻ هيٺان سمهاري هو پٺاڻ پڙهي رهي هئي وڻ جي ويجهو پڙ مان هڪڙو نانگ اڪتو. ان ڏٺو ته راجا وڪرم کي نانگ مورچا ڪيو آهي تڏهن پٺت واري نانگ کي چيائين ته اڙي نيچ! تون ٻاهر اڪري آءُ نه ته مان توکي هن راڻيءَ جي دٿاران ٻوٽيون ڪارائي ماري ٻاهر ڪڍائيندس. هن چيو ته مان ٻاهر ڪونه اڪرندس تڏهن راڻيءَ کي چيائين ته فلاڻي ٻوٽي راجا کي ڪاراءُ نه اندر ئي مري ٽڪرا ٽڪرا ٿي ٻاهر اڪري ويندو ۽ راجا وڪرم به چڱو پلو ٿي پوندو. تڏهن اندرين سرب به راڻيءَ کي چيو ته مهنجو وڃن به ٻڌ. هنجي پڙ ۾ خزانو آهي هنڪي فلاڻي ٻوٽيءَ جو دونهون ڏيئي اندو ڪر ۽ خزانو ڪڍي وٺ راڻي خيال ڪيو ته هي نه ڏاڍو چڱو ٿيو. ٻوٽيون آڻي ٻهر يائين پڙ واري نانگ کي دونهون ڏنائين ته هو اندو ٿي پيو ۽ خزانو هٿ ڪيائين. پوءِ ٻيون ٻوٽيون گهوٽي راجا کي پٿار يائين ته ائين جي رستي راجا جي اندر ۾ رهندڙ نانگ ٽڪرا ٽڪرا ٿي ٻاهر اڪري ويو ۽ راجا کي مورچا لٿي ۽ سڃاڻي ٿي. جڏهن اڪيون کوليائين ۽ سامهون جوڪري ڏنائين تڏهن کائولس پڇيائين ته تون ڪير آهين؟ راڻيءَ سڄي ڳالهه راجا کي ٻڌائي. راجا ڏاڍو خوش ٿيو. پڙ واري نانگ جو خزانو ۽ کيس پنهنجي راجڌانيءَ ۾ وٺي ويو ۽ سندس شيوا ڪيائين ۽ ان راڻيءَ کي پٺت راڻي ڪيائين. پٺت راڻيءَ جي پٽ تي پيو راجا ڪاهي آيو ۽ کيس جيتي سندس راڻيءَ سوڌو ديس نيڪالي ڏيئي ڇڏي هئائين. هو مزوري ڪندا ڦرندا رهيا. پٺت راڻيءَ انهنڪي ڳولائي پاڻوٽ گهرايو. ۽ کين

سري لارائن هري ابديش (۵۷۲) راجا وكرم جي ڪٿا

آهي. اتي به گيڙيون لواس ڪندين ته تون لري بولدین۔
مھاراجا وكرم وڏو دالي آهي. توکي ضرور چڱو، ڏيندو.
سڀ راجا وكرم جي در تي اچي پئجي رهيو ۽ کانئ
بمٿ چڙي ڏٺائين. راجا جڏهن الهن ڪرڻ جو سبب
پڇيس ته جهانين ته مونکي ٻيوهجي هردی م جاء ڏي. راجا
کي وزير ۽ سڀي ماڻهن منع ڪئي پر پراڻڪاري راجا وكرم
ڇار ٻيو رهڻ لاءِ لالڪ کي موڪل ڏني. لالڪ اندر وڃي
لري گنگه تي پوءِ اٿان ٻاهر نڪرڻ جو شال نه ڪيائين.
راجا نه دوائن ولڻ سان انکي ٻاهر نه ڪڍيو. راجا کي ڪوڙهه
ٿي پوءِ سڀ ماڻه ڪائولس پري نٿا پڄن. راجا راج ٻڌي
گنگا ڪناري تي ويو. اتي به ماڻهو پئي ڪائولس پري پڳا
۽ وڪه جي اثر ڪري راجا گهڙي ۽ گيڙي ۽ مارجي ٿي پئي
ويو. هڪ ڏينهن ڏکي ٿي گنگا ۾ ٻڏڻ جو شال ڪري رهيو
هو ته ايتري ۾ پئي راجا جا ساٿي کيس پڪڙي وٺي ويا.
پوءِ هو انهي راجا جي لٽي ڏي ۽ ايترو جي ٿي رهي هئي
۽ ايترو کي ٿي سڀني جو پالڪ سمجهندي هئي. چوڪريءَ
جو پڪو وشواس ۾ ميسر تي هو ۽ سندس پٽا کي اهدڪار
هون مان ئي هڪئي کاڌو پيتو ۽ پوءِ سڀ ڪم ڏيائون. هڪڙي
ڏينهن ڪائولس پڇيائين ته تون ڪٿي آهي آهي؟ جواب
ڏنائين ته مان ۾ ميسر جي آسري آهيان. طس حو نه نه.
تو مڻهي ٿي آسري آهيان. مان ئي توکي پالان ٿو چوڪريءَ
حو نه نه. ۾ ميسر ٿي سڀ جو پالڪ آهي. راجو ٻڌي راجا
ڪاوڙيو ۽ ساڻس کي حڪم ڏنائين ته ڪو ڪوڙهو ٿولي
وٺي اهو نه مان ان سان هنجي شادي ڪرائي انکي سڙبي
ڏيان. تڏهن ساڻس راجا وكرم کي وٺي ويا. هن سان
چوڪريءَ جي شادي ڪرائي ٻيئي کي ديس لڪائي ڏيئي

سري لارائڻ هري اُپديش (۵۷۳) راجا وڪرم جي ڪٿا

جڏڻائين . راجا وڪرم ان ئي پهر ٻي هوش ٿيو پيو هوندو
هو . هنکي پتو به ڪونه هو ته ڪا مڏهنجي هن سان شادي
ٿي آهي . ڇوڪري هنکي ٿوڪريءَ ۾ وجهي گهمندي هئي
۽ شيوا ڪندي هئي . ڇهه مهينا گذري ويا . هڪ ڏينهن راجا
کي هڪڙي وڻ ۾ هيٺان سمهاري هو پٺاڻ پڙهي رهي هئي
وڻ جي ويجهو پڙ مان هڪڙو ٺالو لڪيو . ان ڏٺو ته راجا
وڪرم کي ٺالو موري ۾ ڪيو آهي تڏهن پٺت واري ٺالو
کي چيائين ته اڙي نيچ ! تون ٻاهر لڪري آءُ ته مان توکي هن
راڻيءَ جي دٻارن ٻوٽيون ڪرائي ماري ٻاهر ڪڍائيندس . هن
ڄڻو ته مان ٻاهر ڪونه لڪر لڌس تڏهن راڻيءَ کي چيائين ته فلاڻي
ٻوٽي راجا کي ڪاراءُ نه اندر ئي مري ٿڪرا ٿڪرا ٿي ٻاهر لڪري
ويندو ۽ راجا وڪرم به چڱو ڀلو ٿي پوندو . تڏهن اندر ۾ سڙپ به
راڻيءَ کي چيو ته مڏهنجو وڃن به ٻڌ . هنجي پڙ ۾ خزانو آهي هنکي
فلاڻي ٻوٽي ۽ چوڊ وٺيون ڏيئي اندر ڪر ۽ خزانو ڪڍي وٺ راڻي
خيال ڪيو ته هي ته ڏاڍو چڱو ٿيو . ٻوٽيون آڻي پهر يائين
پڙ واري ٺالو کي دونيون ڏنائين ته هو اندر ٿي پيو ۽ خزانو
هٿ ڪيائين . پوءِ ٻيون ٻوٽيون گهوٽي راجا کي پٺاڻ يائين ته
الٽين جي رستي راجا جي اندر ۾ رهندڙ ٺالو ٿڪرا ٿڪرا
ٿي ٻاهر لڪري ويو ۽ راجا کي موري ۾ لٿي ۽ سڄاڻي ٿي .
جڏهن اڪيون ڪوليائين ۽ سامهون ڇوڪري ڏنائين تڏهن
ڪائولس پڇيائين ته تون ڪير آهين ؟ راڻيءَ سڄي ڳالهه راجا
کي ٻڌائي . راجا ڏاڍو خوش ٿيو . پڙ واري ٺالو جو خزانو
۽ ڪيس بهمنجي راڄڌانيءَ ۾ وٺي ويو ۽ سندس شيوا ڪيائين
۽ ان راڻيءَ کي پٺت راڻي ڪيائين . پٺت راڻيءَ جي پٽ تي
پيو راجا ڪاهي آيو ۽ ڪيس جيتي سندس راڻيءَ سوڌو
ڏيس نيڪالي ڏيئي ڇڏي هئائين . هو مزوري ڪندا ڦرندا
رهيا . پٺت راڻيءَ انهنکي ڳولائي پاڻوٽ گهرايو . ۽ کين

سري لارائڻ هري ابدیش (۵۷۲) راجا وکرم جي ڪٿا
 آهي. اتي به گهڙيون لواس ڪندين ته تون لري ٻولدين.
 مهاراجا وکرم وڏو داني آهي. توکي ضرور چڱو ڏيندو.
 سڀ راجا وکرم جي در تي اچي پئجي رهيو ۽ ڪاٺ
 بيٺ چڙي ڏٺائين. راجا جڏهن ائين ڪرڻ جو سب
 ڀڄيس ته جيائين ته مونکي پيوڄي هردي م جاء ڏي. راجا
 کي وزير ۽ سڀني ماڻهن منع ڪئي پر پراڻڪاري راجا وکرم
 چار ٻيو رهڻ لاءِ لالڪي ڪي مڙيل ڏئي. لالڪو اندر وڃي
 لري گم ٿي پيو ۽ اتان ٻاهر لڪرڻ جو شال نه ڪيائين.
 راجا به دوائن وٺڻ سان اٽڪي ٻاهر نه ڪڍيو. راجا کي ڪوڙهه
 ٿي پيو. ۽ سڀ ماڻه ڪاٺولس پري ٻيا ڀڄن. راجا راج پئي
 گنگا ڪناري تي ويو. اتي به ماڻهو پئي ڪاٺولس پري ڀڳا
 ۽ وڪ جي اثر ڪري راجا گهڙي ۽ گهڙي ۽ مورچي ٿي پئي
 ويو. هڪ ڏينهن ڏکي ٿي گنگا ۾ ٻڏڻ جو بحال ڪري رهيو
 هو ته ايتري ۾ پئي راجا جا سڀاهي کيس ٻڪڙي وئي ويا.
 جو جو الهی راجا جي لپڏي ڏي ۽ ايترو عي ٿي رهي هئي
 ۽ ايترو کي ٿي سڀني جو ٻالڪو سمجهندي هئي. چوڪريءَ
 جو ٻڪرو وشواس ٻر ميسر ٿي هو ۽ سندس پٺا کي اهدڪار
 هو ته مان ئي هنکي کاڌو ڀرتو ۽ ٻو سڀ ڪم ڏيان. هڪڙي
 ڏينهن ڪاٺولس ڀڄيائين ته تون ڪونهجي آسري آهين؟ جواب
 ڏنائين ته مان ٻر ميسر جي آسري آهيان. بٽس چيو ته ته
 تون منهنجي ئي آسري آهين. مان ئي توکي ٻالباڻ ٿو چوڪريءَ
 چيو ته ته ٻر ميسر ئي سڀ جو ٻالڪو آهي. راجو ٻڌي راجا
 ڪاوڙيو ۽ سڀاهي کي حڪم ڏنائين ته ڪو ڪوڙهو ٻولي
 وٺي اچو، ته مان ان سان منهنجي شادي ڪرائي اٽڪي سڙي
 ڏيان. تڏهن سڀاهي راجا وکرم کي وٺي ويا. هن سان
 چوڪريءَ جي شادي ڪرائي پئي کي ڏيس لڪالي ڏيئي

سري نارائڻ هري اپديش (۵۷۱) . راجا رگھوءَ جي ڪٿا

براهمن آشير واد ڏيئي اُتي هلڻ لڳو. راجا چيس ته توهين
ڪهڙي پر بوجن سان آيا هئا. جواب ڏنائين ته مون توهانجي
دان جي مشهوري ٻڌي هئي. انهي ئي پر بوجن سان آيو هوس.
هتي اچي ٻڌم ته توهان يگيه ۾ پنهنجو سرونس دان ڪري
چڏيو آهي ۽ مان ڏسان به ٿو ته سوني ارگهه جي بدران مٽيءَ
جو ٿاڻو رکيو اٿو. راجا چيو ته تون پنهنجو منورث ضرور ٻڌرو
ڪر. براهمڻ چيو ته مان پنهنجي گروه وٽ رهي پورڻ ريت
سان ويد وديا پڙهيو آهيان ۽ گردڪٿا واسطي مون گروه کي
پرارڻا ڪئي. گروه جيءَ چيو ته اسين تنهنجي شيوا تي خوش
آهيون. پر مون ڏاڍو ضد ڪيو ته هر ويرو وٺو. تڏهن گروه جي
ڪاوڙ جي چيو ته چوڏهن لک گنبون آڻي ڏي. انهي واسطي مان
توهانوت آيو هوس. مهاراجا چيس ته جيستائين منهنجي هٿ
۾ ڏنل ٻاڻ آهي تيستائين منهنجي ڌر تان سوال نه خالي.
تون هتي ويهه. مان ڪبير تي چڙهائي ڪري هاڻي ٿو تنهنجو
منورث پورو ڪريان. ائين چئي راجا لشڪر کي تيار ٿيڻ
جي آڳيا ڪئي ۽ پراڻهه ڪال چڙهائيءَ جو سمو مقرر ڪيو
ويو. پراڻهه ڪال ٿيڻ سان خزانچيءَ اچي ٻڌايو ته مهاراجا! رات
جو خزاني ۾ سون جي برسات پيئي آهي. راجا ٻاڻ وڃي
ڏٺو ۽ ڪوئس براهمڻ کي ڏن ڏيئي باقي بچت به ٻاڻ وٽ
نه رکي ٻين براهمڻن کي ورهائي ڏنائين.

دان ۾ ڪٿا مهاراجا وڪرم جي هن ريت آهي. مهاراجا
وڪرم جي دان جا بيشمار پرسنگ آهن پر هتي فقط هڪڙو
لڪجي ٿو. سندن ڌر تان سوال نه خالي. هڪڙي سمي هڪڙو
اڃا ڌاري سڀ ٻن ۾ رهندو هو. ۽ ٻن جي اگني لڳڻ تي
سندس سر ٻن تي سيڪ آيو. ڏاڍو ڊڪي ٿيو ۽ شانت جا اُٻاءَ
ڪرڻ لڳو. پر شانتي ڪٿي نه مليس. تڏهن ٻئي اڃا ڌاري
سڀ چيس ته مهاراجا وڪرم جي هر ڏي ۾ شانتيءَ جو حوض

سري نارائڻ حربي اُپديش (۵۷۰) سبوهائي ديوان گوندرام
 هن داس کي هرمندر وارا ڪتا ڪرڻ لاءِ وٺي ويٺا هئا.
 ڳڻڻ ۾ سوامي جن جو بحال ٿيو ته رشبڪيش هلجي. سردار
 صاحب سوامي، هن کي دهلي وٺي وڃڻ جو ڳڻڻو ڏور لڳايو،
 پر سوامي هن جو ويچار نه ٿيو. تڏهن سردار صاحب سمجهند
 ڪلاس گاڏو ڏوڏو ڪرائي پنهنجي آدمي سان سوامي هن
 کي رشبڪيش ۾ پهچايو. اتي جهاريءَ ۾ رهيا. رسات جي
 ڏينهن ۾ حل اچڻ تي سوامي هن پاڻ ۽ شريمان گروپي نرمل
 آشرم ۾ اچي ويا. اُهي سال نرمل آشرم جو آسرو ڏيندڙ
 شريمان ۱۰۸ مهنت بداسنگهه جي سوامي جن جي ڪري اتي
 ئي رهيا ۽ سنڌ جو سبوهائي ديوان گوندرام سلامتراءِ ڏيئي
 پنهنجي پٽ رامچند سوڌو سوامي جن جي درشن لاءِ آيو.
 سوامي جن ۾ هجي انست شرڏا هئي ۽ داس کان ويچار ساگر
 پڙهڻ لڳو. ۽ سوامي هن کي چيائين ته مان هزار رپين جي
 شوا ڪرڻ چاهيائون. هتي جو نتي خرچ ڪريان. سوامي هن
 هن داس جي ڏيارڻ پنجاب سنڌ چتر ۾ هڪ سمستي (سڀني
 لاءِ) پندارو ڪرايو ۽ سڀني ستن کي ڪند، صابڻ، گرو
 ڏيارائون. باقي رپين جو ڪمڙو ٽهراڻي ستن کي ورهائي ڏنائون.
 مٿين ديوان صاحب سوامي هن کان سمن سمن سوال
 ڪري جواب ڏيئي سم سنگ ڪري سوامي کان پورن لاپ
 ڀريو. سوامي هن کيس دان جا وڏا وڏا پرسنگ ڏايا ۽ داني
 راجائن جون ڪتائون ڏيائون جن راجا رڳهوءَ جي ڪتا
 هن طرح ڏيائون!-

سورج ولسن ۾ مهاراجا رڳهو وڏو ڌرمالما ۽ ڇڪر ورڻي
 راجا ٿي گذريو آهي. عڪري پري مهاراجا ڪچهريءَ ۾
 ويٺو هو ته وٽس ڪوٽس نالي تراحمڻ آيو. راجا اُهي
 ارڳهه (پاڻي جي ٿاڻو) سان پوڄا ڪئي. ٿوري دير کانپوءِ

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۶۹)

سوامي جن بيمار

۱۶۷۵ تائين سوامي جن رڪيڪيش بر رهيا . سياري ۾ مانگهه جي مهيني ۾ سري ۱۰۸ بندت هر يسنگهه جيءَ جو ساليانو اُتڻو ٿيندو هو . اتي پاڻ ڪٿا ڪندا هئا ۽ اُتڻو ڇا ست ٿيڻهن هڪ شبت تي ٿي وياڪيان ڪندا هئا . ڪئين ست ڪئين ڀڳت اچي گڏ ٿيندا هئا ۽ ڪٿا ٻڌندا هئا . سڌ بڌجاب ڪيتر جي هيٺ راولپنڊيءَ واري سردار بوٿاسنگهه جي ۽ ٻيا سوامي جن جي اُنهي (هڪ چت) شبنو ڪندا هئا . سارو سال اتي رهيا .

سنبت ۱۶۷۶ ۾ گجر خان ڳوٺ ۾ آيا . اُتي پنڃي صاحب تي گرهڻ جو ميلو ڪيائون . رات جو ٿڌي پاڻيءَ سان سناڻ ڪندي سوامي جن ۽ داس جو سر بر گهڙو بيمار ٿي پيو ۽ راولپنڊيءَ ۾ سردار بوٿاسنگهه کي سڀنو آيو ته سوامي جن بيمار آهن پر پتو نه آهي ته ڪٿي آهن . سوڀري هر مندر ۾ ويو ۽ ست سنگين کي چيائين ته مون کي سڀنو آيو آهي ته مهاراج بيمار آهن . ڪنهن کي پتو آهي ته ڪٿي آهن . ڪن چيو ته گرهڻ تي پنڃي صاحب ويا آهن . ٿڌهن سردار پنهنجو منشي پنڃي صاحب ۾ موڪليو . سو خبر وٺي آيو . پوءِ پنهنجو منيب ۽ موٽر موڪليائون ته مهاراجن کي هتي وٺي اچو . پوءِ سڀني ستن سوڌا سوامي جن راولپنڊيءَ ۾ اچي ويا ۽ سردار صاحب پنهنجي ڪارخاني جي دروازي تي ٺهيل بڊگلي ۾ سڀني ستن کي رهايو . پر سوامي جن زياده بيمار هئا . تنهن ڪري سردار صاحب پاڻ سوامي جن جي شيوا ڪندو هو ۽ خود پنهنجي هٿن سان روئي ڪارائيندو هو ۽ آڌي رات جو سڀني بيمار ستن کي دوائون پڪاري ايندو هو ۽ منگلن ۾ باهه ٻاري ايندو هو . ٻن مهينن کانپوءِ سوامي جي ۽ سڀ ست چڱا پلا ٿيا ۽ سڀني ٻن مهينن کي ڪٿائون ٻڌايائون ۽ ڪڏهن ڪڏهن

سري نارائڻ ھري ايديش (۵۶۸) ڇاڙي ۽ چو بڻڻ

سري رام ولياشرن، چو اڳي به سوامي ھن جي شوا به رھندو
ھو، تنھن ڪو لا گھات ٿي پنھنجي ڪروءَ سري جانگي ور شرڻ ڇڏي
جو مندر بڻائي سوامي ھن کي اتي رھائي سندن بوجا ڪندو
ھو. ڪن ڏسي ڏاڍو ڳڏ ڳڏ ٿيو ۽ سڀا به ڄاڻائين ته مان ھنن
سنتن جي شوا به رھندو ھوس. سوامي ھن چو نالو ٻڌي
نريان نريان نراڳي مھاتما درس لاءِ اتي ايندا ھئا. جلد
وقت سوامي ھن جي پٽا به سري رام ولياشرن ھي ۽ ٻين
ساڻن سڃا مولي آئي رکيا. پاڻ ور ٿاڻون ٿي، پر زياده
زور ڪري ھڪڙو پاڻ رکائون، ٻيا سڀئي سنتن کي ڏيارائون.
آئي ڏھ ڏينھن رھيا. مولي جتي پاڻ ڪنڪل اچي ويا.
سڀا به ھاري ۽ به رھيا. اونهار وري اتر ڪاشي به رھيا.
آئي اونهار و گذاري رشڪس به آيا، سندن نمبر ڪم ڪمزور
ٿي ويا تڏھن ڪڏاھن وڃي ھو سڪلپ به ڪائون. اھو
سڄو سال ھاري ۽ به رھيا. جتر ماس جي ڪري ھاري ۽ به
جل وڌي ويو ۽ ٽي ڏينھن رستو ٿي ڪوڊ رھو. ان ھو
درس به نه ٿيو. سري به نه ھلي سگھي. ھڪڙو سمن
رامسگھ، ھي ۽ ٽن ٻا ڳڏ ڪري تر ھو ناھي مٿس ھانور
کڻي آيو ۽ سوامي ھن جي ڪنا به گھاڳور به وڌي سڀئي
سنتن کي ٿوري ٿوري ڪارائائين. انھي سال شريمان ور ڪم
سمن ور مرداس جي آئي رھندا ھئا. ھنن سوامي ھن کي چو
سڪر آندڙي ڪنا ٻڌايو. تڏھن سمن ويو مرداس جي، سوامي جي
۽ ھي ۽ داس ۽ ٻيا سمن به گنگا جي ڪناري تي نھن ٿي
وڃي وھندا ھئاسن. گھڻو ڪري ۽ طرح سب ڳالھ، ھو لسڄو
ڪري ناظم ملي ويھي ڪنا ٻڌندا ھئاسن ۽ اڀورو (اڳي
ڪڏھن به نه ٿيل) ويچار ڪندا ھئاسن. اھو سارو سال
ھاري ۽ به رھئاسن. پوءِ اونهاري به سوامي ھن نرمل آسري
۽ سڀا به ھاري ۽ به گذاريندا ھئا. اھڙي ۽ طرح سمن

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۶۷) دان جي وڌي

انهيءَ طرح گورمڪن کي سر بر تائين به دان ڪري ڏيڻ
گهرجي - گرو جي لکن ٿا :- ” ٻن دان ڪا ڪري سر بر “
اهڙيءَ طرح جو پرش پاڻ دان ڪري ٿو ۽ پنهنجن ماڻهن کي
ٺٽو ڪرائي، اهو به دانا ڪونهي. ۽ ٻين کان دان ڪرائي ٿو
۽ پنهنجو پيسو خرچ ٺٽو ڪري، اهو به دانا نه آهي. ۽ پاڻ
دان ڪري ٿو ۽ ٻين کان به دان ڪرائي ٿو ۽ مني پاڻي ٺٽو
ٻولي اهو به دانا نه آهي. مطلب ته پاڻ به دان ڪري، ٻين
کان به دان ڪرائي ۽ مني پاڻي به ٻولي، اهوئي دانا چڱي
ٿو. گورمڪن کي لام چوڻ گهرجي.

سنبت ۱۹۷۲ جو ڪنڀ ڪري سيارو به سوامي جن
رشيڪيش رهيا. اتان شريمان سنت مولسنگهه جي ۽ خيرآباد
بر سوامي جن کي وٺي وڃڻ لاءِ ۽ چترماس اُتي رهڻ لاءِ ٺٽو
ڏنو. پاڻ مڃيائون ٺٽي، پر گهڻي پرير سان مڃياريون. ٿورا
ڏينهن اڳيئي آهن هڪ سنت ۽ ڪرايو ڏياري موڪليو.
انهي وقت سنت مولسنگهه جي لکير پور ۾ بابا نانڪ سنگهه جي
وت رهيا پيا هئا. سوامي جن به ڏوڪرنات مهاديو جو درشن
ڪندا لکير پور ۾ ٿورا ڏينهن رهي خيرآباد ۾ آيا. پنهني
شهرن جا پريمي سوامي جن جي ڪٿا ٻڌي آئين (نه ٻئي
جو) پريمي بڻيا. پوءِ سوامي جن لکيو آيا. لکيو ۾ بابو
سالگرام سنگهه لڌياني واري سوامي جن جي پريم سان شيوا
ڪئي. اتي سوامي جن سان چوڏهن مهائون هئا. ڪڇ
ڏينهن اتي رهي پوءِ سوامي جن فيض آباد ۾ آيا. اتي
بلديوسهه وڪيل جنهن وڏو بستڪر آيو بڻايو آهي تنهن
پر وار سوڌي سوامي جن جي شيوا ڪئي. مهڏو پاڻ وٽ
رهايائين. شڪر آئندي گيتا ۽ اپنشد سوامي جن کان پڙهيائين.
کين ڇڏيائين ٺٽي، پر پاڻ اُتي هليا ۽ سڌا ايوڌيا ۾ آيا. اتي

سري لارائڻ نري آبديش (۵۶۶) راجا مورڙج جي ڪٿا
 افسوس ڪيو ٿڌهن ڀڳوان پنهنجي ڀڳت جي مهما ڏيکارڻ
 لاءِ پاڻ تراغمن ٿيو ۽ ارعن کي پنهنجو شش بڻايائين ۽ مورڙج
 جي يگهه سال مر ويو. راجا بربر سان لمڪار ڪري آسن
 ٿي وڃاري شوا پيئي. تراغمن کانولس برانگهه ڪرائي
 بتايبائيس ته مان جهنگل کان پنهنجي شش سوڌو هتي اچي
 رهنو عوس. رستي ۾ هڪ شهر ٿڌم. ان پنهنجي شش کي
 کاڌ ورتي. مون چومائس ته هڪي ڇڏ، مولڪي ڪاء. نه
 مچائين. آخر ڪٿي ڇوڻ ٿي چنائين ته مورڙج راجا موشع
 سان پنهنجي استريءَ ۽ بت ڏنارن پنهنجو ال سر بر ڪارائين
 سان چرائي، مولڪي ڏني. راجا مورڙج سمجهي ويو ته هيءُ
 ڀڳوان آهي. راڻي پاڻکي ارڙانگي سمجهي برار ٿي ڪئي،
 پر ڀڳوان نه مڃيو. چنائين ته مولڪي سڄو اڌ کبي. ڀوءِ بت
 برار ٿي ڪئي ته مان هتي آس آسمان مولڪي شر کي ڏاڍو.
 ڀڳوان چيو ته مولڪي پنهنجي هٿن سان چمريل اڌ کبي. آخر
 راجا کي راڻي ۽ سندس بت ڪارائي ڪٿي بصر ٿيگا. نالي
 ٿورو حد هن ڀڳو ٿڌهن راجا جي ڏانيءَ اڌ مان ڳوڙها وهيا.
 تراغمن ڏيونا ڪاوڙ جي بسوءَ چائين ته مان ڪنهنڪي ڏکالي
 ڪائي نه چم نه وٺندو آسمان. راجا برار ٿي ڪئي ۽ چيو ته
 منهنجو ڏاڻو پاسو پاڻکي سڻ ٿيندو ته ڏسي ورتي ٿو. ڀڳوان
 چمريل سر وٺي بر ٿيو ڪيو ۽ پنهنجي سر بر سان راجا جو
 سر بر لڳائي انکي اڳي کان نه سڏو ۽ مارو ڪمائين ۽ چنائيس
 ته ور ٿيو. راجا چيو ته منهنجو اڇل بربر اوڻاهي برتن ۾
 نيو رهي ۽ اڳني اڇري ڪنن ٻيڪا ڀڳت جي نه وٺو.
 ڀڳوان چيو 'نشانستو' انهن تي ٿيندو. ارچن جو گهمند (ايمان)
 دور ٿي ويو. راجا ڀڳوان ۽ ارعن کي ٿي ڏيدين پاڻ وٽ
 مهمان ڪري رکيو.

سري نارائڻ هري آپديش (۵۶۵) راجا مورڙج جي
نه اسين نوتي ڏاڍو پُرسن آهيون. ور گهر. راجا چيو ته منهنجي
در تان ڪوئي سوالي نراس ٿي نه وڃي. » تنهن ڪري
پنهنجي ڏيڻ ڏيا. راجا جي ڏيڻ ۾ برسات پيئي. راجا
حياتي گذاري. وانگر اتي ستڪار ڪندي
مهاراج مورڙج دواپور جي آنت ۾ رتن پور جو راجا ٿيو.
ڌرماتما هو. اشوميتيگي ڪندو هو. هڪڙي پيري يگي جو
گهوڙو چٽو هو ۽ گهوڙي جي رکيا لاءِ سندس پٽ تمارڙج
۽ مکيه وزير لشڪر سوڌو گهمي رهيا هئا. انهن ڏينهن ۾
راجا يڌشتر به اشوميتيگي ڪري رهيو هو. سندس گهوڙي
جا رکيڪ ارجن ۽ سارڻي پگوان ڪرڻ جي هئا. مٿي پور ۾
بئي لشڪر پاڻ ۾ وڙهي پيا. پگوان جي ڪرڻ سان ارجن جي
ڏينهن جڏهن جنگ لڳي ۽ تمارڙج پنهنجي پاڻ سان پگوان
سهت ارجن جو رت ٿي ٿي ڪدم پوئتي هٽائي ٿي ڇڏيو.
پگوان چيو واه، واه. تڏهن ارجن کي ڏاڍو حسد ٿيو ۽ پڇيائين
ته هنجي واه واه ڇو ٿا ڪريو. تڏهن پگوان چيس ته مان تنهن
لوڪن جو بوجور ڪي رت ٿي ويندو آهيان ته ايڏي بوجي
هوندي به هي پٺتي هٽائي ٿو ڇڏي، ڏاڍو سور پير آهي،
واه واه. تڏهن ارجن جو ايمان دور ٿيو ۽ تمارڙج پگوان ڪرڻ
ارجن کي مورچا ڪري گهوڙو کائڻ ڪسي پنهنجي راج ۾ ويو.
س راجا مورڙج جڏهن پڇيس تڏهن ساري ڳالهه ڪري
يائين. ٻڌي ڏاڍو خفي ٿيو ته تون پگوان کي مورچا ڪري
ڇڏيو ڪسي آيو آهين. تون منهنجو پٽ نه آهين، شتر و
ن. جنهن پگوان کي پُرسن ڪرڻ واسطي آيو يگي ڪري
و آهيان تنهن کي تون مورچا ڪري آيو آهين. هوڏانهن
ن پگوان ۽ ارجن جي مورچا کلي ۽ ارجن گهوڙي جو

سري لارائڻ هري اُپديش (۵۶۴) راجا رلني د بوجي ڪتا

چو رلتي د آيو۔ رلتي د بوهي ۽ اوت ڪوهو نه ميهجي د ران
ڪوه اُتي خالي نه وڃي۔ اها ڳالهه ٻڌي ٻين جي ڏاڍي
اچي پڙ لڳي۔ آخر سيني ٻين کي پنهنجي مرضي موجب
نڪا ڏي ڏي ڏي سڀ خالا خالي ٿي ويا ۽ هنن وٽ کان
واسطي ڪم نه رهيو ۽ راج ۾ ڌڪار پيو۔ نڪ جو مار پو پنهنجي
ڪٽنب کي ساڻ وٺي جهنگل ۾ هليو ويو۔ نڪ اُچ جو سڀايل
جهنگ ۾ هڏالهن هوڏالهن کان ۽ جي هنڌ ڳولڻ لڳو۔ پوءِ ڪاڏو
نه ڪٿي آيو پوءِ پاڻي جي هڪڙي نولڊ نه ملي سگهيس۔ ايندو
سمنڊ ۾ لڳي ويا۔ ٻيا ڪاڏي پتي اُتالڻ ڏينهن گذري
ويا۔ اٽولاهن ڏينهن آڪاس مان پوڄن جا ٿاڻا سندن
اڳيان لٿا۔ آڪاس وائي ٿي نه هي ٿوهانجي واسطي آهن۔
راجا ڏاڍو خوش ٿيو ۽ ايسور جا ڪڍ ڳالهائين۔ ايسور کي پوءِ
لڳائي اڃان پوڄن لاءِ وينو نه ايتري ۾ هڪ راجهه ديو اچي
لڪتو۔ چيائين ته مان ڏاڍو نڪايل آهيان۔ مونکي پوڄن ڏي
راجا ڏاڍو خوش ٿيو ۽ ستڪار سان راجهه کي پست ڀرائي
پوڄن ڪرايائين۔ باقي هڪڙي ڇيو سو پنهنجي ڪٽنب ۾
ورهائي ڏنائين۔ اڃان کان ٿي جاهدانن نه هڪڙو سودر نڪايل
پوڄن گهرڻ لڳو۔ راجا اُنکي نه پست پري ڪرايو۔ ايتري ۾
هڪڙو ماڻهو پنهنجا ڪتا وٺي آيو۔ چيائين اسين ڏاڍا نڪايل
آهيون۔ راجا باقي سڀ پوڄن ڪئي اُنهنکي ڏنو۔ هڪ مورچي
جي اُچ لاهڻ لاءِ پاڻي وڃي پيو۔ اهو ورهائي اڃان پيئائون
ٿي نه هڪ چمڊال ڏاڍو اڇايل آيو۔ اهو جل هڪي ڪئي
پٽاربانون۔ هڪي پٽاري ڏاڍو خوش ٿيا۔ چيائون نه اهڙي
اهاڙين ۾ مولڪان هيترا پراڻي سڪه ٻائي رهيا آهن۔ اصل ۾
ڀڳوان وشنو جي، لالدرجي، برهما جي، ۽ مهاده جي
رلتي ديو هي ڀڳوا وٺڻ واسطي آيا هئا۔ جڏهن ڀڳوا
۾ پورو آيو تڏهن چارئي ديوتائون برکيت ٿي چوڻ لڳا

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۹۳) راجا جيموت واهن

تڏهن پيءُ پٽ پيءُ راج ڇڏي ٻن ٻن هليا ويا. هڪڙي ڏينهن
جيموت جيموت واهن ستر ڪمندو ڏيويءَ جي درشن لاءِ مندر
۾ ويو. اُتي مليڪيتوراجا جي ڪنيا مليوتيءَ بيٺا کڻي ويٺي ڳايو.
بڏهيءَ جي پاڻڻ درشتي ملي ويئي ۽ هڪ پٽي ٺي موهت ٿي
پيا. مليوتيءَ جي سڪين هنجي ماما سان اها ڳالهه ڪئي، ماما
وري هنجي پتا سان ڪئي. هن وري پنهنجي پٽ ٺي چيو.
نيت سڀنيءَ جي راءِ ٿي ته ڪوئي ور ڏولي هنجي شادي
ڪرائجي. ڇاڇ ڪرڻ تي سڀني جيموت واهن کي ٺي پسند
ڪيو ۽ هن سان مليوتيءَ جي شادي ڪرائي. شادي ٿيڻ
بعد پيءُ ڏينهن جيموت واهن پنهنجي سالي متراوسو سان گڏجي
ٻاهر ستر ڪرڻ ويو. اُتي ڏٺائين ته هڪ ڏير هڏين جو ٻيو
آهي. پڇيائين ته هي ڇا آهي. هنجي سالي چيو ته پاتال کان
لانگن جا ٻچا اچن ٿا تنهن کي گرڙ ڪاڻي هڏي ڇڏي وڃي
ٿو. هي ڏير انهن جي هڏين جو آهي. اهي وڃن ٻڏي
پنهنجي سالي کي پڇيائين ته تون گهوڙو وڃ، مان هڏي امت لير
ڪري پوءِ ايندس. ايتري ۾ هڪ ٻڏي مائيءَ جي روئڻ
جو آواز آيو. جيموت واهن هلي جيموت ويو ۽ مائيءَ کان
پڇيائين ته ڇو ٿي روئين؟ هن چيو ته سڻڪه چور ٺالي منهنجو
پٽ آهي اڄ هنجو وارو آهي. هن کي گرڙ ڪاڻي ويڌو. تڏهن
جيموت واهن چيس ته تنهنجي پٽ جي بدلي مان وٺان ٿو، تون
نه رو. ايترو چئي هو اُتي واپس رهيو. گرڙ اچي جيموت واهن
کي وٺي ويو. سڻڪه چور چيس ته هيءُ تنهنجو بڪ نه آهي.
تڏهن گرڙ هن کي پراڻڪاري سمجهي ڇڏي ويو. هن گرڙ
کان ور گهوڙو نه هي جيڪي سڻڪه پيا آهن تن سڀني کي
جيئار ۽ اڳتي ڪوبه سڻڪه نه مار. تڏهن گرڙ ائين ئي ڪيو.
رگهوڙس ۾ سڻڪه ٺي نالي هڪ وڏي برتاب وارو راجا
ٿيو آهي هن کي به پٽ هئا. هڪڙي جو نالو هو گرڙ ۽ ٻئي

ڪڇيڙ وٻار آهي جڻ هڪي وڪيا ڪوڙ ٺوھائو ڌرم آهي
 ٽن مون ٺڪي ڪي اُٺار ڏيڻ به ٺوھائجو ڌرم آهي - مها اعا
 چيو نه لوڪي بڪ لاهڻ واسطي جيترو ۽ جنهن چيز جو ماس
 گهرجي آهي ۽ چيز جو اوڻو ٺي گهرائي ڏيان ۽ ٻر هڪي ڇڏي
 ڏي - باز جيس نه هونڪي ڪهوتر جي ٻارو پنهنجو ماس
 ڏي، ڇو جو مان ڌرمائين ماس ڪاٺيندو آهيان راجا
 چيس چڪو مان پنهنجو ئي ماس ڏيان ۽ ٺو. ساھي گهرائي
 پنهنجو ماس وڌي هڪڙي ٻڙ وڌائين ۽ ٻئي ٻڙ ۾ ڪهوتر
 رکيائين. ڪهوتر وارو پاسو ڳرو ٿيندو ويو. اڌ سيار وڌڻ
 تي به ٻڙائي نه پئي. موٽي پنهنجو سر وڌڻ لڳو
 تڏهن آهي ۽ وقت ڌرم ڏيو ۽ اڳتي ڏيو پر گهٽ تي راجا
 جو هٿ ڪڙي ۽ رٿائون ۽ چيائونس نه بس بس اسين ٺوھائجي
 ڌرم جي ٻڙ ڪبا وٺا آيا ڪيائين.

ٺوھين پورڻ ڌرمائيا آھ. اسين ٺوھان تي گهٽو ٻڙ سن
 آھيون. انين چئي هونڪي پنهنجي لوڪ ۾ هليا ويا. اهڙي طرح
 شوي راجا پنهنجو ماس دان ڪيو.

ڪٿا حيهوت واهن جي: ڌرمائيا ڀگت من ٺن
 جي واسطي دٻا جي وس تي پنهنجا ٻڙا نه ڏن ٿا. ڪهڙي
 طرح سنڪ چور سر ۾ جي لاءِ جيهوت واهن پنهنجا ٻڙا ٻڙا
 ڏنا. هو جيهوت ڪيتو راجا جو پٽ هو. سندس پٽ ڪلپ
 ٺرڪ جي آراڌن ڌنارن تي پٿر حاصل ڪيو. جيهوت واهن
 حڏهن وڌو ٿيو تڏهن ڪلپ ٺرڪ جو آواھن ڪيائين ۽ و
 گهري ورتائين نه منهنجي ديس ۾ ڪو به ڌرم ڌري نه رهي،
 سڀ شاعوڪار هجن. ڪلپ ٺرڪ ٿا آستو چئي هليو ويو.
 انهي وقت کان هڪجي راج ۾ سڀ ماڻهو شاعوڪار ٿي ويا ۽
 انهي ڪري سڀ مستتر ٿي پيا. ڪو به ڪهڻو چوڻ نه
 مڃندو هو. ايتري قدر جو راجا جو به ڪو چيو نه هتي.

سري لارائڻ هري اُپديش (۵۶۱)

تيرت

ڪڇ به نه سڏينڪار ڪيو ۽ اتان سوامي جن سان ڪاشي
پر يانگهه راج جي يانرا به داس ڪئي. پوءِ سوامي جن پڳ
جي چڪ تان ڪري ۱۹۷۱ ۾ ڏياريءَ تي امرتسر آيا. پوءِ
اتان مانگهه ۾ ڪنڪل رڪيڪيش ۾ آيا. انهي سال هن داس
نرن تارن، ٻولي صاحب، ڪنڊور صاحب جي يانرا ڪئي
مون ۱۹۷۲ جو ڪپ به سوامي جن هتيئي ڪيو. ڪپ
جي وقت گهڻا پر يهي هتي آيا هئا. هڪڙي پر يهي گورمڪر
جا لڇو پڇيا. اتر - لڇو گورمڪر جا به. پر مان به.

قرباني ٿي ڪر سڪان پڇل راني آف بهندي

[پاڻي گورداس وار ۲۸]

دان به نسبت مهاڀارت ۾ لکيل آهي ته ڪرڻ نچا (گلڙي)
دان ڪئي آهي، شوي راجا پنهنجو ماس دان ڪيو آهي ۽
جيموت واهن راجا جيو (پراڻ) دان ڪيو آهي ۽ ڏت پڇي
رشيءَ پنهنجون هڏيون دان ڪيون آهن. مهاڻائن کي ڪا به
نه ڏيڻ جهڙي وستو ڪانهي. شوي راجا کي يگيه ڪندو
ڏسي ڀلڻ ۽ ڇي ويو ته متان منهنجو آسن نه ڪسي وٺي.
هنجي ڌرم جي پريڪيا وٺڻ واسطي ساڪيات اڳن ڏيو ۽ ڌرم
کي موڪليائين. مهاراج شوي هڪ ڏينهن پنهنجي محلات ۾
آرامي وٺيو هو. اوچتو هنجي هنج ۾ هڪ ڪبوتر ٻڇي اچي
لڪو. مهاراجا اُن سان پيار ڪيو ۽ انکي آڻي دان ڏنو. ايتري
۾ انهي ڪبوتر جي پٺيان هڪ باز آئي آيو. باز راجا کي چيو
ته هي منهنجو ڪاڄ آهي. توهين انکي ڇڏي ڏيو مان انکي
ڪاٺيدس. راجا چيو ته مان انکي آڻي دان ڏيئي چڪو آهيان.
جيڪڏهن مان انکي ڇڏي ڏيڏس ته مون کي پاپ لڳندو،
باز چيس ته توهين ڌرم مان آهيو. سڀني پراڻين تي توهانجو

سري نارائڻا شري ابديش (۵۶۰) گرو گرونت صاحب جي سڌا
بيچدشي، سنسڪرت ۽ پاشا حا گرونت چڱي طرح پڙهايائون
پوءِ هن داس ۽ ٻن ستن گهڻي پڙائڻا ڪري سوامي هن
کان شري گرو گرونت صاحب جي سڌا شروع ڪرائي.

انهي سال ڪنهن سبب جهاريءَ کي اچي باه لڳي.
تڏهن سردار ديال سنگهه سوامي جن کي سري المرناسر م
آٿن واسطي ڪرايو وغيره مونسنگهه کي ڏيئي موڪليو. هڪ
دفعو ٿو موٽي ويو. وري ٻو دفعو موڪلائواس ۽ ٻئي
دفعي سوامي جن کي يارهن مورتن وڏو سري المرناسر ولي
آيو. اتي پنج مهينا رهي سنه ۱۹۶۹ م سري گرو گرونت
صاحب جيءَ جو المرناسر ۽ ٽن ٽارن جي گهڻي گهالن ۽
سنگهه م ڪٿا حا پوڳ پائائون. موٽي سردار دياسنگهه
هڪڙو آدمي موڪلي رشڪش م به ڪٿائون بنارايائون.
پوءِ سوامي جن رشڪش م آيا. سارو اتي رهي موٽي اُتر
ڪاشيءَ ويا. اتي ٻائي ڪالنگهه جو انهيءَ سال شري شانت
ٿيو هو. سوامي جن هتي لمت بيهدي پڳهه مونسنگهه
المرناسر واري ڌنارن بندارو ۽ پاتڪ ڪرايو. پرڏاري م هي
داس به شامل هو. دسيڙو ڪري رشڪش اچي ويا. سوامي
جن وقت موڪب دست آڏو گرونت پڙهندا هئا سنه. پوءِ ۱۹۷۱
جي اولهاري م گورگور مان هڪڙي سمنه اچي چمور ٿي اتي
جي راجا عطا وارا ٿو مهاسر پر سادئي پائر آهن ٽن چتر ماس شوا
واسطي اوعالڪي باد ڪيو آهي، اوهين هلو. سوامي جن
ٻهر ٻائڻ لٿي مچيو. پر جوڳهڻي چڪ ٿا ڪري وٺي ويا.
داس نه ساڻ هون. گهڻي ڀرير سان ٻنن مهنن ٽائن سوامي
جن جي سم سنگهه جو لاپ ورتائون. اتي گورگنات جو مک
مندر آهي. وڏا بونگراچ اتي رهن ٿا. ٻڌهن سوامي جن
هلو لڳا تڏهن هنن سندن پوڄا ڪئي پر سوامي جن

سري لارائڻ هري اپديش (۵۵۹)

امرت جو چڪ

۱۹۶۷ ويساڪ اڪي ٽيڄ جي رات جي ٻارهنن جي شري
سمت ايشور سنگه جو سرار شالت ٿيو ۽ ڇوٽ جي ڏين
مايا ڪنڊ آي سرار جل پرواه ڪيائون.

آلهي وقت بهلائي ۽ مان گهڻا پريمي آيا هئا ۽ سوامي ڇ
اسان بهي ڪي امرت چڪائڻ جو خيال ڪيو ۽ آلهن ڪار
خرچ ڪرائي اسان کي نرمل آشرم ۾ امرت چڪاڙيائون
آلهن ئي ڏينهن ۾ اسان بهي ڪي ساڻ وٺي گروچي ساڻ اتر
ڪاشي ۽ هليا ويا ۽ اتي ڏاڍي برسات پوڻ ڪري گنگا
جي گهڻو ڇڙهي ۽ رشڪيش ۾ جهاري ۽ کي گنگا ڇوڌاري
گهيري ويئي. گهڻيون ڪٽيائون لڙهي ويئون. هي ۱۹۶۷
جو جهڙي ۽ جي ٻڌائڻ وا و پهرين ئي هڙ (ٻوڏ) هو.
سوامي جن اتر ڪاشي ۽ ۾ اسان بهي ڪي برت سرار ۱۰۸
ٻاٻا ڪالنگه جي ۽ جو درس ڪرايو. آلهن اسان کي هي ٻه اکر
ياد ڪرايا ” پلا ” ۽ ” پلا ” ۽ ڪڏهن ڪڏهن اسين پئي ورتن
جي بکيا مدنگ وارن ڳوٺن تلوت ۽ جيسپور مان بکيا آئي ڪين
ڪرائي پوء کائيندا هئاسين. اسوء جي مهني ۾ ڪين ڪپڙن
رنگڻ واسطي گهڻو ڇپوسين. پاڻ قبول ڪيائون. اسان پنهنجي
مائٽن کان ويهه رپيا ڏهرايا. سوامي جن سنتن کي پعداد و ڪرائي
شانتی منتر جو ٻاٺ ڪرائي اسان کي پڳوان ڪپڙا پهرايا
۽ هن داس کان رات جو اولڏه ۾ ڪمٽ ويچار. ساگر ٻڌندا
هئا. جتي پلهر هوس اتي پاڻ بتائيندا هئا.

اهڙي ۽ ريت اسوء جو دسهڙو ڪري هيٺ لٿا سين ۽
رشڪيش ۾ آياسين ۽ سڀني سنتن سان اسان کي ويدالت جا
شاستر پڙهائيندا هئا ۽ لگهڪومدي به شروع ڪرايائون.
هڙي ۽ طرح بن ٽن سالن ۾ اسان بهي ڪي سوامي جن
گهڻا گرنت پڙهايا. اڀشدون، شڪرانددي گيتا،

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۵۸) سبت هر ديو سڳه.

جوتسي پندت ٽولا رار کي چئي ڏيکاري ۽ ڏن چيو ته هي
ساذو ٿي ويندا ۽ ڪيڏن برهم وينا جي شون ويندا روڪڻون
نه. مانا پتا جي چنبن ڪري مان موٽي آيس ۽ اُت مهيا
مٿانمان وٽ رهي سري پوءِ وسست جو ڳڻو اڀاس ڪير.
اُتي وقت سوامي ٻلدو هريءَ جو به وٽراڻ ڳڻو ٿيو. موٽي
مانا پتا کان آگيا ۽ جهن مهيني جو خرچ وٺي هردوار احاطو
خال ڪير. مانان سري انورس جي هر مندر واسطي ۽ اڪال
نصب ۽ بابا اٺل جي واسطي سون وغيره ڏاسو. اهو انورس
اچي انهن هنڌن تي پٿرائون جاڙهي اُتي چار ڏينهن رهي
پهندي ڀاءُ سان هردوار آيس. به مهيا ٿيا آهن چيئن ديو جي
ڪتاب رهي. هاڻي توهانجي سون مر آيا آهنون. دهر پانگري
پهندي شش ڪريو. پر سوامي جن وري نه نه مڃيو. شريمان
پندت پري سڳهه جي چوڻ تي سوامي جن اسانکي شش ڪرڻ
ٿورو قبوليو. پوءِ اسوءَ جي پهرئين نوري انڪر ڏينهن سوامي
جي سري انورس وڃڻ لڳا. پندت پر بر سڳهه. هن ڳڻي ۽
منڪلات سان سوامي جن کي مڃايو. ٿڌهن انهي ڏينهن پهندي
حرن ڏوٽي پٿرائون ۽ گر منتر ڏنائون. هننهن سلوڪو
پڙهي نالور ڪائون. ” هر ديو هر ٻلدو هر، هر ٿو پتو پهن
يبت ٿون. “ پوءِ پندت پر بر سڳهه وٽ اسان بهي کسي
بيڙي ويا، ۽ چئي ويا ته هستائن اسين نه آهنون لبتائن
هتي ئي رهڻو پاڻ اُهيءَ ڏينهن سري انورس هليا ويا.
هن مهين ڪالو انورس ۽ لڪاڻا صاحب مان ٿي هتي آيا ۽
ڏناريءَ کان هڪ ڏينهن اڳي ٻا به سب اچي ويا ۽ اسان
کي سوامي جن جو شش هاڻي ڏادو پري ڪائون ٿورا ڏينهن
ڪڪل مر رهي اسان بهي کي د پائسان رڻڪمن مر آيا. اسين پئي
سوامي جن جي سوا ڪندا هئا سن ۽ وڌيا پڙهندا هئا سن.

سري نارائڻ هري اپديش (۵۵۷) سنت هر ديو سنگه

آهي. منهنجا پيا به ڀائر آهن. وڏي جو نالو جوتل آهي،
۽ ننڍو ٺاڪرداس آهي ۽ مان وڃون آهيان. هن داس جو
مانگه سڏي شڪل ٺومي آرتوار ۱۹۴۴ جو جنم ٿيو آهي. ۱۸،
۱۹ ورهين جي عمر تائين اسڪول ۾ پڙهندو رهيس. انگريزي
پڙهندي پڙهندي وٽراڳ ٿيو. ڪڇ ڏينهن مون رهيس ۽
ڪڇ وقت مهاتمان وٽ ويدانت جا ننڍا ننڍا پستڪ وڃيا
ساگر تائين پڙهندو رهيس. پوءِ ڪڇ وقت جنم ٿي
آد ڪندو رهيس. ائين ڪندي ٻه سال گذري ويا. پوءِ
گرو ڌارڻ جي گهڻي اڃا ٿي ۽ ڪراچيءَ ۾ هڪڙي مٽر پڊالال
سان گڏجي مانا پتا جي پيڻ کان سواءِ ٿي هليو ويس. اهو مٽر
سدائين منهنجي مرضيءَ موجب هلندو ۽ سڪي رهندو هوم.
پوءِ اجمير پشڪر راج ۾ آيس. اتي ٻرهماند ۽ ٻين مهاتمان
جو درشن ڪري ڪڇ وقت رهي اُتان رستي ۾ وڏا وڏا
شهر ڏسندو ايندي پهتس. اتي مهرو رهي سڀ درشن درشن
ڪري گروءَ جي تلاش ڪيم پر مليو ڪونه. آخر گهمندي
گهمندي نربدا جي ڪناري تي جمپور ۾ آيس. اتي مهرو
رهيس ۽ درشن درشن ڪندو رهيس. پوءِ ٻڌم نه گوڏاوري
جي ڪنڀ تي گهڻا مهاتمان اچندا، پر اُٺراچان تو مهنا دير
آهي. پئسي جي خرچ ٿي وڃڻ ڪري اسان بهي ديولالي
ڇاوڻيءَ ۾ انگريزي ڇاپ تي نوڪري ڪئي. ڪنڀ تائين
نوڪري ڪري ڪنڀ تي آياسين ۽ گهڻن سنتن ۽ مهاتمان
جا درس ڪياسين. تنهن کانپوءِ هڪ مهرو لاسڪ ۽ ترمبڪ
ٺاٺ ۾ رهياسين ۽ مهاتمان جا گهمي گهمي درس ڪياسين،
پر ڪنهن سان من چت نه مليو. ڪڇ مليو به نه شرڏا هڻي
ويئي. ساڌو نه ٿياسين ۽ گهران به مانا پتا جون گهڻيون
آيون ته هڪ دفعو ٿي وڃو پوءِ وري وڃجو. چوڻ مانا پتا

سري لارائڻ حري ابدیس (۵۴۶) سوامي جن کي ڪرو ڪرڻ
 ۽ ڇو نه ڇڏيو. آلهي ڏينهن کان به مهيا اهي چئن ديو جي
 ڪٿا به اچي رهيا هئاسن ۽ مانا پتا جي آڳا وٺي هتي ڪرو
 ڌارڻ جي لاءِ سان آيا هئاسن مهاڻالن جا درشن ڪيائين .
 هتي لومل ڪٿا به به سڀئي سمج ڏٺاسين پر ڪنهن به شردا
 نه ٿي. سوامي جن ٿي ئي چمت جي شردا ٻڌي ويئي ۽ هن
 داس زباده چڪ ڪئي. ڪڏهن ڪڏهن ٻڌو حري نه به
 ابدو هو پر هيءُ داس لبر سان ابدو هو ۽ ٻارائنا ۽ شيوا ڪري
 ويٺو هو. هڪڙي ڏينهن سوامي جن محوش ٿي ڇڏيو ته
 توهن ٻئي گهر مان نه اچي ڪن آيا آهن. ٻيو ٻارائنا سان
 چيو ته نه سوامي، توهن اسانجي مانا پتا کان هتي گهرائي سڀ
 طرح سان لٽي ڪريو پر شس ضرور ڪريو. ٽڏهن سوامي جن
 اسانکي چيو ته پنهنجي حشر جو سڀ حال ٻڌايو. پهرائين
 ٻڌو حريءَ پنهنجو حال ٻڌايو ته منهنجي پتا جو نالو لينيومل
 آهي، مانا جو نالو ڪندن ٻائي آهي. مان آلهن جو وڏو پٽ
 آهيان هڪڙو منهنجو سو ٺٽو ٻاءُ جالو مل ٺائي آهي. منهنجو
 چهر سمج ۱۹۴۱ ويساڪ شڪل بکس ٺوهي ٿي ٿو آهي.
 وڌيا ٻڙهندي ۽ دڪان جي ڪم ڪندي ڪندي وٺراڻ
 ٿو. مانا پتا ٺٽي هوندي شادي ڪرائي هئي. حريءَ به
 مري ويئي آهي. هاڻي توهانجي چرلن ۾ آيو آهيان. هيءُ
 نه منهنجي چاچي جو پٽ آهي ۽ اسانجون مانائون سڳيون ٻيرون
 آهن. اسانجو حشر بهلائيءَ جو آهي. هاڻي بهلائي لڳو لڳ
 ڪنا به گرام آهن ٻيو هي وڃر ستن جو مشهور اسٽان آهي.
 اتان اسن سوامي جن هي شرن ۾ آيا آهيون. پنهنجي چرلن
 ۾ رکي مڪم ڪريو. ٽڏهن سوامي جن داس کان پڇيو.
 داس پنهنجو حال ٻڌايو. ته منهنجي پتا جو نالو سکر مل آهي
 منهنجي مانا جو نالو رامل ٻائي آهي. چاچي جو نالو ڪمرل

سري لارائڻ ھري ابدیش (۵۵۴) لومل ڪتاب ۾ ڪٿا

سوامي جن ڪٿا ڪري رهيا هئا، تہ شس تي ڪرو ڪپڙا
اڻڪار ڪن ٿا ۽ شينين شيد جي ڪٿا ڪري رهيا هئا:-
پروهاڻ :- اڌم چنڊالي پي پوهمئي....

[آسام : ۵ صهه ۳۸۱]

ڦاٽپوڇ :- ڪرو پورائين پيهجي شس جي ٻڌي مڌارن
ٿا يعني سيني ۾ ترهر ڏسڻ واري ٻڌي ٿئي ٿي. ڪون
انتهڪرڻ مان ترشنا نه هئائي ڇڏي. اندرون، هي سرور
روپي ڪپور ۾ رهن واريون پليون هون اٺهڪي بي سڪيا ملي
ويئي يعني وشين کان نه ڄڻ لڳيون. وريون ڪتون واپار
واري پاسي لڳايون ويئون. مٿا پوار ٻڌا ٿيا اچي ورن.
سڙ سروب ۾ رهن لڳيون ۾ دون جو حساب ڪتاب سڀ
مصل ٿي ويو. نامروپي انرف سڄو سمجهيائون. وهر هڪ
ڪٿا ٻڌايائون.

ڪٿا. يادون هي ڪل ۾ هڪ داس نالي راجا ٿيو آهي.
ان ڪاشي جي راجا هي ڌيءَ ڪلاوئي سان شادي ڪئي.
عڏهن رائيءَ وٽ وار ٿڌهن رائيءَ چيس ته توهان ڪرو ڌارڻ
ڪيو آهي يا نه. هيڪڏهن توهان ڪرو نه ڪيو هوندو ته
توهان سان مهديجي پريت نه ٿيندي. راجا هن سان گهڻو
پرير ڪرڻو لڳو پر هن نه مڃيو ۽ چيائينس ته شينين رنجن
قسمن جي استرهن سان پتي ملاپ نه ڪري. (۱) ها استري
ڌرم ۾ هئي (۶) پوروپلي هئي (۲) ٿيون ڪرپولي هئي
(۴) چوٿون ڪام رخت يعني ٻالڪ يا ٻڌي هئي (۵) پنجون
جنهجي پتيءَ سان پريت نه هئي. تنههڪري جيستائين
تون ڪرو نه ڌارڻ ڪندين تستائين تنهجي ۽ مهديجي پريت
نه ٿيندي، چو ٿون ويٺيا گامي ۽ اڳوڻو آهين ۽ مان ترهر
چار ٿي شڌ آهيان. ٿڌهن راجا استرئ جي چوڻ تي دروا

سري لارائڻ هري اُپديش (۵۵۴) لرميل ڪٿا ۾ ڪٿا

سوامي جن ڪٿا ڪري رهيا هئا، تہ شس لي ڪرو ڪهڙا
اٻڪار ڪن ٿا ۽ هيٺين شد جي ڪٿا ڪري رهيا هئا:-
پرومان:- اڌر ڇمڊالي پئي پراهمڻي....

[آسام: ۵ ص ۳۸۱]

ڌاتپورج:- ڪرو پوريائين پمھڇي شس جي ٻڌي سڌارن
ٿا يعني سڀني ۾ ترهر ڏسڻ واري ٻڌي ٿئي ٿي. ڪرن
انهڪرڻ مان ٿو سڃاڻ هٿائي ڇڏي. اندرون، هي سربر
روپي گهر ۾ رھڻ واريون ٻليون هون انھنڪي بي سڪا ملي
ويئي يعني وشين ٿان ڊڄڻ لڳيون. ورتيون ڪٽيون ويچار
واري پاسي لڳايون ويئون. مٿ ٻار ٻڌ ھا ٿيا اچي وان.
سو سروب ۾ رھڻ لڳيون ۾ ڊولن جو حساب ڪتاب سڀ
مڪمل ٿي ويو. لارو وڃي انرڪ مڇو سمجهيائون. وڃر هڪ
ڪٿا ٻڌايائون.

ڪٿا. يادون جي ڪل ۾ هڪ داس نالي راجا ٿيو آهي.
ان ڪاشي هي راجا هي ڌيءُ ڪلاوڻي سان شادي ڪئي.
ڪڏهن رائيءَ وٽ ويو ٿڌهن رائيءَ چيس تہ توهان ڪرو ڌارڻ
ڪو آهي يا نه. جيڪڏهن توهان ڪرو نه ڪيو هوندو ته
توهان سان منهنجي پرڻ نه ٿيندي. راجا هن سان گهڙو
پرڻ ڪرڻو لڳو پر هن نه مڃيو ۽ چيائينس تہ هيٺين ٻنهن
قسمن جي اسٽرين سان پتي ملاپ نه ڪري. (۱) جا استري
ٿر ۾ رھڻي (۶) پورو ڳڻي هجي (۳) ٽون ڪروڙي هجي
(۴) حوٽون ڪار رھڻي هڪ يا ٻڌي هجي (۵) پنجون
منهنجي پتيءَ سان پرڻ نه هجي. تنهنڪري جيستائين
تون ڪرو نه ڌارڻ ڪندين تيستائين تنهنجي ۽ منهنجي پرڻ
نه ٿيندي، ڇو جو تون ويٺا گامي ۽ اُٻوڙ آهين ۽ مان ترهر
چارڻي شد آهيان. ٿڌهن راجا استريءَ جي چوڻ تي ڊرواسا

سري لارائڻ هري اُبد يش (۵۵۳)
لرمل ڪٿي

پنڊت ايشور سنگهه جي منڊليءَ سوڌا آئي ويا ۽ اچي سوامي
جن وٽ رهيا. سوامي جن کي چيائون ته هاڻي هلي ڪنڪل
هر دوار ۾ رهو. تنهنڪري منڊليءَ سان ئي گهمندا ڦرندا
رشيڪيش پهچي ويا. سيارو اُتي رهيا. سنبت ۱۹۵۷ ۾
اُتر ڪاشي هليا ويا. اُتي رهيا. سنبت ۱۹۵۷ ۾ اُتر ڪاشي
هليا ويا. اُتي سنتن کي نتوان سندن (سار و ستوءَ جو بيان)
نالي گرنت پڙهائيندا هئا، ۽ ست سنگهه ٿيندو هو. موٽي
سياري ۾ رشيڪيش اچي ويا. جهاريءَ ۾ ڪن جي ڪٽيا
بنارائي اُهر رهيا. هڪ وڏي سور، هڪ ننڍي پٿر تي ۽
هڪ اڌ لوئي ايترو ئي ڪپڙو رکندا هئا. ڪڇ ڪنو ڪو نه
ڪندا هئا. سياري ۾ هميشه رشيڪيش ۾ رهندا هئا. اولهاري
۾ ڪڏهن ڪنڪل ڪڏهن اُتر ڪاشيءَ ۾ ويندا هئا. سنبت
۱۹۵۹ ۾ اُتر ڪاشيءَ ويا هئا. اُتي سوامي رام تيرت اچي کين
گڏيو هو. سو سوامي جن جي ڌار نا (استني) ۽ گفتگو ٻڌي
خوش ٿيو. گهڻو وقت ويهي ست سنگهه ڪيائين.

اُتي رهي موٽي ڪٿيءَ ۾ رشيڪيش جهاريءَ ۾ اچي
رهيا. اُتي پهر اُتي ويدانت ويچار ٿيندو هو. وهندوار ڪ
ڳالهه اُتي نالي مائر به ڪانه هئي. سنتن جي پُرونا سان چپ
چپيءَ جي ڪٿا شروع ڪيائون. ٻه سال ڪٿا هلي. ٽئين سال
سوامي جن مانجهه وار جي ڪٿا شروع ڪئي.

جڏهن ۱۹۶۶ ۾ هر دوار جي اڌ ڪنڀيءَ ۾ پاڻ ڪنڪل جي
ڪٽيا ۾ اچي ويا تڏهن گهڻا پندارا ٿيندا رهيا. چار مهينا
ڪنڪل ۾ رهيا. سنتن کي پنڊتسي پڙهائيندا رهيا. انهي
وقت هتي داس چيٽن ديو جي ڪٽيا ۾ رهندو هو. اُتان
پنڊاري تي لرمل ڪٽيا ۾ سڀيئي سنت ويا. انهن سان
بلديو هري ۽ هتي داس به لرمل ڪٽيا ۾ آيو. انهي وقت

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۵۱) مهاراجا ستيه ورت

آهي - دڪي الهيءَ ڪري ٿيو ته مون اي خبر وٺي مهاراجا ۽
ڪنيا جو ارادر ڪيو آهي ۽ هلي هڪي پنهنجي ديس
۾ وٺي اچي هڪ کان معافي گهران - راجا سري رت گهڻا ساڌو
پراهمڻ، وزير، امير پاٽسان وٺي وڃي کائولس معافي ورتي
۽ پنهنجي راجڌاني ۾ وٺي آيس - هوڏانهن وري ڇنڇر به
پنهنجي پتا سورج نارائڻ ۽ پڳوان وشنوءَ ۽ لچمي جي ڪي پاٽ
سان وٺي آئي آيو - ۽ هن (ستيه ورت) جي استري جا ڪروڙ
ٽي هڪي ۽ هن جا جيترا هيرا، جواهر، پدارت هئا سي سڀ
سندس اڳيان آڻي رکيا - ائين سورج نارائڻ کان مهاراجا ستيه
ورت جي پهرين مهاراڻيءَ پنهنجو امانت رکيل سندر سروي
هوڻي ورتو ۽ پنهنجي پتيءَ جي چرڻن ۾ بهڻي - سڀني جي
آڳيا انوسار ڇنڇر مهاراجا ستيه ورت جي پهرين پيو ۽ معافي
گهريائين - ۽ سڀني چيو ته جيڪو ڏنڊ وٺيو سوڏيوس پر
معاف ڪريوس - اسين وچ ۾ ضامن آهيون - مهاراجا ستيه ورت
چين ته ڇنڇر هميشه لاءِ وري ڪنهن کي به دڪ نه ڏئي -
اهڙي ڀرتنگيا ڪري ٿڌهن معافي ڏيندو سانس - ڇنڇر چيو
ته ڇڱو جيڪو هيءَ ڪٿا ٻڌندو ته انجي ساڍي ست
وڙهي ساڍين ستن گهرين (پهر) ۾ لاهي ڇڏيندس - اهو
ڏينهن آرتوار جو هو ۽ سورج پڳوان به آئي ويندو هو - راجا به
سورج وٺي هرو - تپڪري نيم ٿي ويو ته آرتوار ڏينهن اها
ڪٿا ٻڌائي وڃي .

هڪڙي ڏينهن پريمين پُرن ڪيو ته مهاراج! جي پنج
وشيون آهن سبد - سپر ش، روپ، رس، گند، انهن ۾ بلوان
ڪهڙي آهي؟ سوامي جن چيو ته هڪڙو مهاڻا پورو پورو
ونراڳي هڪڙي شهر ۾ آيو - ماڻهن جي منجهس گهڻي شردا
ٿي - گهڻن سندس شش بطا جو ارادو ڪيو - مهاڻا چين ته

سري نارائڻ حري اُڀريش (۵۵۰) مهاراجا ستيه ورث

ڪل ڇو پتو ڪونهي ٽيهڪي ڇڏي ماليا ڀيرائي ميهڙو ٺالو
ندلار ڪيو آهي ۽ ڪنيا کي ٻيهڙي ناليءَ سوڌو شهر
ليڪالي ڏنا. ڪنيا ايترو اُٿل ۽ ٻائڻ تي نه ٻيهڙي ٻئي ڇو
ٿياڻ نه ڪيو. اُٿل ٽوٽي ٻيهر سان هڏي شيوا ڪرڻ لڳي
۽ ٻن ٻن هڏي سٺ شوا ڪندا رهيا. ڄم ٻن سن رهن.
ايتري ۾ ڇو مهيا نه گذري ويا ٽڏهن ڇڏي حورس ڪول
عليو. هتي ڪٿي سندس اُٿل ٿيو. ٻاڻڪي ٻاڻي سمجهي
ٻيهڙي ٻئيءَ سورج نارائڻ جي شرڻ ۾ ويو. سورج نارائڻ
کيس وٺو ۽ جي شرڻ ۾ وٺي وڃي اچي ۽ وٺو ۽ جي
چرلن ۾ وٺو. ٽڏهن اچي ۽ ڄم نه هڏن ٺهڻ لڻ مهاراجا
ستيه ورث کان معافي نه گهري ٽڏهن ٽڏهن مان نه ٿوڪي معاف
نه ڪندس. ڇڏي ڇو نه ٺهڻ هڪي ڇو ٺهڻ ڪرڻ
لاءِ مان تيار آهيان، پر تون موليٰ سان گڏجي هل. ۽ جيڪي
ڀدارت مون ڪم ڪيا آهن سي ڀدارت مان ٺهڻي وري وري
ڏيندو سانس. اچي ۽ جي ڄم نه سري ورث راجا ٻيهڙي
ڪنيا سوڌو مهاراجا ستيه ورث کي ديس ليڪالي ڏني آهي.
هيستائين اُٿل راجا نه معافي نه وٺندو ٽڏهن مان نه معافي
ڪانه ڏيندو سانس. ڇڏي ڇو نه ڇڏي مان سري ورث راجا کي
نه ٻاڻڪي وٺي اچندس ۽ ٺهڻ نه موليٰ سان هل. اٿن جي اُٿو
هٿن ۽ ڇو ۾ ستيه ورث جي ٻيهر ٻيهر ايتري هئي ۽
راجا جو سمندر کان ڏنل ڏن ڀدارت رکيل هئا، تنهن ٻن سوڌاڻ
ٺي سري ورث راجا جي ديس ۾ ويو ۽ راجا کي ٻيهڙو مال
ٻڌائي مهاراجا ستيه ورث جي سڀ ڪٿا ٻڌائينس ۽ ڄاڻينس
نه اُٿل راجا ستيه ورث ٺهڻو نالي آهي. سري ورث
راجا سڀ مال ٻڌي دڪي نه ٿيو، خوش نه ٿيو، خوش ٿيو
ڪري ٿو جو مهاراجا ستيه ورث ٺهڻي ڪنيا کي وري

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۴۹) مهاراجا ستيه ورت

پرتگيائون پاليون آهن تن مان به پاليدس . توکي وڌو ڪونه
چوندس . جڏهن مهاراجا دسرت پٽ جو وچورو سنوءَ پنهنجا
پران ڏنائين پر ڪيڪي کي ڏنل وڃن پالي ”ستيه پرتگيا“
چوڻائين ۽ پگوان سري رامچندر جي پيڇڻ ڪي لبڪيش
ڇيو هو . جڏهن لڄمڻ جي مورچا تي پيو تڏهن پگوان
رامچندر جي چيس ته لڄمڻ آت . منهنجي پرتگيا تڏهن پوري
ٿيندي جڏهن تون ميگهناٽ کي ماريندين ۽ مان راوڻ کي
واري پيڇڻ کي لڌڪا جي راڄ گدي ڏيدس . انهيءَ طرح
مهاراجا يڌشتر ڪنٽيءَ جي وڃڻ سڄي ڪرڻ لاءِ درويٽيءَ
جي پنجن سان شادي ڪرائي ۽ وڃڻ جا ٻڌل ٿي پانڊو
سڀا پر اُگهاڙي ٿيندڙ درويٽيءَ کي ڇڏائي نه سگهيا ۽ نند راجا
جي ڪنيا ودياوتي سويرور پر سه پرت کي ٿي جڏهن مالها
پهرائي . نارد رشي گهڻوئي سمجهائين ته هنجي عمر تمام
ٿوري آهي پر هن ڪنهنجي ڳالهه نه مڃي . پنهنجي پرتگيا
پالائين ۽ ساوٽريءَ وانگر پرت راجا کان پتيءَ جي رکيا ڪيائين .
۽ ستگرو نيغ بهادر جي ڪشميري براهمڻ سان پرتگيا ڪئي
هئي ته مان هندو ڌرم جي رکيا ڪندس . تنهنڪري پنهنجو
سر ڏيئي هندو ڌرم جي رکيا ڪري پرتگيا پالي . اهڙيءَ
طرح گهڻن مهاتمانن پنهنجو سڄو وڃڻ نه ٿورو . حقيقتاً هندو
ڌرم نه ڇڏيو . گهڻا ڪشت ، پڻ ، لوپ سهي به ڪاٽڻ نه ٿي
هندو ڌرم پالائين . اهڙيءَ طرح جڏهن ستيه ورت چنڊر
ڏيوتا کي جواب ڏنو تڏهن چنڊر موڳو ٿي پيو ، جو جو هن
کي سٺ ورهيه ڏک ڏيندي ڏيندي گذري ويا هئا . ڇهه
مهينا باقي رهيا هئا . جڏهن سويرور پر ستيه ورت اچي ويو
تڏهن راج ڪنيا کيس جڏهن مالها پهرائي . چنڊر جي پرت نا سان
ڪنيا جي پتا راجا پنهنجي ڪنيا تي ڏاڍو ڪروڙ ڪيو .
چيائينس ته تو مالهيءَ جي گهر پر رهڻ واري کي چنهنجي ذات

سري نارائڻ حروي اُپديش (۵۴۸) مهاراجا ستم ورت

پورايندس. پر مهاراجا نه مجبور ۽ چيائينس ته مون تي ڇهه چور
جو ڪوب آهي. مونکي الڪ ڪٽ ڏنا اٿس ۽ آئينده
نه ڏيندو. منهنجي پٺيان تون به اڪليف پائيندين. اهڙي طرح
هنڪي سمهڻا پائين پر راج ڪيا چيو ته مان پتورا ٿيندس.
تو هالتي واسطي ۽ پنهنجي ڌرم واسطي ڪٽ ٺهندس.
جيترو تي سگهندم تيترو مان توهان جا ڪٽ دور ڪندس.
اهڙا ويچار پريا وڃن جي ڇڏهن هو ۽ هلي ويئي ڏهن ڀاس
ڳڻهي روت پر ڇهه آيو ۽ مهاراجا کي چيائين ته تون راج ڪيا
پاڻڻ جي خوشي نه ڪجانءِ. مان وڏو ڪٽ ڏيندوسان ۽
ڪيا تي نه سندس مائا پٽا کي ڪاوڙائيندس. نه ته انهيءَ طرح
سيا لڳرائي، سوکي وڏو ٺٽاءِ، توکي مان هر طرح سڳي
ڪندس. اهڙا ڳڻا لوڻ يا دٻ ڏيکاري سامهه ڏار، بند،
دلد لپٽن سان ڳڻو سمجهيائينس. پر مهاراجا ستم ورت سم
تي قائم رهيو ۽ چيائينس ته اڳين ڌرمائين والڳر سم
هي پر لڳا ٻالهندس، چئن مهاراجا هر شجدر وسامتر رشي
کي ڏيکڻا ڏيئي هي پر لڳا ڪري پنهنجي پٽ، استويءَ ۽
ڀاڳي وڪڻي پنهنجو ڌرم ٻالو، وڃن نه پورا پائين ۽ هنن
مهاراجا شويءَ سر ناگت جي رکيا واسطي پنهنجو ماس اڀڙ ڪيو،
پر سڄي پر لڳا نه پورا پائين ۽ راجا پنج ناون ڀڳوان کي اڏائي پر
زمين ڏيئي هي پر لڳا ڪئي ۽ گروءَ شڪر آڃار به جي منع ڪيو
تي به نه سمجھو، ٻاڙال هليو ويو، پر پنهنجي پر لڳا پالن ڪيائين.
نه ڏيئي رشيءَ پنهنجي دشمن ڏند کي جڏهن اڳي هڪ ڀيرو
سندس سر نه لائو هو تنهنڪي به پنهنجي پر لڳا انوسار پنهنجون
هڏيون ڏيئي پيئجي پر لڳا پالي. انهيءَ طرح وسنت
رشيءَ پر لڳا ڪئي هئي ته مان هن ڏسندس تنهن جو لڏس.
انهي پر لڳا انوسار پنهنجي سڙ پٽن جي مرڻ تي نه چتري
ويس پر آيل وڏامتر رشيءَ کي راج رشي ڪوٺو، پر هر رشي
نه ڪوبائينس. ڇهڙيءَ طرح انهن پوڄهه رشن ۽ راجائين

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۴۷) مهاراجا ستير ورت

سمندر ديوتا ظاهر ٿي راجا کي چيو ته جهاز تي سوار ٿي پنهنجي استريءَ جي پٺيان پئ. هنجي ڳولا ۾ جيڪو خرچ ٿيندو سو مان توکي ڏيندس. جيڪڏهن ڪنهن وقت ڪو ڌڪوڏ ٿئي توکي مون ۾ ڪيرائيندو ته مان توکي ٻڌڻ ڪونه ڏيندس تنهنجي هر طرح رکيا ڪندس. ائين چئي گهڻا جواهر ڏنائينس. هوڏانهن هو ڇنڇر وارو جهاز پتور تا جي چورائڻ ڪري سمندر ۾ اٽڪي پيو آخر جڏهن ان پتور تا جو پوڄن ڪري ڇوڙ ٿي سمندر ۾ جل وڌائون تڏهن جهاز هليو. هوڏانهن راجا ڪنار وٺي ڪنارو ڏيئي وڃي رهيو هو، ته اهوئي ڇنڇر وارو جهاز اڳيان اچي ويس. انهيءَ ۾ سوار ٿي پنهنجي استري ڳولڻ لڳو. ڇنڇر جهڙي ڇهت سڃاڻس ته هي راجا ستير ورت آهي ۽ خيال ڪيائين ته اڄ رات جو هنکي سمندر ۾ ڪيرائيندس. پر پوريائين هنکي سمجهايان ته مان ڇنڇر آهيان. هيءُ تنهنجي استري آهي. هن سان ملي وٺ. مان توکي ٻيا به ڌڪ ڏيندس ته ته هاڻي به مونکي وڏو بلاءُ. استريءَ راجا کي سڀ ڌڪ ٻڌايا ۽ چيائينس ته مون پنهنجو اصلي سرويچ ڀڳوان وٽ امانت رکيو آهي ۽ هي ڪارو سرويچ ڏانهس گهري ورتو اٿم، ڇو جو هي دشت لوڪ منهنجو ست پنگهه ڪرڻ لڳا هئا. اهڙيءَ طرح پنهنجا پنهنجا ڌڪ ٻڌائيندي سڄو ڏينهن راجا ۽ راڻي ڪٺا رهيا. رات جو دشت ڇنڇر راجا جو سڀ مال زوريءَ کسي کيس ڌڪوڏ ٿئي سمندر ۾ ڪيرائي ڇڏيو. راجا ٻڌو ڪين. لهرن ۾ لٽڪندو سمندر جي ڪناري تي اچي لڳو ڪناري تي ڪنهن راجا جو باغ هو. انهي جي مالهيءَ وٽ راجا اچي رهڻ لڳو. راجا ستير ورت پڳت هو. ڀڳوان جا گيت ڳائيندو هو. انهي باغ ۾ باغ واري راجا جي ڌيءُ جنهنجو نالو ڏينهن کانپوءِ سويهڙ هو سا گههڻ آئي. پڳون گيت ٻڌي ان تي موهت ٿي پيئي ۽ ٻار ٿي ڪيائينس ته سويهڙ ۾ توهين صاحب ضرور درشن ڏجو. مان اوهان صاحبن جي ڪلي ۾ ڄار

سري لارائڻ حري اُبديش (۵۴۶) مڃاراجا سته ورت

نه مولڪي وڏو ساء. نه نه توکي راڻي کان نه جدا ڪندس.
اُتي وقت لڳي آئي. راجا کي ڄاڻين ته تون ڏوڃ رڪه.
اوعان جي جدا ٿيڻ تي به پوڄاڻو ڏورم قائم رهندو. اهو به
تو هائڻي جي ٿيندي ۽ آرو وڌندو، راجا ڏهر جوان ٿي
مڃارائڻ کي ساڻ وٺي هليو ويو. هڪ بل ائين نه هڪ
بئي کان جدا ٿي ٿيا. مزوري به گڏجي ڪندا هئا. اتي
طرح گذر ڪندي ڪندي سمندي ڪناري تي پهتا. اتي
ڄڻاڻي سامان لاهڻ ۽ چاڙهڻ وارن مزدورن سان مزوري
ڪرڻ لڳا. اتي ڇهه ڇڪڙي واريءَ جو روپ ٻڌو.
هڪڙو ڄڻاڻ مال جو پيريل ڪناري تي اچي لڳايلن. ٻين مزدورن
سان گڏ هي بي به ان ئي مزوري ڪرڻ لڳا. ڪيترا ڏينهن
مزوري ڪندا رهيا. هڪ ڏينهن راجا کي بيت م سور پيو.
راجا لوڻو کڻي ٿورو ڪرڻ ويو. پسان ڇهه ڄڻاڻ هڪڙو.
راجا اچي ڏٺو ته ڄڻاڻ هليو پيو وڃي ۽ گهڻو ٻري لڪري
ويو. آهي. ٺڌهن ڇهه ڀريان آواز ڪيو ته مان ڇهه ڄڻاڻ
ٺهڻي استريءَ کي توکان جدا ڪبو آهر. توکي گهڻا نه
ڏيندس نه نه هينئر به موسڪي وڏو ساء. هيڏانهن راڻي کي
سندر ڏسي ڄڻاڻ وارا موڪل ٿي پيا. راڻي سورج لارائڻ جو
ڏيان ڪيو ۽ چيائينس ته مان ٺهڻي جي ڪل به مڃاراجا سته ورت
جي استري آهي، ٺهڻي جي لح رکو. ٺهڻي جي پتو نه ڏور
جي دور سان ٺهڻي جي سروب سورج لارائڻ وٽ امانت
رکيائين ۽ ڪاٺس ڪارو پيالو سروب کڻي ورتائين جنهن
ڪري ٺهڻي ڏور قائم رکيائين. ڪروپ جاڻي ڪوئي هن
وت نه ايندو هو. هيڏانهن راجا استريءَ جي وڇوڙي به ڏاڍو
ڏکي ٿيو. شوڪ ڪرڻ لڳو ۽ سمندي جو ڪنارو ئي ڪنارو
ڏيئي اتي هليو. اُتي وقت لڳي پر گهٽ ٿي ۽ ٺهڻي
بتا سمندي کي چوڻ لڳي ته توهين هن مڃاراجا جي رکيا ڪجو.

مان هڪڙي تي وهڻ جي آگيا ڏنائين . جڏهن چنڊر هڪڙي آسن تي ويٺو تڏهن لڇمي جيءَ کي آگيا ڏنائين . ٻئي سنگهاسن تي لڇمي جي ويٺي . جڏهن آسن کوليائون تڏهن چنڊر جو آسن خراب وستن جو نڪتو ۽ لڇمي جيءَ جو آسن اُتر وستن جو نڪتو . تڏهن ناري وڃي ويٺي ته لڇمي جي وڏي آهي . صفائي نه ٿي ويئي پر چنڊر ديوتا کي ڏاڍو دک ٿيو . هن مهاراجا ستيه ورت کي ڪاوڙجي چيو ته مان تنهنجي خبر وٺندس . ۽ لڇمي جيءَ مهاراجا کي چيو ته مان تنهنجي ۽ تنهنجي استريءَ جي ڌرم جي رکيا ڪندس . توهين گهٻرائڻو نه . دک اچڻ تي ڌرج رکجو . آخر ۾ توهانجي جيءَ ٿيندي . پوءِ چنڊر ديوتا مهاراجا ستيه ورت جي راڄ ۾ ڏڪار ڪري وڌو . رعيت ۾ فساد ڦهلايائين . قسمن قسمن بيمار بون وڌائين . گهڻا نقصان ٿيڻ لڳا . انهن ڳالهين کي ڏسي مهاراجا ستيه ورت پنهنجي استريءَ سوڌو ٿورا هيرا جواهرات قيمتي شيون وستري ۽ زور ڪٽي ذات ٿي رات ۾ پنهنجو راڄ ڇڏي نڪري ويو . چنڊر رستي ۾ هڪ درياھ ٺاهيو . جنهن تي ڪا وڏي ٻيري به ڪانه هئي فقط هڪ ٻونڊي جنهن ۾ هڪ ئي آدمي ويهي سگهيو ٿي اها آلي ڪناري تي مير بکر جي روپ ۾ چنڊر پاڻ اچي بيٺو . راجا ٻار وڃڻ لاءِ چيس . هن چيو ته منهنجي ٻيري ننڍي آهي . ان تي توهين ٻئي به ويهي نه سگهندا ۽ سامان به جدا ويندو . پاڻ سان نه رکي سگهندا . راجا چيس ته چڱو بهر يائين سامان پار ڪر . پوءِ اسين هلنداسين . مهاراجا سڀ سامان ٻونڊيءَ تي کڻي رکيو . پاڻ هڪ ڌوئيءَ ۾ ، مهاراڻي به بت تي ڪپڙن ۾ رهيا . هو ٻونڊي وٺي هليو . وچ درياھ ۾ وڃي چوڻ لڳو ته مان چنڊر آهيان . هاڻي هيءَ سامان به توهان کي نه ملندو . مون توهانجي راڄ ۾ اشانتي ڦهلائي آهي . مان توهان کي ڏاڍا دک ڏيندس . نه ته هاڻي

سري نارائن حري ابدیش (۵۴) اچمے ۽ چنڊر جو تڪراڙ
 بر هر لوڪ ٿاڻين ٻڌو هو. ڪنهن وقت اچمے ۽ چنڊر ڊبولا
 جو پاڻ ۾ اچي ٿو اچمي ڇو ته مان ڪنگال ڪي ٿي ڪري
 سگهان ٿي چنڊر ڊبولا جيومان شاعوڪار ڪي ڪنگال ڪري سگهان
 ٿو. ۽ هڪ ٻئي ٻروڙي هٿ جو نه لڪرار ٿن. چنڊر ڊبولا ٻروڙي
 نه مان وڌو. اچمي ٻروڙي نه مان وڌي. سم نه اچمي وڌي آهي،
 ڇو هر سيني ڪي سڪ ٿي ٿي ۽ ٻڳوان وڌو جا چرن شوي
 ٿي. ۽ چنڊر سيني ڪي ڊڪ ٿي ٿو، ٿڌي ڪري جو وڌو نه
 آهي. پر المومتي وڌائي ٻئي ڪي مٿاڻ ۾ آهي ۽ مارڻ
 ۾ نه وڌي وڌائي آهي ٿن ڊڪ ٿي ۾ چنڊر ڊبولا جي
 وڌائي آهي ۽ سڪ ٻڳاڻ ۾ اچمي ۽ جي وڌائي آهي. پر
 ٻنهي جو تڪراڙ وڌي ويو. ڊنٽن چنڊر ڊبولا جو پاسو ورتو.
 ڊبولا ٿن اچمے جو طرف ڪسو ٿي ڪري فصلو ٿي ڪن
 هو. گهڻو وقت همدو تڪراڙ هلو. همدتي فصلي ڪرائڻ
 لاء ڪنهن ٻڪه ٻاٺ رهه ڌرمانا ستواڙي مهاڻا ڪي ڳولندا
 رهيا. گهڻو وقت اڇڙو ڌرمانا نه ڪڏين. آخر سورج ولسن
 جي رڳوڪل ۾ هڪڙو مهاراج سته ورت هو، جنهندي
 استوي نه پتو ٿا هئي. انهيءَ جي ليح ٻوڙاب ڪري هڏي
 ڊس ۾ سڪ ۽ شاتيچ جو سامراج هو. باقي طرف سته ورت
 مهاراجا جي سرن ۾ آيا، انهي لاء نه ڪنهن نه طرح اچمے ۽
 چنڊر ڊبولا جو تڪراڙ لهي. مهاراجا سته ورت ڇو نه مان
 ٻڌمے ريت سان ڊس ٿاڻي ڊس. توهن ٻئي ٻڌمدي اڃا
 الومار انهن سنگهاس مان هڪڙي هڪڙي ٿي ويٺو. آسن
 ڪولڻ کان پوءِ جهن جي آسن ۾ سرشت ٻڌارت ڏولدا
 اهو وڌو سمهڙو ويٺو. مهاراجا هڪ سنگهاس هنن
 عواجن ڇڙب بهرايو. ۽ سو لوڪ آڌڪ شراب شن جو
 بهرايو. ننڍي ڪي ڪڙن سان ڊڪاڻائين. موٽي سيني
 ۽ صلاح سان چنڊر ڊبولا ڪي اڃا الومار انهن سنگهاسن

سچ سان ئي پُرسن ٿين ٿا. مها ديوار بتيءَ کي چوندا ته جڏهن سڀ پڇي سچ جي آسري رهن ٿا، تڏهن سڀ پاپ ڪوڙ جي آسري رهن ٿا. سچ ڌرم جو آسرو وٺي جيڪو به ڪم پُرش ڪريو سو سڦل ٿئي ٿو. سچ بولڻ سان هن لوڪ ۾ به سڀ پڌارت ملن ٿا. رشي ۽ سڌ ۽ گندرو به سچ جي ڪري ئي سڌي پائين ٿا. اهڙو جو سچ جو نيرت آهي تنهن ۾ سناڻ ڪرڻ پوئو آهي. ست جڳهه ۾ ڌرم جا چار پير هئا. تريت ۾ هڪ پير ناس ٿي ويو. دواپور ۾ به پير رهيا. ڪلجڳهه ۾ هڪ پير باقي رهيو آهي. ڪلجڳهه ۾ سڀ ڌرم پُرگهت ٿيڻ ڪنن آهن. سچ جي آسري پُرگهت ٿين ٿا. انهيءَ ڪري سچ جي پرائڻ ٿيڻ گهرجي. بڻارت بولڻ سڀني ماڻهن کي سڳو ڏئي ٿو. ان کي ئي سچ سمجهڻ گهرجي. ان کان اُبتي ڳالهه کي سچ نه سمجهڻ گهرجي. سڀئي پُرهه آهي پر پُرهه کان جدا ڪچ نه آهي. اهوئي سرشت آهي. انهي قس ۾ جو نسجو ويدانت ۽ گيانين چيو آهي. جو بول پنهنجي راجا انوسار آهي ڌرم ۽ اڌ ڌرم کان رهي آهي، ڪلياڻ ۽ سرب پُرشارت جي ناس ڪرڻ وارو آهي. انهي وچن کي ڪوڙ چوڻ گهرجي سچ بولڻ اهڙو گهرجي جو پيارو هجي. اُپريه سچ نه بولڻ گهرجي. ۽ پيارو ڪوڙ به نه بولڻ گهرجي اهوئي سنائن ڌرم آهي. سچ ۽ سمناءُ، اهنساءُ، ديا، تياڳ، ڪميا، ڌرم، لجا، تتڪيا، ابرڪا (حسد) کان رهي، ڌرتي (ڌبوج) ڌيان، متسر (اهڻڪار) کان رهي تيرهن سچ جا نشان آهن.

اها سڀا ئي ڪانهي جنهن پير مرد بزرگ نه هجن ۽ جي پير مرد سچ نٿا ڳالهائين سي پير مرد ئي نه آهن. جنهن سچ ۾ چل آهي سو سچ ئي نه آهي. جن مهاتمان ۾ ديا، ڪميا، سچ ۽ نپ رهي ٿو تن جي رڳو درشن سان ئي پاپ ڪپهه وانگر سڙي ٿا وڃن. مهاراج! سچي جي درشن سان ڇت شان ٿي وڃي ٿو. اهڙو ستيه برت راجا هو هجڻو سچ بولڻ

سري لارائڻ خري آبد يش (۵۴۲) الطام نه بارڻا

پتا لسجي ڪيو؟ ڪانون چيو نه اسان هي لسجي ڪيو نه
برميسر گدانون ڳيٽيون ڳيٽيون ڳيٽيون آهن، ٻيو نه مک نه اهو
آهي جهيهر برميسر چوڻ لاءِ ۽ سڄو وڃن ۽ ڇڏن، ٻيون سڀ گدانون
آهن، جيئن توڙا اڃو مک نه توڙا اڃو مک نه آهن پر گدا آهن.
ڇاڪاڻ ته ٿڪ وڃتا جي جڳهه ۽ وڃتا ئي اڇلائين ٿا.
توڙا اڃو مک وڃتا جي جڳهه آهن، ٻيو نه توڙا وڃتا وڃن ڪري
وري اسان کي ٻڪرا ٻو آهن. ٿورو ڇڏن لکن ٿا:-

پرومان:-

جيت مک نه ۽ اوڀر ۽ ٻن ٽاڻي دس ڪم

الڪ ايو ۽ ڄاڻي ٿي مک ٿڪا هاءِ.

[آسا وارو: ۱- ص ۴۷۳]

سڀني ڪاڻو چوڻ لڳا توڙا اڃي مک نه ٿو! ٿو! ٿو!!!
ٿو!!! راجا ٻڌي ڏاڍو اڇي ٿو ۽ چيائين ته مان آبلهه
ڪڏهن نه اسف پر ٿڪا نه ڪندس. استريءَ کي سڏائي
ڳيٽي ٽارلا ڪيائينس. استريءَ نه سڏي ٿي ٻئي مک نه سان
وقت گذارڻ لڳا.

سج ٿي پر اڄم حوروب آهي سج ٿي گمان ها افس
سروپ آهي. ويد نه سج حولي ڪئن ڪري ٿو. او اٽڪار
نه سج آهي. سج ويدن نه پر گهٽ آهي. پر ٻڌ مڪتي نه
سج ٿي آهي. لوڪ نه سج جي عي ٿئي ٿي. ٻيگوان
خٽار دن سج سروپ ٿي آهي. اٽها سج سان ٿي ملي ٿو. سج
ٿي پر ٿپ آهي. سج ٿي هن جڳهه حور مول ڪارڻ آهي
هي سڀ ڪم سج نه ٿي اٿس آهي. ڪوڙ ۽ ويچار ٿي استري
سان واسو آهي ٻئي ڪم نه ڪن ٿا. نه ٿو ٿا ۽ پتر ۽ عي لوڪ

سري نارايڻ هري ابديش (۵۴۱) انجام نه ٻارڻ

درليپ آهي. - درليپ وستوءَ جو ويچار ڪرڻ گهرجي. - راجا
چيو منهن جوئيءَ تي ڪهڙو ويچار ڪري رهيا هئا. - ڪانون
چيو منهن سرير ۾ به حصا ٿين ٿا. هڪ حصو پرش ٻيو حصو
استري. - پنج روپ حصو پرش ٿئي ٿو ۽ ٻاڻ روپ حصو
استري آهي. - استري سرير کان پرش سرير اُٿر آهي. - اسين
راڻو ويچار ڪري رهيا هئاسين ته پرمانا پرش وڌيڪ پيدا
ڪيا آهن ڪين زالون. - راجا پڇيو ته توهان انجو جواب ڪهڙو
سوچيو، توهان آدم شماري ڪئي؟ ڪانون چيو ته مهاراج!
اسان پرائم ڪال تائين ٿاڍي مشڪلات سان راڻو نڀي
ڪيوسين ته استريون ئي زياده آهن. چاڪا ته پرش هوندي به جي
استرين جي اڌين آهن سي به استريون آهن، جيئن استريءَ جي
اڌين هئڻ ڪري توهين به استري ئي آهيو. - راجا ٻڌي
ٿاڍو شرمندو ٿيو ۽ انهنڪي چيائين توهين وڃو، مان اوهانڪي
ڪونه ڀڳڙائيندس ۽ استريءَ جي اڌين تي استري نه
بطس. انهي طرح راجا بنا پڇڻ راڻيءَ جي سيني ڪانون کي
چڙي ڏنو. تڏهن راڻي وري انيڪ چرتر ڪرڻ لڳي ۽
قاسي ڪٽي مرن لڳي. - راجا جو موه وري وڌڻ لڳو ۽
ري ڪاڻون کي اڳئين دستور ڀڳڙايائين. وري ڪاڻو
کي وانگر سمهي پيا. وري راجا پڇيو ڇو، رات جو ڪين
سمهيا هئا ڇا؟ انهن چيو ته اسانڪي نند نه آئي، ساري رات
باغ ٿي ويئي ڪيوسين راجا پڇيو ته رات جو ڪهڙو نياڻو
يئي ڪيو؟ ڪانون چيو ته رات جو منهن جي اندرين تي
ويچار ويئي ڪيوسون ته پرمانا مڪن کي وات گهڙا لڳايا
ن يا گڏائون. راجا پڇيو ڇا نڀي ڪيو؟ پرميسر هڪ هڪ
نه ۽ هڪ هڪ گڏا سيني کي لڳائي آهي. تڏهن ڪانون
نه راول کي ڏهه منهن هئا ۽ گڏا هڪ هيس. اهو ڪو
چي نه آهي ۽ نير ڪونهي. تڏهن راجا چيو پوءِ توهان

شري نارائڻ حوري ابديش (۴۰) گهرو نند مان نه ٻڌائڻي
 ڪاڪ پسنده نائين وڃي پيٽا. هن اٽو ڪارڻ ٻڌيو. لوڪن
 سڀ ڪارڻ ٻڌايس. ڪاڪ پسنده پنهنجي شس کي موڪليو
 ۽ چيو ته تون وڃي سيني کي ڇڏائي اڃ ۽ ٻار ڪاڪ پسنده
 تن برکت ملائي گر ٿي ويو. هاڻي سڀ ڪانو اچي ويا. راجا
 راڻيءَ کي چيو ته سڀ ڪانو اچي ويا آهن، هاڻي ٻڌاءِ نه ٿي
 ڪئي. راڻيءَ چيو ته پهريائين اٽيڪي ڪارائي نه ڪرانو.
 تڏهن راجا مکيه ڪانون کي سڏائي چوڻ لڳو ته توهين ڇا
 کائيندا؟ ائين چيو ته رات جو ذات وارن کان اچي سونو
 صوح جو عمر ڏينداسون. راجا چيو ته جڳو. صوح ٿيڻ سان
 راجا ائين کان پڇيو ته ڇا کائڻ جي مرغي آهي؟ ائين ڪو
 جواب نه ڏنو. ويٺي ويٺي سمڙي پيا. راجا چيو ته اوهان کي
 هفت جو پڙ ڪولڻي ڇا، جو سمڙي پيا آهيو؟ رات جو
 ڪن سمڙيا ڇا؟ ائين چيو ته رات جو سمڙياسين ڪين
 نههڪري هاڻي بند پئي اچي. کائو به نٿو وٺي ۽ چوڻ
 لڳا ته پهريائين ڪڏهن ڪونه ڇوڙي، طرح ڪنا ٿاسين.
 هاڻي وڏن ڀاڳن ڪري ڪنا ٿيا آهيون، مڪون عسي
 زهريلون هونديون آهن سي نه کڏ ٿي ماکي ڪني ڪنديون
 آهن. پرند (جيٽ حوالو) نه ڪا ٿي ٿا سي نه مصري
 ٺاهين ٿا. سورات جو اسين ويچار ڪري رهيا هئاسين ۽ نه
 نه ڪٽسون. نيڪ اسان کي ماريو. راجا چيو ته ڪهڙو
 ويچار ڪري رهيا هئا؟ هن چيو ته مهاراج! توهانجو ائين
 ويچارن سان ڪهڙو مطلب. پنهنجا پنهنجا ويچار ڪر ٿو
 ڪڍمڪي ٻڌائي؟ ۽ توهن اڌ ڪاري نه نه آهيو. راعيتيءَ
 ويچار ڪيون اڌ ڪاريءَ کي ٻڌائڻا آهن. راجا کي ٻڌڻ جي
 ڏاڍي خواهش ٿي ۽ وري وري چيائين ته مان اڌ ڪاري
 ٻڌندس، مون کي ٻڌايو. ڪالون چيو ته اسين سڄي رات منهن
 چوليءَ جو ويچار ڪري رهيا هئاسين، جو ته منهن هنر

سري نارائڻ هري اُبديش (۳۹۵) ست پرنگيه جي ڪٿا

ڏسي، ويچار ڪرڻ تمام ضروري آهي. تڏهن راجا هنجي
سکيا کي مڃڻ لڳو. ڇر پرش ست پرنگيه ٺٽو ٺٽي اُن جو
منش جنم نسل آهي. لوڪن ۾ به هنجي ننڍا ٿئي ٿي،
جهڙيءَ طرح :-

ڪٿا :- هڪڙي جوان راجا جي گهر ۾ خوبصورت استري
هئي. هن انيڪ هار پاوسان راجا کي پنهنجي وس ڪري
ڇڏيو هو. راجا هر وقت راڻيءَ جي اڏين رهندو هو. جيڪي
راڻي چوي، پوءِ اهو ڀلو هجي توڙي ٻرو، سو راجا مڃي.
هڪڙي ڏينهن گرميءَ جي ڏينهن ۾ راڻي محل ۾ وڻ جي
هيٺان مڇي وڇائي سمهي پيئي ۽ اڻ لڳي ويس. ايتري
۾ هڪ ڪانو اچي ان وڻ تي ويٺو ۽ راڻيءَ جي منهن کي
تڪي وٺ لٽائين. جو ڪڇ وات ۾، ڪڇ نڪ ۾ ۽ ڪڇ
اکين ۾ وڃي پيئي. وٺ جي وات ۾ پوڻ ڪري راڻيءَ کي
آلتيون آيون ۽ ڏاڍي خراب حالت ٿيس. راڻيءَ کي ڏاڍو
غصو لڳو ۽ سڀ ڳهڙا لاهي ڪاوڙ جي ويهي رهي. راجا کي
بتو لڳو سو آيو ۽ راڻيءَ کي سڏيائين پر هن ڪو جواب ڪونه
ڏنو. ڪروڌ ۾ ڏسي هنکي ميڙ منٿ ڪرڻ لڳو. پر راڻيءَ
نه مڃيو. چيائين ته ڦاسي ڏائي مرنديس. راڻيءَ تي ڪانو
ائين وٺ لاهي وڃي ۽ ان کي سزا نه ملي! راجا چيو ته جو
ڏنڊ چوڻ سو ان کي ڏجي، پر پتو به هجي ته ڏنڊ ڏجي.
خير آهي ته ڪهڙو ڪاڙو هو. راڻيءَ چيو ته نه، ڪانو ذات
کي ڏنڊ ڏيڻ گهرجي. نه ته مان مرنديس. راجا راڻيءَ جي
وس تي چوڻ لڳو: چڱو، سڀني ڪانون کي ڦاسائي ماري
ڇڏيندس. تڏهن راڻي اٿي ۽ پرسن تي راجا سان ملي.
صبح ٿيڻ سان راجا حڪم ڏنو ته ڪانو ذات کي پڪڙيو.
انعام ڏنو ويندو. سڀ ڪانو پڪڙيا ويا. باقي جهڪي رهيا
تن لاءِ وڏا انعام آڇيائين. انهي دستور پڪڙيندي پڪڙيندي

سري نارائن ھري ابدیس (۵۳۸) اکين سان ڏسي ڊوچار ڪجي
 ٻيو آهي - ٺڏهن راڻي ڏاڍي ھيران ۽ لڇي ٿي - وزير ھو
 ھڱو، مان اٽڪي ٻه ڏسان ٿو نه ڪير سمھو ٻيو آهي - ٻوہ
 وزير اوکرن کي سڏايو ۽ چو ته ھڪي آھستي آھستي
 پلنگ تان لاهيو - ھڪي لائون ٺه جاڳي ٻيو - ڏٺائون ته ڦل
 جي سڃا وڇائڻ وارو ٻڌو لوڪر آهي - ھو وزير کي ڏسندڙ
 ٿي ڏجي ويو - وزير چيس ته تون راجا جي سھتا ٿي جو
 سمھو ھوئن، اھڙي ۽ ريت تون روز سمھدو آھين؟ ٺڏهن
 هن ھو نه مھاراج، مان روز سمھدو نه آھيان، اڄ ٿي سمھو
 ھوس - منھنجي من موٽي ڏاڍو سنايو ڪھڻ سالن کان سمھدو
 من ھائيندو ھو ته مان سھتا ٿي سمھان - اڄ منھنجو من
 روڪجي نه سگھيو - مونکي ڏاڍو تنگ ڪجانئن - ٺڏهن ھم
 نه جڳو، ٻڌو ٿو آھيان مرڻو نه آھينتي به اٿم - راجا مار ٿي
 ٽپندو ٻيو ڇا ڪندو؟ ھڪڙو ڏينھن آئند نه ولان - اھڙو
 ويچار ڪري سمھڻ لڳس ته مثال ٿي نه راجائي ڪٻڙا ڪري
 سمھان نه من کي چڱي ۽ طرح ڏي آهي - سمھيس نه ھڪڙي
 منٿ به ٿيند آهي ويو، پٺو ڪونه ٻيو - منھنجي من جي راجا
 ٻوري ٿي آهي - ھاڻي سنڌڪو مونکي ماريو - وزير ھو ھڱو،
 ٿو راجا ڇا ڪٻڙا نه پاتا ۽ پلنگ ٿي نه سمھين، پر لٽا وئي ۽
 راڻي ۽ سان جو سمھين؟ ٺڏهن هن ھو نه ھي وزير! ٽوھن جو ڇا
 نا - لٽا وئي نه منھنجي مائا آهي - لٽا وئي ۽ جي سامھون پٽا
 مان پلنگ ٿي ٻيو ڪئن رڳو سگھان ٿو - مان سمھي ٻيس،
 مونکي نه ڪا به ڪا ڪا ڏھي نه ڪير آيو، ڪير ويو - ھاڻي
 جيڪي ڪرڻ اٿو سو مون سان ڪريو - سمھو ته مان ٻيڙو ھوس -
 ٺڏهن وزير ھو ته ڏاڍو مھاراج! ھيءُ نه ار اُٻاڙي آهي، ڇو
 ھڪي تنگ ڪيو ھو - ڇت ڪنھنکي تنگ نه ڪري، ڇو ڪڏھن
 ھڪي مارو ھا ته به پات ٿئي ھا ۽ ماڻھن به ڪلا به ٿئي ھا -
 ٻيڙي ڪري مان حوان ٿو نه ڪئن سان ٻڌي، اکين سان

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۳۷) گهري نند مان نه جاڳائڻ

راجا کي زور سان پيرون ڏيئي اُٿاريو. جڏهن راجا جاڳيو ۽ ڏٺائين ته سڀني واريون نه چار راڻيون ۽ نه چار پٽر آهن تڏهن ڏاڍو دک ٿيس. چيائين ته مونکي ڪنهن جاڳايو آهي. سامهون ڏٺائين ته وزير اينو آهي. تڏهن راجا وزير تي ڏاڍو ڪروڙ ڪيو ۽ چيائينس ته توکي منهنجي حڪم جي ڪا شهر نه هئي ڇا؟ وزير چيو ته مونکي خبر هئي. پر اوهانجو راجڪمار مري ويو آهي، انڪري توهانکي جاڳائڻو پيو. راجا چيو ته هتي منهنجو ڊڪڙو پٽر مئو آهي، پر تنهنجي جاڳائڻ ڪري منهنجون چار سندر راڻيون، چار راجڪمار ۽ سرگه جو راج ناس ٿي ويا آهن. وزير چيو مهاراج! اهو ته سڀو هو. راجا چيو ته هيءُ به سڀوئي آهي. هي وزير! اڄ توکي معاف ڪريان ٿو، آئينده توکي منهنجو حڪم ڪڏهن به نه ٿارڻو آهي، ڇاڪاڻ ته راجائن کي نند اچڻ ڏاڍي مشڪل آهي. ليلائونءِ ٻڌ ساگر وزير کي هيءُ ڪٿا ٻڌائي ۽ چيو ته پتا مونکي ٻارنبار سمجهايو هو ته نند پر سمهيل پٽيءَ کي نه جاڳائڻ گهرجي.

راڻيءَ چيو ته وزير صاحب! توهين ڏسيو، هيءُ خود راجا صاحب جي ڪٿ آهي. راجا کانسواءِ ڪوبه ٻيو رڪي نٿو سگهي ٻاهر پهرو لڳو پيو آهي، اندر ڪو پڪي به اچي نٿو سگهي. انڪري مان ڪنهن به شڪ شبهه بنا سمهي پيس. راجي وڃن ٻڌي وزير راجا کي چيو ته ڏسو مهاراجا! هيءُ ليلائونءِ نه بلڪل شد ڏيوي آهي. پلنگ تي توهانکي سمهيل سمجهي پاڻ به سمهي پيئي. هنکي ته ڪو پٽو ڪونه پيو ته ڪير سمهيو پيو آهي. هيءُ ته شد ٿي شد نڪتي. هن کي مارڻ ڏاڍو پاپ هو. پوءِ راڻيءَ کي راجا جو درس ڪرائي چيائين ته ڏس ته راجا صاحب ته اندر ويٺو آهي، پلنگ تي نه پيو ڪو سمهيو

سري نارائڻ هري ابد يس (۵۴) ڏنل ڳالھ ڇو نه وڃار ڪجي
 نه اٿار بومالس، ڇو منهنجي پتا مولڪي جو نه ڏهري نند
 مان پنهنجي پتيءَ کي ڪڏهن نه ڇڏائين، ڇاڪاڻ ته راجا
 لوڪن کي ڏهري نند اچڻ ڏاڍي ڪنن آهي. ڏاڍي مشڪل
 اچي ٿي. الهئي ڪري ڇڏائڻ چڱو نه آهي. سڪا ڏيڻ وقت
 مولڪي هڪڙي ڪتا به ٻڌائي هئائين، ڇا مان توهان کي
 ٻڌايان ٿي.

ڪٿا: هڪڙو راجا هو، جنهن کي هڪڙوئي پٽ هو.
 راجا هنڪي پوراج (نخس حوراف) ڪري ڇڏيو هو. هڪڙي
 وقت ان راجا کي ڪنهن دشمن چڙهائي ڪئي. ڏاڍي ٻڌ
 لڳي، ڇا ڪي ڏينهن هلي. نيٺ راجا دشمن کي سوڀ
 پالي. پر راجا ۽ سندس پٽ پڻ ڦڙجي پيا. راجا اچي
 چوڪري جون دوائون ڪيون ۽ پنهنجي لاءِ راجا ڄمڻ نه
 ٿراليءَ ۾ مون نند اصل ڪونه ڪئي سو مان هاڻي ٿي ڏينهن
 سمهندس. ڪونه مولڪي نه اٿاري. جو اٿار بندو انڪي مان
 قتل ڪرائيندس. راجا دروازا بند ڪرائي سمهي پيو. به
 ڏينهن گذري ويا ته نه راجا ڇڏيو ۽ نه ڪنهن انڪي ڇڏيو.
 ٽن ڏينهن سوار صبح ڇو راجا جو پٽ مري ويو. سڀ
 روڻ لڳا ۽ چوڻ لڳا ته راجا کي ڇڏيو، پر ڀڙ ڪري ڪو
 ڪونه پيو ڇڏائي. ٽڏهن راتين کي روڻندو ڏسي وڙير کي
 ڏيا آئي ۽ راجا کي ڇڏائڻ ويو. ڇڏائڻ جي گهڻي ڪوشش
 ڪيائين، پر راجا نه ڇڏيو، جو نه هو سڀي جي سڪ ۾ لڻ
 ٿي ويو هو. هڪي سسو آيو هو ته مان ڀنڊر آهيان ۽ منهنجون
 ٻار تمام سندر پٽرائيون آهن جي مويان گهڻو هاس پلاس
 ڪري رهون آهن ۽ منهنجا ٻار راجڪمار تمام سندر ۽
 آگاهڪاري آهن ۽ راج ڪاريءَ جيءَ طرح هلائي رهيا آهن
 تنهن ڪري ڪا به خت نه آهي. اڙي سڪ روڻ ۾ وڙير

ٻو ٿڳيا جو

نه آهي. اهڙي سوچ ڪري هوءَ به پنهنجو دِشالو ڪٽي سمجهي ۽ گهري نند اچي ويس. جڏهن راجا پوڄ آيو ۽ ڏٺا ته ليلائوئي ڪنهن ڌارئي مرد سان سمهي پيئي آهي، تڏهن راجا کي ڏاڍو ڪروڙ آيو ۽ ترار ڪڍي ماريائين ٿي ته وڙ جا وچن ياد پيس ته ڏسي به ويچار ڪري پوءِ ڪير ڪجهه جهت پٽ وزير کي سڏايائين. چيائينس ته ڏس ته منهنجو راڻي ليلائوئي، جنهن هن ڏينهن اڳي ٻرويش به ڪيو هو اڄ وري ڪنهن ڌارئي مرد سان سمهي پيئي آهي. هنکي ترار هٿان يا نه. وزير چيو ته مهاراج! هاڻي ويچار ڪريو. راجا چيس ته تون ئي ويچار ڪر. وزير راجا کي هڪڙي ڳيٽ ڪمري ۾ چڪر لڳرائي وهاري ڇڏيو ۽ ٻانهين کي سڏايائين. انهن کان پڇيائين ته توهانکي پتو آهي ته راڻي ڪنهن سان سمهي پيئي آهي؟ انهن چيو ته ۱۰ بجي کانپوءِ اسانکي راڻي اچڻ جي اجازت نه آهي جنهنڪري اسانکي پتو ڪونهي. تڏهن وزير داسين کي چيو ته هيءَ جا راڻي سمهي پيئي آهي انکي گهڻي ڌرج سان هيٺ لاهيو. راڻيءَ کي هيٺ لائائون ته اُنجي نند کلي پيئي. ڏٺائين ته وزير بيٺو آهي. وزير چيو راڻي صاحب! توهين ڪنهن سان سمهيا پيا آهيو؟ راڻيءَ چيو، مئٽري جي! مان پنهنجي پتيءَ سان سمهي پيئي هيس. وزير چيو ته نه. راجا صاحب ته اڃا آيوئي ڪينهي. سچ ٻڌايو ته ڪنهن سان سمهيا پيا هئا. راڻيءَ چيو ته اڳي به ڪڏهن دفعاً مهاراجا پهر يائين اچي سمهي پوندو هو. انهيءَ طرح اڄ به پهر يائين اچي سمهي پيو آهي. مان به اچي هن سان گڏ سمهي آهيان. مهاراجا صاحب کانسواءِ هن ٻلنگ تي ڪير سمهڻ وارو آهي؟ وزير چيو ته سمهڻ وقت توهان ويچار ڪونه ڪيو ته ڪير سمهيو پيو آهي؟ راڻيءَ چيو ته گهڻي ويچار ڪير، اُتارڻ جا آڀاءُ ڪير، پر گهري نند مان نه آيا. گهري نند مان

سري لاراڻي هري ابدس (۴۵۵) بدچا گي ودي

ڪڏا ٻي ۽ راجا پوج جو هڪ ٻڌ ساگر نالي وزير هو۔
هو راجا پوج کي لڏي ٻڌ کان حڪمون سڃاڻون ڏيندو هو۔ راجا
پوج به هڪي ٻيا سمن ڪري مڃيندو هو۔ هڪڙي ڏينهن
ان وزير راجا کي حرم مهاراج! توهان کان راجڪڙي ۽ ٽي وڃڻ
الٻوء ڪر آڻاء نه ٿي وڃي، تنهنڪري توهان ڪا ڳالهه
حڪمن سان ٻڌي سا ڏئي ۽ ڏسي نه وڃڻا سا مڃي نه ڪندو۔
راجا ٻڌي حيران ٿيو ۽ چئائين ته اکين سان ڏٺو به ٻيو وري
وڃڻا جي ڪهڙي ضرورت آهي۔ پر وزير ڏاڍو هٿ ڪيو۔
راجا پوج جي سمجهه ۾ نه آيو ۽ پڇهندي انڪه ۾ ويهي ان
ڳالهه جو وڃڻا ڪرڻ لڳو۔ وڃڻا ڪندي ڪندي رات جا
نارڻن لڳي ويا۔ ڏور ۾ نه وڃو۔ راجا پوج جي مڪه ۾
راڻي لڏائي هئي۔ انهي محل ۾ راجا رات جو انهن جي
ويٺو هو راڻيء کي حئي جذبو هئائين ته حڪڙهن مان ۸
بچه نه اچان ته تون ۱۰ بچه ڏي ڏور ۾ هلي اچ ۽ آئي اچي
مل ۽ راڻي انهن تي ڪندي هئي۔ هڪ ٻيري راجا کي راڻيء
۾ شڪ ٿيو هو ته هو ڪا لڏاس سان مل رهي ٿي۔ پر هو
پتو نٿا هئي۔ راجا جي شڪ دور ڪرڻ واسطي سري سينا
والگي ساري سينا جي سامهون اچي ۾ پوي ڪري ٻاهر
ڪري آئي هئي۔ راجا جو شڪ دور ٿيو ۽ راجا هن سان
ڳوٺي پريتي ڪندو هو۔ اڄ حڪڙهن راڻيء ڏٺو ته ۸ اٺ لڳي
ٻا آهن نه مڃا راجا آيو ٿي ڪن، مٿان اچي ڏهه لڳا نه نه
آيو! ڏهن هو ڏهن ڏور ۾ هلي ويئي۔ حئي راجا جي
نڀ جي سينا ڳوٺين سڳڙن سان وڃائي پئي هئي، اتي
اچي ڏٺائين ته ان ٻليگ تي راجا جو دٻالو ٻڪي
ٿيو سڀني ٻيو آهي راڻيء ڳوٺي آيا ڪا نه
صورت ۾ راجا جاڳي پوي پر هو نه ڄاڻو۔
چيو ته راجا کي ڳوٺي سد آئي آهي۔ اٿارڻا ٻوڏ

سري لارائڻ هري آپديش (۳۳) پرنگيا جو پالن

ڪٿا آهي. مون بهرئين استريءَ سان ڪڇ وهندوار نه ڪيو.
ٿڌهن هن سوچيو ته ان ۾ سندس ئي اپراڌ آهي جو چيو
هٽائين ته مون کي ڀڳڻ سمجهجو. هن ويچار ڪري مون کي
برار ٿي ڪئي ته توهين پي شادي ڪري وٺو. مون گهڻي
منع ڪئي مٿس ته توکي ڀاڄڻ جو ڏاڍو دڪ ٿيندو، ڇو
تو کان سنو نه ٿيندو. پر هو منهنجي برابر ۾ اچي چوڻ لڳي
ته نه. ٿڌهن پنهنجي ماضيءَ جي چوڪريءَ سان منهنجي مائٽي
ڪرايائين. جڏهن شادي ٿي ويئي تڏهن منهنجي لڏي
استريءَ جي مٿان جا ڏاڍي سادي سوي هئي، مون کي
چيو ته منهنجي ڪنيا کي پنهنجي بهرئين استريءَ جي برابر
سمجهجو. جڏهن ٻنهي کي هڪجهڙو سمجهندا ٿڌهن ئي پاڻ
کي ڌرماتما سڏائي سگهندا. مون گهڻو سمجهايو مٿس پر گهڻو
هٽ ڪيائين ۽ نه مڃيائين. ٿڌهن مون وڃڻ ڏٺو ته مان
هن کي بهرئين استريءَ جي برابر ئي سمجهندس. ۽ هن کي
آڻي بهرئين استريءَ جي سپرد ڪير ۽ چيو مٿس ته هن کي
به سڀال. الهي وقت کان هي ٻئي منهنجي واسطي ڀڳيائون
آهن. هنن جو کاڌو ٻيٽو علحدو آهي مون سان ڪو وهندوار
ڪونه اٿن. اڄ توهين منهنجو ورت ٽوڙڻ لڳا ٿڌهن مان
هٿ وڪائي مري ويس. ڀڳوان ارجن کي چيو ته ارجن! ڏس!
اهڙا ست پرش جڳت جا ٿين ٿا. پوءِ ڀڳوان هن کي چيو
ته مڙ تائين ورت ٿئي ٿو. سو تو ورت پورو ڪيو. هاڻي
تون هن کي ڪنڀاڻيون سمجهي ورتاءُ ڪر. اهڙيءَ طرح ڀڳوان
هن جو پاڻ ۾ ميل ڪرائي هليو ويو. ان ڏينهن کان وٺي ارجن
به ست پرنگ ٿيو. ۽ گرجي لکن ٿا:-

”بوليتي ست ڌرم جوڻ نه بوليتي“

—ري لارائڻ هري آبدش (۵۳۲) پر آگبا جو ٻالڻ

لکيانون - مون چئي لکي موڪلي ته مان ملائي تار پڻ ايندس -
ميهڙجي پتا مهڙجي استريءَ کي آڻو ٻڌايو - هوءَ راءِ مان پڻ پڙهي رهي هئي،
جيهڙي مهڙجي پتا کي ٻار لڌا ڪيائين ته مان پتيءَ جي شوق
پنهڻجي هٿن سان ڪندس - مان ڏٺوئي سڀ ڇڙوئي آبدش - پتا
آگبا ڏس ته هن وٽي لٿن ڪر . ٿڌهن هوءَ ليو ڏيڻ لاءِ
ڇٽو ڪٽي ويٺي . شادو ڪارن جي چوڪري هئي . چٽي مٺي
ڀات هن کان ڪڍي نه ٿي . ٿڌهن هڏاڻن ڏوڏاڻن ٻاهر ٺا لڳي
ته من ڪو ماڻهو اچي ڪٿائيندو . ان وقت مون نه ڇڏو مان لوي
ٺوڪرن کي سامان لاءِ چيو ته ڏڪان تي ڪٿي آندو . مان
جلدي جلدِي اچڻ لڳس . هن مولڪي ڏٺو ته ٿڌهن ٻار لڌا
مان چيائين ڏي ٻالوچي ! هيءَ ڀات مهڙجي مٿي تي رکي، هن
ته مولڪان لٿي ڪڍي . مون نه ٻاڻڪي ڏش پڳت سائڻ ٿي
چاهيو ۽ گهڻي ڀر سان ڀات ڪٿي هڏي مٿي تي رکي لڳس
ٻر هن بتور ٺا مولڪي چيو ته مولڪي ڇڏو متان . مولڪي پڳت
ڪري سمجهيو . مان ٻر ڀر سان پٿار ٿي ڪمن . ٿڌهن
مون چيو ته تون مهڙجي لاءِ پڳت ئي آهين . هنڪي پڳت
سمجهي ڀات مهڙجي مٿي تي رکي . هن پنهڻجي گهر اچي
ليو ڏنو . ڪٽ وڇائي گڏي وغيره رکي سڀ سامگري تيار
ڪري رکيائين . مالهه تيار ڪيائين . ايتري ۾ مولڪي به پتا
جي ٻاڻسان وٺي گهر ۾ آيو ۽ مهڙجي استريءَ کي چيائين ته
هي ٻهڻچر پٽ ڏي آيو آهي جڏهن هوءَ مولڪي مالهه وڃي
لڳي ته مون ڏسي هنڪي چيو ته تون مهڙجي لکي پڳت
آهين . مولڪي مالهه سکيا ڏئي آهي ته سٺ جو ٻالڻ ڪم .
انڪري مان هڏا وڇن وڃن لاءِ ڏيئدس . مولڪي
هن گهڻي ٻار لڌا ڪئي ۽ پتا جي به گهڻو چيو، ٻر مون نه
مڃو ۽ ستن جا وڇن سٺ رکي . اها نه وڏي استريءَ جي

سري نارائڻ هري اُڀدش (۵۳۱) پرتگيا جو پالڻ

هو ته هينرو ڪاٺي مري ويو. ڀڳوان چيو چو، ڇو؟ استرين چيو
ته اسانجو پتي ست وادي هو. ڀران ڏنائين، پر وڃن جو نا
نه ڪيائين.

رڳهه ڪل ريت - دا چل آئي -

پراڻ ڄاڻي وڙ وڃن نه ڄاڻي. [نلسي رامائڻ]

اهڙيءَ طرح پراڻ ڏنائين پر وڃن نه ٿورائين. اسين به
رڳهه ڪل جون آهيون. تڏهن ڀڳوان وڃي ڏٺو ته برابر مٿو
ٻيو آهي. استرين کان پڇيائين ته ڇو مٿو؟ انهن چيو ته هوئي
پاڻ توهان کي ڏسيندو. ڀڳوان ارڃن کي چيو ته ڇا ڪرڻ
گهرجي، ارڃن چيو ته جيئن ايس - ڀڳوان چل جو چنڊو وڌو ته ڀڳت
جيئي ٻيو - ڀڳوان پڇيس ته مري ڇو ويٺن؟ ڀڳت چيو ته مهاراج!
مون کي هنججي هٿ جي روئي ڪاٺي نه هئي - توهان مون کي لاچار
ڪيو تڏهن مان مٿي اچي مري ويس - ڀڳوان چيو ته پنهنجي
استرين جي هٿ جي روئي جو نٿو ڪائين؟ هن چيو ته هنججي
پنگياڻيون سمجهي ڪري نٿو ڪان. ڀڳوان چيو ته هي پنگياڻيون
آهن؟ تڏهن اسان کي پرست ڪرڻو هو - هري رام، ڀڳت چوڻ
لڳو، نه مهاراج! هي ڪتر ياڻيون آهن، فقط منهنجي لاءِ ئي
پنگياڻيون آهن - ڀڳوان چيو ته ڪيئن؟ ڀڳت چيو، مهاراج!
هيءَ منهنجي وڏي استري آهي ۽ هوءَ ننڍي استري آهي -
وڏي استريءَ سان منهنجي ننڍي هوندي ئي شادي ٿي هئي -
هوءَ پنهنجي گهر رهي ۽ مان پنهنجي گهر رهيس - اسانجو پاڻ
پر چڱيءَ طرح گڏجڻ به ڪونه ٿيو هو - پوءِ منهنجي وڏي ٿيڻ
تي پتا مون کي وڌيس پر واپار لاءِ ڏياري موڪليو - منهنجي
ماتا بيمار ٿي ته هنججي شيوا لاءِ مون کي گهرايائون - ٿورن ڏينهن
بعد ماتا مري ويئي ته وري مون کي ولايت کان موٽڻ لاءِ

سري نارائڻ حربي اُبديش (۵۰) ڀرنگيا جو ٻالڻ

اُڇلائي. - شينهن اُها مالڻا وٺي ۾ ٻڪري هليو ويو. - شينهن
هي بنيان ويو پر اوت ۾ گهري ويو ۽ اڇن کي ڏسڻ ۾ نه
آيو. - ايتري ۾ ڀڳوان به اچي ويو. - اشتهان ڪري مالڻا گهٽ پانون
نه اڇن سموري ڳالو ڪري ٻڌاين. - ڀڳوان لاراس تي اڇن
کي تارڻا ڪرڻ لڳا نه ٻيو ڀيرو ٿر ڇو ڀرنگيا پگ پگ ڪئي
(ٿوري). - اڇن چيو ته مون نوحائيتي ۽ بنهيتي پراڻن هي
ڀڄائڻ لاءِ اهو ڪم ڪيو هو. - ڀڳوان چيو ته، پراڻن کان بيماري
تو کي مالڻا رکڻ ڪندي هئي. - سڏهن ايتري طرح ڀڳوان ٿرڻا
ڪيس ٿڏهن اڇن کي اچي روسامي ورتو ۽ چيائين ته اوهان
کي اهڙو ڪوئي پگ نه ملندو جو وڃن ٻالڻ لاءِ ٻهڻجا پراڻ
ڏيئي ڇڏي. - ڀڳوان چيو ته مڻهنجا اهڙا نه ڳڻا پگ آهن.
اڇن چيو ته ڏيکارو. - ٿڏهن ٻئي وڏا ڀيٽ واک (واکه کانسواءِ)
ساڙو پڻا. - ڪنهن پگ جي گهر ۾ ويا. - هڪي به استرون
هيون. - پر ٻيئي سان ڪو نه ورتاءُ نه ڪندو هو. - ٻيئي جي هٿ
هي شيءِ ڪين ٿا ٿيندو هو. - ٻيئي کي پنگياليون سمجهندو
هو. - هنجي لاءِ ته پنگياليون هيون پر ٻين واسطي نه. - سڏهن
ڀڳوان اُنهن جي گهر ڀيٽو ۽ چيائين ' نارائڻ حربي ' اسان کي پوڄن
ڪرڻو آهي. - ٿڏهن پگ ڳڻي ٻوٽن سان چو اڇو مڃاڻا
پوڄن ڪريو، تيار آهي. - آس وڃايان؟ - ڀڳوان چيو پگ جي
نوحين نه وڃي، ڪڏهي پوڄن ڪنداسون. - پگ چيو ته،
نوحين پوڄن ڪريو، مان پوءِ پوڄن ڪندس. - آخر ٻئي هٿ
ٿي ٿي پينا. - ڀڳوان چيو ته جيڪڏهن تون اسان سان ڪڏ
پوڄن نه ڪندي ته اسان ڀلا عليا ٿا وڃون. - پگ ٿي اسانجو
چيو ته متين. - پگ چيو ته جيڪو مان مرنو ٻوٽن سان ٿا ٿيندو
آهيان اهو ڪڻي اڃان. - پگ مٿي ويو ۽ اُٿي هرو ڳيبي
مري ويو. - ڊيڙي ويئي، هو موٽو ڪين، ڀڳوان استرين کان
ڀڄيو ته پگ چو ڪين موٽيو. - هو چوڻ لڳيون ته مڃاڻا!

ڀڳوان لوڻو وٺي سوچ ٿي ويو. ارجن ڏاڍو خوش ٿيو. ڪيٽ
 (بنيءَ) مان مڪائي جا داڻا ڪڍي ڪاٺ لڳو ته ڀڳوان اُٺي
 اچي پر گهٽ ٿيو. چيائين اڙي ارجن! هي ڇا ٿو ڪرين؟ تو
 ڇا چيو هو ته ڪارائي پوءِ مان کائيندس. هاڻي ته تو مون کي
 ڪارايو ڪين. انهيءَ ڪري ته تون ايترو دڪي رهين ٿو. ارجن
 ڏاڍو لڄي ٿيو ۽ چيائين ڇڱو مهاراج! ”ريلٽ اندر سڀڪو“
 مان هڪ واري پلجي ويو آهيان وري اڳتي نه پلندس معافي
 ڏيو. ڀڳوان معافي ڏنيس. وري ٿوري سمي گذرڻ بعد
 ڀڳوان ارجن کي چيو ته هل ته سوچ ڪري ڄمنا جو اشنان به
 ڪري اچون. ڄمنا ٿي ويا. جڏهن ڪپڙا لاهي رکيائون
 ٿي تڏهن ڏٺائون ته وڻجتي مالها ڳچيءَ ۾ پيئي آهي.
 ڀڳوان چيو ارجن! هل ته گهر هلي هيءَ مالها رکي اچون.
 هن مالها کي سوچ ٿي ڪٿي نه وڃڻو آهي. ارجن چيو مهاراج!
 هن مالها لاءِ وري گهر ڇو هليون، مون کي ڏيو ته مان سڀيالي
 ٿو رکان. ڀڳوان چيس ته پراڻن سان ساندي رکين؟ ارجن
 چيو ته پراڻن کان به وڌيڪ رکيا ڪندس. ڀڳوان چيو ته
 پر تگيا ٿو ڪرين؟ چيائين ها. تڏهن ڀڳوان مالها لاهي ارجن
 کي ڏني. پاڻ لوڻو ڪٿي سوچ ٿي هليا ويا. ارجن ويچار
 ڪيو ته جيستائين ڀڳوان سوچ ڪري اچي تيستائين مان اشنان
 ڪري وٺان. پوءِ ڀڳوان کي اشنان ڪرائيندس. اهڙو ويچار
 ڪري ڪپڙا لاهي ڏاش رکي اشنان ڪرڻ لڳو. ٿيون
 مارڻ ۽ ٽرڻ لڳو. ايتري ۾ جهنگ مان هڪ شينهن پاڻي
 پيئڻ لاءِ اُن جڳهه تي آيو جتي ارجن شستر، وستر رکيا هئا.
 ارجن ڏسي حيران ٿيو ۽ اُٻاءُ سوچڻ لڳو ته هتان مهاراجا ايندا
 انهن کي نه کائي! ڪو پٿر به نه مليس ۽ گالڊيو ڏنڻ به ٻاهر
 رکيو هو. تڏهن مالها سان شينهن کي ڊيچارڻ لڳو. پر شينهن
 نه هٿيو. تڏهن ارجن زور سان مالها شينهن جي منهن تي

سري نارائڻ حري ايديش (۵۲۸) ڀرتگيا جو پالڻ

اڳياڻي ويئي - تن ۾ اسن ڦرندا رهواسون - مطلب ته اسان
المت ڏک ڏٺا - توهانجي هوندي اسانکي ايترا ڏک نه ملڻ
گهرجن - ڀڳوان چيو ته توهن ڏورن کي رڻدا لٽا ڪريو،
تڏهن ٿا ڏک ٻاڻو - ڏورن ست مان رڻدا ٿئي ٿو ۽ ڏيا دان سان
ڏورن وڌي ٿو -

جيڪو ڏورن جي رکيا ڪري ٿو ته ڏورن اڻجي رکيا ڪري
ٿو. تون ڏورن لٽو ڪرين ۽ سم لٽو نولين، منهن کي گهرجي
نه ها ڀرتگيا ڪري، اڻجو پالڻ ڪري. تون وڃن ڪري
اڻجو پالڻ لٽو ڪرين، انهيءَ ڪري ڏک پائين ٿو. تڏهن ارحن
چيو چڱو مهاراج! هاڻي هڪڙا ڀرتگيا اوهان سان ڪندس
انکي ٻار بندس، ڀڳوان جو چڱو، هاڻي ڪهڙي ڀرتگيا
ڪرين ٿو. ارحن چيو تڏهن مان اوهانوت رهندس يا اوهين
موانوت هوندا ته اوهانکي ڌارائي ٻوڙ مان پوهن کائيندس.
ڀڳوان چيو ته مان ورت رکان ته ٻوڙ ڇا ڪندين؟ ارحن چيو
ته مان ورت رکندس. ڪنڊ ڏينهن کائيندس ڀڳوان ارحن تي
چيو ته هاڻي ڪارڻڪ مهيني ۾ پنج بيمن جو ورت رکندس.
ارحن چيو ته مان نه رکندس. مون وڃن ڪو آهي سو ضرور
ٻار بندس. ڀڳوان ورت رکيو. ارحن جو پهريون ڏينهن ته
سڪ سان گذريو. باقي ڏينهن ڏاڍي لاچارِيءَ سان وقت
گذاريلن. ٽئين ڏينهن ته -

پوکي پوکي ڪي جي - ۽. مالا آهي ليجي.

[سورن ڪسر ص ۶۵۶]

انهيءَ طرح ان ۾ ڀرت رهي ۽ ڀڳوان ۾ ڀرت نه رهي.
عمال خيالنن ڀڳوان ڪڏانهن وڃي يا مان ڪٿي وڃي ڪائي
اسان. ڀڳوان ڪوئي وقت نه ڏٺس. سانجهي ٿي ته ڀڳوان ارحن
ي چيو ته لوڻو ڪٿي حل نه سوچ ڪري احوال. ٻاهر ويا ۽

تي پهتو. انهنجي مانا سوداگر جي گهڻن پئسن ڪرڻ سان
 پنهنجي ست تي قائم رهي هئي ۽ هر وقت اُدا سين رهندي
 هئي. - سوداگر هن جي پرست لاءِ هيون ۽ جواهرن جا گهڻا دڻا
 وٺس رکيا هئا. هنڪي چڱن ڪمرن ۾ رکيو هئائين ۽ چڱا چڱا
 بدارت ڏيندو هو تڏهن به هو اُدا سين رهندي هئي. جڏهن
 جهاز اُن بندر تي پهتو تڏهن سوداگر پهر بدار گهريا ۽ هو پئي
 چوڪرا پهر وڌيڪ لڳا. سوداگر هنن جي مانا واري ڪمري
 تي پهر وڌيڪ لاءِ هنڪي رکيو. آڏي رات تي ته سڀ سمهي
 پيا. ننڍي پاءِ کي ننڍا ڇو لڳي تڏهن وڏي پاءِ کي چيائين
 ته جنم جي ڪٿا ٻڌاء. وڏي پاءِ چيو ته اسين راجا چندر ڪيتو
 جا پٽ آهيون. اسانجي مانا جو نالو ملياڱري آهي. هڪڙي
 براهمڻ تي ڏينهن بکيو رهي پتا کان راج ورتو هو. اسين
 هڪڙو ڪپڙو وٺي راج کان ٻاهر ٿياسين. ڏاڍي آڀا ڪائي
 اٿئون. سوداگر مانا کي جهاز ۾ وهاري وٺي ويو ۽ پتا ننڍي
 ۾ لڙهي ويو هو. خبر نه آهي ته هاڻي ڪٿي آهي. ايترا وڃن
 جڏهن مانا ٻڌا تڏهن منهنجا پٽ سمجهي رتن جو دٻو
 لڪائي رکيائين ۽ چور چور ڪري پڪارڻ لڳي. رائي چوڻ
 لڳي ته راجا جي سامهون چورن کي پڪڙائيندس. سوڀ
 جڏهن راجا وٽ پهتا رائيءَ راجا کي چيو ته رات واري ڳالهه
 چو ڪون کان پڇيو. راجا اُها ڳالهه ٻڌي ۽ سمجهيائين ته ٻچا
 منهنجا آهن ۽ رائي به منهنجي آهي. - سوداگر کي ڏند وڌائين.
 رائي ۽ ٻچا پاڻوت رکيائين. - سڀ سڳي ٿيا. - پوءِ اڳتي ڏي
 اچي راجا کي مليو ۽ هنڪي سندس راج به موٽي ڏنائين. راجا
 پئي راج منهنجي پٽي پٽن کي ڏنا ۽ پاڻ ايڪانت ۾ رهي
 ايشور چئن ڪري مڪت ٿي ويو. هي سڀ ست جو مهاڻو
 آهي. - اهوئي اُپديش ۽ ڳوان ڪرڻ چنڊرارجن کي ڏنو.
 ارجن پڇيو هو ته توهين مونسان انگهه سڱ رهو ٿا. پوءِ مون کي
 هيترا ڏک ڇو ٿا ٿين؟ جڏهن ته لاکه واري گهر ۾ اسان کي اڳتي

استري ۽ پتن کي پاڻ سان وٺي راج کان ٻاهر نڪو ۽ نڪ آڇ
ڪري دڪي تي وڃڻ لڳو. پٺا تي ڪنهن ٿورو اُن ڏٺس
ڪنهن تي گذران ڪيائين. ٻئي ڏينهن مڙوري ڪري پنهنجو
لرنا ڪرڻ لڳو. اهڙي طرح مڙوري ڪري ڪڇ ڏينهن
گذاريائون ته ڏور نه راجا جي پريڪا ڪرڻ لڳو ته آڀدا
هي وقت منهنجي رکيا ڪري ٿو يا نه، يعني شرط م
آيل استري ۽ پتن جي ڌرج سان پالبا ڪري ٿو يا نه. پر
راجا اهڙي وقت ڪال م نه ڌرج ڌاري ڏور هي رکيا
ڪندو هو. پنهنجي استري ۽ پسن جي پالبا ڪندو رهيو.
هڪڙي ڏينهن جهاز تي مڙوري ڪندي هڪ سوداگر رائي
کي ڏسي موجب ئي پوءِ راجا جي نه هڻڻ ڪري رائي
کي جهاز م وهاري وٺي ويو. راجا پتن سميت رائي جي
ڳولا ڪرڻ لڳو پر ڪونه پتو نه پيو. ڳولندي ڳولندي هڪ
برساتي لڏي هي ڪناري تي پهتا ۽ نڪ پاس جي ڪري
ڏاڍا وياڪل ٿيا. لڏي کان پار ٽپ لڳا. راجا هڪڙي
چوڪري کي وٺي لڏي هي پار لنگهائي آيو. وري هن پار
اچڻ لڳو ته لڏي جو حل برسات ڪري وڌي ويو ۽ راجا
کي لوڙ هي وڃي پري اڇلايائين. هاڻي چوڪرا راجا کان ۽
پٺا هڪٻئي کان وڃي ويا. اهڙي طرح ڳوٺا ڏينهن وڃڻ
دڪي ٿيا پر ڏورمون رکست رکست. ڏور سھائتا ڪئي،
لڏ هن راجا ڪنهن شهر م پهتو. اُن شهر جو راجا مري ويو هو.
انهن لهر ڪم هو ته جو پوريائين شاعري دروازي کي ڳولندو
انکي راج ملندو. انهي لهر سان راجا کي راجا ٺاهائون. جو
ٺهي پائر نه پاڻ م اچي گڏ ملبا ۽ پنهنجي پتا جي راجڌاني م
ڪنهن عرب جي گهر م رهڻ لڳا ۽ اعلڪارن جي سفارش
سان بندر تي پهري ڏيڻ جي ٺوڪري ڪرڻ لڳا. ڳوٺن
ڏينهن کانپوءِ اڌو سوداگر الهندي مانا کي سان وٺي ان بندر

سري نارائڻ هري ايديش (۵۲۵) ست جو مه

آهي - هلي آءِ، هلي آءِ - منهنجي سرير کي پنهنجي راج موجب پکيڙ ڪر ۽ تون پنهنجي جنرا انگي کي ڀر ڪر - راکس اهڙا وڃن ٻڌي ڇيو ته اهڙي ستواڊي پر ميه روپ ڀرڻ کي ماري مان ڪهڙي ڪٽي ڪي پراپت ٿيندس ته ڪري هنجو شش بڻي شيوا ڪري درگت کان ڇٽان ته ڇڏي آهي - تڏهن هنجو شش بڻي ايديش وٺي راکس پساو ڪڍي ڇڏي ويو - سو انهيءَ طرح ست جو راهو مهاڻر آهي . ڪي وڃاڻن ست جي پالن لاءِ پنهنجو راج ڏيئي ڇڏيو آهي جڏهن ته :-

ڪٿا - هڪڙو چندر ڪيٽو نالي راجا ڏاڍو ستواڊي هو هنجي ست جو پراڻو رلو ڪه تائين پرست ٿي ويو هو . ديوتائن ه جي ست جي پريڪيا واسطي انگي ديوي کي راجا جي در تي موڪليو . راجا جو ڀرڻ هو ته مان پنهنجي در تي ٿن ڏينهن تائين ڪنهن اڀياگت کي بکيو رهڻ نه ڏيندس . ڪنهن به صورت ۾ اُنکي پر سن ڪري پنهنجو ڀرڻ پاليندس . تڏهن انگي ديوي هنجي دئار تي اچي براهمن جي روپ ۾ بکيو رهڻ لڳو . راجا انيڪ طرحن سان هنکي راضي ڪرڻ چاهيو پر براهمن پرسن نه ٿيو . راجا کي چيائين ته يا ته پنهنجو ڌرم ڇڏ، يا مونکي راج ڏيئي هڪ هڪ ڪپڙو وٺي پنهنجي استري ۽ ٻن پٽن کي ساڻ ڪري راج مان نڪري وڃو . راجا ويچار ڪيو ته راج کان ڌرم وڌو آهي اُڪري ڌرم جي رکيا ڪرڻ لاءِ راج جو تياگ ڪرڻ جي ڪهڙي طرح سري رامچندر پٽ جي آڳاٽو روپ ڌرم جي پالن ڪرڻ واسطي راج ڇڏي ڏنو، ٻلي راجا ڌرم رکيا واسطي ٻاون ڀڳوان کي پنهنجو سرونس ڏيئي ڇڏيو . ۽ راجا هر شچندر پنهنجو راج ڏيئي پنهنجي استري ۽ پٽ ۽ پاڻکي وڪڻي ڌرم جي رکيا ڪئي . تهڙيءَ طرح مان به براهمن کي راج ڏيئي پنهنجي ڌرم جي رکيا ڪريان . اهڙو ويچار ڪري ڪچهري لڳايائين ۽ براهمن کي راج ڏيئي

سري لارائڻ هري ايديش (۵۲۴) ست سنگ جو مزار

۽ سر ڪٽڻ لڳو. نه جي مها پايين ۽ ڪو لڳهن کي لڙڪ ٻراپ
ٿيڻ ٿا ائين م پوان. جيڪڏهن مان تو وٽ موٽي نه اچان.
مسا واد ڪرڻ وارن ۽ ٻو استري گمن ڪرڻ وارن پائڻ کي
ٻراپ ٿيڻ جيڪڏهن مان تو وٽ نه اچان. حل جي سمند
کان ليل پائڻ ۽ وڏو ريت سان اُن ورهائڻ (ڪنهن کي
گهٽ ڪنهن کي وڌ) وارن پائڻ کي مساڻ ٻراپ ٿيڻ
جيڪڏهن مان تو وٽ نه اچان. دوج ٿو پاڙ ٿي ٻراپ
ٿي جو ويڊ پات آڏو لڙڪ لڙڪ ڪري اٿڪي چو
دوش ٿي ٿو اٿڪي مان ٻراپ ٿيڻ. پتي جي نول کي ڪنڊن
ڪرڻ وارو ۽ چٽل ۽ پتي کي گهاٽ ڪرڻ وارو ۽ مرڪ
سمنڊي پوڄن ڪرڻ وارو، اٿڪي جو پاپ لڳي ٿو سو
مولڪي ٻراپ ٿي جيڪڏهن مان تو وٽ نه اچان. پوڄن
ڪندي ڪندي ٿيڻو سامي وڃي نه پوڄن ڪندو رهجي
اٿڪي جو پاپ لڳي ٿو ٿيڻڪي مان ٻراپ ٿيڻ. جو به
استريون رکي ٿو ۽ پٺي ۾ سر درشتي ٿيڻو ڪري، اٿڪي
جو پاپ لڳي ٿو سو مولڪي ٻراپ ٿي. (۱) ٿون منهنجي
ماتا آهن، (۲) ٿون منهنجي پٽ آهن (۳) ٿون منهنجي
پٺن آهن، (۴) ٿون منهنجي ڪنڊا آهن، اٿن چئي حر
وري اٿن م پاپ درشتي ڪري، اٿڪي جو پاپ لڳي ٿو
سو مولڪي لڳي، جيڪڏهن مان تو وٽ نه اچان.

چنڊال جا وڃن ٿيڻ پڳوان هڪ ٻڌي جي روپ ۾ اُن
راڪس جي لڳي چنڊال واسطي حو ٿي ٿون هڪي چڙهي
ڏي، هو موٽي اچي ويندو.

ٿڌهن راڪس هڪي چڙهي ٿو. چنڊال وڃي رالري
جاڳڻ ڪري ڪرو ۽ جي آڳا وٺي پنهجي وڃن پالڻ واسطي
راڪس وٽ آيو ۽ چيائين نه سڀ ٿي پرم ٿو م آهي، ست
پرم ٿي آهي ۽ ست پرم دان آهي ۽ ست ٿي پرم ٿو

آھي - ھلي آءِ، ھلي آءِ - منھنجي سر ٻر کي پنھنجي راجا موجب پکيڙ ڪر ۽ نئون پنھنجي جنمرا اگنيءَ کي ٻار سن ڪر - راکس اهڙا وڃن ٻڌي چيو ته اهڙي ستواڌي ٻر ميسر روپ ٻار ش کي ماري مان ڪهڙي ۽ گتيءَ کي پراپت ٿيندس تنهن ڪري هنجو شش بڻي شيوا ڪري درگت کان چٽان ته چڱو آھي - تڏهن هنجو شش بڻي اُپديش وٺي راکس پاڻ کان چٽي ويو - سو رانهيءَ طرح ست جو راجو مھانم آھي . ڪيئن راجائن ست جي پالن لاءِ پنھنجو راج ڏيئي ڇڏيو آھي ، جنهن ته :-

ڪٿا - هڪڙو چندر ڪيٽو نالي راجا ڏاک و ستواڌي هو . پنھنجي ست جو پراڻو اندر لوڪ تائين ٻر سڌ ٿي ويو هو . ڏيوتائن هن جي ست جي پريڪيا واسطي اگني ڏيو کي راجا جي در تي موڪليو . راجا جو ٻرڻ هو ته مان پنھنجي در تي ٿن ڏينهن تائين ڪنهن اپياگت کي بکيو رهڻ نه ڏيندس . ڪنهن به صورت ۾ اُنکي ٻار سن ڪري پنھنجو ٻرڻ پاليندس . تڏهن اگني ڏيو هنجي دٻار تي اچي براهمن جي روپ ۾ بکيو رهڻ لڳو . راجا انيڪ طرحن سان هنکي راضي ڪرڻ چاهيو پر براهمن ٻار سن نه ٿيو . راجا کي چيائين ته يا ته پنھنجو ٽرم ڇڏ ، يا مونکي راج ڏيئي هڪ هڪ ڪپڙو وٺي پنھنجي استري ۽ ٻن پٽن کي ساڻ ڪري راج مان نڪري وڃو . راجا ويچار ڪيو ته راج کان ٽرم وٺڻو آھي اُنڪري ٽرم جي رکيا ڪرڻ لاءِ راج جو تياگ ڪريان جهڙي طرح سري رام چندر پٽ جي آگيا روپ ٽرم جي پالن ڪرڻ واسطي راج ڇڏي ڏنو ، ٻلي راجا ٽرم رکيا واسطي ٻاون پڳوان کي پنھنجو سروس ڏيئي ڇڏيو . ۽ راجا هر شچندر پنھنجو راج ڏيئي پنھنجي استري ۽ پٽ ۽ ڀائرن کي وڪڻي ٽرم جي رکيا ڪئي . تهڙي طرح مان به براهمن کي راج ڏيئي پنھنجي ٽرم جي رکيا ڪريان . اهڙو ويچار ڪري ڪجهه ڏينهن لڳائين ۽ براهمن کي راج ڏيئي

سری لارا انا سری ابدیش (۵۶۴) ست سنگه جو مینال

۴۔ سر کٽڻ لڳو، نه جي مها پاڻين ۽ ڪرنگهنن کي اڍڪه ٻراڻس
ٿيڻ ٿا آئين م پوان جهڪڙهن مان تو وقت موٽي نه اچان.
مثلاً واد ڪرڻ وارن ۽ ٻو استري گمن ڪرڻ وارن پاڻين کي
ٻراڻس ٿيان، جهڪڙهن مان تو وقت نه اچان. پل جي سمنڊ
کان لبل پاڻين ۽ وهر ريت سان آن ورعائڻ (ڪنهن کي
بگهت ڪنهن کي وڌ) وارن پاڻين کي مسان ٻراڻس ٿيان
جهڪڙهن مان تو وقت نه اچان. دوج تو پاڙ کي ٻراڻس
ٿي جو ويد بابت آد لب لم لئو ڪري انکي چيو
دوش ٿئي تو انکي مان ٻراڻس ٿيان. هتي جي بول کي ڪندن
ڪرڻ وارو ۽ ڇفل ۽ هتي کسي گهاٽ ڪرڻ وارو ۽ مرڱ
سمنڊي ڀون ڪرڻ وارو، الهندي جو باب لڳي ٿو سو
مولي ٻراڻس ٿئي جهڪڙهن مان تو وقت نه اچان. ڀون
ڪندي ڪندي ڏيئو وسامي وڃي نه ڀون ڪندو رهجي
الڪري جو باب لڳي ٿو تنهنکي مان ٻراڻس ٿيان. چيو به
استرون رکي ٿو ۽ ٻيو بر سر درشتي لئو ڪري، انکي
جو باب لڳي ٿو سو مولڪي ٻراڻس ٿئي. (۱) تون منهنجي
مانا آهن، (۲) تون منهنجي ٻيڙ آهن (۳) تون منهنجي
ٺهن آهن، (۴) تون منهنجي ڪميا آهن، الين چئي جو
وري الين م باب درشتي ڪري، انکي جو باب لڳي ٿو
سو مولڪي لڳي، جهڪڙهن مان تو وقت نه اچان.

چندال جا وڃن ٻڌي ڀڳول هڪ ٻڌي جي روپ ۾ ان
راڪس جي لڳ ڀڳ واپس واسطي چيو ته تون هڪي ٻڌي
دي، جو موني اچي ويٺو.

نڌهن ڊاڪس ڇڪي ڇڏي ڏلو۔ ڇنڊال وڃي ڊاڪس
۽ ٻيا ڪري ڪرو ۽ آڳاٽي پهنجي وڃن ٻاڳ واسطي
ڊاڪس وٽ آيو ۽ ڇهائين ڏس ڏي ٻور ڏور آهي، سم
ٻور تب آهي ۽ سم ٻور ڏان آهي ۽ سم ڏي ٻور ٻور

شري نارائڻ هري اُپديش (۵۲۳) ست سنگ جو مهاڻم

جا ڳر تو ڪندس ، پوءِ تون مون کي ايشڪ ڪاڻي سڪي تيج
راڪس چيو ، اڙي دُور ت ! ڪوڙ چوڻو ڳالهائين ته مان
هوئي ايندس . هُوت جي وات مان هڪ واري ٻڃي ، وري
ڪير هُوت جي منهن ۾ اچي سگهي ٿو ؟ سرتيون ، سمريون
۽ ارباب وري وري ٻڪاري چون ٿا ته پراپت وستوءَ جو
تيا ڀڄ نه ڪرڻ گهرجي ، ڇو ته ائين ڪرڻ ۾ لڙجي هاڃي
ٿئي ٿي . سو تون مون کي پراپت ٿيو آهين ، مان توکي ڪئن
تيا ڳيان . ڇنڊال چيو ته مان سچ ڪسان پرشت ٿيو ٿيان . هي
راڪس ! تون هي لڙجي ڪر ۽ مان قسم کڻي چوان ٿو ته مان رات
جو جاڳرو ڪري ٿو وٽ اچي ويندس . ڇاڪاڻ ته مون مهاڻا
کان ٻڌو آهي ته ساري جهڳٽ جو مول ست آهي ۽ ست ۾
ٽي سارو لوڪ اسٿت آهي ۽ ست سان ئي سڪه پراپت ٿئي
ٿو . ست جي ڪري ئي سورج ٽپي ٿو ۽ واپو لڳي ٿي .
ست جي ڪري سرگه پراپت ٿئي ٿو ۽ سڀ ساڌن ست ۾
اسٿت آهن . ست کي پالڻ ڪندو هو پوسمند ۽ ديوبههجي
مرياد کي لٿو ٿيا ڳي . ست جي ڪري اگني پر ڪاش ۽ پاڪ (پوچن)
سڌ ڪري ٿي . ست جي ڪري پُر ٿوي ڪري ٿي ٻيئي آهي .
ست جي ڪري ڌرم ۽ سڪه پراپت ٿئي ٿو ۽ ست جي
پريار سان بل راجا اڃان تائين پتال ۾ اسٿت آهي . برهما جي
ورڻ آشرم جا ڌرم ۽ اسميت آديگ سڀ ملائي ست سان
توڙيا ته ست ئي ڳرو ٿيو . پوءِ وري هزار اسميتيگ ست
سان توڙيا تڏهن به ست ئي ڳرو ٿيو . اهڙو مهاڻم
ست جو مون ڪنن سان ٻڌو آهي ۽ اکين سان ڏٺو آهي .
مان سچ ٻڄ چوان ٿو ته مان تو وٽ موٽي ايندس . ڪوشڪ
نه آڻ . سَوت جي چوڻ لڳو ته راڪس جي پُرسبتا ۽ وسواس
لاءِ ڇنڊال راتري جاڳرڻ جو اُتساهه ڪندو گهڻن طرحن جا

سري نارائڻ هري ايديش (۵۲۲) ست سنگ، سو مهالم

عندوما (۱۰) سرڇ (۱۱) الذڪار (۱۲) بيج (۱۳) ~رو
يوس (۱۴) ڀاڙ (۱۵) ڀاڙي (۱۶) ستر (۱۷) سروتر (۱۸)
من (۱۹) لوجا (۲۰) ٻڌ (۲۱) ريس (برج)، الهیءَ طرح جي
آلست درشتالين سان اتريامي ڀرمائما هي سڌي ڪئي
آهي. اترياميءَ کي پورڻ ڏسڻ سان ۽ مهائما جي سنگت
سان ڀاب ڪان ٻڃي پوي ٿو، چئن سمتي نالي براهمن هي
ست سنگ ڪرڻ سان هڪ چنڊال ٻان ڪان هي ڌرمائما
ٿي پيو:-

ڪٿا:- سؤٽ جي چور ٿيا، هڪ شهر ۾ ڪو چنڊال
ٻڌ ڪرم ڪرڻ وارو ڪوئي رستي ڏن حاصل ڪري پنهجي
ڪٽنب جي ٻالا ڪندو هو. هڪڙي ڏينهن شڪار ڪري
هيون کي ماري آڻ ڪري دڪي ٿي سمتي نالي براهمن هي
ڪٽبا ۾ اچي پهتو. اُتي ڪنهن پي جي ڀرپا سان مهائما
وت ڀاب نه ڪرڻ جي ڀرڳا ڪٽائن ۽ ٻڻ ڀرڻ ڪٽائن نه
ايڪادسي ورڻ رکندس. ايڪادسيءَ ڏينهن ان براهمن
سان گڏ لڙهار رهيو ۽ جاڳرتو ڪري چڪيءَ طرح ڀڳوان جا
گيت ڳائڻ لڳو. اهڙيءَ طرح گهڻي وقت گذرڻ کان پوءِ
هڪڙي ڏينهن جاڳڻ جي ڪاميا رکي پنهجي گهر کان
مهائما جي ڪٽبا ۾ يعني ٻن ۾ هر مندر ڏانهن ڳائيندو پئي
ويو. ان تمام شوقناڪ ٻن ۾ رستي جي وچ ۾ هڪ تمام ڀالڪ
ٻڌ شڪل مورتِي ٻاهر راکس کي ڏٺائين. راکس هن کي
ڏسي چيو ته اڄ مون کي ڏهن رات ٿي آهي جو مان کاڌي
بنا رهيو آهيان. وڌاڻا توکي موڪلبو آهي ۽ تون منهنجو
هڪ ٿر آهي. اڄ مان توکي پڪي ڪندس. تنهنجو ماس
کائي ۽ رات وغيره پي ڪم ٻڌو ڪندس. ان ۾ تون ڪو
شڪ نه پائي. چنڊال عيس نه مون وڌو ڀڳوان هي ڀرسن
ڪرڻ لاءِ ايڪادسيءَ جو ورڻ رکبو آهي ۽ هر مندر ۾ رات

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۲۱) انٽرياميءَ جو اردو

سري مدياڳوت سڪند ۵ بر، اڌياء ۲۶ بر وستار سا
نرڪن جو بيان ڏنل آهي. انهيءَ طرح چئنهين نرڪ کڻي پابير
جي لاءِ ڇڏي ويئي آهي، جي هر وقت نرڪ ۽ جنم مرڻ ۽
دڪ سهندا رهن ٿا. - پرمان :-

نمِ کُڙ مِه جا ڪَمَ پر مائي - جنم مريءَ ڦِر آو ۽ ڄائي.

[گُوڙي سڪندي بر: ۵ صفحو ۲۸۴]

پرمان :-

وِچ ۽ مِيءِ شيوا ڏانهن نر پائي - جنم مريءَ ڦِر آوئي ڄائي.

[مارو سولهي بر: ۴ صفحو ۱۰۷۰]

انهيءَ ريت سوامي جن ڇهه گُنيون سڀني کي ٻڌايون، جي
ٻڌي ڏاڍا خوش ٿيا. اهڙي طرح سوامي روز اوان اوان پر سنگ
هنڪي ٻڌائيندا هئا.

شڪا :- نرڪ کان ڪيئن بچجي ؟

جواب :- پاپن کان بچڻ سان.

سوال :- پاپ کان ڪيئن بچجي ؟

جواب :- ايشور کي لپيستا انٽريامي ڏسڻ سان پاپ کان

بچي وڃي ٿو، جيئن بردار ٿي ڪوبنشد بر گهڻا درشتالت
ڏيئي انٽريامي پرمانا کي پري پورڻ سڌ ڪيو اٿن :-

ٿيڪا :- جو پرتوي بر رهي ڪري پرتويءَ جي اندر

آهي ۽ جنهنڪي پرتوي نٿي ڇاڻي ۽ پرتوي جنهنجو شَرير

يعني اپاڌ آهي. پرتويءَ جي اندر ويهي ڪري پرتويءَ

کي چيشتا ڪرائي رهيو آهي اهوئي تنهنجو انٽريامي امرت

يعني مرنيوءَ کان رهت آهي. انهيءَ ريت انهن ۲۱ درشتالتن

جو اهوئي اُرت ڪرڻو. (۱) پرتوي (۲) جل (۳) اگني (۴) اُترڪيه
زمين آسمان چوچ (۵) واو (۶) آڪاش (۷) سورج (۸) دسا (۹)

سری لارائڻ حری ایدیش (۵۲۰)
 اُترائڻ ۽ دڪٿان
 ڪفر ڪو ڪُٺرائڻ پُٺيا دَھسي .

[مانجه وار ص ۱۴۲]

ٿيڪا :- رستا نه آهن (۱) اُترائڻ (۲) دڪٿان . ڪڙي
 ڏانهن ويندڙ مڪت تي ويندا . سي ئي آهن گبالي، يوگ پرشت،
 ڪارڪ . ۽ ڇهون ” ڪٺو ڪو ڪُٺرائڻ پُٺيا دَھسي “ يعني
 عودن ٻولڻ وارا لوڪ مر پئي سڙندا . پرمسر جو نام پست ٻاون
 آهي . پست ٻاون سان يعني پرمسر جي شوق وٺڻ سان پائين
 ۽ نه کسي تي ويندي . نه نه نه پائين کي لوڪ جي سزا ملندي :-
 پرمات -

جو لندا ڪري سڪر پوري ڪي سہ اُور چڪر مہر وٺيا
 لوڪ ڪٺو ڪو ڪُٺرائڻ پُٺيا اوھ ڇو وٺيا .
 [ٿوڙي وار مر: ۴ ص ۳۰۶]
 ٿوڙي وار مارڪ باس جون ٿا :-

چر پست پڪو اکن ساگر ايمڪ سمرت ساد پئي .
 [ٿوڙي وار مر: ۵ ص ۲۶۴]
 چر مارڪ ڪر کسي چار ڪو ساد -
 مرڪا نام اوھ سڪر نوشا

[ٿوڙي سڪمي مر: ۵ ص ۲۶۴]

عشق چچاسي حراز نوش ٿر پوري دور آهي ۽ رستي مر
 ترسڻ لاءِ آب مزلون آهن . اتي ٿرءَ لاري ڏاڍو ڪست پائين ٿا .
 ٿرورن چراسيد مرڪ لکيا آهن اٺن ۱۸ لوڪ مڪي آهن .
 خبراسيد مرڪ ساڪت پوڳائي .

آمارو سولهي مر: ۱ ص ۱۰۲۸

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۱۹) پنجا گني وديا

اُئي اچي اُمانو پرش اُپاشڪي ٿي برهم لوڪ ۾ وٺي وڃن ٿا . اُئي
اُپاشڪ برهما چئي سان مڪت ٿي وڃي ٿو ۽ موٽي نٿو اچي .
اِها اُترائڻ مارگ کان برهم لوڪ چي پراپتي اُپاشڪ چي
چوٿين گني چئجي ٿي . گيتا چي آڌياء ۸ سلوڪ ۲۴ ۾ به
پڳوان ائين چيو آهي .

هاڻي بدجين ڪرمين جي گني چئجي ٿي - برهدار نڪو پئشد
۱۶ برهمڻ ۾ لکيل آهي :-

پرماڻ جو ارٿ :- جي يگ ، دان ٽپسيا سان سرڳ
آد لوڪن کي پراپت ٿين ٿا ، مرن وقت تن جي سري مان
پراڻن کي ڏور ايماني ديوتا اچي وٺي وڃي ٿو . ڏور ايماني
کان راتر ايماني ۽ اُنکان ڪرشن پکيه ايماني ، اُنکان ڇهم مهما
د ڪيڙاڻ ايماني پنهنجي لوڪ ۾ وٺي وڃي ٿو . اُتان پتري لوڪ
۾ وٺي وڃن ٿا ، اُتان وري چندر لوڪ کي وڃي پراپت ٿئي
ٿو . چندر لوڪ ۾ وڃي ديوتائن جو يوڳ ٿي وڃي ٿو . اُئي
گهڻي مدت تائين ديوتائن سان رمن ڪري جڏهن هيٺ
ڪيرايو وڃي ٿو ته بهر يائين آڪاس کي پراپت ٿئي ٿو . آڪاس
کان وايو ، وايو کان ورشتي کي پراپت ٿئي ٿو . ورشتي د ٺاران
پر ٿويءَ کي پراپت ٿئي ٿو پر ٿويءَ ۾ اچي وٺن ۾ ڦل ۽ ٻين
۾ اُن پاڻ کي پراپت ٿئي ٿو . اُن د ٺاران برش سري ۾ ويڙيه پاڻ
کي پراپت ٿئي ٿو . پوءِ استري سبند د ٺاران پتري پاڻ کي پراپت
ٿئي ٿو . پوءِ وڏو ٿي اڱن هوٽر آد اُشنان ڪري وري سرگ
ڏي وڃي ٿو ۽ انهي بدجين گني ۾ ڪرمي لوڪ سرگ کان
اچن وڃن ٿا . گيتا چي آڌياء ۸ ۾ پڳوان به ائين چيو آهي .

گروجن به چون ٿا :- پرماڻ :-

راه دورويءَ کي جاڻي سوئي ساجهي

شري ناراني حربي اهديش (۵۱۸) . پڇا ڪئي وڌيا

بمابل برهم سوتر جي نئين آڌاء جي نئين راند جي (۳۲)
پنهون شلوڪ م لکي آهي :-

يود ڪار موبيت رادڪار ڪامان .

{ برهم سوتر }

عيسائين ڪار ڪ برهن جو اڌ ڪار آهي يعني هڪ ڪلب
نائين عمر آهي لبستانن ڪار ڪ برهن جي شرار جي اسٽ
و هي ٿي . پر انهن کي سو سروب م اڳيان ، برهم واهڙ ڪو
ٿئي ۽ نه انهن کي ڪروڙن ڪرڻ جي ضرورت آهي . پنهنجي
اڃا سان لوڪن ٿي ڪرڻا ڪندا وڃن ٿا . ۽ ڪو وڃن نه
لکن ٿا .

چهر موط ديو ميو جن ر اهنڪاري افر .

چوٽه دان دي پڳي لائن م سڌ لئن ملاني .

{ سوشي م : ۵ صٽه ۷۴۹ }

عولن ڪئي اها ڪن جي آهي ، برهدار ٿيڪو پسند م
لڪل آهي :-

برهان جو ارت :- جي اولڪار جي اباڻا ڪرڻ وارا
آهن ۽ پڇا ڪن جي عاطف وارا آهن ۽ ان م ويهي شرڏا شت
جي اباڻا ڪن ٿا انهن جي موط وقت اڪن ديوتا اچي سروب
مان براڻن کي وٺي وڃي ٿو . اڪن ۽ کان دن ايمالي ديوتولي
وڃي ٿو . اٽان سڪل بڪ ايمالي ديوتا وٺي وڃي ٿو . اٽان
ورهب ايمالي ديوتولي وڃي ٿو . اٽان ديوتولي ايمالي وٺي
وڃي ٿو . اٽان آدب لوڪ ايمالي ۽ اٽان وري بجلي لوڪ
ايمالي پنهنجي لوڪ م وٺي وڃن ٿا . اٽي برهم لوڪ کان به
ديوتا اچن ٿا . اهي اباڻا ڪي برهم لوڪ م وٺي وڃن ٿا .

گهڻن ورهين تائين واس ڪري شڌ آچرڻ وارن ۽ ڏٺايد
پُرش جي گهر ۾ جنم وٺي ٿو، راجا جڏڪ وانگي. يا وٽراڳوان
پُرش انهن لوڪن ۾ نه وڃي ڪري ڪيانوان يوگين جي ڪل
۾ ئي جنم وٺي ٿو. پر انهي ريت جو، جو اهو جنم آهي،
سو سنسار ۾ نسجي ڪري تمام درلپ آهي. اُتي اُن بهرئين
سر ۾ ساڌن ڪيل ٻڌ جي سنجوگه ڪي ارٿالت سميت ٻڌيوگ
جي سنسڪارن کي اُناپاس (بنا ٽڪليف) سان ئي پرايت ڪري
ٿو. ۽ اُچي پُرياو سان ئي پوءِ چڱي ريت پڳوت پراپتيءَ جي
نمت رتن ڪري ٿو.

شلوڪ جو ارٿ — سو سر یمان جي گهر ۾ جنم وٺڻ
وارو يوگ پرشت پُرش وشين جي وس ۾ هو يو به اُن بهرئين جي
اڀياس ڪري ئي اُرسنديه، پڳوت پراپتيءَ جي طرف ڇڪجي
وڃي ٿو. ۽ سميت ٻڌ روپ يوگ جو چڱياسو به ويد ۾ ڇيل
ڪرم اُپاشا جي ڦلن کي اُلگهن ڪري وڃي ٿو. اهڙيءَ
طرح اليڪ جمن ڪري انتهڪرڻ جي شڌ روپ سڌ ڪي
پرايت ٿيل ۽ گهڻي پُرين سان اڀياس ڪرڻ وارو يوگي سڀني
ٻارن کان چڱي طرح شڌ ٿي اُن ساڌن جي پُرياو سان پُرم
گت کي پرايت ٿئي ٿو، ارٿالت پرماتما کي پرايت ڪري
ٿو. اهڙيءَ طرح يوگ پرشت پُرش هڪ ٻه جنم پائي مڪت
ٿي وڃي ٿو.

ٽين گت ڪارڪن جي آهي. ڪارڪن جي هڪ ڪلپ
گذرڻ بنا، وديه، مڪتي ٿئي ٿئي. (چار يگ، هزار واري
گذري وڃن اهو برهما جو هڪ ڏينهن آهي. اُنکي هڪ
ڪلپ چونٿا). باقي پنهنجي اڇا سان جتي رهڻ ٿئي رهي
سگهن ٿا ۽ جيڏانهن وڃڻ چاهين، اُتي وڃي سگهن ٿا ۽
جيڪا چيز چاهين سان اُنهنکي ملي سگهي ٿي. پر اُنهن جي
وڌ به مڪتي ٿئي ٿي سگهي. هيءَ وار ٿا وياس پڳوان پنهنجي

ڌرم جي پراپتيءَ پوربڪ جو پڳوان جي سروب جو انيؤ
 آهي سوئي مڪتي آهي. (۱۰) مڌومت. ۱- جڳت ڪرتون
 ۲- ليکمي، ۳- سري ڏاس- انهن ٽن ڌرم کي چڱي باقي
 پڳوان جا جيترا ڌرم آهن انهن جي برابر ڌرم جي پراپتي
 مڪتي آهي. اها مڪتي - ۱- سالوڪيه ۲- ساميه ۳- سارويه
 ۴- سايج، انهن پيدن ڪري چئن پرڪارن جي آهي. (۱۱)
 ولب مت- گڏو لوڪ ۾ ٻن ٻانهن واري پڳوان سان اٺس روپ
 جيو کي جو راس ليلا جو انيؤ، اهائي مڪتي آهي. (۱۲)
 وياڪرن مت- ٻرا، پشيتي، مڌما، ڏيڪري اهي چار ٻاڻيون
 آهن. ۱- ٻرا برهم روپ آهي تهنهجو درس ئي مڪتي آهي.
 (۱۳) رس ايشوريه وادي- پار د رس جي ٻان ڪرڻ سان جوا
 مرڻ رهن جو ديهه جي استتي روپ جيون مڪتي آهي
 سائي مڪتي پدارت آهي. (۱۴) چارواڪ يعني ديهه آتم وادي
 انهن چار مت آهن. ۱- وڌي لشيڌڪان رهن ٿي ڪري جو
 ستترتا آهي اهائي مڪتي آهي. (۱۵) شرتيه وادي- سارو
 جڳت سولي روپ آهي- اهڙي سوني آتما جي نت گيان سان
 جا سولي پاو جي پراپتي آهي اهائي مڪتي آهي. (۱۶)
 وگيان وادي بوکا چار- برور ٿي وگيان ڌارا جي اُچيد يعني
 پورٽ ۽ ڪر سان جا ڪيول آلي وگيان ڌارا جي پراپتي آهي
 سائي مڪتي آهي. (۱۷) آرهن مت- سو ٻن پرڪارن جو
 آهي. ۱- اُست پرڪار جي ڪرم روپ بنڌن کان رهن
 سماديءَ ڪري سڪه روپ نراورن گيان روپ آتما جو
 جو ستتر ٿي نرنتر اورد گمن آهي سائي مڪتي آهي. ۲-
 آلوڪ ڪ آڪاس ۾ جو گمن آهي سائي مڪتي آهي. (۱۸)
 مڪتي واد پوري ٿي.

پرماڻ ڏيائ پر ڪاش- هتي هڪ د ندي ويدانتيءَ جي
 ريتيءَ انوسار مڪتيءَ جو نروپ آهي.

سري نارائڻ هري اُڀديش (۵۱۳)

ڇهه گتيا

تہ اُن ودوان کي وديهم مڪتيءَ ۾ نيستائين دِير آه
جيستائين ديه، نہ ڇڏي اٿس۔ ديهه جي پاٽ ٿيڻ سان ڀر
روپ ٿي وڃي ٿو، پوءِ مڪتي ۾ سر ڀر ڇڏي.

شلوڪ جو اُرت :- سر ڀر ڪاشيءَ ۾ ڇڏي يا ڇنڊا

جي گهر ۾ ڇڏي، اڃا رعت، گيان سَن پراپت ڪال ۾ ٿي
اُهو پرش مڪت آهي. رشت پشت تندرست سڌا سن
ويٺل سر ڀر کي ڇڏي يا ڪاها ڪمدو هو يو يا مورچت ٿي
سر ڀر ڇڏي، پراپتن کان سدائي مڪت آهي.

مند ڪو پئشد ۾ لکيل آهي تہ (پراڻ آد) پند رهن ڪلائون
(دبو آرنڪ ٿئو) پنهنجي آسرن ۾ اسٿت ٿي وڃن ٿا.
(اڪيون وغيره الدرين جا اڌ سڻانا) سمست ديوگڻ پنهنجي
پرت ديوتا (آد ت آد) ۾ لين ٿي وڃن ٿا ۽ اُنجا (سنجيت
آد) گرم ۽ وڳيان ميه، آتما آد سڀ کي سڀ ڀر ۽ اُبعاسي
ديو ۾ هڪڙي ٿي ڀاڙ کي پراپت ٿي وڃن ٿا. جهڙيءَ طرح
اندر وهندڙ ديو ۾ پنهنجي نام روپ کي تياڳي سمندڙ ۾
اُست ٿي وڃن ٿيون تهڙيءَ طرح ودوان نام روپ کان مڪت
ٿي پراپت ٿي پڙش کي پراپت ٿئي ٿو.

مڪت ڪو پئشد جي پرمات جو اُرت :- پراپت

جي ناس ٿيڻ سان ٽنهي ديهن جي ناس کي پراپت ٿي اُڀاڏ
رعت گهٽ آڪاس جي نياڻيءَ ڀرپور ڀاڙ جي پراپتي ٿي
وديهم مڪتي آهي، سا ڪٿولي مڪتي آهي. ڪٿولي
مڪتيءَ جو سرويٽ مت پيد ڪري هن طرح لکيو اٿس.

(۱) ليايڪ مت۔ ايڪيهن دڪن جي نورتي ٿي مڪت مڃين

ٿا. (۲) ميمانسڪ مت۔ اڳي هو تر دٿاران سرگه سڪر پراپتي
موڪيه آهي. پت پاد ڀرپاڪر مراري مشر هيءَ ميمانسڪ چوائين

ٿا. (۱) پت پاد نٽ سڪه جي اُڀو يڪتي ڪي، موڪش جو نٿا.

سري لارائڻ ڌري اُبديش (۵۱۲) گورمڪه عا لڀڻ

ڏٺائين ته سوامي جن بنا يوجن ڪئي ويٺا آهن، تڏهن ڏاڍو
ڀڄتا ڪيائين ۽ سوامي جن کان معافي گهريائين. سوامي جن
گهڻي ڌير سان سمجهائين ته ڪهڙي ڳالهه آهي! تڏهن
هنڪي ڏاڍي سُرڙا ٿي ۽ چاوڻيءَ جي هڪ باغ جي ڪوٺيءَ
۾ سوامي جن کي آسن ڪرايائين. يوجن گهراڻي ڪارائائين ۽
شيرا جي سمگري گهراڻي سوامي جن وٽ رکي ڇڏي.
هڪڙو لوڪر سوامي جن جي ٺهل واسطي رکي ڏنائين. پوءِ
ڏينهن ڏينهن هنجي سُرڙا وڌندي وڃي ۽ پنهنجي هٿن
سان سوامي جن جي شوا م لڳي رهيو. چل پوڻ، اُشان
ڪرائڻ، سُرڙائي ڪوٺي پٿارڻ وغيره سڌو ڪندو رهيو.
هن سان گڏ پوئلڳل پري وڪيل، عيبدس لعل پراهمڻ
سرشتيدار، سمنرام ٽائيدار، پڳت مورامل، اچهي بالڪند
شمر، اچي سڀ سڌا ڪندا رهيا. اوائيه ڪال اُشان جي
ڪري ٻه ڏينهن سان رلا رار سر ڪندو هو. سوامي جن اتي
هڪ وقت پوئو ڪندا هئا ۽ رات جو کير پيئندا هئا. سهورو
اٿالو سوامي جن جو شموڪ ٻڌي پيو. سوامي جن اُلهڪي
سري ڌري ٽپڪا واري گنا پاڙهندا هئا. سڀ پريمي
سچو ڏينهن گد گد پيا ٿيندا هئا. ستسنگي ڏينهن جو گهڻو
وقت سوامي جن جي ستسنگ ۽ سوام وٽس ڪندا هئا.
گهڻن قسمن جا سوال ڪندا هئا. هڪڙي ڏينهن سڀ ڪنا
ٿي سوامي جن کان پڇڻ لڳا ته عمو جي مري وڃڻ کان پوءِ
ڪهڙي گني ٿئي ٿي؟ سوامي جن جواب ڏنو ته ڇهن
پرڪارن جي گڏ ٿئي ٿي. (۱) گبان وان جي (۲) بوڪ،
پوش جي (۳) ڪارڪ جي (۴) اُهاڪ جي (۵) شپ
ڪرمي جي (۶) پايءَ جي. گناوان حتي سر پر ڇڏي ٿو
انهيءَ ٽن م لڳن ٿي وڃن ته اڻ لڳ پڻڪ ٿي وڃي ٿو.
انين ٿي سر هڏار ٿڪو پيسد م لڪل آهي. سُرڻي نه ٿي حوي

سري نارائڻ هري اُپديش (۵۱۱) گورمڪه جا اچڻ

صاحبن تي بهريائڻي بهريائڻي ٻڌايا آهن. اوهين صاحب ڏن
آهيو، اهڙيءَ طرح چوندا رهيا. پوءِ ڪن ڏينهن کانپوءِ
آهستي آهستي ٻُڌل هلي سمنٽ ۱۹۵۳ جي پڇاڙيءَ ۾ سوامي جن
شاھپور ۾ آيا. اُتي سوامي جن کوه تي ڪپڙا ڏوئي ويٺي سڪايا.
ايتري ۾ شڪرداس وڪيل، جو وڪالت ڪرڻ لاءِ
ڪچهريءَ ۾ وڃي رهيو هو تنهن سوامي جن کي ڏسي
لمسڪار ڪئي. سوامي جن آشپرواد ڏٺيس. ٻه ٽي مدت
پاڻ ۾ وارثا لاپ ٿين. شڪرداس سوامي جن کي پوڄن
واسطي چيو. سوامي جن چيس ته شرڏا، ٻرار ٿنا ۽ نمرتا سان
پوڄن مڏائيندين ته مڃينداسون ته نه. تڏهن شڪرداس
چيو ته مان سوامي ڏيانند جو بڻايل ڪٿر سماجي آهيان.
مولڪي پڇي جي ڪا لڇا نه آهي. جيڪڏهن روئي ڪاٺي
اتو ته موڪلي ڏيانو. سوامي جن هنجو پوڄن نه قبول ڪيو.
تڏهن چوڻ لڳو چڱو مان توهان کي شرڏا ۽ ڏينتا سان پوڄن
مڏايان ٿو، توهين منهنجو نمٽڻ قبوليو. سوامي جن چيس ته
اهو ڪتاب رک، مولڪي پنگ، گهوئي پٿار، پوءِ اسين تنهنجو
نمٽڻ قبولينداسين. تڏهن هن چيو ته ڇا، توهين ساڌو ٿي
پنگ ٿا پيئو؟ تڏهن سوامي جن گنڀير چٽ سان چيو ته هان
اسين پنگ پيئندا آهيون. پوءِ شڪرداس ڪتاب رکي
سوامي جن کان پنگ ورتي. سوامي جن رتي مائر پنگ
ڏٺيس ته هن چيو ته هيءَ ته ڪاٺي پنگ نه آهي. تڏهن
پنگ، سردائي گهوئي پٿار ٿاين ۽ ٻرار ٿنا ڪيائين ته ڪرپا
ڪري توهين بکيا لاءِ شهر ۾ نه وڃجو. انهيءَ منهنجو ٺوڪر
روئي ڏيئي ويندو. سوامي جن اها ويٺي مڃي. ائين چئي
هو ڪچهريءَ ڏي ويو هليو ۽ سوامي جن انهيءَ ويهي رهيا.
شڪرداس کي پوڄن جي ڳالھ وسري ويئي ۽ سوامي جن
بکائيل ٿي رهيا. جڏهن وڪيل ڪچهريءَ کان موٽيو ته اچي

جڏهن هنس ڏهنجي اُپ ڪاڙيا پريت پريت ڪري ٿو

جڏهن هنس وانگي شد جيرو ڪاڙيا ٿي سر بر مٿيا ڇا
چڏي ڏا، تڏهن اُن جي ڏيءُ يعني ٻڌي پريت پريت
يعني پريه ٿي ۽ پريه ٿي آما آهي، ائين نسجي ڪري آما
طرف پڳي، جڏهن ”ويدانت مڪتوليءَ“ ۾ لکيل آهي ته

جنهن آما جي اهلااد روپتا ششوبت اوستا ۾ سڀ جو
اڳوڻو سڏ آهي تنهن آمانند ۾ جنهن کي اُدا سينتا آهي، اُن
کان پري پسون ٿي هوندو ٻيو ڪير هوندو؟ پر هماند جو
اَلشور به جنهن جي اڳيان يعني اُتم اُند جي اڳيان نه لڳي
ٿو، جو اُتم اُند سڀني پر شارتن جي اوڌ آهي سو آما نياڻي
لائق ڪئن ٿيندو! يعني اصل نه ٿيندو. اُند سروب هٿ
ڪري اهو ويچار ڪري هڃي ٻڌي آما سروب جي
طرف ٿي پڄي وڃي ٿي. اهڙيءَ ريت اُنچو رات ڏينهن جو
اهڙو وهندو بطجي رهيو آهي. مول :-

اُپ ٻڌ ڪو پنهان ٻڌيو هئي جا سڌ ٿيو، لڳايو.

[سورٽ م: ۹ صفحہ ۳۴۷]

جنهن پرش آما سان ٿيو، يعني پريت لڳائي آهي، تنهن
جو رات ڏينهن جو برهم پرائڻ وهندو بطجي رهيو آهي.

وويڪ چوڙامن ۾ چيل آهي ته اُنيست شد يعني سنگ
دوش کان انتهڪرڻ کي پريگه اُپن برهم ۾ ترپتيءَ جي تياڻ
موافق پنه پنه چننن (وري وري چننن) روپ پريش
ڪري انتهڪرڻ جي پرڪاشڪ چينن مائر ۾ چت کي اچل
ڪري پنهجي ويانڪ پريپورڻ پاو کي نرنتر اڻيو ڪري ٿو.

سري لارائڻ حري آبدیس (۵۰۸)

گر مک جا لپڻ

اُم رَس چاڙهي اُم رَس آوا.

اُم رَس آوئي اُم رَس لهي پاوا.

درشتالت :- هڪڙي راجا جي گهوڙن جي ڪڙھ ۾
ڪيٽيلين جا ٿڌو هئا گهوڙن کي داڻو ڏيئي ويندا هئا. ٿورا
ان جا داڻا گهوڙن جي لڏ ۾ ٻاهر اڪري ويندا هئا. انهن
کي ڪمٽيلون پيئڻ جي ٿڌو اندر کڻي وينديون هيون ۽ اُهي
داڻا کائينديون هيون. هڪڙي ڏينهن هڪ ڪمٽيل جي
جست ۾ ويچار ٿيو ته هي ڏاڏا! ڇا، اسانجي واسطي اهي
داڻا لڏ جا ئي حلقا آهن! مان ٻوڙ لڳيا ئي ڪريان ته آئينده
مان اهي داڻا نه کائيندس ان ڇڏي ڏنائين. گهوڙن
ڪمٽيلن ائين ڪرڻ کان منع ڪيس، پر نه مڃيائين. لهڻ
ٻاهر اڪري ويئي. اڪرڻ سان طاوائيءَ خودڪار ڏنائين.
قسمن قسمن منائي ڪري پيئي هئي. اُها کائي ڏاڍي
پرس ٿي ۽ ائين پيهه ڪيو ڪري ويئي. حال ڪيائين
ته مان پيهه جي سائين کي نه اهو رس چڪايان. انهن کي اچي
چيائين ته هلو ته منائي ڪارايائو. پر گهوڙن جس نه اسان منائي
ڏني ٻڌي به نه آهي، تون ڪوڙ ٿي ٻڌائين. گهوڙي چوڻ
سان به چار ڪمٽيلون ان سان گڏجي ويئون، پر ان جا داڻا
واٽ ۾ کڻي ويئون. جيستائين ان جا داڻا واسه مان نه
ڪڍيائون تيستائين منائيءَ جو رس نه آين. جڏهن ان جا
داڻا ڇڏيائون تڏهن منائيءَ جو آند آين. ٿڌيءَ طرح مٽاڻا
جڻي شين کي چيو ته توهين اُتاهه پدارتن کي ڇڏيو ۽ آهر
آند کي ڪرهن ڪريو. جڏهن انهن اُتاهه پدارتن کي ڇڏيو
تڏهن آهر آند حاصل ڪيائون. انهيڪري گروهن چوڻا :-

سري. لارائڻ هري اُبديش (۵۰۷)
گرمڪ جا لڇڻ

به دڪ آهي ۽ ڀڳوان جو واهن گرڙ آهي. هنسڪ ۽ تمونڪي
آهي. سرين سان لڙائي رکي ٿو. سڀئي تمونڪي آهن ۽
ڀڳوان ئي هڪ ستونڪي آهي. انهيءَ ڪري ڀڳوان جڳمات.
۾ لڪري بڻجي وينو.

ٿيڪا :- ايشور مهاديو به ڪتب جي ڪلهو. کان دڪي تي
وڪ پيٽ لڳو ٿي. ڪهڙو دڪ هوس سو چئجي ٿو. بهر بائين
پنهني پٽن گطيش ۽ ڪارڪيه جو پاڻ ۾ ورود هو. سوامي
ڪارڪيه گطيش جا ٽنڊيچي ڇڏيا هئا ۽ جڏهن گطيش جي
واهن ڪوئي سان پتا جي درشن لاءِ آيو ٿي ته سرپ ڪوئي
کي کائڻ لاءِ دورندا هئا. ۽ ڪارڪيه جو واهن مور مهاديو
جي ڳچيءَ ۾ پيل سرين کي کائڻ لڳندو هو. هٿائڻ سان به نه
هٽندو هو. پارپتيءَ جو واهن شينهن مهاديو جي واهن ڏي ڳي
ڪي ۽ گچ مڪ واري گطيش کي ٽسي کائڻ لاءِ دورندو هو ۽
هٽندو نه هو. ۽ پارپتي سري گنگا جي ڄا مهاديو جي
ڄڻا ۾ رهندي هئي ان سان پهچڻ وانگي دشمي رکندي
هئي. هٿائڻ تي به نه هٽندي هئي. ۽ چندرما ۽ نيون ليتر
اڳاڪيه سرد گرم هٿ ڪري پاڻ ۾ ورود رکن ٿا. برهما،
وشو، شواهي ٿيئي ديوتا نه آئندو پ آهن انهيءَ دڪ
به ذري مائر به نه آهي. پر ڪوئن ظاهر ڪري ٿيڪارو نه
پتر، ڪلتر آدڪن ۾ انهن ان مکيه ديوتائن کي به دڪ ٿيو
پوءِ ٻن کي ڪئن نه ٿيڻدو. انهيءَ ڪري انهن ۾ پتر
ڇڏي آتما ۾ ئي ڪرڻ گهرجي.

پڙهان :- پتر ڪلتر لڇمي مايا.

ان ئي ڪم ڪوئي سڪ پايا.

گرو جي چون ٿا :-

ڪٺا ۾ لاس ٿيڻ واري آهي ۽ ٺالڪن جي مالها والنگي دڪدائي آهي. - الهيءَ ريت گرو جي چون ٿا ته گهو، ٻٽر، استري، مايا ۾ ڪٿو وٺي؟ ڪم سڪ ڪوليءَ. - سوڌڪري الهن کي ڇڏي آتما ۾ ريت رکي گهو جي.

پڙهائڻ:- پتر ڪلور اچمو مايا.

اِن ئي ڪم ڪو ٿئي سگهي ٿو.

[۵۵ سري ڪسر ص ۶۲]

الهن مان ڪميون سڪ ٻالو آهي؟ برهما، مهبش ڪم ڪيو ته نه ٺالو ڇڏيو. وشن پڳوان گهو جي دڪن کان دڪي ٿي هٿ ٻٽر وٺائي ڇڪن لاءِ م وڃي ويهي رهيو. شوجي گهو کان دڪي ٿي وٺي کائي مڙو لڳو ۽ برهما جي استرين جي وروڌ ڪري سدس پوڄا ٿئي ٿي، چئن هڪ ڪري لکي ٿو:-

ڪوٺا جي ٺڪا:- مزار يعني پڳوان وسنو الهيءَ ريت گهو جو چر ٿو (ورتاءُ) ياد ڪري لڪريءَ جو ٺٺي جڳمات م وڃي ويهي رهيو. گهو جو چر ٿو هيءُ آهي. پڳوان جون نه استريون هون هڪ ٺوڪڻي پرڏان پر ڪرني جڳمات جي وڃڻ واري بي رحو گڻ پرڏان ڇڏيل مايا، ٻئي آگها ڪاري ڪميون، ڇو نه پڳوان ستو ٺٺي آهي ڪنن عوميل نه آهي. الهيءَ ڪري استرين کان دڪي آهي. ۽ هڪ پڳوان جو

ٻٽر من مٿ ڪامڊو آهي. اهو عتي ٿي ٿو. رسي مينن کي ٺٽڪ ڪري ٿو. اُلهڻا ٿو ورتا اچن ٿا. الهيءَ ريت ٻٽر کان به دڪي آهي ۽ سس ٺالڪ پڳوان جي سڄا آهي. ٺامسي آهي. اُن ٺاڻ ٻڌو رهڻي ٿو يعني نه ٺٽڪ نه ماري. ۽ ڪر سمندر ۾ شعر آهي سوري جي گهو. پرائي گهو ٻٽر واس

سري ازانجا هري ابدش (۵۰۵) پريتر جان جو اوت

دسي مني سر جهڙي ان هتي چلو مار
ناري نڪت نه هائي ناري هي پرڏڪ ڪال
جن ناري تو من ڪجهي انن هتي مليا ڪوٺال
ناري ڪندي پرڏڪ هي سڀ جڳهه رکيو لاڳ
ڪوٺي ساڌو جن آڏو اس هانن تي هڪ

الهي طرح استريءَ رڃا سڪ ٻڌي آهي سا رڳو پير
آهي ۽ پير به سڪ ٻڌي پير تي آهي ۽ چئن چتر ڪيٽو راجا
تي ڪروڙ راليون هوندي به پير نه هڪ ڪري ڏک ٿيو ۽
پوءِ پير مرن ڪري ڏک ٿيو. الهي طرح راجا دسرت به
پير نه هڪ ڪري پير نئين ڏک پائو ۽ پوءِ پير جي بن پير
تي وڃو ڪري ڏک ٿي ۽ پير ڪي پير ٿيو. الهي
طرح اليڪ اهڙيون ڪٿائون اچن ٿيون، جو پير جي لمت
ڏکي ٿيا آهن. الهي ريت پير به سڪ ٻڌي به رڳو پير روپ
آهي. ۽ مايا به ڏک روپ آهي. ان به سڪ ٻڌي رڳو پير
آهي، جنهن سري رام چندر جي پوڏ وسشت جي وٺرائي پر ڪرڻ
جي ۱۳ سرگهه به لکيو آهي:—

هي ڀڳون وسشت جي! هيءَ مايا سڪ جي واسطي نه آهي،
رڳو ڏک جي واڌاري لاءِ آهي. لکي ماري ٿي. جنهن ڏک
جي ڀل ماري ٿي. وڏا وڏا بدوان، بوڏا، ڪرنگيه، پير،
ڪومل ڀت وارا، شرومي مش، لکي اچي اهڙو ملين
ڪري ڇڏي ٿي جهڙو ڏور جي مٺ رٿن ڪي ڪري.
هيءَ من موهيندڙ مايا ڀت واريءَ کي ڪيڏي وٺي ٿي ۽
وڏن ڪپڙن سان پير پور آهي ۽ وري ڪٺ پنگر آهي يعني هڪ

ڏي پڳت گهر جي چڱي استري گهري آهي، تنهن
 ڪري استري ئي سار آهي. ۽ لکن ٿا. ”سار سنسار ڪو
 نار جانان“. جنهن جي استري مري وڃي ٿي ته او روئندو
 وٺي ٿو. ۽ ٻي شادي ڪري ٿو. ٻي مري وڃي ته ٽين
 شادي ڪري ٿو. انهيءَ ڪري مان ڄاڻان ٿو ته استريءَ
 تي سڪ آهي. ٽئين ڇيو ته مان پتر ۾ سڪ سمجهان ٿو. ويدن
 ۾ لکيو به اٿس: ”پتر پٿوان لوڪو جيت“. ٻي سار ٿي
 هن مانس لوڪ کي جيتي وٺن ٿا. ڪئين راجا مهاراجا پتر
 جي لڳا رکي يگ ڪندا رهن ٿا ۽ پتر جي ڪري ئي گهر
 پوئل سمجهن ٿا. انهيءَ ڪري مان ڄاڻان ٿو ته پتر ۾ ئي سڪ
 آهي. چوٿين ڇيو ته مان مايا ۾ سڪ سمجهان ٿو، ڇو ته سڀ
 لوڪ هر وقت مايا کي پاڻ سان رکن ٿا ۽ مايا وارو هورم ڪٿي
 هجي ته به ڪئين چتر هنجي شيوا ڪن ٿا. گروجن لکن ٿا.
 ڀرمات. آڻي هوءَ ٿا مڪڻ سڀاڻا.

[رامڪلي دڪني اوائڪار ۾: ۱ صفه ۳۱]

انڪري مان مايا ئي چاهيان ٿو. ٽڏهن مهاڻا ڇيو رهي
 چارئي سڪڙائي نه آهن. انهن ۾ اوديا سبب توهان کي سڪ
 ٻڌو ڇو ڀرم ٿي رهيو آهي، سو انهن ۾ سڪ نه آهي. (۱) گور
 ته سڪ روپ نه آهي، ڇو ته سڪڙيو جي چون ٿا:-

گرها رڳو ۾ هڪڙي نه سڪاير ڪڍاڇن.

۽ ڪئين راجا مهاراجا ڪيترا محل ماريون ڇڏي ساڙ وٺي
 ويا آهن. جيڪڏهن گهر سڪ روپ هجي ها ته ڇو ڇڏي
 وڃن ها؟ تنهنڪري گهر ۾ سڪ ڪيول ڀرم مانر ئي آهي.
 استري به ڀرم ڪري ٿي سڪ روپ معلوم ٿئي ٿي. ويچار

گرمک چا اچڻ

نارائڻ ڌوري اُبدش (۵۰۲)

يعني آلم برئي سان اَلتر (ڪالبوء) ڳوڙ چا آهن، ٿار چا آهي؟

هت جا سڻ يعني تر، ۽ سدا رحت سنگ لاڳي، يعني

چا آهي؟ پاوئج آهي. اوديا ڪال م لائين سان برت

ي ٿي. ڄڻ برڪاوت جي ٿولا اوديا آهي. ۱- دايه

ڪ اُلام م آلم بد ۲- (استري آڌڪ جي سرار)

سج م سڄ بد ۳- (بتر آڌ) دڪ م سڪ بد ۴- سرم لوڪ

د مابڪ اُتھ بدارتن م رتھ بد ۵- اڳيائيءَ کي لاهي بدارت

ڀيارا لڳن ٿا، گيائيءَ کي ٿڌا لڳن، ڄڻ نه ۶-

چار آدمي ڪامنا وارا هڪڙي سڌ ٻرڻ مڃاها عي شوا

ڪرڻ لڳا. هڏهت مڃاها جي شوا ئي ٻرڻ ٿيو تڏهن

اٻڻ کي چيائين ته ڪڇ ڳوڙي وٺو. ڄڻ ئي چيو ته اسانکي

سڪ هي اچا آهي. مڃاها سموله لوهن چاڪي سڪ روپ

سمجهي ويا آهيو؟ تڏهن هڪڙي چيو ته مون نه ڳوڙ کي

سڪ روپ سمجهيو آهي، چو نه جي ڳوڙ ڇڏي ورڪت ٻرڻ

ٿا آهن، اٻڻن ٻر ميسر کان ڳوڙ ئي ڳوڙيو آهي ڄڻ فرید جي

لکن ٿا ۷-

فریدا ٻار ٻرائي بھڻا سائين منجهاري نه ۸-

هو نون ايوي رکي جيئو سر ٻر ليو ۹-

[سلوڪ فرید ص ۱۳۸۰ سو

فرید جي نه دڪي ئي ٻر ميسر کان ڳوڙيو آهي. سو

مون کي ڳوڙ ڳوڙجي ۱۰-

بئي چيو ته مان استريءَ م سڪ مڃان ٿو، چو نه ٿي پڳت

استري ئي ڳوڙي آهي ۱۱- بورهاڻ

ڪو ڪو ڪيئن چمڪي. جن ٿڌا لاهوئي مڪي.

۱۲- ٿاسري پڳت ٿڌا ص ۶۵

مرڪڙ ڇاڻجي. وڀت ۾، ڪالڙ ٿا ۾، خوشي ۾، مد
وياڪلڻا ۾، ۽ مھو اُٿسور ۾، جھنجھو ڇت وڪاري ٿئي ٿي
تڏھنجو من مري ويل سمجھجي. اُن جيون مڪت جو
ٻيھ جنم کان رھت ڇاڻجي. جيون مڪتيءَ وقت رادو من
سروپ ٺاڻ ٿي ڪيڏاھن وڃي ٿو؟ يعني من جي ھولدي
من جو سروپ سڌڪل وڪلڻ آڏ وڪار نہ ھئڻ، اُڇو ٺال
اُروپ ٺاڻ يعني من جو اُٿيندا پارو روپ ٺاڻ ڇيو آھي،
سو وديھ مڪتيءَ جي وقت ٿئي ٿو، لشڪريہ روپ ھئڻ
ڪري. اھڙيءَ طرح من، ٻڌي آڏڪن جو وڪار يعني
”گھيرو“ سڀ رڃجي وڃي ٿو ۽۔

(مول) بہت پري سڀ ھي سڌڪا ڇاڻت

ڪو ٿو نہ آبت اير ٿي.

جڏھن ٻڌي ورت روپ استريءَ جي و ٺال وڻيش
ڪري پٽ يعني آما سان پريتي ٿي تڏھن سڀ ھي سڌڪا
ڇاڻت، يعني اندر بہ ڪن جو، ۽ من، ٻڌ جو سڌڪا ڇڏي
ٿو. اٺال روپ ھئڻ ڪري ڪوئي بہ ويجهو ٿو اچي،
سڀ پري رھن ٿا. يا جڏھن اندر ٺي سو وڻيش جو
تياڳ روپ وڀتي پئي نہ ڪار، ڪروڌ، ڪروڌ آڏڪن
سيئي سڌڪا ڇڏي ٿو. ھاڻي ڪوئي بہ پرت جي ويجهو
ٿو اچي. ۽ آما ۾ پريتي ڪرڻ سان پھريائين اڳيان وقت
۾ گھر، استري، پٽ، مايا پيارا لڳا ٿي سو ھاڻي ڇا آھن؟
يعني ڇڻ معلوم ٿين ٿا، سو ھاڻي ڇڻجي ٿو۔

(مول) ڪھڙي نار بہت ھت جا سڌڪا رھت سڌڪا لڳي

[سورت ۾: ۽ شھ ۴۳۰]

سڙي ٺارائڻ هري اڀديش (۵۰۰) گورمڪ جا لڇو

جواب۔ اڻڪا ڪرڻ واري جو سروب هڻڻ تي آتما م
اڻڪيا به اٿي ٿي سگهي. پر آتما م ڀرم ڀريت ٿي سگهي
ٿي. جڏهن آتما ۾ ڀرم ڀريت ٿي ٿي تڏهن:-

بُتَ مِلِ بَنتِ رَمَتِ جَوَن دِيسِ ڪهري

الدره ڪڍ من، ٻڌ ٻڌهجي ٻڌهجي روشن ڪي ڇڏي
اڻڪار ٿي وهن ٿا ۽ جو چئن طرفن کان گهرو پاڻي وٺندا
هئا سو اڻڀڄو گهرو رجهي وڃي ٿو، يعني هتي وڃي ٿو.
”جهن مڪني ويڪ“ ۾ لکيل آهي ته:-

پرمان جو ارٿ۔ جڏهن گبان الڌرڀون من سان گڏ
مان ڪري ويهي رهن ٿيون يعني سڀني روشن ڪي ڇڏي
ڏين ٿيون ۽ ٻڌ نه جهٽا ٿي ڪري، اُنڪي ڀرم گس جون
ٿا. الڌرڀن جي جو اسٽ ڌار ٿا آهي اُنڪي وڌوان ”يوگ“
جون ٿا. ڀرماد رهن تي ان يوگ ڪي ڪرڻ گهرجي، جهن
ڪري يوگ اسٽ ۽ ناس ڪي ڀرائي نه ٿي. آخر درشن ڪي
سٽي سڌ ٿي نه پر سڌڪ جو اڻالما درشن اڃي ٿوري
واسطي اندر ٿي ڪي روڪڻ جو اڀياس ڪرڻ گهرجي. انهي
لاءِ چون ٿا ”پرمان ورتڪن من“ ارٿ۔ پر ٿين جي
سٽ وارو چم ڀرماد جي پرڪاش ڪرڻ لائڻ آهي.
اهو ئي يوگن ڪي ڀريه اسٽر گمان سماڏ آهي. انهي طرح
جڏهن اڌ ڪاري سڌ روي آتما ۾ گهڻي ڀريت ڪئي تڏهن
الدره ڪڍ ملي ويهي ويا ۽ آهن جي چئن طرفن کان گهرو
رجهي ويو ٻڌ ٿي ويو. يوگ وسٽ ۾ چيل آهي ته سڌ
دڪ جي حالت ۾ سڌ واري ڀرم ڪي من اهڙو چلائمان
ٿو ڪري عئن اڌول سڌ ڀرم ڪي ڪوئي چلائمان ٿو
ڪري. جنهن جي چم جي اهڙي اسٽي آهي انجو چم

سري لارائن هري ابديش (۴۹۹) گرمک جا لڄڻ

جواب - پنج دشي ۾ برهماندي آماند ۾ ڪرڻ جي ۲۱
شلوڪ ۾ اهڙي شڪا ۽ انجو جواب ڏنل آهي.

شڪا يعني پرڻن - جو لڄ آما ۾ پرڻي ٻڌڻ ۾
اچي ٿي پرڻي جو ارت راڳ آهي يا شرڏا آهي يا پڪت
آهي يا اڇا آهي. جيڪڏهن چئو، پرڻي راڳ آهي نه راڳ
روپ پرڻي استري آڏ ڪن ۾ ٿي ٿيندي. جيڪڏهن پرڻي
جوارت شرڏا آهي نه راڳ آڏ ڪن ۾ ٿي ٿيندي. جيڪڏهن
پرڻي جوارت پڪت آهي نه ڪرو ۽ ديوتا آڏ ڪن ۾ ٿي
ٿيندي. جيڪڏهن چئو نه پرڻي جوارت اڇا آهي نه اڇا.
(حاصل ٿيل) وستوءَ ۾ ٿيندي. آما سڀ جو ٻهه جو
پاڻ هڻڻ ڪري اڀراپهه آهي ڪونه. لاهيءَ ڪري آما ۾
جو پرڻي آهي، الجو لالو ڪهڙو آهي؟ (جواب) ” ٿري
استو سائوڪي پرڻي سکه مائرن ورنئي - ” ارت :- نه ٻيو
سکه مائرن جي گرهڻ ڪرڻ واري سائوڪي پرڻيءَ جو لالو ٿي
پرڻي آهي. پنج دشي برهماندي آماند شلوڪ ۲۵-۲۶
۾ لکيل آهي ته :-

وشيه جنهه سکه ۾ پرڻي مائرن آهي - لارائيه پرڻي ڪالهي .
۽ آما ۾ نه لارائيه پرڻي آهي . لاهيءَ ڪري وشيه جنهه سکه
جي برابر ڪالهي پر وڌيڪ آهي - ۽ وشيه سکه ۾ اها پرڻي
ويچار به رهي ٿي . ڪڏهن ڪڏهن وشيه سکه کي ٿياڳي پئي
سکه جي اڇا ڪري ٿي - هڪ وشيه ۾ اها پرڻي ٻيهر سان
رهي ٿي . ۽ آما ۾ اها پرڻي ڪڏهن ويچار ڪي پرڻي
ٿئي ٿي، هڪ رس رهي ٿي - جو نه آما گرهڻ ۽ ٿياڳ جو
لائق نه آهي . (شڪا) - آما گرهڻ ۽ ٿياڳ ڪرڻ جا لائق
نه هجن نه پرڻي آڏ ڪجي ٿياڳي (ذڪار) لائق ٿي ويندو .

پڙهائڻ
آبڻو سک. سي. هي چڱو ڦاڙيو گورو ڪاهو ڪو ٺاهي.

سورٺ مر: ۹ صفحہ ۶

يعني سڀ جڳت جا لوڪ پنهنجي سک واسطي پر سپر يعني
ڪڪ پٽي سان پر ڪن ٿا. پنهنجي سک بنا ڪوئي ڪنهن
سان پر ڪري ٿو ڪري. ٺاهڻ وار ٿا پر هڏار ٿيڪر. اڀرندڙ جي
۴- اڌيا جي ۵- براهمن جي ۶- منتر ۾ ياگيه واسڪيه مني
پنهنجي استري منتر پٽي کي چيو آهي ته آلمائي پر ٻيڙو
آهي ۽ سڀني جو ٻين سان پر ٻي پنهنجي مطلب ڪري ٿي آهي.
منتر جو اوت - ياگيه واسڪيه مني پر سڌ هي وچن ڇون
ٿا ته هي منتر پٽي! پٽي جي سک واسطي استري ۽ کي پٽي
ٻيڙو نه آهي. پر پنهنجي سک واسطي ٿي استري ۽ کي پٽي
ٻيڙو آهي. انهيءَ طرح ٿي استري ۽ جي سک واسطي پٽي ۽
کي استري ٻيڙي نه آهي ۽ پر پنهنجي سک واسطي پٽي ۽ کي
استري ٻيڙي آهي. انهيءَ طرح ٿي پٽن جي سک واسطي
پٽا کي پٽر ٻيڙا نه آهن، پر پٽا کي پنهنجي سک واسطي
ٿي پٽر ٻيڙا آهن. انهيءَ طرح ٽن جي سک يعني سڦلتا واسطي
لوڪن کي ٽن ٻيڙو نه آهي پر پنهنجي سک واسطي لوڪن
کي ٽن ٻيڙو آهي. اهڙيءَ طرح ڀن جي سک واسطي ڀرن
کي ڀسون ٻيڙا نه آهن پر پنهنجي سک واسطي ڀسون ٻيڙا
آهن. اهڙيءَ طرح براهمن جي سک واسطي ڀرن کي براهمن
ٻيڙو نه آهي پر پنهنجي سک واسطي لوڪن کي براهمن ٻيڙو
آهي. اهڙيءَ طرح ڪترين جي سک واسطي لوڪن کي ڪتري
ٻيڙو نه آهي پر پنهنجي سک واسطي لوڪن کي ڪتري ٻيڙو
آهي. اهڙيءَ طرح لوڪن جي سک واسطي مڪن کي لوڪ
ٻيڙا نه آهن پر پنهنجي سک واسطي مڪن کي لوڪ ٻيڙا آهن.

سري لاراڻا هري اُپديش (۴۹۵) گرمڪ جا اچڻ

ماڻهو ڪڍي ظاهر ڪن ٿا، وويڪي گرمڪ لوڪ آتما کي
برابرت ڪن ٿا. پر منمڪ لوڪ انکي پائڻ ٿا. جڏهن انڌا لوڪ
ويجهي رکيل شيءِ کي به ڏسي ٿا سگهن، اڳيائي لوڪ اندر
آتما کي ڇاڻي ٿا سگهن. جڏهن ڪروجن چون ٿا :- پرمان :-

ڪهت هي پيمتر ٻسي ٿو ڏجن ٿاڪو مرم نه پايا
[جڳتري مر: ۹ صفحہ ۷۰۳]

الهي ڪري منمڪ انکي پائي ٿو سگهي، پيو ڏرشن به
اندر آهه ٻئي مر ٿيندو، ڏن ٻئي مر ڏرشن نه ٿيندو.
پرمان :-

سڀ ڪچر ڪهر مہ ڀامر ٺاڍي - ڀامر ٽولي سو ڀرم پلا هي .
[مانجه مر: ۵ صفحہ ۱۰۲]

جڏهن اڳي ڪانين پر آهي، ٻري ٿي رهي، پسر سڄم
سان پر گهٽ ڪيو وڃي ٿو. سڄم هيءُ آهي نت ٽولگ جو
ويچار ڪرڻ. اهڙيءَ طرح آهه ٻئي پر وچار ڪرڻ سان
ڏرشن ٿيندو. آهه نالو جيو جو آهي ۽ آهه نالو ساڪيءَ جو به
لکيو اٿن. پرمان :-

ايڪ هي سمين ڀان ٿو - ساڪي اوڙ آياس
هو جو ڀيڻ ڪو وڌيش ساڪي - وين پر ڪاش -
[وچار ساگر]

ارڻ :- ساڪي ۽ آياس يعني جيو ٻنهي جو ڀان ڏرشن
يعني گيان آهه ٻئي پر ٿئي ٿو ۽ نه ڏن ٻئي پر - پر جيو پر
پر ڪاش سان ۽ ساڪي موين پر ڪاش سان ٿئي ٿو، يعني جيو
گيانا روپ سان ٿر پئي ۽ پر ڀان ٿئي ٿو ۽ ساڪي گيبي روپ سان
ٿر پئي ۽ پر ڀان ٿئي ٿو. ۽ گيانا، گيان گيبي ٿنهي جو پر ڪاش

سری لاریانہ عربی ایدیس (۴۶۴) گرمک جا لپٹ

پروہاڻ ۽ سڱن سَمکري جاڪي ۽ وٽ پروئي -

گهٽ گهٽ آترو وڌا سوئي

آهت پروٽ ڪن به ڪوڦا - آپ انيها پروٽ رت .

[آسا، م: ۵ صفحہ ۳۸۷]

پر گرمک انکي ڳولي وٺن ٿا، جيئن ڀائي گورداس جي
لکڻ ٿا -

ڪجهه ۽ جنسي نو مٿاڻي راڪيڻ ڇو ۽ جنس ڪي

ڇوڻي چل ڄاڻ ڇوڻي ڏنہ لڳات مٿي

۽ ڀڳڪ ڇڳاڻ جنسي راڪيڻ ڌوا ڪرم پروٽ

ڀڳڪ ڏاڍي سچو سمات مٿي

جنسي نو وٺڻ ڪمڻ ايڪالت ٻي

مڌ ڪرمڻ آڏون ڏنہ ڄاڻ مٿي

نسي گرمک جنس ڪوٽ پروٽ ٻي - ڪڙل

سڌار ڏنہ ۽ ڌار ڀلاٽ مٿي .

اوت ۽ ڇوڻي ۽ طرح مٿي ڪيتر و لڪائي رکي ۽

ڪيئي آبي ڇوڻي وڃي ٿي . ۽ ڏنہو ڪيئي ۽ ڀاري لڪائي

رکي ۽ ڀوٽ اچي انکي ڳولي ٿي ۽ ڇوڻي سڳند ڪي

ڪيتر و لڪائي ۽ ڀڳو اچي انکي ڳولي ٿي ۽ ڇوڻي ٿي

گرمک لوڪ لڪل وڃي آيا ڪي ڳولي ٿي ۽ ڇوڻي ٿي

ڀرڻ جي اندر ڏاڍين ۽ ڏاڍين وڃن لڪل وڃي ٿي انکي

ميش	من	پڌي	چت	اهمڪار
اڳياڻي	شترو	گنگا	دوم	پرچن
دروماڻا	بندو	ويچارئي	امر پرک	مالڪ هڪ شهر جو
جڳياسو	متر	سواستري	ميگه	راجا
هڪم	سهر د	پتورتا	چندوما	سرب روپ

انهي پرڪار اڳياڻي جو من شترو هٿ ڪري مارڻ سان
۽ مري نٿو، چئن -

دو هاڻ - پٽن جا پامن هر ڪيا من نه مٿا جاها

پر ڪا پي ڪسنگ - ڪي داهر جڏه پر راه .

اڪري 'ليد من' پئي سوال جو جواب چيو ويو آهي .

پرشن ۳ - ٽيون پرشن هيءُ آهي ته اهو آتما ڪٿي رهي
ٿو، ڪٿي درشن ٿيندو؟

آٿر - من ۾ .

پرمان ۲ - شلوڪ جو آرٽ - جو انگشت پرمان پرشن
شرير جي مڏيه ۾ رستت آهي، اُنڪي پوت، (گذريل وقت)
پوشيت، (ابندڙ وقت) ورتمان، (هلبندڙ وقت) جو شاشڪ
(هلائيندڙ) چاڻي او اُن آلمان جي گيان جي سبب پنهنجي سرير
جي رکيا ڪرڻ نٿو چاهي. لسيه اهوئي ته اهو پرهم نٿو آهي،

پرمان ۲ - ڪهت ڪهت اٿر پرهم نمسڪار ٿا -

ڪ - وٺ ٿو ڊو جا ٺاهي

بابا ٺاڪ ايم مٽ ساري جوڏه .

سري نارائڻ ڌري اُبديش (۴۶۲) سرون جو اٿڻو آڙف
 ٻيو ڪم به ٻاد به رکيو آهي، مولڪي نه اهوئي ياد آهي .
 نڌن پندف ٻيو اوهو! مون هنڪي ڪٿا ٻڌائي باب ڪو
 آهي . پوءِ عذبي رال وقت آيو. رال لمڪار ڪيس. پندف
 ٻڌيس نه ڪٿا. ياد اٿئي؟ هن جو مهاراج! همدن نه ٻڌي
 نه ويندي. نوان نڌابو هو نه ڪٿي ۽ هو پتي پندو راجا
 سمنان ٻڌا ڪري ٿي سگهو جو چور ٿي ۽ حر سرب ڏوس
 نه استري ۽ جي سڻڪ ڪرڻ سان مري ويندين. ٿلهه ڪري
 ڪٽي ۽ ديوالين کان پٽ ورتا ۽ انهيڪي ٻاڏو سڏيائون.
 وڏا ڌرماتما لبا. مڏهو پتي نه لاهو آهي. مون به پتي
 ڀرڻ مان پتر ٻڌا ڪرڻ جو لڇهه ڪري ٻن مهينن جو ڪرب
 ڌارن ڪيو آهي. ڏسو، پتر ٻڌا ٿي ويندو پوءِ توهانڪي
 چڱو ڏي ڪراي پنديس. پتي ڀرڻ مان پتر ٻڌا ڪرڻ نه
 دوش آهي ڪونه. پندف جي ڇو نه الڪه پتورائين جا
 ڀر سڱ نه نه ٻڌا ٿي، اهي ياد اٿئي نه. هن عمو نه مهاراج!
 مولڪي نه اهوئي ياد آهي. پندف جي عمو نه مون نه هنڪي
 ڪٿا ٻڌائي باب ٿي ڪيو آهي اهو چڱو نه ٿو. چو نه ڪن
 قسمن جا سرون ٽين ٿا. (۱) اولهه ڪو ڪٿا به سڀو وارو
 (۲) ڪهڙو. سميل ڪهڙو وارو (۳) سڱهڙو. سڱهڙو وارو،
 ڪا ڪٿا ڏاڍي هڪي آهي. (۴) هڪهڙو. ويچار ڪرڻ وارو.
 سو چڱهڙو ۽ ٻيوئي ڪلهو ٿئي ٿو. چئن قسمن جا ڀرڻ آهن.
 ۱. اڳيائي ۲. ڌرماتما ۳. هڱياسو ۴. هڪه. انهن چئن قسمن
 جي ڀرڻن جي پند ڪري هن، نڌي، صه، اهنڪار به
 چئن ٺرڪارن جا آهن.

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۸۹) من جي چئڻ ڪرڻ لاءِ يڪتيون آهي - (۳) ٽيون ساڌن - واشنا ڪئي. لوڪ واشنا، شاستر واشنا ۽ واشنا ۽ انهيءَ طرح ٻين سڀني واشنائن جو تياڳ ڪرڻ. (۴) چوٿون ساڌن - پراڻاڻام ڪرڻ ۽ ڪنيڪ ڪري پراڻن کي روڪي ڇڏڻ.

انهن کان بهريائين هي ساڌن ڪري. بهز يائين ڇنڇل ڇت کي ٻن ڀاڱن ۾ ٽارڻ شانت ڪري يعني ايڪاگر ڪري ۽ هڪ ڀاڱي يعني بهر شاستر وڇاڙ ۾ لڳائي ۽ ٻيو ڀاڱي گرو شيوا ۾ لڳائي. جڏهن ڪڇ لڳ (هوشيار) ٿي وڃي ته هڪ ٻيو ڀاڱي ۾ ۽ ٻه بهر گرو شيوا ۾ لڳائي ۽ هڪ بهر ۾ شاسترن جو وڇاڙ ڪري ۽ جڏهن پورن لڳ ٿي وڃي ته ٻوڙ ڇت کي روز روز وڌائيندو وڌائيندو، هڪ بهر شاستر ڇنڻ ۾، هڪ بهر وٿراڳي ۾، هڪ ڌيان ۾ ۽ هڪ گرو شيوا ۾ لڳائي.

سڀني ڀوتن ۾ اڪل جو آتما ڪنهن کي معلوم نٿو ٿئي ان ڪري ناستڪ چون ٿا ته آتما آهيئي ڪونه. پر سوڪم در شي پرشن ۾ ٽارڻ پنهنجي نڪي سوڪم ٻڌ ۽ ايڪاگر سانوڪ ٻڌ سان هي آتما ڏسي سگهجي ٿو. انهيءَ ئي گروجن لکن ٿا:- (مول) - ليڌمن - چوچو من جي ايڪاگر ڪرڻ بنا، آلمر گيان ۽ گيان ساڌن سروط آڌڪ نٿا ٿي سگهن. سروط ۾ وڳو من جي ايڪاگر ٿئي ساڌن نه آهي، پر چوڏهن ساڌن آهن. سروطا (ٻڌندڙ) جا ۱۴ لڳ آهن:-

پرمات جو ارٿ:- (۱) وڪتا (ڪتا ڪندڙ) جو ڀڳت ٿيڻ. (۲) گرپ رهن ٿيڻ. (۳) ٻوٿر ٿا ۾ سڪ هڻڻ. (۴) ڇنڇل رهن. (۵) چتر هڻڻ. (۶) پرشن جو گيان. (۷) بهو سرتي يعني سبط وارو. (۸) آلمر رهن. (۹) اندر بن جي پرماد کان رهن. (۱۰) ٻڌوان هڻڻ (۱۱) ڌاتا. (۱۲) شاستر ورڌ ڪتا جو تياڳي هڻڻ. (۱۳) من باڻي سان ٻوٿر رهن

سری لارائڻا ھري آبدیش (۴۷) آما جي پراڻي

نيڪا۔ هن سارو روپ وٺي جي سيني آبدرون جي
ڏيڻ وارو من ٿي آهي. هن سارمان ٿري وڃي جو ڪٽڙو
ٿي آهڻ جو من کي روڪي. هي راءِ آهي! وڏي
بتن سا هن من کي ڪٽي ٿي.

هٿن سان هٿن کي دٻائي، ڏندن سان ڏندن کي دٻائي
انگن سان انگن کي دٻائي يعني ڪڍي ڇيڻان کائي پيڙهائين
پيڙهجي من ٿي جهڙي ٻائي.

هي راءِ آهي! ڀت جي لاس ڪرڻ جا ٻه آهڻ آهن (۱)
ٻوڏ (۲) ڪيان۔ ڀت جي روڪڻ جو دلو ٻوڏ آهي ۽ ڇڱي
طرح اولوڪن (ڏيڻ) ڪرڻ جو نام ڪيان آهي. اڀياس ۽ وٺڻ
سان من روڪي ٿو. ڪروچن لکن ٿا۔
پرهان۔

سادو راءِ من گهيو نه ٿو ٿي۔

ڇوڪڙن ٿو ٿا! سڌو ٿي راءِ ٿي ٿو ٿي

[ڪوڙي مر: ۹ ص ۲۱۹]

من جي ڇيڻ ڪرڻ لاءِ ڪار ٻڪريون آهن. انهن ڇيڻ ٻڪرين
مان هڪ نه ٻوڏل سد ٿي نه سڃي ڪري ڇيڻ کي جهڙ
ڪري ڇڏي. (۱) سج اڀرڻ کان وٺي سج لٿي تائين
وڊاڪ جو ڇيڻ ڪري، ڇيڻ نه ڪروچن پوئتا۔

پرهان۔

ڏن راءِ آهڻ پراڻي ٻيڪ نه ڪڍي ٿو ٿي

سدت شيوا ڪر پراڻي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

[ڪوچري مر: ۵ ص ۴۶۸]

(۲) ٻو سڏن۔ وڌڪ سڏ سڏ پوڻ جي سڏڪ
ڪرڻ يعني انهن سان لاڳو ٿي پراڻا ٿي، انجو دلو سڏڪ

آتما جي آءِ

آپريشن ڪرائي ڪڍائي ڇڏ نه ته پرائڻ ڪي جوڪو اٿيئي نه
چوندو نه ٺهيو، ڀلڌري وڃي ته وڃڻ ڏي پر جيئرو نه هجان
انمان ثابت آهي ته اندرين کان پٺان وڌيڪ پيارا آهن -
ڪنهنڪي انتڪال جي پير اچي لڳندي آهي نه اهو آئي
وئي ڪي آزي نيزاري ٿيو ڪندو آهي نه آزي! هاڻي ته
آسيس ڪر بور نه ساسين سڪالو ٿيان. مان (آتما) ڏاڍو ڊکي
آهيان. انهيءَ مان ثابت آهي ته پرائڻ کان به آتما وڌيڪ
پيارو آهي.

گروجن به پيو آهي: — گرو پرمات:

کوسائي مهڏا اٿا. آءِ آءِ ٿاوهه منڙا.

[سري ۱۰، ۵ صفحو ۷۳]
ڪر. ياگي، واک پنهجي استري معتريءَ کي همن چيو آهي،
”آتما واري درشتيءَ“ آزي معتري. آتمائي درشن جي
لائق آهي. هيءُ آتما ويدانت آئين دئاران پراپت ٿيڻ جي
لائق نه آهي ۽ نه گرنٽ جي ارٿن جي ڌارڻ شڪت ۽ واري
بڌيءَ ڪري ئي پراپت ٿئي ٿو ۽ نه گهڻا پيرا نه رڳو بڌڻ
سان ئي پراپت ٿي سگهي ٿو. (شڪا) تڏهن پوءِ پلا ڪئن
پراپت ٿئي ٿو؟ (جواب) جنهن هن پنهجي آتما کي جو
جڳياسو ڇاڻ ٿو سوئي پراپت ڪري سگهي ٿو. نهن جڳياسو
ئي ئي هي آتما پنهجي واستو زمارت سروي کي پرڪاشت
ڪرائي ٿو، يعني پنهجو سروي برگيت ڪري ڏيکاري
و. جو پاپ ڪر من کان نورت نه ٿيو آهي، جنهنجون اندريون
انت نه آهن ۽ جنهنجو چت اسماعت يا اشانت آهي، سو
ن آتما کي گيان دئاران پراپت ڪري ٿو سگهي. تنهنڪري
ما پراپتيءَ جو هي سائن آهي (ليڊ من) من ڪي روڪ
ن وسشت جي به چوڻاڻا.

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۸۶) پريتر خان جو ارڻ

ويد وچن جو ارڻ هيءُ آهي ته جو لسڇي ڪري ڇو ما يعني
وياڻڪ ارهم آهي - سوئي مڪ روت آهي . الپ وستوءَ م
سڪ ڪواڙي . سوئي رس روت آهي . آند سروب آهي .
الهيءُ آند سروب آما کي پاڻي ساري ڪراڪي آند روت
ٿي وڃي ٿي . رهم کي آند روت ڄاڻي ڪنهن کان نه ڳائي
ٿو ڏسي . هيءُ آما پتر کان نه وڌيڪ پمارو ۽ ڏن کان نه
وڌيڪ پمارو ۽ ٻن سيني شين کان آما وڌيڪ پمارو آهي .
۽ لڄ ڪنا (ناسڪت) کي ڌرم راج نه ڄاڻو ته ”پري“
عا به ٿي ارڻ آهن . (۱) اندر (۲) سوڪم (۳) پمارو اندرين
کان پمارون وسون (خاصتون) آهن . وسن ڪسان پمارو من
آهي . من کان پماري ٻڌي آهي . ٻڌي ڪسان پمارو مهنت
يعني ايسور ٻڌي آهي . مهنت کان پماري اوڻڪت (ڪنهن
جي شڪل نه هجي) مايا آهي . مايا کان پمارو پرش آما آهي .
ان کان پمارو ڪڇ نه آهي . سو آما ٿي پور ڪڇي اوڏي
(حد) آهي . سوئي ڀرم گئي آهي . ٻئي هنڌ به جبل آهي
نه ڏن کان پتر پمارو آهي . پتر کان سروب پمارو آهي . سروب
کان اندرون پمارون آهن . اندرين کان پاران پمارا آهن ۽ پاران
کان آما وڌيڪ پمارو آهي ، ڪنهن نه ڪنهنجو پٽ نڌو
هجي نه اهو ڪنهن به ڏن آهي پٽ جي پڄاڻ ٿاءِ ماڻهن
کي چوندو آهي ۽ ڪنهنجو پٽ سڄ پمار هجي ، ڪو
حواس نه ٿو هجي ۽ سڄ پيءُ نه ٿو مري ويندين ۽ ٿيندو
ب ٻي ٻوندو نه ائين ڪن ڪندو . چوندو ته مان ٿولڊس
نه گهٽڻي پٽ ٿي ٻولدا . هن مان ٿاڻ ٿمو نه پٽ کان سروب
پمارو آهي . ۽ جيڪڏهن ڪنهن هنڌ لڪ لڳندي آهي ته
ڪوئس ڪري اندرون پڄاڻيون آهن . ان مان ٿاڻ آهي
نه سروب کان اندرون وڌيڪ پمارون آهن . ڪنهنجي اندرين
کي ڪو اڻڙو روڻ اچي لڳي جو ڊاڪٽر حواس نه اها اندري

(جواب ٻيو - مول) (ليہ من) يعني من کي وس ڪر

(جواب ٽيون - مول) (من مانهين) يعني من کي ٻنهي پاسي لڳائي آرٽ ڪرڻو يعني ليہ من ۽ من مانهين ٻنهي سان من لڳايو. يعني پريتمر من ۾ ئي آهي.

هنڪي وستار سان چئجي ٿو. هي اڌ ڪاري! پيار جا ئي در جا آهن.

ٻاهر يون - پريتمر. ٻيو - پريتمر. ٽيون - پريتمر.

(۱) پريتمر هي آهن. ديہ کان جدا استري پٽ آدجن ۾ (ممت) آهي يعني منهنجو پٽ، منهنجي استري، منهنجو گهر وغيره، انهي کي پريتمر چئجي ٿو. (۲) پريتمر يعني پٽن آدڪن کان به پياري ديہ ۽ ديہ ۾ رهڻ وار يون اندرون، ٻاهر، من، ٻڌي ۽ تائين پريتمر ٿو. (۳) پريتمر يعني من، ٻڌي آدڪن کان پيارو جو ساڪي آتما آهي اهوئي پريتمر ٿو. اهوئي آتما آهي. اهوئي چاڻڻ لائق آهي. انهي ئي چاڻڻ سان مڪتي ٿئي ٿي. ۽ جو پريتمر ٿئي ٿو اهوئي پريتمر ٿئي ٿو. ۽ هي آلمان ڪو وڃي ٿو "آتما پريتمر، پريتمر اس پڌ تواس" يعني آتما پريتمر آهي. پريتمر جو آسرو هٿ ڪري، جو پريتمر ڪنهن ٻي ۽ ڳالهه واسطي هجي سو پريتمر پريتمر آهي. غلط آتما واسطي هجي سو پريتمر پريتمر چئجي ٿو. آتما ۾ جو پريتمر آهي سو استري آدڪن واسطي ڪونهي. پنهنجي ئي واسطي آهي. انهيءَ لاءِ اهو پريتمر ڪونهي. تنهنڪري آتما ئي پريتمر آهي. منڇ جي لڇا سڪ پراپتي ۽ دڪ لورنيءَ واسطي ٿئي ٿي ۽ جنهنجي جنهن ۾ لڇا آهي اهو انجي چاڻڻ جي لڇا ڪري ٿو. تنهنڪري آتما ئي سڪ روپ آهي. آتما ئي چاڻڻ لائق آهي ۽ آتما جي آند روپتا اليڪ ويد وچين ۾ لکيل آهي. انهن

شري لارالط حري ايديس (۴۸۴) راولپندي جي بارا

۽ ڏهه ڏينهن پگرا وغيره کائي گذران ڪيائون، پوءِ حوسامي
جن لڄ جو پاڻي ڪين ورتائيندا هئا. ڏهن ڏينهن کانپوءِ پگتن کي
حس يعني ۽ سڀني اچي روارقنا ڪئي ته اسين کوهه جي جبل
سان پوڄن لاهينداسين. توهين اسان وٽان مڌو ڪري وٺي
ويچو. اتي گهڻا ڏينهن رهيا ۽ پاڻي ڪاڪا سنگهه جي
حرمندر جي پگتن سوڌو سوامي عن جي آڻن شوا ڪئي.
سائي ڪاڪا سنگهه اليه تائين شوا جو نراهه ڪيو ۽
سردار بوناسنگهه نه آڻن شوا ڪندو رهيو ۽ اليه لڪه شوا جو
لراهه ڪيائين. اهڙي طرح سالسنگهه، سردار هردتسنگهه ۽ سا
پگت ست سنگهه چو لاه آڻائيندا رهيا. پاڻي ڪاڪا سنگهه
سوامي جن کان قسمين قسمين پرسنگهه پڇندو رهيو ۽ هڪڙي
ڏينهن سوامي جن کان جي پڙهڻ ڪيائين.

پڙهڻ (۱) - حايط لائق وستو ڪهڙي آهي؟

(۲) - هتي حايط عومڪه هڪڙو ساڌن ڪهڙو آهي؟

(۳) - هتي رهڻ جو خاص اسٽان ڪهڙو آهي

هتي الجود روشن ٿيندو.

ٿڌهن سوامي جن پوءِ نه سري اليه پور صاحب م ويٺل
سري گرو نغ پيادر صاحب عن وٽ اڌ ڪارڻن هيءُ ساڳيو
سوال ڪيو هو. اتي جواب م سري گرو عن هيءُ شمد اچارڻ
ڪيو هو. هن شمد حوارو ٿيائين جي سهر دايه (ڪٽنب) م
بيو به آهي پر اهو به ٿي لکي. سوال واري جو جواب ٿي
لکي ٿو. اهو شمد هيءُ آهي:-

شبد :- پر پتر جان ايءُ من م'ه'ن
[سور م: ۹ صفحہ ۶۲۴]

(جواب پهر يون - هول) پر پتر جان - پهر تن سوال جو

جواب - (پر پتر جان) يعني پر پتر ٿي حايط لائق آهي.

سري نارائڻ هري آيديش (۱۴۸۳) سچو ڏرويش

(سوال چوڏون) بادشاهه - توهان چيو هو ته خدا جي چيچ مان منڊي لاهي ڏي - هيءُ خدا جي چيچ آهي؟
فقير - هان، هيءُ خدا جي چيچ آهي -

بادشاهه - سو ڪٿن؟

فقير - بادشاهه، هي ماڻڪ ڪنهنجو آهي؟

بادشاهه - خدا جو -

فقير - هيءُ راج ڪنهنجو؟

بادشاهه - خدا جو -

فقير - بادشاهه، تون ڪنهن جو آهين؟ هيءُ سڀ

شيءُ ڪنهنجي؟

بادشاهه - سڀ خدا جي.

فقير - مان ڪنهنجو آهيان؟

بادشاهه - تون به خدا جو آهين.

فقير - ڇڏهن سڀ خدا جو آهي ڏهن هيءُ چيچ خدا

جي نه آهي ڇا؟

بادشاهه - هان، خدا جي ئي آهي.

فقير - مون نه ائين چيو هو. خدا جي چيچ مان منڊي لاهي

ڏي. بادشاهه ٻڌي گھڻو خوش ٿيو. فقير چيو ته حجام کي

گھرايو. حجام آيو ته اُنکي چيائين ته منهنجي چيچ جو نهن لاه

ته سڀي جا لاهي ويندا. حجام نهن لاڻو ته سڀي جا نهن لاهي

ويا. بادشاهه قدمن تي ڪري پيو ۽ شش بڻيو ته توهين پيشڪ

نماز نه پڙهو. انهي ڪري گروجن به لکن ٿا ته ڪيانوان لاءِ

سڀ وقت ڇڱا آهن جنهن وقت به نام چئي، پڙيو ۽ ڪي چئي

ته مڪت ٿي ويندو ۽ سنسار جي آواگون کان چڻي ويندو.

انهي پرڪار جا چارئي ارڻ پائي ڌرمسنگھ ۽ ٻين کي

ٻڌائي ڏيڍ ورهيه اُتي رهي ڪشمير کان گهمندا گهمندا

سنبت ۱۶۵۳ ۾ راولپنڊي ۾ پهتا. اُتي ٻاهر ٽپو بن ۾ رهيا

سري لارائڻا جري ابد بش (۴۱۳) - چور درويش

ڪاٺر آهن ۽ دور سمجهي پنج ڀيرا نماز ڏياران خدا کي پاڻ
ڪن ٿا پنهنجي وڏي بت وانگر. انهي لاءِ مون چيو آهي
تہ نماز پڙهڻ وارا ڪاٺر آهن آهن ۽ چڪي خدا کي پنهنجي
دل مروجهي ٿي ويجهو ۽ پنهنجو رعب ڪري سمجهن ٿا اهي
گيالي آهن، مسلمان آهن، پنهنجي ليدڙي بت وانگر. اهي
آٺ ٿي ٻيهر خدا کي پاڻ ڪن ٿا. جواب ٻڌي بادشاهه
موش ٿيو.

(سوال ٻيو) - بادشاهه - نوهان مردي کي ابدو ڏسي
ويٺا هئا پوءِ ڇو سمجهي پيا؟

مشر - ٿڌهن مولڪي جا ڪرڻ ڪندو هو؟
بادشاهه - آلي ٿڙو ٿڙو هو.

مشر - مردو مردي کي ڏسي لڪي آلي سگهي ٿو،
لڪي سان وڃي سگهي ٿو. مان د مردو آسمان. مردي جو
۽ مشر ڇو هڪٻئي سان لڪي ٿو. ٿلي مرڪشي ۽ سر ٿي
ٿولي مردي کي پهرائي وڃي ٿي. انن مون د پوري آهي.
مولڪي مردي کي ڏسي له آلي ڇو عو مردو بولي ٿو پر
مان بولان ٿو. انهي ڪري له جي ڪري نه ٿو پڙهي رهيس.
بادشاهه چيو، سڪ آهي.

(سوال ٽيون) - بادشاهه - نوهان هندن جو ڏال ٺڪرو
کاڌو هو ۽ مسلمانن جو ڏال نه کاڌو؟

(جواب ٽيون) - مشر - مسلمان اهنڪاري آهن، هندو
غريب شرڏالو آهن سمجهو خدا سڙڏا سان ڏال عربن جو
پوڄن کائي ٿو، اهنڪارين جو ٿو کائي، چئن پگوان ڪرشن
”دور پوڄن جا موا لياڳا، ساڳو دور ٿو کايا“. مسلماني
بادشاهت م مسلمان اهنڪاري ٿي پيا آهن.
بادشاهه - اهو ليڪ آهي.

پئي ڏينهن فقير بازار ۾ ويٺو هو. مسلمان هڪ مرد وڪڻي ويا پئي. مرد ي کي ڏسي فقير سمهي پيو. هن تي به مسلمان وري بادشاهه وٽ فريادي ويا. بادشاهه چيو صبر ڪريو. ٽئين ڏينهن هڪ هندوءَ انهي فقير کي زوڻي ٽڪر ڏنو ته کائي ويو ۽ مسلمان ڏٺس ته نه ورتائين چوٿين ڏينهن چيچ ۾ منڊي پائي مسلمان سوناري وٽ ويو ۽ چيپائيس خدا جي چيچ مان ته منڊي لاهي ڏي. مسلمان تنهن تي به تنگ ٿيا. بادشاهه وٽ دائمي ويا. بادشاهه فقير کي سڏائي چئن ئي سوالن جو جواب پڇيو. (شڪا پورين يعني سوال ۱) فقير سائين توهين چئو ٿا ته نماز پڙهڻ وارا ڪافر آهن نه پڙهڻ وارا مسلمان آهن.

(جواب پوريون) فقير - چيو هان ئيڪ. بادشاهه

سو ڪئن!

فقير - توکي ڪهڙا پٽ آهن؟

بادشاهه - ٻه.

فقير - ڪٿي آهن؟

بادشاهه - هڪڙو ولالت ويو آهي، ٻيو هيءُ منهنجي گود ۾ آهي.

فقير - ولالت واري کي ڪهڙا پيرا ياد ڪندو آهين ۽ گود واري کي ڪيترا پيرا؟

بادشاهه - ولالت واري کي ٽي يا پنج پيرا ڏينهن ۾ ياد ڪريان ٿو ڇو جو پري آهي ۽ گود وارو اٽي پهر هر وقت ياد اٿم. هنجي ڏسڻ ڪانسواءِ آرام لٿو اچيم، ڇو جو ويجهو اٿم.

فقير - انهيءَ طرح هي بادشاهه! جيڪي خدا کي دور سمجهن ٿا سي ڪافر آهن، ڇو جو خدا هر جڳهه موجود آهي ۽ پنهنجو پاڻ آهي، يعني اسانجو سڙوپ آهي. سڙوپ هٿ ڪري ويجهي تي ويجهو آهي. دور سمجهڻ وارا اڳيائي بي مک

سري نارائڻ هري اُبديش (۴۸۰) گيالوانن جا اچڻ

نرملائڻي ٿئي ٿي ۽ من جي شديءَ سان ٻرمائڻا جو درشن
ٿئي ٿو ۽ ٻرمائڻا جي درشن سان مسار جي بددن جو ناس
ٿئي ٿو. لائيءَ لاءِ ٻاهرين ورهين کي روڪڻ ٿي مڪتبي جي
ذبح وارو آهي. استوار عيگر جي اندر ٻاهر آڻڻا کي
جڙڻي ۽ سندن آڏار آڻڻا کي ڏسي ۽ سمجهڻ اڳاڏين کي
لياڳي اڻڻد ٻورڻ روپ ڪري جا لستڻي آهي سا ئي مڪتي
آهي. ائين عابا کي جيئرو آهي. جنهن مانا جي ڪري راندڻ
جي ڀڙ ڀڙ ڀڙ ٿئي ٿي. آڻا ٿر شڪا ڪتيون ٻڙن
ٿيون. چوڻن يعني ٿر يا آڻر وستر آهي لڏپنر مڃائڻن کي
ٻوڏ بندرا اچي ويئي آهي. پرهان گيتا:-

ٻوڏ نانڪ ڄمڻ ڏانڪ ٿي گيالوان ملڪ پرهديتي
ارڻ ٻڙ ٿيڻن عمن م سڏڻ ڪندا جو يا گيالوان ئي
مولڪي پراپت ٿين ٿا.

لکيل آهي ته گيلانن جي لاءِ سڀ ويلائون، سڀ وقت
ڄڻا آهن، ڇو جو:-

پرهان:- اولت بنات سو وٽ ٿا:-

ڪه ڏانڪ جن ڪتي سد ڪم.

[ٿوڙي سکمي م: ۵ ص ۲۸۶]

اڳيائين جي لاءِ ئي پيرا سڏيا ۽ مسلمان اڳيائين لاءِ پنج
وقت نماز لکيل آهي پر گيالائي نه هروقت هري جنهن ڪندائي
رهن ٿا. انهي ثابت ڪڪ ڪتا لکتي ٿي:-

ڪتا:- هڪ مسلمان وٽر بادشاهي مسجد م نماز پڙهي
ڏسي جو نماز پڙهڻ وارا ڪافر آهن پر نماز نه پڙهڻ وارا مسلمان
آهن. قاضين نڌي ڪاوڙ ڪئي ۽ بادشاهه کي ڏاند ٺاڻون. بادشاهه
ڇيو صبر ڪر ٻوڏ هنڪان پڄي پاڻ سمجهي ٻوڏ ٺڌ بندو سانس.

سري نارائڻ هري اُڀديش (۱۷۶) پيد جون خرايو

ڏوئي اچي ويئي. هنڪي پتور تا چو ته اڄ پنهنجو جپ ڪر
وٺ استري ڪي ڏوئي ۽ چيو ته پٺ پٽي ۽ ڏانهن ڪر هن
آئين ڪيو. پوءِ ڏوئي هنجي پٽي ۽ ڪي هٿن جي اشارن سان
ڏڪار ڪرڻ لڳي. جڏهن ڏوئي هلي ويئي تڏهن پٽي ۽
پنهنجي استري ۽ ڪي چيو ته تو مونڪي گاريون چو ڏياريون.
هن پٽي ۽ ڪي چيو مون نه ڪڇ نه ڪيو پر هن نه مڃيو.
ڪروڙ اچي ويس. ويچار ويڌو رهيس. ٻه چار سؤ لکيون
هٽي ڪڍيائينس. ايتري ۾ رولو پئجي ويو. استري ۽ جو
مٿو ڦاٽي پيو. استري ۽ جا پيڪا به اُٿي رهندا هئا. اهي
اچي مڙيا. ٻاريسرين ڄاڻي ٻجهي فساد مڇايو.

خوب لڙائي ٿي. ڏهه ويهه مٿا ڦاٽي پيا. نيٺ جڏهن
سانت ٿي ۽ سب ڳوليانئون پتو لڳن ته اهي ڏوئي ۽ جا ڪم
آهن جنهن نقصان ڪرايو. قوت نالو دٻيٽ پاو جو آهي:-

پرمان:- هو جا پاڻ نه هئي زو لاڳل....

[بلاول ۾: ۳ صفحہ ۷۶۶]

برهم جو جيو سان پيد ڪونهي پر برهم ڪري پيد معلوم
ٿئي ٿو.

پرمان:- جب اس تي سب بخشي پرما

پيد نهی هي ٻار برهما

[گوڙي ۾: ۵ صفحہ ۲۳۵]

گيانوان پيد ڪي نياڳي بي انت جو برهم آهي انهن ۾
پيا غوطا کائين يعني برهم کان ٻاهر مڪ نشا ٿين. اڌنمڪ به
برهما ڪارور تي کان الڳ نه رهي پيا برهم ۾ ٿيون لڳائيندا
آهن. چو جو ٻاهر ورئين ڪي روڪڻ سان من جي خوشي يعني

سري نارائڻا هري ابد يس (۴۷۸) گيانوان جا لڇڻ

جا لڇڻ هي آهن ته گيانوان لسجي ڪري سمجهن ٿا ته اهو
برمانا اسانجو روپ آهي ، يعني پاڻسان اڀيد ڪري ڏيائن
ٿا ، اهي پورا شاه آهن . اهڙن برهم ويهائن سان دوش
ڪرڻ وارا پاڻم ئي ٿڙي ٿڙي مرن ٿا .

پرواڻ - جب ان ڪڇ ڪر ماني پيدا

تب تي دوڪ ڏاڍي اُر ڪيدا

[گروڙي م : ۵ ص ۲۳۵]

درشتاوت - جتن هڪ استريءَ ۽ ٻئيءَ جو پاڻم پيدا
ٿيندي ويو هو ته ڪنهن آدمي جو نقصان ٿي پيو هو . انهنجو
ڪتا هن طرح آهي -

ڪنهن شهر م هڪڙا استري ۽ ٻئي رهندا هئا . انجو پاڻ
م گهڻو ڀرم هو . اسري ڏاڍي پنورا هئي . هنجو چس
ٿلهي ويو . پاڙيسري سندس حس ٻڌي حلسدا رهندا هئا
تڏهن پاڙيسرن حبال ڪيو ته ڪنهن طرح هنججي پاڻم ڦوٽ
ڪرائجي . هنن پنج سؤ رپيا چنڊو ڪيو ڪيو ۽ هڪڙي
دوليءَ کي چيائون ته ٻئيءَ استريءَ جي ڀرپور ڀرنگاڙو وجهه .
ٽيون ئي دولي دور ڀرسان کڻي پنورا ڦوٽ ويٺي هئي .
ڀڳتي ٻڌجي ويئي . هڪڙي ڏينهن دوليءَ استريءَ کي
ڀرائڻا ڪئي ته مون گرو ۽ وٿان گرمتر ورتو آهي . هنن چيو
آهي ته پنورا استريءَ جي ڪن تي ڀڙهي وڃي ڀڪو ڪر
ته حلدئي سڌ ٿي وڃي . تنهنڪري ٽيون هڪڙي ڏينهن
مولڪي ۱۵ منٽن لاءِ پنهنجو ڪن ڏيئي ٻڌ ته مان منتر پڄايان .
تڏهن ساري جڳ ڏينهن ڀر هڪ ڏينهن ٻئيءَ کي سناڻ
ڪرائي ، چاليهه پٺاري ، اس ڀر مڃي وڃائي ڏني . استري م

ڀامر ڀر

ڀر سن ڪري ڇڏيان - تڏهن هو هر د وار ويو - اُني پهچي
 پيدت ڪي ڪچر رڀيا ڏيئي چئي لڪائي سندس پٽن کي
 آڻي ڏنائين. هاڻي هو لسچنت ٿي ويا. سمجهيائون ته اسان
 جي پيءُ جون هڏيون گنگاجيءَ ۾ پهچي ويئون. ڇهين مهيني
 کان پوءِ اُهو پڻ پڳيءَ انهي ڳوٺريءَ واري ڪيمخاب جي
 ڪپڙي مان ڪرتي بڻائي اها پائي انهيءَ سين جي گه
 ڪاڪوس صفا ڪرڻ ويو. سين جي نهن اهو ڪپڙو سڃاڻي
 ورتو. پٽيءَ کي چيائين ته هڪي ڏهڪائي سڄي ڪرايوس -
 پڳيءَ چيو ته برابر ڇهه مهينا اڳي ڳوٺري وٽ ئي ٽنگي پيئي
 هئي. اُهو پڻ پڳيءَ پاڻو بند پيا هئا سي مون ڪڍي هڏيون
 ڪري ڀري ڦٽيون ڪيون - تڏهن هنن برادري ڪئي
 ڪئي. بروهت ڪي سڏايائون. چيائونس ته سچ چئه نه ته
 تنهنجو ڀرو هتپو ڪاٿو ويندو. براهمڻ ڊڄي ويو ۽ چيائين
 ته ڏسو ته توهانجو پيءُ جيئري نه هر د وار نه ويو، مرڻ کان پوءِ
 برادريءَ کان ڪاٿيءَ تي ڪچي نه نه ويو ته پوءِ مون اڪيلي
 ٻڌي براهمڻ سان ڪئن هلي سگهندو. ائين چئي سڄي ڳالهه
 ٻڌايائين. برادريءَ ويچار ڪيو ته هيءُ هري سمرڻ کان پيءُ
 هو. انهيءَ ڪري هڪي سري گنگاجيءَ پنهنجي شرط ۾ نه
 اچڻ ڏنو. - پر هاڻ :-

ڪبير ڀائي پڳت نه ڀاويءَ. هر ڀوڄا نه سها
 ماڪي ڇندن ڀرهرهه. جهر پڳدي تهر جاء.

[سلوڪ ڪبير صفحہ ۱۳۶۸]

تنهنڪري پاڻ کي پٽ ۽ ڀرميسر کي پٽ ڀاون سمجهي
 پڙ رکي نار چي ته ڪلياڻ ٿي ويندو، جن اڃاميل، پوتنا،
 گندا آڏو ڪلياڻ ٿيو آهي. چوٿين ڀرشن جو اثر :- گيانوان

سري نارائڻ حري اُبديش (۴۷۶) پاور پُرش

التي ڪري پالڪيءَ ۾ ويٺي رهيو دوس - ويچار ڪيائون
نه پتا جيڪي نه ڪها ٿي نه آيو پر مري نه ٿو اچي - پوءِ به
ماڻهو جن ۾ هڪ سندس پٽ خوشي هڪي ڪٽڻ ويا - اچي
ڏسن ته نارڻو مردو ٻيو آهي - به ڳوڙا پاڙي ٿي ڪيائون -
هڪڙي ٿي لاش ٻڌائون، پئي ٿي نڪي چڙهي ويٺا - هنن
ڳوڙي ٿي مردو ٻڌل هو سو اچي چڙڪيو ۽ موني
سپارڻوڙو هليو ويو - لڏهن سڀ ڏسي ڪٽڻ لڳا - ۽
جيائون نه چا ٿيو - هڪي نه پالڪيءَ ٿي چاڙهي خردوار
ولي ويا هئا - هتي ڳوڙي ٿي ڪٽڻ آيو - هنن ٻن ماڻهن کان
سڄي خبر پڌي جيائون ته هڪي هتيئي داه ڪرڻا ڪريو
يعني ساڙيو - ۽ هڪڙي ٿي خردوار موڪليائون چرو وڃي
سڀني کي موني ولي آيو - ٽئين ڏهين هالي ميڙي پروهت
پراعت ٿي سڌالي ڏاڍي ٽاڪيد سان چيو ته پتا هي هالي
ڪهاجيءَ ۾ وڃي آءُ ۽ سڄي ڪٽڻ خوش ٿي پروهت ٿي
ڪٽڻ به ڪٽڻ ٿي، ڪٽڻ ڏهه رهيا ڏها - جمل هڪ سو
رهيا ڪٽڻ ٿي ويا - پروهت ناهو آيو، ويچار ڪيائين ته مان
هڪ سو رهيو نه خردوار ڪٽي ويندس ته رستي ۾ ڪو ڏاڪو
ٿري ويندو - ڳوڙو رکي اچان ته چڱو - سو ڳيائي ٻن ۾ وٺي
نارڻن ۾ هانيءَ واري ڳوڙي لڪائي ڳوڙو سو رهيا رکڻ ويو -
ٻنيان هڪڙو پنگي ڪائون ڪٽڻ آيو - ان وٺي ٿي چڙهي
ڳوڙي ڏني - پوءِ ٿيس ته ان ۾ پسا هوندا - ڳوڙي ڪٽي
دور دور وڃي کوليائين ۽ پسا ڪڍي ڇڏيون ڪري پري
ڦٽيون ڪيائين ۽ نڪي رستي کان ڳوڙو هليو ويو - هنن رستي
کان پروهت آيو - ان وٺي ٿي اچي ڏٺائين ته ڳوڙي آهيئي
ڪاڏ - ڏاڍي ڳولا ڪيائين - ڳوڙي نه ملي - ڇوڻ لڳو ته
هڪ ڀيرو خردوار مان ٿي ڪوڙون چنيون لڪائي هڪي

ڪيو ته بتاجيءَ جو گنگا تي هلي سسڪار ڪنداسين. اُتيئي
 ٻارهي جو پندارو ڪنداسين. اهڙو ويچار ڪري پالڪي
 سڄي پيءُ جو مڙهه ان ۾ رکي وڌي ڏور ڌام سان هردوار
 اچڻ لڳا. ايندي ايندي رستي ۾ رات پئجي ويئي. هڪ
 اُجاڙ ۾ هڪڙي ڌرمسال هئي اُتي رهي پيا. اونهاري جا
 ڏيهن هئا. هي پيءُ جي ڪاٺي اندر رکي پاڻ ٻاهر سمهي
 پيا ۽ ڳالهيون ڪيائون ته بتاجيءَ کي گهوڙي ڇڏي سون ۾ نه
 مڇيائين. گنگا کي ڳاريون ڀندو هو. هاڻي سندس هڏيون
 گنگاجيءَ ۾ ڇڏي اينداسين ته سندس گت ٿي ويندي.
 ائين ڳالهيون ڪندي ڪندي لند اچي ويا. اندر هڪڙو
 ڪوڙهيو رهندو هو. ان سڄي ڳالهه ويني ٻڌي. جڏهن سڀني
 کي لند اچي ويئي تڏهن ويچار ڪيائين ته هننجي مئل پيءُ
 کي پنهنجي آسن تي رکي مان پالڪيءَ ۾ سمهي هردوار پهچي
 وڃان. اتي پئي پيو گذر ڪندس. هتي ته ڪو ڪچ به نٿو
 ڏٺيم. اهڙو ويچار ڪري مري کي پنهنجي آسن تي
 سمهاري ڇڏيائين ۽ پاڻ مرد وڃي انهي پالڪيءَ ۾ سمهي
 پيو. پرائيه ڪال ٿيندي هئي هنن پالڪي ڪڍي ۽ اُتي هليا.
 هردوار پهتا. براهمڻ ساڌو ڪنا ڪري جڏهن پيءُ جي
 سسڪار واسطي پالڪي کوليائون ته ڪوڙهيو انگه ڇوريا.
 اهو ڏسي اچرج ۾ پئجي ويا. چيائون ته مرد وڃي وڌيو
 آهي. آخر ان کي کوليائون ته پالڪيءَ مان ڪوڙهيو نڪتو.
 ڏسي ڊڄي ويا ته هيءُ ڪوڙهيو ڪٿان آيو. هنڪان پڇيائون
 ته هن چيو ته توهانجو پيءُ ڌرمسال ۾ آهي جتي رات رهيا
 هئا. مان اتي بکيو رهيس ٿي. هتي هردوار ۾ پئي کائيندس

سري نارائڻ ھري ايديش (۴۷۴) ڀام ڀرڻ

گرو پرهان :- ڀرڻ ڪيائي ڪٿي ڪو ڇه ۴۷۳

نالڪ ڀرڻ ڪيائي آپ ڀرميسر.

[ٿوڙي ڪمئي ۾ : ۵ ص ۲۷۳]

ڀام ڀرڻ ڀاڄا رسبڻا ھوڙ ٿي ۽ سڳوندا . انڀي ڀانئ
ھڪ ڪٿا آھي .

ڪٿا - سڀاڻو ۾ ھڪڙو سبڪ رھندو ھو . جو ڏيڻو
شاھوڪار ھو . سندس استري ھري ويئي ھئي . ڪس ۽
بت ھئا ، جي پتي پڙھيل ھئا . جڏھن شاھوڪار ٻڌو ٿيو
تڏھن ڳوڙ ۾ پيو رھندو ھو . ڪانگيارا پيو ڪڍندو ھو . ٺھڻ
کي ڏاڍي ڳلائي ايندي ھئي . ڪاٺ ڀرجڻ لاء ڪنھن کي
ٻائي پيسو نہ ڪوڊ ڏيندو ھو . تڏھن ٺھڻ پھچڻ پھچڻ کي
چيو نہ ٺھڻ پھچي پئي ۽ کي ڳڻا ٿي وئي ھئي . دان ڀڄ
ڪندو . ڳڻا سان ڪندو . سڀاڻو ڪندو . ٺھي ٿي
وينديس . تڏھن ٻھي پٽن برادرين کي سڏائي پٽن کي
ڳھڙو سمجھايو ۽ ڳڻاچي ٿي ھئي . اسان مان بہ ھڪڙو واري
واري ٿي ٺھڻ وٽ رھندو . پٽن نہ پلي ھئي ڳاڙھو پيسو ،
پر پيء کي ڏاڍي ڪاوڙ آئي ۽ چيائين تہ ھاڻي ٿي ٿا ھونڪي
ڳوڙ مان نڪر ڪڍو . مان ڳڻا ٿي ڪوڊ ھلندس . ڳڻا ڇو
ٻائي ٿڌو ۽ وائي آھي ، مان ڪوڊ پھچندس . لڪو سٺو
ڪندس . ساڌو برادرڻ پٽن لاء ٺھڻ آھن . مان انھن جو
ڊرڻ ڪوڊ ڪندس . آھڙو نہ ٿو . ڪي ڪم ڪالو ھري
وڃو . ھنجي پٽن پھچي ماڻھن ۽ برادرين وارن سان ويچار

سري نارائڻ هري ابد يش (۱۷۳)
پڳتن جا قسم
پرهان :-

لوڻن مڻ، لوڻي لوڻايو - ٽيون ٻڙيڪو رهي ڪيائي
آملن سيون آملن لهتاڻو.....

[سورف بر: ۵ صفه ۲۱۳]

سري ڪرشن جي به سري ه - پڳوت گيتا جي ستين
اڌ ياء بر نرمانين ٿا ته هي ارڇن ! چئن قسمن جا منهنجا پڳت
آهن پوريان آرت (دڪي) . پيا جڳياسو (موڪ لڇو) . ٿيان
ار ٿا ار آي (سوال) . چو ٿان ڪيائي - لائين بر است مولي سان چڙيل
آهن پڳتيءَ وارا ڪيائي ٿي اتي اُتر آهن ، چو جو مولي کي آئينت
پيارا آهن ۽ مان ڪيائين کي آئينت پيارو آهيان - باقي جي ٿي
پڳت آهن سي به سرشت آهن - پر ڪيائي منهنجو سروي
ٿي آهي - اهڙو منهنجو مت آهي - چو جو هو اسٽر ٻڌي
وارا آلي اُتر ڪتي سروي مون بر ٿي اسٽر آهن - گهڻن جنمن
جي پڇاڙيءَ بر سيني جنمن جي الت جنر بر نٿو ڪيان ڪي
بر است ٿيل ڪيائي ” سڀ واسدو ٿي آهي “ اهڙي روپ
سان منهنجو ٻچن ڪري ٿو - اهو ميانا آهي ، اهو دل
آهي - ڪرو جي به لکن ٿا :- پرهان :-

اڪ اڌ ٿا رسيترا . ڪا ورلي جاء ٿئي .

[ڪوڙي مانجهه بر: ۵ صفه ۲۱۸]

آرت - اڪ ثابت ڪيائي ۽ اڌ جڳياسو، اهي لار جا رسيئا
آهن - اصل لار جو رسيو ڪيائي ٿي آهي ۽ جن ڪيائين هڪ
من ٿي ڏيان ڪيو آهي اهيئي ڪيائي ٿي پورا شاه ٿي
ويا آهن :-

سري نارائڻ هري ابدیش (۴۷۲) نام جيڻ جو وقت
 چڪر سدائين انهنجي رکبا ڪريو. انهن جي وٻا ڪدم
 ڀڳوان لاس ڪريو.

بي ڪمار اوستا ڀرش جي من ۾ گهڻن طرحن جا خيال
 پيدا ڪري آي. ڪمار اوستا ۾ سرڀر کي ڪمزور ڏسي
 ڪشتا وغيره کانڻ جي بهائي ڀڙلر ڪه آڏ ۽ اڀولر ماس
 آڏ ڪ پڌارم کائي نه ڪام ڪروڙ آڏ ڪ پڌجي ڏوب پيدا
 ٿين ٿا ۽ انهن جي ٻوڙاو ڪري سب جپ لب سڄم ڇڏي
 ڏئي ۽ ٻرمسر جو نام نه آراڏي ۽ ڪام جي ويگ ڀاڏه
 ٿي وڃي، مٺ کي ڪارنھ ولي وڃي نه مالا پتا، استري
 آڻي گلي سان لڳائمس، ۽ اسريءَ سان ڪام ڪولن ٻرئي
 غوطا کائندو رهيو، ڪري نه سگهيو. ٻرمسر جو ڀڄن نه
 ڪباين. ڏاڏي ڪري بي ڪمار اوستا نه ڀڄن ڪرڻ
 واسطي ڪاهي.

ٽن جوانيءَ ۾ نه ڀڄن ڪول ٿي سگهي ٿو، جو جو ڪام
 جي ٻوڙاو ڪري ڀر استري آڏ ڪن کي ڏسندو، اندر ۾ جي
 ٻوڙ ڀوڳڻ جي اڃا ڪندو، ڀوڳن ٻرئي ٻيار ٿيندس، ۽ ٻرمسر
 ٻر ٻيار نه ٿيندس. ڪئن سندر حنوان پنهنجي حوالي امن
 لاس ڪن ٿا جئن پندگ ڏئي ٿي پاڻ کي لاس ڪندا.

اهڙيءَ ريت ٻڌائي ۾ ڀڄن ڪول ٿيندو. تنهنڪري جي
 ٻال اوستا ۾ نام نه چيو وڃي نه ٻهر وٺائن جي سڀت
 ڪري ۽ ٻرمسر جو ٻوڙ کي جنهن نه اوستا ۾ نام جي. انهيءَ
 اوستا ۾ مڪت ٿي وڃي ٿو، جئن ڪتوالڪه راجا ٻهر وٺا
 اندر جي سنگ ۾ التڪال ۾ نام جي مڪت ٿيو.

ٽئين پرشن جو جواب :- ڪهاڻي ٿي نام جا رسيئا آهن
 جئن ڪرو جي لکن ٿا :-

لوڻن مڻ، لويي لوڻايو - ٽيون هرڊڪر دڇي ڪيا
آمدن سيون آملو لپتايو.....

[سورٽ م: ۵ صفحہ ۵]

سري ڪرشن جي به شري مد پگوت گيتا جي سن
اڌ ياءِ ۾ فرمائين ٿا ته هي ارڃن! چئن قسمن جا منهنجا پڳ
آهن پهرين آرت (دڪي). ٻيا جڳياسو (موڪ ڇاڙو). ٽي
ارٿا ارٿي (سوالي). چوٿان گياني. انهن ۾ نت مونسان جڙ
انسن پڳتيءَ وارا گياني ئي اٿي اُتر آهن، ڇو جو مونڪي اُٿيند
پيارا آهن ۽ مان گيالن کي انيت پيارو آهيان. باقي جي ٿي
پڳت آهن سي به سرشت آهن. پر گيالي منهنجو سرود
ئي آهي. اهڙو منهنجو مت آهي. ڇو جو هو اسٽر ٻڌي
وارا اٿي اُتر گتي سروب مون ۾ ئي استت آهن. گهڻن جنمن
جي پڇاڙيءَ ۾ سڀني جنمن جي انت جنم ۾ نتوگيان کي
برابرت ٿيل گياني ”سڀ واسديوئي آهي“، اهڙي روپ
سان منهنجو ڀڄڻ ڪري ٿو. اهو مهاڻا آهي، اهو دلپ
آهي. گرو جي به ليڪن ٿا :- پرمان :-

اک اُڌ ٺاه رسيترا. ڪا وراي جاء وُئي.

[گوڙي مانجهه م: ۵ صفحہ ۲۱۸]

ارٿ - اک ثابت گياني ۽ اڌ جڳياسو، اهي نام جا رسيئا
آهن. اصل نام جو رسيئو گياني ئي آهي ۽ جن گيالن هڪ
من ٿي ٽيان ڪيو آهي اهيئي گياني ئي پورا شاه ٿي
ويا آهن :-

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۷۱) نام جيڻ جو وقت

” بک ٻڌڙو ٿول، دانه دواڻا ڪري ” هن سڙي پيمت
واسطي بندت لوڪ به ڇا ڇا لڻا ڪن، پاوسپ ڪڇ ڪري
ولندا آهن. پنهنجي زبان کي بالديءَ والڪر گهر ۾ لڇائيندا
آهن. بکابل ماءُ پيءُ کي به ماري ڇڏيندا آهن. بک جهڙو
ڪو دک يا روڻ ڪونهي ۽ کاڌي جهڙو ڪو سک ڪونهي
۽ ڪروڙ جهڙو ڪو ستر ڪونهي. سري ڪرشن جي کي
ڌرتراشتر چيو ته هي سري ڪرشن جي! نه ٻڌايو جو وڏو
دک آهي، جنن پارسي واري چيو آهي ته ” پيري ڇڏا لک ٿو ٻڌ،
صد حشف يعني پيريءَ ۾ سو عيب آهن. آلهي کان به ارڏن
جيون وڏو دک آهي. تنهن کان به سو پتن جو کڏ مرڻ وڏو
دک آهي، پر انهن سڀني دکن کان بک جو وڏو دک آهي. - چوئين
بعر ۾ به لند اچي مٿان غالب ٻولدي ڪسرو جي چون ٿا ته
جيڪڏهن ٻرميسر جو لالو پڙ رکي ڪنهن به ويلي جهڙي به
اهو ويلو ڇڏو آهي. - تنهنڪري نام جيڻ جا ٻئي وقت ٿيا.
هڪ ٻراڻهه ڪال ۽ پويو رکي جنهن وقت جهيو وڃي. هائي
پوشن جو اثر.

بالڪ اوستائي نام جيڻ جي سني اوستا آهي جنن گروجن
ليکڻ ٿا:- پر ماڻ:-

نام جهڙو جهڙو اٿس. - ڏروءَ پراڻهه ڏهه ڏهه ڏهه ڏهه
[ڪوڙي ڪير حشفه ۳۳۸]

جهڙو هري ۾ سرولوڪن کي پيارو لڳندڙ شيل
سڀاءُ پرگهت ٿئي ٿو تنهنڪري اکن به جل روپ ٿي پوي ٿي،
اتاد سمند به گوڏي ڇڏو ٿي پوي ٿو، سمير ٻرابت به ڪومل
۽ ٻڌو ٿي پوي ٿو، شينهن به هرڻ ٿي پوي ٿو، لانگ رسي
ٿي پوي ٿو، وڪ الميرت ٿي پوي ٿي، هريءَ جو سدوشن

سري. نارائڻ ڌري ابدیش (۴۰) لار عیث جو وقت

وڃن ٿا. پر عڪو پرائڻ کال اٿي اٿان ڪر پتو لهندو
سندر روپ ۽ شب ڪرم يعني سڌاچار ۽ نيش وڌي ٿو
پرائڻ کال جي سڀا ڪندڙ م ڏهه گڏ ٿين ٿا. (۱) شرار
پشتي (۲) دل (۳) لسيج (۴) نروڳتا (۵) وڌي عمر (۶) من
جي رڪاوٽ (۷) دشت سبي حولاس (۸) نوسبا (۹) ٻڌي
وڌڻا (۱۰) جس.

جو پيش هر روز پرائڻ کال جو اٿان ڪر پتو ۽ سورج
جي اُڀرڻ وقت سنڌيا ڪر پتو لهندا ستن جنمن ۾ ڪبل
ٻاٻ ٽن ورهين جي اندر ناس ٿي وڃن ٿا. پرائڻ کال جو
سدان اڻوڻا پتڻ جي بگ برار پائڻ کي ناس ڪندڙ آهي.
ٽن ۾ دان اٿان پئي پور م نه ٿي بولدو پر نار نه ٻيو ويندو.
لار عیث جو ويلو سوڀر جو آهي. لار ايڪاگر چٽ سان جهر
وڃي ٿو. سو چٽ جي ايڪاگر ٿا پور ٽن پور ۾ ٿئي ٿي. پئي
۽ ٽين پور ۾ ٿئي ٿي. ڇو جو پئي پور م من جي ٻاهر لڪري
وڃڻ جا ٿيڻا رستا ٿي وڃن ٿا ۽ ورهون پڪو ٿي وڃن ٿيون.
پئي پور ۾ هي چوسهار ساگر م غوطا ڏانهندا رهن ٿا. لڪري
ٿا سگهن. ٻين ٿا ڪري سگهن. ٽين پور ۾ مک ۾ گراه پاڻڻ
جي اڇا ٿيندي. مک سڀ دٿوي ٿي ناس ڪري ڇڏي ٿي.
هن هڪڙو نڪايل پراڻ وٽ آيو. عائن نه هئو!
ميهڙي پٺان هڪڙي راکڙي اهي لکي آهي ها سيني
جو روپ ناس ڪرڻ واري ۽ سيني کي ڏري ڪرڻ واري
۽ ڪار چستيا کي ناس ڪرڻ واري ۽ گبان کي ناس ڪرڻ
واري، ٽپ کي کڻي ڪرڻ واري، ڌرم جي ٻار بڻڻ واري،
بت ۽ پالڻ، استر بن آڏو م ڦوٽ وٺڻ واري، لڻ ۽ ٻن
دٿوي ٿڻ کي چمڻ واري، سڀي دوشن کي ٻڌا ڪرڻ واري،
پراڻن کي ناس ڪرڻ واري، اٿري جا بک آهي سا مولڪي
بڙو ڪري رهي آهي. نڪايل کي ڪم منو نه لڳندو آهي.

شري نارائڻ هري اُپديش (۴۶۹) نام جيٺ جوو

جون چار اوستائون آهن . ۱- بالڪيٽو ۲- ڪمار پٽو ۳- جو
۴- بڏاڻو . ڪهڙي اوستا ۾ نام جيٺ گهر جي ؟ ٽيون پرش
ماڻهو چئن قسمن جا آهن (۱) گيانِي (۲) جڳياسو (۳) وڏ
(۴) پامر - انهن مان ڪهڙا نام جا رسيئا آهن يعني رس وٺند
چوٿون پرش - نام جي رسيئن جا ڪهڙا نشان آهن -

اُتر - ”صباحي سالاھ“ ڏينهن جو سوڀر جو ويلو آهي
جنهنڪي راتريءَ جو پويون ٻهر چڱي ٿو ۽ پرائم ڪال
برهم مهورت چڱي ٿو . نام جيٺ جو اُهوئي وقت آهي
جڏهن لکيل آهي - پرامڻ :-

رڻ ٿي پرڻ نام چ ڪر ڪر چرڻ ٿيا
[مارو وار ڏاکڻي م : ۵ صفحہ ۱۰۹۹]

۽ پاريءَ واري چيو آهي تہ

بيداري شب نعمت است وا عجب منزل است .
ارت - رات جو پويون ٻهر جاڳڻ وڏي نعمت آهي
يعني اُتر بدارت آهي ۽ پرميسر جي پاڻڻ جو عجب
رستو آهي -

بلي شاه فقير دارا شڪوه بادشاهه کي لکيو تہ

درا يادي الاهي بہ رز هزار بادشاهي

ارت - تہ الله جي ٿوري بہ يادگيري هزار بادشاهين
کان بهتر آهي - نام جيٺ وارن جا دڪ دور ٿي وڃن ٿا - انهن
جا ورڏي نہ لڙي لڙي مري وڃن ٿا - نام، دان، اشنان
ٽنهي لاءِ پرائم ڪال سٺو آهي - پرائم ڪال جي سٺاڻ سان
وڏا پاي بہ پوتر ٿيو پون - جو سٺاڻ کانسواءِ کائي ٿو . اهو
مل بکي (وشتا کائيدڙ) چيو وڃي ٿو - جو پرائم ڪال
اشنان ٺٽو ڪري تنهنجي گهر مان پتر ۽ ديوتا نراس ٿي

سري نارائڻ هري ابديش (۴۶۸) . سري لگر هي ياترا
 پريمي ابتدا هئا . هڪڙي ڏينهن ست سنگين ڀڄيو ته نام
 ڪهڙي وقت چٽ ٿيو جي . ٽڏهن سوامي جن راجه مانجهه وار
 جو هڪ شلوڪ پڙهيو ۽ ڪنهن ڏينهن آتو اوت ٻڌائيندا
 رهيا . سلوڪ

صاحي ساله جني ڌڻا ۱ ڪ من
 سڀي پوري شاهه وقعي اهر لو موئي
 سپر ويلا وقت سڀ هو آلي پڙ هو
 ناک صاحب من وسي سڄا داوڻ سو .

[مانجهه وار :- م : ۱ ص ۱۴۵]

جن ڪرو ناک ديو جي ڏهن ڪر نار پور پر نراجمان
 هئا ٽڏهن گهڻي سگه وٺن ستسنگ واسطي ابديش هئي .
 ڪرو جي نام چٽ هو پر چار ڪندا هئا . جن اڌ ڪارن جدا
 جدا چار پورن ڪيا . ٽڏهن ڪرو هن هڪ ئي شد پر جن
 کي خواب ڏٺو . جن سرهدار ڪر ابديش لکيل آهي ته
 برهماڇي ۽ وٽ هڪ وقت ديو تان جو راجا ، منهن جو راجا
 ۽ ڏنن جو راجا ٿيئي سرڻ پر اچي پنهنجي ڪلپاڻ جو ساڌن
 ڀڄيائون . برهماڇي ۽ ديو اکر دتاران ٿيئي کي ابديش ڏٺو .
 هنن ٻيو نه اسان سمجهو ڪين . برهماڇي ۽ اندر کي ڇيو نه
 تون پوڳي آهين نه هڪڙي اندرين جو دمن ڪر (روڪ) .
 منهن جي راجا کي چيائين ته تون دان ڪر . ڏنن جي راجا
 کي چيائين ته تون ديا ڪر . ٿيئي ساڌن ڪري پرم ڪئي ۽
 کي پراپت ٿيا . تن ڪرو هن نه ڪيو . پهر يائن چار پورن
 لکجن ٿا . پهرين پورن جو مطلب هي آهي ته چار پور راجا
 ۽ آهن ڪهڙي پهر پر نام چٽ ٿيو جي . ٻيو پورن نه منهن

گرو پرمات :-

چار ڀدارت جيڪو ماڻهڪي. ساڌ جدا ڪي شيوا لاڳي
[گؤڙي سڪمئي ۾: ۵ صفحہ ۲۶۶]

پر مهاڻا ڪنهنڪن شيوا لقا ڪرائين. گهر گهر مان مذوڪري
وئي گذر ڪن ٿا. ترسڪار ڪي لقا ڏسن. جئن لکيل آهي
تہ گهر گهر مان مڱيل بکيا سڀي ڀاڻن کي ناس ڪرڻ واري
آهي. بکيا ڪرڻ سان ڪنهنجو بوجو سر تي نٿو چڙهي. رات
جو هڪ وقت پوچن ڪرڻ کان نرچل ورت رکڻ چڱو آهي
ان کان بہ اڀاچت ورت وڌيڪ چڱو آهي يعني ڪوئي ڏيئي
ويو نہ کائي ويو نہ نہ بس. ان کان بہ مذوڪري چڱي.
ڀالڻ وڌيڪہ اڀسڻ ۾ لکيل آهي تہ بڪودالبه هڪ رشي هو.
مٿس ٻيو بالي ڪرڻ واسطي مکيه پراڻ ۽ سموره ٻنڌريون ڪتن
۽ ڪتڻ جي روپ ۾ اچي چيو تہ اسانکي بک لڳي آهي،
ان ڏي. انهيءَ طرح گرو تيغ پيادر جن گيانين اڳيانين جا
اچڻ ٻڌايا.

پشاور ۾ اُن مهينا رهي ڀائي مناسنگه ۽ ڪرم سنگهه وغيره
کڻي انوان انوان پرسنگه گهڙي ٻڌايائون. ۱۹۵۰ ۾ حضور ڳوٺ
بيجا صاحب، هري پر هزارا، نوشهر، مانسيرا، ۽ ڳڙهي ڊميل
مان ٿيندا ڪشمير پهتا. ڪشمير جا ننڍا وڏا شهر گهمي گهڙا
ڏانڊهن اُتي رهيا. پوءِ امرنات جي ڀاڻرا ڪيائون. ڪشمير
جي براهمڻ سوامي جن کي گهڙي پُري سان اڇايل نالي مندر
۽ اڻت ناگ ۽ سري نگر ۾ رهايو. اُتي سوامي جن جو پريمي
ڀائي ڌرمسنگهه پروار سوڌو اُنهي شيوڪ ٿيو. گهڙي شيوا
ڪندو رهيو. سوامي جن ڪڏهن پيرا تيار ٿيندا هئا، سر هن
نہ ڇڏيو، رهائي ڇڏيائين. پوءِ تہ پُريون پڙجي ويئون. رستا
بد ٿي ويا. اُتي اڀر ٿيڻ سال رهيا. سڀ سنگهه ۾ گهڙا

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۶۶) لوب جو مهاڻو

چڏيائون ۽ وشن مان شوڀن اڏياس (يعني سني سمجهڻ) کي
عنائِي چڏين ٿا .

جڏهن گستاخي ٿئي اڏيائ م ۶۲-۳۰ شلوڪ ۾ چون ٿا تہ :-
وشن جي چئن ڪرڻ واري برش جي انهن وشن ۾
آسڪتي (موه) ٿي وڃي ٿي موه ڪري انهن وشن جي
ڪامنا انهن ٿئي ٿي ۽ ڪامنائن ۾ وڌين پيوڻ ڪري
ڪروڙن انهن ٿئي ٿو . ڪروڙ جي ڪري آڻوڻڪ يعني
مود نظر انهن ٿئي ٿو ۽ اوڻڪ ڪري بادگيري جي طاقت
۾ وڃي وڃي ٿي الڪري ٻڌي يعني گبان شڪتي ۽ شوڀ لاس
ٿي ٿو وڃي ۽ ٻڌ جي لاس ٿين ڪري هي برش بدهمتي
ڪلمان ٿان ڪري ٿو . انهيءَ ڪري مهاڻا پهر پاهڻ وڃار ۽
ستوش جي پرياو (اثر) سان لوب کي کڏي وڃي ٿو . اعالي
گمان والڻ جي ليسائي آهي . ورڪش برش کي سڄو جهڪ
ڪڪ جي برابر آهي . ستوش روپ المرحه جي بستر
سان ڊاول جهڙو شالو وارن کي ڇوڪ آهي سوتر لوڪي
۾ ڪوٺي . گهڻي سڪ سروي ۾ مائما ۾ آهيندو ٻيڙ آهي
نهيڪري در وقت سماڏيءَ ۾ رهن ٿا ۽ ڪنهن دن پاڻ
کي بکيو رهن ٿا ڇو جو من کي سمجهائڻ مهاڻا هوڏرم
آهي . هو چون ٿا تہ هي من جڏهن ٿانگه هوا کائي به دريل
ٿيڻ ۾ نٿو اچي . من ۾ رهن وارا هائي ۽ پسون سڪوگاه
کائي تہ وڏا بلوان ٿين ٿا . رشي لوڪ ڪندمولن تي گذر
ڪن ٿا . نهڪري ستوش ٿي برش جو وڏو پٺاڻو آهي
اهي برش ٽن آهن . ٻن پاڳي آهن . اهي ڪليس روپ سنسار
سائر ٿري ويا آهن . ٽن مڇي جهڙي مائا آشا روپ
نانگيءَ کي چمتو آهي انهن جي منش ۽ استريون ٻروڪ
جي سڪ واسطي سيرا ڪن ٿا . ڄڻ تہ :-

هري لارائڻ هري اُبديش (۴۹۷) لوپ چو مهاڻر

گرو پرهان :

چار پڌارڻ جيڪو مانگي . سڌا جدا ڪي شيوا لاکي
[گڙهي سکنيءَ : ۵ صفحہ ۲۶۶]

پر مهاڻا ڪنهنڪن شيوا لڌا ڪرائين . گهر گهر مان مڏوڪري
وٺي گذر ڪن ٿا . ترسڪار ڪي لڌا ڏسن . جن لکيل آهي
تہ گهر گهر مان منگيل بکيا سڀني ڀاڻن کي لاس ڪرڻ واري
آهي . بکيا ڪرڻ سان ڪنهنجو بوجو سر تي لڌو چڙهي . رات
جو هڪ وقت پوچن ڪرڻ کان نرڇل ورت رکڻ چڱو آهي
ان کان بہ اڃا ورت وڌيڪ چڱو آهي يعني ڪوئي ڏيئي
ويو نہ کائي ويو نہ تہ بس . ان کان بہ مڏوڪري چڱي .
ڇانڊ وڌيڪ . اُپنشد ۾ لکيل آهي تہ بڪودالبه هڪ رشي هو .
مڻس مهر ٻالي ڪرڻ واسطي مکيه پراڻ ۽ سموره لندريون ڪتن
۽ ڪتڻ جي روپ ۾ اچي چيو تہ اسانکي بک لڳي آهي ،
ان ڏي . انهيءَ طرح گرو تيغ بهادر جن گيائين اڳيائين جا
لڇڻ ٻڌايا .

پشاور ۾ اُن مهنا رهي ڀائي مناسنگهه ۽ ڪرم سنگهه وغيره
کي نوان نوان پر سنگهه گهڻي ٻڌايائون . ۱۹۵۰ ۾ حضور ڳوٺ
پنجا صاحب ، هري پَر هزارا ، نواشهر ، مانسيرا ۽ ڳڙهي دميل
مان ٿيندا ڪشمير پهتا . ڪشمير جا لنڊا وڏا شهر گهمي گهڻا
ڏينهن اُتي رهيا . پوءِ امر نات جي ياترا ڪيائون . ڪشمير
جي براهمڻ سوامي جن کي گهڻي پريم سان اڇا ٻل نالي مندر
۽ ائٽ ناگ ۽ سري نگر ۾ رهايو . اُتي سوامي جن جو پريهي
ڀائي ڌرمسنگهه پروار سوڌو اُنهي شيوڪ ٿيو . گهڻي شيوا
ڪندو رهيو . سوامي جن ڪئين ڀيرا تيار ٿيندا هئا . سر هن
نہ ڇڏيو . رهائي ڇڏيائين . پوءِ تہ بر فون پئجي ويئون . رستا
بند ٿي ويا . اُتي برابر ڏيڍ سال رهيا . سڀ سنگهه ۾ گهڻا

سري نارائڻ هري ابد يس (۴۶۶) لوب جو معالو

چڏيائون ۽ وشين مان شوين اڏياس (يعني سني سمجهڻ) کي
عتائي ڇڏين ٿا.

جڏهن گيتا جي ٻئي اڌ ۾ ۶۲-۶۳ شلوڪ ۾ چون ٿا ته:-
وشين جي چستن ڪرڻ واري برش جي انهن وشين ۾
آسڪتي (موه) ٿي وڃي. ٿي موه ڪري انهن وشين جي
ڪاميا انهن ٿئي ٿي ۽ ڪامياڻن ۾ وڌين پوڻ ڪري
ڪروڊ انهن ٿئي ٿو. ڪروڊ جي ڪري اوروڪ يعني
مود پٽو انهن ٿئي ٿو ۽ اوروڪ ڪري ياد ڪري جي. طاقت
پر مڃي وڃي ٿي الڪري ٻڌي يعني گيان شڪي ۽ ڇو ٿا
ٿي ٿو وڃي ۽ ٻڌ جي. ٿا ٿي ڪري جي برش بندھڻ
ڪلمان ٿا ڪري ٿو. ٿا ٿي ڪري مڃاڻا پٽو پٽو ۽
ستوش جي پٽو (اثر) سان لوب کي ڪڍي وڃي ٿو. اڃاڻي
گمان والڻ جي لسائي آهي. وڌڪ برش کي سڄو جڳت
ڪم جي برابر آهي. ستوش روپ الموه جي بڻڻ
سان ٻاڏل صف ٿاڻن کي جو سڪ آهي سوڻو لوڪي
۾ ڪولهي. ڪهڙي سڪ سروب پرماتما ۾ آهي پيار آهي
نڌهڪري هر وقت سماڏي ۾ رهن ٿا ۽ ڪنهن دن پاڻ
کي نڪو رکن ٿا جو جو من کي سمجهائڻ مڃاڻا جو ڏر
آهي. هر چوڻ ٿا ته هي من چئن ٿاڳ هوا کائي به ڏر
ڏسڻ ۾ نٿو آهي. من ۾ رهن وارا ٿاڻي ۽ پسون سڪوڳاڏ
کائي نه وڌا ٿاڻن ٿين ٿا. رشي لوڪ ڪند مولن ٿي گذر
ڪن ٿا. نڌهڪري ستوش ٿي برش جو وڏو خزانو آهي
آهي برش ڏن آهي. ٻن پاڻي آهي. آهي ڪليش روپ سمار
سگر ٿري ويا آهي. ٽن سڌي جڳت جي مالا آشا روپ
نڪي ۽ کي چيٽو آهي آئين جي منش ۽ استربون ٿو لوڪ
جي سڪ واسطي سڀوا ڪن ٿا ڪن ٿا.

سري لارائن ھري ابدیش (۴۶۵)

لوپ جو

ليشائي، وات مان جھڳ (جڳي) پيئي ويدي اٿس۔
ليشائي، پاڻي ڏسي ٻه چنڊو آهي۔ کڻ لويي به گهر ۾
ڏٺي ڏسائون ٻه وڙلڊو آهي ۽ ڪنهن به ماڻهوءَ تي ڀر
نه رکندو آهي ۽ ايشور و شير بالي ٿو رھو ويچار ٿو ڪر
ڪوٽ برهمڊ ڪو ڏاڪر۔ واهي۔

سرب جيئن ڪا دائري

پرتپالي رت سار سمالي۔

اڪ ڪڙن ٺهين مورڪ جا ناري

آسورٽ محلا ۵ صفحہ ۶۱۲

بيو نه لوپ وس ٿي ماءُ پيءُ گرو ۽ ايشور کي ڏنل پدارت
به پاڻوت رکي ڇڏيندو آهي۔ ٽيون هٿ روپي پنج وٺڻ واسطي
سدو ٿي ويندو اٿس۔ ڏي ڏي ڇوندو آهي اها وات مان
جھڳ لڪرندي اٿس۔ شاستر ۾ چوي ٿو ته ڏي ڏي
وچن ٻڌي شر ۾ رھڻ وار يون جي پنج ڊيو يون آهن ٻڌي،
اجا، اچمي۔ مک جي سوياءُ ۽ ڪير تي سي هليون وينديون آهن۔
پنجين ليشائي ست سنگ روپي چل کان ٻه چنڊو آهي۔ گرو
جي لکن ٿا۔
پر مان :-

لويي ڪا ويسام نه ڪيچي جي ڪاٻار و۔

يعني لويي ڪڏهن به ست ۾ قائم نه رھندو۔ لوپ وس
تي جوت ۽ ٻيا ڪئين ڪرم ڪندو۔

سري گرو تيغ بهادر صاحب متئين شبد ۾ ٿيائون جا
چن ٻه چئي ٻڌايا ته انته ڪرڻ ۾ جو لوپ هو تنهنڪي هٿائي

سري نارائڻ عري ابدش (۴۶۴) لوب جو مهاڻم

پر لوب جي وس ٿي جڳائين پراسچھ ڪٿي ڪندس . اڌ ڏن
دان ڪندس . آخر مڃائين ته مان ئي اچي وٺي ويندس .
بئي ڪي نه سڏائج . گرهڻ واري ڏينهن سوڀر موٽي ويسا
سڏائين ۽ جڳائين ته اڄ ئي مان وڃس سؤلا (ڌرم راجي)
ٿي آهيان . منهنجو ڪيل دان وٺندي . ڇڪڙهن وٺين ته
پوڄن تيار ڪريان . پوڄن ڪرائي ٿي دان ڏيندس . تراهن
پهريائين لاڪار ڪٿي پر لوب وس ٿي جڳائين تيار ڪر ،
مان تنهنجو ٺاهيل پوڄن کائي پوءِ دان وٺندس . ٿڌهن ويهيا
پوڄن تيار ڪيو ۽ لڳل گرهڻ م انهي رحس سؤلا استوع
ياڻ وٽ وهاري ڪڇو پوڄن ڀروسي بندب عي اڳيان رکيو .
جڏهن بندب گره ڪٽڻ لڳو ته هن سندس سخت ٻڪڙي
چيس نه اهوئي پاپ جو تاب آهي . سلوڪ .

اوپ مولائي ڀاڻي - وس مولائي وڙياڻي

ارڻ . لوب ئي ڀاڻن حرمول آهي ۽ وڙياڻن (ڀمارين)
جو مول وس ئي آهي . ٿڌهن بندب ڏاڍو لڳي آيو ۽ لوب
ڇڏي ڏنائين . ۽ گروهن لوب کي چٽي ڪٽي وانگر لکيو آهي .
پروان -

لوب اڀر سڀ سؤان ملڪ مٿي -

ملڪيو سڀ ٻڪاڙي

[لب م : ۴ ص ۸۳]

لوپي پر چٽي ڪٽي وار يون پيم لسانون عي آهن . پهرئين
نيشاني هي آهي ته جڏهن ڪٽو چٽو ٿيندو آهي ٿڌهن ڳوڙ
ڇڏي ٻاهر نڪري ويندو آهي . ٻي نيشاني ، مالڪ ڪي نه
ڏاڙ عبدو آهي . ٽين نيشاني ، پيم سڌو ٿيندو اٿس . چوٿين

سري نارائڻ هري اُڀديش (۱۶۶۳) لوڀ جو مهاڻو

چيو ته پراشچت سڀ ڪنوئي ڪري وٺندس. پٽ پوٽا به
سڳي ٿيندا. تنهنڪري ريڍار کي وري سڏيائين. ريڍار
جو ڪير پاڻ پي ڪتن کي پٺاري موٽي ماڻهوءَ جي ڪواريءَ ۾ وجهي
ڍن جون ٿولهر يون منجهس وجهي پروهت کي ڏنو. هن
جڏهن کڻي وات تائين آندو ته ريڍار هڃي ٻانهن ٻڪري
چيو ته اهاڻي لوڀ روپي ڏيڻ آئي. جنهن ۾ قاسي ماڻهو
ڌرم ۽ اڌرم جو ويچار نٿو ڪري سگهي ۽ منجهانس اڪري
نٿو سگهي. انهي لوڀ تي هڪ بي به ڪٿا مهاڻا لوڪ
چوندا آهن.

ڪٿا:- هڪ ڪت شاستري ودوان ڪاشي مان پڙهي
ڪنهن شهر ۾ اچي ڪٿا ڪئي ته هڪڙي ست سنگي پڇيس
ته پاپ جو ڪارڻ ڪهڙو آهي ۽ پمارين جو مول ڪهڙو آهي
بندت گهڻي مثال ڏنا. پر ست سنگيءَ چيو ته سامهون
ڏيکارو، نه ته مان ٿو ڏيکاريان. بندت چيس ته چڱو تون
ڏيکار. ست سنگي هڪڙي ويڻوا وٽ ويو جڏهن
شاهوڪار هئي ۽ دان ڪندي هئي. الڪي چيائين ته هن
بندت کي پاپ جو باپ ڏيکار. ويڻوا ڏاڍي عقل واري
هئي. هن بندت کي گهرائي ريشمي پوشاڪ ۽ پنج گليون
اڳيان رکي مٿو ٽيڪيو ۽ چيائينس ته مان توهان کان صلاح
ٿي پڇان. مون ساري عمر پُر پُرسن سان ويچار ڪري ڏن
ڪنو ڪيو آهي. هاڻ ڏان ڏيڻ سان شديت چاهيان ٿي.
پر جنهن گرهڻ آهي ۽ سوموئي اُمان آهي. لڪه رپيا نقد ۽
 باقي گهڻي ساري سمگري به ڏان ڏيندس. پر پنهنجي
هٿن سان دال، ڦلڪو، چانور ٺاهي رڳو ڪچو پوڄن ڪنهن
براهمن کي ڪارائي پوءِ ڏيڻ چاهيان ٿي. پهر يائين توهين اچي
وٺي وڃو ته سڀ کان چڱو. نه ته پيو ڪوودوان سڏائيندس.
توهانجو چا ويچار آهي. براهمڻ پهر يائين ته گهڻي ناڪار ڪئي

سري نارائڻ جري آيدس (۴۳) ا. لؤب جو ميان

آهي. ۱۰ مان فقير آهيان، گرھسيب ڪوٺ ڪوٺ ڪري. منهنجو
شش، لي. ۱۰ آهو پارس وٺ، ڇو. جو وارڻ، پٽ يا شش
ٿيندو آهي. ۱۱ ڪڏهن کان ڪو سڪو آهي نه ۱۲ ڪو نه ۱۳ ڪو نه
سڪو آهي. مون کان پارس وٺي ست پرهيون ڪاٺيندئون نه
به مالي ڪن ڪندي. لوڪري ڪرڻ جي ضرورت ڪا آهي
آهو ٻڌي. لوب م اچي شش ٿيڻ لاء. ڪار ٿيو. رڳو چيس
نه ڪڏهن منهنجو شش ٿيڻ لاء ٿيار ٿا ٿيو نه مان پنهجيون
ڏيون ڏهي پنهجيون ڪر مان پي جوڻو ڪري ٿو ڪي
ڏيندس، تون پي پوء پارس وٺ. ۱۴ پروهت چيو نه پنهجيون
نه ۱۵ ڪو نه ۱۶ ڪو نه ۱۷ ڪو نه ۱۸ ڪو نه ۱۹ ڪو نه ۲۰ ڪو نه
مسلمان آهن. ۲۱ پنهجيون ڪو ڪن پنهجيون؟ ۲۲ ڪو نه ۲۳ ڪو نه
ڪو نه ۲۴ ڪو نه ۲۵ ڪو نه ۲۶ ڪو نه ۲۷ ڪو نه ۲۸ ڪو نه
۲۹ ڪو نه ۳۰ ڪو نه ۳۱ ڪو نه ۳۲ ڪو نه ۳۳ ڪو نه ۳۴ ڪو نه
۳۵ ڪو نه ۳۶ ڪو نه ۳۷ ڪو نه ۳۸ ڪو نه ۳۹ ڪو نه ۴۰ ڪو نه
۴۱ ڪو نه ۴۲ ڪو نه ۴۳ ڪو نه ۴۴ ڪو نه ۴۵ ڪو نه ۴۶ ڪو نه
۴۷ ڪو نه ۴۸ ڪو نه ۴۹ ڪو نه ۵۰ ڪو نه ۵۱ ڪو نه ۵۲ ڪو نه
۵۳ ڪو نه ۵۴ ڪو نه ۵۵ ڪو نه ۵۶ ڪو نه ۵۷ ڪو نه ۵۸ ڪو نه
۵۹ ڪو نه ۶۰ ڪو نه ۶۱ ڪو نه ۶۲ ڪو نه ۶۳ ڪو نه ۶۴ ڪو نه
۶۵ ڪو نه ۶۶ ڪو نه ۶۷ ڪو نه ۶۸ ڪو نه ۶۹ ڪو نه ۷۰ ڪو نه
۷۱ ڪو نه ۷۲ ڪو نه ۷۳ ڪو نه ۷۴ ڪو نه ۷۵ ڪو نه ۷۶ ڪو نه
۷۷ ڪو نه ۷۸ ڪو نه ۷۹ ڪو نه ۸۰ ڪو نه ۸۱ ڪو نه ۸۲ ڪو نه
۸۳ ڪو نه ۸۴ ڪو نه ۸۵ ڪو نه ۸۶ ڪو نه ۸۷ ڪو نه ۸۸ ڪو نه
۸۹ ڪو نه ۹۰ ڪو نه ۹۱ ڪو نه ۹۲ ڪو نه ۹۳ ڪو نه ۹۴ ڪو نه
۹۵ ڪو نه ۹۶ ڪو نه ۹۷ ڪو نه ۹۸ ڪو نه ۹۹ ڪو نه ۱۰۰ ڪو نه

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۶۱) گرهست ڌرم

راڻيءَ چيو ته مون هٿ ڇڏيو. مولڪي ماريو نه. توهين وڻيو
ته ڪلو وڻيو ته روڻو تنهن ۾ منهنجو ڇا. راجا موٽي گهر آيو
۽ راڻيءَ سان سکيا ڏينهن گذاريائين. راجا مهاڻا جو ڏاڍو
پوڄن ڪيو.

اهڙيءَ طرح گرهست آشرم جا فرض پڇي پوءِ پاڻي
مناسنگهه ڳياڻيءَ ۽ اڳياڻيءَ جا لڳل پڇيا ته سوامي جن آسا راڳ
مان نائين محل جو هڪ سبڊ پڙهيو. — پر هاڻ —

ڦرڻا ڪون ڪون ڪون سين من ڪي.....

[آسا م: ۹ صفحہ ۴۱۱]

لوپ ٿي اڳيان جي نشاني آهي. جئن لڪيل آهي ”راڳو
لنگنگ، اُڀوڌسيه“ يعني اڳيان جي نشاني لوپ يعني راڳ
آهي. پر نري جيءَ وٽراڳ، شڪ ۾ لکيو آهي ته ڌن جي
اڇا ڪري چيو قسمين قسمين ڪليش سهي ٿو. جئن
راجا پوڄ جي سڀا ۾ هڪڙي ماڻهوءَ اچي سوال ڪيو هو ته
اهڙي ڌڻ ڪهڙي آهي جنهن ۾ پيل ماڻهو منجهانس لڪري
نه سگهي؟ راجا پوڄ جي سڀا ۾ ۱۴۰۰ چوڏهن سؤ پنڊت
رهندا هئا. سڀني جدا جدا جواب ڏنا. پر اڃي تسلي نه
ٿي. تڏهن راجا حڪم ڏنو خاص ڪري پنهنجي پروهت
کي ته اٿن ڏينهن اندر انجو جواب نه ڏيندين ته قتل ڪيو
ويندين. پروهت گهڻو خيال ڏوڙايو پر هنجي سمجهه ۾ نه
آيو. ڇهه ڏينهن گذري ويا. ستين ڏينهن شهر ڇڏي جنگل
۾ وڃي ايڪانت ۾ ويهي قسمين قسمين جواب سوچيائين.
اٽي هڪڙو ٻڌو ريدار جو پراڻو ست سنگي ۽ ويچار شيل هو.
انهي اچي پروهت کان پڇيو ته مهاراج! اوهانجو منهن ڇو سڪو
آهي؟ ڪهڙي ڳالهه آهي؟ تڏهن پروهت پنهنجو سمورو دل
چڱي ٻڌايو. ريدار چيس ته راجا کي ڇڏي ڏي. مونوت پارس

سري نارائڻ هري اُبديش (۴۶۰) . گرهست ڌور

ڏسندا نه مان ڦاسي کائي مرنديس - بيهي جو وڏو ٺڪڙار
ٿيو - آخر استريءَ جو هٿ ڏرندس ته ٿئي ٿو - راڻي مرن لڳي -
راجا چيو ته پلا مولڪي گنگا تي وٺي هل نه آئي ٻڌائيندو سانه -
مران نه مولڪي گنگا ۾ پرواه ڪري ڇڏج - راڻي گنگا وڃڻ
جي تياري ڪئي - کيس گهڻي سمجهايو ، پر هوءُ هٿ تان
نه کڻي ، گنگا تي اُليا ، رستي ۾ رات پئجي ويئي . ڪو رات ۾ ڪو
وقت نيمو لڳا رايائون ڪوھ جي چوڌاري سانو سانو گاه هو ، سو
ٻاڻي جي پوڻ ڪري ڪڪر ۾ لتاڙجي ويو . سو پورا اڃان
ڪم ٿي بي رهيو هو ته ايتري ۾ هڪ ٻڪرار ٻڪريون وٺي
ڪوھ تي آيو . سڀ ٻڪريون گاه کان لڳي ويئون ، هڪڙيءَ
ٻڪريءَ گاه نه ٺاڏو . انکي سندس پتي ٻڪري گهڻو سمجهايو -
هن چيس ته مان اهو لتاڙيل گاه نه کائينديس ، ٺڏهن ٻڪري
پچيس ته ڪهڙو گاه کائيندو به . هن چيو ته ڪوھ جي اندرين
سرن وٽر هڪو گاه لڳل آهي اهو آڻيندڀن نه کائينديس ،
ٻڪري اهي گاه جي آڻڻ جو گهڻو اُٻاءُ ڪيو پر ڪوھ مان
نه ڪڍي سگهيو ، ڪرڻ جو خطرو ٿيس . ٻڪريءَ کي گهڻو
سمجهيائين پر ٻڪري هٿ نه ڇڏيو ٺڏهن ٻڪري کي
گهڻي ڪاوڙ آئي : چوڻ لڳس ته هٿ ڪن ڇڏيندڀن -
الٽن بجي الڪي سڱءَ لتون هڻي اڌ مٽو ڪري ڇڏيائون -
ٺڏهن ٻڪريءَ چيو ته مان لتاڙيل گاه کان ٿي - مولڪي مار
نه - جيڪي چوندين سو مڇينديس - مون پنهنجو هٿ ڇڏيو -
راجا کي اها ڳالھ ٻڪريءَ ٻڪريءَ جي ٻڌي مھالما چوڻو ٿيون
وڃن باد آيو - هن چيو هو ته هٿ تي آيل استريءَ کي نار نائي
سڙ هٿ آهي - ٺڏهن راڻيءَ کان پڇيائينس ته هٿ ڪن
ڇڏيندڀن ؟ راڻيءَ چيو ته مان مري وينديس پر هٿ نه
ڇڏينديس - راجا کي ڏاڍو ڪروڙ آيو : اُٺي لڳو راڻيءَ کي
مارڻ : ترار ڪڍي پيو : چيائينس ته هٿ ڇڏين ٿي يا نه -

گرهست

پر مان هنڪي پنهنجي عمر ڏيئي هليو ويندس. جڏهن وقت ٿيو تڏهن سڀ راجا وٽ آيو. راجا اُٿي ستڪار ڪيو آهيان. ڊچ نه مان هڪ ڀيرو ٻي راجا جي آڳيا ڪري ٿو ماريندس. موٽي جيئاري پنهنجي عمر ڏيئي بچائيندو سار ائين چئي راجا کي ٿورو ڏنگ هنيا ائين. راجا مري ڪري پيو. جهت کيس جيئاري پنهنجي پنج ورهيه عمر ڏنائينس چئن سري گرو امرداس صاحب پنهنجي عمر سري گرو امداس صاحب جن کي ڏني هئي. ٻه دوت چيس ته اسان ديوتائن جي پنج ورهيه عمر ماڻهن جي ۷۵ ورهين جي عمر برابر ٿئي ٿي. راجا ڏاڍو خوش ٿيو ۽ قسمن قسمن سامگري سان سڀ جي پوڄا ڪيائين. وري به سڀ خوش ٿي پي هڪڙي وڏي راجا کي ڏني ته تون سڀني چراچر جيون پس پڪين جي ٻولي سمجهي ويندين پر ڪنهن به ڳالهه ڪنهن به منس کي نه ٻڌائج. پنهنجي پٽ يا راڻيءَ کي به نه ٻڌائج. جيڪڏهن ٻڌائيندين ته انهيءَ وقت مري ويندين. ائين چئي سڀ هليو ويو. راجا خوش ٿي گهر آيو. چيائين ته مهاڻا جو ٻيو وچن به اموڪ آهي.

وري ٿورن ڏينهن بعد ٽيون وچن ياد آيس ته اڻيو وچن نه کائجي. جي کائيندين ته لڙائي ٿي پوندي. ان وچن جي آزمائش لاءِ چيائين ته جيڪڏهن راڻيءَ سان لڙائي ٿيندي ته سنڀالي وٺندس. راڻيءَ کي چيائين ته اڄ مان بلڪل اڻيو وچن ڪرڻ چاهيان ٿو. گيه بلڪل نه جهجاءِ ۽ پوچن ٺاهيائين. راجا روز ڪيڙين واسطي هڪڙو گرھ ٻاهر ڪڍي رکندو هو ۽ پوءِ کائيندو هو. ڪيڙيون آيون ۽ اڻيو وچن ڏسي راجا جي ننڍا ڪيائون ۽ گاريون ڏنائونس. راجا کان ڪل چڙي ويئي. راڻيءَ ڪل جو سبب پڇيو. راڻيءَ چيو ته جيڪڏهن نه

ايندو الڪي به اٿئي سمجهي ستڪار ڪرڻ گهرجي، ڇو جو
 منو سمر ٿي آءِ شاسترن جي شلوڪن ۾ لکيل آهي ته ٻالڪ
 هجي، ٻڌو هجي، خواه جوان هجي، عوڪ بهمجي گهر ۾
 اچي وڃي ٺههڪي اٿئي سمجهي اٿو پوحن ڪڍي، ڇو جو اڀاڻڪ
 سڀ جو ڀڄ ٿئي ٿو. چور هجي، يا چنڊال هجي، وٿري
 هجي، يا مالا پتا هي مارڻ وارو هجي، پوڄن جي وقت گهر
 ۾ اچي وڃي نه سرور ڪار سان اٿئي آهي ۽ اٿئي هي
 ستڪار نه ڪرڻ ڪري وڏو دوش لڳي ٿو. جئن ڪسپ
 هي استري آءِ ڏيئي جي جڏهن سورج نارائڻ اٿئي گرب ۾ هو
 تڏهن اٿئي روپ سان گهر ۾ آيل ٻڌي اُن ٺڪيا نه ڏٺي.
 تڏهن ٻڌ سراب ڏٺس نه ٿو اٿئي ۽ ستڪار ٿئي ڪرڻ،
 ٺههجو گرب سڪي ويو. اها ڪٿا ٻرائڻ ۾ ٻڌري آهي ۽
 ڏڪڙي وقت سري اچي هي اٿئي جي روپ ۾ گهر ۾
 آيل ٿو اچي ۽ ستڪار نه ڪيو تڏهن ٿو اچي سراب ڏٺس
 نه روح ٿو وڃي راکسائي ٿي. اچي اٿس روپ سان
 راکسائي ٿي ٻڌرا جو روپ ڏارو، ٺههڪري ڪو دشمن
 نه کڻي هجي پر اٿئي روپ ۾ آيل جو ستڪار ڪئي. ٻڌن
 ڪري ٿو ڪن نه ٿاڻو جو ستڪار ڪريو. اها باغ ۾ شمس محل
 ٺهرايو ۽ سرب هي ستڪار واسطي جئن ٿي دروازن ۾ ڪر ۽
 سربت ها حوص ٺهرايائين ۽ چنڊن ها وڻ ٺه ٺه ٿي
 لڳاريائين. سرب کي خوش ڪرڻ لاءِ ٻه ٻه وڻ وڃاريائين ۽
 سندس سلامي وڻ لاءِ دوح بهاريائين. ۽ تڏهن ٺهه لڳا
 سرب آيو تڏهن سيمي کيس ٺههڪار ڪو. ٻائي ۽ جي موعن
 ۾ سناڻ ڪرايو ۽ ڪر ٻٽار ٻاٽولس. چنڊن جي وٿن ٿي وڃاري
 ٻه ٻه ٻٽار ٻاٽولس. سرب هي سرب ۾ ٻه ٻه ٻه خوش
 ٿو ۽ چنائين ته مان ڪر ٺههڪن يعني اڪسان وساري ٻڌڙ ٿي
 الڪي نه ماري ٻڌس. پر اها هڪي مارڻ جو ڪم ڪيو آهي

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۵۷) پتورتا جا ٽرم

پهرايائينس - سندس چرالميرت ورتائين ، پشپن سان پوڄا
ڪيائينس ، قول مالها پهرايائينس - موٽي پتي جڏهن ست
سنگ ۾ ويو تڏهن مائي چرخو ڪٽڻ لڳي ويئي - چرخو
ڪٽيندي رام رام اُچاريندي وڃي ۽ گڏوگڏ روئي به پيئي -
راجا ڏسي سڪران ٿيو - ويچار ڪيائين ته مائيءَ کي ڪا
تڪليف هوندي - تڏهن مائيءَ کان سبب پڇيائين - مائي
چاڻي ويئي ته هيءُ راجا آهي - موٽي به ظاهر نه ڪيائين ،
چمپ ڪري رهي - راجا وري وري پيو پيئي ، مائي نون
چرخو به ڪٽين ٿي ، رام رام به چپين ٿي ۽ روئين به ٿي - انهن
ٽنهي جو سبب ٻڌاءُ - تڏهن مائيءَ چيو ته قوت گذران واسطي
چرخوئي ڪٽيان ، ڇو جو جڏهن ڪنهن مون شادي ڪئي آهي
تڏهن کان پنهنجو پتو پتيءَ کي ڪارايو اٿم ، انجو نه ڪاڏو اٿم ،
ڇو ڇو پتيءَ جي شيوا ڪرڻ منهنجو فرض آهي - انهيءَ
واسطي چرخو ڪٽيان ٿي - موڪيه واسطي رام رام چپيان ٿي ۽
روٽان الهيءَ لاءِ ٿي ڇو هتي جو راجا وڏو ڌرماتما آهي هو
اڄ کان پوءِ ائين ڏينهن مري ويندو - راجا پنهنجو مڙج ٻڌي
نه ڇڏي ويو ۽ مائيءَ کان پڇيائين ته مائي ! راجا ڪهڙيءَ طرح
مړندو ، توکي اها خبر ڪئن ٿي پوي - مائيءَ چيو ته مان
پتورت ٽرم جي ڪري سڀ حال ڄاڻان ٿي - اڄ کان پوءِ
ائين ڏينهن ۾ دوت لانگه جي روپ ۾ اچي راجا کي ماري ڇڏندو -
تڏهن راجا مائيءَ کان ڪڇ به وڌيڪ نه پڇي سگهيو - الهِي
گهر جو نشان پتو لکي کڻي آيو - اچي سمورو حال رائيءَ ۽
وزير کي ٻڌايائين - تڏهن وزير ۽ رائيءَ ڏاڍا اُڀاو ڪيا - قسمين
قسمين دان پڇ ڪيائون - وري راجا کي مهاڻا جا وچن اچي ياد
پيا ۽ ” آگتي سوانگه سارنگه “ اهو وچن ياد آيس - وزير کان
پڇيائين ته جو سرپ موڪلي مارڻ ايندو انجو به ستڪار ڪرڻ سريشت
آهي ؟ وزير جواب ڏنو ته هي مهاراج ! جو سرپ روپ ۾ ۾ دوت

سري نارائڻ حري ابديش (۴۵۶) بتور ٿا حا ذرم

ڪڏهن به اُڀر نه وڃن نه جوڀي. بتور ٿا استري ٻيهڻي ٻئي
سان هن ريت هلس ڪري. ڇو جو ٻئي ۽ ڇڙو ٻو ڪو سوامي
يعني وڪيڪ ڪولهي ۽ ٻئي ۽ ڇڙو ڪو سڪ ڪونهي. سب
ڏن ٻيهنجا ڇڏي ٻئي ۽ جي شون استري ۽ ڪي ئي رهڻ
گهرجي. ٻاڇي. وانگر استري ٻيهڻجي ٻئي ۽ سان سدائين ورنه
۽ سڀيلي ۽ طرح انسان ٻار ڪري ۽ ڪمن م داسي ۽ طرح آڳيا
جو پالن ڪري. انهن ٻالهن ڪي نه مڃي ۽ هٿ ڪري نه
اڇري ۽ استري ۽ ڪي اڪه ڏيکارڻي چڱو آهي. ٻئي ۽ جي
الڪول (مريجي ۽ موجب ڪم ڪندڙ) ئي استري رهڻ
گهرجي. اهي استرين جا مرض آهن.

اهي چار وڃن سمع راجا کي نڌا. راجا ٻڌي گهر وارو
۽ رائي ۽ ڪي چئان نه ج مولڪي سوڀر چئان اهي اُٿارڇ.
مان مهالما جا وڃن ٻڌي آيو آهن. راجا ٻڌي رائي ٻڌي
ڏاڍي غوس ٿي، ڇو جو وڏي بتور ٿا هئي ۽ پاڻ سوڀرو
الڏي هئي. سان ٻائي ڪري اڳي نه راجا کي ڳهڙي پيرا
جاڳائيندي هئي پر راجا ڪن اُٿندو هو. ڇاڻي جوڻ لڳي
نه مان ضرور اُٿار بند ٻسارو. ڇڏن ڪيو، ڇڏن ڪري ٻيهڻو
نه ٿاڻو ٿيندو ڇو جو مان ٿو ڇاڇي ارڙنگي آهيان. پراڻه
ڪال ٿو نه راجا کي جاڳائين. پر راجا اڳي ڪڏهن ڪو
سوڀر آيو هو. اُتي وري سڀي ٻيو. رائي ۽ جس نه ٿو هجن
ٻيهڻي ڪرو ۽ جو نه وڃن مڃو. راجا چيو نه ٻيا ڪريان، ٻيو
ٿي هئي. رائي ۽ جس نه ڳو، ساهن جا ڪڙا ٻائي شهر
م ڇڪر لڳائي اهو، ٿو ڪلي ويندڙو. ٿڌهن راجا ساهن
جا ڪڙا ٻائي شهر م وٺو. ڳهندي ڳهندي ڇا ڏسي نه
هڪ غريب جي پگل ٿل گهر م هڪ استري ۽ ٻئي رهن ٿا.
ٻنهي جو پاڻ م ڏاڍو ٻوڙ آهي. استري بتور ٿا آهي. استري
سوڀر اُتي اُشان ڪري ٻي ۽ ڪي اُشان ڪرايو. ڪڙا

جها لاکو اُٺ نام چپ بس ٻار آراڻ

ڪارما انجهي نه ويا پي ڏنڪ مٽي اها 5.

[گؤڙي ٻارن اڪري صفحہ ۲۵۵]

پوڄن ۾ گيهه وجهي سواڊي ڪري ڏانڻي سار آهي ،
 چو چو ويدن ۾ لکيل آهي ته اڌالڪ رشيءَ پنهنجي پٽ
 سويت ڪيتوءَ کي چوي ٿو ته هي پيارا ! ڪاڏل اُن اندر وڃي
 ٽي حصا ٽٽي ٿو. جو حصو ٺلهو آهي اُن جي وشتا ٻڻي ٿي .
 وچين حصي جو ماس ٻڻي ٿو ۽ سوکير حصو من کي ملي ٿو.
 ساڳيءَ ريت پيتل چل به ٽي حصا ٽٽي ٿو. هونو حصو پيشاب
 ۽ وچون حصو رت ۽ سوکير حصو ٻران کي ملي ٿو. اهڙيءَ
 طرح ڪاڏل گيهه ٽيل بادام روغن جا به ٽي حصا ٿين ٿا. ٿلهي
 حصي مان هڏيون ٻڻن ٿيون ۽ وچين حصي مان چرني ٻڻي
 ٿي ۽ سوکير حصو زبان کي ملي ٿو. انهيءَ ڪري ٽي راڳي
 لوڪ گرم پدارت کائين ٿا. تنهنڪري هي پيارا ! من اُلهي
 آهي يعني اُن روپ آهي. جهڙو اُن نهڙو من. جل ٻران روپ
 آهي. زبان نيم روپ آهي يعني جيترو نيجسي پدارت
 کائيندو اوترو ئي زبان چٽي ٿيندي. ۽ ويدن ۾ ائين لکيل
 آهي ته آهار جي شديءَ سان انهنڪرڻ شدي ٿئي ٿو. انهنڪرڻ
 جي شديءَ سان ٻر ماتا جي اڏول يادگيري رهي ٿي .
 ۽ ٻر ماتا جي يادگيريءَ سان سڀ اڌياس (پولا پير) ۽
 دکن جي نور تي ٿئي ٿي. تنهنڪري آهار شدي رکڻ گهرجي .

استريان سار ڏنگ ۾ ٽار ڏنگ - پتور ٿا جا لچڻ .

پتور ٿا استري پنهنجي پتيءَ ڏي گهڙ ڪري نه بهاري
 ۽ نه ڪڏهن دروچن ڪنن تي وجهيس ۽ پنهنجي من سان

تڏهن وشدو ڀڳوان جيئ اسان چئني جي چت جي ارمائي
 پريڪيا ڪرڻ واسطي ٻڌي ۽ بڳي براهمن جو روپ
 ان ۾ آيو ۽ ٻهر يائين هن اڳي کان واري مهاڻا جي
 م ويو ۽ اهو مهاڻا اڃان روئي وئي آيوئي هو ۽ هڪي
 لڳو نه مان تن ڏينهن جو گهڻو بکيل آهيان مونکي ڏي ڪر
 روئي ڪراء. مان هڪ وقت پوڄن ڪندو آهيان. تڏهن
 چيس ته مان به سڄي ڏينهن جو بکيل آهيان. هڪ رو
 توهين وٺو ۽ هڪ مان. براهمن نه مڃيو. هن چيس ته ڀلا ڏ
 وڃ ۽ اڌ مونکي کان ڏي. پر مهمان نه مڃيو. تڏهن
 سنت غصي ۾ اچي چيس ته مان سڀ توکي ڏيئي ڇڏيان
 مان تڏهن باه کان. هن چيس ته ائين ئي ٿيندو. اهي ڏينهن
 لاڪر هو باه ئي کائي ٿو. موئي ٻئي وٽ ويو. ان به ائين
 چيس. نيٺ چيائينس تڏهن مان رڪ کان. تنهن ڏينهن لاڪر
 هو رڪ ئي کائيندو رهي ٿو. ڇڏهن مون وٽ آيو تڏهن مون به
 ڏيڍ روئي ڏيئي ڪئي مائس پر هن نه مڃيو. تڏهن مون
 به چئي ڏنو ته ڇا مان مري وڃان. هن چيو ائين ئي ٿيندو.
 تڏهن اڪر مان ڄمندو مردو رهان ٿو. موئي هو نو وٽ آيو.
 تنهنجو چت ڏاڍو ڊيالو هو. توهان هنجي چوڻ کان اڳي
 آسن وڃائي وهاري ۽ ٻئي روئيون ۽ ڦل ڦول آڻي اڳيان
 رکيس. انهي ڀڳوان کائي ڏي ڪيو ۽ ور ڏنائين ته توهانکي
 غلط هڪ جبر اٿڪ آهي. اُهر توهين ڇڪرو رتي راجا پر تاري
 ڪيانوان تي مڪت ٿيندا ۽ هي جي ٿي آهن لاهن ڪي مون
 سراپ ڏنو آهي سو جڏهن ڳالهه توهانکي وسري ويندي ۽
 هنن وٽ پڇڻ ويندا ته هنجو سراپ به مٽندو ۽ هو ڄا وان
 پرست جي استري آهي انکي به هڪڙو جبر اٿڪ آهي.
 بروعت جي ڪنيا تي گيان وان تي مڪت ٿي ويندي. سو
 هي مهاراجا وڪرما! مون جيڪا ڪتا توهانکي ٻڌائي آهي

سری نارائن حوی ابدی (۴۴)

وقت ابدو۔ راجا اُن کما وت ورو۔ کما راجا کی جو نہ
مان تو مان جو۔ عال عاتان تی۔ او حوالی لیل واسطی
تو حوالی کے مہالما وت موکلان تی۔ عاتان ڈے کورہ
بری علما ورو۔ او حوالی کے مہالما کڈو۔ اسی حق لسانی
جولدی، جو جو اُن نہ کائندو جولدو، او بر دل نالدا کائندو
جولدو۔ اکی مدھتی لمکار ڈیئی اکان مدھتی۔ مال
پچو۔ راجا کما سو سو مچی اُن وب ورو ڈ نالمن نہ
وڈ وت وڈا ون۔ مثالون اس اکی کالی تو اکی کما
عی لمکار ڈیئی ا مدھتی طرمان لمکار کری ورو
پچالمن نہ سو ڈ نو نہ مان کپڑی پچ عی او یاز سان او تابی
راجا ڈ مہالما تہو آمان۔ اُن نہ جس نہ مان تہو سب
عال عاتان او نو تہو حوالی لیل واسطی کے بی مہالما وت
موکلان۔ تو عاتان ڈے کورہ بری علما ورو اکی کے مہالما
ملند۔ سو مٹ رک لی نالی نو۔ اکن مدھتی لمکار کری
اکان تہو پچو عال پچ۔ راجا اکی ورو لمکار کمالن۔
سب عال پچي ہڈا یانن ا پچالمن۔ او عین نہ جس نہ مان تہو پچو
سب عال عاتان او نو تہو حوالی لیل واسطی اوکی اہی موکلان۔
عتان ڈے کورہ بری علما ورو۔ اکی کے راجا عی کورہ تہو پچو
نہ پچو اکی نو۔ سو تابی پچ۔ او نوکی سو ورو عال
ہڈا کڈو۔ راجا اکی ورو ا راجا عی تہو مہالما کڈو کمر لسی
پچالمن۔ راجا وکرم کمر تابی پچ۔ اڈھن اہی ہالک
اکمن۔ پچو سب ورو کڈو ہڈا نو۔ مہاراج! مان ا تو عین ا
و نہ رسی کڈھتی عاتانی کے کڑی اکلی بن م لسیا کڈا
کڈھتی۔ سو ا ورو پچھتی کے کڑی وان پچھتی استری
کڈھتی اُن کما کمار کی تی وکڈھتی عی ا اسکی کڈھتی
و۔ ورو۔ ڈ پچھتی عی۔ نالی اسن قل بن نالی کڈا و
کڈا عی۔ ہڈھتی کچ وقت لسیا کڈھتی کڈا و

سري اراڻ ڌري آبديش (۱۴۵۱) گرهست ڌر

پرماڻ :- آندو ۵ ڏيو ڏيو .
[ڏيکاري ڏيکاري]

ارڻ :- هي اڌ ڪاري ! اٿئيءَ کي ڀر ميسر ڄاڻي ڀوجن
ڪرڻ وارو ٿي .

پاراشر جي به لکن ٿا ته جهن گهر ۾ هزارن ڪاٺين جي
مڻن ۾ ۽ سون گهر جي ڏان سان هون ڪيو وڃي ، پر جهن
گهر مان اٿئي اچي لاس ٿي موٽي وڃي ، اڃا سڀ هون
نشئي آهن .

مڙا پارت ۾ لکيل آهي ته ٻارهن ورهين تائين هر روز
ڪپلا گهو ڏيڏو رهڻي ٿو ۽ هر مهيني ڏيکين ۾ هون
ڪندو رهڻو ۽ سڀ کان وڏو جو پشڪر راج نيرت آهي
اٿي وڃي به لک ڪو ڏان ڪري ٿو تنهن پڇ کان به وڌيڪ
مڙمان کي ان جل سان ڀر سڻ ڪرڻ واري کي پڇ ٿي ٿو
۽ ڏکڻا سميت يڪ ڪرڻ سان ، اڏي ڏوڙ ڪرڻ سان ، ۽
وڏن جي قسمين قسمين شيوا ڪرڻ سان گرهستيءَ کي اهڙو
سرڳ لٽر ملي جهرو ڪو مڙمان جي ڀوڄڻ ڪري ملي ٿو . ان
۾ ڊڪ ڪٿا آهي :-

ڪٿا :- مهاراجا وڪرم اڃين جو راجا هو . وڏو سوريلو
پر ٿاڻي راجا هو . هڪ ڏينهن خيال ٿيو ته مون اهڙو
ڪهڙو پڇ ڪيو آهي جو هڙو وڏو ٻر ٿاڻي راجا ٿيو آهي .
هن وڏا وڏا چوڻشي گهرايا ۽ چيائين ته مون ڪهڙو پڇ ڪيو
آهي . مون کي ان ڏينهن اندر جيڪڏهن جواب نه ڏيندا ته
توهان کي جوڳي سيڪت ڏسي ويندي . پراهمڻ گهڙا پتن
ڪيا پر پتو ڪونه لڳن . آخر راجا جي پروهت (ڪل گرو)
جي ڪنيا پنهجي پيءُ کي ڏسي چيو ته مان مهاراجا
جي سوال جو جواب ڏينديس ، جيڪڏهن راجا اڪيلو مون

سری لالائی عری ابد ای (۴۵۰)

گر حسد زور

گرو به مان :

سو گرمی دو لکری کری

[رامکلی وارا م : ۳ ص ۹۵۲]

الهی بر لی به کتا آهی :

دکرو مهالما وڈو ویت راک (جیہچو کدون بر زور له
جی) هو سو هک راجا حی شور م آو - کونٹا ماٹو آهی
سک سک م ویدا هئا راجا کی به سک سک کرک بر
بر شذا آی - دروز ادا لکرو - دکرئی ڈون دت دوری
برار لیا کالان له مهاراج ! کی جار وحن بذابو جیہچو کری
میہچو اوک برلوک سدري وحی - تمیہی مهالما هی
سلوک بذابو - شاوگ :

اکر سو اکسک - راک -

رائو ساراک چیر واکر لک

پو چنی کور ادک ساراک - اسو راک ساراک هت نار لک

تیکامه آهی اننی حوستکار کرک (هو گر هستی سو
پور یون فرص آهی - بر مرض آهی رازی حو پور یون پور
حاکم . نون ستونٹی پوین لاسط ، شک پوچن (اٹیو)
کدھن له لاسط . لاسط دین له سچی گھر بر کله . لی کله
لگی پئی هولدی . کدھن له سد آیدی . رایی کری
اٹیو پوین کدھن له لاسطی . چوتون مرض آهی له گھر چي
استری حبکدھن دت کری له الکی اک له راجی - هی
وچن امولک آهن - لای دستار سان بذاتن لسا - گر هستی
وت کدھن کوبه آهی (میهان) اپی له الکی بر سر بمالی
الهی پوجا کچی - بدن بر لکل آهی :

سري نارائڻ هري آبديش (۱۴۶۹)
برهم سکه جو انيو

هو که تدي جد ويسره سکه هري هت آني .

[بلاول مر: ۳ صفحہ ۸۱۳]

جد هن راجا انين چيو تڏهن راڻي ۽ چيو نه جيڪڏهن انين
آهي ته منهنجي طرفان نه موڪل اٿو ته بيشڪ ساڌو بطو ۽
برهم آئند جو رس وٺو .

انين وڃڻ مان پترو آهي ته ڪترين کي به سياسي وٺڻ
جو اڌ ڪار معلوم ٿئي ٿو ۽ ڪو پيچند، پر ٿري، پورڻ وغيره
راجڪمار سياسي ٻڌڻ ۾ اچن ٿا . انهيءَ طرح انهي ورن جا
سياسي ڏسڻ ۾ اچن ٿا . راجي وڃڻ ٻڌي سنت منڊلي ۽
ڀڳت منڊلي ڏاڍيون خوش ٿيون ۽ سوامي جن جو ڀڄڻ ڳاڻائون
۽ انهيءَ جو ٽيمردان واري سنت مهاراج ناراسنگهه جي گڏيو ۽
سنت برهمسنگهه جي لئين طرح سنت ٿيو هو . ايتا اکرئي
سڪي رهيو هو، سو به ڏاڍي برهم سان گڏيو . ٻئي ڀڄاريءَ
تائين برهم سان رهيا . هوئي اتان اتي مهاراج ڪچر خان ۾ آيا .
آني برهمين کي ست آبدش ڪيائون . راولپنڊي، پنجا
صاحب برهمي جو ٽيمردان ۾ بابا ڪرمسنگهه جي درشن
واسطي ويا ۽ وڏي برهم سان مليا . جنهن گهڻا ڏينهن برهم
سان ملاوٽ ٿڪاين . آني بابا لالسنگهه جي ۽ سنت آياسنگهه
جي برهم سان شيوا ڪندا رهيا . اتان هلي سوامي پشاور آيا .
آني پاڻي مناسنگهه ۽ ڪرمسنگهه راجي سوامي جن جا آني
شيوڪ ٿيا . آني سوامي جن چار مهينا رهي موٽي شڪند
قلعي ۾ آيا . آني به چار مهينا رهيا . پاڻي مناسنگهه ۽ پاڻي
ڪرمسنگهه ساڻن گڏ رهندا هئا . سنگت جي به ڏاڍي پير
ٿيندي رهندي هئي . پاڻي مناسنگهه ۽ ٻين گرهست آشر
جا ڌرم ڀڄيا . جو برهمسنگهه ٿورا ڏينهن هلندو رهيو . ڪڇ
برهمسنگهه هتي لڪجي ٿو —

سوي لارائن حري ابداس (۴۴۸) بر عمر سک جو ايو

سان بریت کروا واری عی. جن پانیءَ عی معرفت هکزی
ساعوکار عی بیت کی محتلا م سڏائو. جڏهن سو پڙهي
ويو ته ايتري م راجا صاحب خود اچي ويو. چوڪري جو
ته مولڪي لڪاء. راڻيءَ هڪي عيقتس ڪاڪوس عی ڪوئي
بر لڪائي ڇڏيو. راجا شمار ڏو. اون ڏينهن دست ڪندو
رہو ڏو. ۽ هن چوڪري عی مٿان دست وڃندا رهيا. ڏو
لوتی ڏينهن مها ادوءَ سهندو رهيو ۽ ڀڪار ڪندو رهيو ته
هي ڀڳوان! مولڪي غنائ ڪڍو. موٽي مان همت نه ڦاسندس.
جڏهن راجا ڏوس ڇڪو يلو سو ڏهن اون ڏينهن ڪالموءَ راڻيءَ
هڪي ناهو ڪڍي برير س س راڻي ڪرائي، ڏو سڻگار
ڪرائي هٿس و لاس ڪرڻ لڳي. ڏهن اُهي جوان سون
ڏينهن جا ڪاڪوس وارا ڏک نه وساري ڇڏيا. بر مان گروه
عی ڪرڻا سان طاڻي آهي نه وساريندس. گروه عی ڪرڻا
ٿيڻ کان اڳي مون پلجي توهان سان برير ڪموني. الهيءَ
طرح ماڻا عی گرب بر تو (۹) ميسا هڪي ڏک مون سڏا آهن
۽ اُتي برمسر کي برار ٿائون ڪمون آهين سي گروه عی ڪرڻا
سان مولڪي ياد آهن. هي راڻي! جڏهن اون مهين جو ڏک
وسري ويندم ڏهن مان توسان بریت ڪندس. گرب جا
ڏک گروهی لکن ٿا: — برهان:-

پهلي پوري ڏيڻ ڪي وڻجڻا مترو! ڪر پيا ڪر پاس....

ا سري راڻه م: ۱ صٺه ۷۴

الهي برڪار ٿرڻ کان گرب جا ڏک ٻڌي سمسار م ڏوڪ
درشنی بعدا ٿي اتر ۽ آند عی عاء چائي اتر، حتن گروهن

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۴۷) برهمر سکه جو ايو

کان ڪٽنديس ته مان انکي پنهنجو غلام بڻائيندس۔ راجا هيئن
به ٻڌو هو ته هو وڏي ڪيٽڻ آهي ۽ هڪ کان سواءِ ٻئي
آدميءَ کي پاڻ وٽ اچڻ لڳي ڏئي۔ اهو سڀ حال ٻڌي به
راجا اتي وڃڻ جي اڇا ڪئي۔ سندس پتو راتا پٽ رائجي
زالن جون گهڻيون چترايون ۽ چالاڪيون ٻڌائي سمجهائينس به
پر راجا نه سمجهيو۔ هن سان وڃي چوٽير ڪيلياڻين۔ ڪيليندي
ڪيليندي هاراڻائين ۽ هميشه لاءِ غلام بڻيو۔ جڏهن هو تندرستي
جي آند وٺڻ لاءِ راج کان به رهت ٿيو تڏهن توهين به برهمر
آند وٺڻ لاءِ مٿان راج به وڃايو۔ انهي لاءِ مان پراڻا ڪريائو
ٿي نه گهر هلو۔

راجا چيو ته ڏک جي لاهڻ لاءِ جي پرميسر جي سرڻ
چڙهي ڪنهن ٻئي جي شرن به وڃن ٿا اهي مورڪ آهن، جڏهن
لڪيل آهي:- پرمهڻ:-

آڻر نام بن سنسار۔

[سارنگمر: ۵ صفحہ ۱۲۲۳]

مان اُٺي ۽ راجا وانگر مورڪ ڪونه آهيان جو پرميسر جي
سرڻ چڙهي ڪنهن منهن يا ديوتا جي سرڻ وڃان جتان ڏک
پيدا ٿئي۔ مان نه پرميسر جي سرڻ ويندس۔ تو جيڪي گهر و
سکه ٻڌايا آهن سي پرميسر کان پي مک ڪرڻ وارا آهن۔

گرو پرمهڻ:- موٽي ته مندر او سرهم.....

[سري راڳمر: ۱ صفحہ ۴]

راجائي جيڪي سکه آهن سي سڀ ڏک روپ آهن ۽
پرميسر جي پراڻيءَ ۾ اٽڪ ڪندڙ آهن، تنهنڪري مان اهڙو
مورڪ نه آهيان جهڙوڪ مورڪ چوڪر هو۔ هنجي ڪٿا هي آهي۔
ڪٿا:- هڪڙو راجا هو۔ انجي راڻي ٻئي ڌار ٿي پرش

سري لارائڻا ڌوري آيد ش (۴۴۶) برهم سڪه چو آيو

ناٿي پندس. سنترن جي سنگت سڪن چو سمند آهي، جن
لڪل آهي:-

سڪو سڪه ساگر ڇڪه اتر ڌور ٿي سڪه لاهي

[سورج مر: ۳ ص ۶۰۳]

لوهن ڌري لاهي پرڪار مان مدد جبر سئل ڪندس.
لوهن تي آڻن رائيءَ چو چڱو مهاراج! جيڪڏهن توهانجو برهم
جنم ڪوڙ ڌو اهڙو ٿي وڃي ڇڏي آهي ته مان ڪم ٿي
ڇو، بهنڪ برهم ڪريو.

لڏهن ڇوڻيءَ رائيءَ چو ته مهاراج! توهن ساڌو چوڻا
تو توهانجي گهر ۾ موٽن جا مدر، هرن سان ڇڙيل،
ڪندوري ڪنگو، سان لڳيل ۽ ڌرتي هرن لعل سان
ڇڙيل ۽ لاهن جا پلنگ ۽ سندو مک واريون استريون ۽ سڌن
جي ڏاڍا وارا ته هانڪي ڀر سڀ ڪوڙ وارا مهالما توهانجي
اڳيان رهن ٿا. توهن وڏا پاڏاهه آهيو. ايترو سڪه ڇڏي،
توهن ڪهڙي آمد لاءِ ساڌو ٿيو ٿا. ائين نه ٿي چو اهو
آندو نه مدد، هن آندو نان نه والڻو رهيو. جن هڪ
مورڪ راجا به ڇڏي ٻاري پٽ رائيءَ چوڙجن نه مڃي تڏهن
ڇو آندو ڳولندي راجائيءَ چو نه آندو وڃايو. انجي ڪٿا هن
رست آهي:-

ڪٿا: ڪڏهن راجا هو حيدر جي گهر ۾ آڻت پوکي جي
سامگري ۽ سڀ سنڌي الڪول (مرضي ۽ موجب هلندڙ)
هٿس، پر هن جي سر ۾ ڪڙهه ٿي پيو هو. ڪوڙهه جي
لاهن واسطي الڪهه آيو ته ڪٿائين پر ڪوڙهه نه ٿي. راجا
ٻڌو ته هڪڙي ڪچري وقت ڪوڙهه جي دوا آهي پر
هڪڙو هي شرط آهي ته جيڪو مونس چرلس ڪلي مولڪان
ڪندو تڏهنڪي مان چڱو ڀلو ڪندس. جيڪڏهن مان ان

سري لارائڻ هري اُبديش (۴۴۵)
هري نام کانسواءِ ڪٿي به سڪ ڪونهي جڏهن لکيل آهي :-
پرو مان :-

چوڏا جمدان اک ڇڙهاو -
ڀاڱت پتدمجر پهر هڏهاو - بن هر نام ڪمان سڪ هاو -
[گۆڙي م : ۱ صفحہ ۲۲۵]

راجا چيو ته مان اهڙو مورڪ نه آهيان جهڙوڪ ڪڪ
زميندار مورڪ هو. انجي ڪٿا هن ريت آهي :-
ڪٿا - ڪڪڙو پنجاب ۾ رهن وارو زميندار امر نات جي
يانرا ڪرڻ لاءِ ڪشمير ويو. اُتي سندر باسستي ڇانورن جي
بني ٿڌ نائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موٽ ۽ ٻاجهري پوکيان
تو اُتاهان ڪو فائدو نه آهي. پٽن کي چئي لکيائين ته موٽ
۽ ٻاجهڙي جي پوک ٻئيءَ مان ٻئي صاف ڪري ڇڏيو. آڏ
ڇانورن جو ٻج وٺي ٿو اچان. تڏهن پٽن موٽ ۽ ٻاجهڙي
جي پوک ٻئي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو ڇانورن جو ٻج وٺي
آيو ۽ ٻئيءَ ۾ پوکيائين. پر ٻاڻيءَ نه ملڻ ڪري سارين جو
ٻيڄو سڪي ويو. جڏهن اهو مورڪ زميندار سموند سڃاڻي پنهني
فائدن کا ويو جڏهن لکيل آهي :-
پرو مان :-

جو جهڙي ڪي سار نه جاڻي

تس ستون ڪڇ نه ڪهي اڃاڻي

مورڪ ستر نه. لوجهر ٻراڻي -

هر جهڙي ٻڌ ٻڌاڻي هي

[مارو سولهي م : ۴ صفحہ ۱۰۷۰]

انهيءَ ڪري مان ستنن جي سنگت ۾ رهي ٻڌ سڪ ڪي

سري لارائڻ هري آيديش (۱۶۴۵) . برهم سک جو اڻيو
هري نام کانسواءِ ڪٿي به سک کولهي ڇڏن لکيل آهي :-
پرمان :-

چوڻا جندن اڪ ڇڙهاو :-

ڀاڻ ٻڌمهجر ٻهر هڏاو :- بن هرنام ڪمان سک ٻاو :-
[گؤڙي م: ۱ صفحہ ۲۲۵]

راجا چيو ته مان اهڙو مورڪ نه آهيان جهڙوڪ ڪڪ
زميندار مورڪ هو. انجي ڪٿا هن ريت آهي :-

ڪٿا :- ڪڙو پنجاب م رهن وارو زميندار امر نات جي
يانرا ڪرڻ لاءِ ڪشمير ويو. اتي سندر باسمني چانورن جي
بني ڏنائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موٽ ۽ ٻاجهري پوکيان
تو اُتان ڪو ڦاٽو نه آهي. پتن کي پني لکيائين ته موٽ
۽ ٻاجهڙي ۽ جي پوک ٻئي مان پني صاف ڪري ڇڏجو. آءُ
چانورن جو ٻج وٺي ٿو اچان. ٿڌهن پتن موٽ ۽ ٻاجهڙي
ٻئي پوک ٻئي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو چانورن جو ٻج وٺي
آيو ۽ ٻئي م پوکيائين. پر پاڻيءَ نه ملڻ ڪري سارين جو
ٻيڄو سڪي ويو. ڇڏن اهو مورڪ زميندار سمجهي سڃاڻي ٻنهي
ڦاٽن کا واپس ڇڏن لکيل آهي :-
پرمان :-

جو ڇيٽي ڪي سار نه ڄاڻي

تس سڌون ڪيچ نه ڪيئي اڃاڻي

مورڪ سڌ نه. لوجهر ٻڙاڻي :-

هر ڇيٽي ٻڌ ٻڙاڻي هي

[مارو سولهي م: ۴ صفحہ ۱۰۷۰]

انهيءَ ڪري مان سنڌن جي سنگت م وڃي ٻڙم سک کي

سري لارائڻا عري اُبدش (۱۴۴۵) . پر هر سڪ جو اٺيو

عري نام ڪا سواءِ ڪٿي به سڪ ڪولهي ڇڏڻ لڪيل آهي :-
پرو مان :-

چوڏا جمدان الڪ چڙهاو -

ڀاڻ پتدمهر مهر مدداو - بن هر نام ڪمان سڪ ڀاو -

[گُوڙي م : ۱ صفحہ ۲۲۵]

راجا ڇيو ته مان اهو ٿو هورڪ نه آهيان جهڙوڪ هڪ
زميندار هورڪ هو . اڄي ڪٿا هن ريت آهي :-

ڪٿا - هڪڙو پنجاب م رحط وارو زميندار امر لالت جي
ٻارا ڪرنا لاءِ ڪشمير ويو . اتي سندر باسمني ڇانورن جي
بني ڏٺائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موٽ ۽ ٻاجهري ٻوڪيان
تو اُلمان ڪو ڦاٽو نه آهي . پتن کي ڀڄي لڪيائين ته موٽ
۽ ٻاجهڙي ۽ جي ٻوڪ ٻئي ۽ مان ٻئي صاف ڪري ڇڏيو . آڏ
ڇانورن جو ٻج وٺي ٿو اچان . ٿڌهن پتن موٽ ۽ ٻاجهڙي ۽
ٻئي ٻوڪ ٻئي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو ڇانورن جو ٻج وٺي
آيو ۽ ٻئي ۽ م ٻوڪيائين . پر ٻاڙي ۽ نه ملڻ ڪري سارين جو
ٻيجو سڪي ويو . جڏهن اهو هورڪ زميندار سمجهو ته سڃاڻي ٻنهي
ڦاٽن ڪا ويو جڏهن لڪيل آهي :-
پرو مان :-

جو چيڙي ڪي سار نه جاڳي

تس سئون ڪڇ نه ڪڇي اڃاڳي

هورڪ ستر نه اوجهر ٻاڳي -

هر جهيڙي ٻه ٻاڳي هي

[مارو سولهي م : ۴ صفحہ ۱۰۷۰]

انهيءَ ڪري مان سمجهن جي سنگت م وڃي ٻاهر سڪ ڪي

سري نارائڻ هري اُبديش (۴۴۵) پر هر سڪ جو اٺيو

هري نام کانسواءِ ڪٿي به سڪ گولهي ڇڏڻ لڪيل آهي :-
پرو هان :-

چوڏا جندڻ الڪ ڇڙ هارو -

ڦاٽ پتدمهر ڀر مدداو - بن مرلام ڪمان سڪ ڀاو

[ڳوڙي ر : ۱ صفحو ۲۲۵]

راجا چيو ته مان اهڙو مورڪ نه آهيان جهڙوڪ هڪ
زميندار مورڪ هو. انجي ڪٿا هن ريت آهي :-

ڪٿا - هڪڙو پنجاب مرڻ وارو زميندار امر لالت جي
ٻائرا ڪرڻ لاءِ ڪشمير ويو. اُتي سدر باسمني ڇانورن جي
بني ڏٺائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موٽ ۽ ٻاجهري ٻوڪيان
تو اُتان ڪو فائدو نه آهي. پتن کي ڇڻي لڪيائين ته موٽ
۽ ٻاجهڙي ۽ جي ٻوڪ ٻئي مان ٻئي صاف ڪري ڇڏيو. آڻ
ڇانورن جو ٻج وٺي ٿو اچسان. ٿڌهن پتن موٽ ۽ ٻاجهڙي
ٻي ٻوڪ ٻئي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو ڇانورن جو ٻج وٺي
آيو ۽ ٻئي ۽ مر ٻوڪيائين. پر ٻاڻي ۽ نه ملڻ ڪري سارين جو
ٻيڄو سڪي ويو. جڏهن اهو مورڪ زميندار سمجهي سڃاڻي ٻيڄي
فائدن کا وٺو جڏهن لڪيل آهي :-
پر هان :-

جو جيتي ڪي سار نه جاڻي

تس ستون ڪڇ نه ڪهڙي اڃاڻي

مورڪ ستر نه اوجھ ٻراڻي -

هر جهڙي ٻڌ ٻڌاڻي هي

[مارو سولهي ر : ۴ صفحو ۱۰۷۰]

انهي ڪري مان ستن جي سنگت پر وڃي ٻڌ سڪ ڪي

ري ٿاڙي هري آيديش (۱۴۵)
پر همر سڪ جو
هري نام کانسواءِ ڪٿي به سڪ ڪونهي جڏهن لکيل آهي :-
پر ماڻ :-

چوڏا جمدن اڪ ڇوڙا وڙ -

ڀاڻ پتدمير پهر هڏيا وڙ - بن هر نام ڪمان سڪ ڀاو
[گڏڙي م: ۱ صفحہ ۲۵

راجا چيو ته مان اهڙو مورڪ نه آهيان جهڙوڪ هڪ
زميندار مورڪ هو. انجي ڪٿا هن ريت آهي :-
ڪٿا - هڪڙو پنجاب ۾ رهڻ وارو زميندار امر نات جي
ٻانرا ڪرڻ لاءِ ڪشمير ويو. اتي سمنڊر باسستي ڇانورن جي
بني ٿڌائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موت ۽ ٻاجهري پوکيان
تو اُلمان ڪو ٺاڻدو نه آهي. پٽن کي چئي لکيائين ته موت
۽ ٻاجهڙي جي پوک ٻئي مان ٿئي صاف ڪري ڇڏجو. آءُ
ڇانورن جو ٻج وٺي ٿو اچان. تڏهن پٽن موت ۽ ٻاجهڙي
جي پوک ٻئي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو ڇانورن جو ٻج وٺي
آيو ۽ ٻئي ۾ پوکيائين. پر پاڻيءَ نه ملڻ ڪري سارين جو
ٻيڄو سڪي ويو. جڏهن اهو مورڪ زميندار سمجهو ته سڃاڻي پنهني
ٺاڻدن ڪا وڃي لکيل آهي :-
پر ماڻ :-

جو جهڙي ڪي سار نه ڄاڻي

تس ستون ڪڇ نه ڪهڙي اڃاڻي

مورڪ سڀ نه. اوجھ ٻراڻي -

هر جهڙي ٻڌ ٻراڻي هي

[مارو سولهي م: ۴ صفحہ ۱۰۷۰

انهيءَ ڪري مان سمجهن جي سنگت ۾ وڃي. پر سڪ کي

سري نارائڻ هري اُبديش (۴۴۳)
برهم سکه جو اڻيو

تي هنيو ته اهو به ٻيلو ٿي مڙي ويو. تڏهن تڪو اوزار گهرائي
انهيءَ مزور کان اهو پٿر ڪڍايائين ۽ جي اوزار ٻيلا ٿي ويا
هئا سي پنهنجي گهر پهچايائين ۽ هڪي ٻيو اوزار گهرائي
ڏنائين ۽ موٽي ڪم ۾ لڳايائينس. جڏهن اهو مورڪ مزور
يارس پائي به ڪنگال جو ڪنگال رهيو تڏهن مان ستن جي
جي دٿاران آندو سڙو پ آندا جو درشن ڪري ڪنگال
نه رهندس. پر ماڻ :-

اب مٿن سکه ٻاڙو ڪر آڪ (اڪيا)

تڪو سياڻپ ڇڏي وساري آڪ ڇو ٿيو نيا ڪو.
[جڙستري م: ۵ صفحو ۷۰۱]

راجا جا وڃن ٻڌي پيءَ راڻيءَ به چپ ڪئي ۽ چيائين
ته جيڪڏهن برهم آندو جي وٺڻ لاءِ سنڌ بطو ٿا ته بيشڪ بطو.
تڏهن ٽينءَ راڻيءَ چيو ته مهاراج! منهنجو به شڪ لاهيو.
توهان کي گهر ۾ سڀ سکه موجود آهن. انهيءَ کان وڌيڪ
ڪهڙو سکه آهي جنهنجي ڳولا ۾ اوهين وڃي رهيا آهيو.
گهر ۾ اوهان کي سڳندي سڀيتل ڇڏن وغيره اسين لائينديون
هيوسين. ريشمي ڪپڙا پهرائينديون هيوسين ۽ انگه انگه ۾
پوشڻ ۽ گلي ۾ موئين جي مالها پائينديون هيوسين. سياري
۾ سوريون پٿريون ۽ اونهارِي ۾ ڦلن جي سيجا وڇائي
اوهان کي سمهارينديون هيوسين ۽ سورهن ورهين جون
استريون سورهن سينگار ڪري اسين توهان وقت پٺيون
رهنديون هيوسين ۽ ڪچهري درٻار ۾ وڏا وڏا سد پُرش
به اوهانجي ملاقات واسطي ايندا هئا. ڪيترا راجا مهاراجا
توهانجي سر تي چٽ جهلائيندا هئا. ايترو سڪن کي ڇڏي
جنهن سکه کي اوهين چاهيو ٿا، ائين نه ٿئي جو هيءُ سکه به
هليو وڃيو ۽ اهو به نه مليو. ٻنهي کان سکو. تنهنڪري

شرعی نرائیۂ عربی ابدیش (۴۴۲)

۱. به مرد و آئي کين سگهنداسمن، چو به لڏي ۽ ۱۰۰ لک ڳڻي
 آئي ۽ ارسام هائي نه پئي رهي آهي. گذر جو نه ڪو مان
 نه وڃائو. گذاري ۽ ڳڻائي روڪيس ۽ گذر ڪري ٿو
 ڏاڻي ٻار ڪو وڏو ۽ مرد ۽ سوڌو لڏي وڏو ۽ اڏي مري
 وڃي. ائين توھن نه مھڻو وڃي نه مڃي ۽ مال ڇڏي وڃي
 لاءِ مٿان وسيع آندڪان نه ٿو. انهي ڪري ڪو ڪو
 مھڻو ۽ مڃو.

تذعن راجا چو نه مان اخرو مورک نه آهوان . چئن اکمل
آهي :- پرماڻھ .
مورک الڌا نت نه پهچائي .

۱۰۶۱ | مارو م: ۳ صهه ۱۰۶۱

مان اهڙو مورڪ نه آهيان جن هڪ مورڪ مزور هو.
نهجي هڪا هيءَ آهي. هڪڙو شاهوڪار ليڪهار سون جي
کاڌا کونائي رهيو هو. گهڻي مزور لڳايا ويا هئا. سڀي
جي هٿن ۾ اوزار هئا. سڀ جدا جدا ڪم ڪري رهيا هئا.
هڪڙو مزور سر کڻي رهيو هو ته اهي هٿان هڪڙو ٻار
هو اڪر اهي وو. ٻار سان لڙه لڳي ڪري لڙه جو
لنگه ٻيلو ٿي پيو سون ٿي پيو مڙي پيو. نڌهن مورڪ
مزور روئي لڳو. اڀري ۾ اهو مالڪ ليڪهار اچي وو ۽
هڪي روئندو ڏسي پڇيائين ته ڇاڪاڻ ٿو روئين. هن چيو
ته مهاراج! مهينو قصور ڪونهي. مون هن پٿر تي اوزار هڻيو
ته ٻيلو ٿي مڙي پيو. مهينو روز نه ڪانهو. مون ڪونه
مڙيو آهي. نڌهن اهو ليڪهار اڪي ٻار سان سمجهي اندر
۾ ڏاڍو غوس ٿيو. پر باخبران هڪي ڏهڪايائين ۽ پوءِ اوزار
گهرائي ڏانهن ۽ حبانئس نه هن سان ڪم ڪر ۽ هڪڙو
هيءَ نه ٻيلو ٿي مڙي وو ته ڪڏي ڇڏين. هن اهو هٿيار ان پٿر

سري نارائڻ هري آپدش (۱۴۱)
برهمر سکه جو

راڻيءَ چيو ته مهاراج، اهڙو سکه نه ڪنهن ورلي
ملي ٿو هاڻو ته گهر هليون. توهين راڻيءَ سکه جي ڳولا نه ڪر
ائين نه ٿئي جو توهين راڻيءَ سکه کي ڳوليندي ڳوليندي
مٿان وڃي سکه کان به وڃو. جيئن گذر پنهنجي گذاريءَ
چيو ته مڇي ماس جو رس وٺي وٺي گاه کان به سڪندو رهيو
ٻڌو مان هڪ گذر جي آکاڻي ٿي ٻڌايانو. منهنجي راڻيءَ ڳالھ
جو جواب ڏيئي پوءِ ساڌو بطور. هڪڙي اڪيلي ٻن
هڪڙو گذر ۽ هڪ گذاري رهندا هئا. هينجو پاڻ ڏاڍ
پرير هو. هڪڙي ڏينهن برسات جي ڏينهن ۾ نديءَ مان
لڙهندو لڙهندو هڪڙو مردو اچي لنگهيو. اُنکي ڏسي
ڪري گذر گذاري ڏاڍا خوش ٿيا. گهڻيءَ ڏينهن مردو
کائي خوش ٿيا. هڪڙي ڏينهن مردو کي کائي خوش ٿي
گذر گذاريءَ کي چيو ته اسانجي عمر ته گاه کائيندي مفت
گذري وئي. اڄ ته اڄ کان وٺي انجام ڪريون ته اڄ کان پوءِ
گاه نه کائينداسين. گذاريءَ چيس ته ئيستائين ملندو جيستائين
ندي آهي. وڌاتا اسانجي لاءِ گاه ٿي رچيو آهي، تنهنڪري
اهڙو انجام نه ڪر. پر مور نه گذر پنهنجي استريءَ جا پلي جا
وڃن نه مڇي هٿ کان انجام ڪيو ته مان اڄ کان وٺي گاه نه
کائيندس. جڏهن ٿورا ڏينهن گذريا ۽ نديءَ ۾ مردو نه آيو
تڏهن گذاريءَ گهڻو سمجهائين. ته گاه ڪا. گذر چيو ته مان
پنهنجو انجام نه ٿوريندس. ٿي ڏينهن بکيو رهيو. کائڻ لاءِ
ڪجهه نه مليس. چوٿين ڏينهن ڏاڍي زور سان برسات پيئي.
ندي وهي هلي. هڪڙو مردو لڙهي لڙهي ٻن ئين ڪناري
تي وڃي لڳو. گذر گذاريءَ کي چيو ته هل ته پار هلي
مردو هٿ کڻي اچون ۽ ڪئين ڏينهن مڇ سان کائينداسين.
گذاري چيو نه ڳالھ ته چڱي، پر پهرائين ته اسين پار پهچي
نه سگهنداسين، ڇو جو پاڻي گهڻو آهي. جي پهچي به وياسين

سري ناراڻو ڌري ابد بڻ (۴۴۰) نوهر مڪه جو اٿيو

۽ چوندي هيس ته جي خلدي ڪاڙ. اڳي هن مڪه ڪڏهن
ڪونه ڪاڏو هو ۽ انکي ڏسڻ لڳو. ايتري م اس م مڪه
رهي ويو. اونس کان وڃڻ لڳو. ٿڌهن ان موروڪ بالڪ مڪه
جو ڄاڻو ڇڏي نولين مان وڃندڙ ڦرا پشيا. مٿان سا ڀڄي
سرو سا ڪع مڪه کڻي ويئي ۽ ڪع مٽيءَ م ڪيرائي ويئي.
۽ بالڪ اُنڇو اُتي رهندو ئي رهيو. ايترو موروڪ مان ڪونه
آهيان جو مڙها جي ڏنل همت تي آڙي وانگي نوهر آند
ڪي ڇڏي ٻيڄي وڃي آند روڊ ڌري مانو آند ڪي پتي
هيمنه لاءِ رهندو رهان، ايترو موروڪ مان نه آهيان. ڳوڙهن
نه لکن ٿا:- پر هاڻ:-

پڪه ڪاڏي مڙهه موٽا- مڙيا مڙهه وڃاس

اڪه سه مڙهي ٿا مڙي- ڌرڪ جهڙي ڌرڪ واس

[۱. اڪلي وار م: ۳ صفحو ۴۴۶]

ٿڌهن ان ڊاٽي ڇو نه توهانکي نوهر هٿن ڪرڻ ڏيان
ٿي. وري پيءُ ڊاٽي ڇو نه مڙاج! توهين ڇا جي لاءِ ساڏو
ٿيو ٿا؟ راجا ڇو نوهر مڪه جي آند واسطي. ڇو جو نوهر
ڪانءِ آندو مڪه ڪڍي نه ڪوئي هن ڳوڙهن نه لکن ٿا:-

پر هاڻ:- مڪه ڏاڍي ٻيڄي ڏن ڪاٿي -

مڪه ٿاڻي پيڪر ٻڙ ڏاڻي

مڪه ٿاڻي ٻه ڏيس ڪه ٿي -

سڙ - ڪا مڙو ڳن ڪاٿي

ٻنڌن ڪه ٿن ڪار من وسي -

نه مڪه ڀاڙو، نه ڪو ٻيو

[ٻيو م: ۵، صفحو ۱۴۱]

سري نارائڻ هري اڀديش (۴۳۹)
پرهم سڪ جو انيو

هر روز اچي ڪريل ناريلن جا، جي هنس ڪيرائي ويا هئا
تڏهوڪي چئي گذران ڪرڻ لڳو. جڏهن سڀ ڪي ويا
تڏهن بگلي بگلي ڪي چيو ته مٿي وٺ ۾ ناريل پيئا آهن. اچ
ته اسين ٻاڻيهي چئي ڪير پيئون. بگلي پيس نه ٿو ٿي اڏامي
پوئتي سگهندن ۽ نه ناريل چئي سگهندن. اسانجي جهنب
ڪڇي آهي. پر مورڪه بگلو پتورا استريءَ جو چيو ته مڃي
وٺ تي پڙهي ويو ۽ ناريل کي پنهنجي جهنب هڻي ٿورڻ
لڳو ته جهنب ناريل ۾ اٽڪي پيئي ۽ لڳو ناريل ۾ لٽڪڻ
۽ هري وٺو. جڏهن اهو مورڪه بگلو بگليءَ جو چيو ته مڃي ڪير
جي رس ماڻڻ لاءِ مڃين ڪان به وٺن توهين به پتورا جو
چيو ته مڃي پرهمانند جي رس ماڻڻ لاءِ متان وشيءَ آندڻ ماڻڻ
ڪان به سڪو. رانهي ڪري موٽي هلو گهر.

راجا چيو ته مان اهڙو مورڪه ڪونه آهيان جو پنهنجو چوڻ
مڃي سٺ سنگهه ۽ پرهم ڇڏي ڏيان جڏهن لکيل آهي ته:-
پرمان:- مورڪه سوئي سوئي مورڪه ڪا ڪا.

[راهڪي وارو: ۳ صفحو ۹۵۳]

پنهنجو چوڻ ٻڌي جيڪڏهن مان گهر هلاڻ ٿو ته مورڪه
چوائيندس ۽ نه مان اهڙو مورڪه آهيان جو پرهم رس کي ڇڏي
لوليش آندڻ ڇڻڻ کي لڳي وڃان. جڏهن هڪ ٻاڪ ٿيو آهي
جنهنجي ڪٿا هن طرح آهي:-

ڪٿا:- هڪڙو غريب زميندار هو. هڪي هڪ ڪنيا ۽
هڪ ننڍو پٽ هئا. جڏهن ڪنيا هڪ شاهوڪار جي گهر ۾ پرڻجي
ويئي تڏهن اُتي گانيون مينهون گهڻيون هيون. هن ڪنيا
ويچار ڪيو ته منهنجي بيڪي گهر ڪا گاءِ مينهن ڪانهي.
پنهنجي ڀاءُ کي ڪوٺائي ڪير مڪڻ ڪرائي راضي ڪري موڪليان.
هن پنهنجي ڀاءُ کي ڪوٺايو. گرميءَ جا ڏينهن هئا. سو پرڻ ڏي
ولوري مڪڻ ڪڍي سمهيل ڀاءُ کي جاڳائيندي هئي ۽ هٿ
منهن ڏوٺاري سندس هٿ تي مڪڻ جو ڇاٽو رکندي هئي

سري نارائڻ حوري آبديش (۴۳۸) درهر سڪ حوانيو

مان پتو، ٿا سمجهائي رهي آهيان ائين نه ٿي جو درهر رس
وٺڻ واسطي مٿان وڌيڪ رسن کان نه لراس ڦٽو ڀرو ڇڏڻ ڪري
بگلي پنهنجي پاريءَ اسريءَ جو ڇو نه مڃي پاڻي بهي
رسن کان وڃايو هو لکن توهين نه نه ٿي پتو. هاڻي رائي راجا
کي بگلي جي ڪٿا ٻڌائي ٿي.

سمند جي ڪناري تي ڪڪڙو نڪلو بگلي ڇوڏا هئا. ڪڪڙ
پئي م ڏاڍو بهار هون. هميشه ڇڄيون ڀڪڙي کائيندا هئا.
ڪناري تي ناريل جا وڻ پيدا هئا. ڪڪڙي ڏينهن اتي
هيس آيا ۽ ناريلن م نونگا هڻي ناريلن جو ڪم پستائون ۽ ڪم
پتل ڪم هٿ ڪهراپائون ٿڌهن بگلي ۽ بگليءَ ڇو نه هئي
نه اسان ڇوڙا آهن ڪم ڇو نه پئڻ، ڇڄيون ڇو لڻا کائين. بگليءَ
ڇو نه هئي اسان ڇوڙا سڻي ٿي نه بگلي نه آهن پر هيس آهن
هي ڪم م گڏيل پاڻيءَ کي جدا ڪري سگهن ٿا. اسن لڻا
ڪري سگهون ڇڏن هڪ هنڌ لڪيل آهي نه ڇوڙا اڃا بگلي ڇوڙا
اڃا هيس، پوءِ هيس ۽ بگلي ۾ تفاوت ڪهڙو آهي. گڏيل
ڪم ۽ پاڻيءَ کي جدا ڪرڻ وقت هيس هسي ٿين ٿا ۽ بگلي
بگلي ٿي ٿا. انهيءَ ڪري هئي ڪم ئي پئڻ ٿا. بگلي ڇو
نه اڇو نه اسن نه ڪم جو سواد وٺن. ٿڌهن ڪريل ناريلن جو
ڪم پستائون. ڏاڍو سواد آين. حباتون نه اسن نه اڃا ڇوڙا
جا ڪندا ٿا کائون. بگلي جو نه مون مڃس جو ساڳو ڪم.
ادو نه سڪل ڪرڻون ڇڄيون نه اسانجون پيمرون آهن
اسن ڪم ئي پستائون. بگليءَ جو نه اسانجي واسطي وڌاڻا
ڇڄيون ٿي نظارن آهن. ڪم هيس واسطي آهي. اسن هيس
ڪو نه آهن. انهيءَ ڪري مان انعام ڪو نه ڪندس ۽
توهين نه انعام نه ڪريو. بگلي ڇو نه مان نه انعام ڪريان ٿو
نه من ڇڄوڻ ڪڏهن نه کائيندس. بگليءَ ڇوڙو سمجهائين پر
مور نه بگلي ڪم سمجهو. آخر انعام ڪري ڇڏيائين. جو

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۴۷)

برهمر سڪه جو

اندر ملو ڏيئي ته ملي وڃي، انهي ڪري روٽان ٿي. راجا
چيو ته تون نه روءِ، هو ساڌو ڪونه ٿيندو. راجا چيو ته
ڏمڇا خيال بهر يائين کان ئي اهڙا هئا. راجا چيو ته، جيڪي
ساڌو ٿين ٿا سي ڪنهن کان پڇي يا چئي لکي نٿا ٿين.
وٽراڳ ڪري پڇڻ ڪن سواءِ ئي گهر کي ڇڏي وڃن ٿا. چئنيون
لڪڻ وٽراڳ ڪونهي. تڏهن راجا چيو ته وٽراڳ ڪهڙي طرح
ٿئي ٿو. راجا چيو ته يڪاريند. راجا چيو ته يڪارو. وري
راجا سڀني کان پڇيو. جڏهن سڀني چيو ته يڪارو تڏهن
انهي طرح هڪ ڌرتيءَ مٿي راجا کي چوڻ لڳو ته اڄ کان
وٽي توهين منهنجون ماڻائون آهيو. راجا سڀنيانو. مان وڃان ٿو
ائين چئي راجا هلندو رهيو. راجا چيو ته راجا شايد چرچو ٿو
ڪري، پر راجا سچ سچ هليو آي ويو هڪ برهمر ويٺا مهانما
جوشش ٿيڻ جو خيال ڪيائين هتي راجا کي روٽ لڳيون ۽ وري
کي پاڻسان وٺي راجا وٽ آيو ۽ چرچ پڪڙي گهڙي پرار ٿيا
ڪيائون، پر راجا هڪ به نه مڃين. تڏهن راجا چيو ته مهاراج!
اسانجي هڪ سوال جو جواب ڏيئي اسانجي نسي ڪرايو.
تڏهن راجا چيو ته مان جواب ڏيئي نسي ڪرايو ٿو. هڪ
وڏي راجا چيو ته توهين ساڌو چو ٿا ٿيو. راجا چيو ته برهمر
سڪه جي انيڙ واسطي. راجا برهمر سڪه ڪونهي جيئن گروچن
چون ٿا. پرمان :-

ڪل سرشت ڪو راجا هڪ ڪٽيڏا.

رڪا نام جهٽ هو هڪ ڪٽيڏا.

[ٿوڙي سڪمي مهلا ه صفحہ ۲۶۴]

تنبه ڪري مان هريءَ جو نام جيئي سڪي ٿيندس، راجا
سري ساڌو ٿيان ٿو. تڏهن بهر ٿين راجا چيو ته ساڌو ٿيڻ
هر رس ماڻڻ ڏاڍو ڪنهن آهي. توهين ماڻي ڪين سگهندا.

شري نارائڻ حري اڀديس (۴۳۶) گيانن جا گرم

گمان ٻائي ڀڏ ٻر لڙندا رحما آهن. اڳي ڪري گمانن جي
برار ٻڌ اوسار هلت جلت خدا آهي نه هڪڙي گرمستن
کي به گمان ٿي سگهي ٿو ۽ گرمستن ۾ نه سيني کي يعني
ارھمڻ، ڪٿري، واتس، سودر ۽ استرين کي نه گمان ٿي
سگهي ٿو. اڳي کان آڏ وٺي آتما کي حاٿي اراھمڻ لوڪن
پتر، ڌن ۽ لوڪ اڃا کان رھمت ٿي نڪا ورتي ۽ ٿي ڪو
آهي يعني وڌيڪ سبب کي ڌاران ڪن ٿا.

هاڻي وڌيڪ سبب ۾ نه اراھمڻ کي اڌڪار آهي سو
جون ٿا. تنهن اهڙي آتما کي اراھمڻ لوڪ ويد ٻاٺ ڌناران،
هڪ ڌناران، ڌان ڌناران، سڙو کي نه لاس ڪرڻ واري نه
حاٿي جي اڃا ڪن ٿا ۽ هن آتما لوڪ جي اڃا ڪندا ڇو ٿا
سڌو لوڪ گرمستن جو تڏ ڪن ٿا. هتي وڌيڪ سبب
جو اڌڪار نه اراھمڻ کي ٿي لڪل آهي. اهڙيءَ طرح
هڪڙي مهالما جو هڪ ڏسي ڪري سوامي هن کان سب
سبب ۽ پڳت لوڪ هن ڳالھ جو اڻو ڪرائڻ واسطي ڀڄڻ
لڳا ٿڏهن سوامي هن وارنڪ ڪار جي مٿ اوسار جواب
ڏنو نه هتي جو سرتيءَ ۾ اراھمڻ نه چيو ويو آهي سو دوج
يعني اراھمڻ، ڪٿري ۽ واتس جو حاٿائيندڙ آهي. اڳي ۽
نامت اڄن چيو آهي نه ٿو گمانن ۾ ٻرند راجا جنڪ هن
لوڪ ۾ چيو ويو آهي تنهنڪي نه موه ٿو هو ۽ هڪڙي راجا
جون حار راتمون هيون. چارئي راجا کي گڏجي سان
ڪرائيندڙن جو هڪڙي ڏينهن راجا کي گرمستن جي
ڏينهن ۾ ٿڌي باٿيءَ سان امان ڪرائي ٿڌي رائي راجا
جو شريز اڳي رهي هئي ۽ ڪنهن سبب ڪري روئي رهي
هئي ۽ روئي جو گرم جل راجا جي ستل سر تي ٻو ٿڏهن
راجا روئي جو سبب ڀڄيو. رائي ۽ چيو نه منهنجي پاڻ جي
چئي آئي آهي نه مان سڌو ٿيندس، جيڪڏهن ان ڏينهن

هتر ڪلتر وڃي ڪت هائي

[ڏناسري م: ۱ صفه ۱۱]

ڪاه هتولا هارتي ڪنهلاري پهريءَ -

ڏاڪ ڪهر هي بئنيا شه ملي جو نيٺت راس ڪريءَ

[سلوڪ ف: م ۳ صفه ۱۳۸۳]

جو ڪي ڪي ڪاڙي ڪتا پورم دستر -

ڪرڪا سهد نه هينهي ڪت سارنر نعر

همدت هادي جو نسي ڪت پورم پراڻا -

التر وست نه جائني ڪت برهم ڪاڻا

[آسا م: ۱ صفه ۴۱۶]

بين خاسترن بر به لڪيل آهي نه گيانين جا پوار بد ڪرم
عجيب ٿين ٿا ڪرم الو سار گيانين جي پيشتا به عجيب ٿئي
ٿي، پر گيان به ود به، مڪتي هڪجهڙي ٿئي ٿي .

سري ڪرشن پوڳي ٿيو آهي . سڪديو نياڳي ٿيو آهي .
سري رامچندر به جدڪ، راجا ٿيا آهن . وسنت مني ڪرم
ڪاندي ٿيو آهي . هي سڀ گيان بر هڪجهڙا آهن .

گيانين جي پوار بد لياري لياري آهي ، جئن جنڪ آدي
اڃ ئي ڪندا رهيا آهن به هڪڙا گيالي جڙ پور ڪهڙا پهاڙن
ئي پندل گهمندا رهيا آهن به ٻيا شيدو جهڙا گيان پائي مون
ئي ڌاري رهيا آهن به ٿيان سڪديو به نارد جهڙا گياني ايشور
پڳتي ئي ڪندا رهن ٿا به چوٽان جو گيشميه آد يوگ ئي ڪندا
رهن ٿا به بدجان سؤري رشي جهڙا گيان پائي بدجاه استرين
سان پوڳي ئي ڪندا رهيا آهن به جهان سڪ آدي
گيان پائي تمام ڪريالو ٿي رهيا آهن به ستان ارجن آدي

سري نارائڻ هري ابديش (۱۴۳۳) اڀول راڻي دارشانه

پرشارت چو نٿو ڪرين؟ مان توکي ڀڪتي بتايان ٿي آئي
ڪر ته سڀ کان پوءِ ٿي ويندي. سمندر جي ڪناري تي
واريءَ تي رام نام لک ۽ نام ۽ ناميع جو اڀيد چنن ڪري
چئن نامي وياپڪ آهي تن نام به وياپڪ آهي. اهڙي اڀيد
چنن ڪندي پنهنجي واهن تي ويهي نام جي چوڙ ۾
چانور اڇلائيندو چار پر دڪٽائون ڪري. انهيءَ طرح نام جي
پر دڪٽا ڪرڻ سان ناميع جي پر دڪٽا ٿي ويندي. گڻيس جي
آئين تي ڪيو تڏهن ساري بهماند ۾ ڪوئي جا پيرا ۽ چانور
ڏسڻ ۾ اچڻ لڳا. سڀ ديوتائون ڏسي حيران ٿيا ۽ چوڻ
لڳا ته گڻيس جي سڀ کان بهريائين پهچي ويو آهي ۽ گڻيس جي
ڪي وشدو پڳوان وٽ ويٺل به ڏٺائون ۽ وشدو پڳوان به
چيو ته توهان سڀني کان بهرايون پوءِ شري گڻيس جي
ٿيندو، چو جو هن نام ناميع جو اڀيد چنن ڪري پنهنجي
پهرين پر دڪٽا ڪئي آهي تڏهن سڀني ديوتائن جي رام نام
۾ شرڏا ٿي ۽ شري گڻيس جيءَ کي انهي ڏينهن کان پوءِ
مڃڻ لڳا.

پر مان :-

مهما جاسر، جال گڻ راتو - پر تم پوءِ جيست نام پڙهائو

[نلسي رامائڻ]

انهيءَ دستور نام جون ٽي ڀڪتيون ٿي وڃن ڪيائين. ڪوانج
جي نياڻي سمور ڀڪتي، ڪچنڙون جي نياڻي ڏيان ڀڪتي،
هندس جي نياڻي گيان ڀڪتي. اهي نام جون ٽي ڀڪتيون
ٻڌي سنت منڊلي ۽ پڳت منڊلي ڇٽ ۾ ڏاڍو گد گد ٿيا
۽ پاڻ ۾ چوڻ لڳا ته ڪٽي جا سڀ ڦل پراپت ڪياسون
۽ سري نارائڻ هري کي من پاڻي سرير سان ڏيئو ڏيڻ لڳا.

سري نارائڻ حري اُپديش (۱۴۱) اڀول رائي دارشانت

گيان روپ کير مهاواکيه شبد ويچار رڻي رهي ٿو. الهئي
واسطي گرو جي لکن ٿا :- پر مان :-

تيرت شبد ويچار. آتار گيان هئي.

[ڏاسري چنت م : ۱ صفحہ ۶۸۷]

اهڙي طرح شبد ويچار ڪندو هويو، گروءَ ڏنارن اکند
ارت کي ٻائي اڌ ڪاري ڪرت ڪرت پاو ٿي پراپت تيو
يعني جيڪي ڪو ٿو هوس سو ڪري ڇڪو. جڏهن جو من
پوهر ويچار سان هڪڙي ڪٺ به ايڪاگر ٿي وڃي منهنجي
واسطي گرو صاحب به لکن ٿا :- پر مان :-

سرب و ٽڪڻ مڪت موڪ ٻائي

ايڪ ٺمڪ هرڪي کن ڪائي

انڪ راج پوک وٺ ٿائي. هرڪي نام ڪي ڪٿا من ٻائي
[گوڙي سکمني م : ۵ صفحہ ۲۹۰]

اهڙيءَ طرح ڪرني، ڪرني، ڀڙي جو ڦل روپ ترپتي ڀڙو ڦل
روپ ڏيکارجي ٿو، هي گياني هئي ۽ خيال ڪري ٿو ته چئن
ڏي گياني لڇا ڪري ٿو ته مونکي پت آڌ ٿين ٿين مان
پرمانند پورٽ ڪئن لڇا ڪندس. پر لوڪ وڃڻ جي لڇا
وارو يگي. ڪري ٿو پر مان سرو لڙڪي پورٽ ڇا لاءِ يگي
ڪريان. آچار به ڀر ش پور مارٽ پور وڙي وياڪيان ڪرڻ شاستر
وڌ پڙهائڻ پلي ڪن. مان اڪري انهيءَ چو به اڌ ڪاري نه آهيان
جيڪڏهن ڪو چوي ته کائيندو پيئندو ڏسڻ ۾ اچي ٿو پوءِ
اڪري ڪئن ٿيو ته اُنجو جواب هئي آهي ته ٻين لوڪن کي
ڏسڻ ۾ اچي ٿو نه پلي. منهنجي اله ڪهڙي هاڃي. گورو جي
به لکن ٿا :- پر مان :-

آن رسا جيتي تڏه ڇاڪي. ٺمڪ نه ترشدا تيري لائي

سري لارائڻ هري اپديس (۴۳۰) آڻول راڻي دار سڻائت
 ڪرڻو آهي ۽ حل ٿڌوئي ٿڀو آهي، ۽ ڀر توي ڪنور تي
 ٿڀي آهي اها لب آهي يعني اٺن چو اٺو سيار آهي اٺن
 مهاواڪه جي مٿ ٻڌڻ سان اڪند وسند جو ٻوڏ ٻڌو آهي
 اها ايسور جي دست آهي لاهي ۽ ڪسي آچمت، شڪتي ۽
 چڙهي ٿو.

اٺ، مڌم ۽ ڪمست ممڪنوتن نهنن جا ٽهندا آهن، جن
 ساڌن وارو اڌ ڪاري اٺ چڙهي ٿو. تنهنڪري نه مهاواڪه
 جي مٿ ٻڌڻ سان اڪند وسند جو نرسند به، نوڏ ٿئي ٿو
 ٽهندڪري ڪري وري واپار جي ڪچه، لوڙ نه آهي ۽ مڌم
 ممڪنوتن کي نوڏ ٿئي ٿو پر اٺي اها شڪا ٿئي ٿي نه پر
 سر ۾ شڪتوان آهي ۽ سوال سڪتوان آهي ٽهندڪري
 ٿئي جي اڪا مهاواڪه ڪري ٿي. اٺي ۽ شڪا
 جي ڪري اهندڙ وقت م اٺي پاوا ٿين ٿي نه سمجھ
 چو هڪ ٿي م واسو پند آهي اٺي اٺوڏ ڪسي اٺوڏ
 واسطي لکيڻا انگڪار ڪئي اٺن ٿرمسي مهاواڪه م لب
 پند جو وچه اٺ ايسور آهي ۽ ٿوڏڪ پند جو واحد اٺ جو
 آهي ۽ ٿي جي اٺڪا جو ٿاڻ ڪواند اٺي پند آهي.
 اٺڪا جي وروڏي پاڻ ٿوڏ ڪري اٺوڏي مٿ چمن جي
 لڪتا ٿي، اٺي ڪري پاڻ ٿوڏ لکنا چڙهي، اٺي ۽ ڪري
 لکنا اٺي نه آهي.

دور شڪالت: ۽ عمن هڪڙي ڀر سس ڀر م ٻت جي نظر
 کان پٽاپو ۽ ٻوٽي جي نظر کان ڏاڏ پٽو ڀر ٻت ٿئي ٿو، ڀر ٻت
 ۽ ٻوٽي جي نظر ٿاڳ سان پٽاپو ۽ ڏاڏ پٽو ٿو رهي مٿ
 ڀر سس ڀر تي رهيو. اٺن هڪڙي عمن م مايا روت اٺاڏي ۽
 ڪري ايسور پٽو آهي ۽ اوديا روت اٺاڏي ڪري چو پٽو
 ڀر ٻت ٿئي ٿو. مايا ۽ اوديا جي ٿاڳ ڪري چو ڀر ۽
 ايسور پاو نه رهي ٿو.

سر ڪي نارائڻ هري اُبديش (۴۲۶) اڀول راڻي دازستانه
 يعني جيو ايشور ۽ اُنجي اُباد اود يا زمايا ۽ اُلجا ذر اُلڳي
 سر وڳيانا آڌڪ ابترا واچي ڀاڳ ٿياڳ ڪرائي جيو ايشور جي
 واچي ڀاڳ ۾ شيش رهيل جو چيٽن ڀاڳ آهي اُنجي ايڪتا
 روپ اکندا نسجي ڪرائڻ لڳو. چيٽن مها واکن جو اکندا
 ارت يعني ايڪتا چيٽن ڀاڳ ۾ هن طرح آهي. جيو واچڪ
 (۱) ٻر ڳيان (۲) اُهند (۳) تون (۴) اُن آتما رانڻ چيٽن پڌن
 جو لکي ساڪي چيٽن آهي. ايشور واچڪ - (۱) ٻر هم (۲) ٻر هم
 (۳) اُمت (۴) ٻر هم. رانڻ چيٽن پڌن جو لکي ٻر هم چيٽن آهي.
 ٻئي چيٽن يعني ساڪي چيٽن ۽ ٻر هم چيٽن جي ايڪتا يعني
 اڀيد يعني اکندا ارت چارئي مهاواڪ چون ٿا. سسرگ يا
 وششت ارت واکيارت ٿا چون. نه آڌست ايڪتا، نه پاڌ
 ايڪتا. نه وشيشرت ايڪتا چون ٿا، فقط اکندا ايڪتائي چون
 ٿا. رانڻي ڪري ٿت تون مس آڌ مهاواڪن جو جيڪو ڪو
 ارت وادين ڪلپنا ڪيو آهي سو ڪنڊن ڪرڻ جو لائق آهي.
 ڪو وادي چوي ٿو ٿت يعني نسيه تون اُندر اُس، وڪاروان
 اُس، داسو اُس سدر شو پوشيس رانڻيءَ طرح جدا ارت سڀ
 ڪنڊن ڪرڻ جا لائق آهن. اُنڪري اُنش اُنشي پاو وڪار
 وڪاري پاو ساڪي ۽ ٻر هم جو بيد هڪ ٻئي ۾ نه آهي. ٻئي
 چيٽن هڪ ڪري هڪ آهن يعني اکندا ارت آهي.
 اڌالڪ رشيءَ ٻههجي ٻت ڪي ٿو ڀيرا نئو هسي يعني سو
 ٻر هم تون آهين چيو آهي ۽ ڪرو ناک ديو جي ”دگر ڪي
 اڪ نئي اڪ نئي“ هي چوڏهن ڀيرا چيو آهي. ۽ ڏهين
 پاتشاهه سرور هن ڀيرا چيو آهي.

”جلس نئين، ٿلس نئين“ ... وغيره.

بالمیک جي يار دواج کي چون ٿا هي يار دواج جي، ايشور
 جي نيت آهي نه آڪاس کي سونيه ٿيڻو آهي، واپوءَ کي
 چوڻ ٿيڻو آهي، اگنيءَ کي گرم ٿيڻو آهي، جل کي آڻڻو آهي.

ست، قلا، هي آهن

[illegible]

کي استري ملڻ کپي، انهي وانگي مان ڀڄان ٿو ته چئن
ايڪتائن مان منهنجي برهم سان ڪهڙي ايڪتا آهي. ممڪشوءَ
چيو ته تنهنجي برهم سان اڌ ست ايڪتا هئڻ کپي، چئن
رسيءَ سان سڀ جي ايڪتا آهي ۽ سالگرام ۽ وشطوءَ جي
۽ گرو ۽ ڀرميشور جي، من ۽ برهم جي، آد تيه ۽ برهم جي.
انن جي چئن اڌ ست ايڪتا آهي تن برهم سان تنهنجي
ايڪتا آهي. تڏهن گرو جي ڪوپ ڪري چوڻ لڳو، اڙي
بيوقوف! آما ۽ برهم جي اڌ ست ايڪتا ڪئن ٿيندي.
جدا ڀدار ٿن جي اڌ ست ايڪتا ٿيندي آهي ۽ اڀن ڀدار ٿن
جي اکند ايڪتا ٿيندي آهي. تڏهن شش چيو مهاراج!
منهنجو توهان کي ڳالهائڻ جوئي مطلب هو، سو توهان ڳالهايو
ته سهين. توهانجي ڀرتگيا چار دفعا ڳالهائڻ جي هئي سو
مون توهان کي چار دفعا ڳالهايو. هاڻي چيو يعني ساڳي ۽
برهم جي اکند ايڪتا ڪئن آهي سو مون کي سڌ ڪري ٻڌايو.
تڏهن گرو جي چيو ته هي اڌ ڪاري! توکي ستن تلاءون ۾ سنان
ڪرڻو آهي. ٻهريائين تون چئن تلاءون ۾ سنان ڪري اچ
ته پوءِ توکي اکند ارت ٻڌائي ٿن تلاءون ۾ سنان ڪرائيندس.
(۱) ٻهريون شپ اڇا تلاءو آهي (۲) ٻيو سوڇارنا (۳) ٽن مانسا
(۴) چوٿون ستواپت (۵) پنجون آسن شڪت (۶) ڇهون
ڀدارت اڀولي (۷) ستون ٿريا. اهي ست گيان جون پومڪائون
روپي ست تلاءو آهن چئن تلاءو کي چار ڪنارا ٿيندا آهن،
هڪ پاسي ٻوريون ٿينديون آهن ۽ وچ ۾ جل، تلاءو جي نموني
جو پر ڪار لڪجي ٿو

جڏهن انهي طرح ممڪشو چئن تلاءون ۾ سنان ڪري آيو
تڏهن اُن کي گرو چئن مها واکن جو اکند ارت ٻڌائڻ لڳو.
ٻهريائين تبت تون مس آڌ چئن مهاواڪن جو واپس ارت ٻڌايو

سري نارائڻا هري اُپديش (۴۲۵) اُڀول رائي دارشانت

ٿي رهندو هوس جئن ڪو ٻوليندو هو تئن ٻوليندو هوس -
ٻوءِ وايءِ ۾ اچي شي شي شبد ٿيس. اگنيءَ ۾ اچي ڀڪ ڀڪ
ٿيس. چل ۾ اچي چل چل ٿيس. ۽ ٻر ٿويءِ ۾ اچي ڪت ڪت
ٿيس. تڏهن به سڪي هوس. ٻوءِ ڀرمانا مونکي ڪٿي سر ٻر
۾ اچيو ۽ هردي ۾ ”ڀڙا“ نالي سان رهيس. ڪنٺ ۾
”ڀڙيتي“ نالي سان رهيس. ڇهن ۾ ”مڌير ڀاو“ نالي سان
ڌيان ۾ وٺڪري نالي سان رهڻ لڳس. ٻوءِ ماڻهن مونکي
شبد جو اُڪرڻا (لڙل) بنائي سڀني بستڪن ۾ رکاريون ۾
۽ ريدن ۾ وجهي مڏهنجي ڏاڍي درد شا ڪئي آهي پر هي
جڳياسو مان جو تنومس واک آهيان منهنجو ٽن طرحن جو
واڪيارت ويد وادي مڃين ٿا. هڪڙو سنسر گواڪيارت جئن
گهٽ مالو گامانيه واک جي نياڻي مڃين ٿا. ٻيو ورششت
واڪيارت نيلو اُٺل ۽ (نيلو گل) دندي ڀرڻ (لڪ وارو
ماڻهو) واکيه جي نياڻي. ٽيون اکند واکيارت سوين دَ يودَت
جي نياڻي چون ٿا. مان توکان اهڙي طرح پڇان ٿو جهڙي طرح
ڪت جي پاوي راجا وڪرم کان پڇيو هو. راجا جي ڪنيا
جڏهنڪي راکس ڪٿي ويو، سا تنهي مان ڪنهنڪي ملڻ ڪپي.
تئن مان توکان پڇان ٿو ته منهنجو ٻرهم سان ڪهڙو واکيارت
هڻڻ ڪپي. ممڪشوءَ چيو تون يعني هي ٻرهم روپ چيو،
تنهنجو سنسرگ واکيارت آهي يعني اُنش اُنشي پاو سنبڌ
هڻڻ گهرجي، جئن گيتا ۾ ڀڳوان چيو آهي :-

ممهي واليشو جيو لوڪي جيو ڀوت - ساند.

سري نارائڻ حوري آبدیس (۴۶۴) آبول راڻي دار شانت

ني جو چوڻ وارو آهڻ درهر آسمي مٽر آهي اڻجي ڇڻ
جو وڌو ميانر لکيل آهي تجو بندو آبدسدر ۶۱-۶۶ تاء.

پر مان جو اوت ۶۶ مان درهر آهيان. ان مٽر جو عاب
دنيءَ کي سيني دوشن ئي ناس ڪريو ۽ جمر عمانتر جي
ٻان کي ناس ڪريو ۽ مريو ۽ قاسي کي ڪٽي ڇڏي
ٿو. درهر آهيان ۶۶ کي ڪٽي ڇڏي ٿو ۽ ٻڌ ٻڌي ۽ کي
ناس ڪريو ۽ پڇتا ۶۶ کي ناس ڪريو ۽ ٻڌي ۽ ۶۶
دوڻن کي ناس ڪريو ۽ حردِي گرلتي يعني آڌ ناس (ٻڌو)
کي دور ڪريو ۽ سيني وهاڏي کي ناس ڪريو ۽ سيني
ڪام ڪروڙ وغيره دوشن کي ڪن م ناس ڪريو ۽ ۶۶
ورم کي لڻ ڪريو. سڪلن کي ناس ڪريو ۽ ڪروڙن
دوشن کي ناس ڪريو ۽ سب ٻواڏ پتا عليه ڏکڻ کي ناس
ڪريو. ” آهنگ درهر “ مٽر جو عاب آهيان کي دور ڪري
سو آهر ٻڌ م اسٽ ڪري ٿو. اهڙيءَ طرح شرلي ٻڌو
اڌ ڪاريءَ کي ابد يعني آهنگري عاب جو مهار ٻڌائي
رهي آهي.

لڏهن ۶۶ مڪسو چوڻ لڳو نه ٿرو جي ! نرهالڪي ٻاليارائڻ
م نري مڇڙو مطلب جو ٻاليارائڻ نه سڃڻ. ڪرو ۽ ڪرو ڪرو
مان نوسان نه ٻاليارائڻ ۶۶. مڪسو ۽ ٿيون دعو ٻاليارائڻ م
گڏو ٻن ڪو ٻڌو ٻاليارائڻ. لڏهن ڪت جي ٻاري جي ٻڌن
وڌو جي نيائي ٿون مڻ، جو ٿون مڻا ۶۶ آهي ان کان ٻڌو
لڳو جي ٿو مڻ مڻا ۶۶ سد ٿون مڪي آهيان يا ڏکي.
ٿو مڻ سد ڪرو نه لڏهن مان آهنگ حوس لڏهن مان مڪي
حوس ٻڌو ٿو مڪي ڏکي ڪري ڇڏو. ٻڌو ٻڌن
سد ٻڌي آڪاس م ڏکيائين. اُٺان ٻڌو ٿو (ٻڌو) ڏوڏ

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۲۳)
آبول راڻي دارشاند
۽ راند رايون، پراڻ، من، ٻڌي، اوسڻ، چيو آڏڪن چو ٿا
اهنگ نه آهي. گرو پرمات :-

اچرج ڪٿا مها آلوپ - پرائم پار پرم ڪا روپ - رهائ
ٿا اءِ پوڃا ٿا اءِ ٻالا - ٿا اسِ هو ڪر ٺهي ڄم جالا
ٿا اءِ بخشي ٿا اءِ جاءِ - آءِ جگادي رهيا سما
ٿا اسِ اُن ٺهي اسِ سیت -

ٿا اسِ دشمن ٿا اسِ ميت

ٿا اسِ هر ڪر ٺهي اسِ سوڪر -

سڀ ڪجهه اسڪا اءِ ڪرشي چو ڪر

ٿا اسِ باپ ٺهي اسِ مائيا - اءِ اُڀر ٺهر هو ٿا آيا

ٻاٻ ٻن ڪا اسِ ايپ نه لاگي -

ڪم ڪم ڪم انڌر سڌي جاگي

تئين ڪٿان اڪ سڪت آهايا - مها مايا ٿاڪي هيٺ ڇاڍا

اڄل اچيد اچيد ديال - دين ديال سڌا ڪر ڀال

ٿاڪي گت گت ڪچو نه ٻاء -

ٿاڪ ٿاڪي ٻل ٻل جاء

[گوند مڪلا ۵ صفحہ ۸۶۸]

ساڳي جي اوهم سان مڪ ايڪتا آهي يعني واستو اچيد آهي
سَنَ جل جل سان اچيد آهي ۽ کير کير سان اچيد آهي . اچيد

سري لوانڻ هوي اُنديش (۴۲۲) اُڀول وائي ڏارستانه

اڙي اُهنڪ بوجھ، ٿون هوندي م ٻر ٻر سان گڏ رهين ٿو،
بڌاء نه سگهي آهين يا ڏکي. اُهنڪ جوت لڳو نه ٻيو ٻائين مان
ٻراڌڪ رهي ڏاڍو سگهي هوس، هاڻي اُٻاڌ جسي سنبڌ
ڪري ڏاڍو ڏکي آهن. ڪيل يڪ، ڏان سڀ نسل وڃندا.

پروا نه. نيوت نيوت اُڙوان ڪر. من ۾ ڌري ڪمان.

ڏاڪ ٻهل جات ٿو. جهر ڪنڇر اشدان.

(سلوڪ ۴ : ۱۴۲۸)

هاڻي من ڏيه، اندرين، من ۽ نديءَ جي سڳ ڪري
ڏاڍو ڏکي آهن، موڪي اندر ٻر ٻر جسي سنبڌ سان ۽
ڪوئي سگ نه آهي. رهان ۽ ساڄ ٿو ٺڌن ۽ ڏرسن ٿو ٺڌي
۽ ڏرسن نه آند ڪوئي. ڏهن ساڳي روپ هوس ٺڌن
نرم آند هو. هاڻي من ڏيه، آڌڪ کي پيو ٿو ٺڌي ڏکي
ٿي رهيو آهين. منجهي بوجھ سان ڪيڙي اٻڪتا آهي.
مون ان طرح جي اٻڪتا ندي آهي (۱۱) ٺڌ سماناڌ ڪر ٿا.
معي ويند چوي ٿو نه جي اٻڪتا، ٿون ٻاڻڪي ٺاڌ ڪري
ٿين ڪري بوجھ سان ڪڍي سگهين ٿو. ۱۲۱ مک سماناڌ ڪر ٿا
يعني ٺاڌ نه ڪري نه بوجھ سان ملي سگهين ٿو. ٻيئي م
منجهي ڪيڙي اٻڪتا آهي. ڏهن ڌار مٿاڇا وڪرم کان
ٻيڙو ڌو نه ڌو وارو ۽ سر وارو پتي وائيءَ کي ملو ٿو پتي،
ٿن مان ٻڌن ٿو نه منجهي بوجھ سان ٺاڌ سماناڌ ڪر ٿا (ڌر)
يا مک سماناڌ ڪر ٿا (سر) ڪري اٻڪتا آهي. ٺڌن ممڪو
جوت لڳو نه منجهي بوجھ سگ اٻڪتا ٺاڌ سماناڌ ڪر ٿا سان
آهي. ٿروءَ جو اڙي مورڪ! ٺڌ سماناڌ ڪر ٿا سان ڪن
ننڍي، ڇو نه اهنڪ ڏلو ساڳيءَ جو به آهي، ساڳيءَ جو ڪن
ٻڌ ٿيندو. هتي اهنڪ ساڳي ڪري سمجهڻ ٿو پتي. ڏيه

سري نارائڻ ڌري اُپديش (۴۲۱)
ابول راڻي ڌارشتا
ممڪشوا هاڻي تنهنجو ۽ منهنجو ميل ٿيو آهي. ويد اوت
توسان ويچار ڪريان ٿو. ويد ۾ مڪتي روپ ڪنيا جا
پتي پايا اٿن.

(۱) هڪڙو ڪرم ڪرڻ واري کي مڪتي روپ ڪن
ملڻ گهرجي. مڪتي ڪريا سان ست ٿيندي ۽ گيان اُٿي
ڪندو. جيڪو آڌ راج رشي ڪرم ڪري ٿي مڪتيءَ کي
پراپت ٿيا آهن.

(۲) جنهن ڪوبه ٻانهن جي بل سان سمند ٿري نه سگهندو،
تنهن واسديو جي ارادن بنا موڪ حاصل ڪري نه سگهندو.
واسديو جي سمورن وارو برس ڪري، جنم، بداهي آڌ زوڳن
کان پير جي نٿو. ايشور کي سمورن وارو اُپاشڪ به موڪ روپ
ڪنيا پراپت ڪري ٿو.

۽ (۳) گيانءَ کي به موڪ ڪنيا جي پراپتي ٿئي ٿي.
گيان سان ئي ڪيول مڪتي پراپت ٿئي ٿي. اهڙيءَ طرح
مڪتي روپي ڪنيا ٿيندي يعني ڪرمي، اُپاشڪ ۽ گيانءَ
کي ملڻي آهي.

موڪ روپ ڪنيا هڪڙي آهي. هي ممڪشوا ڪنهنڪي
ٽي پڻ گهرجي. ممڪشوءَ چيو، ڪرمي يا اُپاشڪ کي ملڻ گهرجي.
تڏهن ڪرو روپ ابول راڻيءَ ڪروڌ ڪري چيو ته اڙي نيچ
ممڪشوا ڪرمي ۽ اُپاشڪ کي ڪئن ملڻ گهرجي، ڇاڪاڻ ته
ويد انوسار ڪرميءَ کي جنم ملندو ۽ اُپاشڪ کي به مٿان هيٺ
ڪيرابو ويندو. ڪنيا گيانءَ کي ملندي، ممڪشوءَ چيو ڇڏو.
گروءَ بوليو ته سهين. منهنجو مطلب ئي هو توهانجي ڳالهائڻ
جو. گروءَ چيو ڇڏو، هاڻي مان نه ڳالهائيندس. پوءِ جڳياسوءَ
گهڻا ڀڃڻ هنجي ڳالهائڻ لاءِ ڪيا پر نه ڳالهائين. تڏهن هار
وانگي هڙدي بر رهن واري جو آهنگ هو ان کان پڇيائين،

جي وڃن ڏٺارن ٻاٽو. جيئن مهاراجا وڪرم چار د فعا اڀول
 راڻيءَ کي ڳالهاريو هو تنهن ممڪشو اڀول راڻيءَ جي برابر جو
 ٻار ٻرهم ٻرميسر آهي، اٽجو سرويپ جو سنگرو آهي،
 اٽڪي ڳالهاريو. جهڙيءَ طرح ڪرو صاحبن سنگروءَ کي ٻار ٻرهم
 سرويپ چيو آهي. پرمات :-

ٻار ٻرهم ڪر ڏيو ليڪجه اڻوڇر ٿئي.

[جئٽسري وارو: ۵ صفحو ۷۱۰]

۽ مهاد بو ٻار ٻٽيءَ کي چيو آهي ته :-

هي ٻار ٻٽي! جو ادويءَ آند ٻرمانند سرويپ آهي سو
 منشي سر ٻرهم ڪرو روپ ڌاري اٽر اڌ ڪارين کي اڀدش
 ڪندو لڪي لڪي ٻر ٿويءَ تي ڏس ڪري رهيو آهي ۽
 ڪرن جي سر ٻرهم ٻرميسر ٿي ٻولي رهيو آهي جئن ته. پرمات.

ٻولائيا ٻولي ٿيرا. نون صاحب ڪٽي ڪهيرا.

[سورڻ م: ۵ صفحو ۲۲۳]

سو ڪرن جو ٻولڻ ٻار ٻرهم جو ٻولڻ آهي. جئن مهاراجا
 وڪرم اڀول راڻيءَ کي چار ٻيرا ڳالهاريو هو، تنهن ممڪشو ڳيان
 ۽ مڙن وارو ۽ ڀومڪا وارو ٻرهم ڳيائي اڀول راڻي روپ ٻار ٻرهم
 جي ٻر ٿينديءَ (عيوضيءَ) کي چار د فعا ڳالهائيندو. ۽ ڪرو
 ٻرميسر اڪو ڄاڻ ۽ جئن مهاراجا وڪرم اڀول کي چئن
 وٽن ڏٺارن ٿي ڳالهاريو هو جو ائين ٿئي ٻوليائين تنهن ممڪشو
 نه چئن وڃن جون چيل شر ڌاڻون نمر تا وغيره. اڪتين ڏٺارن
 ڳالهائيندو ته ڪرو ڳالهائيندو ٻرهم ٻرهم ٿي نه ٻوليندو ڇاڪاڻ ته
 ته شاستر ٻرهم لکيل آهي ته :-

ٻچو بنا وڌوان ڪنهن سان نه ٻولي ۽ اٽياءَ سان ٻچيل

سري نارائڻ هري اپديش (۴۱۸)
 ابڻورا! تون سمجھ آهين ان ۾ ساهه وٺهه ته مان ان سان
 شادي ڪريان. ائين چئي ڏيان ۾ ويهي ويو. ڀڳوان ڪرپا
 ڪري اڀر ساهه وٺو. پوءِ چارئي پاڻ ۾ وڙهي لڳا ته استري
 مان ڪٿان، مان ڪٿان، سو توهين ٻڌايو ته ڪهڙن کي ملڻ
 ٿوري؟ مهاراجا وضهر ۾ چيو ته استري سوناري کي ملڻ
 ٿوري جي جنهن لت پالي. تڏهن ابڻو راڻي ڪروڙ ڪري
 چوڻ لڳي ته جنهن ابڻو کي پيار لڳا ڪئي ان جي استري
 تڻ ٿوري جي. سوناري جي وري ڪئن! مهاراجا وڪرم ڪرم
 نه چڱو. منهنجو مطلب هو ته تون ڳالهائين جو ڳالهائين ته سمن
 تڏهن وڙو ابڻو کي چارئي دفعا ڳالهائيندو ڏسي اچي
 شاديءَ جو پريشد مهاراجا وڪرم سان ڪيو ته هڪي جڳا
 ته ستن ٽلاون مان سڀاڻ ڪري آءُ. حڏهن ستن ٽلاون مان
 سڀاڻ ڪري آيو ته ابڻو چيو ته منهنجو هڪ ٻيو ٻيو
 آهي سو نه پورو ڪريو. مون وٽ هڪ رڍ آهي انکي
 ئي ٿڌ آهين جا جدا جدا اسٽان آهن انهن ٽنهي مان هڪ
 ساڳي وقت ٽي ڏهي ٿاڻس پري منهنجي سامهون پئو
 اها رڍ گهرايائين ته جدا جدا ٿي ڏسي وڃن کي سڏيائين
 ته انهن جي مدد سان ٽنهي ٿڻن مان ڪير ٿيڻي پئائين.
 پوءِ ڏور ڏام سان هڻي شادي ٿي. شادي ڪري هن
 جو راج هت ڪري پنهنجي راج ۾ آيو ته گهڻي پئڻا ڪئي
 وڃي ان پراهمڻ کي ملو. جهڙيءَ طرح مهاراجا وڪرم
 پنهنجي ڪوشش سان چئن وڻن ۽ پوکي ۽ وزير وڪرمه جي
 مدد وٺي ابڻو راڻيءَ کي پراپت ڪيو جهڙيءَ طرح دارشانت
 آهي ته -

هن ممڪنوءَ من کي ماري ويدن جي حئن مهاراڪمن ۽
 ابڻو پوکي ۽ سست روج وڙي جي مدد سان ابڻو راڻي
 يعني پاريهر (جو من ۽ پاڻيءَ جي وشبه نه آهي) کي ڪروڙ

سري نارائڻ هري اُبديش (۴۱۷)
اُڀول رائي

هائي هتي نه مولڪي ڪههجهو به درسن ٿو ٿئي،
ڏاڍو دڪي ٿو گذاريان. اهڙيءَ طرح گهڻيءَ لندا
ڪيائين پر رائيءَ نه ڳالهايو. تڏهن دلي پر وينل ويز مهاراجا
وڪرم کي چيو ته ڪوئي راجپوتڪ لياڻ ٻڌايو. راجا چيو ته
نٻج. دلي چيو ته

هڪ شهر جا چار آدمي هر دوار جي ڪنڀ تي ويا ۽
ڀاڻسان ڪم ڪرڻ جا اوزار پنهنجي روزگار لاءِ کڻي ويا.
انهن ۾ هڪڙو هو واڍو، ٻيو درزي، ٽيون سولارو ۽ چوٿون
براهمن. هندي هندي رستي ۾ بن منجهه اچي رات پين.
چيائون ته هڪ هڪ ٻيو ۾ هڪ هڪ آدمي جاڳي پهرو ڏئي.
واڍي چيو ته مان پهريئن پهرو ۾ جاڳي پهرو ڏيندس. پهري
ڏيڻ وقت هن سوچيو ته مان مات ڪري ويهي ڇا ڪندس،
تهدڪري جهنگ مان ڪاٺيون آڻي هڪڙي استريءَ جي
مور تي ٺاهي کڙي ڪري بيهاريائين. پهرو پوري ٿيڻ بعد درزيءَ
کي پهري لاءِ جاڳايائين ۽ پاڻ سمهي پيو. درزي پهرو ڏيڻ
لڳو ۽ استريءَ جي مور تي ڏسي ٻپ لڳس ته هيءُ ڪير
آهي. انکي سڏ ڪيائين، پر ان نه ڳالهايو. باهه ٻاري ڏنائين
ته پتو پيس ته واڍي جي بمابل استري آهي تڏهن پاڻ به
ڪپڙو ڦاري سبي هن انکي پهرايو. ٽئين پهرو ۾ درزي
سولاري کي اُٿاري پاڻ سمهي پيو. سولاري انکي ڏسي
سولا زبور پهراڻي ڇڏيا. چوٿين پهرو ۾ براهمن کي جاڳائي سولارو
سمهي پيو. براهمن ڏٺو ته سڀئي پنهنجو پنهنجو ڪم ڪيو
آهي جيڪڏهن مان نه ڪندس ته ڪل ٿيندي. مان ايشور
ڀڳت آهيان، پرميسر کي پرار ٿيا ڪريان ته اُهو ساه وجهي
ته مان ان سان شادي ڪريان ڇهن ته مون اڃان شادي نه
ڪئي آهي. اهو سوچي ويهي پرار ٿيا ڪوڻ لڳو ته هي

کٽي وٺو آهي ۽ ھو ۽ راکس جي عطا ۾ رھي ٿي. تڏھن
ومان واري کي ڄاڻائون ته جلد ومان تيار ڪر ته ھن جي ماما
بتا ڪي باٺ سان وٺي ھلون. ومان ۾ ڇوڙي ھن جي ماما بتا
وت آيا ۽ پڇيائون ته ڪي ڪٿي آھي؟ ھنن چيو ته پٿر
ڪوٺي ته ڪو راکس يا ديو ھن کي ڪٽي ويو آھي. ھن جي
ماما بتا ڪي ومان ۾ ڇوڙي آھي راکس جي عطا ۾ وڃي
پٿر. راکس کي ڏسي ان باٺ واري کي ڄاڻائون ته راکس
کي ٻار. ھن راکس کي ماري ڇڏيو ۽ پوءِ ھن ٺھي
۾ اچي نڪڙو ٺيو. ھر ڪو چوي ته مون سان شادي
ڪري ۽ ھاڻي ھي مھاراجا وڪرم! ھنن ٻڌايو ته ڪي
ھي شادي ڪنھن سان ٿئي. مھاراجا چيو ته اڄ شڪ
ڪٽڙو آھي. ھو ڪنبا ومان واري کي ملڻ گھرجي، ڇاڪاڻ
ته جيڪڏھن ومان نه ھجي ها ته اتي ڪن وڃي ٻڌجن ها
تڏھن اڀول چيو ته ھو ۽ راج ڪنبا ومان ٺاھڻ واري وادي
کي ڪن ملندي. سور ۾ ڏس باٺ مارڻ واري ڪري ڪمار
جو حق آھي.

راجا وڪرم چيو ته منھنجو ته مطلب ھو ته تون ڪن نه
ڳالھائين. اڀول چيو، جڳو ھاڻي ڇوڙون دفعو نه ڳالھائيندس.
مھاراجا وڪرم چيو ٿين ٿي ڪن ڪن ڪن ڪن
نه ڳالھايو. تڏھن ھن دلي ۾ ويٺل چوڻس وٺي چيو ته تون
اڀول وٽ سڳي آھن يا دڪي؟ دلي چيو ته مان ھن وٽ
ڏاڍو دڪي آھيان. ھن مون کي ڏاڍو دڪو ڏنو آھي. مان
دوار ڪا ھي ويٺو ڪوئي نٿا ۾ مٿي ٿي رھندڙ ھوس.
اٽي الڪه ياترو ايندا ھئا. پڳوان ڪا گھٽ ڳالھيندا ھئا ۽
موان کي لڪه ناھي بيھي مست ڪم رکندا ھئا. ھن رائي
مون کي اٿان آڻي، ڪٽي ڪٽي ٻرڙا ٻرڙا ڪري ٻاڻي ۽ ۾
وڃي ڇڏيو. پوءِ ڇڪ تي ڇاڙھيائين، اٽي ۾ ڇڪيائين.

جڳهه ۾ منهنجي ضرورت ٿيندي هئي مان گهڻا ڀيرا اڳڪار
ڪندو هوس، هن مون کي ٻار کان وڌائي ڪٽ جوڙائي ٻڌ
ٿيل جڳهه ۾ رکيو آهي اُنڪري مان دڪي آهيان. هاڻي توهان
جو درس ٿيو آهي. مان توهان کان ڇت جي پرستيا واسطي
ڊڪر اجيٽڪ نياڻ ڀڄان ٿو. توهين ڪر يا ڪري انجو واجبي
جواب ڏجو.

وڃو چيو ته هڪڙي راجا کي بگهه ڪرڻ سان هڪڙي
خواب صورت چوڪري ڇائي. اُن ڪنيا کي پڙهائي هوشيار
ڪيائين. جڏهن ڪنيا شادي جي لائق ٿي تڏهن گهڻا
راجاڪار ان سان شادي ڪرڻ لاءِ تيار ٿيا، پر راجا چيو ته
جيڪو بلڪل گھڻو هوندو اُنکي هيءَ ڪنيا ڏني ويندي.
جڏهن سڄي ملڪ ۾ انهيءَ ڳالهه جي سڌ پئجي ويئي تڏهن
ڪيترا آدمي پنهنجو گھڻو ڏيکارڻ لاءِ راجا وٽ اچڻ لڳا. انهن
۾ ئي آدمي جدا جدا شهرن جا ويٺل اچي هڪ شهر جي
ڌرمسالا ۾ گڏ مليا. ڪنيا نسبت ڳالهين ڪندي انهن پنهنجا
پنهنجا گھڻا ٻڌايا. هڪڙي چيو ته مون اهڙي دورين تي تيار
ڪئي آهي جو جنهن وقت مرضي ٿئي تڏهن وقت
ڪنهن جو درشن ڪري سگهجي، پوءِ ڀل
ته هوءَ آڪاس پاتال ۾ هجي. پئي چيو ته مون اهڙو وهان
(اُڏل ڪٽولي) تيار ڪيو آهي جو جنهن سان گڏ ڄڻ جي
مرضِي ٿيڻ ۽ هڪڙي تمام دور ديش ۾ هجي ته ٿورن منڻن
۾ اُن سان ملي سگهان. ٿئي چيو ته مون اهڙو دانش ٻار تيار
ڪيو آهي جو ان ٻار سان ديو، راکس، منش سڀني تي
جي پائي سگهان. جڏهن ٿي پنهجي پنهجي وڌيا چئي
ٻڌائي تڏهن دورين تي واري کي چيائون ته تون پنهجي
دورين تي ڏيکار، اسين ڏسون ته ڪنيا هاڻي ڪٿي آهي.
هن دورين کي ۽ ٿي ڏنو ته ڪنيا کي ڪو راکس

سر لاهڻ لڳي ۽ ديوِي پوءِ هٿ ٿي ڄمائن ۽ ور ڳهر.
 راڻي، ڇو ته ڏهن بڻي کي ڇڏي ۽ ديوِي ڇو ڇڏو.
 ڏهن بڻي ڏر ٿي سر رک ۽ ڇڏو ڪرمان. هن ڇوٽ ٻٽ
 ڪوٺرائي راجا جو سر وزير جي ڏر مٿان رکيو ۽ وزير ڇو
 سر راجا جي ڏر مٿان رکيو. ديوِيءَ حل جو ڇڏو هڏو
 ۽ ڇوٽ ٻٽ اٿي ڪڙا آيا. ڊاڻي راڻي ڪرمان ٿي ۽ لڏجي،
 ۽ ڪري سگهي ته مان ڪنهن کي پتي سڀڪار ڪرمان.
 هي مهاراجا وڪرم اون ٻڌاء ته ديو ڪنهن کي پتي ٻڌائي.
 مهاراجا وڪرم ڇڏو ته ڊاڻي ۽ شڪ وري ڪهڙو آهي ڇهن
 سرورم راجا جو ڏر آهي ۽ وزير جو سر آهي اڏوڻي راڻي،
 جو پتي ٺهڻ توڻ آهي. هي وڃن ٻڌي اول کي ڏاڍو
 ڪروڙ ٺهڻ ۽ ڇوڻ لڳي ته اڙي مورو ۽ ڏر وارو ڪن پتي
 ٿي سگهي توڻ جو ساري سرورم سر ٻوڙان (مڪه) آهي ۽
 الڪ وڃڻ تي سو نه لڳايو وڃي ٿو، سو لڳي نه سگهي
 ٿو. سر وڃڻ تي سو سر ٿو لڳايو وڃي، سر جي سڃاڻپ
 ٿي ٿي، ٿو ٿو نه سر جو ڪڍيو وڃي ٿو ٿي ڪري جتي
 راجا جو سر آهي اهوئي پتي ٿي سگهي ٿو. ٿڌن مهاراجا وڪرم
 ڇو نه منهنجو نه تنهنجي ڳالهائين ڇوئي مطلب هو ڳالهائين
 نه سڻين. اول ڇو نه چڱو. ٿو مولڪي بڪتي سان ڳالهائو
 آهي مان نه ڳالهائيندس پوءِ ٿيون پيو مهاراجا وڪرم
 ائين ٻڌن ڪما پر اول راڻي نه ڳالهائيو. پوءِ ڪٿ جي پاويءَ
 وٺل جو وڻ هو انکان مهاراجا ڀڄڻ لڳو ته ٿون اول راڻي،
 وٽ سڳي آئين يا دڪي. ڄمائن ته مان ڏاڍو دڪي آهيان ڇاڪاڻ
 ته مان ٻيڙيائن ملڪا ڪر ٻيڙي ٿي ڇڏن جو وڻ هوس، جتي
 مان آئند سان وڃندو دوس ۽ ٻنهنجي سڳنديءَ سان هزارن
 وڻن کي ڇڏن ڪري ڇڏيندو هوس. الڪ منس مولڪي
 ڪڍي اونارن، مهاڻائن ۽ ستن ٿي لڳائيندا هئا. پوڄا جي

۱۳۴۳ (۱۳۴۳)

[illegible]

شڪ هئڻ ڳوڻي . ڇڪو هن سان گڏ چليو هو يا جنهن هن
 کي ڇڪارو ان کي ئي ملڻ ڳوڻي . تڏهن اُڀول ڪروڙ ڪري
 جيو نه ان مورڪ وڪرم ! هو ڪنڊا بيهي کي نه ملڻ ڳوڻي ،
 ڇاڪاڻ ته جو گڏ مري وي جيترو تيو سو پاءُ والڳي آهي
 ۽ جيتارڻ وارو پتا هي نراڻو آهي . هيءُ ڪنيا ان مڙهيءَ
 واري سميت کي ملڻ ڳوڻي . اڙي مورڪ ، تون راڻيءَ طرح
 تو راج ڏلائين . راجا وڪرم جيو نه منهنجو ڪم ڏو توکي
 ڪئن نه ڪري ڳالهارائڻ هو ، سو ڇڪ وار نه بولين . شاديءَ
 ۾ چار لائون ٿينديون آهن ڇڪ لائو نه سڏ ٿي . اول جيو نه
 مولڪي ياد نه رهيو تڏهن توکي ۾ اچي پس . چڱو ، جستائين
 چار دفعا نه ڳالهارائيندين آستان شادي پوري نه ٿيندي .
 ائين چئي ڪٿي مان ڪيائين . راجا وڪرم تپسئي پتن ڪيا
 نه هوءَ ڳالهي تي اول نه ڳالهايو . پوءِ هار ۾ رهڻ واري وار
 کي مهاراجا وڪرم چوڻ لڳو ته اڙي اول جي هردي تي
 هار ۾ رهڻ وارا تون دڪي رهين تو يا سڪي . تڏهن هار هڻي
 نولائڻ لاءِ پوڻ لڳو مان هن ليڄ ڪور هردي واري اول
 کي چوڻ ڪري ڏاڍو دڪي ٿي رهيو آهيان منهنجي اندر
 سانف نه آهي ڇاڪاڻ ته هن مولڪي پنهنجي سببڙين کان
 جدا ڪري ۽ انهن کي ماري ۽ مولڪي انهن کان وڇوڙي ۽
 پولي ڪٿي پنهنجي ڪور هردي تي رکي آهي . اسن
 پنهنجي پنهنجي ڇڪ ۾ وڏي آند سان رهندا هئاسين .
 اسان ۾ ڪو سڀ هو موٽي آهي ، ڪو هائيءَ هو موٽي آهي ،
 ڪو ٻرست هو ماڻڪ آهي ، ڪا ڪنهن ڇڪه جي مٿي آهي ،
 هن اسان کي اُٿان وٺي اچي پنهنجي پٿر کان نه ڪٽور هردي
 تي ٽنگي رکيو آهي . اُڪري مان ڏاڍو دڪي آهيان . توکان
 راحيت ڪ وارتا ڄم جي پرست لاءِ پڇان ٿو ، تون انجو جواب
 ڏج . وڪرم راجا چيو ته پلي پلي . تڏهن هار ۾ وٺل وٺڻ جو

سري نارائڻ هري ابدش (۴۱۱)

اپول رائي

ڪائي مري ويئي. مرڻ بعد هڪڙو گهوت چڪيا ۾ جلي مٽو.
پيو هڏجون هڏيون ڪنيون ڪري مڙهي بدائي آئي ويهي
رهيو ۽ ٽيون انجي جيئارڻ لاءِ سنجيوني ٻوٽي جي تلاش
۾ ٻاهر ويو. ڳولا ڪندي هڪ براهمڻ جي گهر ۾ پهتو. هو
پوڄن وٺي رهيو هو. هنڪي چيائين ته تون ويهه ته پوڄن ٺاهي
توڪي ڪارايون ٿا. براهمڻي پوڄن ٺاهڻ لڳي ۽ براهمڻ بازار ۾
ڏڌ وٺڻ ويو. برسات جا ڏينهن هئا ڪاٺيون آڪيون هيون
باه پري نه ٿي سگهي ۽ براهمڻيءَ جو هڪ سال جو ٻالڪ هو
جنهن هنڪي ڏاڍو کپايو ٿي ۽ ڪم ڪرڻ ٿئي ڏٺو. براهمڻ
به ٽڪڙ لائي ڏني ته مونڪي جلدي روئي ڏيو مونڪي به
لڳي آهي. براهمڻيءَ اٽئي شيوا جو خيال رکي پنهنجي ٻالڪ
کي اگنيءَ ۾ ڪڍي وڌو ۽ ٻالڪ سڙي مري ويو. اٽئي براهمڻ کي
اچي ڊپ لڳو ته ڪاڪسيائي تي ڏسجي جو پنهنجي ٻالڪ کي ئي
ساڙي ڇڏيائين سو مونڪي وري ڪئن ڇڏيندي، ٺهندڪري
آئي پڳو. ٻاهر گهر وارو براهمڻ گڏيس جنهن چيس ته تون
ڊڄ نه، پهر يائين ٻالڪ کي جيئاريندس. پوءِ تون پوڄن ڪج.
براهمڻ ٻالڪ کي جيئاريو ته اٽئيءَ چيو مان پوڄن ٿڌهن ڪندس
جڏهن پهر يائين اها وڏ يا مونڪي سيڪاريندين، جڏهن ته مان
پنهنجي استريءَ کي جيئاريندس. اٽئي وڏ يا حاصل ڪري
روئي ڪائي موٽي آئي آيو ۽ هن ڪنيا جي ماءُ، پيءُ ۽ ڀاءُ
کي سڏايو ۽ پنهنجا ڪٺي ڪٺي ۽ مڙهي واري سنت ريت
وڃي هنڪي چيائين ته هڏيون ڪڍ مون سنجيولي ٻوٽي آندي
آهي ان سان مان انڪي جيئاريندس پوءِ پنهنجا جنهنڪي
ڏياري سو ڪڍي. هو هڏيون ڪڍي آيو ۽ مٿي ٻڙهڻ سان ٻئي
جيئرا ٿي پيا. هاڻي ٿيئي جهيڙو ڪرڻ لڳا ته ڪنيا جي
شادي مون سان ٿئي. هي مهاراجا وڪرم راج نيت جي الوار
ڪنيا ڪنهن کي ڏيڻ گهرجي راجا چيو ته ٺاهيءَ ۾ ڪهڙو

هي ننڍا ڪري ڇوڙ لڳو ته مان ڏاڍو ڏکي آهيان، ڇاڪاڻ
 ته مان انهي ٻيهر چلندو توڙي هان ڇٽو ٿيڪ مان اڳي آهيان ۽
 سورج، چنڊ، تارا، پتلي وغيره منهنجي سر تي سر ٻڌ
 ٻس جو ڏينهن جو ڪم ڪريو سو رات جو ڪم ڪري
 ڪري، ۽ جو رات جو ڪم ڪري ٿو سو ڏينهن جو ڪم ڪري
 آڻ وٺي ٿو. مولڪي هن ڪنور حب واري راڻيءَ جي رات
 ڏينهن انهي ٻيهر شوا ڪرڻي پوي ٿي، ڪو آرام ڪرڻو
 آڻ ٿي ٻيهر ڇلائي ٿي هڪ نه ٻيو، هن مولڪي اهڙي
 چاري روپ اڀاڙ وجهي ڇڏي آهي جو منهنجي ٻرامن کي
 نه مون سان ملڻ ٿئي ٿو. منهنجا ٻرامي، پتنگ آهن، جي
 چاريءَ هي ڪري ٻاهري روڪي ٿا پون. ٿون نه منهنجي
 سهڻاري ڏور (گڏ رهندڙ دولهون) آهي مولڪي اوڏاهن
 وڃڻ ۽ ٿي ٿئي، اهڙو مولڪي ٻڌي رکيو آس. هوءِ ننت
 ٿي وڃي، هڪڙو ڪاو خراب ٿئي ۽ عرق ٿي وڃي، اهڙا
 گهڻائي دروڇن حائن ٻنهن نه ڳالهائون. ٿڏهن ڏيک (ڏيکي)
 ڇو نه هي راجا وڪرو! مان توکان ڪاڻي راجپوت ڳالھ
 پڇان ٿو اهو مولڪي جواب ڏي. راجا ڇو نه پڇ. ڏيک
 همن ڳالھ پڇي ۽.

هڪڙي ٻراڻي کي ٿيهر م خواصورت ڪنبا هئي. اها
 ٿڏهن ور لائق ٿي ٿڏهن هڪڙي مانا پيا ۽ پاء وڃي ڪو نه
 هٽاء ڪوئي سندر ور ڳولي. ٿئي ٿاڻ ڪرڻ لڳا. آخر
 مانا هڪڙي چوڪري سان اهو مڱڻو ڪو، پتا وري پئي
 چوڪري سان ۽ پاء وري ٿيهر چوڪري سان. هڪ چوڪري
 جو ٿي چوڪري سان مڱڻو ٿو. ٿوي جي ڄڻ اهي وڃي.
 پاڻي جهڙو ڪرڻ لڳا. هڪ حوي ته مون سان شادي ٿيندي
 ۽ وري سو حوي ته مون سان ٿيندي، ۽ ٿون چوي ته مون
 سان. اهڙيءَ طرح پاڻي وڙهڻ لڳا. ڪنما ٿڌوان هئي هرو

ڏاڍو خوش ٿيو ۽ چوڻ لڳو ته هي نئون راجڪمار وڏو
 سُرپير، ٻڌوان، ديو آپاشڪ آهي هنڪي دوتائن جي به
 مدد آهي ۽ راجڪماري ابول جو به لائق آهي.
 هنڪي ڪڇ پنهنجو پيد به ٻڌائڻ گهرجي. تنهنڪري مهاراجا
 وڪرم کي چيائين ته اڃا راجڪمار! هاڻي باقي هڪ شرط
 وهيل آهي ته رات جي چئن پھرين ۾ چار دفعا يعني پھر پھر
 ۾ هڪ دفعه جيڪڏهن ڪنهن به آپاء سان ابول جي خاص
 سڪيءَ کي ڳالهائيندين ته توکي ابول ملندي، ڇاڪاڻ ته
 ابول کي ته ڳالهائون ئي نه آهي انجي سڪي ڳالهائيندي
 آها به ابول نالي واري آهي پر مان توکي هڪ ٻڪري ٻڌايان
 پنهنجي مٿي يا ديوتا جي سامهون راجنيتڪ وارتا ڇڏي
 ڏج ۽ فيصلو آيا تي ڪڇ ته هو ڪروڙ ۾ اچي يڪدم
 چولدي، اهڙيءَ طرح پرتيڪ (هر هڪ) پھر ۾ ڪڇ ته تون
 ضرور ابول کي مليندين. وزير صاحب ائين چئي راجا وڪرم
 کي پرتيڪي (عيوض) راڻيءَ وٽ وٺي ويو ۽ راجا کي
 چيائ ته هي عيوض سڄي رات نند لٽي ڪري جو هنڪي
 چار پير اڳالهائيندو سو ابول کي پراپت ڪندو. مهاراجا وڪرم
 انيڪ يڪتين ۽ چترائن سان هنڪي ڳالهائڻ چاهيو پر هن نه
 ڳالهائو. تڏهن وزير اشارو ڏنس ته وڃن کي سڏ ۽ راج لپتيءَ
 جي ڳالهه بولڻ ڪر ته پوءِ هو ڳالهائيندي. مهاراجا وڪرم
 وڃڻ کي ياد ڪيو ۽ چيو. مهل ۾ جدا جدا روپ ڌاري
 ويهي وڃو ۽ پاڻ وارتا لاپ ڪريو ته ڳالهائيندي. پوءِ چئن
 وڃڻ مان هڪڙو وڃي ڏيئي به وڃي ويٺو، ٻيو ڇائيءَ تي هار
 ۾، ٽيون پلنگه جي پاڻي ۾ ۽ چوٿون گهري (دلي) ۾ مهاراجا
 وڪرم ڏيئي ۾ جو وڃي ويٺو هو انکان سڏي پڇيو ته هي
 ڏيئا! تون ابول راڻيءَ وٽ سڪي آهين يا دڪي. ڏيئا ابول

وسست وٽ ويو - وسست چمو نه مان اڃان ٿو - اٺن چٽي
هلو ويو - وسوستر هڪ سؤ ورهين ڪالو ڪرم ڪرم ڪرڻي
وسست کي ٻياريائين -

ٻه ماڻ :-

سکر ڪي شيوا ڪاڪڙي سر ويڇي اپ ڪو

[سورت وا: م: ۳ صٽه ۶۴۹]

نڌهن اڌ ڪاري حوڻ لڳو هي سست هي ! مولڪي توهان
هي شوا ڪرڻ جي تمام گهڻي لڳا آهي ، ٻاڪاڻ نه مون
ٻڌو آهي نه سڀ چيز ستن هي هت م آهي ، حتن لڪل آهي :-

ٻن سيدن اعر آهر - دست لهي نه ڇو ڪي ٻه

سکر هت ڪڍجي ورت در ڪڍي ٺاهي ڪو ٻو وي ٻاڪو ملاو ٺاهي

[مالتھه م: ۳ صٽه ۱۲۴]

هاڻي رهيل در سنانف وري چٽي ٿو . جڏهن مهاراجا
وڪرم اندر ويو نه ڇا توڙي نه اول رائيءَ جي لڳا سان
درارين راجڪمار وري صاحب جي تمام ڪمن آڳاٽا ٻالن ڪري
رهيا آهن پر هبلتائين اول رائيءَ کي ڪوئي نه حاصل نه
ڪري سگهيو آهي . مهاراجا وڪرم کي ڏسي ڏسي ٻه
لڳو . وري وٽ ويڇي جڙائين نه مان اول رائيءَ جي پراڻي
لاءِ خواهشمند آهن ، اوهانجي معرفت ئي مٿس ٿيڻ وري
جيس نه اٿي پراڻي لاءِ ڏاڍا ڪمن لهر ٺاهيل آهن جيڪو
آهي پوريءَ طرح ٻالن ڪندو تنهنڪري اول رائي ڏي ويندي
وڙي صاحب ڏاڍو ڪمن پريڪٽائون ورتس پر چئن وڙن
هي مدد سان مهاراجا وڪرم ڪامياب ٿو . وري صاحب

سري نارائڻ هري اُپديش (۴۰۷)

ستگور شيوا

ڪسور ۾ رهڻ لڳو. پوءِ هڪڙي ڀيري گروءَ ويچار ڪيو ته ڏسان نه سهين ته هنجو منهنجي سنهيدان ۽ ڪنهن به ڪيتر وڙير آهي. ڪرنگهن نه ڪو اهي. پر ڪيا واسطي پنهنجي وڏي پٽ کي وٺس ۽ ڪلياڻين. ڇيائينس ته پنهنجي ڪاٺ پيٽ، اٿڻ وهڻ وغيره لاءِ ڪهڙي ٿو شيوا ڪري سو سڀ اسان کي لکي موڪليج. جڏهن گروءَ جو پٽر بلي شاهه وٽ وڃي پهتو تڏهن هن ڏاڍو ستڪار ڪيس ۽ اٿي لمسڪار ڪيائين ۽ پنهنجي آسن تي وهاريائينس ۽ گلي سان لڳايائينس. پنهنجي هٿن سان هنجي وڏيڪ شيوا ڪيائين. ڏرو پٽر واپس اچڻ لڳو ته بلي شاهه وٽ گهڻي سنگت آئي هئي سو مان ۾ اچي گرو پٽر کي ۱۰ چار قدم کڻي ٻاهر ڇڏيا ته آيو. هو پنهنجي پٽا وٽ پهتو ته سمورو حال ڪيائينس، جو ٻڌي عنايت شاهه کي خيال ٿيو ته هو مالي ۽ ڪرنگهن تي ڀرو آهي ڪرو پٽر گروءَ جي برابر آهي. ان جو چرطلمرت سو نه وٺجي باقي ٻيو سڀ طرح گروءَ برابر مڃڻ گهرجي. سو هن ائين نه سمجهيو آهي، ڪرنگهن تي پيو. ائيني ويهي ويهي هنجي سموري طاقت ڇڪي ورتائين. تڏهن بلي شاهه وري اچي شيوا ڪرڻ لڳو. گروءَ شيوا تي پرسن ٿي وري طاقت ڏيس. اهڙيءَ طرح گروءَ جي شيوا ڪرڻ ڏاڍي ڪڏن آهي جئن مهاڀارت ۾ لکيل آهي ته:—

وسوامتر پهر يائين وسشت مني ۽ جا هڪ سو پٽ ماريا هئا

انهي هوندي به وسشت هنجي وڏائي ڪندو رهيو. وسوامتر پنهنجي ڪن سان استتي ٻڌي تڏهن وسوامتر جي وسشت ۾ گهڻي شرڏا ٿي. گروءَ کان به وڌيڪ وسشت کي سمجهڻ لڳو. اها وارڻا ڏسي ديوتائن ابراج کي وسشت جي روپ ۾ وسوامتر ڏي مرڪليو. وسوامتر ڏسي ڏاڍو غشوش ٿيو. ڪامدندوءَ جي ڪير جي ڪير ٿي ناهي پنهنجي سر تي ڪٽي

نري نارائڻ هري ابديش (۴۰۶) ستگور شوا

گرو آهي . پت خلط لڳي ۽ هيءُ گروءَ وٽ پهچي وٺو . گروءَ
هنڪان مڀلي جو سمورو حال پڇيو . هن سڀ سچ ٻڌايو . گروءَ
ڏٺو ته هو شيءِ هٿ ڪري سھاري نه سگھو آهي . تنهن
ڪري هڪي ٻار وٽ سڏيائين ۽ پھنڊي ڳلي سان لڳائي
هندي ساري طائف ڪسي ورتائين . پوءِ ٻلي شاه ڏاڍو پسمان
ٿيو ۽ پڇتاءُ ڪرڻ لڳو .

سھي آيا پي ڪيا مٿن چل پڙا روه

[وڏ هنس م : ۱ صفحہ ۵۵۸]

شيءُ آئي ٻر اوچتو هلي ويئي . هاڻي وري شوا ڪرڻ
اڳو ٻر گروءَ جي ڀر سٺا نه ڏٺائين ، ٽڏهن جٺ آداس ٿس
نه ڪهڙيءَ طرح گروءَ کي ڀر سن ڪري وري شيءِ هٿ
ڪريان . ڪسور م هڪ راڳندڙ ڪچري رهندي هئي ،
عام سال ۾ هڪ دفعو عنايت شاه وٽ اچي ڳائيندي ۽ ساج
ڪندي هئي . عنايت شاه هن کي ڏاڍو ڀر سن ٿيندو هو .
اها شاه کي اها ڳالهه سڏي آئي سو ڪنهن صورت ۾ ان
ڪچريءَ وٽ وڃي پهتو ۽ پڇيئيءَ طرح هنجي شوا ڪرڻ
لڳو جڏهن ڪچريءَ کي اٿتو پتو لڳو ٽڏهن ٻلي شاه کي
ٻار وٽ سڏائي پڇيائين ته ڪهڙي سبب ڪري تون شوا
ڪري ٿو . هن سمورو حال هڪي ٻڌايو ۽ چيو ته گروءَ کي
ڪنهن نه ڀر سن ڪري ڏي . هن چيس ته تون راڳ سڪه - ڳڻي
ڀر ٿو سار هڪي راڳ سڪاريائين - مڀلي جي موقعي تي هڪي
ڪچري ٻڌائي گروءَ وٽ وڃي ويئي . ڏاڍا جڳا جڳا راڳ
ٻڌائي ڀر سن ڪيائين . گروءَ نه سڃاڻي ورتس ۽ چيائينس ته
او آهين ۽ ٽي دفعا اٿس چيائين . پوءِ ڳلي سان لڳايائينس ۽
چيائينس ته هاڻي شيءِ سڀيالي رکيج . گروءَ چيو ته هڪ جهنگ
۾ به شهر (شينهن) رهڻ نه گھرجن ، ٽڏهن ٻلي شاه وڃي

ڪٽنبِي ۽ گر هستيءَ جو شش بڻيو. گهڻن ئي هنڪي منع ڪئي
 تہ تون سيد ٿي ڪري آرائين لندي ذات واري جو ڪئن تو
 چيلو ٿين، پر ٻڌو اُٺ ٻڌو ڪري ڇڏيائين. رات ٽي بهن شيوا
 ڪرڻ لڳو. عنايت شاه جي پٽ ۽ زال ۽ ساري گهر جي به
 شيوا ڪندو هو. هڪڙي ٽي بهن عنايت شاه جي سمجندڙين
 ۾ ڪنهنجي شادي هئي تنهن لاءِ سڄي پرواز ڪي چيائين تہ
 شاديءَ تي وڃو. پيا سڀ اوڏانهن ويا پر بلي شاه چيو تہ مان
 نوهانجي شيوا ۾ رهندس. عنايت شاه پنهنجي پٽ کي چيو
 تہ هيءُ نوهانجي پٺيان لت ڪري ويندو، ڪا سمجهه رکو
 پر پٽر اها ڳالهه نہ سمجهي، چوڻ لڳو تہ ۷۰-۷۲ سالن جو آهي.
 ستر جو مٿ هڻڻ آهي سو اُهيئي ٿو چوي. بلي شاه کي اُتي
 گهر ۾ ڇڏي ويا. بلي شاه ويچار ڪيو تہ شيوا ۾ گهٽتائي نہ
 ٿئي، تنهنڪري هر وقت هو شيوا لاءِ تيار رهندو هو. عنايت
 شاه مٿس ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ چيائينس تہ پيالو جل جو پيار. جل
 پي اڌ اُٺان بچايائين ۽ بلي شاه کي چيائين تہ پي ڇڏ
 ڪڍ ان ۾ وجهي ڇڏيو اٿم. اُن جل پيئڻ سان سڀ طامت
 هندي اندر آئي، رڌيون سڌيون ڦرڻ لڳيس. پوءِ عنايت
 شاه کي خيال ٿيو تہ مون اُهيئي جلدي شيع ڏيئي ڇڏي،
 الا ئي پائر آهي يا ڪپائر، سهارِي سگهندو يا نہ. تنهنڪري
 بلي شاه کي سڏي چيائين تہ اڄ فلاڻي پير جي ياترا ڪري
 اڄ. گهڻا ماڻهو ويا آهن تون بہ ٿي آءُ. مان نہ وڃي نٿو سگهان.
 آڳيا مڃي بلي شاه اوڏانهن ويو. ياترا ڪيائين، پر ڏاڍي پير
 هئي. ماڻهن جو ساهه گهٽجي ٿي ويو، هنجو بہ ساهه منجهڻ
 لڳو تڏهن ويچار ڪيائين تہ ائين ڇو مرجي، ساڻن جا گروءَ
 جي شيع بخشيل اٿم، ڇو نہ اُنڪي ورتايان. سو پٽ تي گهوڙي
 وانگي چڙهي ويٺو ۽ چوڻ لڳو تہ هل گهوڙا اُتي جتي منهنجو

سري نارائڻ ھري ابدئي (۴۰۴) اول رافي

ھي رونيءَ ۾ ڪو خيال نه ڏنائين. ھڪڙي ڏينھن ھن
ڊاڪو ڪالين ڪٿي پئي آيو ته اديءَ ۾ سرور لڙيل ھئڻ
ڪري ڪري ٻيو. ھڪي ايسوس آيو ته ڪروءِ ڏنارن ۾ ھر
آئند ته اڃا ماضي نه ٿيو اتر ته سرور اڳيئي ڏھي ٻيو آھي.
پر وري دل ڏاڍي ڪري ڪالون ڪٿي ڪر اسٽان ٿي آيو.
ڪالون وڪي ٿيئي لھر ٿا سڻ شوا ڪرڻ لڳو. ڏھن ھن
مئي شوا ٿي پر ھن ٿي ڪروءِ سڀا لڳائيءَ ٻيھڻا سڪ شوڪ
سڏايائين ۽ ڊاڪو شوڪ کي نه سڀا ۾ ڳڙائي ھن کان ٻيھائين
ته اڄ لڏيءَ ۾ ڪرڻ وقت ٿو ڪپڙا لٽ ڇما ھئا؟ جي ھي
اٿڻ ھن ڇيا ھئا سي پئي ٻڌايائين. ڪروءِ ساريءَ سڀا جي
وچ ۾ ھڪي ڪنڪ لڳايو ۽ ٻيھڻي گاديءَ تي ھڪي وھاري
ٿاڪ ڏنائين ۽ ساري سڪت کي سدس پٿر تي لڳايائين ۽
ڇوڙ لڳو ته ٿيھڻي شيرا سٽل سٽل. اڄ ٿون سيني ۾ ٻوڙ
ٿيڻ. پوءِ ان ڊاڪو کي ٽن ڏينھن اندر ٻاڻ وٽ وھاري
سڀ ڪري سڪاريائين ۽ ٻيھڻي وڌ سڏ. ٿمان سڀ ھڪي
ارڻ ڪيائين. مطلب ته سڀ طرح ٻاڻ ھڙو اوڳ ٺاھي
ڇڏيائين ۽ ٻاڻ سان اُٻڌ ڪري ڪروءِ ٻيھڻو ڇو لوڇڏيو. ڊاڪو
ھڻي پڪيءَ طرح ڪري ڪرائي ۽ وقت وقت وٺندو
رھو. اڃا ھڳو ھاڻي نه پسي رياس ھن ڀڄڻ والو شير
۾ پرمڻ آھي ۽ ھڪراءِ والي نيريٽا داس ڇا شاھوڪار ھن ڏا
اُن شوڪ آھن.

ٻئي سلامت شيوئيءَ جي ڪٿا ۾ ڪوڙ ۽ لاڏر جي
وچ ۾ ٻالڏون ھي شهر ۾ رھندڙ ٻلي شاھ سبد، عو محمد
صاحب ھي خالڊان جو عو، الڪي ٿور ٻلي ڪرمن جي ڪري
ڪرو شوا جو شوق لڳو. هو ڪروءِ جي تلاش ڪندي اچي
لاهور ۾ لڪتو ۽ عنايت شاھ آرائين پھتي ٻلي وڪڻندڙ

سري تارائڻ هري آپديش (۴۰۳)

آبول رائي

وڻ ڪر چڙها پوڄڻان سڀ ڪوڙا سڙو۔

وڻ ڪر ڀڄڻ جڙ مڏڻان اوڙا پڙڻاڻو

۔ اڌ سنڪت وڻ سنڪ جي سڀ ڪچا ڇاڏو۔

پير مريدان پڙهي جڙ جانڻ دادو۔

[پائي گرداس وار ۲۷]

اهڙي طرح براهمڻ روئي اندر دور وجهي ٿي سال برابر
هنڪي ڪارائيندا رهيا. هو مٿان مٿان آڻو ڪڍي کائيندو هو
۽ جهنگ جي ڦلن ۽ پاڻي تي گذر ڪندو هو ۽ ٻيئي شيوا
ڪندو هو. پنهنجي گروءَ کي براهمڻ چوڏوئي نه ٻڌائيندو
هو. پوءِ وري براهمڻ اٿي ٻر گهڻو لوڻ وجهي ٻيا هنڪي ڏين
۽ سڄو ڏينهن شيوا ڪرائي ٽڪايو ڇڏين، پر هي روئي کي
پاڻي ۽ ٻر پڇائي ۽ جڏهن لوڻ پاڻي ۽ ٻر ڳري وڃي تڏهن پاڻي
هاري روئي کائي وڃي. پوءِ جڏهن براهمڻ ڏٺو ته اڃا به
ٿڌو وڃي تڏهن شينهن جي مڇ جو وار گهرائي روئي ۽ ٻر ملائي
ڏنڊ شروع ڪيائون ته ڀل ته بيمار ٿي پوي ۽ اٿي نه سگهي.
ڊاڪٽر دل ۾ ويچار ڪيو ته جيڪڏهن مان هليو ويندس ته
گرو شيوا چٽي ويندي ۽ منهنجي حاجي ٿيندي، تنهنڪري
آپمان سهڻ ڇڱو آهي، پر شيوا ڇڏڻ نه گهرجي، ڇو ته ڪاريه
جي حاجي ڪرڻ مورڪتا آهي.

انهيءَ ڪري روئيءَ کي ڪٽي ڪپڙي ۾ ڇاڻي وار ڪڍي
پوءِ کائي ڇڏي. گرو سرويگي (جنهنڪي سڀ جي جان هجي)
هو، پر ويچار ڪيائين ته هڪجا جرم جنماترن جا پاپ هنجي
شيوا روپ ٽٽڪيا سان ئي ڏوٻي ويندا، تنهنڪري ڊاڪٽر

سری نارائڻ ھري ابدیش (۴۰۲)

آبول راڻي

الوت رهندڙ براهمڻ لوڪ لوڪي شوا ڪرڻ نه ڏيندا، اُن
نه ڏيندا ڪئين قسمن جون ڪلپشون ڏيندا، پر تون ايڪ رس
شالبت ڪئي ٻارھان ورهيه شوا ڪڇ. ٽڙھن هو چست ڪئي
پڪو ڪري اُن وقت ويو ۽ ڏنڊون ڪٻائين ۽ شوا ڪرڻ
لڳو. شوا ڪري سدائن سيني کي ڀرڻ ڪندو رھو ۽
پنھنجو سھرو ڏن ڪرڻي شوا ۾ بنو رھو. اٺن شوا ڪندي
عڏھن ئي سال ٿڌو يا ٽڙھن عتي ڪرڻي اندر ۾ ڀرڻ ٿيو
پر ناعوان ڪڇ نه نه ٻيو چوي. براهمڻ هن سان دويش ڪرڻ
لڳا. سو ڏينھن هڪي ڪائنات ۾ رٿيائي ڇڏين. هو
ڏينھن جو ڪالون آئي ۽ رات جو شوا ڪري. ڪرو ۽ جي
ڏاڍي مڃا هئي ۽ هڪي مان ڏيندا هئا. رات ۾ رات ۾
وقت ايندا هئا. لڪر رات ڏينھن ٻيو هلندو هو. ڏاڪو ۽ جا
ٻيا سھرا ڪي ويا ٽڙھن ڪرو ۽ جي هڪي چيو ته تون لڪر
مان روئي ڪائندو ڪر، ۽ لاکري براهمڻ کي چائين ته
روز هڪي روئي ڪائندو ڪر. راتو ٻڌي براهمڻ هلي سڙي
واو. هڪي اندر روئي ۾ ڏور وڃي ڏئي ۽ گھڙائي ڳالهائڻ
ڏئي، پر ڏاڪو ڪرو ۽ شوا ۾ ۽ ڀرڻ ۾ ڀرڻ ۾ مڃن رھندو
ڪري. روئي ۽ ڏور وڃن جي ڪا ٻراوه نه ڪري. رات
ڏينھن ڪرو ۽ جي ڏرڻ ڪرڻ ۾ ۽ وڃن ٻڌڻ ۾ لڳو رھي.
بئي ناسي ڪو خيال نه ڪري ۽ جيئن نه ڪنھن جي لکن لکي
وڃي تن همتي نه لکي ويئي.

ڀڻ ڪر ڪو ڌيان هي سڀ ڇو ڇا ۽ -

ڀڻ ڪر سڀ ڪيان هي ڪا ڪا

گر ڪي شيوا ڪرم دن رات -
 سکر سهر من آوي سالت
 سکر ڪي ريل وٽ هاڳي هاوي -
 ٺاڪ ڪر ڪٿي سڄل هاوي .

[سوهي ۾ : ۵ صفحہ ۱۴۴]

سنت روپ وزير چيس ته هتان هليو وڃ، تون منهنجي
 نبرا ڪري نه سگهندين . هتان تو جهڙا گهڻا اچي هليا
 آهن . شيوا روپ ڌرم سڀ کان ڪنن آهي جئن هڪ ڀاڱو
 جو سر دار پنهنجي ساٿين سان اليڪ دفعي راجائن جون چور پو
 ڌري ۽ ڪئين خون ڪري پر پاه ڪند و هو . هڪڙي ڏينهر
 ڪيترا خون ڪري ڪنهن راجا جي چوري ڪري پنهنجي
 ساٿين کي وٺي جهنگ ۾ ڊوڙيو ۽ راجا جي پوليس انهن جي
 پٺيان پئي . ڊاڪو چور ڊوڙندا پئي ويا ته ڊاڪن جي سر دار
 کي دشا جو خيال ٿيو . پنهنجي ساٿين کي چيائين ته اوهين
 مال کڻي هلو آءٌ به اچي اوهان سان ملندس . هي دشا ڪري
 پاڻي جي تلاش ڪرڻ لڳو ته پاڻي نه مليس . آخر هڪڙي
 سنت جي ڪٺيا اُجاڙ ۾ ڏنائين اُتان ڇل ورتائين توري دير
 ٿاين ترسيو ۽ سنت جا وچن ٻڏڻ لڳو . سنت پيانڪ وچن
 گهٽائي ٻڌايا . ڊاڪو جي چٽ ۾ ڏاڍو خوف ٿيو ۽ روئڻ
 لڳو ۽ چوڻ لڳو ته مون گهڻا وڏا پاپ ڪيا آهن ، مان هماليه
 ۾ وڃي پاڻ ڳاريان . سنت چيو ته هماليه ۾ پاڻ ڳارڻ ڪري
 پاڻ جي نور تي لٽي ٿئي ، جيتري ڪ سنت شيوا سان جلدي
 ٿئي ٿي . ڪرو شيوا سان اُن کان به جلدي پاپ جي لور تي
 ٿئي ٿي . هتان هڪ مئل دور پٺت ٿي هڪ وڏو برهم ويٺا
 شانت چٽ سنت آهي انجي وڃي تن من سان شيوا ڪر .

سری نارائڻا ھري ابدیش (۴۰۰) اول ڊاڻي

ان وقت رکي پوءِ اُڏار وڃڻو ٿيندو. جيڪڏهن پنج ورهون
جيڪو نه ٿي سگھن ته اسانکي ياد ڪجي ته پوءِ اسانجي مدد
سان ورهون ٿيڻي اچي وڃي.

ورنهن پنجن مهنن جون آهن ڪلنت، اڪلنت، ورهن
جا پنج پيد هي آهن (۱) پرمات (۲) پرم (۳) وڪلپ (۴)
لندرا (۵) سمرتي.

يوگسچيت اوت پروڌ. ٿدا ه رستو سو روپي آوستان.
[بالڄلي يوگ سوتر]

اوت :- ڇت جي راجس نامس ورهن جي روڪڻ واري
اوستا يوگ آهي. روز اوستا م چڊ آما هي، پنهجي شد
سروپ م استي ٿي ٿي.

اڙيءَ طرح ڇڙ، جو پنج ڇت جون ورهون روپ
هڙڪون هون ٿيڪي يوگ دتارن پرمالما م اربن ڪري
يعني روڪي پرميسر جي ڪرپا سان ست سگهه م ست
روپ وزير وقت بهتو.

ساد پٺاڻي آب هر- هم نم ٿي ناهي دور
[راجا م: ه ص ۹۲۹]

سادو سدگت تڙ ٻئي جڙ آهن هو. ه ڍال.
[گوڙي پاون اڪري م: ه ص ۱۳۰۱]

ست روپ وزير وقت ويو ۽ اٽڪي پرمالما ڪمانن نه
هي پگوا! اينور جي ڪرپا سان توهانجو درس ٿو هائي
منهنجي ڇت جي چاهيا آهي ته شيوا ڪرپا، ڪن گرو صاحب
لکن نا:-

سري لاراڻا هري ابدیش (۳۹۹)

آبول دائي

من دقا من منگتا من سرگر ڪرڻار.

[پراڻي م: ۱ صفحہ ۱۳۳۰]

من مري ڦاٽ مڙجاءُ - ٻين من مونڙي ڪٽسي هر ڀاءُ

اه من مري دارو ٻه ڦٽي ڪرو -

من سجد مري پوڄي ڇن - وه

...

ڪرمڪر اءُ من لڏيا سوار - ڏوٽي وڃي تڃي و ڪار -

[ڏا سري م: ۳ صفحہ ۶۶۵]

ڪٽم ليڇي ڪڍ ٻڌڪا ڀڻي -

هو ور ڪوٽ آر ٿيو ر ڪاڻي - رءاءُ

پانڊو ٻه ڇيس موه مد مستر آڏي پڙهل ماڻا

ڄن غريب ڪو زور نه ٻه ڇي ڪا ڪر ڪر ڪر آيا

...

داس ڪهڙو ڏڙيو ڪڙو اوڀر راج ليٽو ابداسي .

[پٿرو ڪبير صفحہ ۱۱۶۱]

اڏريءَ طرح من ڪي ماري ، ويدن سان ٻر ٻيٽ ڪندي

ويدن کان ڀڄي مڪيو اڳتي وڃڻ لڳو . ويدن چيو ته توکي

اڳتي ايشور يوگي راج ملندو ، اُن سان ٻر ٻيٽ ڪري اڳتي

اوتار ڀڳتي ڪڇ . اڳتي آگيا وٺي اڳتي ڪريا سان اندر وڃڻ

جو ويچار ڪڇ نه توکي بدج مل جهڙو ڪيون يعني روز ٿيون

سري لارائڻ هري آيديس (۳۹۸)

اول رائي

شهو ڪيائين تڏهن ٻڌائڻ لڳس. هن رستي يعني سسار
جي لوليءَ جي رستي ويندين ۽ اچي چار ويد روپ حارس
ملندا. آهي ٻه رائيون توڻي ٽيندا ۽ رويندا. مهاراجا وڪرم
روپ. ممڪن سبب لاءِ ڪري هليو رستي ۾ يعني موڪل
جي مارڻ ۾ چار ويد ملنس. انهن ٻه رائيون ڪليو يعني روچڪ
وڃن ۽ ٻيو رليو يعني ٻيائڪ وڃن ۽ ٻيو يعني سرڳ ۽ ٽي
ڪا وڃن ۽ ٻيو. تڏهن ممڪن انهن کي چيو ته مولڪي ٻه رهي
روپ اول رائي ۽ چو رندي ٻڌايو.

انهن چيو ته انترمه تي ڌار ٿا جي رستي اندر وڃ ته من
روپي پوئي توکي ملندو جهڙي ڏسي تون موهڪ تي
پولدين ۽ اندر چلو ويندين، ڇاڪاڻ ته من ڏاڍو ٻڙال آهي.
سڀني کي انڪ ٻڙ ڪارن سان موهڪ ڪري ٿو ۽ ٻيا نه ٻڙي
ٿيا، ٻڙ ڪس ڪس، شدڪر، وڌاڻا آڻ رشي مئي سڀني
کي لڳي ٿو وڃي. ان پهرئين اڌ ڏو چنڊرما کي نه لڳي
جڏو آهي، تڏهڪري سڀني من سان وڙجي ۽ من کي
ماري انو ٿيل يعني سمنه، ٻڙ ٻڙ اسان معان يعني ويدانت
وڃن تي ٻڙ ٻڙ ڪڇ نه پوءِ اسن توکي ٿاڙي وڃن ٻڌائيندا سون.
انهيءَ طرح ممڪن ڌار ٿا جي رستي اندر وڃو ۽ من جو ٻڙ پايو
ڏنائين ۽ ايباس ۽ وڙاڳ سان من کي ٻڪڙ ٻائين. ۽ سسار
جي پاسي کان ماري يعني هٿائي ويدانت جي پاسي آهر
ٻڙ ٻڙ ڪرايو.

پرهائڻ: من ماما من ڏايا - من هڪي آڪاس

من جو ٻي پو ٻيڻا من مودڪ ڪوڙ

ٺمڪار ۽ شيوا ڪرڻ سان ٻرسن ڪري اندر وڃي سگهندا
 سو نوحانڪان تمام ڪنن شيوا ڪرائيندو ۽ جيڪي چوندو
 سو نوحانڪي مڃڻو ٻوندو. جيڪڏهن ڪو ڪم نه ٿي سگهي
 ته اسانڪي ياد ڪجو. وزير جي ٻرستنا کانسواءِ اندر وڃي نه
 سگهندا. تن من ڌن سان شيوا ڪجو ۽ سڀ آڳيا پالن ڪجو
 ڇاڪاڻ ته اُڀول راڻي جو بتا راجا ورڪت ٿي اڳڪالت ۾
 ويٺو آهي ۽ اُڀول راڻي جي شاديءَ جو سڀ ٻار وزير جي
 سر تي رکي ويو آهي. وزير ٿي اچي شاديءَ جا ٿيهر پيا
 آهن تڏهڪري انڪي ٻرسن ڪرڻو. اهڙيءَ طرح ٻين راجا
 کي سمجهائي وزير وٽ اندر موڪليو. حال اڃا تائين درشتانت
 آهي. اڳتي دارشتانت لکجي ٿو:-

ٺوڙي طرح ممڪشور وٽ مهاراجا بڪرم ڪام، ڪروڙ
 وغيره هرن کي مارڻ لاءِ شڪار ڪيل وٺو. ٻن ۾ ٻهر وڃي
 ٻراهمڻ، جو سر ٻر جي ڪريا روپ کانين جو ٻار ڪٽڻ ۾ اُسمرت
 هئو، ممڪشو کي چوڻ لڳو ته منهنجي هيءَ ڪريا سڌ ڪري
 وڃو. ممڪشو کي اچي پاڻ جي خبر نه هئڻ ڪري ڪل آئي
 ته ٻهر وڃي منهنجي ڪريا ڪرڻ ۾ ٿي اُسمرت آهي سو
 ٻين جو اڳڪاري ڪهڙيءَ طرح ڪري سگهندو. تڏهن ٻهر
 وڃي ممڪشوءَ کي چيو ته تون به ٻر شارٽ جو ايمان نه ڪر.
 توکي ٻر شارٽي ۽ ٻلوان تڏهن سمجهو جڏهن من ٻاڻي ۽ کان
 ٻريءَ جو ٻر ٻهر ٻر ماتا روپ اُڀول راڻي آهي انڪي ٻر اڀت
 ڪري ايندين. اهي وڃن ٻڌي ممڪشو چيو ته ڇڏو، مان
 ٻر ٻهر ڪي ٻر اڀت ڪري پوءِ ايندس، پر مون کي ٻتو
 ڪونهي توهين ٻتو ڏيو. هن چيو ته ڪڇ شيوا ڪر نه پوءِ

راجا کي سرن جا وڃن ياد آيا سو چيائين ته مهاراج ! مونکي
 ڏندوت ڪرڻ لڳي آهي. مونکي ڪري ڏيکاربو. حڏهن
 راجا کي ڏندوت ڪرڻ ڏيکاريائين ته راجا يڪدم هنڪي
 ٻڪڙي کڻي نل ۾ وڌو. حڏهن نل ۾ سڙي ويو تڏهن راجا
 نل کڻي وڃي سرن جي مٿان وڌو ته ديوتا نٿي وٺي
 چيائون ته مهاراج ! هاڻي اسين توهانجا چار پير آڻيون. سڀني
 توهانکي ضرور پوي آئي اسانکي ياد ڪيو ته اسين اڃي
 حاصر ٿينداسون ۽ ابول رائيءَ سان توهانکي ضرور شادي
 ڪرائينداسون. هاڻي اسين وڃون ٿا ۽ توهانکي هزارن ڪوڏن
 بعد ابول رائيءَ جو چٽڪوڙ (حڪن ڪندن وارو) ڦهلو ڏسڻ
 ۾ ايندو. اتي هڪڙو شالڪ صحت سچو پوکي ويو هرلڏو،
 انکي ڏندوت ڪري پوءِ سوا ڪيو. هو توهانکي ڀوندو
 ۽ هي بدع مثل ڇيڙڪيون کڻي آئي مونکي ڏي پاءِ پلي
 اندر وڃ لو هن ڪٺرو ٻڙور لڳائيندا ته هڪ ڇيڙڪي به
 نه ڪڍي سگهندي. ان مهل اسانکي ياد ڪيو ته اسين اڇي
 آهي ڇيڙڪيون کڻي پوئتي ڪي ڏينداسون پوءِ لوڻين اندر
 هليا وڃڻ. مهاراجا وڪرو هن کان آڏا وائي اچي هليو
 ته هنڪي هڪڙو ڦهلو ڏسڻ ۾ آيو. راجا اندر ويسو ۽ پوئتي
 ڪي ڏٺائين ۽ انکي پير سان نمڪار ڪيائين. شوا ڪري
 هنڪي پيرن ڪيائين. پوئتي پيرن تي چيو ڇا گهر هجي.
 راجا چيو ته مان اندر وڃڻ چاهيان ٿو. پوئتي هنڪي بدع مثل
 ڇيڙڪيون ڏيکاري ڇيو ته اهي کڻي مونوت رکي پوءِ اندر
 وڃي سگهو ٿا. راجا ڪوٺو ڏور لڳايو پر جڏهن مٿي کڻي ته
 سگهو تڏهن سرن کي ياد ڪيائين ۽ اڀرندي مدد سان
 ڇيڙڪيون مٿي کڻي اندر وڃڻ لڳو. وڃڻ وقت پوئتي
 ورن چيو ته اندر ويندين ته توهانکي وڙير گڏو هنهنڪي

سري نارائڻ هري اُپديش (۳۹۵) اڀول راڻي

جو ڪڙاهاڻو ٺهائيندو ۽ توهان کي چوندو ته انجون چارڻ ڪر مان
ڏيو ۽ پوءِ مون کي ڏنڊوت ڪريو ته پوءِ مان توهان کي
شش بڻائيندس. پر توهين ڏنڊوت نه ڪجو. هو بوڳي نه آهي
پر ڏنڊوت نه آهي. اسين توهان کي سمجهايون ته نه جيڪڏهن
هن کي ڏنڊوت ڪندا ته هو توهان کي ڪڙهائي ۾ کڻي وٺو
ڪندو ۽ توهانجو سر اسان وٽ هليو ايندو ۽ ڌريجي هو
کائيندو. تنهن ڪري جيڪڏهن توهان کي ڏنڊوت ڪرڻ لاءِ
چري نه چئجيوس مون کي ڏنڊوت ڪرڻ جي سڌ نه آهي
نه ڪن ڪي آهي توهين ڪري ڏيکاريو. جڏهن ڏنڊوت
ڪرڻ ڏيکاري ته توهين هن کي پڪڙي کڻي ڪڙهائي ۾
وٺو ڪجو. جڏهن سڙي وڃي تڏهن انجو ليل کڻي اچي
اسان جي مٿان وجهجو ته پوءِ اسين ديوتا بڻجي وينداسون
۽ هر طرح سان توهانجي مدد ڪنداسون. راجا هنجي ڳالهه
ٻڌي چيو ته مان ائين ئي ڪندس راجا هن کي لمسڪار
ڪري اڳتي هليو ته رستي ۾ هن کي هڪ وڏو سندر باغ
ڏسڻ ۾ آيو جنهن ۾ گهڻا ڦل ڦول لڳل هئا ۽ پکين لائون پئي
ڪيون. راجا کان رهيو ته ٿيو ۽ بن جو سڙ ڪندو اندر گهري
ويو ته اتي جوڳي راج ويٺل ڏٺائين، جنهن کي ديوتا ۽ اُڀيرائون
پوڄي رهيا هئا ۽ آتما، مهما وغيره جي مڪيه اُت سڌيون
آهن سي اڳيان هٿ ٻڌي بيٺيون هيون. جوڳي جو اهڙو
پر لاپ ڏسي راجا جو خيال ٿيو ته مان هتي ئي رهان. تنهن
ڪري گهڻي شرڏا سان جوڳي راج کي چيائين ته مون کي
پنهنجو شش ڪريو ته مان هتي رهي توهانجي شيوا ڪريان.
بوڳي راج باهران نه نه چيو لڳو. پوءِ نيٺ چيائين، ڇڏو.
پوءِ تيل جو ڪڙهاڻو ڇاڙهي چيائين ته اُنجي ۾ ڪرما ڪري
مون کي ڏنڊوت ڪريو ته پوءِ مان توهان کي پنهنجو چيلو ڪندس

جو ڪڙاڻو نپائيندو ۽ توهان کي چوندو ته انجون چار رڳو ڪر ماڻو
 ٿو ۽ پوءِ مون کي ٿو بدوت ڪريو ته پوءِ مان توهان کي
 شش بڻائيندس. پر توهين ٿو بدوت نه ڪجو. هر يوگي نه آهي
 پر ٿو رت نه آهي. اسين توهان کي سمجهايون ته نه جيڪڏهن
 هن کي ٿو بدوت ڪندا ته هو توهان کي ڪڙ هائي ۾ کڻي وڃي
 ڪندو ۽ توهان جو سر اسان وٽ هليو ايندو ۽ ٿر پڇي هو
 کائيندو. تنهن ڪري جيڪڏهن توهان کي ٿو بدوت ڪرڻ لاءِ
 چري نه ڇڏيو ته مون کي ٿو بدوت ڪرڻ جي سڌ نه آهي
 نه ڪئن ڪبي آهي توهين ڪري ٿو يڪار يو. جڏهن ٿو بدوت
 ڪرڻ ٿو يڪاري ته توهين هن کي پڪڙي کڻي ڪڙ هائي ۾
 ۾ وڃو ڪجو. جڏهن سڙي وڃي ٿو هن اُنجو نيل کڻي اچي
 اسان جي مٿان وڃي ٿو پوءِ اسين ديوتا بڻجي وينداسون
 ۽ هر طرح سان توهان جي مدد ڪنداسون. راجا هنن جي ڳالهه
 ٻڌي چيو ته مان ائين ئي ڪندس راجا هنن کي نه ڪار
 ڪري اڳتي هليو ته رستي ۾ هن کي هڪ وڏو سندر باغ
 ڏسڻ ۾ آيو جنهن ۾ گهڻا ڦل ڦول لڳل هئا ۽ پکين لائون پئي
 ڪيون. راجا کان پڇيو ته ٿيو ۽ ٻن جو سڙ ڪندو اندر گهري
 ويو ته اتي چوڳي راج ويٺل ڏٺائين، جنهن کي ديوتا ۽ اُڀيرائون
 پوڄي رهيا هئا ۽ آتما، موما وغيره جي مکيه اُت سڌيون
 آهن سي اڳيان هٿ ٻڌي پڻيون هيون. جو پڇي ڪيو اهڙو
 پرتاب ڏسي راجا جو خيال ٿيو ته مان هتي ئي رهان. تنهن
 ڪري گهڻي شردا. سان پوڳي راج کي چيائين ته مون کي
 پنهنجو شش ڪريو ته مان هتي رهي توهان جي شيوا ڪريان.
 يوگي راج ٻاهران نه نه چوڻ لڳو. پوءِ نيٺ چيائين، ڇڏو.
 پوءِ تيل جو ڪڙ هائو ڇاڙهي چيائين ته اُن جي پر ڪرما ڪري
 مون کي ٿو بدوت ڪريو ته پوءِ مان توهان کي پنهنجو چيلو ڪندس

ڇر ڪم چڱيءَ طرح سڀالندو. ائين چئي ڪڇ ڇراڻاڪا ڪٽي
سيءَ کي نرسن ڪري گهڙي ٿي چڙهي هليو ويو. ڪيترن
دهين ڪالڙوءَ هڪي رستي ۾ چار سر ڏسڻ ۾ آيا جن ٻيهر پائڻ
ٺاهيو پوءِ رنو، راجا وڪرم انهن وت وڃي ڪٽڻ ۽ روئڻ جو
سبب پڇيو. هنن چيو ته توهانجي پيڻ جو ڪاڙو ٻريو جن
(۱۰۱) آهي.

حڏن راجا گهڻو شڪ ڪيو تڏهن چيائون ته اسين ڪلون
ان ڪري ٿا جو توهين ۱۰۱ ۾ ڇر اسانوت ايندا ۽ چئن مان
ٻن ڄڻا ٿيندا آهن. روئڻ هڪري ٿا جو توهين ٻراڻڪاري
ٿي رهيا آهن. توهانجي مڙ ڪان پوءِ ڏسڻ لڳي ويٺو
انٺاڇا ڦهلجي ويٺو. توهين اٻول راڻيءَ وت نه وڃو، نه
توهانجي اسان جهڙي حالت ٿيندي. راجا چيو ته مان پڙ
ڪري هڪو آهيان ته انول راڻيءَ سان شادي ڪري ٿي
پاڻڪي سوراير سڏائيندس.

مدينتا وڃن اٿل رهندا. ملوتي هڪڙهن اوهانڪي
ڏيا آئي آهي ته اوهين مونکي مدد ڪرايو، رستي ۾ وڳڻ
دور ڪرڻ جي ڀڃڪٽي ٿيڻي. هڪي ڏيا آئي ۽ راجا
ڪان ٻيهرجي چونڪاري جو انجام وٺي چيائون ته هڪڙهن
توهين هي رستو وٺي ٿورو پري ويندا ته توهانڪي هڪ
سدر آسڻ ڏسڻ ۾ ايندو. اهو ٿلڙو جي ٿلڙن ٻن جهڙو
آهي. حڏن توهين آسڻ جي ٿلڙ ويندا ته توهانجو چمتو
ڪندو ته مان ساري عمر هتي گذاريان. ان آسڻ جي ٿلڙ
هڪ ڇوڪري رهي ٿو جو ٻنهي شين کانسواءِ ٻئي ڪنهن کي
رحم ٿو ڏئي توهانجي نه مرضي ٿيندي ته مان به هنجو شين
ٿين. توهين هڪي شين ٻن جي ٻار ٿي ڪندا ته ٻو ٻار
نه نه ڪندو ۽ توهين هن تي موهيت ٿي ٻولدا. ڇوڪري ٻل

آچار سان يعني شپ ڪرم ڪرڻ سان ئي منهن ڪري ٿو، ۽ آچار سان ئي پٿر آڌڪي پراڻي سان ئي سڪه ملي ٿو.

آچار سان موڪش پراپت ٿئي ٿو. آچار سان سڀ ڪجهه پراپت ٿئي ٿو. جو پورش آچار کان پرشت آهي يعني دراجاري آهي انکان ڌرم نه منهن موري ٿو وڃي. دراجاري پورش سنسار ۾ نندت ليکيو وڃي ٿو ۽ ڏکي رهي ٿو ۽ سندس عمر گهٽ ٿئي ٿي. ندهنڪري لت لڙمتڪه روپ سداچار ڪڏهن به نياڳو نه گهرجي ۽ سداچار سان چٽ شد ڪري ۽ ايشور پڳتيءَ سان چٽ ايڪاڱر ڪري چئن ساڌن وارو ٿي ڪيان جي حاصل ڪرڻ لاءِ ڪرو ۽ ڇي شرط ۾ اچڻ گهرجي. چار ساڌن هي آهن :- (۱) وويڪ - آتما ۽ اُن آتما جو نه آتما ابناسي آهي، اچل آهي، پري پورن آهي، هڪ آهي ۽ اناما يعني ديهه، من، اندريون اسولت آهن، ڇنڇل آهن ۽ پورن آهن انيڪ روپن کي ڌارڻا ڪن ٿا. اهڙيءَ طرح هروقت ويچار ڪرڻ جو ڳالو وويڪ آهي. (۲) وراڱي، روپ ساڌن آهي سو اُن پور ڪارن جو آهي، مند، ليبر، ٽيپر ٿر. ڏهن ٽڏهن ڇٽجي نه ڌڪار آهي سنسار کي، اهڙي ٻڌي ٿي نه انکي مند وٽاڳ ڇٽجي. اُپر گهر جو نياڳ نه ڪجي، ٽو نه بطجي. ٻيو ليبر وٽاڳ. هن لوڪ جا پوڳ استري، ڌن وغيره مولڪي نه هجي، اهڙي ڀڪي لڳا جو ڳالو وٽاڳ آهي. اُپر ساڌو بطي سگهجي ٿو يعني سنڀاس سگهي ٿو، جو پور ڪارن جو آهي. (۱) ڪٽڙڪ (۲) ڪ. جي سر بر ٻڌو هجي يا بيمار هجي نه پندهجي يا ٻئي ڪنهن استان ۾ ڪٽيا بڻائي رهي، ان کي

آچار سان يعني شپ ڪرم ڪرڻ سان ئي منش عزت
آبرو حاصل ڪري ٿو ۽ آچار سان ئي پتر آڌڪ کي پراپت
ڪري ٿو ۽ آچار سان ئي سرڳهه کي پراپت ڪري ٿو ۽ آچار
سان ئي سڪه ملي ٿو.

آچار سان موڪش پراپت ٿئي ٿو. آچار سان سڀ ڪجهه
پراپت ٿئي ٿو. جو پرش آچار کان پرست آهي يعني دراجاري
آهي انکان ڌرم به منهن موري ٿو وڃي. دراجاري پرش
سنسار ۾ نندت ليکيو وڃي ٿو ۽ ڏکي رهي ٿو ۽ سندس عمر
گهٽ ٿئي ٿي. تنهنڪري لت لڙڻ لاءِ سداچار ڪڏهن
به تياڳڻ نه گهرجي ۽ سداچار سان چت شد ڪري ۽ ايشور
پڳتيءَ سان پت اڻڪاڙ ڪري چئن ساڌن وارو ٿي گيان
جي حاصل ڪرڻ لاءِ گروهه جي شرط ۾ اچڻ گهرجي. چار
ساڌن هي آهن:- (۱) وويڪ- آتما ۽ اُن آتما جو نه آتما
ابناسي آهي، اچل آهي، پري پورن آهي، هڪ آهي ۽
انا آتما يعني دهر، من، اندريون ناسونت آهن، ڇنڇل آهن ۽
پرچن آهن انيڪ روپن کي ڌارڻ ڪن ٿا. اهڙيءَ طرح
هر وقت ويچار ڪرڻ جو نالو وويڪ آهي. (۲) وئراڳهه روپ
ساڌن آهي سو ٽن پرڪارن جو آهي، مند، نير، نيرنر.
جڏهن استري، پتر، ڌن يا ڪوئي پيارو سڀنڌي مري
وڃي تڏهن ڇڻجي نه ڌڪار آهي سنسار کي، اهڙي ٻڌي
ٿئي نه انکي مند وئراڳهه ڇڻجي. اُپر گهر جو تياڳهه نه ڪجي،
ساڌو نه بڻجي. ٻيو نير وئراڳهه- هن لوڪ جا پوڳهه استري
تر، ڌن وغيره مونکي نه هجي، اهڙي ڀڪي راجا جو نالو
نير وئراڳهه آهي. اُپر ساڌو بڻي سگهجي ٿو يعني سنڀاس
ٿي سگهي ٿو، جو ٻن پرڪارن جو آهي. (۱) ڪڻڪ (۲)
هؤدڪ. جي سرپر ٻڌو هجي يا بيمار هجي نه بنههجي

سري نارائڻ ڌري آبهڻس (۳۸۸)
 گمان ڪيئي
 ڪي سڏايو ۽ موغنيءَ جا وڃن ٻڌايا ٿڏهن استريءَ جو آ-
 نوغهن پنهنجو ڌرم ڀنگ نه ڪريو، پنهنجي پٽ جو سر
 ڏيئي پنهنجو وڃس ڀورو ڪريو ۽ پٽر به ساڳيءَ طرح
 حو، راجا موغنيءَ کي سڏائي پنهنجو پٽر پٽ ڪيو،
 جو ڪ هڪڙوئي مڪبلڌو پٽ هو. موغنيءَ جيئو نه هڪي
 شين ڪرائي ديوڀءَ جي مندر ۾ وٺي وڃو. اُتي ماما پتا
 پنهنجي هٿن سان هنجو سر وٺي ۽ پٽر سوڌو هنجي اکين
 مان جل نه اچي ٿڏهن مان ولد بس. راجا ڌرم جي رکبا
 واسطي ائين ئي ڪيو. جڏهن پنهنجي هٿن سان پٽ جو سر
 وٺي رهيو ٿڏهن برهما آدي سڀ ديوتا اُتي اچي گڏ ٿيا
 ۽ راجا کي ڏسواد ڏيڻ لڳا ۽ سمجهي پٽ کي جيئاري ۽ راج
 ڏيئي راجا کي راتين سوڌو برهم لوڪ ۾ وٺي ويا. جن راجا
 رڪمالگد پنهنجي لت ڪرم ۾ پڪو رهيو ۽ هرڌ شوڪ نه
 ڪيائين تن لت ڪرم ۾ پڪو رهڻ ڳوڙهي ۽ ڪترا، وگهن
 بون نه ڇڏي ڏيڻ نه ڳوڙهي. جن راجا پنهنجي ڌرم جي
 رکبا ڪري پنهنجي ڀر جا لوڪن کي تر پوريءَ ۾ وڃڻ نه ڏنو
 تن، پٽ جون ٿا نه سري ڪرو امرداس جي پنهنجي ڇيڙي
 هولي ڪنهنجي نه پٽ کي ماما پتا جي هولي ۾ ڏي
 ڏنو. اهو منهن تي بل جو هو لوڪن جي آڌار ۽ نارڻ واسطي
 چڱيءَ ۾ زريعت ٿيا. هن ڪٿا جو پاڻ هي آهي نه سڀني پُرسن
 کي ڳوڙهي نه ڌرم ۾ پڪو رهي پنهنجي ديس ۾ ڪل جي
 رکبا ڪن.

هي نڌي شش جي پُرسن جو ڀورو ڀورو اتر ملڻ تي هو
 مهاڻا جي ڄڻن تي ڪري ٻيو ۽ لرسند به ٿيو. مهاڻا جوڻ
 لڳو نه اتيءَ لت لڳتڪ روت سداچار ڪرم سان ئي سڀ
 ڦل پراپت ٿين ٿا، هن ملوڪ ڏک سمور تيءَ ۾ چل آهي.
 حيدر اوت هي آهي :-

۱ ڪمانگد جي باغ ۾ آئي . راجا به اُتي گهمڻ آيو هو .
 هنجي سندر صورت ڏسي هڪان پڇيو ته تون ڪير
 ڪٿان آئي آهين ؟ ڇو آئي آهين ؟ هن چيو ته مان برهم
 پٽري آهيان ، برهم لوڪ کان آئي آهيان . توهانجو نالو ڇو
 ٻڌو هوم ، تنهنڪري توهانجو درس ڪرڻ آئي آهيان .
 توهان سان شادي ڪرڻ جو ويچار ڪري آئي آهيان .
 پنهنجي استريءَ ۽ پٽ کي سڏايو انهن سان صلاح ڪيائين .
 انهن چيو ته ڀلي هن سان شادي ڪريو ، اسين به هنجي
 ڪنداسون . استريءَ چيو ته مان هڪي بهاج سمجهي ويو
 نه رکنديس . پوءِ راجا هن سان شادي ڪئي . اڇرا چيو
 ته جڏهن به مان سمو پائي ڪا پرار ٿنا ڪنديس ته اها توهانڪي
 منهنجي مرضيءَ موجب قبول ڪرڻي پوندي . راجا وڃڻ
 ڏٺو ته مان تنهنجي اڇا پوري ڪندس . گهڻن ڏينهن بعد
 اڪادشيءَ جو ڏينهن آيو . ان ڏينهن راجا پاڻ ۽ برهم کي به
 برهم چرچ رکائيندو هو . ان ڏينهن 'موهني' راجا وٽ
 ڪاماتر ٿي آئي ۽ چوڻ لڳي ته اڄ برهم چرچ نه رکو ، منهنجي
 اڇا پوري ڪريو . راجا اها ڳالهه نه مڃي ۽ چيائين ته مان
 پنهنجو ڌرم ڪڏهن به ڀنگ نه ڪندس . انهيءَ ڌرم جي ڀل
 ڪري منهنجي راج ۾ ڪوبه ماڻهو پير پوريءَ ۾ نٿو وڃي
 جيڪڏهن ڌرم ڀنگ ڪندس ته لوڪن جي درگتيءَ جو مان
 ئي ڪارڻ ٿيندس . موهنيءَ جي گهڻي پرار ٿنا ڪرڻ سان
 به جڏهن راجا نه مڃيو تڏهن موهني ڪروڙ ڪري کيس چيو
 ته تون پنهنجي پرتگيا پالڻ ڇو نٿو ڪرين ؟ راجا چيس ته ان
 جي عيوض پير جيڪي چوڻ سو مان ڪرڻ لاءِ تيار آهيان .
 هنيءَ چيس ته پنهنجي پٽ جو سر دان ڪري ڏيو ته مان
 ويءَ کي ٻليدان ڪنديس . راجا پنهنجي استريءَ ۽ پٽ

هي راجا جنڪا [جيسائين جون روشن ڏسي نه پلائي بندين
 بستائين لڏوڻي ڇڏي ڇڏي پر آيديش اثر نه ڪندو ڇو ته
 مهاديو وڌو ۽ روهما کڻي لوڪي آيديش ڪن. نه ٻڌو ڪري
 نه لڏو ڪر ڪري ٻهر پائين ڇڏي ڪي شڏ ڪرڻ گهرجي
 لڏهن ئي گيان ٿيندو.

پاپ ڪرم جي ڪڏهه ننڍن سان پرشن جي ڇڏي پر گيان ٻڌا
 ٿي ٿو ۽ نه لڏو ڪر ڪري ڪرڻ پر وڏو لاپ نه آهي
 ڇڏي نه ٿو ڪرو پوهان :-

رڪمانڪڊ ڪرڻوت رام جنم ٻئي

[سڙي مر: ۳ ص ۱۳۹۴]

ڪٿا رڪمانڪڊ جي - رڻو ٻوڙا ٻوڙا ٻوڙا راجا هو.
 هنڪي رڪمانڪڊ نالي پٽ هو، جنم ڇڏي استريءَ جو نالو
 سند ٻولي هو ۽ پٽ جو نالو رڪمانڪڊ هو. استريءَ پٽ ٻئي
 آڱاڪاري هئا. راجا رڪمانڪڊ ڏاڍو ڏرمالو هو. اڪادشي
 جو ورثو پاڻ نه رکندو هو ۽ ساريءَ رعيت کان پڻ رڪالبدو
 هو ۽ هنجي راج پر سڀ ماڻهو ڏرمالو هئا. ڏرم جي ٻل
 ڪري ڪو نه مري پر راج جي پوريءَ پر نه ويندو هو. پر راج
 کي ڏاڍو ڏک ٿيو. روهما جي وٽ وڃي پرار ٿيا ڪمانڊ
 اڏيا جي راج مان ڪو نه ماڻهو مري ميهڙي پوريءَ پر ٿيو
 آهي. ميهڙي پوري پر ٿي پئي آهي. ٽوڙن ڪوئي
 اڇرو اڇرو ڪرڻو جو ڏرمالو راجا جو ڏرم ٿي وڃي. روهما
 سڀني ڏوٽائن سان ملي صلاح ڪئي ۽ مصلو ڪري هڪڙي
 ٿمار جو صورت موڙي نالي استري ٻڌا ڪئي ۽ ان کي
 سمجهائي موڪليو. رڪمانڪڊ راجا جو اڪادشي ورثو وڃي
 ٻيڳ ڪري اچ. موڙي اڇرو آهي ۽ ٻاڙو مڇو ٿي چاهي، پر
 سڀني ڏوٽائن کڏجي هنڪي مڇائي اڏيا پر موڪليو. هو

تو رت رهڻ چاهيائڻي، پر مان سرڳ جي گلن ملڻ تي هلي
 ويندس، مونسان گهڻو پريم نه ڪجو، مان منيءَ جي سراپ
 ڪري توهان وٽ رهان ٿي. اهڙا اٺيڪوچن چڙهي سمجهايا ئينس
 به، پر راجا آڄ جو چٽ سرڳ جي ايسرا کي ڏسي اهڙو
 صوشت ٿي پيو جو پنهنجو سڌو راج ٻالن وغيره جو ڇڏي
 ڏنائين. سڄو ڏينهن اندومتيءَ سان گڏ رهڻ لڳو. ٿورن
 سالن گذرڻ بعد هڪڙي ڏينهن سرجو ٺديءَ جي ڪناري
 تي راجا اندومتيءَ سان گڏ گهميو پئي ته نارڊ جهنڄي اندر
 سرڳ ۾ پوڄا ڪئي هئي ۽ سرڳ جي مالها پيئي هيٺس،
 آڪاس مارڳ کان ايڏو يا ۾ آيو پئي ته هر ڪيرن ۾ مڱن ٿيل
 نارڊ جي ڳچي واري مالها آڪاس ۾ ٿئي پيئي ۽ برسات
 جي بولدن وانگر هيٺ اندومتي ۽ راجا آڄ جي سربر مٿان
 اچي پيئي. اندومتي سرڳ جي گلن کي سڃاڻي راجا آڄ کي
 چيو ته مان هاڻي وڃان ٿي ڇاڪاڻ ته مون کي سرڳ جا گل
 ملي ويا آهن. راجا پريم ڪري گهڻوئي سمجهايس پر اندومتي
 نه روڪجي سگهي ۽ اڌامي سرڳ ڏانهن هلي ويئي. هنجي
 وڃڻ ڪري راجا کي ڏاڍو درد ٿيو، روئڻ لڳو ۽ زمين
 تي مورچا ٿي ڪري پيو. گهڻا ماڻهو اچي ڪنا ٿيا ۽ راجا
 کي سمجهايا ٿون، پر ڪا سمجهه نه رهيست. پوءِ وسشت منيءَ
 چيس ته يگ، ڪرائي مان توکي ڇهن مهينن اندر اندومتي
 وٺي ڏيندس، تون ڏيرج ڪر. پر راجا کي ڏيرج نه ٿيو،
 روئندو رهيو. راج ڇڏي بکيا پنڻ لڳو آخر سرير نياڳيائين.
 پر مان به اچي سهرو وي پيڪيا ڪاه.

[راهڪلي وار صفحہ ۹۵۳]

ملن چٽ ۾ ايديش لٽو لڳي، کڻي ٿيئي ديو ايديش ڪن،
 جهڙيءَ طرح راجا جڏڪ کي اشتهاوڪر منيءَ چيو—

ارڻ :- جيڪڏهن هڪ پرهمرو پتا گهر ڀريو جن کائي و
ٿو سارو چڱيت ترپت ٿي وڃي ٿو.

اهڙي طرح اٺن جو پوڄن ڪري مانا پتا جو پوڄن ڪري
گائتريءَ جو اُپديش ڪرڻ وارو، ۽ ويد جي پڙهائڻ و
پروھت برهما جي مورني آهي. پتا پر جا پتيءَ جي مور
آهي. مانا پرتويءَ جي مورني آهي ۽ پياءَ پنھنجي مور
ڪٿن ڪيل آهي. مانا جي پوڄن سان ساري پرتويءَ
پوڄن، پتا جي پوڄن سان اندر آڌڪ ۳۳ ڪروڙ ديوتائن
پوڄن ۽ گروءَ جي پوڄن سان برهما، وشو، سڌا شق جو پو
ٿي وڃي ٿو. چاڪاڻ تہ پتر جي اُٿين ۽ پالڻا ڪرڻ ۾ جو
پتا کي ڪشت ٿئي ٿو اُن دڪ کي مانا پتا ئي ڄاڻن ٿا
جيتوڻيڪ پتر سوين ورهين تائين شيوا ڪري مانا پتا ڪر
پر اُپڪارن جو بار لاهڻ چاهي تہ به هو لاهي نہ سگھند
تڏھن ڪري پتر کي پنھنجي مانا پتا جي شيوا ڪرڻ ٿي پو
آهي. چاڪاڻ تہ ملھ، وٺي وڌيا پڙهائڻ واري آچار به ڪ
نرمولھ چار ويد ۽ گائتري منتر جو اُپديش ڪرڻ وارو آچار
ٿھ دفعا وڌيڪ سريشت آهي. ٽاپري به هي آهي تہ ٽن ڪ
ڏن وان سريشت آهي تڏھن کان پنھنجو سڀڻدي سريشت
۽ پنھنجي سڀڻديءَ کان پيرسن سريشت آهي ۽ اُن کان شاه
ابوسار سڀ ڪرم جي ڪرڻ وارو سريشت آهي. تنھ
وڌيا کان رھت رڳو شپ ڪرم ڪرڻ واري کان وڌوان ش
ڪرمي سريشت آهي مطلب تہ مٿي لکيل ڏن ٻر تہ آڌ آھ
اُنھن سڀني کان وڌيڪ سمن ڪرڻ جا يوگ آچار به آھن
اُن وڌوان کان به پاڻ کي ويد پڙهائڻ وارو وڌوان ٿھ دف
وڌيڪ مان ڪرڻ جو يوگ آهي. اُن استاد کان به ٿھ دف
ويد ۽ گائتري جي اُپديش ڪرڻ وارو آچار به يعني پروھ
آهي اُن پروھت کان به سو دفعا وڌيڪ پتا سمن ڪر
جي يوگ آهي. پنھنجي پتا کان هزار دفعا مانا وڌيڪ سمن

سري نارائڻ حري ابدش (۳۸۰)

گيان ٻڪتي

(۴) پوءِ تون ڪري يعني ڇهڻي ۾ گهٽ وجهي منڍ ٻڙهي
اڳي هوڻ ڪري.

اڳي هوڻ ڪالٻوءِ ٻلي وٽس ڪرم ڪري.

(۵) سواڻ تاهه يعني ويد پات يا لب لير ڏيهن ٻڙهي کان

پوءِ روز ڪري.

پرمات.

ڇهڻي دؤس ڪر ٻالهي ڪاوي.

ٻنھڻا آندنا مرنام ڏناوي

(۶) د ٻوٽا آرچن آس ٻوٽا ٻيگني ۽ ٻه اڳي لڪو وٺو

آهي (۷) اٿئي ٻوٽن ۽ ٻوٽن جي وٽس گهر ٻه آلي اٿئي (ان
کي تاهون ٻوٽن جي هڪ ڏيهن ٻه رڻ جي ٻي نه هجي)
ان اٿئي ۽ ڇو ان ڇل سان ستڪار ڪري. اٿو وڏو مهاتم
لڪو اٿن.

امراح ٿو چوي ته ٻنھڻي استان تي آيل اٿئي ڪي مستڪ
لوائڻ ۽ سا وڃن جوڻ سان سورج د ٻوٽا ٿو ٻوٽن ٿئي ٿو ۽
ڇل ٻڌارڻ سان د ٻوٽا اندر ٿو ٻوٽن ۽ ان اٿئي جي ڇوڻ
ڏ وٺڻ سان ٿون ٿو ٻوٽن ۽ ٻوٽن ڪارائڻ سان، ٻوٽا ٻي ٿي
دڪش، ڪشپ آدڪ آدن يا ٻوٽا ٻي ٿي ڪري ڇڪت گرو
سري ٻوٽا ٿي ٿو ٻوٽن ٿي ٿو

حوال شرني ٿو اوت هي آهي ته ڇو ٻوٽا ٻنھڻي گهر
ٻه آيل سڀاڻي آدڪ وٽس ڪي ٻوٽا لاءِ ڇل جي
لب ۽ ڪائڻ لاءِ ٻوٽن يا ٻوٽن جو گهر ٻوٽن سان ٿي ٿو ته
اها ڇل جي لب سمند جي برابر ۽ ٻوٽن هماليه ۽ سمندر
ٻوٽا وڏا ٿن ٿا.

يدي ايڪو ٻوٽو ٻڪتي، ڇڪت ٻوٽي اڪلن

۳۳۹ ()

وہجیان ایک

جي ٽيڻ واري آهي، مرڱھ، ڇالا سڀني سڌين جي ٽيڻ واري
آهي، ۽ ڪنبل (اُن جو آسٽ) اُنر سڌيءَ جي ٽيڻ وارو آهي.

ڪپڙي جو آسٽ پُرش ڪي درد ڏري ڪريٿو. ڍڳي زمين تي وهڻ سان هردي ۾ شوڪ پيدا ٿئي ٿو. ڪاٺ جي آسٽ تي وهڻ سان وياڏي پيدا ٿئي ٿي. سلا (پٿر) تي وهڻ سان اڃائي تڪليف ٿئي ٿي. اهڙي ريت اُٺر آسٽ تي ويهي من ڪي روڪي ايشور چٽن ڪري، يعني سمادي لڳائي، سماديءَ مان اُٺي سڌيا ڪري. سڌيا ٿن وقتن جي آهي، پُرائه، (سوير صبح جو)، سڌيان (پهريون جو)، ۽ سايڪال (شام جو). پُراهن، چٽري ۽ وئش ٽپي ورن واسطي سڌيا ڪرڻ يوه آهي.

نام يعني ٻر سڌ گائٽري ٻيهرئين ٻيهر ۾ ٿئي ٿي، مڌيان ۾
 ساوٽري، ۽ سايند ڪال ۾ سر سولي رهي ٿن وقتن جون سڌ يائون
 ۽ ٻيهر ڪري وٺون آهن. گائٽريءَ وٺڻ جي مانا آهي ۽ لوڪن کي
 آهي رهاوڻي گيان ڪٿن ڏيکيو اٿن. اڻڻاڻن جي هولي
 ٿي ڪال ڪرڻ گهرجي ۽ انهي وقت (۱) سڌ يا ڪرڻ
 جي ۽ ان کانپوءِ گائٽري ڇاپ ڪرڻ گهرجي. سڌ يا اُپاشا
 ٻارو ٿي ۽ ٻڪو ٿي ۽ ٻيهر ٿي ۽ ڪري وان آهي ان
 ڪار جو منتر پڙهي آچمن ڪري. آچمن ۾ جل ايترو هجي
 ۽ ٻيهر سان هردي تائين پهچي. آچمن ڪري جل ويجهو
 ٻيهر اڻايو ڪري. انجو نالو سڌ يا آهي. (۲) سڌ يا کانپوءِ
 ڪري يعني ديورشي پٿرن کي منتر پڙهي جل ڏئي.
 ۽ ٿر منتر يا ڪنهن نام جو يا گائٽريءَ جو ڇاپ ڪري

ڪڍڪڙي جي اُڻان جو مڃاڻ ڏهه ڏيئا وڌيڪ آهي. رات جي چئن ڪٻڙين وچندي جي ڇل وٽ وڃي ڇل ايمالي ورتا ڏيو ڪي ٺڪڪار ڪري ٻاڻيءَ جي وهڪري طرف يا اُتر اڀرندي منهن ڪري سيني ٿيڙن جو سمورا ڪري ۽ ڀڳوان کي الڪه نامن سان ٺڪڪار ڪري، ڇوڙيءَ طرح :-

اوم نارائڻايه نم، اوم ڪيشوايه نم، اوم آچتابه نم،
اوم گووندايه نم، اوم مادايه نم، اوم شدڪرايه نم.

شنان کانسواءِ جو پوڄن ڪري ٿو سو حقا نه مٿل جو پوڄن ڪري ٿو ۽ حسب بنا جو ڪم وغيره ٻيئي ٿو سو جڳهه دفع ٻيئي ٿو ۽ ائين هونءِ سا جو پوڄن ڪري ٿو سو چوڏهن ڏولن جي مٿل کي کائيندو ۽ ڏان کانسواءِ جو پوڄن ڪري ٿو سو پوڄن ڪتي ۽ سوئر جي وشتا ترار آهي. انهيءَ طرح شنان نمان ٿر وڳ، حوان کي پوڄن ڪرڻ نه گهرجي. رڙوڳي ۽ بالڪه ۽ ٻڌي کي نه گرم ٻاڻيءَ سان شنان ڪرڻ گهرجي پر سڙڪه ۽ بالڪه (چلي) پر، سڪڪا، سڙاڌ ۽ پنهنجي جدم واري ڏينهن گرم ڇل سان شنان نه ڪرڻ گهرجي ۽ جسدال وغيره جي ڇوڙ ڪري نه گرم ڇل سان شنان نه ڪرڻ گهرجي پر لڏي ٻاڻيءَ سان شنان ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن ٿر ٻلتا سب شنان نه ڪري سگهي نه آلي ڪٻڙي سان لڳن کي مڙهي ۽ ڪٻڙا بدلائي. شنان ٿانءِ ڪيسر، جندن وغيره جو تلڪ لڳائي، پوءِ ڏوليءَ تي ٻاڻي چٽڪاري شد ڪري، ڪنا جو آسن يا شينهن جي ڪل يا مرڪه ڇالا (هروڙ جي ڪل) يا ڪسل وڇائي وڃي، چئن نه اهي چار آسن پنج روپ سڌا وڃن ٿا، سا آسن پنج روپ نه آهن.

ڪنا جو آسن حيالي وڌائي ٿو، شينهن جي ڪل موڪس

دور ٿئي ٿو، آپاشا ڪانڊ ۾ وڪيپ دوش دور ٿئي ٿو؛
گيان ڪانڊ ۾ آورڻ دوش دور ٿئي ٿو. پهر يائين مل دوش
دور ڪرڻ واسطي نتيه نتميه ڪرم جڳياسو ڪري سونتيه
ڪرم هي آهن ۽

(۱) سمارڻ ڪرڻ (۲) سنڌ يا آپاشا (۳) چپ ڪرڻ
(۴) اگني هوٽر ڪرڻ (۵) ويد پات يا نتيه نتميه ڪرڻ
(۶) ديوتا جو پوجن ڪرڻ (۷) پنهنجي گهر ۾ آيل آئيني
جو ان جل سان پوجن ڪرڻ. اهي ست ڳالهيون گرهست
کي، راجا جي ڏند وانگر هميشه اوس ڪرڻ گهرجن هاڻي
انهن ستن جو سرويپ بيان ڪجي ٿو.

(۱) سمارڻ - منوجي چون ٿا ته جل اشنان سان سرويپ جي
شدي ٿئي ٿي، ست يعني برهم چنتن يا سچ ڳالهائڻ سان
من جي شدي ٿئي ٿي. وديا ۽ نپ سان چيو جي شدي
ٿئي ٿي ۽ برهم گيان سان بڌي جي شدي ٿئي ٿي. سرويپ
شدي پهر يائين جل شان ڪري. شان جي هيءَ
وڌي آهي. اڃان چار گهر يون رات جون رهيون پيئون هجن
ته شان ڪري، انڪي ديو شان چون ٿا ۽ گنگا شان جي
برابر ۽ هزار گڻو دان جي برابر مهاتم چيو اٿن. ۽ گهڙيون رات
جون رهڻ تي شان ڪرڻ جو مهاتم گنگا نانسواءِ ٻين ندين
جي برابر ۽ هڪ سؤ گڻو دان برابر آهي ۽ ان کانپوءِ هڪ
گڻو دان برابر مهاتم آهي. کوه جي جل جي شان کان تلاءُ
جي جل شان جو ڏهه دفعا وڌيڪ مهاتم آهي. تلاءُ کان نهر
جي جل جو ڏهه دفعا وڌيڪ مهاتم آهي. نهر کان ننڍي
ندي جل جي شان جو ڏهه دفعا وڌيڪ مهاتم آهي. ننڍي
نديءَ کان وڏي نديءَ جو ڏهه دفعا وڌيڪ مهاتم آهي.
وڏي نديءَ کان جمنا، سرسوتي، نرندا آڌڪ ندين جي
شان جو ڏهه دفعا وڌيڪ مهاتم آهي ۽ انهيءَ کان به سري

سنگاد کن چيو ته هي ٻريو برهماڇي ! چمت بنهجي
 سيار سان ئي گڻ يعني دشمن م ٻرويش ڪري ڏو. هاڻي
 دشمن جي تباڻ ڪرڻ جو اڃا ڪندڙ ممڪن ٻرڻ آهين بدوي.
 ڪي هڪ ٻئي کان جدا جدا ڪپڙي ۽ ريت ڪري. پتن هي
 انهيءَ پچڻ تي برهماڇي حبڪي چيو هو سو سري ڪرشن
 چندر جي ارڏو ٻرت چون ٿا ته اهڙيءَ طرح جڏهن سنگاد کن
 چيو تڏهن سنيو برهما وڏا ديو وشو جا بالڪ وڻجارڻ لڳا
 ٻر ٻرڻ جو ٻار ٻائي نه مڳها ڇاڪاڻ ته سرشتي ڪرم کان
 سندن وڪبت ٻڌي ٿي پئي هئي. تڏهن ٻرڻ جو اُسر
 ڏيڻ لاءِ برهما مڻهجو چئن ڪمو. مان جنس روپ ڌاري
 برهما جي وڻجهو ويس ۽ حل ڪي ڪير کان جدا ڪري هنڪي
 ڏيکاريم ۽ سهڻاير نه انهيءَ طرح اندرين ڪي وشن کان جدا
 ڪريو ۽ آتما ڪي اُن آتما کان جدا ڪريو. انهيءَ ڪري ٻرم
 جنس سڀاڻس، جنس والگي آتما ڪي اُن آتما کان جدا ڪرڻ
 واسطي شرتيءَ جو آهي. ليوڪري، اڌ ڪاري ٻرم جنس
 گرو وٽ وڃي آتما ۽ اُن آتما جو ڏسندڙ دوشه جو ساڳي
 ساڳو هو وڻجار ڪري. اُنحو لالوئن بکتي گيان آهي. اُن
 کان اڳي جمه شديءَ لاءِ لنڪار تيه ٿمته ڪرم ڪري
 يعني (۱) ايسور آباشا ڪري، ڇاڪاڻ ته چمت ٻر ٿي دوش
 ٿين ٿا (۱) مل (۲) وڪمپ (۳) آورو. انهن دوشن جي دورلي
 واسطي ويدن م ٿي ڪاند (۱) ڪرم ڪاند (۲) آباشا ڪاند
 (۳) گيان ڪاند لکيا اٿن. گو وڃي انهن ٽن ڪالدين جو اوت
 نام جي ٽن بکتن م چيو آهي يعني (۱) ڪولج جي
 سائي سمور بکتي (۲) ڪچون جي لبائي ڌيان بکتي (۳)
 هس جي سائي گمان بکتي، انهن ٽنهي بکتن م ٽنهي
 ڪالدين جو اوت لکيو ويو آهي. ڪرم ڪاند م مل دوش

سڙي ٽارائڻ هري اُڀديش (۳۷۵)
 ۴هه گرهه اُڀاش
 سڀ پر پنڃ رشتت آهي، جنهنجو سڀ پر پنڃ آهي، جنهن
 کان سڀ پر پنڃ پيدا ٿئي ٿو، جنهن جي واسطي سڀ پر پنڃ
 آهي، جنهن جي ستا ڪري سڀ پر پنڃ رشتت آهي، جنهن
 سڀ سڀ سڀ آهي، ان ست روپ پر مانا جي مان اهنگري
 اُڀاشا ڪريائون. پنجن چيو ته سڪار آهي جنهنجي شروعات
 ۴هه سڪار آهي جنهنجي پڇاڙي ۴هه اوڻن انگ آهي جنهنجي
 ۴هه چهر، اهڙو ڇهه اکر روپ جو سوهن شبد آهي جو ويد شاستر
 ۴هه شبد ڄال جي پر ڪرت پوت سڀني اکرن يعني اڪار آڏ
 مان وٺي هڪار انت سمدايه جي انترگت هٿ ڪري سڀ
 ڪر سڀ آهي، ۴هه اوڻاشي سڀوئر آڪاس جي نياڻي وياڳ
 ۴هه پر هم جنهنجو وڃي آهي، ان سوهن جي وڃي پر پر هم جي
 سوهن شبد اچارڻ سان مان اهنگري روپ سان اُڀاشا ڪريان
 ۴هه اهڙي طرح سڌن جا وچن ٻڌي راجا جنڪ جو چت به
 حالت کي پرايٽ ٿيندو رهيو. انهيءَ ريت ڪڇونءَ جي نياڻي
 سوڌيان آهي سو يوگ شبد سان به چيو ويو آهي سوڌيان
 روپ يوگ شاسترن پر گهڻن طرحن جو لکيل آهي.

نام جي ٽين يڪٽي گيان.

کیانِ دیان سمرط جکت کونج کرم جنس وائس وسندا
[پائی گورداس وار ۳ پوڑی ۱۳]

[پاڻي گورداس وار ۳ پوڙي ۱۳]

جہٴ جلّٰوۃ پین پین کا دیئی چل ۛۛۛ

۱۳۰۰. دیوبند کی چٹ کادیٹی سادہ و مؤہبی ذات۔

1941 220 4 : 10, 11]

سري نارائڻ هري آيديش (۳۷۴) اهنگره آباشنا

ود بهن جو راجا حنڪ لومل ٻڌي وارو، اراڪاري ۽
در درين جي لاءِ ڪلب رچ، ڪڏ بهن پنهنجي انهيءَ
پر وارو، جتي ڪومل ڙلڙون پکڙجي پڇر والڳي جهنگا ڪري
سئون هون ۽ سدر گل آريا بڻا هئا، جڏن نندن ن ۾ اندر
ويندو آهي. اهڙي سدر ن ۾ پنهنجي ساهڻ کي ڇڏي
مهاراجا حنڪ بهار هي پاسن ۾ رڻ ڪرڻ لڳو. ان پرست
۾ وڃڻ وارا ست سڌ اڪالت نواسي نال ملي وڃا هي ڏارن
تي ويهي، سري سهرليءَ جون جبل ڀر تائون آيا هي ساڪاڻ
ڪرڻ وارون ڏاني رهيا هئا سي راجا حنڪ ٻڌاون. ٻڌڻ
سان هنجو چپ شامت ٿيو.

اهي ڪنائون هي آهن. سڌ باهر ڪمائي کان ڀڄڻ لڳا
نه نون ڪنهنجو ۽ ڪهڙيءَ طرح ڏيان ڪريان ٿو. ٿڌهن ڪڏ
سڌ چو نه مان آند سروب جو اهنڪري ڏيان ڪريان ٿو.
اندرين جي وسه جي سمنڊ کان وشه آڪار ٻڌيءَ جي
ورليءَ ۾ پر سڌ جو آند سروب جو لڳو آهي ان لڙا ڪشيءَ
ارهماند کي آلم روت ڪري لڙو ڪلب سماڏي ۾ اليو
ڪريان ٿو. نئي سڌ چو نه مان جڏن روت ٿو جو اهنڪري
ڏيان ڪريان ٿو. درشتا يعني ڏسڻ وارو، درشن يعني ڏسڻ
جي ڪريان، درسه يعني ڏسڻ لائق، پر بدع، انهيءَ ٿر پٽيءَ
کي ۽ انهي سسڪارن کي ٿاڳ ڪري ورليءَ سان بهر پائن
سڌ و ليءَ هي آنتيءَ جو ساڪي روت، جو جڏن آهي ان
کي آلم روت سان يعني سو ساڪي مان آهڻ انهن مان جڏن
ڪريائو. ٿڌن سڌ چو نه مان آست ۽ ناست انهن ٻنهي ۾
ساڪي روت سان نه لڳت، پر ڪاشن جو پر ڪاش، ڇن مان
آلم ٿو يعني ست حب سروب آيا هي اهنڪري آباشنا
ڪريان ٿو. حواس سڌ چو نه جڏن اڏشان روت ٿو پر مالما ۾

کي وٺڻ اچي ٿو ۽ پيا به ديوتاڻون گڏ رهن ٿا. بجلي لوڪ کان ورڻ لوڪ ڏي، ۽ ٻوڙ اندر لوڪ ڏانهن، اندر لوڪ کان پرڄاڻي ۽ جي لوڪ ڏانهن وٺي وڃن ٿا. سڀ ديوتا هن سان گڏ رهن ٿا. پرڄاڻي لوڪ کان اچي ڪنهن به ديوتا کي وڃڻ جي سمر ٿي نه آهي. برهم لوڪ واسي ديوتا ئي برهم لوڪ ۾ وٺي وڃن ٿا. برهم لوڪ جو آڏي پيڙي (مالڪ) هرڻ گرپ آهي. سمنڊي سوکر جو ايماني چيئن هرڻ گرپ سڏجي ٿو. ان کي ئي ڪاريه برهم چون ٿا. ڪاريه برهم جي پراڻي ٿي ساڃيه روپ موکڻ آپاشڪ کي پراڻ ٿئي ٿو. (۱) برهم لوڪ ۾ پراڻ، جو آپاشڪ آهي تنهن کي هرڻ گرپ جي برابر ويوت (خزانو) پراڻ ٿئي ٿي. (۲) ست سنڪلپ ٿئي ٿو. (۳) جهڙي سرير جي اڇا ڪري نهڙوئي هنجو سرير ٿئي ٿو. (۴) جن پوڳن جي چاهيا ڪري ٿو سي سڀ پوڳ سنڪلپ ڪرڻ سان ملن ٿا. جنهن وقت هزار سريرن سان جدا جدا پوڳن جي اڇا ڪري، تنهن وقت هزار سرير ۽ انهنجي پوڳن جون جدا جدا سامگريون تيار ٿي وڃن. وڌيڪ ڇا چئجي، جوئي ڪوبه سنڪلپ ڪري، سو سڌ ٿيس ٿو. پر جڳت جي اُٿي ٿي، پالنا ۽ سنگهار کانسواءِ ٻي ساري ويوت ايشور جي برابر ٿئي ٿي، ان کي ساڃيه موک چون ٿا. اهڙيءَ طرح هرڻ گرپ جي برابر ٿي، گڏ وقت سنڪلپ سان سڌ ٿيل پدارت پوڳي پرڻ ڪال ۾ جڏهن هرڻ گرپ جي لوڪ جو ناس ٿئي ٿو تڏهن آپاشڪ گيان حاصل ڪري وڌيڪه موک جي پراڻي ڪري ٿو. اها آھنگري آپاشدا آهي، ڇا راجا جڳ به سڌن کان ٻڌي هئي. اها وسشت مٺي سري رامچندر پرتي ٻڌائين ٿا. سري وسشت جي چون ٿا ته هي سري رامجي!

آڌ يا نمر	آڌ پيوٽ	آڌ پد يو
۱	نپتر	روپ
۲	توچا	سپرش
۳	سروتر	شبد
۴	ر سنا	رس
۵	ناسڪا	گند
۶	واڪ	بولڻ
۷	هات	پڪڙڻ
۸	پهر	هڻڻ
۹	گدا	مل تياڳڻ
۱۰	لڊڪ	وشيءَ سڪ وٺڻ
۱۱	من	منتبب و ستو
۱۲	بڌي	بوڌ بيه و ستو
۱۳	اهڻڪار	جهڊجو ايمان ڪري آها و ستو
۱۴	چٽ	چنٽن جي لائق و ستو
۱۵	پراڻ	مڪه ناسڪا مان اندر ٻاهر اچڻ وڃڻ
۱۶	آپان	مل موٽر کي هيٺ ڦٽو ڪرڻ
۱۷	سمان	ان چل کادي پيتي کي هڪجهڙو
۱۸	ويان	ناريءَ ناريءَ ۾ رس پهچائڻ
۱۹	آدان	مرڻ سمجھيو آتما کي ٻاهر ڪرڻ

(۱) ويشتي سمشتي استول پر پنچ سان جو و شو ء وراثت
 روپ آهي تنهن جو اڪار سان پيد ڄاڻ. آتما جا جي پاد
 آهن تن ۾ استول پر پنچ سان جو وراثت روپ و شو آهي سو
 و شو آد آهي ء اوانڪار جي مائونن ۾ اڪار آد آهي تنهن

سري نارالط سري ابديش (۳۷۰) اهدگوه اپاشنا

سؤكر، اگيان به اباديون آهن ۽ براگه جي هڪ اگيان اباد
آهي. الهی ۽ رب سان اباد هي گهتتائي ۽ وڌڪتائي ڪري
ٿيبي جو بند آهي. پرمارت ڪري سروب جو پيد نه آهي.
وشو، نه جس، براگه لاهن ٿيبي وشه انگه (انگن وارو)
جو چيستن آهي سو پرمارت ڪري ٿيبي ابادين هي سمجڻين
کان رهند آهي. ٿيبي ابادين جو اڏڻان ٿر به آهي، سو
بادر برگه نه آهي ۽ اتر برگه نه آهي ۽ برگان گهن به نه آهي.
ڪرم الدريه ۽ گيان الدريه جي وشه نه آهي ۽ ٻڌي ۽ هي
وشه نه آهي، ڪهين شد جي وشه نه آهي. اڏو جو ٿر به
آهي الڪي برمالما جو چوٿون ياد ايشور ساڳي شڌ ٿر هر روت
عاط. الهی ۽ رب سان آتما جو سروب بن برڪارن جو جو
وٺو. هڪ پرمارت روت آهي ۽ هڪ ابرمارت روت آهي.
ٺي ياد ابرمارت روت آهن ۽ هڪ ياد ٿر به پرمارت روت
آهي. حئن آتما جا نه سروب آهن ڪن اوڪار جا نه سروب
آهن. آڪار، اڪار، ڪار اهي ٺي مائرا روت جو ورڻ
آهن سو نه ابرمارت روت آهن ۽ ٺي مائراڻ م وياڳ جو
اُستي، پالني، ٻريه روت اڏڻان چيستن آهي سو پرمارت
روت آهي. جو اوالڪار جو پرمارت روت آهي الڪي شريع
پر امار شد ڪري چوٿون، جو نه ان پرمارت سروب م
مائرا وياڳ آهيني ڪاله، الهی ۽ ڪري امار ٿا ٿيون. الهی ۽
رب سان بن سروب وارو جو اوڪار آهي الڪي بن سروب
واري آتما کان ابد عاط.

ٻريتي ٺن جو نٿو آهي. اهي ٺي هي آهن، (۱) اڏ پائو،
سو اڏ پيو، ٿيون اڏ پيو. اڏ پائو يعني ۱۹ مک هي آهن.
۵ ٿيل اڏ پيون، ۵ ڪرم اڏ پيون، ۴ اڏ پيون ۽ ۵
پراڻ. انهن تي وشن کي اڏ پيو ۽ لاهن جي ڏنل
کي اڏ پيو ٿا سي هي آهن:—

نام	۱	۲	۳	۴
۴ حصه اورم	آ	او	۱	آمانس
۴ حصه جیرو	وشو و گرات	پچس هر پيه گرپ	پو گيه	چتو ساكي ڪوئست
۴ حصه ايشور	سچو ليتو	ڪنگ	سچو پتي	ايشور ساكي او صر
استان	جا گرات	سون	آند	پو ڊو
اوستا	آستول	سو ڪم	پو گيه	آيو گنا
پو ڳه	پهتو پو گيه	التر پو گيه	سو ڪم و پستي سمبتي	پو گيه
پڏي	ويشتي سمبتي	سو ڪم و پستي سمبتي	آباد پي وارو تپس	پو آباد ڪه يعني
آباد پي	استول آباد پي وارو	آباد پي وارو تپس	هر پيه گرپ آهي	ساكي ۽ او صر آباد پي
	وشو و گرات آهي	هر پيه گرپ آهي	هي پيه ڪه روپ آهي	رست شد آهي
	پي ڪه روپ آهي	هي پيه ڪه روپ آهي	هي پيه ڪه روپ آهي	هي پيه ڪه روپ آهي

وشو ۽ وئرات حو نام اكار آهي، جاگرت اوستا آهي،
 استول پوڻ آهي، باهر پرگه يعني ٻڌي آهي، بهتر استان
 آهي. اهڙيءَ ريت تبس ۽ حوط گرب حو نام اكار آهي،
 سن اوستا آهي، سوکر پوڻ آهي، اتر پرگه يعني ٻڌي آهي
 ۽ ڪم استان آهي، ٻراگه ۽ ايشور حو مڪار نام آهي،
 مسبتي اوستا آهي، آند پوڻ آهي، پرگهان گهن ٻڌي
 آهي، هر دو استان آهي. ڪڙڪست ۽ برهم کي امانر يعني
 آستي پالتي پر به نه چون ٿا، تر ٿا اوستا آهي، اڀوڻا آهي
 يعني آما سروب کان پوڻ رحمت آهي، اڀرگه يعني ٻڌي
 رحمت آهي، دوم دوم (وار) استان آهي. وشو روب وئرات
 جا ست انگ آهن ۽ اڻوڻه مڪ آهن سو استول آهي. انگ
 هي آهن سورگ موزدا آهي، سور به لهر آهن، واپو پراڻ
 آهي. آڪاس ڌر آهي، سندر آد جبل موٽر استان آهي،
 نر لوي ڀان (ٻير) آهن، جني انهيءَ م دوم ڪجي سا انهي
 مڪ آهي. انگ جتي حاڻي ۱۹ مڪ جڏهن ٿا ترپتيءَ م. لڻن
 ۱۹ ترپتن وشو روب وئرات جا ۱۹ مڪ آهن يعني استول
 پوڻ جا ساڌن آهن. لڻن دڦاران وشو ۽ وئرات استول پوڻ
 کي پوڻي نو اهڙيءَ طرح تبس ٻه گرب جا نه ۱۹ مڪ
 آهن پر اهي سوکر مومب آهن. جئن وشو ۽ تبس جو ترپتيءَ
 سان پوڻ ٿي ٿو ٿين ٻراگه هي پوڻ جتي به ترپتي چئي وڃي
 ٿي. چئن هي ترسب سان حو اود يا هي نر ٿي آهي سو
 اڌ باله آهي. ائين سان آتوب جو سروب آند سو اڌ پوت
 آهي ۽ ايسور اڌ دو آهي. الهيءَ طرح وشو باهر پرگه آهي
 ۽ تبس اتر رگه آهي ۽ ٻراگه پرگهان گهن آهي.

اوجار ساگر ٻنڌير لنگ

اهڙو حو نديءَ جو پيد آهي سو اڀاڏ ڪري آهي. وشو
 حو استول، سوکر، ائين ٿي اڀاڏ يون آهن ۽ تبس جنون

سري نازائڻا هزي اُڀديش (۳۶۷) . آهنگره آپاشنا

اهڙيءَ طرح منشن ۽ ديوتائن کي به پار جو پتو ڪونهي .
منشن چون ته اسين سرڳڻ ۾ وڃون ۽ ديوتا چون ته اسين مات
لوڪ ۾ وڃون ، پر پار جو پتو ڪونهين . سرڳڻ وارا ديوتا منشن
ٿيڻ واسطي سرڳڻ آڏ اوڪن کي ٻڏي ڇڏي اڳي ٻڏي ڪن
ٿا . اُنجو نالو سڀيت آپاشنا آهي .

ٽيون آهنگره ڌيان .

گرو جي چونڌا ته هي شش ، پر ٿوروپ يعني اوانڪار
روپ جو آهنگره ڌيان ماڻوڪيه برشن آڏ شرٽيءَ اڻوسار
سريسور آچار به چيو آهي سو تون ڪر . اُنچو مختصر پر ڪار
هي آهي . پر ٿوروپ يعني اوم اکر برهم سروي آهي . سو اوم
روپ برهم مان آهيان . اهو ارت اندر پنهنجي ٻڌيءَ جي
ورٽيءَ ۾ لاسٽ ڪر ، اُنجي برابر پيو ڪو ڌيان نه آهي .
انهي پر ڪار پنهنجي ڪرڻ گرنت ۾ وستار سان لکيل آهي . جو
اها آپاشنا ڪري ٿو سو مٺي آهي . انهي آپاشنا ڪرڻ سان
جهم مرڻ آڏ سنسار جلدي نورث ٿي ويندو . اُنچو پاڻ هي
آهي ته سنسار ۾ جيترا به نام آهن سي سڀ اوانڪار مان نڪتا
آهن ۽ جيترا روپ آهن سي نام جي اُترگت آهن يعني نام
۾ اچي وڃن ٿا . تنهنڪري سروروپ اوانڪار آهي . تن
سرو سروي برهم آهي . انهيءَ ڪري اوانڪار برهم روپ
آهي ۽ اوم اکر برهم ۾ ڪلپت آهي . برهم اڌ نشان آهي .
اڌ ڀست جو سروي اڌ نشان کان جدا نه آهي انهي ڪري به
اوانڪار برهم سروي آهي تنهنڪري اوانڪار کي برهم
روپ سان چئڻ ڪري ، وري برهم روپ اوانڪار جو آتما
سان اڀيد چئڻ ڪري ڇاڪاڻ ته آتما جو برهم سان مک اڀيد
آهي جهڙيءَ طرح اوانڪار جون چار مائراڻون آهن ۽ برهم جا
چار پاد آهن تهڙيءَ طرح آتما جا به چار پاد يعني خوا آهن .

اڪسي ۾ خون ڪن ٿا. آلمان پتر روپ ڦٽل ٻڙاهي ٿئي ٿو.
 اڇڙيءَ طرح د ٻوٽا لوڪ پنجن اڱي ۾ آهڻي ٻانڀ سان منهن
 ٿين ٿا. سو ٻانڀ پنجن ۾ يعني سرگه، مڱهه، ٻوٽي، ڀوش،
 استري، ٻانڀ ۾ اڱي ٻڙي ڪرڻ، آهڻو ٺالو سميت آڻاڻا
 آهي. جڙڙيءَ طرح منهن د ٻوٽا ٿيڻ جي لڳا ڪن ٿا، ٻيڙيءَ
 طرح د ٻوٽا منهن ٿيڻ جي لڳا ڪن ٿا.

رک، ٻيو، سار، انهن ٽن ويدن جي وديا دنارن ٻيڪن سان مٽيو جو ڪريءَ يڳي امرت پي، شد ڇت وارو تي، سرگه جي ارار نما ڪن تا اشي برش ٻج جي ٻوٽو ڪري سرگه م وڃي دٻا (د ٻوٽن جي) ٻوٽن کي ٻوٽن ٿا. انهيءَ طرح د ٻوٽا مٿس ٿيڻ جي اڃا ڪن ٿا ۽ مٿس د ٻوٽا ٿيڻ جي اڃا ڪن ٿا. ٻر ٻر ٻڌو ڪي ٿي ٿا ڇاڻن ۽ ٻڌو ٿي ٿا ٻڌو ٿي ٿا.

ڪو ٻريءَ وڃي ڏسڻ ڪري وٽ شين ٿڌ آيو. مهاڻا
چڻس نه ٻڌي ڇي ٻار وڃي اٿان پري ڪالن جي ڪري
آءُ نه پوءِ توکي سس ڏيان، پر ٻار کان ڪاٺيون ڪري
اچڻ ۽ نه اور ٿيڻ پر کان. هو ٻنهي ئي ٿڌي ڪناري ويو ۽
پڇيائين ته ٻري ڪڏهن ويندي. جواب مليس ته ٻري ٻار
ويندي. تڏهن هو ٻريءَ ۾ چڙهي ٻار ويو ته اُتي گهاٽ
ٿي گهڻا آدمي بيٺا هئا. انهن مٿي ڪي چيو ته اسان کي ٻار
ولي هل. ٻار ڪو ٿڌو ٻريءَ ۾ ويو ته پڇيائين ته ٻار
مان آيو آهين. انهن چيو ته هي اور ٿيڻ پر آهي. توکي ٻار
وڃڻو آهي ته وري ٻريءَ ۾ ويو. ٻريءَ ۾ چڙهي اُتي ويو
ته اُتي اڳتي ماڻهو ٻار وڃڻ لاءِ تيار ٿا بيٺا هئا. انهن کان
ڀڳت پڇيو ته ڪڏهن ٿا وڃو؟ انهن چيو ته اسان کي ٻار وڃڻو
آهي. اهڙيءَ طرح ڪئين دفعا آيو ۽ ويو، پر ڪنهن ٻار
چڻس ٻڌو ڪونه ٿيو.

سري نارائڻ ڀهري اُڀديشن (۳۶۵)

حسنیت آپا

وایک کمر کئے۔ وہاں جاوی

[سوهي ۶: ۵ صفحہ ۷۴۱]

مَرْكَبِي مَوَدَّتْ مِنْ مَعِي قِيَان -

کمر کی سجدہ دستور میں مابین

[گوند ۶ : ۵ صفحہ ۸۶۴]

ستکر حیوۃ اور نہ کوہ - کر پار برہم پر میسر سوہ

[مادہ ۵: صفحہ ۱۶۷۱]

شیوے کے یک ہو چلے سب آؤ۔

سپ کاویم تو تو اوتوم دالی

کاوٹا سٹا تن کا حر تہ ہاوی۔

جین سترگر کی آگیا ست ست کر مازی

[ڈنا سري ۴: ۴ صفحہ ۴۶۹]

د يونتا لوڪ منڻ بطر واسطي (ڄڻ گرو صاحب لکن ٿا، رو اس
د ٻي ڪڏ سمجھ ڏيو،) پنج يگه ڪن ٿا. پهر يائين پنج
اگنيون ٻڌائين ٿا، هڪ اگني سرگه لوڪ جي ٻڌائين ٿا، اُٺ
سڙدا آهوني وجهن ٿا، اُن مان سور ڦل پراپت ٿئي ٿو. پوءِ
اُن سور کي ميگه، روپ ٻي اگنيءَ ۾ هور ڪن ٿا. اُن مان
* پراپت روپ ڦل پراپت ٿئي ٿو. پوءِ اُن پرشت کي ٽئين
پر ٿوي روپ اگنيءَ ۾ هون ڪن ٿا. اُٺان پيرج روپ ڦل
پراپت ٿئي ٿو. وري اُن پيرج کي پنجين استري روپ

* بر صحت

پہلو :-

رب دنیا کی کارنی اک پتیا پیکاری۔

ڪاماري - وار ٿي والڪي پنڃ - دؤري

[پلاول سڈا صٹہ ۸۵۱]

اخڙيءَ طرح مٽي چيل سڀ ڏيان يعني آپاشا پوئو ٿيڪ
ڄڻ ٿا. ڪڇئون وانگي اها ڏيان روپ پيڳتي ڪڇي -
ڏيان ڇو ٻو اڻڪ سڀ آهي

سديت جو اڪشڻ

ذبیہ ہو، ہر لکھ روپ آشی الکی تباہی اکرست
 شاستریہ روپ ساں بہتین کرٹا، اتوں نالو سمب آشی، حن
 گروہ ہر مس ہڈی جڈی ابور ہڈی کرٹا۔
 گر ہرمیہ ایسے ہی پ مہ دھیا مہا۔

من گئے۔ پورب لیٹا۔ سہی نام 5 یاہ۔
[سری راہ: ۵ ص ۳۵]

میری من کرجیوڈ اور بے کو۔

دو جا ڈنڈہ کے جھپٹے کو میلوں سے

سکھل ہدایت نس ملی جن کو لگا جاو۔

مگر چرطی جن من لکا سی وڈ پاکی

[سری راجہ مر: ۵ صفحہ ۴۹]

نکر، ۱۰۰-۱۰۰، ۱۰۰-۱۰۰، ۱۰۰-۱۰۰

... کُن سرشت کُتر دی آڌار ...

ستکر کے پیش و پیچ پاکی پاویں۔

سري نارائڻ هري اُڀديش (۳۶۳) پرتيڪ اُپاشدا

ٿي ويس جو استريءَ جو سارو باڪل ياد نه رهيس . تڏهن
هميشه جي دستور موجب استريءَ کي سڏيائين ته شيوڇيءَ
واسطي پوڳ ڪڍي اچ . استري پوڳ ڪڍي آئي . پوءِ وري
ياد آيس ته چيائين ته مون ته توکي گهر سوڌو جلائي ڇڏيو هو
پوءِ تون ڪٿان آئينءِ . هن چيو ته هي سڀ شو مهاراج جي
ڪرپا آهي . مون کي وٺي هلي لاءِ شو لوڪ مان ومان آيو
آهي پر مان توهان کان سواءِ ڪين وينديس . توهين ومان ۾
چڙهو ته شو لوڪ ۾ هلون . آڪاس باٿيءَ سان شو مهاراج جي
آگيا ٿي ته استريءَ تون پتي اسانجي لوڪ ۾ اچو ته پرمگت
کي پراپت ٿيو . پوءِ پتي ومان ۾ چڙهي ويٺا ته ديوتائن جڏا
پوڇيڪ ٿي اُتر گتيءَ کي پراپت ٿيا .

سرڌا ٿي سڀني ڌرمن جي تمام ڪلياڻ ڪاري آهي ،
منشن کي پنهي لوڪن ۾ سرڌا ٿي سڌي ڏيڻ واري آهي .
هؤرڪ به سرڌا سان پوڇنيڪ ٿي گروه جي ليائي سڌيءَ ڏيڻ
واري ٿي ٿا وڃن . تنهنڪري سڀني پڇ ڪرم ۾ سرڌا
ڪرڻ گهرجي .

چيتا چمار ، ميران ٻائي ، ڪرما ٻائي وغيره پرتيڪ اُپاشدا
ڪري ٺاڪر جو درس ڪري اُتر گتيءَ کي پراپت ٿيا ته
اُڃاڻ به پتر ۾ نارائڻ ٻڌي ڪري وٽڪ پراپت ڪيو .

پوهان :-

اجامل ڪٿي اٿ ڪال مين نارائڻ سڌ آئي

جا ڪٿي ڪٿي هو ڪيسر ٻانڇت سوڪت ڇن مهر ٻائي

[راهڪلي م : ۹ صفحہ ۹۰۶]

هڪ پيڪ ڌاريءَ پاڻ ۾ نارائڻ ٻڌي ڪٿي . نارائڻ اُنجي

سري نارائڻ هري اُپديش (۳۶۱) شر ٽاگت روپ پڳتي
 سروس اربڻ ڪرڻ. (۶) پنهنجي ڪانير ٿا ڏيکارڻ، يعني
 مان اُپراڏي آهيان، پٽت آهيان، توهانجي ڪچ شيوا ٿيو
 ڪريان، انهيءَ طرح جي نمونن ٿا ڏيکارڻ ٿڌهن ئي سوامي
 شر ٽاگت جي رکيا ڪريو، جهڙيءَ طرح سري رامچندر
 پيشڻ جي رکيا ڪئي. پر مان :-

جو سرڻ آوي ٿس ڪڍڻ لاوي اهر ٻره سوامي سندا
 [بهانگا م: ۵ صفحہ ۵۴۴]
 اهڙيءَ طرح پهرئين سرڻ ڪتي جي اندر ٿوڌا پڳتي
 سمايت ٿي -

نام جي ٻي ڀي ڪتي ڪڇئون نياڻي ڌيان آهي،
 ڌيان کي شاستر ۾ اُپاشا به چونٿا، اُچا جاپ به انجي
 انٽر گت آهي، يعني اُٺر اچي وڃي ٿو. اُن ڌيان جا ٽي
 پيد آهن (۱) پرنڪ (۲) سڀيت (۳) آهنگر هه. پهرين
 پرنڪ ڳيان جو هي لکيل آهي.

جنهن وسوءَ ۾ ايشور ٻڌي ڪرڻي هجي اُٺي پرنڪ
 پرمات سان لسجي ڪري يعني انجو اصل سروس پرمات سان رکي
 شاستر پرمات سان اُن ۾ ايشور ٻڌي ڪرڻ انجو نالو پرنڪ
 آهي، جنهن سالگرام ۾ پرنڪ، پرمات سان پٿر پٿو لسجي ڪري
 شاستر پرمات سان اُٺر وٺو ٻڌي ڪرڻ يعني وٺو روپ
 سان ڌيان ڪرڻ، انجو نالو پرنڪ آهي. جنهن ٿر ٻڌو پرنڪ
 ٿو ٻڌي ڪرڻ، ۽ سورج ۾ برهم ٻڌي ڪرڻ يعني سورج
 نارائڻ جو ڌيان ڪرڻ، جهڙيءَ طرح هڪ پيل چنڊ نالي
 ٿر ٻڌو پرنڪ ۾ ٿو ٻڌي ڪري ڌيان ڪيو هو.

ڪٿا: مدر (ماڃها) ديش جي راجا وٽ هڪ پيل چنڊ
 نالي ٿو ڪر هو. هڪڙي ڏينهن هو راجا سان گڏجي شڪار

سري نارائڻ هري ايديش (۳۶۰) آتم لويدن ڀڳتي

شمنهن اکيون پوري ڀڳوان جي مورتِي شري م رڪي لاءِ
جي رهيو هو. ارڃن تڏي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ شمنهن کي
وڏو ڀڳت سمجهيائين. ڀڳوان ارڃن کي چيو ته اوجي اوجي
سر سان هري ڪوشن، هري ڪوشن لاهي طرح
منهنجو نام چنه ته او ٻڌي پاڻي پي وٺي، اڃو آخري سواس
آهي. ارڃن اوجي اوجي نام جوڻ سان شمنهن ٻڌي اکيون
پٽيون. ڀڳوان جو درس ڪري امڪار ڪيائين. ٻاهر اچڻ
لڳو ته ڀڳوان چيس ته جل پي آءِ ڀڳوان جي آڳيا مڃي
جل پي ٻاهر آيو ۽ ڀڳوان جي حرن تي سر رکي سر بر ٿيڻ لڳائين
ڀڳوان اچي داءِ آءِ ڪري ڪري يعني انکي ساڙي دوار ڪا
پر آيو تڏهن ارڃن کي اڃ تڏهن کان مثال ٿيو ته سواس اڃا
نه وڃائي ٿو جي ۽ شمنهن وانگي ڀڳوان کي سروس ارڃن
ڪوڻ يعني آتم لويدن روت ڀڳتي موڪلي ته ڪوڻ ٿو جي.
ڀڳوان ارڃن کي گسا م چيو آهي:-

سرو ڌرم مان پرڏيجهه مام ايڪن شرم ڀرج

اهدوا سرو ٻاڻيچو موڪش شيا ۾ ماشجه

ٿيڪا:- سڀني ڌرم کي ڇڏي ڪول سم ڄم آند
ڳهن واسديو جي سرن ۾ رڙيت ٿي، مان توکي سڀني ٻاڻن
کان مڪم ڪندس، تون شوڪ نه ڪر.

ڇهن پر ڪارن جي شر ٿاڻت آهي. (۱) شوڪ کي پنهنجي
سوامي ۽ جي اڪڙل (اڃا الوسار) تي سڪلپ ڪرڻ.
(۲) سوامي جي پر اڪڙل (اڃا بر خلاف) آڇڻ جو ٿاڻ ڪرڻ
(۳) سوامي پنهنجي اوس رکيا ڪندو، اڃو سواس هڻڻ.
(۴) سوامي جي رکيا ڪرڻ هولي نه، رکيا ڪرڻ، رکيا
ڪرڻ، اڃو ٻاڻي ٻاڻي ڪندو هڻڻ. (۵) سوامي کي پنهنجو

سری نارائڻ ھري اُپديش (۳۵۸) آتم تویدن ردي ڳڻتي

مادر او جسي ڳير ڳالها ڳيل ڳالها ڪوڪلا

ڄڻ ڪوڪ ڳس ڏاڍ ڳالها ڳڻي ميري من رامشيتا

... ..

سڪل ڀوڻ ڳير و نام ڳالها ڳڻي نامي من ڳيٺلا

[3 لاري نامد ڀو صفت ۶۹۳]

ڀن ساڌو ڇو ڇيو ڏا ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو

ڀلت سڱر سڀ ڀوم ڀي ڀي ڀي ڀي ڀي ڀي ڀي ڀي

ڇا ڇن ڇي ڇي ساڌو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو

ڇن من اڀو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو ڇو

[1 لاول م: ۵ صفت ۸۱۰]

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

[1 لاول م: ۵ صفت ۸۱۰]

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس ڳس

[1 لاول م: ۹ صفت ۱۴۲۱]

۳۵۷) آتم نویدن دوج
چچندا قور متي من چائيشان. عنايت شاه
قدمي لکشا هالچ قن (وکنک) بهو قرائيشان.
[کائيشان بلې ش]
قن من دُرکا قن سږ هر کا هر کي کڅ مټر کيا کڅي
که داند هر تر گر کرئي هي. آبيي انپ ملو کڅي.
[دامکلي م: ۳ صفت ۸۸۳]
نور کڅي شاري کڅه بخش لي سوامي آبي ليه ملائي
قون بي آبت تيرا اذت نه پائبا سبدي ديه، پچھائي
هر جيت ته وټه هل جاني
قن من ارپي ته آکي راکڅه. سدا دمان سوطي.
[پرياني م: ۳ صفت ۱۳۳۳]
پوپ لايي مدورت ميرا
گر پاندان دنيال موږ ديجي کر سندن کا څيرا
کر ماږ. پوانه کال لاکڅه جن چولي. بس باسو درس ځاو
من ارپ کر جن شيوا. رسنا هر کن کاو
س سامر، سمر پوپ اپدا سنت سنگر لت ديجي
آوار دام قن مورا آند داند ام ليجي.
د يو گنداري م: ۵ صفت ۵۳۳
پاڻي.

—دری لارائن دری ایڈیٹس (۳۵۶) آئمر نوید بن بیگم

چُن کُن پووپ لکنا قنکا سکا گووود

قن من ۵۰۰ آرپی سیو شکل واریشی اد جدد

دیکھ سٹی حد و رسد گھٹ گھٹ برہم رولد

آرنگھٹا نورالدا پرپ والک سد بخشدد.

سری رائے مر: ۵ صفحہ ۴۷

!ہی آپھی ہات کوئی۔

پرت، طرح الی شاہ، پھنچی سمد ذات مائی پندھی

۲۰۔ جسے دانت آرائیں کی مہم چلانی ہو۔

آئینہ نامی بیون سمجھاوڑ آئینان بیٹان تسی

ہر ایک کے لیے ایک ایک کھانا ہے۔

انسان : جس کے لئے محمد نبی کے یہی کاربند

چائید . اے کہ میں سید سیدی و ہر چاکر

ایوبی آرٹس۔

انبرہنی شاد خون۔ جیڑی۔ جیون سید سدیدی

[illegible]

(۱) **مکتبہ**، **پیشخانہ**، **دریہ**، **وادی**، **کلی**

سري نارائڻ ڪري اُڀديش (۳۵۵) سڪا پاو روپ ڀڳتي

سڪلي جوت جاڻا تون سوئي مليا پاء سپائي .

ناڪ ساڄن ڪٽڻ ٻن ڇاڻي ساڄ مٿي ڪهر آئي .

[سوئي چمت ۾ : ۱ صفحہ ۷۶۴]

جڏهن ڇوڪرو سو مارڪ سوڌا ڪٽي نسي ڪيون ٻن ڀاڻن ڀرپ ميرا

مٿي اوڀر ٿڌ ڪري ٻڌ - ڇوڪرو مٿي ڇوڪرو ميرا ٿيڻ

سپ من ٿيڻ ڇوڪرو ڪرڻ ٿيڻ ڪالت مارڪ پٽي مٿي

آڻڻ ٻڌ ٿڌ ڪرڻ ٿيڻ - ناڪ جوت جوئي رلي .

وڏ ٿيڻ ۾ : ۴ صفحہ ۵۶۱

ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ

جو ڪٽي ڪري سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ

ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ

ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ

ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ

ٿيڻ ۾ : ۱ صفحہ ۷۶۲

(۶) اٽل نويدن ڀڳتي .

ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ .
ڇوڪرو ڇوڪرو سو ڇوڪرو وائي ڪٽي ٻڌي ٿيڻ .

سري نارائى هري ابدى (۳۵۴) سکا پار دوت پگتي

اڌريءَ طرح سڌامي به سکا پگتي ڪئي آهي.

گوبين به سکا پگتي ڪئي آهي. حڏهن اوڌو جي پوڳ
جو ابدى ڪرڻ لڳو، تڏهن گوبين اوڌو کي هي
وڃن ڄا. جوڳي کان ويو کي گهٽ نه آهي. ويو کي هي
دشا جوڳي کان وڌيڪ آهي. سري ڪرشنا جي ويو نه
اسن ويو کي هي سمون آهنون :-

شيام ڪن شيام من. شيام هي همارو ڌن. آلو هام
اوڌو مهي. شيام هي سون ڪام هي. شيام همدئي
شيام هوشي. شيام ٻن لهي پيئي. الڌي ڪي سي
لاڪري. آڌر نام شيام هي. شيام هت شيام هت.
شيام هي هماري گت. شيام سڪدائي سون. پلاني
سوها ڌام هي. اوڌو نم پتي پتي. هائي ليڪي
آئي دٿوب. جوڳ ڪهان ڊاڪي. بهان تو روم روم
شيام هي.

پريمي سکا هر وقت بههجي پريمي کي ڏسڻ جي لڄا ڪريو.

آره. سڄا مٿه ڏيکارن ڌن ڌن

ڪهر اهدري ڪري ڌن ڌن من ڌن ڪهيرا ڌن
من ڌن ڪهيرا سڄا پريمي ڌن ڌن ڌن
ڌن ڌن ڌن ڌن ڌن ڌن ڌن ڌن

سري نارائڻ هري اُپديش (۳۵۳) سکا ياو روپ ڀڳتي

سکا ياو ڀڳتي سگريو ۽ ويشت سري رامچندر سان ڪئي آهي. ارڃن سري ڪرشن سان سکا ياو سان ڀڳتي ڪئي آهي. گوڀيون سري ڪرشن جون سڪيون هيون. استري ۽ پتي ياو به سکا ياو جي اُتر گت آهي يعني سکا ياو ۾ اچي وڃي ٿو. رامائڻ ۾ سگريو ۽ سري رامچندر جو سکا ياو لکيل آهي :-

ٽيڪا :- تڏهن هندومان رام ۽ سگريو جي وچ ۾ اڳتي جلائي ۽ اڳتي ۽ کي ساڳي ڪري ٻنهي، هڪ ٻئي کي ٻانهون ٻڌهيون ڪري نشاپ آنگن ڪيو (چائي سان لڳايو). سگريو سري رامچندر جي ويجهو ٿي ويندو ۽ پاڻ ۾ رنگيا ڪيائون. سري رامچندر چيو ته ٻاليءَ کي ماري تنهنجو راڄ ۽ تنهنجي استري توکي ڏياريندس ۽ سگريو چيو ته راوڻ کي ماري توهانجي جاکي وٺي ڏيندس. پوءِ جڏهن سگريو کي سري رامچندر وٽ رهي وٽاهڻ ٿيو ته چوڻ لڳو ته نه مون کي راڄ جي ضرورت آهي ۽ نه مون کي استري وغيره جي سڪه جي اڃا آهي. مون کي نه توهانجي ڀڳتي ئي گهرجي. جڏهن سگريو کي اهڙو وٽاهڻ ٿيو تڏهن سري رامچندر چوڻ لڳو هي متر! تون جيڪي چوين ٿو سو سچ آهي، پر ماڻهو مون کي ڇا چوندا ته اڳتيءَ کي ساڳي ڪري سگريو جو متر ٻڌي ڪري سگريو جو ڪهڙو اڳڪار ڪيائين سو جيتوڻيڪ توکي اڃا به نه آهي تڏهن به اسين توکي راڄ ۽ استري ڏياري تنهنجو اڳڪار ڪنداسون ۽ پاڻ ۾ متر جا لڇڻ ڌار ڪنداسون.

متر جا ڇهه لڇڻ سنڌ لوڪ چون ٿا :-

- (۱) ڀاپ کان هٽائڻ (۲) پيار وڌائڻ (۳) دوش ظاهر نه ڪرڻ (۴) گڻ ظاهر ڪرڻ (۵) آپدا ڪال ۾ متر جي سهائتا ڪرڻ (۶) دريڪه يعني ڏڪار يا ڪنن سمي ۾ متر کسي ان ٻاڻي آڏو ڏيڻ.

سری نارائن حوی ابدیش (۳۵۲) داس زار روپ ڀڳتي

بلی سدت ٻیازی ۵ یا ۵ آری . کٽر اکٽ ٻیچارو

اک ٻت اک من ۵ یا . سوامی لا ٻریت ٻیادو

بدولت ناڪ سرط سوامی سدت سدڪر لو لاکی .

[ٻلاول جنس م : ۵ صفحہ ۵۴۵]

تون میری میت سکا ٻر ٻران

من ۵ن چیت ٻند سب تمرا . ام من سیتو تموی ۵ن

تم ہی ۵یتی اڪ ٻر کارا . تم ہی ۵یتی مان

سدا سدا تموی . ٻت راڪم العرجامی جان .

[سارنگ م : ۵ صفحہ ۱۲۱۶]

تون میرا ٻعا تون ہی میرا مانا .

تون میرا ٻند پ تون میرا ٻرانا

تون میرا رکا سیدی ٺاڻی . قا ٻڙ کيها کارا چیت .

[مانجه م : ۵ صفحہ ۱۰۳]

ساجدوا میرا ساجدوا . لڪت کلوتترا میرا ساجدوا

چالیترا ٻر چالیترا . نطط اوتترا ٻر چالیترا

چاڪر اکهاڻی سارنگ ٻاڻی . چدکي ٻاڪر مٺانا .

[رامکلی م : ۵ جنس صفحہ ۹۲۴]

سري اراڻا شري ابداس (۲۵۱) داس يار روپ ۱۰

پهر يائي آئي ٿي . (۴ ۱۰۵۵ جي ڇپت ۾ پٽي ڀرڻ ڪي نه
چاڻي ، اٽڪي پٿور ڏاڙهون ڪورجي .

مون ٿيڻاڻو سڀڻ لڻا پري وڃاڻا

جو ٿيڪي ڏک واري ڏک ڇيماڻو ڀاري . پوري

من لوڻي هر ملڻ ڪٽ . ڪٽ ڏرسن ڀاڻيڻا

مي اٽڪ واري صاحبا . جو ڀڄڻ ڀاڻيڻا

مون ٿيڻاڻو تخت پري مڀڻي ڀاڻيڻا

ڀاڻي ملڻي ڪول . ڪول جو پٽي ڀڳاڻو

پري ڏسڻي ڀڳ . ڀڳ ڀاڻي ڀڳاڻو

ڀاڻي ملڻي اٽڪ . پٽي پوري نه ٿي .

[مارو ڏکي واري ۵، صفحہ ۱۰۶۸]

هر ڀڳي جو واري ڀڳا ڪند مول چڻ ڪاڻ

ڪر ڀڳاڻي ميرا شهر ملي واري ڀڳا ڇيڻ

.... ڏاڻڪ سڌا سڀا ڀڳي جن جو ٿي چوڻ سما .

[ڪوڙي پراڻي ۱، صفحہ ۱۵۷]

ڀڳا سماڻا هر ڏن وارا رام

ڪوڙي ڪوڙي لڏا هر سڌن ڀاڻا رام

سري لارائڻا هري ابديش (۲۵۰) سکا پاو روپ ڀڳتي

سکي آءِ سکي. بس آءِ سکي. اسي پرڪا منگل گاوم

ڏجه مان سکي ڏجه مان سکي. مٿ آهڻي پر بتم پاوم.

[بلاول مر: ۵، صفحہ ۸۴۷]

هر کور ساجن آئي. ساڃي ميل ملائي

سڃي ملائي مر من پائي بدجه ملي سکر ڀنڀا

سائي وست ڀوايت موني جس سيعي من لائيا

...

...

...

سهر سکي من مومن موديا. تن من الموت ڀيدا.

[سوهي چنڊ مر: ۱، صفحہ ۷۶۴]

(پيشوئر هاس مهاڻي جي ٿيڪا کان ورتل)

لارائڻا جي لار دڪي بتورن استري جي آلم ورت باس

بڏائن ٿا ۽ بتورن استريءَ کي عيبنان ڏور بالڻ ڳورجن ۽

(۱) ڪروڙ ڇڏي يا ڪروڙ (کوٽا ڪم ڪندڙ) ڇڏي يا

سندر سڀاء وارو پئي ڇڏي، (۲) روڳي بلاجوا (سماڙ پوس ڇڏو)

ڇڏي يا ڪروڙي، سواب پڙندڙ، بدو، مورڪ، گولگو،

اٺڙو، لوڙو ڇڏي (۳) پڙڪو، ڊوڊري، ڪرپڻ، لند

ڏرڻوڪ، (دخو) ڏورم يا بس استرين جو مٿ ڇڏي (۴)

مگر استريءَ کي آهو پئي ۽ شهنش ڏيو والڳي وڃن، سري

۽ ڪرم سان پوڄڻ ڳورجي. (۵) پٽي بنا سو ڪوئي ڏيو،

مٿس، گندرو، مٿي استريءَ کي ڀيارو ۽ آهي. استريءَ کي

پٽي جو رو ڪڏهن ۽ ڪوڙ ڳورجي. (۶) جا استري پٽي

جي پوڄن ڪرڻ بعد بالڻ پوڄن ڪري، پٽي جي ڏک ۾

ڏکي ۽ پوسنا ۾ پوسن (۷) پٽي جي وڏيس ۾ وڃڻ ڪري،

مڙا ڪڙا رکي ٿي ۽ پٽي جي سمجڻ بعد سوچي ٿي، ٻو

سري نارائڻ هري اُپديش (۳۴۹)
سڪاپاو روپ
من بانچت قل ٻائي سڪلي قدرت ڪينر آهار ڪر
ڪر ٺاڪ ٻوپ ڪر ٻاڪ ڪي من سدا چلي ٿيري
[سوھي م: ۵ صفحہ ۱۱]

ٻکا ٿيري ٻائي ڇووان -
ر جن ڪي ٻيسٽ ٻيس ڪوان
ٺاڪ ڪي ٻوپ ٻاس ٻينختي - ٿيري من ۵ يڪل پاوان
[سوھي م: ۵ صفحہ ۷۴۹]

سار سدا ٽن ٽن هيءَ ميري جند ٿيئي -
ڪل ڪاوي ٻوپ ڪيري رام
ٽي سروي ٻلي سو پنيڪ ٻي ميري جند ٿيئي -
ٻر ڪي ٽن سٻي ٻر ٿيري رام
...

ٺاڪ ٽن وٽ ٻار ٺا ميري جند ٿيئي -
ٻر سٻي ٻر ٺا ميري جند ٿيئي -

[ٻهاگرا، م: ۴ صفحہ ۵۴۰]

(۸) سڪا يعلي ٻر روپ ٻيگتي
فت سلا ٻر سراج الوند - سڪا ستن ٻر ٻر ٻر
ڪري آبي بخشند - ٽن من ٻر ٻر آبي جند
[آسا م: ۵ صفحہ ۵۴۰]

سري بارانج عري آبدیس (۲۴۸) داس یار وروب یی

جس کونہ اگل گت چاٹو

تس کونہ کونہ پیستہ نیت -

جس پر - و نوری سب میت

[گزوی اشتبدي مر: ۵ ص۵۶ - ۲۶۹]

ہار ہدارت ہی کو مانگی -

ساہ چا کی شیوا لگی.

[گزوی سکمی مر: ۵ ص۵۶ - ۲۶۹]

نک سالانہ ن کن ہائی ناک کاکن سوئی

ہیکو جیتہ کھی او نا کتہ جر کی طلب د و نری

[پڑپالی مر: ۱ ص۵۶ - ۱۳۲۸]

تک ہکت پرمبور کی پڑا تہا کرک لگو تہ ہی پکوان

مولکی بدھتی نل دی . پکوان چمولا کزوی نل کبستی .

لڈھن ہکت چوہ -

کرو و ست قیری نل کماوہ -

چرل چلہ پرب مارا دام

یو سا کر نادر شیوا - جو وائی تس قار کر دام

یو جل ترنا مر چر سمرنا - کل مدورت ہوری

بہا ہکار گتی سکھ اہجی - باہی انحد نوری

سري نارائڻ هري اُڀديش (۳۴۷)

ڀاڳ شيون

[شيوڪ جي سهائتا]

اڀدي شيوڪ کي آهي راکي آهي نام چهاوي -
جه جه ڪار جه ڪرت شيوڪ کي ٿيا آهي ڏاڍو
شيوڪ ڪتر ڪتي هو ه ڪاوي -

جو جو ڪهي ڏاڪر په شيوڪ ڪتر ڪال هو آهي -
اڪر ڪا -

تس شيوڪ کي ڪتر ڀلاري جو اڀدي ٻري ڀاوي -
تس کي سو سڀي من ڪرڻا
تس ڏاڪر ڪر ڪاوي

[شيوڪ جي سوامي سان اڀديتا] [آسام : ۵ ، صفحہ ۴۰۳]

ڪر ڪا شيوڪ سو ڪر ڪا - ڪر ڪا ڪا ڪا ڪا ،
ڪر ڪا ڪر ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا
[شيوا (ٿيل)] [مارو سولهي مر : ۵ صفحہ ۱۰۷۶]

و ڪر ڪا شيوڪ ڪا ڪا - ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا

[سري راج ڪر : ۱ صفحہ ۲۶]

تس ڪر ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا
تس ڪر ڪا ڪر ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا ڪا

سری لارائے شری ابدیش (۲۴۶)
بہاد شون
لہوگری لمکار پگتی سیکھن کی کرتا گھر
۱۵ مان :-
۴۴۔ بہرن نامی لیکار۔ مکت کرنی انری ۴۴
لمکار کر پردی مام رُڑ تیرا آون نام۔
[دامکلی پگت کسر صفحہ ۶۷۱]
(۷) داس پاو روپ پگتی یعنی شیوک پاو
سو شیوک پر آگئی ۴۴ رُڑ راکھ آر ۱۵ :-
من ن سہی آگئی ۵ رُڑ مؤمن ۷۴ مار۔
[سری راکھ مر ۳ صفحہ ۲۲۸]
مان امان مندی سو شیوک نامی۔
نت سمدی سندھ کوئی کو ت مدامی۔
[سری راکھ مر ۵۰ صفحہ ۵۱]
کر کی کرہ شیوک جو رہی۔
کر کی آگیا من ۴۴۔
[کڑی س : مر ۵ صفحہ ۲۸۶]
کو کے کٹر شیوا بن آئی۔ حکم ہو ۴۴ رُڑ پد ہائی
[کڑی سکھ مر ۵ صفحہ ۲۹۲]
کو شیوک آگئی جو سر ۵ رُڑ آثار۔
کو کا پاٹا من ای سہد راکھ آر ۱۵ :-
[سارنگ دار مر ۳ صفحہ ۲۲۴۷]

سرتي نارائن هري آبدش (۳۴۵)
پاد شيون پڳتي

يگيه پاڻ هٿائي ڇڏيو. جڏهن ستيءَ يگه ۾ شو مهاراج جو پاڻ
نه ڏٺو تڏهن پاڻکي يگه اگنيءَ سان ساڙي ڇڏيائين.

دليپ راجا سر ۾ مان اچڻ وقت ڪامڊين ڪٿو ڪي نمسڪار نه
ڪئي هئي. ڪٿو سراپ ڏٺس ته جڏهن پٽ جي خوشيءَ ۾
وڃي رهيو آهين سو توکي پٽ نه ٿيندو. پوءِ وسشت منيع
جي آگيا سان ڪامڊين جي گابي نند لي جي هڪ سال شيوا
ڪيائين. ڪٿو جي پٺيان رهڻو پوي جتي رات پوي نه اٿي
ڏٺس پاڻ ڪٿي راجا کي به رهڻو پوي هڪ سال جي شيوا کان
پرسن تي ان ور ڏنو ته وڃ هاڻي تنهنجي گهر ۾ پٽ ٿيندو.
سو نمسڪار نه ڪرڻ ڪري وڏي هاڃي ٿئي ٿي.
فريد صاحب به ڪنهن وقت گروءَ کي نمسڪار نه ڪرڻ
ڪري ناراض ڏسي پنهجو سر ويڙه لڳو هو.
پرمان :-

فريدا مي پولاوا پڳر دامت مٿي دوه جا.
گهلا روح نه جاڻي سر پي مٿي ڪاه.
[سلوڪ فريد صفحہ ۱۳۷۹]

پرمان :-

جو سر سائين ڏاڍي سو سر ڪپ اُٿار....
جو سر سائين ڏاڍي سو سر ڪڇي ڪانءِ.
ڪٿي هيٺ جلا ٿيئي ٻالڻ سڏي ٿاءِ.

[سلوڪ فريد صفحہ ۱۳۸۱]

اهڙي طرح سر کي اڀر سمجهي وڌي ساڙڻ لڳو هو
جڏهن مسلمان ساڙڻ وڌي سزا سمجهندا آهن هن جي ساڙڻ جو
ڏسي گرو جي فريد تي پرسن ٿيو ۽ گناه معاف ڪيائينس.

سري نارائڻ حري آبديش (۲۴۴) نمسڪار روپ بڻجي

نڪداليه منيءَ ۽ ٻيو ته هي ارڻ، ٿوري حياتيءَ واسطي
ڪٿيما بنائي ڇا ڪجي. تڏهن ارڻن ۽ ٻيو ته مٽاراج ٿوهائين
عمر ٿيڻي هوندي؟ ۽ ٿانما ڇيو ته ڇا بدائين ۽ مون ڪيترو مون
ٿي سرشتيون ڏٺيون آهن. ڪيترا دفعا ڀڳوان ڪرشن چندر
سان گڏ توکي مٿا پار ۾ پڌجي ڪندو ڏٺو آهي. مون ڪيترا ٻيا
سرشتي آلت ڀلت ٿيل ڏٺي آهي. ايتريءَ طرح جا وڃن
ڇڏن ارڻن ٻڌا تڏهن ارڻن کي وڃڻ ۽ ٻيو ٿيو ۽ ٿانما هي
اشيرواد چو ٻار (لائق) ٿيو. سو ايتريءَ طرح نڪداليه ۽
لومس رکي ته ٿانما کي نمسڪار ڪري ڇڏن جيوي ٿيا.
نمڪاري هر وقت ڀڳوان جا اٽڪل ٿانما جي ڀڳوان کي
نمڪار ڪرڻ ڪٿو ڪي. جيڪڏهن ائين نه ڪو نه وڌو
بٽيان ٿيندو. پر ميسر کي نمسڪار نه ڪي ته وڏي حاجي
ٿيندي سو نه ٿيو پر ٿانما، نارائڻ، ٻيو ٻئي وڏن ۽ ڪو
کي نمسڪار نه ڪرڻ ڪرڻ به ڀڙش جي وڏي حاجي ٿي
ٿي. جيئن اهر لوڪ به وڃن ڀڳوان جي اڇڻ ٿي ارڻ ۽
جيئن وڃن اتي نمسڪار نه ڪئي ته ڀڳوان ايتريءَ سراب ڏئي
نه وڃي، ڪلڪ. م ايتريءَ ٿي وڃي ٿو. ڇڏن ڪرو ٿانما
ڏيو جي ڏي ٿي ڪرو وڃن ڏيو وڃن ڏيو ڪرڻ صاع
ٿانما ڏيو، ۽ ٿانما نه ڏين ڪرو وڃي ٿانما ڪرو ٿانما
آدي روڻن به آستي ڪندا تڏهن سراب دور ٿيندو. ٻيو
آئين ۱۷ پٽ يعني جيئن وڃن ڀڳوان ڏيو ڏاري سورڻ
پٽ ٻنهي ۽ ٿانما پيڪي پٽ جو اولاد ڏاري ڏيو ٿانما
ڪرو ٿانما ڏيو آڌڪ ڪون جي آستي ڪئي تڏهن سراب
هٽيو. نمسڪار نه ڪرڻ ڪري اهو ڦل آئيني ملو.

اهر لوڪ م ڇڏن ڏي ٿانما پٽي آيو هو نه سڀ سڀ
وارا اتي هڪي نمسڪار ڪرڻ لڳا پر شو مٽاراج ٻيو ٻئي
سري ڏي کي نمسڪار نه ڪئي. اٽڪري ڏي سو ٻو

سري نارائڻ هري اُپديش (۳۴)
 نمسڪار روپ ۽
 هو موٽي مهاتما وٽ آيو. مهاتما چيس ته پنهنجي گهر
 ۾ ڇيو ته مان توهانجي چرن جي شيوا ڪندس. م
 چيو ته چڱو، پر بهر يائين مانا پتا ڪي منهن ڏيکاري اچ،
 ڀلي اچي شيوا ڪر. مار ڪندو آگيا انوسار پنهنجي مانا
 وٽ ويو ۽ مهاتما جي ڏندوت جو قل چرن جيوي ٿيڻ ٻڌا
 مائٽن کي پرسن ڪري موڪل وئي وري اچي مهاتما
 شيوا ۾ لڳو ۽ نمسڪار پڳتي ۾ پنهنجي چت کي لڳائيندو
 رهيو. گرو صاحب به لکن ٿا:-

مار ڪندي آهي ڪو آڌ ڪائي جن ترڻ ڌر موند بلائي

[ڏنا سري نامديو صفحو ۶۹۲]

اهڙيءَ طرح ٻيا به گهڻا انهن آهن جهڙيءَ طرح:-
 لومس رشي ۽ بڪدالپي رشي مهاتما جي آشيواد سان
 چرن جيوي ٿيا. اها ڪٿا پراڻن ۾ پڙست آهي. هڪ سمي
 ارڃن اسميٽ يگ، واسطي گهوڙي جو رکيڪ بڻجي گهوڙي بڻيان
 ويو پئي. وات تي سري ڪرشن پڳوان گڏيس. پڳوان ويچار
 ڪيو ته ارڃن جي من ۾ ور ڪٿي (وٽراڳ) پيدا ڪرڻ گهرجي،
 تنهنڪري کيس سمند جي پار هڪ نر لڄن ٺاڻو ۽ ۾ وٺي ويو.
 اتي ارڃن هڪ عجيب مٺي ڏٺو جو وٺ جي هيٺان پٺن تي
 ليٽيو پيو هو. انهيءَ مٺيءَ جي درشن ڪري ارڃن و من
 پگهرجي ويو ۽ هٿ جوڙي پراڻا ڪيائين ته آگيا هجي ته
 مان ڪڇ پڇان. مٺيءَ چيو ته ڀلي ڀڄ. ارڃن چيو ته اوهان
 وٽ نه ڪو وستر آهي نه ڪو پائر آهي، نه ڪٿيا آهي نه
 ڪاٺ پيٽر جي سمگري آهي. مونکي حڪم ڪريو ته مان
 سڀ سامان اتي ڏياري موڪليان. پر مٺيءَ ڪڇ به سڀڪار
 نه ڪيو. وري ارڃن چيو ته اُس ڏاڍي ٺڪي آهي آگيا ڪريو
 ته هڪ ڪٿيا جوڙائي ڏيان جنهن ۾ توهين سگهي گذارو.

سري ناراڻا دري ابدش (۴۴) لمسڪار روت پگتي

هي ارهن! لائي لاءِ تنو جي جانن وارن گبائي برهن
کان، پلي برڪار ڏندوت برنم ۽ شيوا ۽ لسڪبت پاوسان
نڪيل برهن سان ان گمان کي جان. اهي مرر کي جانن وارا
گياني جن نوکي انهي گمان جو ابدش ڪندا. اهڙي ۽ روح
ميتا ڏندوت آڌڪ سان برهن تي آڌڪاريءَ کي گمان
جو ابدش ڪن لاءِ وڏي آڏو بخشين ٿا.

درشنانت :- مارڪندي رشي ڀرڙو ڪل بر مڃي رکي
مرڪندوءَ جو پٽ هو. عمر سمي جولهن جيو نه مارڪندي
هي عمر ڏهه سال ٿيندي. مانا پتا کي ٻڌي ڳڻو مگر نه.
پٽ کي سوچيائي هڪ سڌ مڃاها وٽ شوا واسطي ڏياري
موڪليائون مارڪندوءَ پٽا جن چرن تي دري دري ڏندوت
بر ڪري، چرن ڇڏي ٿي نه. ائين سڀي مڃائائين کي
ڏندوت ڪندو رهي. ان هي برن کي ڏسي هڪ هڪ
مڃاها آشرواد ڏني. پوءِ سڀي مڃائائين گڏجي جهو، اڪ
بچا، وڏي عمر ٿيئي، تڏهن مارڪندي جهو نه مڃاها!
مڃي عمر ساري ڏهه ورهيه آهي باقي ٿورا ڏينهن اهي
اچيا آهن. مڃائائين جا وڃن آڻل چمڪا آهن، ”ساڌا پڄن انلاڏا“
ستن جهو نه نون ڪو مگر نه ڪو. اسانجي آشرواد سان
تون چرندو (وڏي عمر وارو) ٿيندين. تڏهن ڏهه سال
پورا ٿيا نه پر راج مڃي مارن واسطي آيو نه مڃائائين مارڪندي
کي آڻيا ڪئي نه نولڪ، کي چمڪي پڌ. ان اسان ٿان
شوحي بر گيت ٿيو. رسول کڻي پر راج کي مارن واسطي آيو.
جر راج هڪ سوڙي آڻي ڪڙو ٿيو ۽ چيائين چئن حڪم ڪر پر
ٿن ڪريان. هڃاڻو جهو نه هڪي ستن پتر نيمو بيانو آهي،
هڪي نه مارو، هو چرندو ٿي رهندو. تڏهن ڏر راج
ان هڪ کي ڇڏي ڏنو ۽ هڪي مرن جو سو ٿري ورو

کري نارائڻ هري اُپديش (۳۴۱)
لمسڪار روپ
ڪيرت ڀرپ ڪي گرو موري رسنا -

انڪ بار ڪر بندن سنڌن اوھان ڇرڻ گو ٻند جي ڪي
[ڪاٿڙا م: ۵ صفحہ ۹۸]
سندھ ڇرڻ ماڻا ميرو پڻت - انڪ بار - سندھ ڏندود
[رامڪلي م: ۵ صفحہ ۸۹]

هڪواري ڀڳوان ڪرشن کي لمسڪار ڪرڻ سان ڏ
اسميت جي ڪرڻ برابر ڦل پراپت ٿئي ٿو. ڏهن اسميت ڀڳ
ڪرڻ وارو جنم ۾ اچي ته اچي، پر ڀڳوان کي لمسڪار ڪرڻ
وارو وري جنم ۾ نٿو اچي. جهڙي طرح آڪاس مان بوسا
د ٿارڻ ڪريل جل وٺ، ٻهاڙ، شهر آڏ ڪي ٻوٽو ڪري
ندي واه رستي سمند ۾ وڃي پوي ٿو، تهڙي طرح سڀ
ديو، منڻ، چانڊار جيو وغيره کي ڪيل لمسڪار ان جي
چت کي ڀرڻ ڪري ڀر ميسور وٽ پهچي وڃي ٿي. جيئن
ڀڳوان سري ڪرشن ڀاڳوت ۾ لکيو آهي :-
پُٽ وِيت ه لڊ لڙ پُو مَمُو آسو چنڊال کوکرن

آرت:- گڏو، چنڊال، گهوڙي، گڏه کي ڀر ميسور روپ
چاڻي ڀر ٿوي ٿي مٿو رکي ڏندوت ڪري،
لمسڪار ڀڳتي ۾ ڀڳت آڪروڙ آهي ۽ ٻرهم وينا مهاڻائن
کي لمسڪار ڪرڻ سان به ڀرڻ کي گيان، وڏي عمر ۽
ڄڻ جي پراپتي ٿئي ٿي.

و هان :- تدو ڀرڻ ڀنڀن ڀر ڀر شمين سيمو يا -

اُپديشيدت تي گيانن گيانن ٿنو ڏرشد

[گيتا آڏ يا ۴۰ شل]

سری نارائن عری ابدیس (۳۴۰) نمسکار روپ پگتی
اٺو ٽلپي کو ولد عمارا۔ پرن نہ سا کٽہ کٽہ ہستار

جٺ کٽ دیکھ لیرا واسا۔ نالک کٽہ کر کٽہ پو کاسا۔
[پروم: ۵ ص ۱۱۵۶]

ہتی بنجس پوحن پگتی سمایت آتی۔

(۶) نمسکار روپ پگتی

اچوت بندنا آک بار سرب کلا۔ مروت
ڈولن ڈی راکہ۔ پو پو نالک دی کرمت۔

[گڑی ہارن اتری مر: ۵ ص ۹۸۶]

نمسکار تاکہ لکر بار۔ ام من دیچی تاکہ وار
سمون تاکہ مٽہ سعاب۔ دود الدد نہ دواہ۔ ڈاپ

[پروم: ۵ ص ۱۱۴۲]

دسر گروہی ہرماناکی ابک وڈی لبدر روپ نام سان
نمسکار کئی آہی۔

پیشک پریات چند۔ [چاب صاحب پاد: ۱۰]

نمسون اکالی۔ نمسون کوہالی۔

نمسون اروہی۔ نمسون آنوہی۔

نمو کال کالی۔ نمسون ست دیالی۔

نمسون آہی۔ نمسون آمرہی۔

ڏسي جئران ٿيا ۽ هنجي پاڻ کي چيائون ته تون هنڪي هتي
پڳتي ڪرڻ ڏي. اسين هنجي لاءِ هنڪي ڪٿيا ٺاهي ڏينداسون
۽ هنلاءِ کاڌي پيئي جو سامان پهچائي ڏينداسون، هنڪي
گهر جي ڪمن ۾ نه لڳايو. تڏهن هنجي سڀني هنڪي آڻيئي
چڏي ڏنو ۽ هو مانسي پوڄا ڪري ڪليان کي پرايٽ ٿيو.
اهڙي طرح باهه انتر پيد سان پوڄن پڳتي ٻن قسمن جي چئي
آئن. انتر پوڄا ۾ پرمات نامد او پڳت جو:—

تيرت هڪ نه جل مهر پستتر. جيته جدت نه ستاو ٺڪو

آف ست تيرت ڪرو ڊڪڻي. ڪهت هي پيتر نا ٺڪو

پنچ سهائي جن ڪي سو پا. پلو پلو نه ڪهاو ٺڪو

ناما ڪهي چت هر ستر رانا. سن سماءِ سمائڪو.

[رامڪلي نامديو صفه ۹۷۳

آڻيلي ڪڍي پرائيلي او دڪ. ٺاڪر ڪم اشدان ڪر

جتر جو ڦٽ بيشل پٽلا. مها اندر ڪري سد ڪيلا

... ..

۴۱

ٿان ٿندتر ناما پر ٿوي. پور رعيو تون سوب مهی .

[آسا نامديو صفه ۴۸۵

پوڄني يوگ ڏيو جو ورن سري گرو ار چن ڏيو به ڪن ٿا:—

ڪوت بشن ڪيخي اوتار. ڪوت پرمند جا ڪي ڌرمسال

ڪوت مهيس اڏاءِ سمائي. ڪوت پرمهي جگر ساچل لائي

حو ڀوڄن ڇڏي، جو وڻندو آڌ ڪجي ڀوڄن م آسڪم يعني
برامت ڪرڻ وارو ڀوش آهي، سو ڳچ مدد ٿاين ڏک ٻانڊندو،
شدڪا، گهاٽ ڪم وڌوان به سماڌ مان اٿي وڻندو کان
ولي ڪال ڀڳوان (ڏک ڏيندڙ ديوتا) ٿاين ڏيوان ڀوڄن
ڪندا ڏسڻ ۾ اچن ٿا.

ها ڏسڻ ۾ اچن ٿا، سو ڀال ڪريڙا آرٽ، هنن ٻالڪن
ڀاڄن ۾ گهر جوڙين ٿا، سو ڪريڙا آرٽ ٺاهين ٿا، پر ڏيڻ
آرٽ ٿيڻ لڳا نم يعني ڪريڙا آرٽ ڀوڄا ڪن ٿا، آهر ڇڏين
ڀوڳ آرٽ يعني آهر آند آرٽ نه، وڌوان ڪري نه، وڌوان
ڪري ڪريڙا لائق نه آهر ڏيولي آهي، حو ڪلپان سروي
سڀ حو ڪارڻ آهي، ڳيان آڌ ڀڄن ڪري سڀني جو ڀوڄن
آهي، ٺهڪري هي وسست جي، ٿون نه انهن طرح آڪاس
جي ٻيالي آسڻ واريڪ ڇڏين آڻاڻي آما ڪي ڇاڻي ڀوڄن
ڪري آهوني ڀوڄن لائق آهي

هڪڙو ڀاڄن حو ڇوڪرو ٻالڳ کان سندن جي سڳي
ڪندو هو، سندن هڪي ماسي ڀوڄا ڪرڻ سڪاري هئي،
هو ٺهڪي ڪناري تي ويهي روز ماسي ڀوڄا ڪندو هو، هن
هي گهر جا پاڻي سڀ لاراض ٿندا هئا، هڪ ڏينهن هو ٺهڪي
ڪناري تي ويهي ماسي ڀوڄن ڪري ٺاڪي هئي ماسي
ڀوڄن ٺاهي رهيو هو نه ڀڄي م هڪجي وڏي ڀاءُ هڪي
ڳولندي ٺهڪي ڪناري انهن ٻوريل ڏٺو، ٺهڪي ڪروڙ ۾
اچي زور سان هڪجي ڪمر ۾ لٽ هڻائين، ٺهڪي ڪري حو
ڪري ڀڄي هڪجي وان مان ڇالور، دال ۽ ڪهڙن ڇمن جا
ڀوڄن گرم گرم هوا سان ٻاهر اڪتا، اٿي ڪهڙا ماڻهو سٺا هئا،
ٺهڪي ڇالور وغيره ٺهڪي جو ڪارڻ ڀڄي نه ڇوڪرو ڇوڙ
ٺهڪي ڇالور ٺهڪي ڇالور ٺهڪي ڇالور ٺهڪي ڇالور
هن لٽ هڻي نه سڀ سون ڪري آهي هڪ ڀڄي، ماڻهو

د ٻيهر روپ د پونا آهي، ۽ نه ڪوئي من، ٻڌ، ڇت ر
د پونا آهي. اڪار آڌڪ جو ارڻ نه پرچن (هڪ
هونڊڙ ۽ ٻئي هٿ نه هونڊڙ) وست آهي انڀر ديو پڌ ڪ
آهي. پراڪرت، آڻاڊ، آڻٺ، چيٽن، ڪلياڻ سروي، ڇ
ڪي ودوان ڄاڻن ٿا سوئي ديو شيد ڪري چيو وڃي ٿو،
جوئي پوڄن ڪرڻ گهرجي. سوئي ست روپ ڪري رست
آهي ۽ انکان ئي اڪل (سڄو) سوکر ۽ استول روپ ڌار
برهمانڊ پيدا ٿئي ٿو.

شدڪا - تڏهن پوءِ ڪول ٽن آڌ، جو آڪار آڌڪ
واچي (ڪٿن ڪيل) آهي، انهنجو پوڄن ورت آهي؟
اٺر — پرتو جي نه ڄاڻندڙ اڳيان جي واسطي ڪول نه
آڌڪ جو پوڄن سڦل آهي ۽ شاستر به آڳيا ڪئي آهي، ڇا
ڪوئي چار ڪوهه پڌ ٿو ڪري سگهي نه انجي واسطي هڏ
ڪوهه پڌ ڪرڻ به چڱو آهي. ٽن پرتو ڪي نه ڄاڻندڙ
واسطي وشنو آڌڪ جو پوڄن ئي چڱو آهي پر پرتو جو
ڄاڻندڙن لاءِ وشنو آڌڪ ديو ٿاڻن جو پوڄن سڦل آهي
جهڙي طرح سڳند واري مندار بن ڪي نياڳي پڙگند ڪندڙ
واري ڪرڻجوئي (ڪندن) جي بن ڪي شيون ڪرڻ وار
مورڪ آهي، تهڙي طرح هو به مورڪ آهي، جو پرتو جو
پوڄن ٿو ڪري.

شدڪا - پرتو جي پوڄا ڪهڙي سامگري سان ڪري؟
اٺر — (۱) ٻوڙ گيان (۲) ساميه سرويتر سمد رشن ۽ (۳)
سر نام ڇت جي ايڪاگر ٿا. انهن ٽن ڦلن سان ڪلياڻ سروي
ڇڏ مائر سڌ سروي پر برهمڻي ودوانن ڪري پوڄي آهي.
ائين پوڄا ڪرڻ وارا چون ٿا. ٻوڙ ساميه سر پشپن ڪري جو
آڻر ديو پوڄيو وڃي ٿو، اهوئي ديو ارچن آهي ۽ وشنو،
شوآڌڪن جو پوڄن ديو ارچن نه آهي. گيان سروي آڻر ديو

مانسی پڑھتی

ی نارالت حربی آید یس (۱۳۱)

تکون وجود خدا خدا مدعو - انسی شیو در کج که خود
[پورو کسر صفت ۱۱۵۸]

[۱۱۵۸]

پوم پو لی آکیالی ایلی - پوم پوم قول قو زونف

پروچہ پڑھو۔ سوا سو روپے۔ سب بڑی کمال کوئی۔
[ملازم : ۴ صفحہ ۱۲۶۴]

[۱۲۶۴ : ۴ صفحہ]

۱۱۷ کان ۱۳۲ تائين
يوگ وسنت لرواڻ ٻوڙ ٿا : ۶ سلوڪ ۱۱۷ کان ۱۳۲ تائين
۳۵۱. هڪ سمي م وسنت مئي ڪٿاس ۾ سري مهاديو

ہوگہ وسنت لڑوانی لڑکرٹ پورا : ۶ سٹوڈنٹس میڈل بورڈ
۲۵-۱۱-۱۹۸۱ کے سہی مرسٹ می کےلاس بر سہی میڈل بورڈ

وقت و یوں

رت و بو.
 وسٽ هٽاراج ڪيڙو آهي! سڀني وشن کان اڳي
 سو سڀني ٻاڻن هي لورليءَ سڀني جي ڪلڻن پراڻن واسطي
 ديو بون ڪيڙي اُنم سڱري سان ڪرڻ ڪوڙهي آهو پڇڻ
 وڻو سرتي مهاديو ڀوم ڪر ٻالو، سر وڳو ڀوم ڀرشارت هو
 سالن تڏو گمان، سر و ديو اڇن جو ڀوم دھس سرڻ م آڻل
 آڻل ڀوم ڪرڻ لڳا

و سنت هتاراج گيڙو و آهي. گلان پراپتي واسطي
سو سيني باهن جي لورليءَ سيني جي ڪرڻ ٿوري اهو ٻيڻ
د او بون ڪهڙي انم سمجھجي سان ڪرڻ ٿوري اهو ٻيڻ
و، و، سرتي مهاد يو اوم ڪر بالو، سروگه جو رشارت هو
ساڻ تهر گمان، سرو ديو ارچن جو اوم دھس سرڻ م آيل

سو سيني باهن جي لورليءَ سيني جي گنگن ٻوڙ جي
 دٻو ٻوڙن ڪپڙي اُٺر سمگريءَ سان ڪرڻ ڳوڙهي آهو ٻوڙ
 وٺو، سرتي مهاد ٻوڙ ڪرڻ ٻوڙ، سرور ٻوڙ، ٻوڙ ٻوڙ
 ساڻن ٻوڙ ٻوڙ، سرور ٻوڙ ٻوڙ ٻوڙ ٻوڙ ٻوڙ ٻوڙ

د او یو غن گپوری امر د پورې سره
و، و سرتې مهاد یو اوم گر بالو، سرو گه اوم پورقارک
ساد لدر گمان، سرو د بو ارچن خو اوم د خست سر ط م آبل

سازمان تدوین، سرو د بو ارجن بنو بو و

سازمان تعاون، مسوولان و کارکنان

[illegible]

ایشور و اج - جي ارحم ویتان م سربس
مان توکي اتر دبو آرچن پڌا ايتو، صهيبي هڪ واري اوجن،
مان توکي اتر دبو آرچن پڌا ايتو، صهيبي هڪ واري اوجن،

مان کوئی امر نہ ہو۔
 گرچہ سان سینی بائیں کان ایک لی ویدیاں، لی ویدیاں
 پھر بائیں نڈاء نہ حصے نہ ہو ہی ہوتا کر ٹی آہی تھکی
 پھر بائیں نڈاء نہ حصے نہ ہو ہی ہوتا کر ٹی آہی تھکی

١٠
١١
١٢
١٣
١٤
١٥
١٦
١٧
١٨
١٩
٢٠

٢١
٢٢
٢٣
٢٤
٢٥
٢٦
٢٧
٢٨
٢٩
٣٠

٣١
٣٢
٣٣
٣٤
٣٥
٣٦
٣٧
٣٨
٣٩
٤٠

٤١
٤٢
٤٣
٤٤
٤٥
٤٦
٤٧
٤٨
٤٩
٥٠

٥١
٥٢
٥٣
٥٤
٥٥
٥٦
٥٧
٥٨
٥٩
٦٠

٦١
٦٢
٦٣
٦٤
٦٥
٦٦
٦٧
٦٨
٦٩
٧٠

٧١
٧٢
٧٣
٧٤
٧٥
٧٦
٧٧
٧٨
٧٩
٨٠

٨١
٨٢
٨٣
٨٤
٨٥
٨٦
٨٧
٨٨
٨٩
٩٠

٩١
٩٢
٩٣
٩٤
٩٥
٩٦
٩٧
٩٨
٩٩
١٠٠

١٠١
١٠٢
١٠٣
١٠٤
١٠٥
١٠٦
١٠٧
١٠٨
١٠٩
١١٠

١١١
١١٢
١١٣
١١٤
١١٥
١١٦
١١٧
١١٨
١١٩
١٢٠

١٢١
١٢٢
١٢٣
١٢٤
١٢٥
١٢٦
١٢٧
١٢٨
١٢٩
١٣٠

١٣١
١٣٢
١٣٣
١٣٤
١٣٥
١٣٦
١٣٧
١٣٨
١٣٩
١٤٠

١٤١
١٤٢
١٤٣
١٤٤
١٤٥
١٤٦
١٤٧
١٤٨
١٤٩
١٥٠

١٥١
١٥٢
١٥٣
١٥٤
١٥٥
١٥٦
١٥٧
١٥٨
١٥٩
١٦٠

١٦١
١٦٢
١٦٣
١٦٤
١٦٥
١٦٦
١٦٧
١٦٨
١٦٩
١٧٠

١٧١
١٧٢
١٧٣
١٧٤
١٧٥
١٧٦
١٧٧
١٧٨
١٧٩
١٨٠

١٨١
١٨٢
١٨٣
١٨٤
١٨٥
١٨٦
١٨٧
١٨٨
١٨٩
١٩٠

١٩١
١٩٢
١٩٣
١٩٤
١٩٥
١٩٦
١٩٧
١٩٨
١٩٩
٢٠٠

٢٠١
٢٠٢
٢٠٣
٢٠٤
٢٠٥
٢٠٦
٢٠٧
٢٠٨
٢٠٩
٢١٠

٢١١
٢١٢
٢١٣
٢١٤
٢١٥
٢١٦
٢١٧
٢١٨
٢١٩
٢٢٠

٢٢١
٢٢٢
٢٢٣
٢٢٤
٢٢٥
٢٢٦
٢٢٧
٢٢٨
٢٢٩
٢٣٠

٢٣١
٢٣٢
٢٣٣
٢٣٤
٢٣٥
٢٣٦
٢٣٧
٢٣٨
٢٣٩
٢٤٠

٢٤١
٢٤٢
٢٤٣
٢٤٤
٢٤٥
٢٤٦
٢٤٧
٢٤٨
٢٤٩
٢٥٠

٢٥١
٢٥٢
٢٥٣
٢٥٤
٢٥٥
٢٥٦
٢٥٧
٢٥٨
٢٥٩
٢٦٠

٢٦١
٢٦٢
٢٦٣
٢٦٤
٢٦٥
٢٦٦
٢٦٧
٢٦٨
٢٦٩
٢٧٠

٢٧١
٢٧٢
٢٧٣
٢٧٤
٢٧٥
٢٧٦
٢٧٧
٢٧٨
٢٧٩
٢٨٠

٢٨١
٢٨٢
٢٨٣
٢٨٤
٢٨٥
٢٨٦
٢٨٧
٢٨٨
٢٨٩
٢٩٠

٢٩١
٢٩٢
٢٩٣
٢٩٤
٢٩٥
٢٩٦
٢٩٧
٢٩٨
٢٩٩
٣٠٠

٣٠١
٣٠٢
٣٠٣
٣٠٤
٣٠٥
٣٠٦
٣٠٧
٣٠٨
٣٠٩
٣١٠

٣١١
٣١٢
٣١٣
٣١٤
٣١٥
٣١٦
٣١٧
٣١٨
٣١٩
٣٢٠

٣٢١
٣٢٢
٣٢٣
٣٢٤
٣٢٥
٣٢٦
٣٢٧
٣٢٨
٣٢٩
٣٣٠

٣٣١
٣٣٢
٣٣٣
٣٣٤
٣٣٥
٣٣٦
٣٣٧
٣٣٨
٣٣٩
٣٤٠

٣٤١
٣٤٢
٣٤٣
٣٤٤
٣٤٥
٣٤٦
٣٤٧
٣٤٨
٣٤٩
٣٥٠

٣٥١
٣٥٢
٣٥٣
٣٥٤
٣٥٥
٣٥٦
٣٥٧
٣٥٨
٣٥٩
٣٦٠

٣٦١
٣٦٢
٣٦٣
٣٦٤
٣٦٥
٣٦٦
٣٦٧
٣٦٨
٣٦٩
٣٧٠

٣٧١
٣٧٢
٣٧٣
٣٧٤
٣٧٥
٣٧٦
٣٧٧
٣٧٨
٣٧٩
٣٨٠

٣٨١
٣٨٢
٣٨٣
٣٨٤
٣٨٥
٣٨٦
٣٨٧
٣٨٨
٣٨٩
٣٩٠

٣٩١
٣٩٢
٣٩٣
٣٩٤
٣٩٥
٣٩٦
٣٩٧
٣٩٨
٣٩٩
٤٠٠

٤٠١
٤٠٢
٤٠٣
٤٠٤
٤٠٥
٤٠٦
٤٠٧
٤٠٨
٤٠٩
٤١٠

٤١١
٤١٢
٤١٣
٤١٤
٤١٥
٤١٦
٤١٧
٤١٨
٤١٩
٤٢٠

٤٢١
٤٢٢
٤٢٣
٤٢٤
٤٢٥
٤٢٦
٤٢٧
٤٢٨
٤٢٩
٤٣٠

٤٣١
٤٣٢
٤٣٣
٤٣٤
٤٣٥
٤٣٦
٤٣٧
٤٣٨
٤٣٩
٤٤٠

٤٤١
٤٤٢
٤٤٣
٤٤٤
٤٤٥
٤٤٦
٤٤٧
٤٤٨
٤٤٩
٤٥٠

٤٥١
٤٥٢
٤٥٣
٤٥٤
٤٥٥
٤٥٦
٤٥٧
٤٥٨
٤٥٩
٤٦٠

٤٦١
٤٦٢
٤٦٣
٤٦٤
٤٦٥
٤٦٦
٤٦٧
٤٦٨
٤٦٩
٤٧٠

٤٧١
٤٧٢
٤٧٣
٤٧٤
٤٧٥
٤٧٦
٤٧٧
٤٧٨
٤٧٩
٤٨٠

٤٨١
٤٨٢
٤٨٣
٤٨٤
٤٨٥
٤٨٦
٤٨٧
٤٨٨
٤٨٩
٤٩٠

٤٩١
٤٩٢
٤٩٣
٤٩٤
٤٩٥
٤٩٦
٤٩٧
٤٩٨
٤٩٩
٥٠٠

٥٠١
٥٠٢
٥٠٣
٥٠٤
٥٠٥
٥٠٦
٥٠٧
٥٠٨
٥٠٩
٥١٠

٥١١
٥١٢
٥١٣
٥١٤
٥١٥
٥١٦
٥١٧
٥١٨
٥١٩
٥٢٠

٥٢١
٥٢٢
٥٢٣
٥٢٤

ٽرلينبر ۽ ڪمليخ، انڊيا جو لکيو ته اهي ديوتا آهن، سڀ
ديوتائي آهن. سو مڃاڻ ڪري واريءَ پر بر لاڪرن وارو سب
انهن جي پوکاس ڪري (ڪل) آءُ آءُ آءُ رحمت

انهن سڀني کي يو گاس ڪرڻ (ڪم) آڏو آڻڻ ۽ انهن کي
م ڀرڻ ۽ ڪم ڪرڻ (ڪم) ۾ ڀرڻ ۽ انهن کي
ڀرڻ ۽ ڪم ڪرڻ (ڪم) ۾ ڀرڻ ۽ انهن کي

١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨
 ٤٧٩
 ٤٨٠
 ٤٨١
 ٤٨٢
 ٤

ی ناران ابری آیدش (۴۴)

اوچل ووب، پکتی

و د شک زبهن کارک مین می ایگادشی آلی .
تا ووب رکیر . بی زبهن برانیه کال راجا پچه عرب گنو
پراپی تراخمش کی دان کمون . اتری م درواشارشی بدینش
سین سان آوو . راجا بزی جلدی آن ووب آوو : لکتر
کتری من الین کان شوا : سب پچهوو . راجا پچهوو : اوتن لور
کی دکر لگی آشی ، زوبی کمداسون . راجا پچهوو : اوتن لور
آشی ، کانو . درواشا پچهوو : اسن سدا : سندا کری آشی
پون کترو او . ل . راجا برارکا کتی ، مبارج ، جلدی ، اچو
چاکاک : دلدشی آدی لقی نه کپرون آشی . مولکی
دلدشی م لی ووب پوزوو آشی . درواشا سین لی وچی
ژاپی دبر لالی . راجا کی پچی باسی دپ نو ، همدالین
مینی عو سرات ، هوژاپن ووب عو پنگه . لذهن تراخمش کی
دوایی بیدجوعن بذاباس . تراخمش پچهوو لاکو پوزو تراخمش
ولی ووب پوزوو ، آن م کترو دوس د آشی . راجا لاکو
عو پوزو تراخمش ولی ووب پوزوو . راجا درواشا پچی وات
دستور رهوو د عید اچی پوزو کری . پوزو درواشا رشی
پپون عو آوو . پوزو عکی پوزو لکون مولکی اولوژاپی
مولکان آشی لکون عی پوزو ولی انس ، لذهن دوارشکی
ژاپو کتروژ سو ، راجا می سین دوزوژ لکون . پوزو : م
هاتکار مچی وشی . راجا می دکا واسطی سدوشن چکرو
ژاپو لیم دارو نی ، مین می سین دوزوژ لکون . مین سدوشن
چکر جولیم نه مین کپوو : مندوم اکوژ لکون . پوزو
دو سدوشن چکر عی دپ کان سمند م کپوی ووو ، پوزو
جولیم آبی نه ژانن . لذهن لدر آدک ش لوک م قو
پوزو سدوشن چکر آبی نه چنن . پوزو دوارشکی پوزو
لوک م ووو . راجا پوزو ژاپی دوارو سد کوی پوزو

سري نارائنا خري ابدیش (۳۳۳)

ارچن روپ ۽

اچڻ جي فرحت ڪائي، ۽ تون ڀڳوان جي پوڄا ٿيڻ
بڻائي ڪر. هن مندر جي مان ٿي پوڄا ڪندس. رائي
آڱيا ٻائي ٻيو مندر جوڙايو ۽ راجا موهن جي مور تي آئي رڪائي
رائي ٻانڌ تپورو ڪئي وڃي آئي ٻائي ۽ ٺاڪر جي اڳيان
هڪ ڏينهن علواني سڏائي ٻڪوان تيار ڪرائيندي هئي
۽ شهر ۾ ڏاڍو روڙو ٿيڻ لڳو ۽ سڀ آدمي ٺاڪر جي
ڀر ساد جو پوڄن ڪن. رائي ۽ جو جس ساري شهر ۾ پکڙجي
وڃي ۽ راجا به ٻڌو. هڪڙي ڏينهن راجا رائي ۽ جو برابر ڏسڻ
واسطي رائي ۽ جي محل ۾ ويو ۽ ڏٺائين ته رائي ٺاڪر جي
اڳيان تپورو ٻڌي ويئي ٻائي ۽ جو برابر ڏاڍي مڱي آهي. راجا
ڏسي ڏاڍو شوش ٿيو. رائي ۽ جي سمنه ويو. رائي چرني
ٿي ڪري پيئي. راجا چوڻ لڳو ته منهنجي آڱيا مڱين ته جيئن
ٻه رائيون ٿو وٺي ٻائي ٻنن ۾ وڃائي وري ڳاء. رائي آڱيا
مڱي ڏيئي برابر سان ڳالها لڳي. راجا به رائي ۽ جي برابر
ڳالها لڳو. اهڙيءَ طرح راجا ۽ رائي ٻئي گڏجي رات ڏينهن
ٺاڪر جي اڳيان ڳائيندا هئا. سڀ راج ڪڇ ڀلجي ويس ۽
ساري شهر ۾ هلي ويو ته راجا رائي ۽ سان راجهه ويٺو آهي.
ٽڏهن هڪ سو رائيون وٺي ڪيو ته اسين به مندر جوڙايون ۽
ٺاڪر جي اڳيان ٻيون ۽ ڳائيون ته راجا اسان تي به ڀرسن ٿئي.
سو رائيون پنهنجا جدا جدا مندر جوڙايا ۽ سڀني ۾ ڪئي
ڀڳتي ڪرڻ لڳيون. راجا هن تي به ڀرسن ٿيو ۽ انهن
سان به گڏجي ڀڳتي ڪندو رهيو. اهڙيءَ طرح راجا امريش
۽ ۱۰۱ رائيون رات ڏينهن هر ڀڳتي ۾ لڙين ٿي رهيا. راج
ڪڇ ڪڇ نه ڪرڻ لڳا، ٽڏهن ڀڳوان وڌو سدرشن
۽ ڪر ڪي آڱيا ڪئي نه ڀڳت جي نه منهنجي پرائڻ آهن تون
راجا جو راج سڀيال. اهڙيءَ طرح جڏهن گهڻو وقت گذريو

سري نارائڻ حربي آڏينس (۴۴) اڇڻا روڊ ڀڳتي

امريش راجا سان شادي ڪنديس ۽ ڀڳي سان خورڻ نه ڪنديس.
هنجي پتا هڪڙي ڀاڱي ۾ راجا جي وقت موڪليو نه منهنجي.
ڪنڊا جي مائٽي قبول ڪيو. راجا چيو ته مون ت اڳيئي هڪ
سؤ رائيون آهن، مونکي وقت ڪونهي. مون کي راجا نه آهي
مان نه منجهندس. ڀاڱي ۾ راجا جي وڃي ڪنڊا کي ڏياري، هنين
ڀيءَ کي چيو ته وري ڀاڱي ۾ راجا کي موڪليو ته چوڻيس نه
هڪڙهن مونسان شادي نه ڪنديس ته مان سر پر لبا ڏيندس
ڀاڱي ۾ وري وڃي راجا کي چيو ته ڪنڊا ڀڙ ڪيو آهي ته
جي مونسان وڙهه نه ڪنديس ته مان ڀڙ ڏيندس.
راجا چيو هڪو، مان شادي ڪرڻ ڪونه ڏيندس، مونکي هر ڏي
کان ڀڙ ڪيو آهي باقي منهنجي ڀڙ ڪڍي وڃو ته ان سان شادي ڪرائي
اچو ڪڏهن رائي شادي ڪري، علامه آئي، ڏهن راجا هن
کي درس نه ڏنو. ڪنڊا وڃي ڪيو ته هڪڙي طرح
درس ڪوڙيو. راجا ٻنهي ڀڙ ڪيو ڇو سٺو ڪري پنهجي
هند سان ٺاڪر جي مندر جي صائي ڪندو هو.
راڻي جڏهن راجا سٺو ڪرڻ وڃي ته ان وقت وجهه وئي
ڀاڱي سٺو ڪري وڃي مندر صاب ڪري ۽ ڀوڄا جي
سمگري ڪري رکي ۽ راجا جي اچڻ کان اڳي پنهجي
محل ۾ هلي وڃي. راجا سٺو ڪري اچي مندر جي صائي
۽ ڀوڄا جي سمگري ڏسي سوچ ۾ پئي هڪڙن ئي وڃي ته
مون کان اڳي ڪهڙو ڀڳت اچي ڀوڄا ڪري ٿو وڃي.
هڪڙي ڏينهن لکي ويهي رهيو. رائي ۽ ڀڙاچي ٺاڪر جي
سبب ٻنهي ڀڙ سان ڪئي ته راجا هڪي ڏسي ورتو. ڀڙاچي
نه ٿو ڪير آهن؟ هن چيو ته مان ٺوهار جي ٿين شادي
ڪيل استري آهن. ٺوهار جي درس جي راجا رکي هتي
آئي آهن. راجا هتي ڏاڍو خوش ٿيو. ڇاڻيس نه
پسند ٿوڻ روز اچي منهنجو درس ڪو، مونکي سو وڻ

ارچن روپ پڳ

بهرائڻ (۹) سڳند، چندن، قيصر، ڪستوري، گوار
(ھڪ پٺاڻي شيء) ڪپور، عطر، اھڙيون سڳندي جو
شيون لڳائڻ - (۱۰) پشپ، گل مڪت آڏ ۾ وجهڻ
مالها گلن جي بهرائڻ (۱۱) ڌوپ، اگر، چندن آڏ سڳ
واريون شيون، تن جو ڌوپ ڏيڻ (۱۲) دٻ، گيهه آڏ
جو ڏيڻو جڳائي آرئي ڪرڻ (۱۳) سڀني قسمن جا پوڄ
ڪرائي، آچمن ڪرائڻ جل پٽائڻ، گرڙي ڪرائڻ، هٿ
ڌاري اُڳهڻ، پاڻ آڏ ڪرائڻ (۱۴) ڏکڻا، پچندي آھڙ
مايا آڏ ڪي پيتا چاڙھڻ (۱۵) نيراجن، آرئي ڪرڻ، پر ڏکڻ
ڪرڻ، پنهنجو پاڻ قربان ڪرڻ، استوتار پڙھڻ، گلن جي
ورکا ڪرڻ (۱۶) براجمان ڪرڻ، پلنگ تي سيجا وڇائڻ،
سڳند واريون شيون پر ۾ رکڻ ۽ چرئن کي پيرون ڏيڻ.
پڳتن کي انن پرڪارن جي مورتِي بڻائي پوڄا ڪرڻ
گهرجي. انن پرڪارن جي هن طرح جي پر تما ٺاهي.

- (۱) شلا [بشر] جي (۲) لڪڙي جي (۳) لوهه جي (۴)
لپين (چندن آڏ ڪي (۵) هٿ سان چٽيل (۶) سون جي
[۷] مانسي [۸] مڻين جي .

پوڄن پڳتيءَ ۾ راجا آمریش مشهور آهي، جنهن سان درواشا
مڻي دوتيش رکي پاڻ کي ڏکي ڪيو.
ڪٿا :- هڪ سمي ۾ آمریش راجا بال اوستا ۾ سري ڪرشن
۽ زڪمڻي جو پوڄن ڪندو هو. هنکي هڪ سؤ راتيون هيون
پر پوڄا جي ڪرڻ ڪري هنکي راتين سان ڳالهائڻ جو
وقت نٿو ملندو هو. سارو ڏينهن هو شيوا ۾ لڳو رهندو هو ۽
پنهنجي هٿن سان مندر جي صفائي [يعني بهاري پاڻي وغيره]
ڪندو هو. ان سمي پر تيڇي نالي هڪ ٻئي راجا جي ڪنيا
ڏاڍي هر پڳتي ڪندي هئي. هن پڻ ڪيو جو ته مان

سري نارائڻ حروي اُپديش (۳۰) ارجن روپ پڙهي

پو جا ٻار ڪرت ميلنگا - ڇڪر ڪرم ٻلڪ ڪا ٺڪا

درسن پڙهي هن ست سنگا

(ڪاٿا - ۵ : ۵ صفحو ۱۳۰۵)

الهيءَ طرح ڪرو عاشقن ارجن يعني پوڄن روپ پڙهي
ڏيئي هنڌ لکي آهي.

سري مڊيا ڪرم پاشا جي سڪند بادشاهي ۾ پوڄا ٻن
طرحن جي لکيل آهي (۱) ناهيد (سگهه) = (۲) اُڀر (نرڻڻ)
پهر ٻائين سگهه پوڄا ٽن طرحن جي آهي (۱) وڻڊڪ (۲)
ڪاٿرڪ (۳) سرف - ڪڏيل - مورلي، ڌرلي، اٽلي، تل،
واڙو، برهمڻ، ايشور، سورج ۽ ٽائي انهن سڀني ۾ مولڪي
چاڻي پتا پوڻ سڀ جي پوڄا ڪري - ڪرو ۽ مون ۾ پيد نه
هجي. انهن [ڪورن] کي ماڻهو نه سمجهي، پر ايشور سمجهي
ڪن پتور ڪا استري پتيءَ جي پوڄا ڪري، تنهن سڀ ڪرو هجي
پوڄا ڪري، ۽ پگهه ايشور هجي پوڄا ڪري، پر هيءَ ٻاهر ٻن
سمگريءَ سان ڪري - پهر ٻائين سور و پاڻ اُٿي سناڻ آڏڪ
ڪر ٻا ڪري پوءِ سڀ سمگري پاڻ وٽ رکي رهي ۽
ايڪا ٽي چٽ ٿي هن ۱۶ قسمن جي سامگريءَ سان پوڄا ڪري -
(۱) آواشن، سور اٿي پيٽهي سواميءَ کي اٿارڻ، پر ٿام
ڪرڻ ۽ ٺوڪن سان اُستتي ڪرڻ (۲) آسن، پياري، ليپو
آڏڪ ٻن سان ڪري سنگيائن وڇاڻڻ (۳) ٻاڏيه، چرن
ڌوئي ڪنهن ڪٽريءَ سان صاف ڪرڻ (۴) آرگهه، هٿ
منهن ڌارڻ (۵) آڇمن، ڏنڊڻ ڪرائڻ (۶) اُشنان، منان
ڪرائي ڪٽريءَ سان سر ٻر اٿي ۽ مندر کي چٽڪاري پاڻي
سڪائڻ (۷) بستر، پوشڻ (ڏور) ۽ ڪپڙا اسڪڻ کي پهرائڻ
(۸) خطو، سون يا ڊيسر يا ست چو خطير صاف ڪري

ارچن دو

آڪ جو ارت توکي ٻڌائيندو - راجا ڏاڍو و حيران ٿيو -
 به ٿيو - مهاڻا جي وچن انوسار راجا جي گهر پت ڄاڻو -
 جو تشين لڳن ڏسي انجي عمر هڪ جيتري يارهن و
 يارهن مهنا ۽ يارهن ڏينهن ٻڌائي - راجا کي پت جي
 جي ڏاڍي خوشي هئي، پر پت جي عمر ٿوري ٻڌي
 به گهڻو ٿيس - پوءِ پت کي ڌرم شاستر پڙهائين - سنت
 ڪڍا پڙهي ۽ ٻڌي ٻالڪي کي چت ۾ شرڏا اُٿين ٿي ته سن
 جي شيوا ڪريان، تنهنڪري راجا کان لڪ چوري ۽ اڪر
 سنت ورت ويو ۽ چرن تي ڪري بيو. سنت کيس آشيو و
 ڏني ته تنهنجي عمر وڌي ٿيندي. چوڪري پنهنجي سپ
 ڳالهه سنت کي ٻڌائي ته سنت چيو ته منهنجي ور سان تنهنجي
 عمر ۱۰۰ ورهيه وڌندي يعني هڪ سؤ ورهيه يارهن مهنا ۽
 يارهن ڏينهن ٿيندي. منهنجي عمر مان سؤ ورهيه ملندڙ - چوڪرو
 پيءُ ورت آيو ۽ سنت جي مڙها ٻڌائين ٿڌهن گرو صاحب
 جي نڪ تي شرڏا ٿيس. سنت جو شيوڪ ٿي چرن شيوا
 ڪرڻ لڳو ۽ پنهنجي راج ۾ به سنت شيوا ڪرايائين ۽ سيني
 کي ست سڱي ٻڌائي ٻاڏ شيون پگتي پگي ڪرايائين.

(۵) ارچن (پوچن) روپ پگتي

پوچا ارچا شيوا ٻڌن ايتي ٿيل مود ڪريا
 بگسٽي من هو وي پرکا سا هر نه ڪو پشي پرکا

(ديو گنداري ۴: ۵، صفحہ ۵۳۱)

ليمر نيوت سم ڪنگا - جل ميوت پوک آرنگا

ورن ۽ فاصحن کي سڏائي چيو ته ڪهڙو سبب آهي جو ڏوھ آئي ڪين. اُلهن چيو ته جيترو جي زور تي گهر ڇڏي آئي، پر رستي ۾ ڪنهن پرل شڪتيءَ روڪي ڇڏيس. بادشاهه ڀڄا ڪرائي ته پتو لڳس ته ستن اٺڪي پنتي موٽايو آهي. بادشاهه کي نه ستن جو ڊٻ ٿيو ۽ معافي ورتائين ته مان پئي ڪو ڌرم نه آوريٺس. اهو سمع ٿي وريءَ جو پراڻو آهي. اڃا به بادشون پڳتي آهي. ڇڪياسو ڪروءَ جي ڇرلن هيءَ شوا ڪن ٿا سا پڻ بادشون پڳتي آهي. پرهان.

ڪر ڪي ڇوڙ ڪري وٺاء. هڪ ڏهه شون ٿيري آهي ٻلا. [ڪوڙي م: ۵ ص ۱۹۰]

هڪ راجا سٺ سنگهه ۾ مهالما کان هٻن لڪ ٻڌي.

ساڌ ڪي مهما بيد نه ڄاڻي

ڪوڙي سڪمي م: ۵ ص ۲۷۲

راجا ويدن ۾ شرڏا رکندڙ هو. مهالما کي ڇهائين ته هن لڪ جو آرٽ برابر آهي. جيڪڏهن ساڌ جي مهما ويد نه ڄاڻندا ته ٻيو ڪم ڇا ٿي سگهندو؟ راجا کي اولاد به نه ٿيندو هو. ويد اوسار وڌا بگهه ڪري چڪو هو ۽ ديوتائن جو آراڌن نه ڪيو هئائين. ديوتائن آڪاس وائيءَ ڏنارن خواب ڏٺو هو ته سن جمن ٿائين توکي ستان نه ٿيندي. جوليئي به ائين چئي رهيا هئا. راجا کي ستان جي بچت خواهش هئي. سڀ راجا جي هٿ ڪرڻ ٿي چيو ته ڪروءَ هي لڪ برابر آهي. راجا چيو، ڪٿن برابر آهي؟ سٺ چيو ته هن لڪ جو آرٽ لڪ لڪ ٿيندو پت توکي ٻڌائيندو. راجا چيو ته مولڪي جواب مليو آهي ته منهنجن ٿائين توکي پت نه ٿيندو. سٺ چيو ته منهنجي وڃن سان ٿيندي گهر ۾ پت ٿيندو جو

جي استريءَ جو ڇت ڪڇ بدلجي ويو. ڇرو لڳي ته
ڪرايڻدو، پر تڏهن به مولڪي نه ڇڏيڻدو، مال
پر ڪرو لڳي. ٻئي ٻهر به جنت جي ٻوڙ سان هي خيال
اد شاه ڇڏيڻدو ڪين، تنهنڪري مولڪي هلائي ٿوڙ جي
راڻو ٻڪو خيال ٿيس. ٽئين ٻهر به جنت ڊانڊ ڪري هلي
سينگار ڪرو لڳي. چوٿين ٻهر به ٿوڙ ڇڏي بادشاهه وٽ
ٿلي به ويٺو لڳي. رستي ۾ سنڌ جي درٻار هئي، خيال
ٿيس ته مٿو ٿيڪي هلائڻ. اچي ڇر ٺن به مٿو ٿيڪيائين. سنڌ
سڌ ٻوڙ هو. هن چيس پٿري، تنهنجو پٿي ٻوڙ ٻس به آهي،
هي هار سينگار ڪري ڪيڏان هن هلي آهين، سچ ٻڌاء. هن
بادشاهه جو سهرو حال ٻڌايو. سنڌ هنجي مستڪ به ٿوري
شراب ريڪا ڏني. ڪر ٻا ڪري پنهجي ڇن ڏوري سان
هنجي ريڪا مٽائي ڇڏيائين. چيائين پٿري، هاڻي ٿوڙ هلي
وڃ، ڪٿه به نه ٿيندو. پنهجي ڇت کي اڏول رک ۽ ڌرم
ٿي قائم ره، ٻوڙا سڀ ڀلي ڪندو. تڏهن هو موٽي
پنهجي ٿوڙ هلي ويئي.

سنڌ ڄڻا ڪي ڏور مستڪ لايو

ٺاڪ پٿر پٿر ٿيوت ٿيوت ٿيوت.

[سورن وار، صفحہ ۲۵۲]

ٺاڪ ڏور پٿر ساڻه. اٽڪ ڪوٽ پراڻي.

[گورڙي وار، صفحہ ۳۲۲]

سنڌ ڏوري سان سوداگر جي استريءَ جو ليڪ مٿي
ڇڏي چار ٻهر گذري ويا، تڏهن بادشاهه پنهجي

سري لاراڻي هري ابدش (۳۳۶)

يادشجون ڀڳ

سگهيس. پوءِ سري ڪرشن جي چوڻ سان روح ۾ واپس
واٽان کي هائيس، ٽڏهن رازدان لڙڪو جو ڪوٺو خيال نه ڪر
پنهنجي چوڻ رخ ڏئي. لارڊ ڪم پنهنجي سرور ۾ لڳا
۽ باقي ڪٿي وڃي سري ڪرشن جي سرور کي لڳايائين
سري ڪرشن حاڪم ٿي پيو.

دروشنانت:- لاهور ۾ هڪ سؤڊاگر رهندو هو. هڪ
استري ڏاڍي خوب صورت هئي. سؤڊاگر پنهنجي استر
کي سان وٺي هڪ مهال وٽ سٺ سڱ ڪرڻ ويندو هو.
پني مهالما حاشش آيا. مهالما قلعي جي نر سان رهندو هو.
سؤڊاگر ٻاهر ڪڍائين واپار ڪرڻ وارو هڪ ڏينهن سؤڊاگر
جي اسريءَ کي ماري ٿي وار سگائيندو بادشاهه ڏٺو، جهن
جو چپ موش ٿي پيو. بادشاهه وراڻن کي چيو ته سؤڊاگر
هي اسريءَ کي زبردستي ڀڳڙي منهنجي محتلاب ۾ وٺي
اچر وراڻن صلاح ڏسي ته انهي طرح نه سڏايو، پر منهن
جهن جي دريئي گهرايو ته پهر ٿيندو. بادشاهه قاصن کي
چيو، جن جا جنرل کي ڏنا ۽ هو نه پهر پهر ۾ هڪ هڪ
جنرل ڪت جي هڪ هڪ ٻائي هيٺ دٻائي وڪڙو ته چوڻ
پهر ۾ هو ۽ ٻانهي هلي ابدش. بادشاهه انهن ڪم ۽ سؤڊاگر
جي اسريءَ کي حوالي موڪلائين ته جيڪڏهن اڄ تون ٻانهي
ن ابدش نه ٿي ته پهر سڀ پورا قتل ڪرائي ۽ سمورو سامان
سڀ ڪرائي، رڳو سڀ لوڪي محتلاب ۾ گهرايو ويندو.
پڏائون وري پهر پهر ۾ جنرل ڪت جي ٻائي هيٺ دٻائين.
ڏاگر جي اسريءَ کي ڏهن قاصد اچي چوڻ لڳو ٽڏهن
جي ڏهن مان پورا ۽ هندو جي اسري آسمان. مان
شاهه جي محتلاب ۾ هلڻ لاءِ تيار نه آسمان. مان مرلديس،
ڏانهن نه هلنديس. بادشاهه به ٿي دفعا آدمي موڪليا
تر دٻائين. جنهن جي پرايو سان (زور ٿي) سؤڊاگر

آء ڪي بجاوت آپ في جن مهما رکھير -
سوري هڪ ڪي پرستي

سڌ ڀيو سرتا لير

[نلسي رامائڻ]

اهڙيءَ طرح سري رامچندر پاد شيون روپ مهاتر سوري
د ناران ڏيکار يو.

گنگا جمدا گوداوري سرتي

في ڪرهر اهم ٿور ساءو ڪي ناڻي

ڪلور ڪر مثل ڀري ڀري همري وچ

همري مثل ساءو ڪي ٿور ڪواڻي.

[ملار مر: ۴ صفحہ ۱۲۶]

سنت ڪي ٿور مٽي اکھ ڪوت

سنت پرساد جدم مرط ٿي ڇوت.

[گوڙي مر: ۵ صفحہ ۱۸۹]

دو شذانت به هڪ سمی د وار ڪا م سري ڪرشن پنهجي
پريمي جي ٿوريءَ جو مهاتر ڏيکارڻ لاءِ ليلا ڪئي. هڪڙي
پيري کل ڪري ڇيائين ته مونکي پيت م سور آهي. حڪيم
گهرايا ويا ته انهن ڇيو ته ڪنهن پريميءَ جي چوڻ ٿوري لڳايو ته
سور لهي ويندو. سڀني راڻين کي ڇيائون، جن لڙڪ جي
پوکاڻ چوڻ رڃ نه ڏني. نار د کي موڪليائون ته ڪٿان به
وٺي آء. هن ساري سنسار جو چڪر هڏيو تڏهن به ڪانه ملي

سري تاراڻا ھري آبديش (۳۲۳) پاد شيون

ڏاک نام رسيڪ بئراگي ڪلم سموعا تارو

[ساراڻي ۵ صفحو ۳۵]

پاد شيوا روپ پگتي ٻهر ٻائين سري لچمي جي ڪندي ر:

هر مان وٺراگم شڪ نه ڇهر شيش ڪي سيجر ڀر

سٽن ڪيو. پد ڪومل ڪو ملتي ڪملا هي

پاد شيوا روپ پگتي ڇو مهاڻم گورو صاحب به لکن تا

وامر ر- نٺل جو جن ڪري دي-

چون ڪمل ٻهر پگتي پيڌي

[گڙهي ۵ صفحو ۱۹۸]

ٽوڙي طرح پاد شيون پگتي راڌان به ڪندي هئي.

راڌان هر وقت پڳوان ڪرڻ جا چرون هردي ۾ رکندي هئي. جڏهن ڪرڻ پڳوان دوار ڪا مان ڪروڪيتر ٻه آيا، تڏهن برج مان راڌا سان گڏ گوبليون به آيون. پڳوان ڪرڻ رکمڙي اڳيان راڌان جي آستتي ڪئي، جا رکمڙي سهي نه سگهي. هن راڌان کي تمام گرم ڪير پياريو. راڌان جي هردي ۾ پڳوان ڪرڻ جا چرڻ ٿي وسيا، سو گرم ڪير سري ڪرڻ جي چرڻ تي پيو، جهڙوڪري ڦوڪڻا چرڻ تي ٿي پيا. جڏهن پڳوان رکمڙي وٽ آيو ته ٻيون ٻه ڦوڪڻا ڏنائين. پڇيائين ته هي ڦوڪڻا ڪئن ٿيا. پڳوان چيو ته تنهنجي گرم ڪير کان ڦوڪڻا ٿيا آهن. چيائين سو ڪئن! پڳوان چيو ته توراڌان کي حسد ڪري گرم ڪير پياريو. راڌان جي هردي ۾ منهنجا چرڻ ورسن ٿا، سو گرم ڪير جي ڪري ڦوڪڻا ٿي پيا آهن.

سری نارائن حری ابدیس (۳۲۲) باد شبنون ہفتی

نالکے کی سوامی ۵۱۵ ار آنکرہ - من کن آنکے سوامی
[سری راہ چیت مر: ۵ صفحہ ۸۰]

چون کامل کر پودت کر قی سہسا دوکر نہ پیاہی
کر پودا پستی و قہ پاکی آف پور پپ جائی
آد دیکادی شیوک سوامی پکشا دم آڈاری

نالکے سکر دیتہ من ہر پتر ہن در جوت پساری
[سری راہ چیت مر: ۵ صفحہ ۷۹]

انمولا پورہ پنچن نہاری -

آت سندر من مو من پیاری سپہو مک نہاری
آک رہا۔ راہ نہ چاتہ مکت نہ چاہتہ
من ہریت چون کملاری .

[دیو کنڈاری مر: ۵ صفحہ ۵۳۴]

پرب تیری پگہ کی ۵۱۵ -

دین دیال ہر پتر من مو من کر کرہ میری لو چاہور
[نوڈی مر: ۵ صفحہ ۷۱۶]

کہ نالکے پرب لو چاہور - ست جدا کی چاہتہ ۵۱۵
[لنگ مر: ۵ صفحہ ۷۲۴]

چون کامل سب ڈوری راہی پستہ ہر کر اہارو

کر پور اہی سرب سہ دیتی دیکے پو اہارو

سري نارائڻ هري آپديش (۳۲۱)
سمرط پڳتي

جاڪي سمرط هوءَ آنددا پنسي جنم مرط پتر هڪي
چار پدارت نواڻ پاو ۽ ٻهر نه ترشنا ٻڪي
...

ڪرو ڏنڪ ڪٽ ٻرو هڪاڻا چل ڳل آڻوڻ رڪي .

[سورن مر: ۵ صفحہ ۶۱۷]

دام ڏم ڪٽ ٻم ڪار - جاس ڇوت هوت اڌار - اڪ رڌار
جاڪي سمرن مٽم ڌڻي - جاڪي سمرن ڇتم ٻڌي
...

عرواس هاسا ۽ ين سرن - ڏاڍڪ ماڏا - سٺ هون .

[مالا گوڙا مر: ۵ صفحہ ۹۸۶]

جس ڏام رهي سڀئي وقت راجا -

جس ڏام رهي بس پوري ڪاجا

جس ڏام رهي تن ڪوت ڏن ٻائي - نام بدا جنم ٻوڏا ڄائي
...

اوط چاڻ رهي ڪر پاڏا - ڪم ڏاڍڪ ٿئي ڌت ملايا .

[پٿرو محلا ۵ صفحہ ۱۱۵۵]

(۴) چوٿين پڳتي پاد شيون

چرن ڪمل ڪم ٻرڻ ستن من آوئي جيءَ

دٽيما پاڻ ٻهرڻ آيت داس ٻه پاوئي جيءَ

پنهجي پٽ وڃي ڇڏاء. مائيءَ سباهمن کي ۲۵ لعلون ڏيئي
پنهجي پٽ کي آزاد ڪرايو. سباهي لعلون کڻي راجا وٽ
ويا. راجا لعلن جي ڪٽ جواهريءَ کان ڪرائي نه آملهه ٿي.
ڏاڍو حيران ٿيو ۽ چيائين ته ڏسڻ ۾ غريب آهن پر گهڻين لعلن
وارا آهن ۽ مولڪان به شاعوڪار آهن. راجا حلد وڌو ۽ کي
گهرائي پنهنجي چوڪريءَ جو ناتو چرائي موڪليو. پر مائيءَ
نه مولي. تڏهن راجا ۽ راڻي پاڻ چوڪريءَ کي وٺي آيا.
ان وقت مائيءَ جي حرن ۾ ٻيا ۽ مائتي قبول ڪرائي،
چوڪريءَ جي شادي ڪرايائون. مائيءَ به ٿلهيون لعلن جون
راجا کي ڏيکاريون. راجا خوش ٿيو. مائيءَ کي پٽ سمجهڻ
مهلان ۾ وٺي ويا ۽ چوڪريءَ کي راج ڏيئي ٿي وهاري،
پاڻ ايسور سمرڻ ۾ وڃي لڳا.

اهڙيءَ طرح سڏائي ڪسانءَ نه ڏک جي وقت ۾ ميسر
جو سمرن ڪيو. نه ميسر اٽڪي رکيا ڪئي، هٿن سري
گرو گرب صاحب ۾ اٽڪي هنيون شد حبل آهي:-

ٻرڻ ڪڍيا ڪي ڪارڊي اڪ پيا ٻيڪه ڌاري -

ڪامارڻي سوارڻي واڪي پنجه سدواري

... ..

مڻن نامي ڪجهه مٿه نامي ڪجهه آءُ نه مورا -

اُو سر لڳا راکه ليهه سڏا جن تورا.

[ٻلاول سڏا، صفحو ۸۵۸]

اهڙيءَ طرح، جو جو هنن جتي ڀڳوان کي ياد ڪري ٿو،
اٽي اٽي ڀڳوان اٽڪي رکيا ڪري ٿو. سمرڻ ڀڳتيءَ بابت
گرو صاحب به چون ٿا:-

سري ٻارائڻ هري ابدیش (۳۱۹) سمرط ڀڳتي

جي رکيا ڪئي، تهڙي طرح تنهنجي ڪندو، اٺون ڪاٻو
چنٽا نه ڪر. مائيءَ کي ڪڇ ڏيڻ آيو. پر سپاهين جي جن
تف ڪري مائيءَ جو ڏيڻ ٿي ويو ۽ ڪا اميد نٿي ملڻ
جي نه ٿي، مائي وري ستن وٽ ويئي. ستن سري
راڳ جون ٻه ٻوڙون پئي ٻڌايس:-

جا ڪن مشڪل اٿ ٻڙي ڇو ٿي ڪو نه ڏيڻ

[سري راڳ ۱، صفحو ۷۰]

۽ پڇيائون ته ڪا چنٽا نه ڪر، تنهنجو ٻٽ سڀاڻي
راجا ٿيندو:-

ڇت آوي اُس ٻار ٻرهر ٽالپل ڇو ٿي راج.

[سري راڳ ۱، صفحو ۷۰]

اٺون پنهنجي ٻٽ سان وڃي ايشور جو چنٽن ڪر. مائي
ستن جي وچن ٿي ويساڻ رکي ايڪاڻ چنٽ سان ايشور جو
چنٽن ڪرڻ لڳي، پر ٻٽ جي فڪر ۾ چنٽ ڏٺا اٺان ٿيس.
ٽڏهن مائيءَ کي منجهيل ٿي آڪاس وائي ٿي نه ستن جي
وچن تي وسواس ڪر، ڪو ٻڌ ڪونهي، مڙ ٻائي پلي ٿيندي.
مائيءَ کي هاڻي ٻڪو لستو ٿي ويو، پر چوڪري کي ڏيڻ
نه آيو، چوڻ لڳو ته امان، مان سڀاڻي وري ويندس ۽ منهن
جنم آئين تي لستل هليو ويندو. مانا چيو ته نه، تنهنجو ايشور
رکيڪ آهي، تون سڀاڻي راجا ٿيندين، ستن جا وچن اٿل
آهن. ٽڏهن چوڪري کي ڏيڻ آيو. پراڻه ڪال ٿيڻ سان
راجا پوليس وڪلي، جن اچي چؤطرف گهير و ڪيو ۽ مائيءَ
کي چيائون ته ۲۵ ٻاڻون ڪٽي اچ نه ته تنهنجو ٻٽ قتل ڪيو
ويندو. مائي وري اندر ويئي ته ڀڳوان الڪي درس ڏيئي
ٻه ٿيلهيون لعلن جون ٽليون ۽ چيو ته راجا کي ڏيئي

هيءَ ڪن مڙھو لائي ٿو بڻجي . ائين چئي ترار ھٿ ۾ کڻي
 چوڪري جي مارڻ لاءِ ڊوڙ ٿو وڌي وڃي ۽ وڙي وڙي وڙي وڙي
 ڄماوڻس نه لڙي ۽ بالڪي ماريندا نه اوهانجي ڳلائي ٻولدي .
 اسين هن لي ڪو دوش نه رايون ٿا ، پوءِ سياڻي ھڪ
 مارائينداسون . ائين چئي چوڪري کي سڏايائون ، چوڪري
 کي چيائون ته تون ڪڏهن ڪري سرڪاري جھنڊل ۾ ڪالئون
 وڃين پيو . چوڪري چيو ته ٻن سالن کان . وزير چيس ته
 هي خاص ڪري سرڪاري جھنڊل آهي ۽ بنا اجازت توبه
 سال ڪالئون پئي وڃن آھن ، تنهنڪري ٽولي ۲۵ مهرون
 ڏنڊ وجهي ٿو . سياڻي پراڻو ڪال جو ڪڏهن ۲۵ مهرون
 نه ڏيندڙ نه ٿو ڪن قتل ڪيو ويندو . ائين چئي چوڪري کي
 هٿڪري وجهيائين . چوڪري کي ساعين سان گڏ سندس
 ماءُ وٽ موڪليائين . راجا نه وڙي ۽ چوڪري سان گڏ گهر
 ڏانهن موٽي آيو . ساعين ڏٺو ته چوڪري جي ماءُ ڏاڍي
 مسڪين آهي ۽ انهي جهوپڙي ڀڳل ٿيل آهي . اهو حال وڃي
 راجا سان ڪيائون . راجا پاڻ ٽيٽاڻي سٺي ٽڪيد نامو
 وصولي لاءِ ڪڍيو . راجا ٻالھ ٻڌي مائيءَ ۽ ٻالڪي کي ڏاڍو
 ڏک ٿو ان جل وٺڻ ڇڏي ڏنائون . مائيءَ گهر گهر ۾ سڀني
 ماڻهن کان پت جي ڇڏائڻ واسطي مدد گهري ، پر ڪنهن نه
 مدد نه ڏني . سڀ ماڻهو مائيءَ کي طعنو ھڻڻ ۽ گھٽ وڌ ٻالھائڻ
 لڳا . هاڻي مائيءَ جو ڪو آسرو نه رهيو ، ٿڌن ستن هي
 سرن ۾ ويئي . ستن مائيءَ کي ڏيڍ ڏوڙ ۽ چوڏ ڪوڏ
 نه ڪر ، پر مسر کي ياد ڪر . هن ڏوڏي راجا ۾ پرميسر
 کي ياد ڪيو ته انهي مدد ڪيائين ۽ هاڻي کي گراه ٻڪڙيو
 ۽ هاڻي ٻڪار ڪئي ته ڀڳوان الڪي ڇڏيو . اهوئي طرح جن جن
 ڀڳتن تي پڙ پئي آهي ته ڀڳوان کي ياد ڪرڻ سان سي سي
 ڀڳت ڏک کان چٽي ويا آهن . چوڙيءَ طرح ڀڳوان پر ڪلام جي

سري لارائڻ هري اپديش (۳۱۷) سمورڻ پيڳني

جتي ڪاٺيون پئي ويون، اُنجي ڀرسان اهو معدان هو.
جوشيع راجا کان آگيا وئي جهنگل واسطي ويو ٿي. نه رستي
پر اهو چوڪرو گڏيس. انکي ڏسي ڏاڍو حيران ٿيو. چوڪر
اڳوڻو نه هر ڪي گت نه، ڪوڻو جاني « ڇو نه هي غريب
نرڙن آهي ۽ ٽن ڏينهن جي اندر هڪڙي راج ملو آهي ۽ راج
ڪنيا سان هنجي شادي ٿيندي. سو ڪن ٿيندي! جوشيع
بالڪ کان ٿو پڇي، تو وٽ چڱو ڏن آهي، تنهنجو گهر ڇڏي
آهي ۽ سڀندي ڇڏي آهي؟ چوڪري جواب ڏنو ته مان بالڪ
نرڙن آهيان، پوڙهي ماءُ اٿم ۽ پيو ڪو سڀندي ڪر نه اٿم
تنهنڪري هو حيران ٿيو. ايتري ۾ راجا جوشيع کي ياد
ڪيو. وزير چيو ته هو پري چوڪري سان ڳالهيون ويٺو
ڪري. بادشاهه چيس ته سڏي وٺيس. جوشيع آيو، راجا
پڇيس ته چوڪري سان ڪهڙيون ڳالهيون ٿي ڪيون. جوشيع
پير نه اڀورو جي ليلا تي حيران آهيان ڪڇ چئي نٿو سگهان
پر مان ڇا نٿو ڪري سگهي. بادشاهه حيران ٿي چيو، جوشيع
ڇڏي اهڙي ڪهڙي ڳالهه آهي جوشيع چيو ته مان حضور جن
کان ڊڄان ٿو، شايد توهين غصي ٿيو راجا چيو ته نه، مان
ٿو ٿي غصو نه ڪندس. راجا جي زور لائڻ جي جوشيع
ڊڄندي ڊڄندي چيو ته مهاراج! هن چوڪري جي رڳو
ڏسي مان حيران ٿيو آهيان، جو ٽن ڏينهن اندر هيءُ چوڪرو
حضور جن جو ناني ٿيندو ۽ راج گديءَ تي ويهندو. هو آهي
نرڙن، رڳي ماءُ اٿس ۽ پيو ڪو سڀندي ڪونه اٿس. هو
جڏهن پيهي گذران ڪن ٿا. اهو ٻڌي راجا ڏاڍو ڏکي ٿيو ۽
چوڪر نه ڳوڻو نه ڪير چوندو ته برهما ٻڌوان آهي، جو راجا جي
ڪنيا جو غريب بالڪ سان شاديءَ جو ليڪ لکيو اٿس.
اهڙيءَ طرح ويد شاستر به ڪنهن ٻڌوان جا بظايل نٿا ڏسجن.
مان هاڻي هن چوڪري کي قتل ٿو ڪريان، پوءِ ڏسان ته

سري نارائڻا حربي ابدس (۳۱۶) سمون ۱۰۰۴

(۲) سمون ۱۰۰۴ بگتي

سمون ۱۰۰۴ ايڪ ۱۰۰۴ سو ۱۰۰۴ - ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

[ماروم : ۵ صهه ۱۰۰۴]

جا ڪڏهن مشڪل آت بگتي ۱۰۰۴ ڪو ۱۰۰۴

لاکو ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

چت آوي اُس ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

(سري ۱۰۰۴ : ۵ صهه ۷۰)

هن تي هڪ ڪٿا آهي :- هڪ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴ ۱۰۰۴

پڙميشور ڪي پڙمپيارو آهي ۽ ڪوئي ناهن جات، گڏ آڏ
ته آهن -
پڙمپيارو -

پالمڪ سوچارو ٿريو - پڌ ڪ ٿري بچاري
ڪج ڪراه ٿي چوڻا ساڳو وڌ ڪا ڪاڍا
اڪوسين ڪو وڃ ابي پڳن جن ديڌو

روپ وڃين ٿري ڪهجا ڊالڊ پڌم سدانم مل
الهن مان پڙم آهي ته پڳوان ڪي پڙم ٿي پيارو آهي
ڪڏا - دکن ديس ۾ مهانما رامداس جو شش ڪيشوداس
انن ورهين جو ٻالڪ هو. گرو اُنڪي ٺاڪرن جي شيوا ٿي
امر نات تيرت جي ياترا ڪرڻ ويو. ڪيشوداس هت
پڙم سان پڳوان ڪي ساڪيات ڪارائڻ ۽ پيڻارڻ لڳو. سري
رامچندر آڌ ڪ چار ياترا، سينا ۽ هندومان سيني ڪي پوڄن
ناهي ڪارائڻ، پيڪ وٺي اچڻ، ڪير ٿي هڻ، گاه ڪري اچڻ،
اهڙي طرح به ههنا ساندو رات ٿي پڻ شيوا ڪرڻ ڪري
ٿڪجي بيمار ٿي پيو. هڪڙي ڏينهن ڪڇ به شيوا نه ڪيائين
۽ سمهي پيو. پڳوان پڻهجن پائرن ڪي موڪليو ته وڃي هنڪي
وٺي اچو. پڳوان ٻالڪ کان پڇيو ته اڄ ڇو ڪين ڪاراء. ٻالڪ
چيو ته هي وڏا چونڌا ڪم ڪن، مونڪي سارو ڏينهن
ٿڪائين. پڳوان پڙم وس ٿي ٻالڪ جو چيو هجي، پائرن کان
سڀ ڪم ڪرايو ۽ سينا کان رسوئي ڪرائي. جڏهن گرو
جي آيو تڏهن پڳوان راءِ جي چيو ته تنهنجي شش هنن سيني
کان ڪم ڪرايو ۽ مونڪان ٿي ڪم نه ورتو. مان به دنس پئي
ته متان مونڪان به ڪم ڪرائي. سو پڳوان پڙم جي آڌين
آهي، ڪنهن گڏ آڌ ڪ جي آڌين نه آهي. تنهنڪري پڙم
سان پڳوان جو ناهن اڇاڙڻ ڪري ڪير تن ڪرڻ گهرجي.

سری نارائڻ ڌري آبدیش (۳۱۴) گهر تن ڀڳتي

۱- نام جيئي ٿو ابرست پرشين جي لنڊا ڪري ٿو.

۲- ناستڪن کي نام جو مڙاڻو ڏائي ٿو.

۳- وشنو ۽ شو م پيد ٻڌ ڪوڙ.

۴- ويد بر اشردا.

۵- ويد م شرڌا آهي پر شاستر م اشردا آهي.

۶- ويد شاستر م شرڌا پر ديد ڌاري ڪروء م اشردا.

۷- نام جي مڙاڻو کي بهارت ۾ سمجهڻ، روچڪ وڃڻ (وڻندڙ) وڃڻ سمجهڻ.

۸- نام جي آسري ڪوٺا ڪرم ڪوڙ، نه نام جي باب لاهي ڇڏيندس.

۹- نام جي آسري سڀ ڪم ڪوڙ ڇڏي ڏيڻ.

۱۰- ٻين ڌرمن برائو نام کي سمجهڻ.

پر پوءِ وياده هٿ ڳڻو جي.

پريمين جون (۹) ٽو نشانين لکجن ٿيون. مسلمان فقير کان انجي مرید ۹ نشانين پڇيون. اُنهي خواب م چوي ٿو

عاشقان راڻو نشانی اي پسر، آم سرودو، رنگ زردو

چشم تر. ڪم گفتو، ڪم خوردو، خوابش حرام،

انظاراي، بيمراري، دست سر

ارت :- پريمين جون (۹) ٽو نشانين هي آهن (۱) برتير

جي ملڻ ڪري تڏو ساه ڪڍڻ (۲) برتير جي وچوري س

رنگ بيلو ٿي وڃڻ (۳) برتير جي وٽس سان اکين مان جل

ها ٿر وڃڻ (۴) برتير جي وچوڙ ڪري گهٽ ٽولڻ [۵]

گهٽ کائڻ (۶) لڏو اچڻ (۷) برتير جي انظاراي ڪڍڻ

(۸) دل کي پي آرامي ٿيڻ (۹) سرتي هٿ رکي شوڪوان

ٿي رهن.

ٻه ڇايو هئا.ون. سيٺ هنن تي ٿر سن ٿي ۽ سيني کي ٻنهنجي
ديس ماروڙ ۾ گهرايو. انهن کي چيائين ته توهان کي جيڪو
چڱي شيءِ وڻي سا ٻڌايو ته مان گهرائي ڏيان. ٻاڙي صلاح
ڪري هڪ شيءِ ٻڌايو. پر ان شيءِ جي ڪيترن جدا جدا
نالن جي سڌ نه هئڻ ڪري پاڻ ۾ جهڳڙندا رهيا. سيٺ چيو
چڱو، ڀلا ٻنهنجي ٻوليءَ ۾ نالا چئو. هڪڙي چيو ته مون کي
ٿر اوڙ گهرجي. ٻئي چيو ته مون کي ٿر ٻوڙ نه گهرجي، مان ته
هنداڻو وٺندس. ٽئين چيو ته مون کي هنداڻو نه گهرجي،
مان ته مٽيرا وٺندس. چوٿين چيو ته مان چاهين وٺندس.
انگريز چيو ته مان واٽر ميلن (Water Melon) وٺندس. سيٺ
ويچارايو ته شيءِ سڀ هڪڙي ساڳي ٿا گهرن، رڳو نالن تي
جهڳڙي رهيا آهن. پوءِ سيني کي اها شيءِ گهرائي ڏنائين
۽ چيائين ته توهان هيءَ شيءِ گهري هئي؟ هنن چيو
ها، ها. تڏهن سيٺ چيو ڏسو شيءِ هڪڙي آهي، اوهين
نالن تي جهڳڙيا ٿي. تهڙيءَ طرح جدا جدا مذهبن وارا
پر ميسور جي نام جو ارت نه ڄاڻڻ ڪري جهڳڙن ٿا. جڏهن
ڪنهن پرهم وينا مهاتما ڏٺا انهن کي پتو لڳي وڃي ته
سڀ نام هڪ ناميءَ کي ڄاڻائين ٿا ۽ ناميءَ جا ٽي سڀ نام آهن
ته پوءِ جيڪر جهڳڙن ٿي ڪين. پر ميسور جي نام ۾ هڪ ته
پرهم هئڻ گهرجي، چاهي ڪهڙو به نام چئي. جهڙيءَ طرح
هڪ ڀڳت پرهمشور کي ڳوڙو، ڳوڙو، نام سان پڪاريو ته
پرهمشور هن کي درشن ڏنو. ٻئي ڀڳت سالي رام سان سڏيو
ته مڪتي پاتائين ۽ تعين وري پري نام سان پرهمشور
جو درسن ڪيو. انهيءَ ڪري هڪ ته نام چيڻ واري ۾
پرهم هئڻ گهرجي، ٻيو ته نام جي ڏهن دوشن کان بچڻ
گهرجي. نام ۾ ڏهه دوش هي آهن :-

سري نارائڻ هري ابديش (۳۱۲) ڪرڻ پگهي

نڪل ۽ سڀد ٻو چو نه اسانکي چيائين ته اهي ۽ ڪي لوڙ هو ڪائڻ
لڳو آهي سو اٽهو مطلب ڇا آهي ؟ مهاراجا بدشتر چو نه
ڪلجڪ نوحانکي چئي ويو آهي ته راجا رعيت جو رڪم
ٿيندو آهي ۽ پر عاڻي مهيني راج م راجا پر ڇا روپي ڪٽي
ڪي ڪائندو ۽ رڪبا نه ڪندو، تنهنڪري هليا ويو. پوءِ
ختمي يارن چو مهاراج ! نوحانکي ڇا چئي وڃو؟ ڪمانون نه
اسان وقت باب جي ڪا ڳالهه ڪانه ڪمانن پر پنج هي ڳالهي
ڪمانن نه ڪڍين ٿا پر پر مسرور حوالا آهي، اهر ايتري
طاف ڏنر جو باب روپي ٻهڙ ڪي روڪي ورتائين، سو
توهن هماليه م وڃي لاهو ڇڏو. آخر وڃا ڪري پر ڪم
ڪي راج ڏيئي هماليه م هليا ويا.

شڪا. اصل پر مسرور جو ڪهڙو نام آهي ؟ ڪنهن م
هائون جو جهڳڙو نه ٿي. ۽ سندس مسلمان، سڪه عسائي
وغيره پر مسرور جي نام تي ڏاڍا جهڳڙا ڪن ٿا جن نه سندس
نام، ڪرسن، نارائڻ آڏ نامن تي پر سن ٿين ٿا، ۽ سڪه سڀ نام
واڳرو نامن تي پر سن ٿين ٿا، ۽ مسلمان اللہ، خدا وغيره
نامن تي پر سن ٿين ٿا. عسائي پر مسرور کي ڪاڊ (God) نام
سان سڏين ٿا. سڀ پنهنجي مذهب جي نام سان پئي
مذهب جي نام تي لڙائي ڪندا ڏسڻ اچن ٿا، اٽهو ڪهڙو
سڀ آهي ؟

جواب. ڪارڻ منڍا هي آهي جو نام جي اهرت کي ٿا
ڄاڻن تنهنڪري بنا پر جهڳڙن ٿا. انهن ٿا سمجهن ته هي
سڀ نام لامبيءَ جا آهن. ڪڏهن سمجهندا ته هي سڀ نالا لامبيءَ
جا آهن، تڏهن نه جهڳڙ ٿا. جهڙيءَ طرح مارواڙ م هڪ
سڀت رهندو هو. هڪا سڀي قومن جا ماڻهو گماشتا هئا،
هي پري ولايت م واپار ڪندا هئا ۽ سين کي ڳيٽر مائڊو

سان انکي روڪي وڌو. اُن ڪڇيءَ تند ۾ ڪهڙي طا
 هئي؟ اهو مان ڀڄڻ آيو آهيان. مهاراج چيو اڙي پڪڙ
 انکي پڪڙيو. اهي وڃن ٻڌندي هئي هو اُتي ڀڳو. ايتري
 ۾ ڪلاڪ اچي پورا ٿيا ۽ چارئي پائر آيا ۽ نمسڪار ڪر
 ڀڄڻ لڳا ته هو ڪهڙو آدمي هو ۽ ڇا ٿي پڇيائين؟ مهار
 ڀڄڻ چيو ته ڪلجڪ هو ۽ اطلاع ڏيڻ آيو هو ته منهنجي
 ڇڏي هليا وڃو. مهاراج، پير سين کان پڇيو ته توکي ڇ
 ڇيائين؟ پير سين چيو ته مونکي ڇيائين ته مون هڪ مندر
 جي هٿ ۾ ڏول ڏنو ۽ ڏول سان هن ڏهن ڊلا ڀريا ۽ وري
 ڏهن ڊلا ڏول ۾ وڌائين ته ڏول اڌ به نه ڀريو. ان جو ڪهڙ
 ڪارڻ آهي. مون توهانڏي موڪلي ڏنو مانس. توهين
 مونکي انجو ڪارڻ ٻڌايو. مهاراج چيو ته هو ڪلجڪ هو ۽
 پنهنجي ڪريا توکي ٻڌائڻ آيو هو ۽ توکي هي چئي ويو ته
 ٻين يگن يعني سٺ ڄڳ، ترينا، دٿار ۾ سڀ آدمي سنڌوشي
 هئا. هڪ آدمي ٿي ڪمايو ته ڏهن ٿي ڪاڌو ۽ منهنجي
 اچڻ سان ڏهن آدمين جي ڪمائڻ سان هڪ جي به ترپتي
 نه ٿيندي، جهڙي طرح ڏهن دلن جي پاڻيءَ سان ڏول نه
 ڀريو. سو ڪلجڪ چئي ويو آهي ته جيڪڏهن توهانکي
 ترشالو آدمين ۾ نه رهڻو هجي ته راج ڇڏي هليا وڃو، سو
 اسانکي هلاڻ ئي گهرجي. تڏهن ارڃن چيو مهاراج! مونکي
 ته بي ڳالهه چيائين ته گهو ڪي گاي چائي آهي، جنهنکي
 ڄمڻ سان ئي ٿڌ ٿيا آهن ۽ گهو انکي ڏاڻ لڳي. سو انجو
 ڪهڙو جواب آهي؟ مهاراج ڀڄڻ چيو ته گرهست روپ
 گهو ۽ گاي روپ ڪيا ٿي. اڳي ڪنيا دان سان پيا به
 ڪئين دان ٿيندا هئا. هاڻي منهنجي راج ۾ ڪنيا دان بند
 ٿيندو ۽ لوڪ ڪنيا کان پئسا وٺي کائيندا ۽ ڪنيا جي گهر
 وڃي رهندا. تنهنڪري توهين هتان هليا وڃو ته ڇڱو آهي

[illegible]

ڪلڙو آيو، دعي آيو، اڪ نام ڀو وڃو، ڀو وڃو،
 ان روت نامي نامي.

ڪٿا مهاراجا ڏندشتر جي - مهاراجا ڏندشتر روز به ڪلاڪ
اڪانت ۾ رهندو هو. ڪڇڙي به بند رکندو هو. ڏينديءَ
جي ٻاهرئين دروازي تي پير کي، وچين دروازي تي ارڇن
جي، ۽ ٽئين دروازي تي نڪل ۽ سهديو کي بهار بندو هو
ڀاڻ ڀردو ڏيئي الدر وڃندو هو. هڪڙي ڏينهن هڪ
ٿهوءَ اچي پير سڀني کي چيو ته مون کي الدر وڃڻو آهي.
سڀني چيس ته هن وقت مهاراجا اڪانت ۾ آهي، گوڪر
جي ته مون کي چئ. پير سڀني کي چيائين ته اڄ مون کوه

سري نارائڻ ڌري اُڀديش (۳۰۸) ڪير تن ڀڳتي

ڀڳوان جيس نه ور ڳهر. ڄيائن نه ڪير تن ڀڳتي مونکي
ملي، پر مونکي هڪ زبان آهي ها نام آچارڻ ڪري ٿڪي
تي ٻوي؛ ٿيهرڪري به زبانون ڏيو. نه ملبس نه وري لڪ
زبانون ڳهر يائن. لڪ ملبس نه وري ويه لڪ زبانون ڳهر يائن
؛ ڄيائن نه هڪ هڪ زبان لڪ لڪ يرا نام آچاري:-

پرهان:- اڪ ڌو ڇپيو لڪ هو به لڪ ڌوڀي لڪ وڃس.

لڪ لڪ ڪيڙا آڪيٽر اڪ نام چڱديش.

[ڇپ جي پڙي ۲۲ ص ۷]

ڀڳت تي وري نه ترپي نه ٿي، ٿيهرڪري ڀڳوان کي
برار ٿيا ڪيائن نه منجهي سرور به ڪروڙين مڪ ٿين، هڪ
هڪ مڪ م ڪروڙين زبانون ٿين، هڪ هڪ زبان ڪروڙين
دعا نام آچاري.

جهوا اڪ هو لڪ ڪوٺي لڪ ڪوٺي ڪوٺ ڏيو ٿيگو.

[ڪاٿا ۴ ص ۱۲۰۹]

ڀڳوان جهو هڪو، اٿن ٿيڌو، پر آڻ ڏيڏهن به ٿيهرڪري هر ٿو
ٿيڌو. ڀڳت تن ڏيڏهن م نام جو رس ولي وڌي به مڪت ٿي
وڌو. ڀڳوان وهر اچي ڄڻن ڄمن خون مڪتون ڀڳت کي ٿي
ڏيڏهن، پر ڀڳت نه وريون ؛ لڪار رهيو. ڀڳت به ان کي
ڄڻي ٿو، جو ٿيهرڪي من جي در ٿي ٿر ٿر ڀڳوان به لڳائي،
هڪ ڪنگا هو ٿر ٿر سمند به ٿر وڃس ڪر ٿو. نام جو
مهاتر نه سڀي جهو پر مله ڪڏهن به ڪو نه ڇيو. نام جو ماه
آهي ڪو، جهڙي طرح سڪه به هي اشندي ٿر لڪيل آهي.

۲. بولہ جس چاهان دن رات۔ [کتاب: ۵ صفحہ ۲۳۸]

۳. چؤدس چؤدس لوڪ مڃهار۔ روم روم مہر مہر مر
ست سنتو کہ کا قَرعہ ڏيان۔

ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي

[گۆزي ٿي ڪير صفحہ ۲۴۴]

۴. ڪڻا ڪيرتن راکہ ناد ڏان لہ بنديو سڏا

ڪيرتن نام سموت رعتہ جب لہر کہت ساس۔

[پلاول ۵ صفحہ ۸۶۸]

۵. ڪرل کو واد کاوہ سڀ هر جن راکہ رڌن رسنا آلاپ۔

[پلاول ۵ صفحہ ۸۲۱]

۶. مس مل قابس ڀوم گدوري

ڀاکہ لي ڀڄي توہ صبورِي۔

[پترو ڪير صفحہ ۱۱۵۸]

۷. سري رام ناما اُچر مڌا۔ [گۆزي ۵ صفحہ ۱۵۵]

ڪيرتن ڀڳتي، ڪڻي چار پنج چٽا ڀاڱر گڏجي ڪن ٿا،
ڪڻي تہ اڪيلوئي ڪرڻ ۾ اچي ٿي۔ جتن هڪ ڀريمي
سنسار کي آسار سمجهي هڪ مهاتما کان اُپديش وٺي ايشور
جي نامن کي اُچارڻ لڳو ۽ ڀڳوان ڀوسن ٿي درس ڏنس۔

پر هان۔ ڪير ڪيسو ڪيسو ڪو ڪڻي ڪڻي ڪڻي آسار

رات دوسر ڪي ڪو ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي ڪڻي

[ساروڪ ڪير صفحہ ۱۳۷۶]

سری لالائی حری ابدی (۳۰۶) کمر لیں یگتی

و سنا چھی نہ نامر تل تل کر کتی

مردان جب پسری کو بعد راء دلو دن کہتی۔

قدی مر: ۵ صفحہ ۱۳۶۲

جو یگتی، کار حسین آھی انا سب الگ نقل آھی

کمر لیں یگتی جو مہانم سیسی ساڈلن کان سر پشت آھی۔

موم جگر تیرت کیتی بچہ مومی ہڈی ہکار

لرک سر کر وہ پنچنا مہ ہر ہر اوتار

...

...

...

...

ناک کھی سن دی مہا۔ کر کیرن ہو اڈار۔
[گڈڑی مر: ۵ صفحہ ۲۱۴]

ہات ہر مہو ار بید بیچارو تول پیغم سادی

پنچ جنا سہ سہگر نہ چتکیو اڈک آہدہ ہادی

...

...

...

...

پتہ کر پال دکر پنچن در در کیرن اڈ من وانا۔
[سورت مر: ۵ صفحہ ۲۱۴]
دوہا۔

.. اکٹ، ۲، پٹ، ۳ کتن ہن

۲ کیرن، ۵ کاون، ۶ پا

اور ۷ اڈار اڈی سب کیرت مہ راکر۔

آسا مر: ۱ صفحہ

۱۔ آکان جیوان پسری مر: ۱

اجامہ کتبہ اربعہ کمال دارالافتاء سند آئی
جاگرت کتبہ کمال دارالافتاء سند آئی

جائزہ جو کیسے ہجرت سے بہت پہلے مل رہا تھا

آجامل ہادی جیک جانی نمک ماسہ بستارہ

سورۃ مريم: ۹ صفحہ

کامیاب ہو کر اپنے گھر میں پہنچا تو اس نے اپنے والدین کو بتایا کہ میں نے ایک نیا کام پایا ہے جس سے میں بڑی کمائی کر سکتا ہوں۔

[illegible]

سید کی سادہ شش ہفتا

کرن در سہمی داد کرن مند کہو التما

سری نارائن ھری ابدیش (۳۰۴) کیرتن پگتی

(۲) کیرتن پگتی

کیرتن پگتی یعنی مکہ سان پر مہسوخی لان جو آچارو
با بہ چار گڈجی ساز کٹی پگوان جا گڈ پائیدی رات جو
جاگرو کرٹا۔ کیرتن پگتی وڈن پائین کی نہ مکتی ڈیڈ
واری آھی۔

ہر کرکرت ہوتا تری ہال گھانڈی کھتہ ہری
سونا ہر دوت کدکا تری۔ سو ہر لٹہہ کی ہواری
سہرن ہر وہد سہا اڈری۔ گوئم سہی سلا سہری۔
[گولڈ نامہ: صفحہ ۸۷۴]

ہامیک سہکارو تریو ہڈک تری پھاری۔
[مارومہ: ۵ صفحہ ۶۶۶]

ہت اڈارٹ ہار ہر سہت بید کھندا۔
[گڈڑی وارمہ: ۵ صفحہ ۳۱۸]

لیچ جات ہر جھٹا اکر ہدی ہام۔
[سوہی ہر: ۴ صفحہ ۷۳۳]

براہمٹ ہنس سوڈ ار کھری گوم چھار ملیچ من سوہ
ہوہ ہنیت پگوات پھن تی آپ تری ڈاری کل دوہ۔
[بلاول روداس صفحہ ۱۵۸]

پتر میت نارائن کھیو جہر کدگر مار ہداری۔
[مارومہ: ۵ صفحہ ۶۶۶]

اندر چيو ته آتم گيان هرت لوڪ ۾ ئي ملي سگهي ٿو. ايترو
 بند ڪر. هڪ گهڙي ۾ ٻئي مات لوڪ يعني اُڀوڙيا ۾ پهچي
 ويا. ڪٿو انگ پهنهجي پٽ کي چيو ته تون راج سنڀال ۽ پاڻ
 اندر کي گرو بڻائي هن کان آتم شروط ڪرڻ لڳو ۽ هڪ
 گهڙي ۾ هنکي آتم گيان ٿيو، ڇو ته ايڪاگر چٽ سان
 شروط ڪيائين:-

ايڪ چٽ جهڙو اڪ ڇن ٿاڀو.

ڪال ٿاس ڪو ٻيوچ نه آيو.

[پالشا دس (۱۰)]

ڪبير ايڪ ڪري آڏي ڪري آڏي هون ٿي آڏو.

پڳتن سڀني ڪو شتي جو ڪيندو سو لاپ.

[شلوڪ ڪبير صفحہ ۱۳۷۷]

انهيءَ طرح راجا جو چٽ سڌ ۽ ايڪاگر هٿ ڪري هڪ
 گهڙي ۾ کيس گيان ٿيو، هڪ گهڙي ۾ منن ڪيائين يعني
 نيشنا ۾ لڳايائين، پوءِ ٻرهر روپ جو چٽن ڪري چوٿين
 گهڙي ۾ سر ٻر لڳايائين ۽ وڌيڪ مڪت ٿيو.

ٻن ڪهول ڪهه ٿي ڇن ٻرپ سرو ٿي. - ٻن ڪهول

سي سهڄهه سهڄي ڇن ٻر ٻر رسما ٻن ڪهول

...

...

...

ڪهه ٽاڪ ٽس ڪهول ڪهه ٿي ڇن ٻرپ سرو ٿي. - ٻن ڪهول

[وڏ هٿس م: ۵ صفحہ ۵۷۷]

سروڻ، ٻوڙ، ڌيان ۽ گبان کان زياده ڦل ڏيڻ جي لاءِ ڪريو
۽ اُن سروڻ کان وڌيڪ ٻيو ڪو ساڌن نه آهي.

جو منس جاهي نه ڌرم آڙهه، ڪار، موڪبه مولڪي برابر
نن نه لاءِ هو پاڳوت جي سرون ڪوڻ سان برابر ڪري
سگهي ٿو برمائت گيان ننان آتم گبان تي نشو سگهي، پر سري
مد پاڳوت جي ٻڌڻ سان جنون کي برمائت گبان ۽ ٻڻ آتم گمان
تي وڃي ٿو. اهڙي طرح سروڻ سان گبان به برابر ٿئي ٿو،
هن برهما جي اُپديش سان اندر کي گبان ٿو، جا ڪٿا
چاندوگه برهڌار ٿيڪ اُپسند بر ٻرند آهي.

سڻ سان ڌرم کي ڄاڻي ٿو، پات کي ڇڏي ٿو، موه ناس
ٿئي ٿو، گمان اُتو ملي ٿو، نبح نه ڄلد سو پست ٿئي ٿو ۽
هي سڻ کان هين ٿئي نه سريست مان نبح ٿئي ٿو،
شَرَتُوا موڪش موا پنيات.

سروڻ ڪوڻ سان ٻرڻ سالوڪ آڌ چار مڪنبون حاصل
ڪريو. جهڙي طرح ٻر ٿو راجا سروڻ ڪوڻ سان ارهم لوڪ
بر برابر ٿو. ڪوئي ڳرو ڌناران ويدانت جا واک ٻڌي
وديه مڪنڻ کي برابر ڪريو، جهڙي طرح ڪتو انگ
راجا (دلپ راجا) سرگ بر ديوتائن جي مدد واسطي ويو
۽ هن پنهجي ٻانهن جي دل سان سيمي ڏنڻن کي ماري اندر
راجا جي حب ڪرائي، لاهي ڪري اندر مٿس ڏاڍو ٻرڻ
ٿو ۽ چٻائن نه ور گهر. سرگ جا جيڪي پدارت توکي گهرجن
سي کڻي وڃ. ڪتو انگ راجا حو نه ٻهر ياتين مولڪي ٻڌاو نه
ميهجي باقي عمر ڪنري آهي. اندر جيس نه لهندي عمر
باقي نه مهورت يعني چار گهڙيون آهي. تڏهن چٻائن نه
مولڪي ڪانه وستو نه گهرجي، ميهجي مري آهي نه مولڪي
وديه مڪنڻ ملي، مولڪي ڄلد آتم گبان سروڻ ڪرايو.

سجهائيس ته يگ سان توکي اڏڻ پڌري ملندي، جا بي
 آهي تون هري پگتي روپ سڌا رس پي ۽ يگ ڪرڻ
 ڇڏي ڏي. تڏهن برهما جي آگيا مڃي يگ ڪرڻ ڇڏي
 ڏنائين ۽ هري پگتي ڪرڻ لڳو ۽ پڳوان جو ساکيات درس
 تيس. پڳوان ٻن سن تي چيس ته ور گهر. پر توه چيو ته مونکي
 تنهنجي سمگر ڪٽ سرون (ٻڌڻ) جي پريت آهي. ٻن ڪن
 سان تربيتي لشي لشي. مونکي ٻن سن تي ڏه هزار ڪن ڏيو
 ته توهانجو هر ڪ ڪٽ ٻڌي تربيت تي وڃان. پڳوان چيو ته
 ڏهن هزارن ڪن وارو آدمي ته ڪوبه ڪونهي، تون ٻيو
 ڪو ور گهر. پر توه چيو ته ٻئي ور جي مونکي گهرج ڪانهي.
 تڏهن پڳوان ٻن سن تي چيو ”ننسا ستو“ ائين ئي ٿيندو.
 اهڙيءَ طرح سرون پگتيءَ ۾ پر تو راجا مکيه پگت ٿيو آهي ۽
 سري گرو ڪرنت صاحب ۾ ڪنهن پگت ڪڪ ڪرڻ ڪن
 گهر يا آهن ۽.

ڪوت ڪرڻ ۽ پڇهه ٻرپ پريت ڪرڻ سڏيندو. ابداسي رام

سط سٺ ۽ من اڀرل ۽ وي ڪٽيئي ڪال ڪي ابداسي رام

ڪه ناک ٻرپ ڪرڻ ڪي ڪي ڪرڻ سڏيندو. ابداسي رام

سو هيءَ ۵، صفحہ ۷۸۰

سري مد پڳوت جي سڀتاهه سٺ ۽ جو مهاڻر پڳوت جي
 اڌ ياء ۳ ۾ لکيل آهي. سري سڪديو جي چوڻا ته پر پڳ
 جي ڪپ مالگهه جي مهني ٻن سنان دان آڌ ڪ جي ڦل برابر
 آهي. ٺپسيا، يوگ، سمان سان جو ڦل پراپت ٿي نه سگهي
 سو سڀتاهه ٻڌڻ سان ٻرپن تي ڦل پراپت ٿئي ٿو. سڀتاهه جو

سري نارائن عري ابدیش (۳۰۰)

شروط پگهي

وباس پگوان جي وڃن جي پرياو سان هستناور ۾ وٺي ئي
مستحبه کي موٽايارم، ٻڌ جو سڀ گهڻا ٿيو ۽ پاڻو لڪي جي استري
مٽري ٿي کي شروط سان آهر گهڻا ٿيو، جيڙي طرح ڄاڻو رکي
اڻسند ۾ اڪيل آهي :-

آما سر ٿيو مستحبه وٺو يا مستحبه

پاڻو لڪي ڇوي توڙي مٽري ٿي، آهر گهڻا واسطي آما
جو شروط ڪر ۽ ان شروط واري هڪه کي آنگ ڪ وڌو
پاڻ لڪيوائن ۽ وويڪ، وٺو ٻڌ ڪ چار ساڌن آما پرياج
الڪ (لندا) جهڙا آهن. انڪن جو ٿل، آنگي سان ملڻ ڪري
ٿئي ٿو. انڪي يعني وڌو پاڻ، جيڙي طرح پورڻ ماسي يا
اماس تي جو وڌو وٺواري ڪند ۾ هٿون ڪيو آهي سو ۽
وڌي ڪند جي چئن ڪندن تي هي لندا ڪند لاهيا وڃن
تا، اهر اماس کان اڳي ۽ اماس کان پوءِ جي آهوليون وڌيون
وڃن ٿيون انڪي انڪي پاڻ يعني لندا پاڻ چوڻا. چولي
وڌي پاڻ جو ٿل آهي سولي لندا پاڻ جو ٿل آهي.
اهڙي طرح شروط وڌو انڪي پاڻ آهي باقي سڀ انڪي
يعني لندا پاڻ آهن. جو شروط جو ٿل گهڻا آهي سولي
سڀني ساڌن جو ٿل آهي. ٿيڪري شروط سان ٿي گهڻا
ٿئي ٿو.

ڪٿا پريو راجا جي :- هڪ ٻي ٿاڻي وڌو بابي راجا

هو. هڪي منهن سراپ ٿي ٻي ماري ڇڏيو. هڪي ٻانهن مٿن
ڪرڻ (ولوڙڻ) سان پريو راجا پريو ٿيو. اهرما هڪي
راج سگهاس تي وهاريو. هو وڌو پريو راجا ٿيو، هن ڪئين
اسمبد يگ، ڪما، هڪي ٿي ٿاڻي راجا کي ٻڌ لڳو ۽ ٻ
دعا ٿيو ۽ چورائين. ٿيڪري راجا پريو راجا کي ٻڌ
ڪرڻ واسطي ڪئن پاڻ مٿن پريو ٿاڻو. پوءِ اهرما اچي

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۹۹)
شروط پگهتي

جڳهه، جڳهه، تي سنٽ سنگه جاري رکيائين ۽ پاڻ به سنٽ سنگه
ڪندو رهيو. هڪ سمي ڊاڪٽر راجا ڏاڍو بيمار ٿيو. ڊاڪٽرن
هنڪي ڪائو جو ماس ڪائو لاءِ چيو پر هن نه مڃيو. اتفاقاً
”سنٽ“ جنهن ڊاڪٽر راجا کي اُپديش ڪيو هو، سو به اچي
ويو. ڳوٺ ڳوٺ ويو ته ڏٺائين ته سڀ چور ڌرماتما ٿي پيا
آهن ۽ راجا وٽ اچي نوڪر پيئا آهن ۽ هو خاص چور راجا بڻجي
ويو آهي، پر بيمار آهي. سنٽ پاڻ حڪير هو، پاڻ وٽ
چٿيون ٻوٽيون رکندو هو. هو راجا وٽ ويو، جنهن سڃاڻي
هنجي ڪهڙي شيوا ڪئي. سنٽ چٿي ٻوٽي ڏيئي هنڪي
چاڪ ڪيو. پوءِ هو سنٽ سنگه ڪري هڪٿي ڪي پرايت ٿيو.
شرعاً اُڃان موه پديش.

جهڙيءَ طرح راجا پريچمت سنٽ ڏينهن پاڳوٺ سرون
ڪري گيان حاصل ڪيو ۽ ارڃن گيتا ٻڌي گيان پرايت ڪيو.
گيتا جي آڌاءِ ۱۸ شلوڪ ۷۲ پر پڳوان چوي ٿو هي ارڃن!
ڪيئن، تو منهنجا وڃن ايڪاگر چمت سان ٻڌا ۽ اڳيان کان ائين
ٿيل منهنجو موه ناس ٿيو!

ارڃن چوي ٿو هي پڳوان! توهانجي ڪرپا سان منهنجو
موه ناس ٿي ويو ۽ مون کي سؤ سروب جي سمر تي (ياد گيري)
اچي ويئي آهي ۽ منهنجو سدي به دور ٿي ويو آهي، هاڻي مان
توهانجو وڃن ٻالن ڪندس. اهڙيءَ طرح سرون ڪرڻ سان
ارڃن کي گيان ٿيو.

گرو صاحب به لکن ٿا:— [گوڙي سکمني صفحہ ۲۸۷]
آديڪار ديهڪ پرگاسي. ڏاکڻ ڀرم موه تهر تي ناسي

جنم موط ڪي مٿي آديسي. ساء وڪي پورن اُپديسي

ت ٻائي چوڪي ڀرم گون. سن ڏاکڻ ڀرم جس سرون

سري نارائڻ حروي ابديش (۲۹۸)

ڪاٺڻ جون شون ڳيٽي ڏنائين، پر هڪ لوڻ واري شيءِ به
ڏاڻي وينو. ٽڏهن ستن چورون باد آيس، جنهنڪري سڀ
سامان حوريءَ جو آئي ڇڏي علو ويو. راجا سڀ ڏاڻو پئي
سويڙ صوح جو ڏنائين ته چور ڪڇ به کڻي ڪونه ويو آهي.
راجا کي همتي ڌرم آي سرڌا ٿي ۽ پر هو ڳوٺاڻن نه رات
وارڊ چور اچي ظاهر ٿئي، مان هنڪي انعام ڏيندس. چور
اچي حاضر ٿيو. راجا چيو ته توڻو ڇوري ڪئي به، پر مال نه
ٿيس، سو چو؟ چور چيو ته ستن مولڪي ابديش ڪيو هو
ته جنهنجو نمڪ ڪاٺن ٽپندي چوري نه ڪڇ. رات چو
ماليءَ سان ٿڌ لوڻ به ڏائي ويس، تنهنڪري سڀ سامان
آڻي ڇڏي ويس. وري راجا جو نه رائي اوکي پئي
نڀائي وئي، تون چو ڪن جنهن پئي ٿين؟ چور چيو ته
ستن جو ٻيو وڃن هو ته راجا جي رائي مانا ڪري سمجهو
سو مون هنڪي مانا ڪري سمجهو ۽ هڃو چوڻ نه مڃو.
راجا همتي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ ڄاڻس ته اهڙو ڌرمالو ملڻ
ڏاڍو مشڪل آهي، سو هنڪي پنهنجو ڌرم پتر ڪري راج
گڏي ٿي وهارجي. راجا سڀا لڳائي ۽ سڀني کي ڌرم جي
وياڪڻ چئي ٻڌايائين. هنڪي ڌرم پتر ڪري راج گڏي
ٿي وهاريائين. وزير ۽ امير نه ڌرمالو هئا، انهن جي سمڪ
ڪري چور وڏو سڌاڃاري ٿي پيو. ماس، شراب سڀ
ڇڏي ڏنائين. راجا ۽ رائيءَ جو پاڻ ۾ مڃاڻ ڪريائين ۽
انهن کي مٿا پٿر سمجهي چڱي طرح شوا ڪرڻ لڳو. پنهنجي
ڳوٺ جي سڀني چورن ۽ ڏاڪڻ کي پاڻ وٽ لوڪر رکائين
۽ انهن کي وڏا وڏا پگهار ڏنائين. انهن کي چوري ڇڏائي
انهن جي معرفت ٻين چورن کي پڪڙايائين. اهڙيءَ طرح
سڄي راج جو سڌارو ڪيائين. ستن جون مندليون سڌائي

سري تارائڻ هري آپديش (۲۹۷) شرڙو پڳتي

(۱) راجا جي استري (۲) گروءَ جي استري (۳) متر جي لاستري (۴) سس (۵) پنهنجي ماما. انهنڪي ڪام ڏرشي سان نه ڏسڻ گهرجي.

ٽين ڳالهه شراب پي، پر ايڪادشي آڏ آهر ڏيڏهن ٽي مٿان وٺين. چور چيو چڱو. چوٿين ڳالهه ته هڪ جيو جو ماس تون پاڻيهي ڇڏي ڏي. هن چيو ته مون ڪاڻو جو ماس ڇڏيو. ستن چيو چڱو، پر پراڻ هليا وڃن ته به رهي چار ڳالهيون نه پلجي وڃي. اٺين چئي ستن هنڪي سامان ڪٽڻ ڏنو. هو شهر تائين سامان پهچائي، پوءِ موٽي پنهنجي گهر هليو ويو. ڳوٺ وارن کي سڀ ڳالهيون ستن جون ٻڌايائين. انهن چيس ته تون انهن ڳالهين تي پڪور هج. هن چيو ته پڪور هندس. سو پائي هو راجا جي مڪلات ۾ چوري ڪرڻ ويو. راڻي راجا سان رڻل هئي، ڇو ته راجا هو ٻڌو ۽ راڻي هئي. ننڍي اوستا جي. راجا کي اولاد نه ٿيندو هو، تنهنڪري پيريءَ ۾ هن سان شادي ڪئي هئائين. اولاد وري به نه ڪونه ٿيس ۽ راڻي ناراض ٿي پئي ڪمري ۾ رهندي هئي، پر راڻي زياده ڪام آهر رهندي هئي. پوري هٿ ڪري هوءَ ٻاهر نڪري نه سگهندي هئي ۽ نه ڪنهن کي سڏي سگهندي هئي. چور پهريائين راڻيءَ واري ڪمري ۾ گهريو. ڪرڪي ٿيڻ تي راڻي سڃاڻي ٿي ۽ پئي ڪمري ۾ راجا به جاڳي پيو. راڻيءَ چور کي چيو ته تون منهنجو پتي آهين ۽ تون مونکي وٺي هل، مان توکي ڪروڙن زمين جا هيرا ۽ جواهرات ڏينديس، پر چور نه مڃيو. ستن جو وڃن ياد رکيائين ته راجا جي راڻي ماما جي برابر آهي. اهو سڀ راجا وٺي ٻڌو پر ڪڇ نه چيائين آخر چور گهڻا هيرا ۽ جواهر ڪنيا. هنڪي ڏاڍي بڪ لڳي هئي.

سري نارائڻ هري ابدش (۲۶۶) شروڻ ڀڳتي

ٻڌو رکيو هو، جو هو کٽڻ لڳو، پر ستن کٽڻ نه ڏٺس. لست
 زبردستيءَ سامان ڪمائين. رستي ۾ ستن ڏٺو ته هو عتو ٿيڪ
 اسان سان ڳالهيون ٿي، عام ڪري هلبو ٻيو وڃي، نه به.
 اسن چار مهينا هينجي ڳوٺ ۾ رهيا آهنون، من ڪڍين
 هڪڙي کي سڌاري هليون. ٿڌهن ڊالو مياڙ وارن ستن
 ڀڄي، نهي پائي، ٿون ڪهڙو ڪم ڪندو آهين؟ هن ڪو به
 جواب نه ڏنو، ٿڌهن وري سو ڏعو ڀڄيائونس، پر وري
 نه ماب، رهيو. ستن ٿڌهن ٿون ڏعو هن کان ڀڄيو ته
 چاليهن نه مان ڏاڪو چور آهيان. ستن ڀڄيس ته ٿون عالي
 چور آهين يا پار نه آهن. جواب ڏنائين ته مٿاڙا، پار نه آهن
 ڪنهن نه چاليهه جي استريءَ کي ٿو ڇڏيان. ستن وري ڀڄيس
 ته شراب نه ٻڌو آهي؟ هن چيو ته ٻارهن مهين مان هڪ
 ڏينهن به ٿو ڇڏيان. ٻلا، ماس کائيندو آهين؟ ها، سڀي
 چئون ڇو، ڪو نه ٿو ڇڏيان. ستن ويچار ڪيو ته هي
 ڪو وڏو ٻائي آهي. اسان ڪم آهي ٻاين کي سڌارڻ جو
 سو هنکي ڪم ڀڳتيءَ سان سڌارڻي. ستن چيو، پائي
 جي ٿون اسانتي ڳالهه. مڃين ته سامان کٽڻ نه ڏهڪ لاهي رکي.
 ٿڌهن هن چيو مٿاڙا! مون کي چوري، پاري آڏ ڇڏائيندا
 نه مان نه ڇڏيندس. ستن چيو ته اسن گهڻي سموري چوري
 پاري ڪو ڇڏائينداسون پر ٿوري اسان جون چار ڳالهيون مڃيندين
 نه سڳي رهندن. هن چيو ته مان مڃيندس. ستن چيس ته
 بيشڪ چوري ڪر، پر عوبيءَ ۽ جديجو لڪ ڪائين ائين
 چوري نه ڪج. چور چيو ته اهو نه مڃيندو اصل کان سڀا آهي
 ٻو، لوٽان وري مونکي ڇڏائو ڇا؟ ستن چيس ته اهي لهر
 لي رڪو رهن. هي ڳالهه نه پاري بهڪ ڪر، پر ٻڌ. ماڻاڻ
 وٽ نه وڃي. ڏور شاستر ۾ ٻڌ ماڻاڻن هي لڪون اٿن:-

يعني شاستر ۽ مھانمائڻ جا وڃڻ ٻڌي منش کوٽي تيا ٿي آيو.

ڪٿا :- هڪ وڏو مھانمائڻ جي مڊلي ڪنھن ديس وٽ ڀرسان ديو شيدائي اڪادشيءَ (جا وياس پوڄا ڪرڻ بنھن اچي ٿيڻدي آهي) تي اچي پهتا ته رات پئجي وئي هڪري اني چار مھڻا رھڻو پيڻ ، ڇاڪاڻ ته سنتن جو ڏٺو ته سنت مڊلي آئي آهي تڏھن ساري ڳوٺ جا آدمي ڪٺا ڪيائون ۽ سڀني کي ڀرت ڪرايائون ته ڪوبه سنتن وٽ نه وڃي ، جي وڃي ته ويھ رپيا ڀري ۽ ڇاڪاڻ ته سنت اسان کي چوري ، ياري ، ماس ۽ شراب کان روڪيندا . انهي ٻڌي ٿيڻ ڪري ڪوبه ماڻهو سنتن وٽ نه آيو ۽ انهي شيوا ڪئي - روز يڊارا ٿيڻ لڳا . جڏھن چتر ماس گذري اٿان هلي لڳا چورن کي سد بيٺي نه ست بيٺي تڏھن هتان وانا ٿيڻ آھن ۽ ويچار ڪيائون ته اسانجي ڏاڍي ننڍا ٿي ڪنھن آدميءَ کي موڪلجي جو سنتن جو سامان ڪٽي ٻڌ نائين وڃي پھچائي اچي . چورن جو سردار ، جوڪ ڪ ۽ ڪترڪ يعني ترڪ ڪرڻ وارو هو ان کي ان لاءِ سنتن ڏي موڪليائون . سنتن وٽ آيو ته سامان

جوڪري پنهنجي دل ۾ ڌار ڪئي. پوءِ بيءَ کي سڏي
 چيائين ته ڪرائڪ آيو آهي، توهين هلو. پتا چيس ته اٺون هل
 ته مان اچان تو. جوڪرو هليو ويو. ايتري ۾ هڪ بڪايل ڪانءِ
 دڪان ۾ ان کائڻ لڳي. جوڪرو مات ڪري اُنکي ڏسندو
 رهيو، پر هٿيائين ڪونه. پتا ايمدي پريان ڏلو ته ڪو اُن
 کائي رهي آهي ۽ جوڪرو ڏسي ويٺو، پر هٿائي نٿو سوچو!
 پريان ئي پڪاري چيائين، اڙي اڏو آهين ڇا؟ ڏسڻ ويٺو
 ته ڪو ويٺي اُن کائي ته اُنکي هٿائين نه ٿو. پر جوڪري ڪٿا
 هي وڃڻ هي سسڪار ڪري پتا ڪا وڃڻ ٻڌي ته ڪو
 آي نه هٿايو. پتا ڪي ڏاڍو ڪروڙ ٿو. جوڪرو چوڻ لڳو
 پتا هي، توهين ڪٿا ۾ ٻاڏ وٺس. ڌرم ٻڌي آيا آهيو ته ڪو
 براهمڻ هي شوا ڪرڻ گهرجي، پوءِ مان ڪن هٿايان، مان
 پنهنجي ڌرم جو ڪن ٿاڳ ڪريان. پوءِ ڪا وڃڻ ٻڌي پتا
 ڪي ڏاڍو ڪروڙ ٿو ۽ ڏنڊو ڪٿي ڪٿو ڪي نه چار هٿي
 ڪڍيائين ۽ ڏهن پتر ڪاه ڪاه ڪرڻ لڳو. پٽس جو نه هليو
 وح، مان توکي ٻاڏ وٺ نه وٺاريمدس ۽ ڏسان نه ڌرم
 پنهنجي ڪهڙي ٿور ڪها ڪري. اهڙي طرح پتر کڻي لڪائي
 ڏنائين ته پتر پتا ڪي ٿاڳي ڌرم کي مکيه وڃي پر ديس ۾ ويو
 هليو. رستي ۾ ڏنائين ته هڪ ٺاڳ ڏنڊو ڪي واٽ ۾ پڪڙي
 ويٺو چيٽلائي. اهو ڏسي هڪي دٻا آئي ۽ دل ۾ ويچارڻ
 لڳو ته پتي هي ڪان پچاڻ وڌو ڌرم جو ڪم آهي، سو
 ڏنڊو ڪي ٺاڳ هي واٽ مان ڇڏايائين. اچا ڌاري سرب
 ڪيو ته ڏنڊو منهنجو ڪاڄ هو، مان ٿن ڏينهن ڪو بڪايل هوس،
 مان ماس اُڪاري آهسان، تون پنهنجو ماس موانڪي ڏي نه ته
 مان توکي سراپ ڏيندس. جوڪري ڌرم جي رکاءَ ۽ ٺاڳ
 جي پوسهنا واسطي اُنکي پنهنجي ٺاڳ جو ماس ڪسي ڏنو.
 ٺاڳ پوسن ٿي هليو ويو ۽ جوڪرو پنهنجي ٺاڳ ٻڌي شهر

بيٺي ڪٿي ڪر ڪٿي ڀڳاس -

دي من تون پي هو هاس .

[بست ۵ : ۵ صهه ۱۱۹۲]

اهڙي طرح ٻڌي ٻڌي پورڙي سيار وارو ڏسو ڄڻ
ڀڳتي ڪري ڀرمانا جو درس ٻاڻيدو رهيو .

سڙو ٻڌي ٻڌي جو مهاڻو سري ڄپ جي ۾ ڇڻن ٻڌڻ
ڏٺاڻ ڳرو صاعب لکن ٿا :-

سڙي سي پڇر سڙي ٿو . وغيره

هيءُ ڀرڻ شاستر ۽ مهاڻا ڄا وڃن سرون ڪري ڌرم
کي ڄاڻي ڌرم کي ٿياڻي ٿو . ۽ گيان ڀراڻ ڪري موڪل
کي ڀراڻ ڪري ٿو . هڪ هڪ ڀاڻ ڪٿا آهي :-

سڙو ڌرم جا ڀاڻ = سرون ڪري ڌرم جي ڄاڻ ٿئي ٿي .

ڪٿا :- هڪڙي شهر ۾ هڪ وائلي جو ٻٽ دڪان جو
ڪم ڪندو هو . پاسي ۾ ڪٿا ٿيندي هئي ، جتي ٻٽس ڪٿا
ٻڌڻ ويندو هو . ٻٽ کي چڱي ڇڏيو هئائين ته ڪو وڏو گراھڪ
اچي ته مون کي سڏڻ اچي . هڪڙي ڏينهن وڏو گراھڪ آيو
۽ چوڪري کان پڇيائين ته تنهنجو پتا ڪٿي آهي؟ چوڪري
چيس ته تروسو ته مان سڏي ٿو اچانس . پيءُ کي سڏڻ ويو ته
آئي ڪٿا ۾ وٺي جي ڌرم جو ڀرسانگ هليو پئي ته وٺين
کي گڏو ڀراھڻ جي شيون ڳولڻ گهرجي ، پوءِ جيتوڻيڪ اُن ۾
ٻڌڻجا ڀران هليا وڃن . گڏو ۽ ڀراھڻ جو ترڪار نه ڪرڻ
گهرجي ۽ مارڻ نه گهرجي . ۽ جو ڌرم جي رکيا ڪري ٿو
تنهنجي ڌرم رکيا (سهائتا) ڪري ٿو . ايتري ڪٿا ٻڌي

سری نارائڻ هری ابدیش (۲۹۰)

اڏا پگتي

پگوان اٿي پر گهٽ ٿي درس ڏنس ۽ چئائينس ته هر نه مان
لنهنجو پوڄن ولنڊس۔ ڏي ڇو نه روز روز اون مونس
ضد ڪنڊن لنهن ڪري ان کان مٿي بهتر آهي۔ پگوان هن
کي پرچائي ڇو نه مان تومن صدم ڪندس۔ تومن ڪڏ
رهنڊس ۽ ڪم ڪندس، تون مر نه۔ پوءِ ڏو ٺاڪر سان ڪڏ
گهر آيو، ٺاڪر کي روئي ڪارائين ۽ پاڻ نه ڪڏائين۔ هائي
ڏو ٺاڪر کي پاڻ سان وٺي ڪٿي ٻارڻ جو سڀ ڪم پاڻ ڪرڻ
لڳو ۽ پنهنجي پيءُ کي موڪل ڏيئي گهر ۾ وهاري ڇڏيائين
پگوان ڏي سان ڪڏهي ڪڏهن ۽ وهائڻ، ڪڏهن ٻڌي
هڪل (نار هلائڻ) ۽ سو ڪم ڪرڻ لڳو۔ هڪڙي ڏينهن
ٿر لوڄن پگت ڏي کي ڪڏيو ۽ پڇيائينس ته ٺاڪر جي پوڄا
ڪرڻ پيو، پوڄ ٺاڪر پيو۔ ڏي چيس ته لنهنجو ٺاڪر
نه ڏينهن رسي ويو ۽ ڪج نه ڪڏائين پئائين، مان مٿي
لڳس ته پوءِ اچي مولڪي دلداري ڏنائين۔ هائي نه کائي
پئتي پيو ۽ سڀ ڪم پيو ڪري۔ پگت ٿر لوڄن پيو ته
ڪم نه پيو ڪري ! پڇيائينس ته ڪهڙو ڪم ٿو ڪري ؟
جواب ڏنائينس ته هر ڪڏي ٿو، نار هلائي ٿو، ٽائون هاري
ٿو، پگت چيس ته مولڪي درس ڪراءِ۔ ڏي عيس ته هل
ڪو نه وٺي آيس۔ پگوان هنکي درس ڏيڻ جي نه ڪئي،
ٽڏهن ڏي وينسي ڪئي ته هيءُ منهنجو گرو آهي، لنهن
ڪري هنکي ضرور درس ڏيو۔ ٽڏهن پگوان هنکي درس
ڏنو ۽ چيائين ته مان پگت جي اڏين آهيان۔ هيءُ ڏاڍو
پورڙو هو۔

پولي پاه ملهتي رڳو رائي۔

[ٻڌڙي ڪير صٽه ۳۲۴]

ڏي شهوڊا ٻال ٻڌي۔ ٿر لوڄن ڪر ميل پئي سيد

توڏا پڻ
ڪيلا گڻو کير پيئڻ واسطي ڏنائين ۽ چيائين ته اتي به چڱي
ڪندس، مولڪي ٺاڪر ڏير. ڏلي جو هٿ، پورير ۽
ڏسي ترلوچن هنڪي وڏو پٿر ڏيئي چير نه هي سڀ
وڏو ٺاڪر آئي. ٺاڪر کي سوپرو اشدان ڪرائي ڏو
ههڙيءَ طرح پوڄا ڪج. هن چيو ڇڳو. ٺاڪر وٺي پوسن
ڏنو گهر آيو ۽ جڳهه کي لپو ڏيئي صفائي ڪري اڪاٽ
ٺاڪر کي استاين ڪيائين. پاڻ اشدان ڪري ٺاڪر کي اشدان
ڪريائين ۽ ڪڙڙا زبور پهرائين. قسمن قسمن جي سامگرين
سان پوڄا ڪيائين. پوءِ روئي، پاڇي، لسي، مڪڻ وٺي اچي
ٺاڪر جي اڳيان رکيائين ۽ ڀر ڏو ڏيئي ڇڏيائين ته ٺاڪر ڀر ڏي
م کائيندو. ڪج ڏير کانپوءِ نياڻ ڪيائين ته ٺاڪر مولڪي
سڏيو ڪونه، ضرور کائي رهيو هوندو. ڏجي ڏجي ڀر ڏو
مٿي ڪيائين. ڏنائين ته ايمان ڪاڏو ڪونه اٿس، ٺڏهن وري
ڀر ڏو ڏيئي ڇڏيائين. ٿوريءَ ڏير کانپوءِ وري ڏنائين ته
ڪاڏو ڪين اٿس، ٺڏهن وينتيون ڪرڻ لڳو. چون لڳو
ته ڪهڙي سبب کان لٽا ڪاڻو. ڪوئي قصور هجي ته ڏسيو.
ڀر ڪوبه آواز نه آيو. ٺڏهن روئڻ لڳو. ماڻهن گهڻو سمجهائين
ڀر ڏنو پڙهجي هٿ تي بهي رهيو ۽ چيائين ته مددجو جيءُ
مرڻ ٺاڪر سان گڏ آهي. کائيندو ته مان به کائيندس ته
مان به بک ڪندس. اهڙي طرح ٻه ڏينهن گذري ويا، ڀر
ٺاڪر پوڄن نه ورتو. ٺڏهن ڏنو ٻن ڀر وٺي ڪاٺيون گڏ
ڪري پاڻڪي جلائي ٿي لڳو. ڀڳوان سوامي رامانند کي ڀر ڀر تا
ڪئي ته ڏلي کي وڃي سمجهاء. رامانند ڏلي کي جلد وقت
وڃي سمجهايو ۽ هنڪي پڙهجي سڻ ڪيائين. ڀر گڻ ڀر هم جو
هنڪي اُپديش ڪيائين، ۽ هنڪي سڀ پيد سمجهائي ڀر هم گيان
ڀر ڏنائين. ڀر ڏلي، جو هٿ ڪيو هو ته ٺاڪر کي ڪارائي پوءِ
مان کائيندس ته نه مري ويندس سو هٿ نه ڇڏيائين. ٺڏهن

جهن ڪري راجا وٽ وڃڻ جو خيال دل تان لهي ويس.
جڏهن سميت پوڄن ڪائي جلبا ويا، تڏهن بهرون ڪالو ۽ سڻ نائي
کي خيال نه ٿيو ته اڄ مان راجا وٽ ڪوڏ ويو آهيان، تنهن ڪري
راجا ناراض ٿيو هوندو. بڪدم هو راجا ڏٺو ۽ راجا کي
چيائين ته اڄ مان نه اچي سگهيس، تنهن ڪري مون کي معافي
ڏيو. راجا چيس ته اڄ تو منهنجي ڏاڏي هڪي مالش ڪئي
آهي، مان لڪل راضي ٿيو آهيان. انهن چئي بههڻي پوڄاڪ
لاهي هڻي ڳڻي ۾ وڌائين. سڻ نائي چوڻ لڳو ته هه راجا،
مان اڄ نه آيو ٿي ڪوڏ هوس. راجا حو نه مالش ڪري ٿو
اڃا هائي ويو آهي. تڏهن هن چيو ته منهنجي روپ ۾ ڀڳوان
اچي سوا ڪري ويو آهي. ان ڏينهن کان سڀ ڪم ڇڏي
سڻ نائي پگتي ۾ لڳي ويو.

اه ٻڌ سگهي ڄاڻو آف پگتي لاکا.

ملي پوڄن ڪئي ڏنا وڌيڪا.

[آسا به: ڏنا صفا ۴۸۸]

ڏٺو پگتي، حالت زمبدارن ۾ پيدا ٿيو هر. هنجي شهر ۾
گهڻا سبت رهندا هئا. هڪ ماڻا پتا به سب سڳي هئا، هن سان
گڏ هي باڻ نه سب سڳي ۾ ويندو هو. ڪنا ڏاڏي خيال
سان ٻڌو هو. اڳي جبل پگتن جي ڪنا ٻڌي هنجي چت
۾ پگتي جو خيال پيدا ٿيو. لڏي ۾ گهر جون گالون چارڻ
ويندو هو. وڃڻ وقت هر روز لڏي جي ڪناري تي ٿر لڏي
پگتي کي ڏسندو هو ته هو اڻسڻ ڪري ناڪر جي پوڄا
ڪندو هو. هڪڙي ڏينهن هن کي ناڪر ڪرڻ جو ڏاڏو
خيال ٿيو. ٿر لڏي پگتي وٽ وڃي چوڻ لڳو ته مون کي ناڪر
ڏيو ته مان نه پوڄا ڪريان. هن ڏسڻ لڏي هن کي هڪ

پر هان :-

ناگرجدا ميري هات بيڪيات چمارن -

دهي رام گو بند کن سارن

اڪ دهيو سرسري سيل بيڪت بار پيري

سنت جن گرت لهي پانن

سرا آڙو نوت اور چل ري سرسري ملت لهي دوه آنن

* * * *

آب پير پرتان تہ گره قلدوت

نيري نام سرطاه رو هاس داسا

[ملار روداس ص ۱۲۶۳]

اڻهيءَ طرح جون ڪٿائون روداس جون ٻڌي ٿي جت
کي ڀڳتي ڪرڻ جو خيال ٿيو.

ڪٿا :- يورپ ديس ۾ بالڏو ڳڙه لالي شهر ۾ ستن لائي
رهندو هو. هندو سوا پير سماءَ پيءُ ۾ رهڻ جو ليم هو. پوءِ
ست سنگه ڪندو هو ۽ ان کانپوءِ راجا رامسنگه، جو ڪبير صاحب
جو شش هو، تنهنجي نيل سان مالش ڪندو هو، جيئن ته هن
کي ڪوروڳ هو. ڪبير صاحب جي ست سنگه مان ستن لائي
کي پرمالما جو پوٽو ٿيو. ڪبير صاحب هنکي پنهنجو گرياني
ڪيو يعني سري راماند جو چيلو بنايو. هڪڙي ڏينهن ستن
جي منڊلي ستن لائيءَ وٽ آئي ته هنن جي ڪارائڻ پيمارڻ
جي شيوا ۾ لڳي ويو ۽ ست سنگه ۾ هندو چٽ لڳي واپس

مر وٺي آيا. ست سنگ ڪري سيني جو چست شانت ٿيو.
 پوءِ رائج ڪيترا لک رپيا لڳائي پيهجي ڪروڙوداس جي
 نالي وڏو پندارو ڪرايو. سيني ڏين جي ٺاهڻن کي ٺوتو
 ڏٺائين ۽ چوائي موڪلبائڻ نه ڪرڪيون ڪي هڪ هڪ ۽ پوءِ
 ڏکڻ ڏٺي ويندي. پيٽمار ٺاهڻ اچي ڪٺا ٿيا. پندارو
 نار تي پيو ۽ پنڪتون لڳي ويئون. ايمان ٺاهڻ سيني کي
 سڪارو نه ڇمار جي چيلي راجا رائج جو پوڄن نه ڪاڻو.
 پنڪتن مان اٿي ڪرا ٿيا ۽ چٻاڻون نه اسين ڇمار جي چيلي
 ڪرو پوڄن نه ڪنداسون. جيڪڏهن مندر ۾ ناڪر ڇمار جي
 هٿ جو کائندو نه اسين به کائنداسون نه نه. راجا ۽ رائج
 چيو چڪو، اوعين ٺاڪرن کي پوڳ لڳايو ۽ اسانجو ڪرو نه لڳائي
 تو پوءِ ڏسون ٺاڪر ڪهڙو پوڄن ڪائي ٿو. ٺاهڻ پيهڻا
 جدا جدا پوڄن ناهي ٺاڪر کي پوڳ لڳايو نه ٺاڪر ڪهڙو
 نه پوڄن نه ڪاڏو. پوءِ ڪروڙوداس کي چيو ويو نه ٺاڪر کي
 پوڳ لڳاء. ٺڏهن ڪروڙوداس وسڻ ۾ ويهندڙ وڃن چئي ٺاڪر
 ڪي ٻرن ڪيو. ٺاڪر ٻوٽن ۾ مڪن ٿي پوڄن کائڻ لڳو
 جڏهن پيليءَ جا ٻه سري ٺاهڻ ڪاڏا هئا.

ٺاهڻ ڏاڏا لڳي ٺاهڻ ۽ سڀ پنڪت ۾ ويهي پوڄن کائڻ
 لڳا. ٺاڪر اهڙي عتيب لڳائي، جو هڪ هڪ ٺاهڻ
 جي وچ ۾ هڪ هڪ ڪروڙوداس پئي ويهي رهيو. ٺاهڻ
 اها عتيب وارا ڏسي حيران ٿيا ۽ سڌن انڪار ڪيو ۽
 سڀ ڪروڙوداس جي چوڻ ۾ اچي پيا ۽ هڪئي اٻڙوڙوڻ
 چاڻي ڏندوڻ ڪرڻ لڳا. ڪروڙوداس جو نه مان ڇمار آهيان
 ڇمار آهيان. اهو منجهڙو ٻوٽو ڪوٺي، ٻوٽو جو آهي.
 وڏن جي سنگ ۾ گهٽ ڏاڏا وارا ۽ لڏيا به پوڄن پوڳ ٿي
 پون ٿا، اهڙي طرح ۽-

پوءِ سڌاري اُمان ڪپڙا ٿا ٺاهجن، جي سڀ ماڻهو پائين
 ۽ جهڙيءَ طرح ڪپڙا مٽيءَ جا ڪٽورا وغيره ٺاهي تو
 انهن ۾ سڀ ماڻهو وڏين پنڳتئين ۾ لسي، پاڻي وغيره پيئڻ
 ٿا ۽ سڪوچ ڪونه ٿا ڪن. تهڙيءَ طرح ٻرهر وينا جي
 جانيءَ جو ويچار نه ڪرڻ کپي. جهڙيءَ طرح راجو هروڀرو ٺيم
 نه آهي ته ٻرهر گيان، اُمر ورڻ ۾، يا اوچي آشرم ۾، يا پوتر
 آستان ۾ رهڻ ڪري ملي ٿو. جڏهن مثال وٺو پڳت ٻرهلاد
 جو، جو دلت ڪل ۾ سڀني آدمين کي سڪه ڏيڻ وارو ٿيو.
 ۽ وري ديو ڪل ۾ چڏي گرهه سڀني آدمين کي دڪه ڏيڻ
 وارو ٿيو. پڳوان ڪرشن جي جنم آستان مٿرا پوريءَ ۾ پاڻي
 ڪٽس ٿيو ۽ راکس راوڻ جي اُپوتر لڌڪا پوري ۾ پڳت
 پيڪن ٿيو. ورڻ ديو روپ سمدر ۾ لوڪن کي ناس ڪندڙ
 ۽ ڪاري وڪه واري سرپ جي مستڪ ۾ ماڻهن کي سڪه
 ڏيندڙ مٽي پيدا ٿئي ٿي. اهڙيءَ طرح ٺيڇ ورڻ ۾ گيالي
 پڳت پيدا ٿين ٿا ۽ اُمر ورڻ ۾ ناستڪ پاڪندي پيدا ٿين ٿا
 ۽ اهو هروڀرو ٺيم نه آهي ته اُمر ورڻ ۾ اُمر پدارت پيدا ٿين
 ٿا، پر گياليءَ کي ئي گرو ڌارڻ ۾ ٺيم آهي، پوءِ ڪهڙي به
 جانيءَ جو هجي.

اهڙيءَ طرح يڪتيون ڏيئي ۽ ٺهر ٿا جا وڃن چئي جهالي
 راڻيءَ پڳت روداس کي پُرسن ڪيو ۽ روداس هنڪي انم
 اڌ ڪاري ڏسي پنهنجو چرن شيوڪ بڻايو. راڻيءَ وڃن
 دٿاران پنهنجو چت شانت ڪيو. پوءِ راڻي آگيا وئي پنهنجي
 راجڌانيءَ ۾ آئي. پنهنجي پتيءَ سان سمورو حال ڪيائين ۽
 پتيءَ جي به شرڏا ڪرايائين ۽ پُرو ٿا ڪيائين ته روداس کي
 پنهنجي راجڌانيءَ ۾ گهرائي ست سنگهه ڪريو. راجا پنهنجي
 رڙيون کي موڪليو، جي روداس کي ڏور ڏانهن سان راجڌانيءَ

جو ٺڌيءَ جي ريتي وڃي ٺڌيءَ ۾ پئي، پر هر ريتا راجا
جڪ ۾ ٿاڻي ڪرڻ ڪري ٺهندون ان ڪلاون وٺاڻ
جون لست ٿي ويئون آهن. اهيءَ ڪري تون مولڪان نه
وڌيڪ مڙها مورڪ آهن. ٺارڊ جا وڃن ٻڌي سڪڊ پوئجي
چرلن ۾ ڪري پيو، ٿڌهن ٺارڊ هڪي پڙهندو اصل وارو
روپ ڏيکار پوءِ اُپديش ڏنو. **گرو پرمات** :-

جات نجات ديو مت پر

ڪجڪ پڪي لڪ ڏيا وٺسڪر

ڇو لن ڇوٽ پئي سر او پر کن مڊو ٿاڻن نه ٿا وٺسڪو

جڪ جڪ پئي سڱها سن ٿو مڊي ڌر لي ٿا وٺسڪو

ڌاڪ ڪوٺ ڪر ٺاڪر مڱن داسن داس ڪرا وٺسڪو

ڪاڙ (اشعديءَ ۾: ۴ ص ۱۳۰۹)

پر هئا ڪمل مان پڌا ٿيو ۽ وياس مڙو ٺڌيءَ مان پڌا ٿيو

ٺڌهن نه هو هر ريتا هڻا ڪڙي سڀي جا گرو پوڄ پڻا.

جهڙي طرح ڪيسر ۽ ٽول مڱي مان پڌا ٿي ٿا نه ڪيسر

سان سڀي کي ٿڪ ڏنو وڃي ٿو ۽ ٽول سر تي چاڙهيو وڃي

ٿو. ڪسٽري هڻا جي ٺاڻي مان لڪري ٿي نه به پڇ

ڪارجن ۾ يعني مٿر چتر وغيره ۾ ٻائي وڃي ٿي ۽ سڀي

نه ٻولائڻ تي چاڙهي ٿي. چندن جو پوئو ٺڌو ٿي ٿو،

پر پڙهندي سڱڙي سان سڀي کي چندن ڪري ٿو ٻڌي.

ٺاڻس جو وڻ وڌيڪ جي اعنڪار ڪري سڱڙي ڪرهن

ٺو ڪري، جهڙڪري چندن روپ ٺو ٿئي. اهيءَ

طرح گهٽ ذات وارن کان نه ڪيو، مڪو، ڪر ولي ڪالجي ٿو

۽ ڪو وڻ ٺو ڪجي ۽ ريشم، ڪپڙن کي ماري ڪڍي

۽ مون رنگ، پري پئي ڏنو. توکي به ان رنگ مان ڏٺو.
وري پراڻا ڪرڻ تي پڳت روداس هن تي ڏيا ڪئي ۽
هو پري پئي پڳت ٿيو. ان ڏينهن کان روداس ڏاڍو مشهور
ٿي ويو ۽ ڪئين راجائون ۽ رائيون سندس شش ٿيا، جهڙي
دراچ جهالي رائي. روداس پهر يائين رائيءَ کي چيو ته مان
چمار آهيان تون ڪو اُتر ذات وارو براهمڻ ڳولي انکي ڳرو
ڪر. پر رائي گهڻو هٿ ڪيو ۽ چيائين ته مان توهانکي ڳرو
ڪرڻ بنا ان جل نه وٺندس. روداس چيس ته پاڻ کان اتر
ذات وارو ڳرو ڪرڻ گهرجي. تڏهين رائيءَ چيو ته ڳرو بڻائڻ
پر ذات جو لهر نه آهي، پر برهم ڳياليءَ جي ضرورت آهي.
برهم وٺا جي جاني ڪٿي پاڻ کان ليجهه هجي ته به اتر
ڳلائي نه ڪرڻ گهرجي ۽ ايدش وٺي پنهنجي مڪتبيءَ جو
رستو سڌ ڪرڻ گهرجي، جئن سڪديو سواميءَ راجا جدڪي
ڳرو ڌارڻ ڪيو.

سڪديو سوامي به دفعا برهم وٺا جدڪي ڳلائي ڪئي
جنهن ڪري سندس اُت ڪلائون وٺراڳ جون گهڻجي
ويئون ۽ ڪائي ورڪتيءَ جي دمڪ مڃهس نه رهي.
ان تي سندس پتا سري وياس کي شوڪ ٿيو ۽ پت کي
گهڻوئي سمجهايائين پر نه مڃيائين. نيٺ سري نارڊ جي آيو
هو سڪديو جي سامهون مڙو جي روپ ۾ نديءَ ۾ ريتي
وجهڻ لڳو. سڪديو هنکي نه سڃاڻي چيو اڙي مورڪ، هي
ڇا تو ڪرين. نارڊ چيو ته مان پل ٿو ٻڌان. سڪديو چيو
اڙي مورڪ، ڪڏهن ريتيءَ سان به پل ٻڌي آهي، نارڊ چيو
اڙي مها مورڪ! برهم وٺا ڳروءَ ۾ ڳلائي ڪرڻ
واري کي ڪڏهن ڳيان ۽ ڇت جي شانتي پراپت ٿي آهي؟
منهنجون نه رڳو ريتيءَ جون ٽوڪريون اڃايون ٿيون آهن،

ان ٻار کي کير پياريندو. رامالند پوک ٻل سان ٺٺو نه جو
 ساڳيو برهمچاري آهي، ٿڌهن اچي هڪي ڪن م مٿر
 ٺٺائين. پوءِ هالڪ ڪر پٽڻ لڳو ۽ رات جي ڀڳتي ۾ مڪن
 ٺٺو. جڏهن وڏو ٺٺو هڪاشيءَ کان ٻاهر هڪ ڪٽيا ٺاهي
 پنهتو جتن لائن جو ڪم نه ڪرڻ لڳو ۽ ٺاڪر پوڄا ۽
 ست سڪ ڪرڻ لڳو. پوڄا واريءَ ڇڳهه تي پڳوان ڪڏهن
 رهيا ڪڏهن مٿيون ٻار س رڪي وڃي نه هو هٿ نه لائي
 لٽ پڳوان هڪي ڏورن ٺٺو ۽ جهوڻ هيءَ مايا وٺي مٿو
 ۽ ڏرمالا پٽاءَ ۽ سٺ شوا. پر لاءِ. رڳو داس پڳوان هي
 آڱا مڃي اولس تي ڪيو ۽ سارو ٺٺيون پڳوان جي ٻن ۾
 مڪن رهڻ لڳو. رڳو داس چر ٻار ٺٺو مشهور ٿي ويو.

هڪ ٺٺيون ڪنهن اراهن (يا شينج) اچي جو رڳو داس
 جي، موليٰ نه نه ٻن جو رڳو ٺٺو. رڳو داس هتي جو چر
 ٺٺي رهيو هو ان ڪن جو پاڻي پوکي سان پري پئي
 ڪڍيائين سو هڪي نه چائين نه وٺ. هن ٺٺو سان پاڻي
 ورتو ۽ لڪائي ڪوٽ هي ٻالن اندران لنگهائي ٺاهر ٺٺو
 ڪري جڏهن ڪوٽ م داغ ٿي پيو سو ٺٺو پاڻي کي
 ٺٺائين نه ٺٺي اچ. ٺٺو پاڻي ٺٺو داغ نه ٺٺو ٺٺن
 داغ وارو هنڌ وات م وڃي سرس لڳي نه الڪ شڪتون
 حاصل ٿيس. رهن ڪا مٿي مٿي ٺٺو لڳي نه مالڪ ڪاٺولس
 پڇيو نه هيءَ سڏي ڪٿا پائي اتي؟ ٺٺو پاڻي پيو نه
 داغ لاهڻ واسطي ڪوٽ جو داغ وارو هنڌ وات ۾ وٺ نه
 سڏي پرايڻ ٿيس. ٺٺن جو مٿي پڳو رڳو داس وٺ ويو
 ۽ چيائين ههارج، ٻن جو رڳو ٺٺو، ٻن جون اڄيئي کان
 خبر جي پيو. رڳو داس جو نه وقت آهو هو، هاڻي ڪوئي
 پڳوان ڪرڻ ڇڏي ڪنهن ڪنهن سان وٺي ڪري ڪري

سري نارائڻ ڌري اُڀديش (۲۸۱)
ٿار جي موما

چڻيهه ٻر ڪارن جا پوڄن سڀني کي ڪارايائون ۽ مهر مهر ڏکڻا
ڏنائون . سڀ ماڻهو ڏن ڏن ڪمير چوندا ويا ته ڪمير صاحب
جنون ٻر لڪو ويٺو هو ، تنهن ٻڌو ۽ سمجهيائين ته سري
نارائڻ پاڻ اچي سڀ ڪم ڪري ڇڏيو جو پورو آهي . ڪمير
صاحب گهر موٽيو ۽ ڀڳوان جو درشن ڪيائين ۽ ڀڳوان ٻر ٻر ٻر
وڌيس .

ڀڳت ڏني وري روداس ڀڳت ڄا ڳڻ ٻڌا ۽ ڀڳتي ڪرڻ
ٻر لڳي ويو .

دوداس ۽ دوداس ڌور نيٺ ڏن ٿيا ڀڳي مايا

پرگمت هوندا سڌا سنڌ ۾ درسن پايا

[آسا ڏا صفت ۴۸۷]

روداس اڳئين جنم ۾ سري سوامي رامانند جو شش پراهمڻ
ٻر همچاري هو . دوستن گھرون مان سڪو ان وغيره بکيا
پني آڻيندو هو ۽ پوڄن تيار ڪري سوامي رامانند کي ڪارائيندو
هو . هڪ ڏينهن ڏاڍي برسات پيئي ۽ گھڻين ٻر گپ لڳي
پيئي هئي ، تنهن ڪري هڪڙي واڻي دڪاندار جي وينتي
قبول ڪري ان ڏينهن جي سڀ رسد ان کان وٺي اچي پوڄن
تيار ڪيائين ۽ سوامي جي کي ڪارايائين . سوامي جي اڀياس ٻر
ويٺا ته چمارن جهڙا خيال اچڻ لڳن . برهمچاري کي سڏي
ان کان پڇيائون ته ان ڪٿان آندو آئيئي . چيائين ته واڻي
وٺان . واڻي کي گھرائي پڇيائونس ته هن چيو ته چمار جو ان
آهي . تڏهن سوامي رامانند برهمچاري کي سراپ ڏنو ته وڃي
چمار ٿي ۽ برهمچاري ڌري وڃي چمار جو جنم ورتو . هنکي
اڳئين جنم جي سڌ هئي . تنهن ڪري مانا جو ڪير نه پڇيائين ،
مانا پتا ڏاڍو ڏکي ٿيا . هنکي سپڻو آيو ته سوامي رامانند

سري نارائڻ ڀڄي (۲۸۰) نرت ٻائڻا

جلاهو (ڪوري) ۽ جلاهي رستي ٿان اچي لنگهه ۽ ٻار کي
روئندو ڏٺائون. هڪي ٻيهندو اولاد ڪونه هو، تنهنڪري
انکي ٻي ڪري پالڻائون. ٻار وڏو ٿيو ۽ انکي ڪپڙي اٽل
جو ڪم سکاريائون ۽ انهي شادي ڪيائون. پر ڪم ۾
حت ٻن ڏينهن ۾ زياده لڳندو هو، تنهنڪري ڪم ٿي ڪمال
ڪونه ڏيندو هو. سميت شين ۾ زياده خيال ڏيندو هو. مانا
هر وقت ناراض ٿي پئي رهندِي هئي.

مڻ مڻ ڏوڏي ڪپڙي ڪي مائي

اي ٻار ڪي ڪپڙي جي ڊڪرائي

... ..

ڪت ڪپڙي سڌي ميري مائي

مهر ۽ اٽل ۽ اٽل ڊڪرائي.

[گوڇري ڪم ۾ ۵۲۴]

ڪم صاحب ٻيهندِي مانا کي سمجهايو ته ٻار مانا جي
پگڻي ٺاهي اچي آهي.

ڪاٺي ۾ رهندڙ ڪم صاحب جو حس ٻڌي
سهي نه سگهندا هئا ۽ هن سان اٻرڪا ڪندا هئا. هڪجي
ڏينهي ڪم واسطي ڏاڍو گهمايائون ته ڪم صاحب جي
گهر بگهه آهي سڀ ماڻهو اچي آئي پوڄن ڪن ۽ سڀني ڪم صاحب
کي هڪ هڪ مهر ڏيکاري ملندي. پتي ڏينهن هزارن ماڻهو
ڪم صاحب جي گهر ۾ اچي ڪٺا ٿيا ۽ ڪم صاحب گهر
چڏي ٻاهر جهنگ ۾ لڪري ويا هليا. لڪندي ۽ نارائڻ ڪم
۽ لڙي جي روپ ۾ اچي پيداري جو سمورو ڪم پورو ڪيو

۽ نامدو شش ٿيو. نامدو جو پرتاپ ساري جڳت ۾

مٿينءَ ڪٿا بابت هيٺيون شبد گرو گرنٿ صاحب
پٿرو نامدو صفحہ ۱۱۳۵ ۾ ڏنل آهي :-

سلطان پوڄي سن بي ناما. ديڪٽا رام تماري ڪا
ناما سلطانو پاڌالا. ديڪٽا تيرا هر ٻيڻالا.

بسمِ ڪٽو. ديهر جيوا. ڏاڏو گرو من مارو ڏانءُ

سڪل ڪليس نند ڪ پٽيا ڪيمد. ڏيوي ڏارائن ڏاڍي ڀيد
ڀڳت ڏني وري ڪير جلاهي جو جس ٻڌو ۽ من ۾
ويچار ڪيائين ته هوڙا نيچ ڏانيءَ وارا به تري ويا، سو تون
ڇو ڪين تري سگهندين؟

شيءَ ڪٿا ٻڌائين ته ڪاشيءَ جي ڀرسان سوامي رامانند وڏو
اڙهر ويٺا ٽپسوي رهندو هو. هڪڙي ڏينهن هن وقت
هڪ ابراهمن پنهنجي وڏوا ڪنيا سان گڏ آيو ۽ اچي مٿو
ٽيڪيائين. سواميءَ کي وينتي ڪيائين ته هنن ئي ڪرڻا
ڪريو ته هنجي آڏو سڪ سان گذري. سوامي رامانند جي
مڪه مان اڪتو ته وڃ، پٽ واري ٿيندين. اهو ٻڌي ڪنيا
وٽ لڳي ته مان وڏوا آهيان، توهان مون کي اٿتو وڏو
ڪئن ڏٺو؟ سواميءَ چيو ته هاڻي وڃن نه هڻندو، پر ايشور
س، گل کي تاريندڙ پتر توکي ٿيندو، تون ڪا چٻٻا
ڪر. ڪنيا ديس ڇڏي ڀر ديس ۾ گذارڻ لڳي. سمو
ڇڏي پتر چائس تڏهن اُن کي سوامي رامانند جي ڪٿيا
ڏني ويئي. سوامي رامانند اُن مهل سماتڙ ۾ هئا. هڪڙي

دوہ ستوری کڈوی ہائی۔ کھل کان نامی دہر آئی

دوہ پیٹہ کو بند دی راہ۔ دوہ پیٹہ میرو من ہیشہ

... ..

دوہ پیٹہ پکت کھر کٹیا۔ نامی مرکا درسن پٹہ

نامدبو بکت کی وری ہو دعو پگوان درسن دلو سلسر شاہ
باد شاہ جی گٹو جبار ط وقت۔

سلسر شاہ بادشاہ جی کٹا گٹو مری ویتی۔ قاضی ابرا
کری بادشاہ کی جیو نہ نامی حدود ہکڑی اراہٹ جی
جو کری کی جبار بو آہی۔ انکی گھرائی گٹوہ کسی سمرو
کراہو۔ بادشاہ ہکی گھرائی کٹی قند بر رکسوہ چہالمنس نہ
گٹو جبار یا نہ مسلمان ٹی۔ پکت نامدبو کاتہ گالہ قبول نہ
کٹی۔ بادشاہ احمدکار مری نامی مٹان مسٹ ہائی دوڑاہو
ٹی نہ نامی جی ماء روٹ لگی۔ چہالمنس نہ کٹی مسلمان ٹی۔
نامی جس نہ ڈر کان سمکھ کرٹ واری تون مدھنھی مانا
نہ آہن۔ نامی جی پگٹن بادشاہ کی جو نہ نامدبو جی برابر
سون توری ونوہ سندس صد آزاد کریو، پر بادشاہ قبول
نہ کسوہ حائن نہ مار ہنکی آسن گھریں الدار مارالسدس۔
عڈھن مسٹ گھریں گدوی ویتون۔ نامی ہک گھری رھی
نہ نامی کی حال تہو نہ پگٹن جی رکبا کرٹ لاء پگوان اجا
نہ آہو آہی۔ ابری مری پگوان کرٹ ٹی سواری کھندو پریان لٹار
آہوہ اجی نامی کی ڈیوج ڈلائن۔ پگوان نامی کی جو نہ جی
عین نہ بادشاہ کی بادشاہی سمست غرق کری پڈیان یا
نہ گٹوہ کی حٹاری ڈیان۔ نامی جو نہ گٹو حٹاری ڈیو نہ
پگوان انھی دہر گٹو حٹاری ڈلی۔ بادشاہ گٹوہ جو کر پینو

آءِ هام ڪو ڇهيو هو يو لاکيٽا

.... ملو ڀرڻ ڪو سائيندا ڏا وڌ ڀاڙ

[آسا ٻاڻي ڀڳت ڏنا صفحہ ۷]

ڏني جت ٻڌو هو ته مون کان به نيچ ڪل وارا ٻن به
ڪوڏين وارا آدمي هر ڀڳتيءَ جي ٻر ڀاڙ سان لکن وارا ٿي
تي بيان جهڙيءَ طرح نامديو، ڪبير، ستن ٺاڻي، روداس
وغیره ڀڳتي ڪري ٻرميسر کي ٻانو، تڏهن ٻاڻ به ڀڳتي
ڪرڻ لڳو، جنهن ڪري ٻرماتما جو درس ٿيس.

ڏني ڀڳت نامديو جي ڪٿا ٻڌي ته هڪ ڏينهن سندس
ٺاڻو گيان ڏيو ڪنهن ڪم لاءِ ٻاهر ويو ۽ وڃڻ کان اڳي نامديو
کي سمجهايائين ته منهنجي غير حاضريءَ ۾ تون ٺاڪرن جي
پوڄا ڪج ۽ پوڳ لڳائج ۽ ڪيلا ڏيو ڏهي کير پيارج. ٻئي
ڏينهن نامديو کير ڏهي آڻي ٺاڪرن اڳيان رکيو ۽ ٿوري وقت
کان پوءِ ڏٺو ته کير اوهينئي پيو آهي ۽ ڀڳوان کير اصل نه پيتو
آهي ۽ تڏهن ڏاڍو رڻ لڳو ته منهنجو ڪو قصور هجي نه.
ٻڌايو. کير نه پيئندا ته ٺاڻو مون تي ڪاوڙ ڪندو ۽ ماريندو.
ڪيتريون نيزاريون ڪيائين ته به ڀڳوان کير نه پيتو. نهن ڪري
ٻاڻ به سارو ڏينهن بک ڪيائين ۽ ٻئي ڏينهن ٻئي ڏينهن
ٻاڻ اشدان ڪري سوچ (صاف) ٿي، ڪتوري بلڪل صفا
ڪري کير سان ڀري ڀڳوان کي پوڳ لڳايائين ته ڀڳوان کير نه
پيتو. تڏهن ٻڙن ڪيائين ته جيسين ڀڳوان کير نه پيئندو تيسين
مان به بک ڪڍي مرنديس. ڀڳوان هنجو ڀڪو ڀرن ۽ بيحد
ٻرير ڏسي هنڪي درس ڏنو.

مٿينءَ ڪٿا بابت هيٺيون شبد گرو گرنٿ صاحب ۾ راڳ
ڀرو نامديو صفحہ ۱۱۶۳ ۾ ڏنل آهي:—

سري لارائڻ ڌري اُڀديس (۲۷۶) ترميت پاڻرا

ٻار وٺي ڪي توڙي ڪڇي نند آئي ۽ طوطو ڪٿا ٻڌندو رهيو،
ڇو ٻوڙ سڪديو سوامي ٿيو جو سمناسن جو مکيه آڇاريه ۽ ٻر ۾
ورڪت ٿيو ۽ هن کان راجا پريڪش ۷ ڏينهن ۾ سري مد
ڀاڳوت ٻڌي مڪت ٿي ويو. اهو سڀ ٻار وٺي ۽ عو اڻڪار
آهي. ٽنن دفعي سمنڊ جي ڪناري ٿي ٻار وٺي ۽ مهاديو
کان ٻوڙ ايماس جي ٻاري ۾ ڀڄيو ۽ مهاديو انڪر ڀڄندو
ٻوڙ جون ٻڌايس. ٻڌندي ٻڌندي ٻار وٺي ڪي نند اچي
ويئي ۽ هڪ مڇ ٻڌندو رهيو. ٻار وٺي ان مڇ تي ڏاڍي
پرسن ٿي ۽ مهاديو کي ٻار ٿا ڪائن ۽ انکي منس ڪري
ڪالي ٻڌوي ڏيو. سو مهاراج راضي ٿي ان مڇ کي ٿان جو
آڇاريه ۽ چنڊر نامت بڻايو، جو گورڪمات آڌ (۸۴) جو راسي سڌن
جو گرو ٿيو آهي. اهو ٻار وٺي ۽ عو اڻڪار آهي. اهڙي طرح
ٻهين سڙوئا (ٻڌندڙ) ٻار وٺي ٿي.

ٻوڙ مهاديو کان رام ڇڏو ڪاڪ ڀڄندو ٻڌا، ڇنڀن وري
گرڙ کي ڇڏي ٻڌايا. ڪاڪ ڀڄندو آهي رام ڇڏو مانس ڀاڳولڪه
کي ٻڌايا، ڇنڀن وري ڀار دواج کي ڇڏي ٻڌايا ۽ ڇا ڪٿا
ڀاڳولڪه ڀار دواج کي ٻڌائي ڇڏي سائي ڪٿا ڏوسائن تلسداس
سڀني سنڀن کي ٻڌائي رهيا آهن.

اهڙي طرح چار سمنڊ روم ڇڏو ڳهاٽ آهن. (۱) شو
پارتي سمنڊ (۲) ڪاڪ ڀڄندو ۽ گرڙ سمنڊ (۳) ڀاڳولڪه
ڀار دواج سمنڊ (۴) تلسي ۽ سمنڊ سمنڊ. اهڙي ريت ٻين
۾ سري رام ڇڏو ڇڏو ٻڌي سڙو ۾ ٻه ڀاڱا ٿيو ۽ ڀڳت ٿيو.
ٻه ڀاڱا ريت ڏٺو هت، نامديو ۽ ٻيا ڀڳت سڙو ڪري
ڀڳت ٿيا.

ڪوبند ڪوبند ڪوبند سڪر نامديو من ايڻا

سري نارائڻ هري آپديش (۲۷۵) تيرت يانرا

ناما ڪهي ڀڳت بس ڪيشو آهيو هل ڪي ه ٿار ڪرو
[مارو نامديو صفحو ۱۱۰۵]

سڀ ساڪي من چپ پمار -

آجامل اڏريا ڪي اڪ ڀار

رو داس ڌيائي ڀوپ آڻوپ -

ڪر ڏاڪ هيو ڪوڙند روپ

[بست بر: ه صفحو ۱۱۹۲]

نام جو ٻيو يون ارت ڪولچ جي مثل سمرڻ روپ آهي،
سو نام جو ٻيو يون ارت ٺوڏا ڀڳتي آهي. ٻيو ٻين سمرڻ ڀڳتي
اها ائڪ ٻرشن ڪئي آهي. جهڙيءَ طرح سري رام چرتر،
مانسروڙر جا چار گهاٽ سرونن جا ٺاهيا ويا آهن، جئن ته
اُڀرندي طرف جو راج گهاٽ آهي، جنهنڪي ٿيان ڪانڊ گهاٽ
به چون ٿا. اُني ٻاروئيءَ مهاديو کان ڪٿا ٻڌي آهي، تنهن
ڪري ان گهاٽ جو نالو راج گهاٽ پيو آهي.

ٻيو مانسروڙر جي اُتر طرف جو ٻن گهاٽ يعني اُپاشا
ڪانڊ گهاٽ آهي، ان ۾ ڪاڪ پشبد ۽ گرڙ جو سنباد آهي.
ٽيون الهندي طرف ڪٿو گهاٽ آهي اُنڪي ڏنيه گهاٽ به
چون ٿا. اُتر نلسيداس ۽ ستن جي سنباد آهي چوٿون ڏکڻ
طرف پنجائتي گهاٽ آهي، جنهنڪي ڪرم ڪانڊ گهاٽ به
چون ٿا. ان ۾ سري ياگولڪي ۽ ڀار دواج جي سنباد آهي.

ٻيو ٻين سمرڻ ڀڳتي ٻاروئيءَ ڪئي آهي، جو ٻيو ٻائين
رامائڻ جي ڪٿا مهاديو کان ٻڌائين. ٻئي دفعي امر ڪٿا ٻڌائين.

دوكر بوكر نهر وياھيى چو نكر دامن هو -
 كشي كمر له چھيى چا رديى سچا سو -

[سرى رانچ مر: ۵ صفحہ ۴۳]

اھڙن سھوڻا ڪندڙن کي ڦل جي پرايتي ڄڻي، وري
 جھڪي سھوڻا بنا ڪن نھي لندا ڪن ٿا.

پن سھون چئسي سرپ آر ھاري -

نھ جيوم ساڪت نام ھاري - وغورھ

[ٽوڙي گوار ھري مر: ۵، صفحہ ۲۳۹]

اڪس ھرکي نام پن پاڏي چر پور ھام

[سلوڪ ڪسر صفحہ ۱۳۶۶]

نوڏا پڳتي

پڳمن جو درجو اٿم آھي چو پور پالين لکون ٿا -

پائشادي پڳت چما ڪر ھنئين -

پر ڄت سچا مر پٿا.

[وارو ڏھس مر: ۳ صفحہ ۵۹۰]

دوت دشمن سپ نھي پورھ پرڪت پر ٿاپ ٿمارا

جو جو تيروي پڳت ڏکائي اوھ نھڪال ٿم مارا

[ڏنا سري مر: ۵ صفحہ ۶۸۱]

چار مڪت ھاري سد ملڪي دوله پرپ ڪي سرن ٿر

در شذافت :- جهڙي طرح مادي ڪڇڻ پنهجڻا آنا ٻا
ديتڻ بر رڪي اندي آهي ۽ پاڻ جل ۾ رهندي آهي ۽ ڌيان
سان پنهجن ٻجن جي پالڻا ڪندي آهي. ٽين پڳتي گيار
ميه آهي، ان ۾ در شذانت جهڙي طرح هنس ڪير جل جد
ڪري سگهي ٿو، تهڙي طرح گيان آتما ۽ آناٺا جو وڻ
ڌاران آناٺا کي ڇڏي هر وقت آتما ۾ ٿين رهي ٿو.
گيان ڌيان سمون سڪت

ڪونج ڪورم هنس وٺس وسندا

ڪڇ ڪڇ ڌيان ڌر لهرن وڌائي ڪهنه ٻاڻي
هنس هنس گيان ڪر ۽ ٿم ۽ ڇم ڪڍي ٻاڻي
ڪونج ڪونج و ڪاڻي سمون ڪر انڙ ۽ آسماڻي
[پاڻي گورداس کي وار ۱۶ پوڙي ۱۳]

ارٿ :- پاڻي گورداس صاحب جن فرمائين ٿا ته ڪونج،
ڪڇڻ ۽ هنس ٿي ٿي سمون، ڌيان ۽ گيان پڪتين جا
نمبر وار در شذانت آهن. ڪڇڻ ڌيان ڌري لهرن ۾ رهي
۽ ڪنن ۾ ڦاسي به ٻجن جي پالڻا ڪري سگهي ٿو. هنس
ڪير ٻاڻي ڌار ڪري وڻ ڪي گيان سان پنهجي سگه
ڏيکاري سگهي ٿو. ڪونج ياد ٿيري ڪري سون ڪو هن
ٿي هوندي به ٻجن جي پالڻا ڪري سگهي ٿي. - ٻر مان :-

ٻر ڪي سمون ڪر ۽ بستڻي -

ٻر ڪي سمون ه و ڪر جنم نسي - وغيره

سری نارائن ھری ایدیش (۲۷۲) نام ھی مہما

آدن . اھی پھریان ٹیپی جاب نام جو ارہ آھن ۽ لاھن برئی
نوذا یگتی اھی تی وجی . یگتی بن مسمن جی آھی ھک
اڙا یگتی ، ہی اڙا یگتی ، پرا یگتی یعنی آئنہ یگتی ، یعنی
اوتھو ایک دم یگتی . اڙو ھکرو گیالی ہی اڙکاری تی
سکھی تو ۽ نہ سو . اڙو ھکن اڙتی ڪوڙ پر اڙندو . ہی اڙا
یگتی یعنی اورل یگتی . اڙو اڙکاری ، جگاسو ، اڙناری ،
آر سب آھن . وری اتر ، مذم ، ڪمنٹ پھد ڪری اڙا
یگتی (۹) نون مسمن ہی آھی .

وری اتر ، مذم ڪمنٹ اڙکاری جی پھدڪری (۸۷)
ستاسی اڙکارن ہی آھی . وری ستو ، رحو ، مو ٺھي ڪن
ھی پھد ڪری (۱۱) اڙکاسی مسمن ہی آھی .
نوذا یگتی ہی ۽ آھی :-

سلوڪ :- سرو ڪن ڪیر ٿین و شتو سہر ڪن پاد شہوان
پو ھدن امش ڪان د-مین سکین اتر پو یدن

اڙت :- (۱) یگوان جی نالن جو ھر وقت ٺڳ (۲) زبان
سان ھوندو رھڻ (۳) ھر دی پر یاد ڪوڙ (۴) چوئن کی
زور ۽ پھرو ٺڳ (۵) یگوان جی الھ ڪا سامگری ۽ سان ڀوجا
ڪوڙ (۶) یگوان کی سرب روپ حاڻی لمسڪار ڪندو
رھڻ ۽ سندس لمسڪار ڪندو رھڻ (۷) داس پاو یعنی
ٻاڻکی داس ۽ یگوان کی سوامی سمجھي شوا ڪوڙ (۸)
یگوان ہی سارو مر سمجھڻ (۹) یگوان کی سروس اڙی
سر ٿاڻ ٺڳ . اڙا نون اڙکارن ہی یگتی (۱۰) سھو یگتی ۽
جی اتر ڪم آھی یعنی یگوان ھا یگتی یگوان کی یاد ڪندا
رھن نا . چھڙی ۽ طرح ڪوڙج پھچي پتن ہی یاد ڪری ،
سو ڪوھ اڙن ڪل پری ھویدی ، ڪری پتی . ہی ٺڳان
روپ یگتی ۽ اڙ ٺاڻت :-

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۷۱)

نام جي ۽ هما

چڏيا آهن ته اڌ ڪاري ڪونه ڪو نام سرڌا سان ڪري
ڌار ڪندو ۽ سنسار مان پار ٿي ويندو.
هاڻي چپ يڪتي چڱي ٿي.

ڪت ٻڌي ڪت سڏجڻ پائيتي -

ڪه سرجن ڪت جڳتي ڏيئي

رستا اُهرت نامن سروطن سنڌ سپد اُهرت

ناڪ تن سد ٻاهران جنا ڏيان پار برهمڻ

[جيتري وارو: ۵ صفحو ۷۰۹]

چپ ۾ ئي يڪتيون ٿين ٿيون، اُهر، مڌم، ڪنڌ
اڌ ڪاري لاءِ -

ڪيان ڏيان سمور ڊڳت

ڪڙيچ ڪڙم ڪنڌس وٺس نه ويلا

[پاڻي گورداس وار ۷ پڙهي ۲۰]

جيترا نامي آهن انهنجو نام هڪ آهي، پوءِ ڇاهي اوسڻ
ڇاهي نرڳ هجي -

نرڳن آب سرڳن پي اوهي

ڪلا ڌارڇن ڪلي موهي

اُهر اڌ ڪاريءَ واسطي نام يعني نرڳ جو ڪيان، يعني آبيد
چئن نام جو ارت آهي. مڌم واسطي ڌيان يعني ٻرنيڪ سنڀت
۽ اُهر ڌيان. اهي ٽيئي ڌيان نام جو ارت آهن. ڪنڌ
واسطي سمور ٻهئي رستا سان جاپ، هر ڏي چيني ۽ اُچا باب

سرې ناولاڼې حوی اېډیس (۲۷۰) نام حوی موما

(۱۲) مکتبہ نام :- [گوئند و وداس ص ۸۷۵]

مُكَدِّدُ مُكَدِّدِ جَدِّدٍ جَدِّدًا رَ.

(۱۳) واجهتو نام:- [پائی گرداس وار ۱۱، پڑی ۳]

ستکر پر کہ دِل ہو، واعکرو سچہ مستر سٹانیا۔

(۱۴) ناوانٹ نامہ:- [گولڈ مر: ۵ صفحہ ۸۶۹]

نام نولاجن ایچ لارانی - و - سورت داپ بلانی -

12, 51

لائٹ سب مایہ نرس۔ لائٹ گھٹ گھٹ پر کاس

ذرائع سے رہ کر نہ رہے۔ ناواقف شیوہ کل قس ہمارے

*** **

ہست اگوچر کرمیل نہی۔ لارنٹس اوپ ٹائیکس ہاس گہی۔

اڙيءَ طرح اُست نام گرو صاحب لکيا آھن ھيءَ ۾
 ھيئن ڀرڻ ۾ آھي ۽ ھيئن نام ۾ دل لکي وڃي تہ اُهو نام اُڪي
 ٻار ڪري سگھندو. ڇوڙيءَ طرح درياھ يا سمنڊ ۾ اٽڪ
 سر يون ٽپن ٽپن ۽ ھيئن پريءَ ۾ ھو چڙھندو سا ھڪي ٻار
 لڳيائيندي ۽ ۽ ڇوڙيءَ طرح دروازا وٽ ڪي ھنن لڏي
 ۾ اُڪيڙ وٽان ڪندو ۽ ھي درويشيءَ ۾ پھچي ساڙھي ڦاڙي ۾
 ڪوٺي (لکوني) اُچائي تہ اها لڙھي ويئي. وريءَ ۾ اُچلا بانس
 ۾ اُچا ٻڙ لڙھي ويئي. پوءِ درويشيءَ ۾ پھچي ساڙھي ڦاڙي ۾
 ويٺو. لکونون ڪيون ڪري اُچلايون تہ من ۾ لکوني
 ۾ ڇاڙج کي ملي وڃي. ۽ اها ٻڙي ھو ٻاھر لکري اچي. ۽ پريءَ
 طرح گرو صاحب ۾. گرو گرنٽ صاحب ۾ اُڪي نام لکي

او اڪار سٽل جڳهه ٿي - او اڪار بيد ٿي ٿي

او اڪار سيد اٿري - او اڪار ڪر ڪر ٿي

اولهه اڪر سٽل بيچار - اولهه اڪر ٿي ٿي سار

(۴) سوھن نام :- [مارو ۽ ۳ صفحو ۱۰۶۳]

ٺاڻڪ سوھن ٺاڻڪا چيو جا ٿي ٿي ٿي ٿي سار

(۵) آنيڪ نام :- [پٿرو ۽ ۵ صفحو ۱۱۳۵]

آنيڪ آنيڪ نام جو ٿي ٿي - ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۶) آنيڪ نام :- [سوھي ۽ ۵ صفحو ۷۸۰]

ٺاڻڪ نام ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۷) ست نام :- [مارو ۽ ۵ صفحو ۱۰۸۳]

ڪر ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۸) ٻار نام :- [پٿرو ۽ ۳ صفحو ۱۱۳۰]

ڪلجڪ ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۹) ٿي ٿي نام :- [پٿرو ۽ ۵ صفحو ۱۱۴۶]

ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۱۰) ٿي ٿي نام :- [بلاول ۽ ۵ صفحو ۸۱۱]

ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

(۱۱) ٿي ٿي نام :- [سوھي ۽ ۵ صفحو ۷۸۲]

ڪل ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي ٿي

سري نارائڻ هري ابديش (۲۶۸) نمرت يالرا

آئي سندن اچڻ ڪري سميت ڏاڍا شوش ٿيا . پاڻ نه وري
وري سيني ستن چوڏون ڪٻاڻون . پوءِ رشڪش م
ويا . آئي سوامي جن جي ستن سان شاسترن جي وڻي م
ڳيڙي گبان چرجا هلي . ڪيپ جو ملو اچي ويجهو ٿيو ته
هوئي درد وار آيا . پڳت لوگ به ڳيڙا ڏورا هن ملڪن کان
آئي آيا . سمن ۽ پڳت روز موه اچي ڪما ٿيندا هئا . هڪ
پڳت برار ٿيا ڪئي ته سري گرو گرت صاحب م نام چو
هٿام وڌو چيل آهي . پر نام چاڪي ٿا چون ؟ نام چيل جون
پڳت جون ڪيتريون آهن ؟ انهن م ڪهڙو ڪهڙو پيد آهي ؟
ڪرپا ڪري ساڌ سميت انهيءَ وسيع چواري لڙ ڪري .
تڏهن سبي ستن سوامي جن کي برار ٿيا ڪئي ته گرو گور
جا توهين تي چڱي طرح وائڻ آهيون ، تنهنڪري توهين تي
نڌايو . سوامي جن چو ته سري گرو گرت صاحب م الهڪ
نام لکيل آهن جيڙيءَ طرح .

(۱) اڪ انڪار نام [بلاول م: ۵ صفحو ۸۲۱]

پر هان :-

اڪ انڪار اڪ هان اڪي اڪر اهاڙا .

اڪ پستين اڪ سنهرون اڪي نران اڏاڏا

(۲) اڪار نام :- [ٿوري پاون اڪري م: ۵ صفحو ۲۵۰]

اڪار اڪار آپ ٻرڪڻ سرڪڻ اڪ .

اڪه اڪ بهڪانو ٺاڪ اڪ الهڪ

(۳) اواڪار نام :-

[ڊاڪٽري م: ۱ ، ڊڪٽي اواڪار صفحو ۹۲۹]

اواڪار برهما آهت . اواڪا ڪيئا جن ڇت

سوامي جن جا پريمي ٿي پيا. اُتان سوامي جن حيدرآباد دکن جي علائقي ۾ گهمندا ڪرشنا ندي جي ڪناري سري رام نگر، پالانگر مان ٿيندا، رچمي روڊ اچي پهتا. اُتان ڪيترا سُڌر گهمندا، انگير ٽمس روڊ، سڌا، بالا گهاٽ، نرسنگه پور مان ٿيندا، جبلپور ۾ اچي پهتا. جبلپور ۾ مزورن پٿر پيڻي پيڳا. اُن وقت مزورن سوامي جن کي سنت سمجهي پاڻ وقت سڌو ۽ هڪ ڪيئون ڏيکاريو، جو ڪ پٿر ٿور پيڏي پٿر مان لڪتو هو. انجي وات ۾ ڪنڊ هئي ۽ اُن پٿر تي به ٿوري ڪنڊ پيڻي هئي. اُن ڪيئين جو نالو شڪر خور هو. تڏهن سوامي جن ڳرو ڳرنت صاحب مان هيٺيون پرماني ڏنو. پاڪل ڪيٽ ڪيٽ توه رهتا ڏهو مار ڪر ڏاهي

ڪهي ڏا پُورن ڏاڏو ڪو مٿ ري جيته ڏراهي

[آسا پ: ڏا، صفحہ ۴۸۸]

اُتي لڙندا جي ڪناري تي ڪيترا ڏينهن رهيا. اُتان وري ڪٽي، پيرسنگه پرا، انوپ پور آڏ مان رتن ڪندا بهار جي علائقي ۾ گهڻن ڏينهن کانپوءِ اچي پهتا. اُتان دولت گنج، هزارِي باغ، پارساٽ، ماڌ پور، پاڳل پور، سمستي پور، درينگا، جيئ نگر مان ٿيندا، مظفر پور، حاجي پور گهمندا، هري هر ڪيتر ۾ اچي پهتا، جتي گندڪي ندي آهي. اُتان هري هر ڪيتر پُر سان بڇل پور شهر ۾ ويا، جتي رام ڌيان سنگهه ڪتريءَ جي باغ ۾ (۹) ٿو مهڏا رهيا. رام ڌيان سنگهه شش ريتي اُوسار شيوا ڪندو رهيو ۽ شيت پُر ساد ڪائيندو رهيو. اُن باغ ۾ هاڻي به گهڻا سنت رهن ٿا. سنبت ۱۹۴۸ واري هردوار جي ڪنڀ ۾ رام ڌيان سنگهه سنتن جي درشن ڪرائڻ لاءِ سواڊي جن کي پُراڻا ڪئي، تنهنڪري هردوار ۾ آيا.

سري نارائڻ هري اُپديس (۳۶۶) نيرت ياترا

گياٺ، بالهپور ۾ پهتا. پوءِ اُتان احمدآباد، نرياد مان ٿيندا،
دجرات جا ڪيترا مکيه شهر گهمندا، جوئيلا، راجڪوٽ، جمار
لنگر، ڪڇ ۽ مان ٿيندا، نارائڻ سرور اچي پهتا. اُتان
ڪيترا شهر گهمندا ڦرندا، تن ۾ ڌوارڪاڻن جي ياترا ڪيائون
پوءِ پور بندر، يعني سداما پوري، جيتوڻا ڳڙھ، گرنار آدي
شهر گهمندا رهيا. هڪ چؤماسو پاڻا پرياس جيتوڻا ۾ سومناٿ
ڌرت رهيا ۽ چولدا هئا ته آڌيچ وائت جو اسانکي سمند ۾
دهڻ واري نروا اڪمڻ جو درشن ٿيو هو. اتي ڏيکڻا سوامي
جن جا پريامي ۽ شرڏالو ٿي پيا. اهي سوامي جن کي بهتڻي
۾ وٺي ويا ۽ اتي پنهنجي ڇڪڻ ۾ لڪائي چڪو ستر ڪرايائون
اتي ڪڇ، ڏينهن دهري پوءِ رامپور ياترا ٿي هليا ته وائت پي
پوٽا، ستارا، بندر پور هتي نامد پو جو مندر آهي اتي ياترا
ڪري، بسا سرور، ڪسڪندا آڌ ٽرڪن جي ياترا ڪري
اچي پيچا پور ۾ پهتا. اُتان ناگل ڪوٽ آڌ شهر ڏسندا مسور
علائقي ۾ پور پائين هري جو شالڻ، نروڙ، بنگلور، سرنگاپتر
مسور، ندر پوري، نروڙ، نروڙ مان ٿيندا، اچي
نرچاپلي ۾ پهتا. اُتان ڪاٺوري لنديچ جو اُشان ڪري
سري گنگاچي جي مندر جو درشن ڪيائون ۽ سري ڳڙھ
جي پهاڙي ڏٺائون.

اُتي ڪڇ ڏينهن دهري، نانچور، مدره آڌ ٽرڪن جو درشن
ڪندا رامپور ۾ آيا. اُتي بندرهن ڏينهن دهري ساري
ياترا ڪيائون. ڪيترائي ياترو سوامي جن جا پريامي ساڻن
اچي گڏيا ۽ ڳڙھ سان سندن شوا ڪيائون. پوءِ سوامي
جن کي پاڻ سان وٺي ڪيترن ٽرڪن، جيتوڻيءَ طرح ٻيڪي
نيرت، نت راج، مياد پو جو مندر، ڪاٺيچي پوري آڌ جي
ياترا ڪرائيندا مدراس ۾ وٺي ويا. سمند جي ڪناري تي
مدراس شهر تمام مندر آهي، اُتي ۾ ڪيترا سڀ سنگهه ڪري

سوامي جن جا پريمي ٿي بيا. اُتان سوامي جن حيدرآباد د
 جي علائقي ۾ گهمندا ڪرشنا ندي جي ڪناري سري رام نگر
 پالانگر مان ٿيندا. رچني روڊ اچي پهتا. اُتان ڪين
 سڙگهمندا، انگير تمس روڊ، سڌڻا، بالا گهاٽ، نرسنگه، پو
 مان ٿيندا، جبلپور ۾ اچي پهتا. جبلپور ۾ مڙورن پٿر پڻ
 پڳا. اُن وقت مڙورن سوامي جن کي سنت سمجهي ٻار
 وٽ سڏيو ۽ هڪ ڪيئون ڏيکاريو، جو ڪ پٿر ڦوري پئي
 پٿر مان نڪتو هو. اُنجي وات ۾ ڪنڊ هئي ۽ اُن پٿر تي
 ٿوري ڪنڊ پيئي هئي. اُن ڪيئين جو نالو شڪر خور هو.
 ٽڏهن سوامي جن ڳرو ڳرنت صاحب مان هيٺيون پوماط ڏنو.
 پاڪل ڪيٽ ڪپت هو، رهتا ڏهو مارڪ ڏاهي

ڪهي ڏا پڙورن ڏاهو ڪو مٽ ري جيٽ ڏاهي

[آسا پ: ڏا، صفحہ ۴۸۸]

اُتي ٿرپارڪر جي ڪناري تي ڪيترا ڏينهن رهيا. اُتان
 وري ڪٽي، پير سنگهه پڙا، اُٺوپ پور آڏ مان رٿن ڪندا
 بهار جي علائقي ۾ گهڻن ڏينهن کانپوءِ اچي پهتا. اُتان دؤلت
 گنج، هزارِي باغ، پارساٽ، ماڌو پور، پاڳل پور، سمستي پور،
 درينگا، جيئ نگر مان ٿيندا، مظفر پور، حاجي پور گهمندا،
 هري هر ڪيتر ۾ اچي پهتا، جتي گمبڪي ندي آهي. اُتان
 هري هر ڪيتر پور سان بئجل پور شهر ۾ ويا، جتي رام ڌيان سنگهه
 ڪٿريءَ جي باغ ۾ (۹) ٿو مهڏا رهيا. رام ڌيان سنگهه شش
 ريتي اُٺسار شيوا ڪندو رهيو ۽ شيت پور ساد ڪائيندو رهيو.
 اُن باغ ۾ هاڻي به گهڻا سنت رهن ٿا. سنبت ۱۹۴۸ واري
 هر دوار جي ڪنڀ ۾ رام ڌيان سنگهه سنتن جي درشن ڪرائڻ
 لاءِ سواڊي جن کي ٻار ٿنا ڪئي، تنهنڪري هر دوار ۾ آيا.

گھات، پالنبور ۾ پهتا. پوءِ اُتان احمدآباد، ٿر ياد مان ٿيندا،
ڳجرات جا ڪيترا مکيه شهر گهمندا، حوٽيلا، راحڪوٽ، چار
لڪر، ڪڇ ۽ ڇڙ مان ٿيندا، نارائڻ سرور اچي پهتا. اُتان
ڪيترا شهر گهمندا ڦرندا، ٽن دؤارڪائن ۽ ياترا ڪيائون
پوءِ پور بندر، يعني سڌاما پوري، جهونا ڳڙهه، گر نار آدي
شهر گهمندا رهيا. هڪ حؤماسو پاڻ پرياس ڇيتر ۾ سومناٿ
وٽ رهيا ۽ جولدا هئا ته آڏ ڇڄ رات جو اسانڪي سمند ۾
رھڻ واري پورا اگنيءَ جو درس ٿيو هو. اتي ڏهڻا سوامي
جن جا پريامي ۽ سرڌالو ٿي پيا. اهي سوامي جن کي امڙي
۾ وٺي ويا ۽ اتي پنهنجي ڊگهه ۾ نڪالي جڳو ستر ڪرايائون
اتي ڪجهه ڏينهن رهي پوءِ رامپور ياترا ٿي هليا ته وات تي
پولا، ستارا، بندر پور جتي نامديو جو مندر آهي انهي ياترا
ڪري، پسا سرور، ڪڪندا آڏ نرئن جي ياترا ڪري
اچي پهتا پور ۾ پهتا. اُتان با ٽل ڪوٽ آڏ شهر ڏسندا مٿسور
علائقي ۾ پهر پائين هري هر شوالي، پورو، نيگلو، سرنگاپور
مٿسور، ڌرم پوري، هروڙ، ٿرپت پور مان ٿيندا، اهي
ٿرچاپلي ۾ پهتا. اُتان ڪاوپري نديءَ جو اُشان ڪري
سري گنگا جي هي مندر جو درشن ڪيائون ۽ سري ٽپتس
جي بهاري ڏٺائون.

اُتي ڪڇ ڏينهن رهي، نالچور، مدرهه آڏ نرئن جو درشن
ڪندا رامپور ۾ آيا. اُتي بندرهن ڏينهن رهي ساري
ياترا ڪيائون. ڪيرائي ياترو سوامي جن جا پريامي ساڻن
اچي گڏيا ۽ گهڻي پري سان سندن ۽ وا ڪيائون. پوءِ سوامي
جن کي پاڻ سان وٺي ڪيترن ٿيوتن، جهڙيءَ طرح پکي
نمرت، نڪ راج، مهاديو جو مندر، ڪاٺي پوري آڏ جي
ياترا ڪرائيندا مدراس ۾ وٺي ويا. سمند جي ڪناري تي
مدراس شهر تمام سندر آهي، اُتي ڪيترا سڀ سنگهه ڪري

آهي . ڏيڍ سال کانپوءِ جڏهن سوامي جن اٺان هلڻ لڳا
 کين ڇڏڻ نه ٿي چاهيائون ۽ سڀني جي اکين ۾ ٻاڻي پري
 آيو پر ٻاڻ چيائون ته هاڻي اسين رڻن ڪنداسون ۽ هڪ
 نه رهنداسون . پوءِ گهڻي مان ۽ ستڪار سان کين وداع ڪيائون
 سوامي جن جو شيوا ڪرڻ وارو رار وٺيا شرط جي پڏهنجي
 گرو سري بنديت جانڪيور شرط کانپوءِ وڏي پر تشنه
 (عزت) وارا ٿيا ۽ ڪيترا ساڌو ۽ گرهستي هڃا شش ٿي
 جڏهن سوامي جن پيو دفعو سنبهت ۱۹۷۳ ۾ آيو ڏيا پوري
 هليا ۽ داس به ساڻن گڏ هو ، تڏهن هن ٻولا گهات تي گر
 مدد نهرايو هو ۽ ڪيترن کي پڏهنجو شش ڪيو هئائون . ان
 سمي سوامي جن سان گڏ غرآباد واري سنت مونسنگهه جي
 مددلي ، آڪاري جا سنت ، مهنت ، لاسنگهه . سيڪريٽري ،
 مهنت پر ٻيتر سنگهه . مهنت نند سنگهه آدي چوڏهن مورتن
 هيون . سوامي جن کي ڏسي سڀ اٿي بيٺا ۽ ڏنڊوت
 ڪيائون انهن جي شيوا ڪري اٿي ٿي ڏينهن رهيا . جتي
 جتي ٻاڻ اڳي اچي رهيا هئا ۽ جا جا ليلا ڪئي هئائون ،
 سي سڀ داس کي ڏيکار يائون ۽ ٻڌايائون ته اٿي گهڻا بئراڳي
 ساڌو طرحن جون پيٽائون کڻي اچي کين مليا ۽ چيائون
 ٿي ته ستاويهن ورهين کان پوءِ اوهانجو درشن ٿيو اٿئون ۽
 ٿي ڏينهن سوامي جن جي بيهڻ شيوا ڪيائون . هي سارو
 پرسنگهه داس پنهنجي اکين سان ڏٺل ۽ ڪنن سان ٻڌل
 لکيو آهي . اهڙي طرح سوامي جن ڏيڍ سال آيو ڏيا پر رهي
 پوءِ لکنو مسرت ، نيرشارنيه آدي تيرتن ۾ لواس ڪري
 کانپور طرف گهمندا رهيا . کانپور کان جهانسي مان ٿيندا
 هندوستان راجپوتانا ۾ ستر ڪندا رهيا ، يعني شوپوري ،
 شاهپوري ، ڪلان ڪوٽاپوري ، چتور ڳڙهه ۽ اٺان ميران
 ٻائي جو مدد ڏسي آڏپور مان ٿيندا ، سوامي جن هلي

ڏهڻ سري جائڪور شرن مهاراج خوش باهران آيو. اتي
 هت بر ٿي ڦل هئا. ان وقت سوامي جن به اتي ويٺا هئا.
 هڪي ٻيهي جي شوا ڪرڻي هئي، ڦل ٿي هئا سو ڪن
 ورهائي، جن ٻيهي جي پرستائي ٿي؟ ٿڌهن واپار ڪري
 هن سوامي جن اڳيان هڪ ڦل رکي چيو ته. توغن آڏو وادي
 آهيو يعني ايڪتا ڏسڻ ۽ چوڻ وارا آهيو، ٿيڪري ٿو هائپي
 اڳيان مان هڪ ڦل رکان ٿو، ۽ مهينو ڪرو ڳل اڀاڻڪ آهي
 يعني سبتارام جو اڀاڻڪ آهي، ٿڌهن ڪري هدي اڳيان به
 ڦل آرين ڪريان ٿو. هڏو اهڙو پاڙو ڏسي سڀ مهالما خوش
 ٿيا ۽ سوامي جن به ڏاڍا خوش ٿيا. سوامي جن کي لب ٿون
 ٻوٽر ڏيکاريندا هئا ۽ پرسن ڪندا هئا. سري بد،
 حالڪور شرن جو سوامي جن م رستو ٻوٽر ٿيو، هو سڌن
 درسن ۽ وارن لاپ کان سواءِ هڪي خوشي نه ٿيڻدي هئي.
 ڪڏهن سوامي جن وٽ پاڻ لنگهي ويٺا هئا، ڪڏهن ٻيڏو
 آدمي موڪلي سوامي جن کي پالوٽ گهرائي وٺندا هئا.
 سوامي جن کان سري ڪرو ڪراٽ صاحب جا اٽڪ ٻرمار
 ٻڌي اٻر گهڙي شڙا ٿين. سري ڪرو ڪرٽ صاحب کي
 ڏاڍي عزت ۽ ستڪار سان ٻيڏي اسٽان ٻر ڏيڻ لڳا چوڻ
 ڏينهن ٽئين موجود آهي ٻيڏي سيني ستن کي ڪس
 وڪاٽون جو اڃا تڪن انجي سمنڊاڻ جا ساڙو ڪيس وڪاٽندا
 ٿا اچن. سري بد، حالڪور شرن چوڻدا هئا ته توغن
 ٿن مونکي به لاپ ٻراپ ٿيا آهن، هڪ ڪرپائي جو ٻڙ ٻڙ
 ٿن ڪيسن جو رڪاڻو. سوامي جن کان ويدالمت گهڻو ٻڌندا
 هئا ته جيڪي وٽراڳي سڌن شش هئا، سي سڀ سوامي جن
 کي بد وٽ ٻر ٿام ڪندا هئا ۽ سوامي جن کان سبت ٻر ساد
 وٺي ٿيڻدا هئا. سوامي جن رشتڪش ٻر به ٻڌمت، حالڪور
 شرن جي سراج ڪندا هئا ته هن جهڙو مٽر مارڻ ڏاڍو مشڪل

جي ميا کانبوء سوامي جن فتح آباد، اندور، کالا کنب،
 ڪنڊوئا مان ٿيندا، براهن پور ۾ آيا. اتان وري نر بدا ندي
 جي ڪناري ڪئين شهر گهمندا، اوانڪار يشور، نر سنگهه پور
 آد شهرن مان ٿيندا جبلپور ۾ اچي پهتا. اتي ڪڇ ڏينهن
 رهي، چتر ڪوٽ آد جي ياترا ڪري، وري پريانگ راج ۾
 آيا. اتان جهوسڻ ۾ اچي ٿورا ڏينهن رهي، سلطانپور آد شهرن
 مان گهمندا، فيض آباد ۾ اچي پهتا. اتان سببت ۱۹۴۴ ۾
 اوڏا پور ۾ آيا. ان وقت سوامي جن اڪيلائي هئا ۽ سڀني
 مندرون جي ياترا ڪري لڪشمن قلعي ۾ بندت ڄاڻڪيور سون جيئي
 وٽ آيا. ويدانت شاستر ۽ سري گرو گرنٿ صاحب جي وشه
 ۾ سندن ويچار هليو. تڏهن سوامي جن کي هٿ کان جهلي
 وڃي پنهنجي بلنگ تي وهاريائين ۽ سوامي جن سان مٿر تا
 جو پور ڪيائين ۽ سوامي جن کي مرضي موافق اڪالت ۾
 اسٽان ڏنائين ۽ پنهنجو شش رار وليا سرن سندن شيوا ۾ رکيائين
 ۽ رهن واسطي پوار ٿي ڪيائين. سوامي جن روز روز هنجي
 نئين نئين پير جي وس تي اتي اٽڪل ڏيڍ سال رهيا.
 پراڻين جي پڳت ۾ وڏن پندارن ۾ سوامي جن جو آسن پنهنجي
 پوسان ڪندا هئا. جڏهن ڪوئي اڃا وٺرائي وڪل ڪندو
 هو ته ٻيا وٺرائي اُنکي چولدا هئا ته هي مهاراج جو مٿر آهي
 ۽ سوامي جن کي پور هندس ڪري سڏيندا هئا، يعني ٻئي
 جي هٿ جي روئي کائڻ وارو ڪري چوندا هئا. ان وقت
 جا مکيه مکيه پراڻي ساڌو اوڏيا تائين سوامي جن سان گهڻو
 پير ڪرڻ لڳا ۽ سوامي جن کي سچو فقير ڪري سمجهندا
 هئا، ڇاڪاڻ ته پاڻ سڀڪنهن طرح ورڪت رهندا هئا ۽
 بکيا وٺي کائيندا هئا. اچي ٿوري وقت جو ان وقت جو مهنت ۽
 بندت، جهڙي طرح رار اُدار شرڻ مهنت ۽ سياتار شرڻ
 آدي سرڌا پوسان سوامي جن جو ستڪار ڪندا هئا. ڪڙي

میری فرائض عری ابدیش (۳۶۲)

لموت : ١٩٩١

[illegible]

ڪنڊور صاحب، گوئندوال صاحب جي ياترا ڪندا، ڪيترن ڳوٺن ۾ نواس ۽ ست سنگ ڪندا، آهستي آهستي جمنا ندي لنگهي، سري گنگا جو ڪنارو ڏيئي، پرياهه راج طرف آيا. پرياهه راج جي ويجهو سجاد پور شهر ۾ تورا ڏينهن رهيا. اُتي ماڻهن جو ڏاڍو پريم ٿي ويو.

پير سن مهاراج ڄمڻت سنگھ جي به ساڻن گڏ رهيو. اُن شهر ۾ جپ جي صاحب جي مول جو منتر سوا لک پات ڪيائون. اُنهن کي اهڙا سادن ڪندا ڏسي ست سنگين جي گهڻي شردا ٿي، جنهن ڪري ڇڏيائون نه ٿي. هنن جي پريم ۾ ٻڌ جي پرياهه راج جي سنبت ۱۹۳۸ ڪرم واري ڪنڀ تائين اُتي ئي رهيا. پوءِ اُن شهر مان نڪري سري پرياهه راج ۾ اچي به مهڻا رهيا ۽ مهاتمان سان هر هڪ قسم جا شاستر سڻندي ويچارا ٿيڻ لڳا. پوءِ ڪاشي ۾ آيا. اُتي تورا ڏينهن رهي نيمال ۾ ويا. اُتي گهڻن براهمن سان شاستر سڻندي وارا ٽا لاپ ٿيڻ لڳو ۽ ڪي ڏينهن اُتي رهي، جڏهن پور طرف ٿيندا، پور ۾ ئي گهڻا مهڻا رڻ ڪيائون. پوءِ هري هر چيتر ۽ پُٺي صاحب جي ياترا ڪيائون. اُنهن ڪيا ۽ ڪيا کان راج گريهي آڌ ڪ تيرتن ۾ وڃر لڏي، پوءِ پٽل تيرت پيڻيدا، بڙجات مان ٿي آهستي آهستي اچي ڪلڪتي ۾ پهتا. اُتي مارواڙي سڀني چڱي شيوا ڪئي ۽ گڏ ٿي ست سنگ ڪندا رهيا ۽ گهڻا ڏينهن اُتي رهي، گنگا ساگر ۽ مکيه مکيه تيرتن جي ياترا ڪيائون. سنبت ۱۹۴۰ ۾ ساري بنگال ۾ يعني راڻا گهاٽ، عبداللہ پور، بونا پور، پريت پور، ڪشن گنج، سراج گنج، ڊاڪا آڌ ڪ شهرن ۾ رڻ ڪندا، آسام ۾ ٻرهمپترا جي ڪناري ٽواڪ گنج، سرپاهه آڌ ڪ شهرن ۾ گهمندا، موئي ڪلڪتي ۾ آيا. اُتي بنگالي پاشا سڪي اُن پاشا ۾ ئي اُپديش ڪرڻ لڳا.

سري نارائڻ ھري ايديش (۲۶۰) مڪه دڪ ۾ چٽ اڏول

آوت ھوڪ نه ڄاوت دڪا نه پياپي من روڪي
سدا آندو ڪر پورا پاليا ته اتري سڪل پيوڪي.

[رامڪلي مر: ۵ صحتہ ۸۸۳

مڪه دڪ ۾ سر وڇڻ جون مڻيون ڪڍڻ ھري آلبون آسہ
بڪسون مھائمان کان بڌيون اٿيون. انھن مان ھڪ بڪتي نہ
منش وٽ ھجي نہ ھو جون مڪتيءَ جو آندو وٺي سگھي
ٿو. سوامي ھن ايترو ايديش ڇڏي ٻڌھندي وياڪيان
پوري ڪئي. لوڪ ٻڌي ڏاڍا گد گد ٿيا ۽ ڇٽائون
نہ اسان اڳي اھڙا وڃن ڪڍھن کان بہ ٻڌا ھئا. ڏن ساڌسنگت
آھي، ڏن لوھالڇو سنگرو آھي، ڏن لوھانچا مانا پتا آھن،
۽ ڏن لوھن آھو. اھڙيءَ طرح ڳھڙا دھيا ڏسواد ڏيئي
الٻڪ ٻرڪار جي سامگريءَ مان ستن چو ستڪار پوڄن
ڪنائون. ڏياريءَ جو ملو بہ پورو ٿي ويو. ھاڻي سري نارائڻ
ھري جي ٻڌھندي مانا پتا کي مسڪار ڪئي ۽ سڀ مھالما
چوڻ لڳا نہ ھنن کي آڳا ڏبو نہ ھاڻي وڃن مانا پتا ۽ ساري
سنگت جو ڏاڍو ٻرير ٿي ويو ھو. ستن سڀ سنگت کي
سمجھايو ۽ ھرڪو ٻڌھندي استان ۾ شلو ويو.

ٻئي ڏينھن سواري ڇھن ڳڙھ ٿي سٺ مھالما رھيا ھئا
اٺي پڳت مندلي ٻھڙي ويئي. سري ۱۰۸ نارائڻ ھري جي
ھا مانا پتا نہ ساري سنگت سوڌو آئي پھتا ۽ سڀني ستن
جي ڪپڙن وعيرہ سان سوا ڪئي ۽ مان ستڪار سان سڀني
کي وداع ڪيو. تڏھن سري ۱۰۸ نارائڻ ھري جي ٻڌھندي
مانا پتا کي ٻرير مان مسڪار ڪيو ۽ چيو نہ موھ کي ڇڏي
ڏيو. جيڪڏھن ھمرو ھولدس نہ ڪڍن پرا پاڻ ٻر گڏاسون.
اٺن جي ستن سان گڏ ھليا ويا. اتان ٿون ٿارن صاحب،

سري ٿارائڻ هري آبديش (۲۵۹) سڪه ڏک ۾ چٽ اڏول

منهنجي استري هاڻي ٻئي پوش سان ٻيهر رکي ٿي . اهو
ڏسي مان ڏکي گذاريان ٿو ۽ چاهيان ٿو ته مري وڃان . (۵)
پنهنجي چيو ته مان ٿرڏن آهيان . منهنجي استري ننڍا ٻار ڇڏي
مري ويئي آهي ۽ هاڻي ٻارن جو ڳوٺا مت مونکي مير ٿو
پوي . هڪڙي کي ٿو سياليان ته پيو ٿو وئي . انهن کي
ڏٺائڻ ۽ سنان ڪرائڻ ، ڪرائڻ ۽ پيارڻ جو مونکي هر وقت
فڪر رهي ٿو . ٻيٽ واسطي ڪمانڊو به پوي ٿو ، ڏاڍو بيڪار
آهيان . (۶) ڇهين چيو ته مان شاهوڪار جو پٽ آهيان ، پتا
مونکي سڪول ۾ پڙهايو ان وقت مان کوٽي سنگت ۾ لڳي
وڪاري يعني جاري ، شرابي ، وئيشيا گامي ٿي پيس .
گهر ۾ پنهنجي استري اٿم ، پر اها مونکي ڇڳي ٿي لڳي .
وئيشيا پئسي کان سواءِ مونکي ٿئي چاهي . پتا به گهر مان
ڪڍي ڇڏيو اٿم . امتحان ۾ پاس نه ٿيس ، اوڪري ملير ٿي
سفيد پوش آهيان ، مونکان ڪم ٿئي نٿو . هاڻي مروت جو
ويچار ڪري رهيو آهيان . سڪه سان مران ، گاڏي هينان اچي
مري وڃان ، يا ٻڏي مران ، اهڙو ويچار ڪندي اچي هتي
پهتو آهيان . سو دنيا ۾ پري کان پري ڏکي پيا آهن . ٻئي
کان پاڻ کي زياده ڏکي ڏسي ڏيرج رکڻ گهرجي . تهڙيءَ
طرح پاڻ کي ٻئي کان وڌيڪ سڪي ڏسي ايمان ۾ اچي خوش
ٿيڻ نه گهرجي . سڪه ڏک ۾ چٽ کي سر رکڻ گهرجي ، ڄڻ
ڪبير صاحب چون ٿا —

سنهڙي دڪر نه هر ڪيٽي پيٽ دڪر نه روءِ

ڇٽ سنهڙي ٿڌ پيٽ هي ٻڌلي رهڻا سو روءِ .

[ڳوڙي ڪبير جي صفحہ ۳۳۷]

سري نارائڻ حربي آبديش (۲۵۸) سڪ دڌ ۾ ڇت اڏول

حرڪ شوڪ ڪرڻ وارو نه هوندو آهي، نه هڪڙي ڪنهن
به پڌاريت ۾ حرڪ شوڪ نه ڪرڻ گهرجي. گهائي ٻڙش ڪنهن
نه ڳالهه بابت حرڪ شوڪ نٿا ڪن. ٻڙ مان نه.

هرڪ شوڪ ٺها ڪئي آهي ٻڙي ميت سمان

ڪه ٺاڪن ٺن ري معا گهائي قام ٻڙڪان

[سلوڪ مر: ۹ ص ۱۴۲۷]

اعڙيءَ طرح نه نيا ۾ ڏکي نه ٻڙي کان ٻڙي پيا آهن.
ٻڙيءَ طرح هڪ ٻڙي ۾ ڇهه ماڻهو ڪٺا ٿيا ۽ ٻڙ
هڪ ٻئي جو سڪ دڌ اڏائڻ لڳا (۱) هڪڙي چو نه مهيتي
ٿهر ۾ پنج ڪٺائون ۽ ٽي چوڪرا آهن. ٽوڪري ٿوري
ٻڙوار واري آهي ۽ ٻڙ ٻڙو اٿر ۽ انهن جي ٻڙ هائي ۽ شاديءَ
جي خرچ ڪرڻ بابت مڪرمند آهيان. (۲) ٻئي چو نه مون
وٽ ٽن ٻڙو آهي ٻڙ سمان ڪوٺي ۾. رات ٽنهيون وٽان
ٻڙو. ٻڙو ٽي شادي ڪم ٻڙ ٽنهن نه اولاد ڪونه ٿي.
هائي ٻئي استريون ٻڙو وڃن پيون. مونسان ٻڙي جو ٻڙ
ڪوٺي. ٻڙ ٻڙو ٽي وڃي آهي، ان کان نه مڙ
ٻڙو آهي (۳) ٽن چو نه مهيتي استري وڃي آهي،
ڪيترا ٻڙ ڪا اٿس. هو ٻڙن سبتون ٻڙ وڃائن ۽ هيءَ
نه اشارا ٻڙي ٽنهن. مان اهو مهيتي اڪن سان ٽسي سڙان
ٻڙو ۽ هڪ ٽي هڪال ٽي ٻڙو آهي. (۴) چوٿن چو نه ٽنهيون
وڃي ۽ مهيتي ٻڙا هڪ سندر ڪٺا سان مهيتي شادي
ڪرائي ۽ مهيتو ٽن سان زياده ٻڙ ٽي وڃي زياده سگر
ڪرڻ ڪري مان ٻڙو ٽي ٻڙو آهيان. - وڙاڪ ٽي ٻڙو آهي،
۽ مان هڪي وٽان ٽو ۽ اڪي هوءَ مهيتي سڙو ڪري ٽي.
مان ڪٺولي ٽي ٻڙو آهيان، وڃي ٽي ان چل به نٿو ملي،

سري ٺارائڻ هري اُبديش (۲۵۷) سڪه ڏک ۾ چٽ اٿڻ
ڪاچري هنڪي چوندو ٻڌو. سو ڪروڙ ۾ اچي هنڪي مار
لڳو. مورڪه ڀڄيس ته پلا تڏهن مان ڇا چوان. هاريءَ چيس
چؤ ” اٿڻ چري “ ٻوڙ مار جي ٻپ کان اٿڻ چري چوڻ لڳو
رستي ۾ هڪ ماريءَ چار پکين ڦاسائڻ لاءِ وجهي ڇڏي هئي
ان اٿڻ چري ٻڌي مورڪه کي ڏاڍي مار ڏني ۽ چيائين ته
ڦاسائڻ چاهيان ٿو ته تون وري اُڏائڻ ٿو چاهين. تڏهن مورڪه
چيو ته پلا مان ڇا چوان. ماريءَ چيس ته چؤ ته ” آوس جا
ڦس ڦس جا “ مار جي ٻپ کان مورڪه ائين ئي چوڻ لڳو
اڳتي رستي ۾ چورن چوري ويني ڪئي. انهن رهي وڃڻ
ٻڌي مورڪه کي ڏاڍي مار ڏني. تڏهن مورڪه چيو ته پلا مان
ڇا چوان. چورن چيس ته چؤ ته ” لي لي آئو ڌر ڌر جاتو.“
مورڪه مار جي ٻپ کان وڏي واڪي سان ائين چوندو پئي
ويو. رستي ۾ هڪ شاهوڪار جي مئل پٽ کي مڙهي ۾ ڪٽي
پئي ويا ته مورڪه انهن جي سامهون جڏهن هن طرح چيو ته
” لي لي آئو ڌر ڌر جاتو “ ته شاهوڪار جي سمنڊين کي ڏاڍو
ڪروڙ ٿيو ۽ مورڪه کي مارڻ لڳا ته مورڪه چيو ته تڏهن پلا مان ڇا چوان.
انهن چيس ته چؤ ته ” اٿسي دن ڪيي لا آئي “ مورڪه مار جي
ٻپ کان ائين ئي چوڻ لڳو. رستي ۾ هڪ سين جي پٽ
جي جيڇ پئي لنگهي. انهن جڏهن رهي وڃڻ ٻڌا ته مورڪه
کي مارڻ لڳا. هو مار جي ٻپ کان پڇي پنهنجي گهر آيو
۽ چوڻ لڳو ته حڪير مون کي ڏاڍي مار ڏياري آهي. پر
در حقيقت هن پنهنجي مورڪائي سبب مار کاڌي. اهڙيءَ
طرح ايشور سرشتيءَ ۾ اهڙا مورڪه گهڻائي پيا آهن. انهن کي
ڏسي ٻڌي پنهنجي چٽ ۾ ڌيرج رکڻ گهرجي. پاڻ کي ۽
پنهنجي مورڪه سمنڊين کي ڏسي شوڪ نه ڪرڻ گهرجي.
هرڪه شوڪ کان رهت ٿي چٽ کي سر رکڻ گهرجي.

سری نارائنا حوی ابدیش (۲۵۶) سک دے م چمت اڈول
 شاگو ۱۹۵۶ دولدو۔ آخریء طرح چتر لہری کان ہری
 ببا آہن۔

بالکلی یا ریشتی سمندیء کی چتر سمندیء ترک شوک
 لہ کرک ٹھوہی ء لہ ایمان کرک ٹھوہی ء چاکا لہ الکان
 وڈا وڈا چتر ہر مینوہی سستیء م ببا آہن ء چترن دو
 سرور مٹی سردار ہر مسور لی آہی ء چندیء اکیان کندیء
 لہ چترالی علی لہی سگہی۔ پرمات:

سہس سیاتھا لک دوہ تر اک لہ چاہی نال۔

لہوہ کری چترالی ء لی سستی لہ کرک ٹھوہی ء بان
 کی یا بندھی سمندیء کی مورک ڈسی عروقت شوک لہ
 لہ کرک ٹھوہی ء چو لہ ایشور سستیء م وڈی کان
 وڈا مورک ببا آہن۔ بان کان وڈو مورک ڈسی چمت شوک
 رشت ء سالمہ کرک ٹھوہی۔ کوو عن لکن تا۔
 اسکر مورک اند گہور۔

ارٹا:۔ اُبکے مورک آہن ء اہن کان لہ وڈاک "اڈہ"
 یعنی مچان مچان مورک لہ الہ آہن۔

ایشور سستیء م سب کا شیء بی الہ آہی۔

گٹا:۔ ککڑی مورک کی رشت م ڈالو سور ہو۔ دو
 مکر وٹ دوا وٹا وٹو۔ مکر مکی جلاب ڈلو ء چہالہس
 لہ کچری (لپٹی) کٹھ۔ دوا وٹو رستی م آتو۔ کچری نالو
 وتری وٹس۔ سو وری مکر کان پٹی آتو۔ ہر وری لہ نالو
 پٹی وٹس۔ آخریء طرح ست دہا آتو وٹو ء مکر لہ ڈسی
 ڈسی ٹکھی ہو۔ وری مکیا الہس لہ کچری۔ دو باد
 کری رستی م آتو لہ وری نالو وتری وٹس۔ کچری بدوان
 ناچری ء کاکری پور لگو۔ رستی م کک شارج نئی مان
 چربان (پتور کس) کی پٹی اڈانی باجر کدیو، لہوہ وکاکری

داني سپاءَ هڪڙ ڪري پنهنجي شتروءَ کي به امرت ۽
ڪلس ڏيئي ڇڏيو. راجا شاليواهن هنجي اهڙي ادارا ڏسي
ڏاڍو ڀر سن ٿيو ۽ امرت سان پنهنجي ۽ راجا وڪرم جي سڌ
جيتاري ڇڏيائين. هو پاڻ ۾ صلح ڪري دوست ٿيا. پوءِ
راجا وڪرم پڇيس ته هنن ڇٽن ڇوڪرن جو توهان ڪهڙ
نيزو ڪيو؟ شاليواهن چيو ته هي راجا وڪرم! مون هنن
هي فيصلو ڪيو آهي. همنجو پٽا وڏو چتر ۽ سمدر شي هو.
هن پنهنجي جائداد ٻورن ڇٽن حصن ۾ ڇٽن طرحن سان ٺاهي
رکي ڇڏي هئي ۽ ڇٽي ڀٽن کي انهن ڪمن ۾ لڳائڻ چاهيو
ٿي، ۽ ڇن ڪمن ۾ لڳائڻ گهر يائين ٿي، دلن ۾ به اهي شيون
وجهي رکيون هئائين.

جنهنجي دلي مان مٿي نڪتي انکي مٿيءَ ڏنارن ائين
سمجهاڻي ڏني اٿس ته جيترا مڪان آهن تڏهو مالڪ تون
آهين ۽ اها ملڪيت پوري ڇوٿين حصي ۾ هئي. جنهنجي
دلي مان آڱر ۽ رڳ نڪتي انکي هيءَ سمجهاڻي ڏني اٿس
ته باهه ۾ وجهي سڌ ڪرڻ واريون شيون جهڙي طرح سون ۽
چاندي آڌڪ ڏانئون جو مالڪ تون آهين، اهي به پورو
ڇوٿون حصو آهن. جنهنجي دلي ۾ جانورن جون هڏيون هيون
انکي سمجهايو اٿس ته جيترا ڀسون، هاڻي، گهوڙا، گاليون ۽
ميهون آهن سي سڀ پنهنجي ملڪيت آهن، جا به پورو
ڇوٿون حصو هئي. ڇوٿين دلي ۾ جو اُن جو پوسو پيل هو،
اُنجو مطلب هي آهي ته جيتريون به بليون باغ باغيجا آڌڪ
آهن تڏهو مالڪ ڇوٿون ڇڻو آهي، اُنجو ملهه به ڇوٿين حصي
جيترو هو. راجا وڪرم اهو نياءَ ٻڌي شاليواهن تي ڏاڍو خوش
ٿيو ۽ چيائينس ته منهنجو سنبهت ۽ تنهنجو شاڪو هلندو. سو
راجا وڪرم ماجيت جو سنبهت ۳۵ سال اڳي ۽ شاڪو ۳۵ سال
پوءِ آهي، يعني جهڙيءَ طرح هاڻي سنبهت ۱۶۰ آهي ته.

سري نارائڻ حري آبديش (۲۵۴) سڪ دڌ م رحت آڌول

براهمڻن کان شالواهن کي وٺي وڃي پنهنجو پٽ ڪموءَ ان
ڪميا کي گهڻو ڏن ڏنائين، جا پنهنجي ڏهر م سڪ سان رهڻ
لسي. انهيءَ طرح شاليوان سالڪومت جو راجا ٿيو. هنکي
به ڀائرن سمون، ڪڪڙيءَ جو نالو ايران ۽ پيءُ جو نالو اوڻا
هو. ايران مان پورن نالي پٽر پڌا ٿيو، جنهن تي اوڻا مڃي
ٿي ۽ پورن کي سنگم (مل) ڪرڻ لاءِ چيائين، پر پورن
نه مڃيو ۽ برهمڻن تي رعو. اوڻا کي رعو آيو ۽ راجا جي
اجازت تي پورن تي آئندو دوش لڳايائين. راجا قاصدين کي
گهرايو پورن جا هٿ پر وڌاري هنکي ڪوڏ م ڦٽو ڪرايو
پوءِ ٿورڪناري هنکي ڪوڏ مان ڪڍائي هڪجا هٿ پر سڄا
ڪيا ۽ هنکي پنهنجو جملو ڪيائين. پارسن ورهين ڪالو
موني پورن نات پنهنجي ماما پتا کي ڏرسن ڏنو ۽ انهنکي
آبديش ڏيئي سڳي ڪموءَ ان کان اڳي وڪرو ماديءَ جو پاڻ
پڙهي نه ٿورڪناري جو چلو ٿيو هو.

جڏهن راجا وڪرو مڃي ٿوريءَ ٻارا ڪري گهر موٽو ته
مهر ملس نه چار ٻار خار دلا ڪئي آيا هئا ۽ انهنجو ڪنهن
نه ناءُ نه ڪموءَ پوءِ هو شالواهن وٽ ويا ۽ معلوم نه آيو ته
هن ڪهڙو ناءُ ڪموءَ هوندو. راجا وڪرو هنجي ٻڌي ۽ بل
ڏسڻ واسطي پڌ ڪرڻ لاءِ پنهنجي سڱا موڪلي، پر شالواهن
کي واسڪي نالو گهڻن قسمن جي مٿر وڌيا سبڪاري هئي
۽ انهي بل مان هو وڙهندو رعو. پوءِ واسڪي نالو پنهنجي
پٽر جي مدد لاءِ نالو موڪليا، هن راجا وڪرو جي سڱا
کي ماري ڇڏيو. پوءِ وڪرو ڏيوتائن جو آواهن ڪري الهرم
جو ڪلس گهرايو شالواهن کي معلوم ٿيو ته مهاراجا وڪرو
وڌو داي آهي، تڏهن پڻ برهمڻن کي سمجهائي هن ڏانهن
چوڻي موڪليائين ته هو الهرم جو ڪلس توهان سر ڳهه سان
گهرايو آهي، سو مان توهان کان بڪه م گهران ٿو. راجا وڪرو

سري نارائڻ هري آپديش (۲۵۳) سڪه دڪه ۾ ڇت اڏول
ڪپڙي سان ٻڌل هئا. وڏن چترن کي سڏي انهن جي روبرو
دلا ڪوليائون. هڪڙي دلي مان مَر ٽڪا (مٽي) ٺڪتي،
ٻئي مان آڱر ۽ رڪه ٺڪتي، ٽئين مان جانورن جا هڏا ٺڪتا
۽ چوٿين مان تهر ٺڪتا. سياڻا اُنڄو مطلب سمجهي نه سگهيا.
هو مهاراجا بڪرم وٽ مطلب سمجهڻ لاءِ آيا ته ٻڌائون ته
مهاراجا اڳيئي تبرت ياترا ڪرڻ ويا هئا، تنهنڪري هو دور
دور ديسن ۾ مطلب سمجهڻ لاءِ ڦرندا رهيا، پر ڪنهن به
هندي مطلب نه سمجهايو. تڏهن هو سيالڪوٽ ۾ پورن ڀڳت
جي پتا راجا شاليباهن وٽ ويا.

شاليباهن ڪير هو، تنهنجي ڪٿا هيٺ ڏجي ٿي.

ڪٿا :-

هڪ ارحمن جي گهر ۾ به پٽ ۽ هڪڙي خوبصورت
ڪنڀا هئي. ان ڪنڀا جي شادي ڪنهن چڱي ودوان سان
ڪرايائين. قسمت سان ڇهن مهينن کان پوءِ هوءَ ڪنڀا وڌو
ٿي پيئي ۽ پنهنجي پتا جي گهر ۾ رهڻ لڳي. هڪڙي
ڏينهن هوءَ اڪيلي سمند جي ڪناري تي سنان ڪري
رهئي هئي. واسڪي نالنگ، براهمن جو روپ ڌاري آئي
سنان ڪرڻ آيو هو سو اُن براهمني جو سندس سروب ڏسي
اُنهي موهيت ٿي پيو، ۽ براهمني به مٿس موهيت ٿي پيئي ۽
هڪ ٻئي ۾ ميل ٿين. هر روز هو ٻئي اُن جڳهه تي اچي
ڀاڙ ۾ گڏ ٻا هئا. نيٺ اُن براهمني کي گرڀ ٿيو. ماما پتا کي
جڏهن اُن ڳالهه جو پتو پيو ته اُن کان پڇيائون، پر لهج جي
ڪري ڪجهه نه چيائين. ماما پتا هنکي ديس نيڪالي ڏني.
پوءِ هوءَ واسڪيءَ وٽ رهڻ لڳي. سمو پاڻي انکي پت ڄاڻو
جيئن جو نالو شالواهن رکيائون. واسڪيءَ اُن ڪنڀا کي گهڻو
پنار ڏنو. هڪ راجا کي اولاد ڪونه هو تنهنڪري هن،

سري نارائڻ هري اُبديش (۲۵۱) سڪه ۾ ڇپت اڏڻول
 درشتي ڪرڻ ڪري، ڪنگال ٿي پيو، انهي ڪري مان
 روئان ٿو. تڏهن رانڪا هن کان به وڌيڪ روئڻ لڳو. رانڪا
 چيو ته تون ڇو ٿو رئين؟ رانڪا چيو ته مانا منهنجو نالو ٿي رانڪا
 يعني ڪنگال رکيو آهي. پوءِ ٻئي اچي روئڻ ۾ ڇٽڪيا ۽
 چوڻ لڳا ته اسان ڀڳوان کي ڪئين دفعا چيو آهي ته اسان کي
 ماڻا جو درشن نه ڪرايو پر ڀڳوان رهيئي نٿو. ڀڳو هاڻي، اسين
 به پوڄن نه ڪنداسون. ائين چئي اڳتي وڌيا. نامديو لکي
 اٿن جون ڳالهيون ويٺي ٻڌيون. ٻڌي حيران ٿيو ۽ پنهنجو
 افسوس ڇڏي ڀڳوان جو اٿن ۾ ڀڳت ٿيو.

ڪنهن ڀڳت مال ۾ رانڪا پئي جو نالو ڪري لکيو اٿن
 ۽ رانڪا سندس استريءَ جو. رانڪا پندر ٻور ۾ هڪ رڱ ويدي
 پراهمڻ جو پٽ هو. هنجو جنم سنبت ۱۳۴۷ مانگهه مهني جي
 شڪل پڪ دوج، وسپت ڏينهن ٿيو هو، ۽ هنکي وشدو ڀڳوان
 جو اٿس ڪري ٿا لکين. رانڪا پندر ٻور ۾ هر ديو پراهمڻ
 جي ڪنيا هئي. هنجو جنم سنبت ۱۳۵۱ ويساڪ ڪرشن پڪ،
 سڀئي ٻڌ ڏينهن ٿيو هو. انجي شادي رانڪا سان ٿيل چوڻ
 ۾ اچي ٿي.

سو ڀڳت لوڪ به مڌ به ڪوئي ۾ آهن هڪ ٻئي کان وڌيڪ
 ٻيا آهن. اهڙيءَ طرح چترن کان چتر پيا آهن. جنهن ته هڪ
 راجا وٽ ٿي چتر آيا هڪ پوڄن چتر، ٻيو استري چتر، ٽيون
 شڪيا چتر. راجا هننجي چترائي پرڪٺ واسطي پوڄن چتر کي
 چٽيهن پرڪارن جا پوڄن ڏنا. هن چيو ته ڇانورن مان مسافر
 جي مردن جي دونهيمن جي درگندي پيئي اچي. دريافت
 ڪرڻ سان پتو لڳو ته جنهن ٻئيءَ ۾ هي ڇانور ٿيا هئا، سا

سري نارائڻ حري ابديس (۲۵۰) سڪ نه مرجب اڏول

ڀڳوان ۽ نامدو ڇپ ڪري لڪي ٺٺا. اڳيان رٿڪا ۽ پٺيان
بٽڪا آيا ٿي. رٿڪا جڏهن ٿلهي ۽ وٽ پهتو ته ڏسي
دجي ويو ۽ هاءِ ٺالنگي، هاءِ ٺالنگي چئي روئڻ لڳو ۽
ٿلهي ۽ ڪي سون سان مٺي وجهي ڏي ڇڏيائين ۽ روندو
اڳتي وڌيو. بٽڪا پريان ڏٺو. ته ان ڇڳهه تي ڇو مٺو
ڀاءُ آيو؟ اهو ويچار ڪري ڏوري ڀاءُ کي اچي ملو ۽ هن
کان پڇيائين ته ڇو تون اتي سو هون؟ ٿڌهن رٿڪا جواب
ڏنو ته ڀڳوان اسان تي مارڻ واسطي رستي ۾ ٺالنگي رکي
ڇڏي هئي. مون کي ڏنگڻ لڳي يعني مان اُڪي ڪٽ
ٿي هوس، پر وڏي منڪلات سان ڪنهن طرح ان کان
پتي ويس. پوءِ مون حال ڪو نه بٽڪا کي نه ڏيکي
ماري، نه هڪ ڪري ٿي مايا ٺالنگي ۽ مٺي وڌيم. اهو
ٻڌي بٽڪا روئڻ لڳو. رٿڪا حو نه تون جو روئين ٿو؟
تو نه ڏسي ۽ نه توکي ڏنگيائين! پوءِ ٿلهي روئڻ ڇڏي
ڪهڙو مطلب آهي؟ بٽڪا چيو ته مان ٿلهي واسطي تو
روئڻ هو ٿلهي ٻه ٻه ڪار ورتي هئي مايا ڪار ورتي ٿي
ٿي يعني ۽ مايا سمجهي جو تو ان مٿان مٺي وڌي؟ تون
پر مسٽور کان ايسرو سمڪ ڪئن ٿين! انهن ٿڻ نه ٿلهي
هجن نه ۽ پر مان نه

ڪيهر سٺ نه ڇاڙهي سڌي جڏه ڪوئي ڪي ملهر آسٺ
مڏيا گر پيمگر پيو ڏو ته سڀلئا نه ڪجڏت

[سلوڪ ڪير جي، ص ۱۳۷۳]

مون سمجهو جو ته منهنجو ڀاءُ سميت آهي، پر مايا ٿي

۱- ڪروڙين. ۲- ڪندن. ۳- ٺالنگن سان. ۴- ويڙهيل.

سري نارائڻ هري اُڀد یش (۲۴۹) سکھ دڪ چٽ اڏ

جيڪڏهن ڪٿي ٻڌائي به ها ته نامو ڪهڙي دوا ڪري ۽
جڏهن ڀڳوان ديهرو ڦيرِي هتي آيو ته مون ڏٺو ته ڪنڌر هڙ ۽
ٻيو اٿس . مون چيو ، دادا جي ! هي ڇا تير آئو؟ ڀڳوان چيو
پيٽ ! مون نامديو واسطي ديهرو ڦيرِي ۽ جهنگري ڪڍ
چاچي ٻيو آهي ۽ ڏاڍو درد ٿيو آهي .

تڏهن مون ساري رات ليل جي مالش ڪئي مائس
ڪيترن دنن وائون لڳايون مائس تڏهن مٿس مس ڀڳوان ڪي
نٻڌ آئي . اهي ڪٿولي تي سمهيو پيو هو . هاڻي اتي ٿور
ٻاهر ويا آهن . هاڻي مان هڪ ڏاڍي گهڻ وڃي آهيان . ڀڳوان
ايندو ته سندن ڪنڌ تي هڪ لائيندس .

انٿري ۾ ڀڳوان به اچي ويو ۽ پگل ڪٿولي تي ويٺو ۽ چوڻ
لڳو ، پيٽ ! ڏاڍو درد آهي ! ڏاڍو درد آهي !! پيٽ هڪ
۽ ٻين شين جو لپ ٺاهي سڀڪ ڏيئي پٺي ٻڌي . نامو ڏسي
ڏاڍو حيران ٿيو ۽ هنجو سڀ آيمان ٿئي ويو هو . ڀڳوان جي
چرڻن ۾ ڪري پيو ۽ پنهنجي اُٻاڙ جي ڪميا ڪرائڻ لاءِ ويٺي
ڪيائين ۽ چيائين ته منهنجي پيارن رنگا بدڪا جو مونڪي
درس ڪرايو . ڀڳوان نامي کي چيو ، اٿي هل . هو
جهنگ ۾ ڪانيون ويهندا هوندا . شهر کان ٻاهر ويا ته پريان
رنگا بدڪا ايندا ڏٺائون . ڀڳوان چيو ڏس رنگا بدڪا اچن
پيا . نامديو چيو نه اهڙن پيارن پگڻن کي ڏن ڏيئي سڪي
چو ٿا رکو؟ ڀڳوان چيو ته هو ڏن وٺڻ ٿا چاهين . مايا کي
پگڻي ۽ ٻوڱهن ڪاري ٿا سمجهن . مون گهڻا دغا انهن
کي چيو آهي ۽ ڏن ڏنو به آهي . پر هو اٿلندو روئن ٿا ۽ ان
جل چڙهي ڏين ٿا . نامي چيو ته منهنجي سامهون ڏيون ته
چو ٿا روئن؟ ڀڳوان چيو اهيءَ دوش جو ڀاڱي تون ٿيندين .
هن چيو چڱو ، مان ئي ٿيندس . ڀڳوان چيو ته هيءَ هيران
جواهرن جي ٽيلهي رستي ۾ رکي آءٌ . نامديو رکي آيو .

سري لارائڻ ڇوڙي اُڀديس (۲۴۸) سڪه ڏک وڃي اڏول
 اندر ڏکڪ ڪناري ڪنڊا هئي، جنهن هٿڊ ويٺي گئي.
 اُن جو، اُڇو هٿاراج. هنج ٿي رڳي بڳي ڇو ڏهر آهي.
 نامديو ڏور اُڏو ويو ته الڪي سٽڪار سان وهاربانج. نامديو
 ڀڄو ته ڀڳوان راج ڏيهن هتي ٿي رهندو آهي؟ ڪنڊا
 ڇو، ها هٿاراج. وري نامديو ڀڄو ته هاڻي ڀڳوان ڪڍائين
 ويو آهي؟ ڇو ڪريءَ جواب ڏيو، هاڻي ٿي ٻاهر ڏيڪتا آهن ۽
 اڇو ٿوري وقت م ٿي اچي نڪرندا. نامديو ڀڄو ته رڳا
 بدڪا ڪڍائين ويا آهن؟ ڪنڊا جواب ڏنو ته ٻههجي گذران
 لاءِ ڪانون ڪرڻ ويا آهن. ڪنڊا کان ڀڄيائين ته ٿو ڇا
 ويٺي ڪرين؟ ڇو ڪريءَ ڇو ته هٿڊ ويٺي گهان وري
 ڀڄيائين ته ڪنهنجي واسطي؟ ڇو ڪريءَ ڇو ته ڀڳوان واسطي.
 وري ڀڄيائين ته ڀڳوان کي ڇا ٿو آهي؟
 ڪنڊا جواب ڏنو ته ڀڳوان کي ڪا بهي م درد آهي
 وري ڀڄيائين ته درد ڪهڙي سبب ڪري ٿو اٿس؟
 ڪنڊا ڇو ته سڪامي، ذبح وھڻ، ڪن ڪن م سڪي ڏکي
 ٿيڻ وارو ٿيڻ مان ساماڻ ڏکڪ نامديو ڀڳت ذات ڇو ڇڏيو
 آهي تنهن کي مدد م آڻيءَ سمي ڪنهن بد مان ڀادر
 وصال جي اُٺاڻار ڪندڙ کي پدين مار ڏئي ته رولڻ لڳو،
 ۽ ڀڳوان کي ڏهه رابا ڏيڻ لڳو، ٿڌين ڀڳوان هڪي شوش
 ڪرڻ لاءِ ڏيهر و ٿوري دوس ڏنو ۽ ڀڳت کي ٻن ڪنڊو
 ٻن ڏيهر و ٿوري ڪري ڀڳوان کي ڪندڙ ڀوت لڳي جنهن
 ڪري درد ٿي ٻو اٿس. نامديو ته ڀڳوان ڇو ڪو حال
 ڪو ڪيو اُٺو آيمان ڪري رهيو آهي ته مولڪان ڪو وڌيڪ
 ٻارو آهي ڇا؟ ٻارو ته اهو آهي ڇو ڀڳوان م ٻار ڪري.
 نامي ڇو ڀڳوان م ڪج به ٻار ڪونهي. سڪه ڏک بابج ته
 ڀڄي ٿو. ڀڳوان ڊيالو آهي. مطلب ٻائي سيني جا ڪم
 ڪري ٿو ۽ ڀڳوان نامي ٿي پوئو ڏک ڏاڍو به ڪن، ۽

سري نارائڻ ھري اُبدیش (۲۴۷) سک. دڪ. ۾ ڇپت اٿو.

ٻيو ته واريءَ سان ٻيهر تپڻ لڳس ۽ ڌوڙ ٿئي ويس. ڏاڍي
دڪي ٿيو ۽ ڀرمانا جي اهڙي ليلائي جو ان وقت تڏل واري
ني ڪو ڳالھ ڪرڻو يعني هٿ ٻيهر رھت ۽ ٿڻ ڏينھن جي
بڪايل رڳو ھيون ٻائيندو ڏسڻ ۾ آيو. شيخ سعديءَ کي چيائين
ته مان ٿڻ ڏينھن جو بڪايل آھيان ڪڇ ڪاڏي لاءِ ھجي ته
مولڪي ڏبو. اهو حال ڏسي شيخ سعديءَ کي ڌوڙ ٿيڻ جو
من ۾ ويچار ڪيائين ته ھي ته مولڪان به وڌيڪ بڪايل ۽ اڃايل
آھي. ھي به ته ڪڏهن طرح به ڀر باد ڪندو هوندو. مولڪي
به هن وانگر ڌوڙ سان ڀر باد ڪرڻا ٿور جي. اهو ويچار ڪري
ڇت کي شانت ڪيائين.

نامد يو پڳت کي ڏيھو و ٿيرون ۾ ايمان ٿيو، ۽ ۷۲ د فعا
سُگن مورتِيءَ جو درشن ٿيو هوس، جنهنه ڪري اُنکي ايمان
ٿيو ته مون جهڙو پيارو پڳت پڳوان جو ڪو ڪونه هوندو.
پڳوان کي چيائين ته سچ چئجائن، توکي مولڪان وڌيڪ پيارو
پڳت به ڪو آهي؟ تڏهن هڪ به د فعا پڳوان هنجو مان
رڳو واسطي چيو ته توکان وڌيڪ پيارو پڳت ڪو ڪونهي.
ٿيون ٻيهر و ڀڄڻا ٿي پڳوان اُنجي ايمان ٿورڻ لاءِ چيو ته توکان
رڳو بڪا پڳت مولڪي پيارا آهن. مان ڏينھن رات هنن
وت رھان تو توکي ته ڪڏهن ڪڏهن مان درس ڏيندو
آھيان. نامد يو رڳو بڪا کي ڏسڻ لاءِ سندن گھر ۾ ويو
ته ڇا ڏسي ته پڳل ٿل ڪٽ پيئي آهي ۽ چيري به ٿئي پيئي
آهي! لاهيءَ طرح سارو سامان نهايت غريبيءَ جو ڏسي نامد يو
کي خيال ٿيو ته پڳوان سارو ڏينھن هتي ڪئن رهندو هوندو!
شايد ھي گھر رڳو بڪي جو نه هوندو، تڏهن ڀڄڻ لڳو
ته رڳو بڪي جو گھر ھي آھي؟

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۴۲) مڪه دند بر چمت اڏول
مر آهي، سري ٿورو افس، ودوان، بلوان، مشورو رحمت آهي،
جيتڙي ساري برچا مڪي آهي، ذرء زمين مڪي ٿيون
آهي، لذت ٿي مانت لوڪ بر چڪرو رتي راجا مڪي رحمت ٿو.
ان راجا کان سؤ دفعا وڌيڪ آند منس ڪندرو ڪي آهي، ان
کان وري سؤ دفعا وڌيڪ آند ديو ڪندرو ڪي آهي، انکان
وري سؤ دفعا وڌيڪ آند پٿري ديو ڪي آهي، ان کان
وري سؤ دفعا وڌيڪ اُجان ديو ڪي آهي، انکان وري سؤ
دفعا وڌيڪ آند ڪرم ديو ڪي آهي، انکان وري سؤ دفعا
وڌيڪ آند مڪه ديو ڪي آهي، انکان وري سؤ دفعا وڌيڪ
آند اندر ڪي آهي، انکان وري سؤ دفعا وڌيڪ آند
ورشتي ڪي آهي، انکان وري سؤ دفعا وڌيڪ آند
برچا مڪي آهي، انکان وري سؤ دفعا وڌيڪ برچا مڪي آهي.
بر چي سڀ آند برهر آند چي اُوند مالر آهي، ٿيون
ڪري اڙي آند ڪي ٻائي ايمان نه ڪرڻ ٿيڻي، چاڪاڻ
نه آند اُوڏي نه به مالائي آهي. انهيءَ ڪري مڪي آند
سارم برهر آهي، ان ڪي برهر ٿيائي ٿي پوئتي ٿو. ٿيون
ڪري ٿيون مڪي، برهر ٿيائي آهي، جو سڀ اڃا ٿيون
ٿيائي سڀ کان اوچو آند اٿو ڪري ٿو. اُچي برار ڪوئي
مڪي نه آهي. بهيڻو نه، جيوم مڌم ڪوئي نه جو آند
آهي، شرڪ و ستو جيوم مڌم درجي جي آهي يعني ڪنهن
جي پٽ م ٿيڻ نه ڪنهن جي پٽ م وڌ آهي نه پٽ ڪري
شرڪ شوڪ نه ڪرڻ ڪي. چمت م ذيرج رکڻ ڪي. ٿيڻي
طرح شيخ سعدي، عيڻ ڪريها نوسان آد فارسي پٽڪ
نهي آهن نه جيڪي ٿيڻا مڙي هئا، ٿيڻ هڪ نه ٿيڻ ٺڪي
ڪٿي ٺڪي ٿيڻو، مٿ ڪري چوريءَ ڪيڏانهن ٿيڻو.
پير اُڳاڙا هڪس، نه ٿيڻ نه ٿو هئا نه واريءَ جو بند ٿو
رستي م ڪو ٿو نه نه آندو هڪڙو نه نه اُچ وياڪل ڪيس

سري نارائڻ هري آپديش (۲۴۵) سڪه ڏکڻ ۾ چٽ اڏول

مان ڏوٽر رشيءَ جي، ڏيڏريءَ مان ماندو رشيءَ جي، چنڊبال
جي ڪنيا مان پراسر جي، ۽ هائياڻيءَ مان مٽنگ رشيءَ جي،
تي آهي. اهڙن نيچ چونين وارن رشين جا نالا منهنجي اڳيان
ٿو ڳنهنين؟

پوءِ سڀ ديوناڻون ڏکي ٿي شو مهاراج جي شرڻ ۾ ويا ۽
چوڻ لڳا ته ڪو آپاءِ ڪريو، جنهنڪري جهڳٽ راسٿر ٿي
ٻوي. شو مهاراج ديوناڻن جي وينتي ٻڌي بيڪ مٿائي مٺيءَ
وٽ آيو ۽ هنڪان پڇيائين ته ڪهڙي خوشيءَ ۾ اچي رهيو
آهين ته مٺيءَ چيو ته نپسيا جي خوشيءَ ۾، منهنجا انگ ڇيري
ڏسو ته تازو پاڻي نڪرندو. شو مهاراج چيو ته منهنجا انگ
ڇيري ڏس ته پاڻي به نه نڪرندو، رڳو رک نڪرندي. ائين
چئي پنهنجي سر ۾ ڇيرون ڪيائين ته رک کان سواءِ ٻيو
ڪجهه به نه لکتو. شو مهاراج رشيءَ کي چيو ته مون هيٺري
نپسيا ڪئي آهي ته به مونکي ايترو گرپ ۽ خوشي نه ٿي
آهي جيترو توکي. جڏهن مڊڪ رشيءَ هيءَ ڳالهه ٻڌي ۽
بظ اڪين سان ڏٺي، تڏهن هنجو گرپ دور ٿيو ۽ لچل بند
ڪيائين. سو اهڙيءَ طرح نپسيا جي اوڏي به پرماتما ۾ ٿي
آهي. جيو کي پنهنجي نپسيا جو اهڻڪار نه ڪرڻ گهرجي.
سڪه جي اوڏي به پرماتما ٿي آهي ۽ نه جيو ۾. تنهنڪري
ناٺڪي سڪي سمجهي جيو کي اهڻڪار نه ڪرڻ کپي. مدش
وڪ ۾ ته سڀ ڏکي آهن. گرو صاحب به لکن ٿا —

”ناڪ ڏکيئا سڀ سنسار.“

مدش لوڪ ۾ ٿي آدمي سڪي آهن، (۱) ڇهن مهينن جو
اڪ راج. دويش کان رهت ماما جي آسٽن مان ڪير پي ڪت
سمهيل سڪه آيو ڪري ٿو. (۲) وشيءَ سڪه ۾ ڇڪرور تي
جا مات لوڪ ۾ سڪي رهيو، پر سو به تڏهن جڏهن اوستا

سري نارائڻ حري ابديش (۲۴۴) مڪه مڪرم جي اڏول

ٿا - مڪرم رشي هتي رهي سردي گرمي، بڪ، اُح، سڀي
وڏي لڳا ڪئي هئي - هڪ ڏينهن مڪرم رشي ڪنهن
سبب ڪري پنهنجي آگر وڏي نه اُٿان ڀڄي ندران
ٿاڙو پاڻي نڪرندوڏسي سڄي سرور مڇوڪ ڏيئي ڏانهن
نه پاڻي ڇڻن ساون ڀڻن مان نڪرندو آهي نئن نڪرڻ لڳو
۽ رڳو هڪ اولد به نه لکي - ٿاڙن ڏاڍو خوش نه
۽ خوف لڳو نه مون ڇڙي بسا ڪنهن رڪاو ڪئي آهي - مان
ڏن آهار - اٺس جي ٻالھون مٽي ڪٽي لڇا لڳو ۽ ڪيترن سالن
ٿاڻن رات ڏينهن لڇندولي رهيو. هڏي ٽپڻ سان ٿر لوڪي
ٽپڻ لڳي. سڀني کي پنهنجو وهندو ڀلجي ويو. نه پوئان
- اهو رڳو ڌاري مڪرم رشي کي اهي ڳڻپون سمجهايو
نه برهما، اندر، ڏيوتائن ۽ رشن جي لسا کي ڏسو. هن
هڏي لڳا ڪئي، نه نه جنم وٺڻ لڇن ٿو لڳو نه لڳا.
ٿاڙن اهو ڪار مڃي مڪرم خوف لڳو نه ڌاري ٿو هن
مولڪي ڪريل ڏيوتائن چور ڳالھيون ٿا ٿاڙو، هو منهنجي
اڳيان ڪهڙي حمز آهن، ڇهڙي طرح ٻوٽو ڇنڊو لڳو مرشد
لڪل آهي پنهنجو اُرت هي آهي :-

ڌاري هور نه برهما، نون من مڃي ٿو ڪرڻ؟ اندر
ڪر! آهليا جو مشر، ۽ برهما جي ڪنن تي ڪدوشتي ڪرڻ
ڌارو، ۽ سج ڪل وارا رشي، ٿاڙا لالا نون مولڪي ٻڌائين ٿو!
تون منهنجي لب ڪي لڳو ڄاڻ! منهنجي جرنن مڃي ڇنڊو
ڪروڙين اندر، برهما ۽ مٽي اچي ڪري ٻون ٿا ۽ ڇهڙي
طرح ڌارن مڃي اٿي لڪل آهي، سا پڻ نه سهن.
هر ٿي ۽ مار سڳي رشي ۽ اٿي لڪل آهي، ڪسا (ڊب)
مان وسوامن جي، ڄاڻاڻي ۽ مان هستانل جي، ڪچري ۽ مان
وسنت جي، * ماڙي ۽ جي ڏي ۽ مان وياس جي، ۽ سڀي

* پکي ماريندڙ

سري نارائڻ هري اُڀديش (۲۴۳) سڪه دڪه ۾ چٽ اڏو
 ٿي ويو ته رستي ۾ اُنهن اُن جي قطار لنگهندي ڏٺي
 آئي ٻيغمبر بهي رهيو. ٽڏهن جبرائيل پڇيو ته ڇو بهي رهيا
 آهيو؟ ٻيغمبر چيو ته اُن جي قطار لنگهي وڃي ته پوءِ هلون
 ٿا. جبرائيل چيو ته ڇڏهن مان اڃا پيدا نه ٿيو هوس انوقت
 کان وٺي هيءُ اُن جي قطار هلندي پڄي وڃي ته اڃان
 پوري نه ٿي آهي. ٻيغمبر چيو ته ٽڏسون ته سهين ته اُن
 تي ڇا لڏيل آهي. هڪڙو اُن بهاري ڏٺائون ته اُن تي ٻه
 صندوقن هيون. صندوقن کي ڪلف لڳل هئا ۽ ڪنڊون
 ڪلفن سان ٻڌل هيون. ڪنڊي سان ڪلف کولي ڏٺائون ته
 سڄي صندوق اُن سان پري پئي هئي. هڪ آئي کي
 ٿوري اندر ويا ته ڇا ڏسن! نه ٻيغمبر ۽ جبرائيل ويٺا آهن.
 ٻيو آڻو ٿورو ٻائون ته ساڳئي طرح ڏٺائون. اهڙي طرح ڪيترا
 آڻا ٿورو ٻائون ته سڀني ۾ ٻيغمبر ۽ جبرائيل ڏٺائون. اُنهن چيو
 ته هڪ هڪ آڻو ٻه همنب آهي، ڪئين ڪروڙين ٻه همنب آهن.
 گرو ڀر مان ۽.

’ڪوٽ ٻه همنب ڪو ڏاڪر سوامي‘

سرب جيٽان ڪا داناڙي

ٽڏهن پوءِ هنجو مان دور ٿيو ۽ ڄاڻائين ته ايشور سڀني
 کان وڏو آهي. جيو جو ايمان ڪريو، سو لڻڻ (اڃاڻو) آهي،
 سروج پوکاش ۾ نه لڻڻ آهي نه ۽.

سري گرو امر ديوجن تيرت ٻائرا ڪندي ڇڏهن سر سوتي
 ڪناري ٻهولي آستان تي بهتا ته سڪن سر سوتي جي ڪٿا
 پڄي. گروجن چيو ته هن آستان ۾ وڏن ٽپسين ٽپ ڪيو
 آهي، جنمان هڪ منڪڙ رشيع جي ڪٿا اوهالڪي ٻڌايون

پت گروجن سان هو ڪليو، گروجن انکي چيو ته اڪيون بند ڪر.
 اڪيون بند ڪيائين. ته لکها برهمند ٿي نائين. گروجن پير جي
 پت کي هر ڪنهن برهمند مان پرساد ٿي ڀاريو. هو پرساد وٺي
 آڪجي پيو. نيٺ گروجن هنکي ساڳئي تلاءَ وٽ اچي ڇڏيو.
 پوءِ هن پنهنجي پيءُ کي اچي چيو ته گروجن جيڪي چوڻا سو
 سڀ سچ آهي. اهو ٻڌي پير جو آهڪار دور ٿيو. اهڙيءَ طرح
 پرمانما ئي اُڏي * آهي. مورڪ لوڪ اڳيان جي وس ٿي ايمان
 ڪن ٿا، جن راول ايمان ڪيو هو ۽ ڪيترن هنڌ لوڪرون
 کاڌيون هيون. پهر يائين پالڻ ڪڇ ۾ ڇهه مهينا رکي ڇڏيو هوس
 ۽ سدگلاڊ ڀڄ ۾ رستين ڪينهورو سمجهي انکي هٿن ۾ نچايو
 ۽ آڻي ٿن سرن تي ٿي رکي گهر ۾ سو جهڙو ڪيو. راجا
 سهر باهو هٿن سان چل روي راول کي ٻڌي ۽ ۾ پوڙڻ
 لڳو. راجا اڄ ٿيليءَ جو راول راول ٿي چوڙيو ۽ هن گهو جي
 اوت ۾ پاڻ کي بچائي ورتو، ڇاڪاڻ ته راجا اڄ پنهنجو راول
 استرئ ۽ گهو ٿي نه چوڙيندو هو. پوءِ نيٺ راول جو ايمان
 دور ٿيو. نر پوڙي جي اُڏي پرمانما آهي. سڀ چيو پرمانما
 جي پوڙ آهن، جهڙيءَ طرح ڪٿي کي ٻليءَ جو پوڙ آهي، ٻلي
 کي ڪٿي جو، ڪٿي کي بگهو جو، بگهو کي هاڻيءَ جو، هاڻيءَ
 کي شينهن جو، شينهن کي سُرڀي ڏي جو، سُرڀي کي ڪڪر
 جي گرجا جو، ڪڪر کي اندر جو، اندر کي برهما جو، برهما
 کي وشدو پڳوان جو. اهڙيءَ طرح سڀ پرمانما جي پوڙ آهن.
 نر پيتا جي اُڏي پرمانما ئي آهي جهڙيءَ طرح :-

پي و ڇ پو و هي سد واو - پي و ڇ چلهه لک هرياو

سڙي نارائڻا هري اُپديش (۲۳۹) سڪه دڪه چٽ اڏول

برهڻائي وڌي تي وڏو آهي، تنهنڪري پاڻڪي وڏو
سمجهي ايمان نه ڪرڻ گهرجي، جيئن برهما اهدڪار ڪيو
برهڻا اُنچو اهدڪار ٿوريو.

ڪٿا - هڪ سمي بنگدالپ رشيءَ وٽ برهما آيو ته هو
اُتي نه بيٺو. برهما کي ڪروڌ آيو. چيائين ته مان سرشتيءَ
جو پندا ڪندڙ آهيان. توکان وڏو آهيان، توکي اُتي بيٺو
گهرجي. رشيءَ چيو ته مون توکان به وڏا وڏا برهما ڏٺا آهن.
برهما چيو ته تو مونکان وڏا برهما ڪٿي ڏٺا آهن؟ رشيءَ
برهما کي چيو ته هل ته توکي ٻئي برهمند ۾ وٺي هلاڻ. تڏهن
يوگ ۾ اڏاڻا ۽ ٻئي برهمند ۾ پهتا. اُتي هنڪي
اُن مڪن وارو برهما ڏسڻ ۾ آيو ۽ چيئن مڪن واري
برهما جو ايمان دور ٿيو. رشيءَ جي اڳيان اُن مڪن واري
برهما ايمان ڪيو، تڏهن رشيءَ چيس ته هل ته توکي به ٻئي
برهمند ۾ وٺي هلاڻ. پوءِ ٽيئي اڏاڻا ۽ سورهن مڪن واري
برهما وٽ وڃي پهتا. اُن به ايمان ڪيو. پوءِ (۳۲) ٻئي
مڪن واري برهما وٽ اچي پهتا. اهڙيءَ طرح ٻيٽا ٻيٽا مڪن
وارا برهما هنن کي مليا، تن جو هٿار مڪن وارو برهما به
ڏٺائون، جنهن پاڻڪي سمجهي استول سرشتيءَ جو ايمان
بهرات سڏايو ٿي.

سَسَ کَوَنَن نه نه نَن هِه توه ڪَڙ
سَسَ مورت لئا ايڪ توهي

سَسَ پد ٻمل نَن ايڪ پد

(ڏناسريءَ ۾: ۱ صفحو ۶۶۳)

هن ڀرمار ۾ موجب برهڻائي مڪن جي اوڏي آهي ائين

سري لارائڻ هري اُڀديس (۲۳۸) سڪ دڪ ۾ جب اڏول
دڪ سڪ ۾ سر رهڻ جي ستن ٻڪڻي پوري ٿي .

وڏي ستن سري لارائڻ هري جي ڪي اُڀر ٿي ڪڍي نه
مهاراج، سڪ دڪ ۾ سر رهڻ هي ٿي ۽ ڪا ٻڪڻي هجي نه
آغا نه ڪري ٻڌائيندا. لڏهن سوامي هن چيو نه اٿس
ٻڪڻي (س . اُڻيٽ) آهي يعني سب چيو مڏ ڪرائي ۽
۾ آهن سڪن جي ۽ اُوڏي ۾ ماڻا آهي ۽ دڪن هي اُوڏي ماڻا
آهي، ڇاڪاڻ ته شاسنن ۾ ۾ ماڻا سڪ سروب چيو اٿن ۽
ماڻا دڪ سروب چئي اٿن. چيو ۽ مڏ درجي ۾ چا وڃن ٿا. تمام
سڪي نه آهن ۽ گهڻو دڪي نه آهن. چيو گهڻو سڪي هڪ
ڪري خوشي نه ڪري ۽ گهڻو دڪي هڪ ڪري سوڪ
نه ڪري، ڇاڪاڻ ته چيو مڏ درجي ۾ آهي. چيو نه تمام
وڏو آهي ۽ نه تمام ننڍو آهي. وڏي ننڍي هي اُوڏي
ايسور آهي ۽ نه چيو، جهڙي طرح ويد ۾ لکيل آهي
(اُڏو ٿي مان مڏو مڏيان) آغا يعني ۾ ماڻا ننڍي کان ننڍو
آهي ۽ وڏي کان وڏو آهي

دس ٻن ڪرڙي ۾ لکن ٿا :-

سوڪر تي سوڪر ڪري چيو ۽ ڀڄڻ ڀڄڻ

[جاب صاحب]

ٻڌا مڏو ٻڌو ٿي اُڳا

اُڻيٽ ڪون ڪري چئي ڪري ٻيڪر ٻيڪر

[ڪوڙ : ۵ صفحو ۵۰۷]

سري نارائڻ هري اُبديش (۲۳۷) . سڪه ۱۰۰ ۾ ڇٽ آڏول
ڪوبه لاسٽر نه رهندو، تنهنڪري هر ڪم شوڪ نه ڪڍو. ائين
چئي دٻورشي نار دجي هليو ويو.

انجي وڃڻ کانپوءِ آپ سگن ٿيڻ لڳا، يعني ڪها اُنڪ ڦر ڪڍ
لڳا، گدر ۽ ڪتا زوڻ لڳا، گائين ۽ گهوڙن جي اکين مان
لڙڪ وهڻ لڳا، رت جو منهن وسڻ لڳو، آڪاس ۾ نار
اُڪرڻ لڳا، وچرن کير پيئڻ ڇڏي ڏنو، ديوتائن جي مورتن
مان پگهر اچڻ لڳو. ايتري ۾ منهن ٻڙو ڪري رهندو ارجن
اچي سري ڪر شڻ پڳوان ۽ يادون جي ڪتا ٻڌائي. يدشتر
چيس ته سري نار دجي اڳيئي سڀ ورنانت اسانکي ٻڌائي
شوڪ رهن ڪري ڇڏيو هو ۽ چيو هو ته ڪال آڏين سڀني
پدارتن جو سنجوڳ وٺوڳ ٿئي ٿو، پر ٻنهي حالتن ۾ ٻڌوان
کي هڪجهڙو رهڻ گهرجي، يعني هر ڪم شوڪ نه ڪرڻ گهرجي.
تنهنڪري اسين به هاڻي پريڪيت کي راڄ ڏيئي هماليه ۾ هلي
تپسيا ڪنداسين. پوءِ شپ سمو ڏسي پريڪيت کي راڄ ڏيئي
پنجئي پالڊو درويديءَ سميت هماليه ڏي هليا ويا. تنهن
ڪري ممڪشوءَ کي ويچار ڪري سڪه ۱۰۰ کان رهن ٿي جيون
هڪ ڏها ۾ رهڻ گهرجي.

مرط ۱۰ مهورت پڇتا پڇي ٿي وار

اڪي ۱۰ ڏا ۱۰ ڪا ۱۰ چلي اڪا ٻڌي وار

اڪا ۱۰ ٻڌي ساڃي اڪا ۱۰ ٻڌي سار

لشڪر ۱۰ ٻڌي ۵۰ ما ۱۰ ڇٽي ۵۰ ڌار

[سارنگ وارم: ۵ صفحو ۱۲۶۴]

۱ خراب سگن - ۲ مهورت - ۳ نهڻ - ۴ خبر چار - ۵ ساڻ
(سوڌا) - ۶ اغارا - ۷ ٿيڊا (ڏنگا) - ۸ دروازا -

سُرِي لارائڻا هُري اُبديش (۲۳۲) سڪ دڪ ۾ جت اڏول
 ذڪار آهي. جڙمون اجڙي دڪ سمي ۾ ٻه هنن جي شين نه
 ڪئي. اجڙيءَ طرح دن ۾ دن روڊن ڪندو رهيو. ڪڇ
 ڏينهن ڪالو ٺارڻ جي آئي آيو. پڌستر ۽ سندن پالڻ
 هڃجي سڙا ڪئي ۽ پنهجو دڪ هڪي ٻڌايو. ٺارڻ ڇڻ نه
 ٿوهين ڪنهن ڳالهه جي چٽا نه ڪريو. ڇڪڻ ڇا پڌار نه
 ڪنهن وقت ٻڪڻائي آهن ۽ ڪنهن وقت ڏڪڻائي. سڀني
 پراڻن جو سڄوڳ وڃوڳ ڪال جي اڏين آهي، ٽههڪري
 ٽوهانڪي چٽا ڪرڻ نه ٿي هڳائي. ٽوهانجو ڇاڇو ۽ ڇاڇي
 وڌوڇي سان هڻو وارست * سرور ٿر ٿي ٿسبا ڪري رهيا
 آهن. سڀ سرور آهيا، جتي ستن رسن جي پڙ سڻا لاءِ گڏا
 جي ستن ڌارائن موهي آهي. آئي روشن جي اُبديش سان اُلهجو
 جت ٻه شالتيءَ کي پراڻ ٿو آهي ۽ انهن کي هاڻي ڪنهن ٻه پڌار نه
 جي اڇا نه آهي. هاڻي ٽوهين اوڏاڻن نه وڃو، جو نه انهن
 جي سماڙيءَ ۾ وڃن ٻوڏو. اڄ کان پنهجن ڏينهن ڏر ٿر
 پنهجو سرور ٿاڳڀڏو ۽ اڄي استري گنڌاري پئي ۽ سان
 ستي ٿيڏي. وڌوڇي انهن جي ڪري ڪرم ڪرائي ٿر نه
 پالڻ ڪرڻ ويڏو. ٽههڪري هڪي اڳي ٿي گذريو آهي،
 انجو ٽوهين شوڪ نه ڪريو ۽ پوڄي پوڄي ٿي آئندو
 ٿيڻو آهي ٽههجو نه شوڪ نه ڪيو. مان ٽوهانڪي پوڄي نه
 ٻڌايائو نه دن ڏينهن ۾ ڏرواڻا منج جي سراپ سان پڳوان
 ڪرڻ جي حادثن جو ناس ڪرائي پاڻ نه ٻه ڏار ڏانهن
 هليا ويندا ۽ ارڻ روڻڊو موٽي ايندو. ٽوهانڪي ٿيڻ
 طرح ڇا آب سگن معلوم ٿيندا، ٻه ٽوهين ڏيرچ ڪڇو، هر
 شوڪ نه ڪڇو، ڇاڪاڻ نه ڪال جي پڙو ٺا سان هي سڀ
 ڪم ٿي رهيو آهي. ڪال کي سڀني کي مارڻو آهي

دک ترنگ غریب مست سپ اوک سدا
فرضی شیخ مشائخا سیتی آن جاسی
پور پندگار ائلیی کو تر نه رعاسی
دو زبا باکر نواج کتیب و ط پچی سپ جاسی
لک چوراسیه میدلی سپ آوی جاسی
نماچل سچ خدای اید بندا آبتاسی
[مارو ٲکٲی وار ۵ صفه ۱۱۰۰
شعخ حیاتی جکر نه کوئی تر رهتا.
جس اسل مر بقش کیتی بقش کتیا
[آسا شیخ فرید جی صفه ۴۸۸]
مهاراجا یدشتر همیشه نت نیم کری دیو مندر مان تی
گروء کی نمسکار کری بوء پدینجی چاچی ۽ چاچی
تر تراشتر ۽ گنداریء کی نمسکار کندو هو. هکڑی
ڈینهن هرروز جی دستور موجب آیو نه ڈنائین نه چاچو ۽
چاچی بئی گهر یر کینهن، تدهن روٹل لڳو ۽ چوٹ لڳو نه
اسان هنجا هک سو پٲ ۽ پیا سنبنڌی ماریا آهن. انهي
دوش کری اسان وت نه رهیا ۽ کنهن بئی پاسی هلیا
یا. هکڑو نه هونیترون بنا آهن، بیو نه پیدا آهن، نیون نه
ر ر هت آهن، چوٹون نه نرڌن آهن. خبر نٲی پوي نه هنن
هینجی سر بر جی کهڙی حالت کئی هوندي. مونکی
۲ اولیاء - ۳ پانگه - ۴ ٲرئی.

سري نارائڻ ڪري اُپديش (۲۳۴) سڪ دڪ مرچت اڏول

ڏري ٻوڏي ٽولي پٽيٽ سڀون ڄمڻي ڇڪ ٿي ري
مانس ٻهرا مڙسا ڪيندو ميهي ٻلتيجا ڪي ٿي ري
ڏنولعا اڏوڏن مڏي ٽاڪي ڪڇو ڏ ڪڏي ري
راجا ٻهرا سر ڪر ماري اٿسو ڪال ٻڌائي ري
[بلاول ڪبير ص ۸۵۵]

ڪبير گهڻي ٻهرا ڪڏي ڪي ڪاڻي ره ڪيو دم
آه ٻري ڏرمراه ڪي ٻيڙي ڏو ما ڌام
[سلوڪ ڪبير ص ۱۳۷۲]

حڏن سون جا ٻهرا سمبر ٻرند ٻرلي اڻي ڪري ڪري
بولدا ۽ مڪر آڏالڪ حتن جو گهو، جو سمندر آهي، سو
به سڪي ويندو ۽ شش ٽالڪه جي سرن لي اسٽاپن ٿيل
ڏولي نه لاس ٿي ويندي نه ٻو هاتيءَ جي اچي جي سولڊ
وانگي چنڊل سر ٻر جي ڪهڙي ٻالهه ڪهي اڀا ڪڏ پنگي
آهي ۽ راجا ٻوڏ بههجي چاچي مدح ڪي، نه سڀ بدارت
ڪٽيگر آهن، اڏو اُپديش ڪري باب کان پٽاڻو. راج ٻوڏ
جي ڪٿا ٺرمل اُپديش ۾ ص ۱۴۰ تي ٻڌ ڏنل آهي. سڪ
دڪ آڏي سارو سمسار اصل وڃڻ وارو آهي، (سٽر. رهنم
وارو نه آهي.

ڌرت آڪاس اٿال هي ڇوڏ سور ٻنهي
ٻه شاه شاه اُمرانو خان دم ٿيري جاسي

۱ بالڪ - ۲ ٻڌا - ۳ حوان - ۴ عيس - ۵ ڪوٽو - ۶ مؤتب -
۷ بلي - ۸ ڪاڻي ٿي - ۹ ڪاڻ (پرواه) - ۱۰ اخرج - ٻهڙو -

سڪه دڪ ۾ چٽ

هو. ان ڏينهن مون کي ٻي سؤت جي وايو ڏاڍو ٺڳ ۽ سو اسانجي گهر ۾ آيو. مون انکان تنهنجي جنم جو لڳن ڀڃڻ ڏاڍو ڏر ڏري، دڪي ۽ روڱي ٿيندو. جيڪڏهن سڄي وقت چمندو ته ڏوان ٿيندو. جيڪڏهن رات جي ڏهن ڇن ڪاپوءِ جنم وٺندو ته وڏو ٻڌوان وڙير ٿيندو. جيڪڏهن رات جي ٻارهن ڇن ٻڌي مان توکي شهنشاھ ٻڌائڻ جي خيال ۾ رهيس ٻي سؤت جي وايو زور سان ڳري مان توکي ٻاهر ڪڍڻ لڳي ٻي سؤت جي وايو زور سان لالچ سان مون ٻاڻڪي پٺيءَ ۾ موڪلي اهڙو ٺڳ ڪيو، جو مان مورچا تي پيس ۽ ٻارن ڪرڻ لڳا. ايتري ۾ رات جا ڏهه ٻڌا ٿيا ۽ تنهنجي پٽا مون کي هيٺ لاٿو ۽ ٻي سؤت جي وايو توکي ڪڍڻ ٻاهر ڪڍيو ته پوءِ تون لڳن جي اوسار وڙير ٿئين. منهنجي هڪ ٻي دڪ برابر به تو شيوا نه ڪئي آهي. هن ڪٿا جو مطلب اهو ٿئي ٿو. اهو لڳن ڪوئي ٿي، ڪوئي چار، ڪوئي ڪوئي ڇهه، گهريون هلي ٿو. گهري به ڪال جو حصو تنهنڪري جيڪي به ٿي رهيو آهي، سو ٻڌ رهن جي اندر ٿي رهيو آهي.

ڪمان ڦل ڪمان ڪن ڪي ڪن ڪمان ڪال ڪي ٻڌائڻ ڪال هي ڇهه ڪنڪي.

[سري مڪه واک پاتشاهي]

سري نارائنا عري ابديش (۲۳۲) مڪ. دڪ. م رجت اڏول
 ڪي سڙج ۽ ڪرڻ جو ڪمال آيو. هو آگيا وئي اڏائين وڌو ۽
 سڀ ديوئا جتر گت وٽ اچي ويٺا. ارهه چاريءَ کي ريت
 ۾ اچي سور ٻڌو. اچڻ وقت دروازي ٽالين مس ٻهتو نه
 سندس مڙيو ٿيو. تڏهن جتر گت چيو ته ڪال ڪال ڪال ڪال
 ارهه سڀ ديوئا لوڪ ڪڇي مارڻ واسطي منهنجي اسٿان
 ۾ اچي ڪنا ٿيا آهيو. ڪڇي مڙيو ۽ جو ٺٽ ۽ ڇوڙي ڪڍو.
 ارهه سڙو ڪي درستيءَ سان ڏسو ته شاه شاهي هي چيو
 تي نه سگهندو. اهو نڌي وياس ڪي ۽ ڪي دڪ ٿيو، پر سيني
 ديوئاڻن وياس ڪي ۽ ڪي ڏيوج ڏٺو ۽ چيو مڪ دڪ ڪال جي
 اڏن آهي، انهن سمجهي ٺوڏين ٻرڻ ڏنو.

ان ڏينهن ۾ سري وياس ڪي سڀ بدارت ڪال اڏين
 سمجهي ۽ پنهنجي آما ڪي گيان درستيءَ سان اڪال يعني
 ڪل رعت سڄي ڪري مڪ دڪ ۾ سر جهڻ لڳو.

سلسار جو لوڪ ڪڪ، وڏيءَ ڪاري ٻڌرهن ٺهين جي اندر
 هلي ٿو. ٺهين ڪال جو حصو آهن. سارو وڃوار ڪال اڏين
 آهي. دلڪن جو عمر مڙ ۽ ڀاڳس سڀ ڪال اڏين آهي
 يعني ڪڏهن ڪڏهن ٿو نه ٻراهن لکن جو وڃار ڪن ٿا.
 ڇهين لکن ۾ حسرتي ٿو اڏو ۽ اڏو ٿو ٻڌائين ٿا، ڪيڙي طرح ۽
 اڪر ٺاهڻ وٽ ٻيريل ٻراهن وڌو ۽ ڪر مانا جي
 ڳڻي ٻيهر سان سڀوا ڪڍو ۽ ڪنهن سمي مانا ٻيهر ٿي
 ٻئي ۽ ٻيريل مانا جو مل موٽر پنهنجي هٿن سان ڪيترا ڏينهن
 ڪڍي ٻاهر ٿو ڪڍو ۽ ڪڙي ڏينهن پنهنجي مانا کان
 ٻيڙ لڳو ته ٺو موڪي ڪري ۾ وڃو ۽ ٻاهر لڪرڻ بعد مل
 موٽر ٺيو، موڪي ساڻي وڌو ڪيڙي اڏو بدلو پنهنجي شيوا
 سان ٻي وٺو ڇڏو. مانا جوڻ لڳي ته پنهنجي ڪڪ ڀاڳ

۽ نوري ۽ ڪارڻ (س).

مانا پتا به بن ۾ اسانڪي موڪلي ڏنو. جڏهن ڪال اٽڪول
يعني ڀلو ٿيو ته سمندر ۾ پٿر به ترڻ لڳا. سڀ ڳالهه ڪال
اڏين آهي.

دروڻاڻت :- ويد وياس ڀڳوان ڪارڪ آهي. هنجي
هڪ ڪلپ عمر آهي. هنڪي هڪ برهمڇاري نوڪر هو.
جنهن هنجي سموري شيوا گهڻي برابر سان پئي ڪئي.
ويد وياس هنتي گهڻو پرسن ٿيو ۽ دل ۾ ويچار ڪيائين ته
منهنجي شيوڪ جي عمر به مون جيتري ٿئي نه چکو. جيڪو
برهماڻي چئي هنجي عمر به هڪ ڪلپ ڪرائجي. ويد وياس
برهما وٽ ويو ته انجو گهڻو ستڪار ڪيائون ۽ پڇيائون ته
ڪئن آيا آهيو. ويد وياس پنهنجو سماچار ٻڌائي چيو ته
منهنجي شيوڪ جي عمر مون جيتري يعني هڪ ڪلپ
ڪريو. برهما ويچار ڪيو ته جي هنڪي جواب ڏيئي ٿو
ڪيان ته رشيءَ کي ڪوپ ٿيندو، تنهنڪري ڀڪتيءَ سان
هن کي هٽائجي. تڏهن چيائون ته شو مهاراج کي به چوڻ
گهرجي، مان به ٿو توهان سان هٽان، ڇاڪاڻ ته مارڻ وارو
هولي آهي. پوءِ سڀ شوجي وٽ آيا. ويد وياس شو مهاراج
کي چيو ته منهنجي شيوڪ کي نه مارجو. شو مهاراج چيو ته
مان ڪٿي نه ماريان ته به بکه ۾ آدمي پاڻيڻي مري ٿو وڃي ۽
روزي پهچائڻ وارو وشدو ڀڳوان آهي، انڪي به ٻڌائڻ گهرجي،
هلو، مان به توهان سان گڏجي ٿو هٽان. سڀ گڏجي وشدو
مهاراج وٽ آيا ۽ وشدو ڀڳوان کي سارو حال ٻڌايائون. وشدو
به ڀڪتيءَ سان چيو ته ڀر راجا ۽ چتر گپت کي رها خبر پهچائڻ
گهرجي. هلو، مان به ٿو توهان سان گڏجي هٽان. سڀئي
گڏجي ڌرم راجا وٽ آيا. ڌرم راجا انهنڪي پاڻ سان وٺي
چتر گپت وٽ آيو. انوقت وياس جيءَ جي شش برهمڇاريءَ

سري نارائڻ جري اُڀديس (۲۳۰) . سڪ دڪ مڃت اڏول
ڪال ٻاه ڪو پشن ٻرڪاڻا .

ڪل ڪال ڪا ڪيٽا نماشا .

[رهراس]

راجا حدڪ پنهنجي من کي ٿا سمجهائن ته اح جي ٻاڻڪي
وڏن جا سر ڦهلي ٿا چوائين سي ٿورن ڏينهن ۾ اهي جهٽ
ڪرندا ٿا ويڻ . اڙي چس، پنهنجي وڏائيءَ جو ڪپڙو
وشواس آهي؟ اڳي حدڪي راجائون ٿي ويا آهن لندوڏن
اح ڪٿي آهي؟ برهمادڪ، جي جهٽ جا رڇڻ وارا هئا،
اهي ڪٿي آهن؟

جڏهن اڳال وڏا وڏا سڀ ڪال وس ٿي ويا (مري
ويا) ته پنهنجي ٿر رهڻ جو ڪپڙو وشتواس آهي؟ ڪروڙين
۱۰ هما هئا ويا ۽ ڪيتريون سرشتيون لشت (لاس) ٿي ويون
مئيءَ جي ڪٽڪي جي لٻائي سمار راجائون مري ويا ته
نوءِ پنهنجي عبرت جو ڪپڙو وشتواس آهي . جن جي لٽر
ڌولڻ سان هڪٻئي جي پنداش ۽ لٽر اند ڪرڻ سان جهٽ جي
پراڻ ٿي ٿي، اهڙا ٻوش جڏهن لشت ٿي ويا، ته اسين چيو
ڪپڙي ڳاڙهي ۾ آهنون . اهڙيءَ طرح راجا جنڪ سڀني
بڌارتن کي اُٺت ۽ لاس ٿيڻ وارا لٽڪ ڪري پنهنجي من
کي ٻر ٻوڏ ڏيئي شانت ٿئي ڪرايو ۽ سڀ ماڻهو شڪي وڌيڪ
حدڪ سڏڻ لڳا . اهڙيءَ طرح جي حدڪ ٻرموهي راجا جي
ڪٿا سانتر ۾ ٻر سڏ آهي ۽ ٻڻ ٻرمل اُڀديس جي صٿه ۱۲-۲۷
۾ ڏل آهي .

سڪ دڪ ڪال اڏين آهي . اها ڳالهه سري رامچندر لڳهڻ
کي ٿا چون ته ڪال جي اُن ڪوٽا ۽ ٻر ٻرڪوٽا يعني ٻلائي
۽ ٻرائي اسان ڏني . جڏهن ڪال ٻر ٻرڪول يعني ٻرو هو ته

سري نارائڻا هري آپديش (۲۲۹) سکه دکه پر چٽ اڏول

سَمَسَرهان دي لندرو ديا. - پر سر رهڻ رووي کهر آنيا

آهي س رووي پيڪڻا ک. - آڏي در کهر ماري سزاه

... ..

منهي ڏا سوئي جڙ جا. - آڏي ڪر نه ايڪي لا.

رام: وا: م: ۳ صفه ۹۵۳

مٿيون شبد اوت سميت نرمل آپديش م صفه ۸۶ م پڻ
ڏنل آهي.

مطلب نه وڏا وڏا راجاڻون ۽ اوتاري پُرش پاوي جي اچڻ
تي دکه پوڳي رهيا، پر انجي هٽائڻ پر ڪوبه سموت ٿي نه سگهيو
تنهنڪري دکه سکه کي پاوي آڏن سمجهي سر رهڻ گهرجي.
سري گرو ارڃن ديو جن جو گجرات پر رهڻ وارو دکه سکه
پر سر ورتي ڌارڻ وارو سکه، انجي ڪٿا ٺاڪ پر ڪاش م
ڏنل آهي ۽ گهڻو ڪري سڀني جي ٻڌل آهي تنهنڪري ان
جو بيان هتي نٿو ڏجي.

دکھ سکه م سر رهڻ جي چوڻين يڪتي، پوري ٿي.

وري ستنن سري نارائڻا هري جيءَ کي پُراڻا ڪئي نه
نه مهاراج، سکه دکه م سر رهڻ جي ٻي به ڪا يڪني هجي
نه اها به ڪرپا ڪري ٻڌائيندا. نڏهن سوامي جن چيو نه
ستين يڪتي ڪال آڏي پتو آهي يعني سڀ پڌارت آپت ۽
ناس ٿيڻ وارا آهن. ڪنهن ڪال (سمي) م پڌا ٿين ٿا ۽
ڪنهن ڪال م ناس ٿين ٿا.

ڪال پاءُ برهما پڻ ڌرا. ڪال پاءُ شو جو اوترا

سري نارائڻ هري ابديس (۲۲۸) سڪ دڪ به چمت اڏول
 لاکه ديو جن ٻڌهن سري رامچندر جو سروب ڏيکارو،
 ٺڌهن هنومان چوئن م ٻئي نمڪار ڪئي.

ڀگمت جي استريءَ ٿرلوچن کان ڀڄيو ته هنومان جي اهڙي
 هزار ٻڌ ڪئن ٿي، جو هڪ ڪچڙي کان وڌيڪ ڪج نه
 ملبس. ٿرلوچن ڀگمت چيو ته هنومان اڳئين جنم م منس جو
 ڪسنگ م اچي چوريءَ جو شراب ڪم ڪرڻ لڳو. هڪ
 ماڻهو ٺڌيءَ ڪناري ٿي ڪٺا لاهي اشدان ڪرڻ ويندا هئا،
 ته انهن جا ڪٺا ڪٽي ٻڄي ويندو هو. هڪڙي ڏينهن وڏي
 لسج واري بسويءَ ڪٺا لاهي اشدان ويهي ڪم نه آيا
 ڪٺا هو ڪٽي آئي ڀڳو. بسوي اشدان ڪري ٻاهر نڪتو.
 ڏٺائين ته مڊهڪا ڪٺا ڪو ڪٽي ڀڄندو ٿو وڃي. هڪڙي وڏي
 آواز سان ٻڪار ٻائين ته مڊهڪا ڪٺا ڏيئي وڃ. پر هن نه ڏاڍ
 رشيءَ ڪروڙ م اچي شراب ڏار نه ڇڙيءَ طرح ٿو مڊهڪي
 سرار ٿي ڪچو ڇڏيو آهي، ٻيڙيءَ طرح ٺوڪي نه ٻئي جنم م
 هڪ ڪچو ملندو، پوءِ ڪٽي ٿون ڀرمائما جو ڀگمت به ٿين.
 الاهيءَ ڪري سري رامچندر جي هتري شيرا ڪرڻ سان
 ته هنومان کي هڪ ڪچي کان وڌيڪ نه ملو.

ہُورَ بَلَوِ ڪَوتِ ڪَرمِ نہ مِتي وي کَر کِيہِٹِ ٺاہِ موہِ

جا ٻيڻي رام جي ٺامن - ٻڌت ٿرلوچن رام جي.

ڀگمت ٿرلوچن جي ٻڏهڪي استريءَ کي ٿا ڇوڻ ته اڳئين
 جنم م ڪل ڪرم مٽي ٺٽو سڳي، ٺٽه ڪري اُٻر ٿي ڀرسن
 رهن ٿيهر جي. الاهيءَ ڪري مان ڀرسن تي وار جو ٺالو جبيان
 ٿو، ٿون نه ڄپ. اهڙيءَ طرح ٻڏهڪي استريءَ جي ڇمڪي
 سانتي ڏيئي ڀڳتيءَ م لڳائون.

سري نارائڻ هري آبدش (۲۲۷) سڪه دڪه ۾ چٽ اڏ

درشدانت (۵). هنومان لنڪا جو قلعو اڪيلو وڃي
ساڙي ڇڏيو ۽ راوڻ جو اشوڪ بن اڪاڙي ڇڏيو ۽ سيتا به
سڀ سماچار سري رامچندر کي اچي ٻڌايو ۽ سري لچمن جي
مورچا تيپ تي سنجيوني ٻوٽي کڻي اچي لچمن کي سر جيست
ڪيو. سري رامچندر سڀني باندرن کي چيو هو ته جيڪو
منهنجي ڀاءُ کي جيتاريندو، انکي مان سرونس ڏيندس
هنومان جڏهن سنجيوني ٻوٽي آڻي لچمن کي جيتارڻو ته ان
وقت سري رامچندر سوڀر صبح جو سمنڊ جي ڪناري
تي نشان ڪرڻ واسطي ويا هئا ۽ سڀ ڪپڙا لاهي هڪ
ڪچو ٻهري ۽ هڪ ٻيو ڪچو بدلائڻ لاءِ کڻي ويا هئا. ۽
ان وقت ڪوئي ڪپڙو ساڻ نه هون، تڏهن هنومان سري
رامچندر جي چرڻن ۾ مٿو ٽيڪيو ۽ چيو مهاراج! سنجيوني
ٻوٽي آڻي توهانجي ڀاءُ کي جيترو ڪيو اٿم. سري رامچندر
ٻڌي ڏاڍو ڀڄڻ لڳو ۽ چيائون ته هن وقت اسانوت فقط هڪ
ڪچوئي سرونس آهي، سو تون وٺ، ڇاڪاڻ ته تنهنجي
ٻار ٻڌ ۾ هڪ ڪچوئي لکيل آهي. تنهنڪري تون ٻيو ڪو
ور گهر. هنومان اُنهي پڳتي گهري، جنهن ڪري ساري عمر
سري رامچندر جو اُنهي پڳت ٿي رهيو. اهڙو اُنهي پڳت ٿي
رهيو، جو سري ڪرشن ڀڳوان جو به درشن نه ڪيائين.
هنومان سري ڪرشن ڀڳوان کي چيو ته جيڪڏهن توهين
سيتا رام جي روپ ۾ درشن ڏيو ته مان توهانجو درشن
ڪريان، پر هن سروي ۾ نه ڪندس. سري گروناڪ ڏيو
جن جڏهن لنڪا ۾ ويا تڏهن هنومان چواڻي موڪلين ته
جيڪڏهن توهين سري رام، لچمن ۽ سيتا جي سروي ۾
ٿيئي ايندا ته پوءِ مان توهانجو درسن ڪندس. سري گرو

* نه ٻئي جي ڀر هڪ ڀڳوان جي.

هاڻي، رڻيا ڪنيا، ڪلپ ٻرڇ ۽ ائمرت راند رکي ڏنائين.
 سڀتمڪي گهوڙو سورج کي ڏنائين. ڪامڌ بدو رشين کي
 ڏنائين. اهڙيءَ طرح انهن کي پنهنجو مٿر بڻايائين ۽ سڀني
 کان وڃن ورتائين ته ڪڏهن به منهنجي مٿان ڪا وڻتي اچي
 نه منهنجي رکيا ڪجو. پر جنهن وقت سمنڊ جي مٿان پاوي
 روئي وڻتي آئي ته ڪنهن به اچي سهاڻا نه ڪئي.

ڀڳت جي استريءَ ترلوچن کان پڇيو ته سمنڊ ڪهڙو
 ڀاپ ڪيو جڏهن ڪري اُو مني مان ڪارو ٿي پيو؟ ترلوچن
 ڀڳت چوڻ لڳو ته سمنڊ ٻهريائين مڏو هو ۽ سڀ رشي مني
 سمنڊ جي ڪناري تي پنهنجون ڪٽيائون ٽاهي انهن ۾ رهندا
 هئا، جهڙيءَ طرح هاڻي گنگا جي ڪناري تي رهندا.
 سمنڊ سڀني ديوتائن سان مٿرائي ڪري ايمان ۾ ڀرجي ويو
 ۽ سمنڊ جي ڪناري تي رهندڙ رشين جي پريڪيا ڪرڻ
 لڳو ته هي رڳو ڀانئون جا پدارت ٻيا ڪائين يا ڪو ڀڄن به ٿا
 ڪن، ۽ انهن سمنڊ ۾ ڪو شڪتي بل به آهي ڪين نه. جي
 آهي ته ڪيڏهو آهي. اهو ويچار ڪري آڌيءَ رات جو
 پنهنجي مريادا ٿوري ننڊ ۾ سمهيل رشين جون ڪٽيائون
 لوڙهڻ لڳو. ڪيترا رشي ته ٻڏي مئا ۽ ڪيترا غوطا کائي
 ٻاهر نڪري آيا. اهڙي طرح رشين ڪيترا ڏک سنا. ٻئي
 ڏينهن سمنڊ پنهنجي مريادا ۾ آيو. سڀ رشي ڪٽيا ۽
 ويچار ڪرڻ لڳا ته سمنڊ ڇو پنهنجي مريادا ڀنگ ڪئي. رشين
 ۽ سرويڪيائتا سان سمنڊ جو مطلب پروڙيو ۽ چيائون ته هي
 آهڪاري ۽ سبت دروهي آهي. ڪن شانت ڇت مهانمان
 چيو ته هنجو اهڪار ڪهيا ڪجي، ڇاڪاڻ ته ڪيترن سالن
 کان سدس ڪناري تي نواس ڪندا آيا آهيون ۽ سڪ پوڳيا

سري نارايڻ حوي ابديش (۲۳۴) سڪ دڪ مرچت اڏول
 ورتو، سو چئي ڪٿي ڦرڻ لڳو، پر نڪانه مائيس. سندس
 ديو کي، ڪيئن ڏيئين جو بڪال ڪڍي ڪري، ڪروڙ ٿيو ۽
 ننڍا ڪروڙ لڳو ته مورو ڪو اٿي. سڪاڙي ر لقا جاڻن.
 ڪروڙ م وڻندو پڳوان هي دروازي وٽ پهتو ۽ ڪبال هٿ
 م ٽٽي چيو ته هي راجهه! نڪا ڏي، نڪا ڏي، مان ڏاڍو
 نڪال آهيان. وڻندو پڳوان چوڻ لڳو، اڄ مڃاڻو! ته مان
 ٿوئي نڪا ڏيان، وٽ نڪا. ائين ٿرڪا سان چئي پيههتي
 هٿ هي ڏسڻي آڻي ڏيکارڻ لڳو. مڃاڻو ان آڻي ٿرڪي
 سان ڪروڙ م وڻڻ لڳو ته ان مان ٿيڻو وٽ وڃڻ لڳو ۽
 مڃاڻو هي هٿ م ڪبال هوسو ان وٽ سان پوچهي ٿيو.
 وري اهو وٽ هٿ ڪرو ۽ ان ٽيڪ رومب وٽ مان سوما
 ندي ٻڌا ٿي، ها اچين م ڪما نديءَ م اچي پيئي ۽ ٻي
 هي ڏيڻ واري ندي ڪها نام سان پوسڻ ٿي. ان هي درشن
 سان ارهم ڏيکارو، سواڻي، سون هي چوڙي ڪندڙ ۽ ڪرو
 استوري گامي، چئن قسمن جا ٻاٻي ٻاٻ ڪان مڪف ٿي ٿا
 وڃن. سوماوئي آماس ڏيئين جو نڌوان مٿس ارشان، دان،
 دوم ٻڳ، ٽپ ڪرڻو، نيمڪي ٻج ملي ٿو ۽ عيشتانن سورج
 ڪندو ما عوڻدا، نستانن اهو ٻج قائم رهندو.

انمريت سسيڙي بن لچمي ڪلهيتر ڪريو ٿا ڪر ٿا ٻيڻ ٿاڻن
 ڪرم ڪر ڪار م ڦيٽس ري.

درشانت (۴) - ورڻ ديو جو سروب سمند آهي،
 جنهن مان چوڙهن دٻن لڪتا هئا، ٽن م هڪ المريت نه هو.
 ورڻ ديو (سمند) وڻندو پڳوان کي لچمي، ڪوسٽيمٽي ڏنس
 ۽ سڪ ڏيو. وڪ ۽ چدرمان مڃاڻو کي ڏنائين. اٺاروٺ

سري لارائڻ هري اپدش (۲۲۳) سڪه ۱۰۰ ۾ ڇت اڏول

آڻڪ پاڻڪ هرڌا ڦرڻوڻ ڏات ري - نيرت نيرت ڦر مٺ

لهي نه ڦار ري - گرم گرم ڪڙ ڪڙ ڪڙ ري .

درشدانت (۳) - اٺڪ ٻاڻن جي ڏاس ڪرڻ وارو مهاديو
ٿرڻوڻ ڏات آهي پر اهڙن ايشورن ڏان به گرم ڪڙي، ڀاڙي
نه هڻي يعني گرم جو ڦل، ڇو ڪڙي هڻي سا هٿ ۾ چڻڙي
رهي، نه هڻي يعني ٻيڪه پڻي ڪاڻا نه هڻيو، چيتو ٿيڪه اٺڪ
نيرت گهمندو رهيو.

ڀڳت جي استريءَ ٿرڻوڻ ڏان ڀڳيو ته مهاديو ڀاڙي
ڪڙن آڻي، سا ڪڙا ٻڌايو. ڀڳت چيو ته سري ٻرهماڇي
ٻنهنجي ڪنيا شتروڻا، جا مٺو سان ڀر ڏائي ويٺي هئي، ان
تي ڀڳت درشتيءَ سان ٺاهڻ لڳو. ڪنيا ٻڌا جو ڇت ڪار ۾
* آڻ ڏسي اڃو خيال بدلائڻ واسطي ٻئي پاسي ٿيڻ لڳي .
ٻرهما ٻنهنجي شڪتيءَ سان اٺڪي ڏسڻ واسطي ٻيو مک ٻڌا
ڪيو. ڪنيا ٽئين پاسي ٿي ته ٻرهما ٽيون مک ٻڌا ڪيو.
هوءَ چوٿين پاسي ٿي ته ٻرهما چوٿون مک ٻڌا ڪيو. اها
حالت ڏسي ڪنيا آسمان ڏي اڏاڻا لڳي ته ٻرهما ٻنهنجي
مک ٻڌا ڪيو. اها حالت ڏسي شو جيءَ کي ڪروڙ
ٿيو ۽ پاڻ جهلي نه سگهيو. يڪدم ترسول ڪڙي ٻرهما ڇر
ٻنهنجي سر ڪڙي ڪڍيائين - اهو سر يعني ڪڙي ٻرهما جي
سراپ ڏيڻ ڪري مهاديو جي هٿ ۾ چڻڙي رهي - ٻرهما
مهاديو کي سراپ ڏنو ته ڪڙي هٿ ۾ چڻڙي رهندي ۽
۽ ٻيڪه پڻي ڪاڻيندين - اهو گرم جو ڦل ڪڙي نه هڻي -

هڪڙي سهي ۾ شو مهاراج کي بکيا ڀر ٿويءَ تي ڪڙي نه
نه ملي، تڏهن مهاديو وٽڪڻ ۾ ويو. بکيا جو ويلو ڪڙي

سري نارائڻ هري اڀديش (۲۲۱) سڪ دڪه ۾ ڇت

ڇيو ته وڏو گهر. چندرما پٺاڻا ڪئي ته منهنجو ڪلڪ
ڪر. گنگا ڇيو ته * تير پٺاڻا ڪوئيءَ ۾ آيل ڪلڪ
مان دور ڪري نٿي سگهان. ٻيو ڪو وڏو گهر. تڏهن ڇيو
اٿن پڳتي گهري. گنگا ڇيو (تڏاڻستو) يعني ائين ئي تير

چندرما سري ڪرشن پڳوان جي اٿن ڇت سان پ
ڪئي. جڏهن گهڻو تپ ڪيائين ته پڳوان مٿس ڀڙسن
ڇيائينس ته وڏو گهر. چندرما ويچار ڪرڻ لڳو ته جيڪڏ
ٻهريائين پڳوان کان ڪلڪ لاهڻ لاءِ وڏو گهر ندس ته شايد
ءِ شوجي وانگي جواب ڏئي، تنهنڪري ڇيائين ته مهارا
توهين اسانجي وٽس م اوتار وٺو يعني چندرونسي ڇوايو. پڳوان
تڏاڻستو. مان ڪرشن نام سان توهانجي ڪل ۾ اوتار وٺندس
جڏهن پڳوان ڪرشن روپ ۾ چندرونس ۾ اوتار ورتو
چندرما اچي چوڻ لڳو ته منهنجو ڪلڪ دور ڪريو. پڳو
ڇيو ته پٺاڻا ڪوئيءَ ۾ آيل ڪر ڪي مان به مٿي نٿو سگهان

و سو ڪا ڊيپڪ سوامي ٽاڇي ري سارڻي پنڪي را
گرو ٽاڇي ٻاڏوا. ڪرم ڪر آرڻ پنڪلا ري.

درشتانت (۲)۔ پڳت ٽروچن جي، پنهنجي استريءَ کي
ٿا سمجهائين ته:—

ساري سنسار جو پر ڪاشڪ سورج نارائڻ آهي، انجي رت
حلائل وارو آرڻ، پکين جي راجا گرڙ جو وڏو پاءُ آهي ۽
ڪشپ رشيءَ جو وڏو پٽ آهي ۽ انجي ماءُ جو نالو ٻنٽا
آهي پر ڪرم جي ڪري آرڻ پنڪلوڻي رهيو.

* نڪيءَ اٿن ٻئي ۾ پر هڪ پڳوان ۾ ۱- سنسار ۲- پاءُ

سري نارائڻ هري اُبديش (۲۱۹) سڪه ڏک ۾ ڇت اڏو

بيٺي . چندرما کي ڪيترا دفعا چڙهي نيٺ اُن سان سنڱ
ڪيائين، جنهن مان هڪ پت پيدا ٿيو. جڏهن بالڪ وڌ
ٿيو ته چندرما پنهنجي هنج ۾ وهاري ان کي پنهنجو پت
سمجهي ان جي پالنا ڪرڻ لڳو ته ورهسپتيءَ چندرما کي
تازا ڪئي .

چندرما ورهسپتيءَ کي چيو ته هي توهانجو پت نه آهي
پر منهنجو آهي. تنهن تي ورهسپتيءَ چيس ته مون وٽ رهي
وڌيا پڙهي تو منهنجي استريءَ مان پت پيدا ڪيو آهي،
تنهنڪري گرو استري گامي* مهاپاي آهين. پوءِ ورهسپتي
ڪاوڙجي برهماجي وٽ پتر نسجي ڪرڻ واسطي ديوتائن
جي سپا لڳائي. چندرما چوي ته منهنجو پت آهي ۽
ورهسپتي چوي ته منهنجو پت آهي. جڏهن ڪڇ به نسجي،
تي نه سگهيو، تڏهن ورهسپتيءَ تارا کي سڏائي ان کان
پڇيو ته هي ڪنهنجو پت آهي؟ تارا لڳي تي ڪو جواب
ڏيئي نه سگهي، تڏهن برهما بالڪ جي مٿي تي هٿ رکي
چيو ته هي پتر، تون پنهنجي پتا جي هنج ۾ وڃي ويهه.
تڏهن بالڪ چندرما جي هنج ۾ وڃي ويٺو ۽ سڀني ديوتائن
چيو ته ڇوڪرو تمام ٻڌوان آهي. انهي ڪري هنجو نالو
ٻڌ پئجي ويو.

سپا ۾ ورهسپتيءَ جو ڏاڍو اُپمان ٿيو. برهما چندرما تي
ڏاڍو ڪوٺ ٿيو ۽ سراپ ڏنائينس ته تون جيستائين جيئرو
هوندن تيستائين توتي ڪلنڪا رهندو ۽ جيڪو پنهنجو درشن
ڪندو سو به ڪلنڪي ٿي رهندو. چندرمان پنهنجي گهر

* پوڳيندڙ ۽ دوج جي ڏينهن چندرما کي ديوتا سمجهي
پ ماڻهو نمسڪار ڪن ٿا. پر ياد رور (\$) سڌي چوٽ ڏينهن
ڪوبه ماڻهو درشن نٿو ڪري (\$) ٻڌو.

سري نارائڻ هري اُڀديس (۲۱۸) سڪه ڏک پر چمت اڏول

کي سمجهي ورتو. راوڻ پنهنجو وزير موڪليو، پر ڏوڪڻي
سادي ڪرڻ کان انڪار ڪيو. پوءِ راوڻ ٻاٺ الوٽ پنهنجي
ڪنڀا کي وٺي ويو ۽ زبردستي ان سان شادي ڪرايائين.
ڪڏهن گهر آيو ته سڀني ڏيوتائن کي گهرائي چيو ته توهان
چمولي نه ڪنبا جي شادي ڀنگي ۽ جي بت سان تبديلي.
ٻلائين ڪڏهن توهان آهي جو راج ڪنبا ڀنگي ۽ سان شادي
ڪري. راج ڪنبا جي شادي راجڪمار سان ٿي ٿي سگهي
ٿي. ڏيوتائن راوڻ کي چيو ته توهان ڀڄڻ نٿا سگهون
عاجي ڏهنون آهن؟ نٿا سگهون ڏسڻ بعد ساڳيو چيو ڪرو
ڀڳتو. ڏيوتائن راوڻ کي سمجهايو ته ڪرم ڀڳت ڪڏهن نه
مٽي نٿي سگهي. اهڙيءَ طرح راوڻ پاڻي اُمت سمجهي
هرڪ سوک کان اُمت ٿي راج م چمن مڪئي ۽ چو آئند ايتو
ڪرڻ لڳو.

۽ راجا جيڪو چو پورا جي ڳالهه جي پريڪا واسطي آيو
هو سو نه پاڻي کي اُمت سمجهي هرڪ سوک کان اُمت ٿي
راج م چمن مڪئي ۽ چو آئند ايتو ڪرڻ لڳو.

شدڪرا مسوڪ ٻڌا سرسري لشدان ري

[ڏاڏا سري سري ٿرلوچن جي صٿه ۶۹۵]

دوشڌالت (۱). ڀڳت ٿرلوچن جي پنهنجي استريءَ
کي ٿا سمجهائن ته ڪندرو ما ٿان نه ڪلڪ نه ٿو، جيئن ٿو ڪ
ڏيگا ٿي ۽ ٿا سو مهاراج جي مستڪ م آهي اُن م رهي
لشدان ڪيائين.

ڪٿا: ڪندرو ما ٿان ڏيوتائن سان گڏ ڏيوترو ورهستي
وٽ وڌا ٿو ڪندو ۽ ٿو ڪرو ۽ جي گهر م مڙس وقت شوا
نه ڪندو ۽ گهر م اچڻ وڃڻ ڪري ورهستي ۽ جي
اسري نارائڻ هري سڌو سڌو ڏسي مٿس هوش ٿي

سري نارائڻ حري اُپديش (۲۱۷) سڪه ۱۰۰ ۾ چٽ اڏوڻ

ڪيائي ٻالڪي جي جهاز ۾ چاڙهي سمند جي پار ڪنهن جهنگ
۾ ڦٽو ڪرايو. اُتي آبادي اصل ڪانه هئي ۽ راوڻ خيال
ڪيو ته اڻوڪي جي وڙهي ٻاڻهي مري ويندو. پر ٻالڪي
ڀڳوان رکيڪ آهي سو ڪئن مري ٿو سگهي. ٿي ڏينهن
ٻالڪي بڪايل رهيو ۽ پنهنجو آڱوڻو چوسڻ لڳو. پر هر لوڪ
تائين بڪار پهتي ته ڇو هي ٻالڪي بڪايل رهيو آهي؟ پري
وڌاڻا ڪي آڳيا ٿي ته تون ٻالڪي کي ڪير پياري انجي سيال
ڪج. وڌاڻا اُتي ايندي هئي ۽ ٻالڪي جي ٻالڻا ڪندي
هئي ۽ انکي سکيا به ڏيندي هئي. جڏهن ٻالڪي ڪڇ وڌو
ٿيو ته انکي ٻاڻي ۽ ٻر ٿرڻ ۽ جهاز ٺاهڻ به سيکاريائين ۽ شاستر
وڌيا به پڙهائين. جڏهن ٻالڪي هر طرح هوشيار ٿيو ته ڌرم
مان چڱي طرح واقف ٿيو. تڏهن ارڙهن ورهين جي عمر ۾
اُن ٺاهيل جهاز ۾ اُن چوڪري کي چاڙهي ٻئي ٿاڻو * ۾
موڪلي ڇڏيائين، ڇاڪاڻ ته اُتي جو راجا بنا اولاد مري
ويو هو ۽ راج منترين صلاح ڪئي ته جو غلاطي ڏينهن سوڀ
صبح جو شاهي دروازي کليل وقت منهن ۾ گڏبو اُن کي
راج گديءَ جو مالڪ ڪيو ويندو. انهيءَ لير اُوسار هي ٿي
انهي ٻهريائين مليو، سر هنڪي راج گديءَ تي وهاري هنجو
نالو ڏيوگتي رکيائون.

هو وڌاڻا جي سکيا ملڻ ڪري راجائي جو ڪم بلڪل
چڱي طرح هلائي سگهيو ۽ هنجو جس چئي ڏسائن ۾ ڦهلجي
ويو. راوڻ ۽ هنجي ڌيءُ کي به ماڻهن ڏٺا ران هنجو جس ٻڌڻ
۾ آيو ۽ هنجي ڦوٽي مان هنڪي هنجي سندرتا جي خبر
پئي. راوڻ جو خيال ٿيو ته انهي راجڪمار سان پنهنجي ڌيءُ
جي شادي ڪرايان. اوڻ ڪنيا به من جو من ۾ ڏيوگتيءَ کي
پنهنجو پتي نسيهه ڪري چڪي هئي ۽ راوڻ به اُنجي آشي

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۱۶) سڪ دڪ م چمت اول
 هنجو گهڻو سڪار ڪيو ۽ اچڻ جو سبب پڇيو۔ راجا جنڪ
 سموري پتور ٿا واري ڳالهه ڪري سڏايس۔ راوڻ سيني
 چولسبن، داون ۽ برهما ۽ شو پاري تي ڪي پاڻوت گهرايو ۽
 برار ٿا ڪئي ت هن پاوي ڪي هئاو۔ پر سيني جواب ڏنو
 ته پاوي يعني ڪرم ويڪه مٿاڻ م اسين اسمرت آهون۔
 راوڻ ڪي اهو ٻڌي ڏاڍو ڪروڙ ٿيو ۽ چوڻ لڳو، ڇڪو ڇڏ هن
 چوڪري چمدي ٿڌهن مان ٿوڍ ڪرم ويڪه لڪڻ وارو ۽
 ۽ ڏانا سان ٿڙائي ڪندس۔ سمي اچڻ تي چوڪري ۽
 جيم ٿيو۔ چئي ۽ راب جو راوڻ تلوار کڻي دروازي تي ڪرو
 ٿي سٺو۔ وڏا لڪ لڪ آئي ت راوڻ پڇس ته ڪهڙو
 لڪه لڪه ڏين؟ وڏا ڇو ته مان پوريان ڪم نه ڇڏي ته
 ٿي سگهان، ڇاڪاڻ ته ڇهن وقت مستڪ ٿي مان قلم
 دڪان ٿي الوقت اُتريامي ڇوڙي پور ٿا ڪندو، ٿوڙو ئي لڪه
 لڪجي ويندو، پوءِ مان اوکي ٻڌائي سگهندس۔ راوڻ چو
 ته منهنجي سامهون مستڪ ٿي قلم رک۔ هن مستڪ ٿي قلم
 رکيو ته لڪه لڪجي ويو۔ راوڻ حبس نه موڪلي پڙهي ٻڌاءِ
 وڏا ٻڌايو ته ڪها ڏاڍي سندن پتور ٿا، سڌو ٿا ستن
 ۽ سلو ٿي ٿيندي، پر ٿيندي پڪي ۽ جي ٻت سان اچي
 شادي ٿيندي۔ اهو ٻڌي راوڻ ڪي ڏاڍو ڪروڙ ٿيو، پر
 وڏا هنڪي ڪرم ٿل اُٻت سمجهائي، شالڪ ڪرائي۔ وڏا
 جي ويڇڻ کانسوءِ راوڻ ان پڪي ۽ جي پڇن مهني جي ٻاڪ
 ڪي پاڻوت گهرايو۔ ڏسندڙي ڇهت ان مٿان تلوار ٿي هلائي
 ته برحا جا ماڻهو ڪري آيا ۽ ڄڻاڻن ته اسن لش آبراز ٻاڪ
 ڪي مارڻ نه ڏيندسون۔ توڙهن اٽڪي ديش ٻڪالي ٻشڪ
 ڏيو۔ ٿڌهن راوڻ لسايو طور اٽڪي پرن جنون آڻيون

سري نارائڻ هري آيديش (۱۱۵)
سڪه ۱۰۰ ۾ چٽ

ڊگه سون، ڊوگر سون ٻل ٻاون سون

مهي راوڻ سون ٽن سون نه هتي

ٻن ٻانڊو سون، دريو ٽن سون،

ڪڇ ٺاه چلي ڄب (۱) آؤ ڪهتي

ڪنگڙا ششپال ڪو مات رهيو

(۲) ٻڌا ڪڇ اور ڪي اور ٿئي

پوء وري راجا جڳ پتورا ٿا ڪان پڇيو ته هاڻي به ڪنهن
مٿان پاوي اچڻي آهي جا اُٻاو ڪرڻ سان به نه هٽندي.
پتورا ٿا چيو ته راوڻ تي اچڻ واري آهي. راوڻ جي گهر
هڪڙي چوڪري ڄمندي. اُنجي شادي هڪ ڀنگي جي
بت سان ٿيندي. گهڻن اُٻاون ڪرڻ سان به اها پاوي نه
هٽندي. جيڪڏهن توهان ڪي ڪو شڪ هجي ته وڃي پاڻ
ڏسو. راجا ڏاڍو حيران ٿيو ۽ اُن مائيءَ جي پٺيان هلندو ويو.
مائي ٺنديءَ ۾ اُڻان ڪري گهاگهر پاڻيءَ سان ڀري گهر
ڏانهن هلڻ لڳي. راجا به اُنجي پٺيان هلندو ويو. مائيءَ
گهاگهر پنهنجي پٽيءَ جي اُڻان واسطي رکي پاڻ ڪنهن ڪم
لاءِ گهر جي اندر ويئي ته اوچتو چٽ ڪري پيئي ۽ مائي
چٽ هيٺان اچي مري ويئي. راجا ٻاهر ڀڄي اها حالت
ڏٺي ۽ پتورا ٿا جي مرڻ جو گهڻو دک ٿيس، پر پاويءَ جي
اڳيان ڪڇ وس نه هليس.

پوء وري راجا جڳ راوڻ جي راجڌانيءَ ۾ واپس راوڻ

عمر ۲۰ ۾ ٻڌو.

سڪه دڪه ۾ چٽ ا

نه جڳت جي ستا آهيئي ڪانه، ڇاڪاڻ ته جڳت ست نه آهي
۽ اُست نه نه آهي، ٻيئي پر ڪارڻ جڳت آهيئي ڪو
جڏهن جڳت ئي نه آهي ته هرڪ شوڪ ڪٿي هوندو؟ ٿي
گرمڪ وويڪي پرش سڪه دڪه، مان اُپمان ۾ هڪجهڙو رهند
آهن جڏهن ته سانڪ ڪارڪا ۾ لڪيل آهي ته :-

نه انندن آپ ٻر آندن. آهڪن آسڪن ٻر ٻر

ڀُوت ڀيٽ ڀاو آتمڪن.

آتما ۾ نه دڪه آهي نه سڪه آهي. ڀُوت، ڀوشيت، ورتمان
ڪال ۾ رهڻ واري، برعبر ۾ نه دڪه آهي نه سڪه آهي. دڪه سڪه
آئيهڪرڻ جو ٿرم آهي. تنهنڪري پاڻڪي اسنگه ڇاڻي دڪه
سڪه ۾ سر رهڻ ڪڍي.

سڪه دڪه ۾ سر رهڻ جي پنجين يڪتي پوري ٿي.

وري ستنن سري نارائڻ هري جيءَ کي ٻار ٿي ڪئي ته
مهاراج، سڪه دڪه ۾ سر رهڻ جي ٻي ڪا يڪتي هجي ته
اها به ڪرڻا ڪري ٻڌائيندا. تڏهن سوامي جن چيو ته ڇهين
يڪتي گرم آڏينٽو آهي يعني پاوي آڏين آهي ۽ پاوي
ميت آهي. لائين ڇاڻي سڪه دڪه جي اچڻ تي هرڪ شوڪ
ڪرڻ گهرجي.

جو چوي ٿو ته فلاڻي مولڪي دڪه ڏٺو، سو ڪهڙي يعني
ست آهي. ڇاڪاڻ ته اُپمان سان ڪيل ڪرمن روپي ڏاڳي
جي ٻڌو ٻيو آهي ۽ ڪرمن جو ڦل سڪه دڪه ڀوڳي ٿو ۽
(نڪو) ٻار ٻڌ ڪرم ڀوڳڻ بنا ڪڏهن نه ٿيندو.

ليڪ نه مٿي هي سڪي جو ليڪتا ڪر ٿار

سوی نارائڻ حوی ابدی (۲۱۲) سک د که بر جت اذول
 به جی او بر ساکت او سیتی چیر چیر کیدی بک کاری
 له ب له رب سندان ملک می ملک چیر سیر بکاری .

[لکت نارائڻ اشتبدي مر ۴ ص ۸۳]

هک کڙهن آمر سياه سان ڏسجي نه به هکيت آهيتي کونه
 ه اناظر سياه سان ڏسجي نه به هکيت آهيتي کونه چاکاڻ
 نه اناظر هي کائي ستا کائي . بهي پر کارين کتن هکيت
 کوبوي ؟ چئن نه

هک بهر پر هک زميندار وځندو هو . هن وٽ ٽالپون ،
 مسوون ، ٽپوڙا ، ٻڙا و عمره ٿيڻو مال هو . ڪيترن ڏينهن
 کان ان مال کي چورن لکيو پئي . ان مال پر هک پنج ڪيل
 سندو نه هو . هک ڏينهن مال چورائڻ جي ارادي سان گهر
 مان لکنا نه رستي پر هک دٻويءَ جو مندر ڏٺائون . چور
 مندر ۾ وٺا دٻويءَ اڳيان سکا ڪٻائون نه جي اڄو ڪو مال
 اسان کي ڏئي ٿو وڃي نه پنج ڪيل سندو ٺوڪي پٽت
 ڏينداسون . پوءِ وڃي زميندار هو سڀ مال چورائي آيا . هڏهن
 زميندار کي سڃاڻي ٿي نه ڏٺائين نه سمورو مال ڪو چورائي
 وٺو آهي . هو چورن هي پسان پيو نه رستي پر ساڳيو دٻويءَ
 جو مندر ڏٺائين . مندر ۾ اندر وڃي ٻراڻا ڪيائين نه هي
 مانا ! هي مال لي ٿو پوي نه مان پنج ڪيل سندو ٺوڪي پٽت
 ڏيندس . هن درٻار ۾ چو پيا هي آهي نه مال چورن هي
 گهر پر رهي يا زميندار جي گهر پر رهي ، بهي طرح سندو
 خبرو نه رهندو . چوڙيءَ طرح سڀدي هي ستا نه آهي
 ٺوڙيءَ طرح آمر درستيءَ سان يا اناظر درستيءَ سان ڏسجي نه

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۱۱) سڪه دڪه ۾ چٽ اڏول

ٻوند سڀيءَ ۾ پئي ڪري موٽي پندا ڪري ٿي، ۽ اها ساڳي
ٻوند سڀ جي مک ۾ ٻوٽ ڪري وڪه زباده ڪري ٿي.
جيتوڻيڪ ست سنگهه ۾ منمڪه ۽ گرمڪه پئي گڏ رهن ٿا، پر
کين قل جدا جدا حاصل ٿئي ٿو. چؤ پڻي :

اُپجھن ايڪ سنڪه جل مالھو

جلج جؤڪ ڄم ڪڙي واکام

سدا سڙا سر ساءُ آساده

جڏڪ ايڪ جڪه جلد آکاڌو.

[تلسي رامائڻ]

اوت :- جهڙيءَ طرح جل ۾ جؤڪ ۽ ڪبول پندا ٿين ٿا،
۽ هڪ ئي سمنڊ مان وڪه ۽ اُلمرت گڏ نڪتا آهن. تهڙيءَ طرح
هڪ ئي ايشور مان ساڌو آساده پندا ٿيا آهن، پر سياڻو
هر ڪنهن جو جدا جدا آهي.

نو گرهه، اُٺڻڌي، جل، وايو ۽ وستر اهي ۵ وستو پلي
جي سنگهه ۾ سڪڻائي ۽ پري جي ڪم ۾ ڏڪڻائي ٿين ٿا، مطلب
هي آهي ته ست سنگهه ۾ گرمڪه اچي پنهنجو سياڻو بدلائي ٻارو
به سڪي رهن ٿا ۽ ٻين کي به سڪه پهچائين ٿا. پر منمڪه پنهنجو
سياڻو نه بدلائي ٻارو به ڏکي رهن ٿا ۽ ٻين کي به ڏک پهچائين ٿا.

ساڪت ڪٿ. اُلمرت ٻه سڌڇه.

سڀ ڦال ڦول بس ڪاري

سري نارائڻ هري ابديش (۲۱۰) سڪه دڪه ۾ چٻ اڏول

ارت :- نر جي رڻ کي المرف يا مصريءَ جو پاڻي ڏنو،
نه به نر جو سياڻو يعني ڪڙڙاڻ ڪانه ويندي.

اهڙيءَ طرح منمڪ پنهنجو سياڻو ٿو ڇڏي. نه پڪڙي
جهڙي ٿڙي منس کي ابديش ڪرڻ نه گهرجي.

دروڻاڻت :- هڪ جهڙڪيءَ بالدر کي ابديش ڪيو،

نه نون ٿڌ ۾ ڀڄو ڏکين ۽ دڪه ۾ پالين، توکي هٿ ۾ نه
آهن ۽ ماڻهوءَ جو آڪار نه الڳي، پوءِ ڇو ٿو پنهنجي لاءِ آڻو

ٺاهين نه ٿڌ کان ڀڄين ڀڄين. بالدر ڇڄو، هي ٿڪي مڏهن واري
دراڇاڻا اڏائي ڀڳوان نه ڪر. نون پاڻي ۾ پنڊ ٺاهي آهي

سمجهون. توکي ڊپ ۾ ٿو ٿئي. ائين چئي اٿس گهر ڏاڻي
ڇڏي پالين ۽ چالين نه گهر ٺاهڻ ۾ ڇڪڙهن مان سمريت نه آهيان

نه ڏاهڻ ۾ نه سمريت آهي.

گرمڪ لوڪ ۾ هر وڻا گروءَ جي سرون ۾ وڃي پنهنجي
سياڻي کي بدلائي ڇڏي ٿا، سڀ سنگهه روئي ڀڙاڳهه راج نرت

۾ اسان ڪري ٿو ڦل ٻائي ٿا وڻ.

شاستر ۽ سڀ سنگهه اهدڪار ٺاس ڪرڻ وارا آهن، پر
منمڪ جي هردي ۾ اهدڪار ٺهڻا ڪن ٿا، جهڙيءَ طرح

سورج ٻنهن کي ڀڙڪائڻ ڏيڻ وارو آهي، پر هري جي
ننهن ۾ اڏڪار ٺهڻا وارو آهي. شاوڪ :-

يسهه ٺاسڻ سون پرگيا شاستر ٺاسهه ڪروڻ

لوچندا پيان ميسهه ڦوڻ.

ارت :- جهڙڪي پنهنجي ٻڏي نه آهي، شاستر ۽ گرو

انکي ڪڇ ٻوڏ ڏيئي ٿا سگهن، جهڙيءَ طرح ٻن ٻنهن کان
ڇڻڻ ڀڙس کي آڙسي ڇا ڏيکاري سگهندي؟ ڪڇ نه نه

نه پڪڙي سڀ سنگهه ۾ وڃڻ ڪري گرمڪ کي ٿي لاپ ٿئي
ٿو. پر منمڪ کي هاڻي ٿي ٿي، جهڙيءَ طرح سوانهي ٺيڻ ڇڻي

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۰۹) سڪه دڪه ۾ چٽ ا
 اها ڳالهه ٻڌي، اندر حيران ٿي ويو ته هڪ ڦل جي ڪ
 چئن پائرن ۾ ڪيترو نه وِڙو ٿيو آهي، جنهن ۾ اندر پڌ
 نه ٿي سمجهي ويئي آهي. پوءِ سڪادڪن وڏي آواز ۾
 پڪاريو ته اسان ۾ وروڌ جاڳائڻ لاءِ جڏهن دشت اهو ڦل ڪ
 هجي، سو اچي اسانجي سامهون ٿئي، نه ته اسين انکي سڙا
 ڏينداسون. اندر کي ڊپ لڳو، تنهنڪري ڦل ڪٽي اچي
 انهن جي چرٽن ۾ پيو. سڪادڪن اندر کان پڇيو ته توکي هڙي
 سبب ڪري ڦل هتان ڪيڏو؟ اندر چيو ته مونکي اوهانجي
 ٻريڪيا وٺڻي هئي ته توهانکي مون وانگي راڳ ڊوئش ٿئي ٿو
 يا نه. سڪادڪن چيو ته پدارتڻ ۾ راڳ ڊوئش ٿئي ٿو،
 ڇاڪاڻ ته انهنجو سهج سڀاءُ ئي اهڙو آهي، پر وڊوان کي
 ٿوري وقت لاءِ * آڀاس مائر رهي ٿو ۽ اڳيائي ڪي هرسمي
 ٿيندو ئي رهي ٿو.

نوٽ:- سڀاءُ انوسار سڀني جي پيشن ٿئي ٿي پر تفاوت
 رڳو هي آهي ته اڳيائي سمجهي ٿو ته مان ڪريان ٿو ۽ اڳيائي
 ڄاڻي ٿو ته اندريون ٿيون ڪن. من جو سڀاءُ ئي هرڪ شوڪ
 راڳ ڊوئش ڪرڻ جو آهي. من کي مڏسڻ ۾ لين ڪرڻ
 سان ئي منش هرڪ شوڪ، راڳ ڊوئش ۾ هڪجهڙو رهي ٿو.
 انيڪ ساڌن ڪٽي ڪجن، پر پرماتما ۾ من لين ڪرڻ کان سواءِ
 من پنهنجي سڀاءُ راڳ ڊوئش کي نٿو ڇڏي، جڏهن ته:-

المرت اي لي نير سڌڄاڻي

ڪٽ ڪبير اُٿان ڪو سهج نه ڄاڻي.

[آسا ڪبير جي صفحہ ۴۸۱]

سري نارائڻ حروي اپديش (۲۰۸) سڪه ڏک م جهٽ اڏول
 وشين بر به سڀاء تيندا آهن (۱) وشين بر راجه دويش پندا
 ڪرڻ جو سڀاء (۲) اُڀر ٻيٽ سڀاء انهيءَ ڪري سڀني، وشين
 جو تباڻه وڃي اپديش ڪيو آهي.

پڪيا مهر ڪڍي ٿر ٻيٽ نه ٻائي. جڏهين ٻيٽن ٻي

۵ ڏاٻي، ٻن ڪها آڳاٽي

[ڏاٻي م: ۵ صفحو ۶۷۲]

پرسنگم :- هڪ سمي ڀلڻ ڪي ويچار ٿو ته وشين م
 راجه دويش ۽ اُڀر ٻيٽي مولڪي ٿي معلوم ٿئي ٿي يا سڀني
 ڪي. سو سرڇ مان ۴ ڦل آڻي سڪاڊڪن جڏهن ڀالڻ ڪي
 اڳيان رکي انهن ڪي پريڪا ورتائين ٿي. سڪاڊڪن ڦل ڏلا
 ۽ ڀلڻ ڪي آسرواد ڏنائون، پر جلد ئي سماڏي م لڏي
 ٿي ويا.

ڀلڻ وجهه وٺي هڪ ڦل ڪٽي ويڙهي ٿي ۽ ٻيٽن جي
 اوت م لڪائي رکيو. جڏهن سڪاڊڪن ڪي سماڏي ڪئي ته
 ڏسڻ ڪٿي ته هڪ ڦل آهي ڪو نه! ڏهن هو پاڻم جهڙو
 ڪرڻ لڳا. سڪاڏي هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳا ته ڦل ڪڏهن
 ڪاڏو؟ پر هر ڪو قسم ڪٿي ڪوڻ لڳو ته مون نه ڪاڏو آهي.
 هڪڙي صوف مون ڪاڏو هڏي ته منهنجو شراب تمام ٿلهو ٿي
 ٿئي، جهجهڪري شراب جي ڪري ڪرڻ م براڌين رهان
 ڏکي ٿان. ٻئي صوف مون ڪاڏو هڏي ته مان گلجڳ، چوراءِ
 ٿان، حور جا ڪي پٽي پاب پاڳي ٿان. ٽئين صوف ته
 مون ڪاڏو هڏي ته ڪاٺي م وشوڻات جي مندر جو پوڄاري
 ٿي رهان، حور سو جي اڳيان پٽا رکيل پڌارت کائي به
 حور ٿيون پوڄيان. چوٿين صوف ته ڦل مون ڪاڏو هڏي ته مولڪي
 ڀلڻ بدوي ملي، جا بر ميسر کان ٺهي مڪه ڪرڻ واري آهي.

ڪل ڪسي ڀڄي ۽ الله رئين ڳر ڪي ڪوندي بر وجهي گهوئي
 بادام روغن ڪڍي باقي ڦوڳ سمجهي ڦٽو ڪري ٿو ڇڏجي،
 تهڙيءَ طرح هي ئي ڳڻ ۽ ئي سرير اسار يعني ڦوڳ روپ
 آهن. تنهنجي سڱ ڪري سار سمجهڻ بر اچن ٿا. تون انهن
 بر رهندي به اُسڱ آهن، جڏهن ڦوڳ بادام روغن ڪي پاڻ بر
 پڇائي رکيو آهي ۽ درشن ڪرڻ نٿو ڏئي. ڦوڳ بادام روغن
 جو بدن آهي، ويچار دٿاران انهن سڀني کي ٿياڳي مڪت
 ٿيءَ. سو ويچار هي آهي. ٻهر يائين سرير سنهندي جي مانا،
 پتا، ستري، پتر آءِ آهن، جنهن تنهنجي ممتا ٿي رهي آهي،
 تنهن کي اسار سمجهي اُلهندڙو ٿياڳ ڪر. اهي تنهنجا سنهندي
 نه آهن، پر تنهنجي سرير جا سنهندي آهن. سرير کي اسار
 سمجهي اُهر به ممتا ڇڏي ڏي. استول سرير جو سار پراڻ
 آهن، پر من جو سار نه آهن، جڙ هٿ ڪري اُلهنڙو به ممتا
 ڇڏي ڏي. من پراڻن جو سار آهي پر ٻڌيءَ جو سار نه آهي.
 ڇڏڻ ۽ وڪيپ روپ سمجهي انهن کي (من کي) به ٿياڳي ڇڏ.
 ٻڌي من جو سار آهي پر مايا يعني آندمي جو سار نه آهي
 ۽ سڪو پتي اوستا بر ٻڌي رهي به نٿي، انهيءَ ڪري ٻڌيءَ
 کي به اسار سمجهي اُهر به ممتا ڇڏي ڏي. ترڳڻ آئوڪ، جا
 مايا آهي اها ٻڌيءَ جو سار آهي پر آتما جو سار نه آهي.
 سار نه آتمائي آهي جا ترڳڻ آهي. تون ويچار روپي ڏنڊي
 ڪوندي سان آتما روپي بادام روغن کي ڪڍي ترڳڻ سار
 مايا کي ڦوڳ ڄاڻي يعني اسار سمجهي ڦٽو ڪر. جڏهن تون
 مايا روپ ٽن ڳڻن کي ڇڏي ڏيندين، تڏهن تون ترڳڻ اتيست
 تر يا وستوءَ کي پنهنجو ساروپ نسجي ڪري جيون مڪت
 تي ويندين. راجا، جڙ پرنٽ جو اُپديش ٻڌي تنهن ڳڻن کي
 ٿياڳي سک دک بر سم ٿي رهڻ لڳو، يعني ڪنهن به قسم جو

سري نارائڻ هري اُپديش (۲۰۴) مڪه دڪه مڇس اڏول
واڻگي ٻڌجي رجهه نه ٿيندو ٻيڙو ڄاڻائي ٿئي ٻوي. طوطي
اُڻين ڪيو.

هڏهن راجا آيو ته طوطي اڳي والگر سدس ستڪار نه
ڪيو. راجا ٻڌيو طوطو ڪٿي آهي؟ اڄ ڳالهائي ٿو. اڻوڪو.
ڏٺو ته طوطو سهيو ٻيو آهي. راجا طوطي جو ٻيڙو ٻاڏو
ٿيو ٻويءَ طوطي کي ٻاهر ڪڍيائين ۽ مٿس هٿ ڦيرايائين ۽
ڏوٽا اُٻاءُ ڪيائين پر طوطي انڊ نه ڪولي. حڪم ڪيائين
ته طوطي کي ٻاهر کڻي هٿ ۾ رکيو. طوطو وجهه وٺي اڏامي
وڌي وڻ تي ويهي ويٺو. طوطي حُزبوت مهالما کي ڏٺو
ڏاڍي ڏو اُٻاري مائو سان اُٻي مڪئي ڪري ڇڏيائين.
راجا راجا حالت ڏسي ڏاڍو حُزبان ٿيو ۽ ويچار ڪرڻ لڳو
ته ٻاهر ڪهڙو مهالما آهي، جنهن طوطي جي نه مڪئي
ڪري ڇڏي. راجا نه اچي حُزبوت جي چرلن ۾ ڪري
ٻيو ۽ هڪ کان اسد ڪسل ٻڌي ڇيائينس ته مهاراجا هن
اٺ جي وڻ جا ڦل ٻڌو ٿي سر سڄو ڇا ٿيندا آهن،
اوهن کائي پوءِ وڃو. مهالما ڪنهن نه طرح هٿ نه ڪيو
راجا اُٻيڻ ڳوٺن ڦهڻن ڦهڻن ڇوڻ ٻيڪيائون وريون، پر مهالما
اڏاس ڏسڻ ۾ آيو. ٽڏهن راجا ڳوٺي ٻيڙي سان اُٻي
سڄو ڪرڻ لڳو. راجا، حُزبوت مهالما کي ٻيڙي
ڪڍي ته اهڙي ڪا ٻيڪي ٻڌايو جو مان گهر ۾ رهي
مڪه دڪه اچڻ تي هرڪ سوڪ نه ڪريان ۽ ڇوڻ مڪئي ۽ جو
آندو وٺان. ٽڏهن حُزبوت راجا کي چيو ته تون ٽن ڳوٺن کان
اُٻت رجهه. اچي ٿي ڳوٺي مٿس کي مڪي ڏکي ٿا ڪن.
ٽيڻيڙو اُن ڳوٺ مان ڪو سمنڊ نه آهي، ٽيڻيڙو سرور ٺرڳ
آهي. جهڙيءَ طرح بادام دوغان جو بادامين جي وڻ، ٻين،
ٽارين، ڦل، ۽ ڦل سان سمنڊ نه آهي. ٺاڪ بادام مٿي مٿس ۽

سري نارائڻ ڀڄي اُڀريش (۲۰۳) سڪ دڪ ۾ ڇٽ اڏول
تپسيا آهي . اُنڪي ڪنهن وسٽوءَ جي واشيا ڪانهي، ٺٺو
مرد ڪٿي آهي .

(۳) وسٽو اڀو آهي، يعني ڪنهن سان واد وڙاد ٿيو
ڪري ۽ جيڪو جڏهن ڇوي، تڏهن ئي سمجهي، ڪنهن به طرح
ڇٽ نه ڪري .

(۴) جيون هڪٻئي جو ڦل دڪ اڀو آهي . ڪنهن نه ٻار ڪار
ڇو دڪ اُنڪي ٿيو معلوم ٿئي . پڙهائڻ .

ڇو ٺٺو دڪ ڀڄي دڪ نهين مائي

سڪ سڏي، آر پڙ نهين جا ڪي ڪنهن مائي مائي
[سورٺ م: ۴ ص ۶۳۳]

(۵) سڪ جو آڙر ٻاڙو آهي يعني هر وقت شوشي هجي،
آندڻ ۾ مست رهي .

راڻي جيون هڪٻئي جا پنڊ ٿي ڦل جڙيوت ۾ ٿڌ سڻ م آيا
ٿي . راجا جيڪو سٺ وٽس آيو ٿي نه اُنجي ٻرڪڻ لاه به
نشاليون وڌيون هيون .

هڪ ٻي جو وڻ جنهن ۾ ٿورو ٻون لڳل هيون تن ايت
نئين سٺ ٿي چوندو هو ته هن ان جي وڻ ۾ ننڊ ٻون
اُٿريون لڳيون آهن ڦل ٻڌڻ تي سڄي سڄي جو اُنڊ ٿي و
سو ڪائي وڃجو .

ٻيو هڪ طوطو رکيائين، جو آئي وئي سٺ ۽ راجا جو
من وڃڻ سان ستڪار ڪندو هو .

هڪ ڏينهن جڙيوت گهمندي ڦرندي اچي اُٺي باغ ۾
نڪتو . طوطي گهو ستڪار ڪيس ۽ چيائين مهاراج! ڪا
يڪٽي ٻڌايو جو منهنجو لوهه جو پڇرو ٿئي پوي . جڙيوت
طوطي کي اشارو ڪيو ته من ۽ اندرين کي روڪي مڙدي

سری نارانا خري آبدیس (۲۰۲) سک دک پر جت اڏول

پريوت وقت آنگڪ ڇڳاسو ڏورن ڪوڙ ڇي لڄا رکندا هئا. هينن جي ڳالهه نه ڇڏيو پريون پڪي نه اڻڄو آبدیس ٻڌي ٿري ويندا هئا. هينن ڪنهن ڏينس جو ڪو راجا ڊر جهنگي سستان نه هئي ۽ انڪري هو ڏکي گذاريندو هو. ڪهڙا آڙاء ڪيائين ته ڊر سستان نه ٿيس. هڪ ڏينهن پنهني وڙاڻ کان آڙاء ڇڄيائين، جهن ڇيس ته ستن جي شوا ڪر او. ستن واسطي ٿڌي ۽ ڪناري آشرم جوڙايو ۽ ان وسر سان ستن جي سڀوا ڪريو. ڪوئي مهاڻا ٿو هاسڪي آشرم ڏيندو ته ٿو هائجي گهر ۾ پتو ٿيندو. راجا ان موجب ستن واسطي هڪ وڏو سندر آشرم جوڙايو، جهن پر ساڌ سب اجڙ لڳا. راجا ڊر وائي سوڌو سڀوا ڪوڙ لڳو. مهاڻا همتي سڀوا ٿي ڀوسن ٿي، ۽ راجا کي ڇڄيائين ته ٿو کي ڊر ٿيندا. هڪڙي کي ڳوشت پر ڊڪڇ ۽ ٻئي کي سب ڪڇ ۽ ٽيون ڊر جو ڪري کي راج ڏيئي ڇوڻ مڪب ٿي رهڻ. ڪڇ وقت ڪالو راجا جي گهر ۾ نه پت ٿيا ۽ راجا کي ستن ۾ گهڙي سرڌا ٿي ۽ سب سڳ ڪوڙ لڳو. سب سڳ ڪندي راجا کي گبان ٿيو ۽ سب شاليت ٿيس. هائي ڇوڻ مڪني ۽ جي آڻند لاء راجا کي وڌيڪ لڄا ٿي ۽ شاستر ۾ ڇڙا اجڙ عمل آهن اهڙي مهاڻا جي ٺلاڻ ڪوڙ لڳو. ڳولا ڪندي پريوت مهاڻا جو پوملس نه هڪي ڪنهن ڊر ڳالهه جو هڪ ڊر آهي ۽ هر ڏند آهر هينن ۾ گذاري ٿو ۽ ڇوڻ مڪني ڇا جي پنهن ڦهڻ ٿي آهر، سي هڪي ڀراپت ٿي آهن.

(۱) گمان رکبا يعني ڪنهن وڃوڙن ڪندي نه ايسور

واڻي پنهني ٿيڻ کان نه پلھي وڃي.

(۲) لب يعني ٿر شعا، واڻا کان رھت ٿي. اڃا ڊر

سري لاراڻي ڪري ٻاڏيش (۲۰۱) سڪ دڪ بر چمت اڏول
 نه پرو ٿيو سمجهي ۽ نورج ٿيڻ جي لاءِ به ٿيو ڪري . جو
 اڏاسين جي سدوش رهي ڪن ڪري چلائمان ٿيو ٿي يعني
 پاڻ اسڱه رهي ٿو ۽ ڪن، انڊرون ٿي وڃين ر پرورت
 ٿين ٿيون، اهڙي طرح سمجهي برهانر باور اسٿت رهي ٿو
 ۽ چلائمان ٿيو ٿي . نورتر آتر پاڻ اسٿت ٿي سڪ دڪ کي
 سمان سمجهو وارو مٿي، پٿر، سون ر سر پاڻ وارو، اهڙو جو
 ٿو برجران ۽ اسٿت اسٿت ر سر پڌي وارو ۽ پنهجي انڊا
 اسٿت بر، مان ايمان بر ۽ مٿر ستر بر برابر يعني هڪجهڙو رهي
 وارو ۽ سيني آرمان بر ڪرڻاڻي جي ايمان کان رحمت دوش
 کي ڪن اٿت سڏجي ٿو .

جو دوش نورتر پڳتي ٻوڱ سان منجهي سڌوا ڪري ٿو،
 اهو ٽن ڪن کان چلڻي ٻار پٽي منجهي سم چمت آند ٻوڱ
 پاڻ ۾ آڀد ٿيڻ جو ٻوڱي ٿي وڃي ٿو .
 جو دوش اسٿول سري جي اٽپي جي ڪارڻ روپ ٿي
 ڪن کان ٻار پٽي چتر، مڙ ۽ چوا يعني ٻوڱ اوسٿا ۽ سڀني
 سمن جي دڪن کان هڪ ٿي ٻوڱند ٿاڻ ٻوڱر کي اوائت
 ٿي ٿو . ٻوڱاڻ :-

ٿرءُ ڪن مٿي ٻوڱي چٽ لائيا -

ڏاڪ ٻوڱي مار ٻوڱر ملائيا

[ڪوڙي بر: ۳ صفحہ ۲۳۱]

ٿرءُ ڪن مٿي ٻوڱي ٿرءُ سو ڪر مڪر سوڍا پائڊا
 [مارو سو: ۵۵ صفحہ ۱۰۷۵]

چڙيوت هانئا ٿر ڪن اٿت ۽ ٿر ٻوڱند يعني سڪ دڪ،
 مان ايمان، ٿر ٿر ڪن رحمت ٿو ۽ ٻوڱاڻا بر اسٿت ٿو .
 هڏجي ڪن هن طرح آهي :-

سري لارائڻ ڌري (اڀرديش (۲۰۱) سڪ دڪ ۾ ڇپت اڌ و

۽ اورو ٿو سمجهي ۽ اورو ٿيڻ جي لڳا ۽ ٿو ڪري .
آداسين جي سدوش رهي ڳڻن ڪري ڇللمان ٿو ٿئي يعني
ڀاڻ اسڱه رهي ٿو ۽ ٿيڻ، لڏڻيون ٿي وڃن ۽ اورو ٿي
ٿين ٿيون، اهڙي طرح سمجهي ايمان ڀاڙ ۾ رست رهي ۽
۽ ڇللمان ٿو ٿئي . اورو ٿيڻ ۾ رست تي سڪ دڪ ڪي
سمان سمجهي وارو مٽي، پٿر، سون ۾ سر ڀاڙ وارو، اهڙو ڇو
ڌ ڀاڙ ۽ رست آڻشت ۾ سر ٻڌي وارو ۽ پنهنجي لندا
آڻشت ۾، مان ايمان ۾ ۽ مٿو شتر ۾ اڀار يعني هڪجهڙو رست
وارو ۽ سڀني آڻين ۾ ڪرڻاڻي جي ايمان کان رست ٻڌ
ڪي ڳڻ آڻيت سڏجي ٿو .

ڇو ٻڌش اورو ٿيڻي يوگ سان منهنجي شيوا ڪري ٿو،
آهو ٿي ڳڻن کان ڇڏ ٿي ٻار ٻڌي منهنجي ست ڇت آند اورو
ڀاڙ ۾ آڻيت ٿيڻ ڇو يوگي ٿي رهي ٿو .

ڇو ٻڌش آڻيتول سر ٻڌي آڻيتي جي ڪارڻا روپ ٿي
ڳڻن کان ٻار ٻڌي ڇڏي، مٿي ۽ ڇو ٻڌي رڌ آڻيتا ۽ سڀني
نهنجي ڏکڻ کان هڪ ٿي ايمان ڀاڙ اورو ٿي ٻارڻ
ٿي ٿو . ڀاڙ ۾ :-

ڀاڙ ڪڍ مٿي ڇو ٿي ڇت، لائيا -

ڏاڪ ڇو ٿي ٻار ڀر ٻار ٻار

[ڳوڙي ۾ : ۳ صفحو ۲۳۱]

ڀاڙ ڪڍ ڪڍ ٿي رهي ٿو - ڪر ڪر سوڀا ڀاڙ

[ٻارو سوڀو : ۵ صفحو ۱۰۷۵]

ڇو ٻڌش مهالما ٿو ڪڍ آڻيت ۽ ٿو ٻڌ ٿي سڪ دڪ،
مان ايمان، ڇو ڪر ڪر کان رست ڇو ۽ ايمان ڀر رست هو
منهنجي ڪٿا هن طرح آهي :-

سري نارائڻ حري ابديش (۲۰۰) سک دڪه پر چمت اڏول
 ۽ اڌ مهندو. براهمڻ چيو ته ڇڏو. انهي طرح ڪري ۽ ڪي
 د هٿائي ڇڏيائون. پوءِ براهمڻ سان گڏجي شهر جي لڙد بڪ
 پهتو. براهمڻ کي د لاسو ڏنائين ته ٺلاور اُٿان ڪري لوڪي
 اڌ ڏن سڪلپ ڪري ڏيعدس. اُن ٺلاور اُن شاهوڪار
 جا ڳوٺا مٿر اُٿان ڪرڻ لاءِ آيا هئا. انهيڪي شاهوڪار
 چيو، اڙي پائي، هي چور منهنجي ڏن لٽ لاءِ مهندي پٺيان
 پيو آهي، اُن کان مولڪي پڇايو. جڏهن آدمي ڏورجي آيا ته
 چور کي ڊپ لڳو ۽ اُٿي پڳي اهڙي طرح سبڪ پيهيڇو
 ڏن چورن کان پٺيان ورتو.

حور آيا وقت آئند ڏن آهي يعني سک دڪه، مان ايمان م
 سر رهي، هرڪ شوڪ نه ڪرڻ، اهوئي ڏن آهي. انهي
 ڏن جي چورائڻ لاءِ اي ڳڻ رويي حور حور وڃي شاهوڪار
 پٺيان سا آهن، انهن کان بڪتي ڏٺاڻا بدهندو پساڻ پڇائڻ
 ڪبي. پهرائين نه سنو ۽ رعو ڳڻ جي مدد سان لهي ڳڻ کي
 دور ڪري، پوءِ سٺي ڳڻ جي مدد سان رجو ڳڻ کي به
 لورف ڪري پوءِ سڀ سڳ به اچي بڪار ڪري نه سٽي ڳڻ
 حور ايمان مولڪي لٽي رهيو آهي انکان سنو مولڪي پڇاڻو.
 ستن جي ابديش سان سٽي ڳڻ حور ايمان به دور ٿي وڃي
 لو، ۽ ورتي شلڻ ٿئي ٿي، يعني هرڪ شوڪ نٿو ٿئي.
 گڏهن اُٿي هئي ڳڻ اُٿي سڏائي تو يعني جيون مڪت چوائي
 نو، ڪهڙي طرح - ارعن سري ڪرشن ڀڳوان کان پڇيو ته تِن
 ڳڻ کان اُٿت هٿ واري سا ڪهڙا اچن آهن ۽ ڪهڙي قسم
 ۽ آچار ڪرڻ وارو آهي ۽ ڪهڙي اُٿاء سان انهن تِن ڳڻن کان
 رعب ٿئي ٿو؟

سري ڀڳوان چيو ته ستو ڳڻ جي ڪاري جي ڀر ڪاش ڪري
 هئڻ چيو رعو ڳڻ ۽ لٽو ڳڻ جي ڪارجن پر پرورد عوندي

ڏن لٽڻ ٿا چاهين، سو خيال ڪيائين ته ڪنهن يڪٽيءَ
 انهن کان بچڻ گهرجي. سيٺ هر هڪ کان پڇيو ته تنهنجي
 ڪهڙي ذات آهي. هڪڙي چيو ته مان براهمڻ آهيان.
 ٻئي چيو ته مان ڪٽري آهيان. ٽئين چيو ته مان شودر آهيان.
 رستي ۾ هلندي هلندي هڪ وڻ جي ڇانور ويهي رهيو.
 سيٺ شودر کي چيو ته سامهون ڪوه اٿيئي، اُتان پاڻي پري
 آهي. پاڻي پي پوءِ اڳتي هلنداسون. هو جل ڀرڻ ويو ته سڀ
 براهمڻ ۽ ڪٽري چورن کي چيو ته ڄاڻائون ته ٿيئي چور آهيو
 مڻهجي ڏن لٽي توهين پاڻ ۾ ۳ حصا ڪندا. مون کي رستي
 ۾ لٽڻ ڪري توهان کي ٻاٻ لڳندو ۽ ٻراوڪ ۾ توهان کي
 ڏنڊ ملندو. هاڻي مان توهان کي هڪ يڪٽي ٻڌايائون، جڏهن
 ڪري ٻراوڪ جي ڏنڊ کان به چٽا ۽ توهان تي ڪو ٻاٻ به
 نه لڳندو ۽ توهان کي ڏن به ملي ويندو. چورن سيٺ کي
 چيو ته اها يڪٽي اسان کي ٻڌاء. شاهوڪار چيو ته مون وٽ
 جيڪو ڏن آهي ان مان ٽي حصا ڪنداسون. هي براهمڻ،
 هڪ حصو نه توکي سڪلپ ڪري دان ڪندس ۽ هي
 ڪٽري پاڻ آهي، ان کي به پاڻي جي لحاظ کان مدد به ڏيندس
 ۽ هڪ حصو مان ڪندس. باقي هو شودر، جو پاڻي ڀرڻ
 ويو آهي ان کي ڇو ڏجي؟ هنن چيو ته بلڪل چڱو. جڏهن
 شودر پاڻي پري آيو، تڏهن براهمڻ چيو ته اي شودر! تون هليو
 وڃ شاهوڪار ته منهنجو جڳمان آهي تنهن ڪري هن کي نه ڏينداسون،
 بلڪ هن کي شهر تائين اُڀرائي اينداسون. شودر انهي پاڙ کي سمجهي
 ورتو ۽ ويچار ڪيائين ته هي ئي آهن، مان هڪڙو اڪيلو
 آهيان، سو هن کي ڇا ڪري سگهندس؟ اهو ويچار ڪري
 هو موٽي ويو هليو. وري اڳتي وڌيا ته شاهوڪار ڪٽريءَ
 کي پاڻ کان جدا ڪري براهمڻ کي چوڻ لڳو. هي براهمڻ
 ڏٺو! اسين ٽي حصا به ڇو ڪريون، به حصا ڇو نه ڪريون
 ۽ هن ڪٽريءَ کي هٿائي ڇڏيون. اُهو ئي طرح اڏ ڏن منهنجو

سڙي نارائڻ هري اُپديش (۱۶۷)
سڪ دڪ ۾ ڇت اڏ
ڪري تو ۽ ٺهون ڪيان ڪي ڏکي پسر ۾ رڄڻي د

ستون وارو پُرش هتي به سڪي ۽ سڙ ڪانهو ۽ اُٺر اوڪ
نرمل منشن ۾ وڃي وڌي سڪي ڪي پوڄي تو ۽ رڄون هتي
۽ دڪ روپ ٺهڻي ۾ لڳائي ۽ رڄون ۾ سڙ ڪري
پُرش ڪر ڪر وارن منشن ۾ ٻڌا ٿي تو ۽ ٺهون هتي
۽ دڪ ۾ رڄڻي تو ۽ منشن سڙ ويلي ڇت ۾ ٺهون ڌارڻ
ڪري ڪيئي، پوڄت، پسون، ٻڪي آڏو جولين ڪي پرايت
ڪري تو ٿي ڳوڻ منشن ڪي چنر ڏيڙ وارا آهن. هي پاو
ٿيڻا جي چوڌ هين اڌيا جي ۸-۱۲ سلوڪ ٺاهين لکيو ويو آهي.

ٿر ۾ ڳوڻ ۾ ورتي سنڌاڻا - ٺر ۾ سڙ ٺر اوڻا
ڪه ٺاڻڪ جو ٺاڻا ٺاڻ. سڱل جهر ٺاڻا پرون.

[آسا ۽ ۵ صفحہ ۳۸۶]
سڪ دڪ ڳڻن جي اڏين آهي. جڏهن هي پُرش ٺر ڳوڻ
ست ٿيندو يعني ٺهڻي ڳڻن کان ٺري ويندو، تڏهن جيون
ڪت پڌ ڪي پرايت ڪندو ۽ سڪ دڪ ۾ سڙ رهندو. ٺي
جيون ٻڌن روپ آهن، هڪي ڪت ٿيڻ ٺاڻ ڏين.

رجس ٿر ٺي ڳوڻا ٺر ڪري سڄيوا
ٺهڻي مها پاو ڏيه. ۵ ڏينهن آهين.

[گيتا اڌيا ۱۴ ش: ۵]
ٺر ۾ هي اڏين! ستو، رڄو ۽ ٺهون ٺر ڪري يعني
آهين ٺي ايناشي جيو آتما ڪه

سری نارائن پوری ایدیش (۱۹۶) سکھ مکہ پرچیت اڈول

مُنسا بیجاہی دیکھی ساس

لشکرِ لیب کو اس سب سے ایک چرچور اٹھ سداں۔

[گوشه : ۵ : ص ۴۹۹]

اوت نه ڪو شمال آلمندي وڃڻ جو ڪري نه سگهجي
 پر هيس جو حڪم اوڀر لڏي ڪيو وڃيو ڪڍي. تنهن ڪري
 قائم ڪري نه وري ڪي م آڏو ڏاڍي ڇڏي. اها ڏوري
 پنهنجي نت م رکي اٿس. ساڻس ڪيئن نه ڪر لڏي اچي.
 سڪا پنهنجي ٺاڪو ڳڻي بهاري آهي سا ڳالهه. ٿي رهي
 آهي. ”ڳڻي ڳڻي ڪوبه ڇي“ ڪيئن ڪي اها خواهش آهي
 نه پر ديس وڃي ڏن ڪمائي ابدس، پر وات ڪي ئي مري
 ويندو آهي. لشڪر، عزالو، ٺوڪو سڀ ڇڏي هم ٻريءَ
 ڏانهن آئي هليو.

’سکہ دے دو اور سر کر جائے اور مان اُپمانا‘ جی نہیں دے سکتی ہذا بعد سب سے مدلیء سرب لڑائی جری جی کی رہتی کئی نہ کر رہا کرتے چوتھیں دیکھنی ہذا وہ تڑھن سوامی ہیں ہنسکی ہذا لگا نہ چوتھیں (۴) دیکھنی گڑ اڈ ہتا آجی یعنی مکہ دے گھن کان گئی تو۔ سنو گھن کان مکہ گئی تو۔ رچو گھن ۶ نمو گھن کان دے گئی تو۔ سری کرشن پگوان اور جن کی جوں تا۔

سَيِّدُونِ سُبْحِي سَدَّاجِي رَا كَرَمَطِي هَارَتِ كِهْ اَن

آبَرْتِه تَو اَمَّ دِر مَادِي مَخْلُوقِي اَت.

[عَبَسْنَا أَنْ يَأْتِيَ ۱۴ م : ۶]

سري نارائن حري ايديش (۱۹۵)
 سڀي ۾ پاريتي شو سان ڪام چيشتا ويني ڪئي . اوچتوئي
 سڀڪاڌڪ آلي اچي لڪتا . انهيڪي ڏسي پاريتيءَ ڪي
 آئي ، تنهنڪري مٿئين قسم جو سراپ ڏنائين . سڌين ڪي
 ان سراپ جي سڌ نه هئي . گهوڙي تي چڙهي اڪيلوئي
 شڪار ڪرڻ لاءِ اتي ويو ۽ پاڻڪي استري سروب ۾ ڏنائين
 ۽ گهوڙي کي گهوڙيءَ جي سروب ۾ ڏنائين . استري ٿيڻ
 جي ڪارڻ جو پتو نه لڳس ۽ لڄ جو ماريل گهر به موٽي نه
 آيو ۽ اتان پئي ديش ۾ هليو ويو . انجو ٻڌ چندرما جي پٽ
 سان گڏجي ٿيو ۽ پاڻ ۾ گندرب وواه ڪيائون ۽ پورو نالي
 پٽ پندا ٿين . هوڏانهن وري من راجا پنهنجي پٽ جي
 تلاش ڪئي . خبر مليس ته هو استري ٿي ٻڌوت رهي ٿي .
 مدو هنڪي پنهنجي گهر ۾ وٺي آيو . وسشت کي پراڻا
 ڪيائين ته اڳي به توهان ڪنڀا مان پتر بنايو هو ، سو هاڻي به
 ساڳيءَ طرح ڪرڻا ڪريو . تڏهن وسشت شو مهاراج ڪي
 پراڻا ڪئي ، شو پاريتيءَ کي چيو جڏهن وڃن ڪڍيو ته هڪ
 مهينو استري ٿي رهي ۽ هڪ مهينو پُرش ٿي رهي ۽ پئي
 ستنان پندا ڪري . سو ائين ئي ٿيو .

پندا ڪري پنجر ڪي نائي پُرب جي ائي جات

۽ ۾ ڳاپ اڏانهن ڪارا آهن هاڻ مٿان

ڪاٺ ڪاٺون ڪار ۾ آت

آڙو ٺاڪڙ ميري دوه رهي اُڏ ڊات

ڪ رهاو . ديس ڪماون ڏن جوڙن ڪي

سوي ٺارائڙا هوي اُبدئي (۱۶۴) سڪ دڪ مڇم اڏول

جڏيندس . مون ڪروڙ م ڪري ٿن آڱرين جو اشارو ڪيو
تہ مان ڪڍيندئون ٿي اکيون ڪڍي ڇڏيندس . ڪڏهن هن بندو
ڪيو مون سمجهو تہ چوي ٿو تہ حيث ماريندو سانءُ . مون
روي ڪروڙ م پنج ٿي آڱريون وٺي مک جو اشارو ڪيو تہ
چيبت ماريندين تہ مان توکي مڪون ڇڏندس . پوءِ ٻڌت
ٿي ماب ڪئي ۽ منهنجي هي ٿي .

’ ٺاري ٿي ٻوڪ ڪراوي ٻوڪن ٿي جو ٺاري ‘
[سارنگ ڪيسر، ص ۱۲۵۲]

برميسر چاهي تہ استريءَ کي پرش ڪري ڇڏي ۽ پرش
کي استري .

درويشه دستار . راجا موءَ کي اولاد نہ ٿيندو هو . چيئن
ڪري بعر اشتهي بگ وسست مئيءَ ٿان ڪرايائين تہ مولڪي
بتر ٿئي . رائيءَ کي ڪڪيا هي راجا هئي ٿيندڪري ان بگ
چي ڪرائڙ وارن پي براهمڻ کي ڏن ڏيئي ڪڪيا ٺهڻ آڏولي
وڃيائين . رائيءَ کي گرب ٿيو ۽ ڪڪيا ٻڌا ٿي . راجا وسست
مئيءَ کان اڇيو تہ هي آلتو ڪڪن ٿيو! وسست بگهه شڪتيءَ
سان ڏسي راجا کي چيو تہ ٿينجي رائيءَ براهمڻ کي ڏن
ڏيئي ڪڪيا ٺهڻ آڏولي وڃيائي آهي . جڏهنڪري ڪڪيا
ٻڌا ٿي آهي . راجا کي ڏاڍو دڪ ٿيو ۽ وسست مئيءَ کي
ٺار ٺار چوڻ لڳو تہ مون تہ بت واسطي بگهه ڪيو هو . اُٺر ٺوڙان
کي ٿوڙايم . پر ٺوڙان منجهتو ڪم پورو نہ ڪيو . ڪڏهن وسست
ٻڌي شڪتيءَ سان ڏي مان بت ڪري ڇڏيو . راجا جو
چم ٻرمن ٿيو ۽ ان ٻالڪو جو نالو مڏين رکيائين . هو ڏاڍو
نڌيمان ٿيو . ڪڪي ڏيئون شڪار ڪيليندي تمامچل چي بسن بر
هليو ويو . هتي ٺار هئي ۽ جو سراج هو تہ هتي ڪو پرش ايندو
تہ استري ٿي بولدي . سراج جو ڪارڻ هئي هو . جو ڪيئن

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۹۳) سڪه ۱۰۰ ۾ ڇپت اڌ
 راجا ائين ٿيڻ قبوليو. پنڊت کي چيو ويو ته پهر يائين ته
 شروع ڪر. پنڊت هڪ آگر مٿي ڪئي. گانگي وري
 آگر يون مٿي ڪيون. پنڊت هڪ آگر يون مٿي ڪيون يعني پنڊ
 ڪيائين. گانگي وري هڪ آگر يون پوري ڪري ڪئي
 پوءِ پنڊت ڇپ ڪري ويهي رهيو. ماڻهن تاريون وڇايو
 ته پنڊت هارايو. پنڊت کان پڇيائون ته تون ڇو ڇپ ڪري
 وينين؟ توکي ڪهڙو اشارو ڪيو؟ توکي انجو ڪهڙو جواب مليو؟
 پنڊت چوڻ لڳو ته مون هڪ آگر مٿي ڪئي سان ڏيکاريو ته
 هن سنسار ۾ ڇڏا هڪ * اُڏي برهمڻي پورن آهي. هن
 وري به آگر يون مٿي ڪئي ڏيکاريو ته هن سنسار ۾ ڇڏا برهمڻي
 وانگر بي مايا به پورن آهي يعني به وستو آهن، آستي، پائتي،
 پري، رهاو ته برهمڻي آهي ۽ نام، روپ، راسا مايا آهي ۽ ٻئي
 سنسار ۾ پورن آهن سو هن به آگر يون مٿي ڪئي برابر ئي چيو. مون
 پنج آگر يون مٿي اشارو ڪيو ته سنسار ۾ ڇڏا پنڊتن سان
 بعدا ٿئي ٿي —

پانچ نت ڪو فن ڇيو جانم ڇمر - اڃان.

تڏهن هن وري پنج آگر يون گڏي اشارو ڪيو، جنهنجو
 مطلب ته جدا جدا تنهن سان سنسار ۾ ڇڏا ٿئي ٿي، پر پنڊتن
 تنهن کي پاڻ ۾ ملائي سان سرشتي بعدا ٿئي ٿي ۽ سو به هن
 برابر چيو. انهيءَ ڪري مون کي مات ڪئي.

جڏهن پنڊت هارائي ويو هليو ته گانگي تيلي کان پڇيائون ته
 تو سوال ڪئن سمجهو؟ جواب ڪهڙو ڏن؟ گانگي چيو ته
 هن آگر جو اشارو ڪيو ته مون سمجهو ته غصي ۾ اچي مون کي
 چوي ٿو تون ڪاڻو آهين، تنهنجي باقي رهيل اک به ڪڍي

سری نارائن حری ایدیس (۱۶۲) سک دے بر چت اڈول

آئی لکھی * ہدرو سنی جہ کال کرہا کرہ

[سارنگ یگب کسر صٹھ ۱۲۵۲]

بر مسر، تاشی تہ بدت کی مورک کری جڈی، جڈی
طرح :- احوال تمام وڈو بدت ہو، بر دورکن کان نہ پوی
لند کرم کورٹ لکھو۔

پوسنگم ۲۔ ہک تمام وڈو بدت وڈیا پڑھی ڈادو
ایمالی تی پمو۔ سیکھن ہڈ شاسن آرٹ کری سوب
پالی ہٹائن۔ کاشی م واء راجا کی جہانن تہ بدتن
سان مان شاسن آرٹ کمدس۔ بدتن ہک ڈالگی تہلی
کی بہار کوہ بدتن پھرا کرا پھرائی سیا بر ولی آبا۔
گالگو تہلی کالو ہو، عیدکی مڑی جی پاللی ہٹائون
: کج کج سسکرت سد نہ سہجایا ہٹائون۔ ہو جی
کی ہک سدر کڑی بر وڑھی بدھجی پل م وچھی سیا
بر آبو۔ انہن کورٹ خوشب جی ہو، جوہن کی جہال تو
نہ متان سیا م کوکٹی نہ وچی۔ ہو بدھجی کرسی تہ
اچی ویو تہ بدت ہکے امکار کری کالواس پچھو تہ
بعل م کپڑو بستک آئی؟ ہن جواب ڈلو تہ کتک
خور آھی۔ بدت حال کو تہ کتک خور بستک ہو
تہ کڈھن پڑھو یا وڈو کوکھی، شاید کمرکن روو
کدک جی خورن کورٹ واسطی ہی بستک ہوو
آلھی بستک عی بکتی مون پڑھی نہ آھی جکڈ
مان پچھدس تہ ہارائندس، تھیکری چکو انہن آبا
جو گالھائو بولھائو سان شاسن آرٹ نہ تھی بر چپ چاپ
نشان سان تھی۔ راجا کی مذہب (الصاف کورٹ وار
پھرائی راجا کی چٹائون تہ چپ چاپ م شاستر آرٹ تہ

* بوڑو۔ † کندا پچھڑ

د بويءَ جو تلهو هو، اُن مٿان هو منهن پُر اچي ڪريو.
مان رت نڪري اچي ديوئيءَ جي مورتيءَ تي بيٺو.
پرسن تي چيو وڙ گهر. چيائين ”وديا“ ديوئيءَ جي
سر سوتي تهنديءَ جي زبان م رهندي. پوءِ ڪاليداس
سلوڪ اُچارڻ لڳو. استري ٻڌي خوش ٿي ۽ هنڪي
وئي آئي. هنجي شيوا ڪيائين ۽ چيائينس ته اُٻاڙ
ڪريو. ڪاليداس اهڙو مشهور ودوان ٿيو، جو راجا پڻ
جي سڀا م چوڏهن سو پنڊت رهندا هئا، تن سڀني
سرومٽي ودوان ٿيو.

درشدانت (۲) :- سري گروهر ڪرشن صاحب وٽ هڪ
پنڊت آيو. هردي م ڪتر ڪرڻ لڳو ته هي عمر جو ننڍو
۽ نالو رکايو اٿس وڏو، سو هن سان شاستر اُرت ڪري
ڏسان ته هنڪي ڪيتري وڌيا آهي. پنڊت گرو صاحب
جن کي چيو ته جيڪڏهن پاڻڪي هري ڪرشن ٿا سڏايو ته
ڪرشن، گيتا ٺاهي آهي ۽ اوهين به ڪرشن آهيو ته گيتا
جي هڪ سلوڪ جو اُرت ٻڌايو.

گرو صاحب جن چيو ته اهو ته اسانجي مورڪن مان به مها
مورڪ شش توکي ٻڌائي سگهندو. پنڊت هڪ جهيڙو کي
پاڻڪي وٺي آيو، جو مها مورڪ ۽ گنگو هو، ۽ چيائين ته هن
ان اُرت ڪرايو. گرو صاحب جن پرسن تي اُن جهيڙو جي
ت تي پنهنجي ڏيڙي رکي ته انڪي سڀ وڌيا يعني ۴
۵، ڪٽ شاستر ۽ گيتا جي سلوڪن جو اُرت اچڻ لڳو.
ت ڏسي حيران ٿي ويو، ۽ چپ ڪري ويٺي رهيو.

مورڪ اچري شاست ڪٽ پنڊت - گرن چوڏهه جاءِ
پاڻڪي پڙهندڙ. پاڪ

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۸۹) . سڪه دڪه ۾ چٽ اڏول

کي چيو ته نهوش راجا جي ٻڌي پرشت تي ويهي آهي
مهينجو چوڻ به نه مڃيندو. تون هڪي چوڻ ته (۷) ستن رشين
کي پنهنجي پالڪيءَ ۾ جوڙي مهينجي مندر ۾ اچ ته پوءِ مان
تو کي پتي روپ سان انگيڪار ڪنديس. راجا نهوش ٻڌي
خوش ٿيو. حڪم ڪيائين ته ست رشي وٺي اچو. دوت
۷ رشي پڪڙي آيا ۽ پالڪيءَ ۾ جوڙيائون. رشين پالڪي
گڏهن ڪانه ڪڍي هئي، جهنگري آهستي آهستي هلڻ
لڳا ۽ هيٺ مٿي پير رکڻ لڳا. راجا نهوش کي ڪروڌ آيو
۽ انگرا رشيءَ کي ات هڻي ڪڍيائين ۽ چيائين سِرپ يعني
سگهو هل. رشين چيو وڃي دشت، سِرپ ئي (نانگه)
وڃي ٿي.

رشين جي سراپ ڪري راجا جلدي راجا جي ديهه
چڏي وڃي پرتويءَ تي سِرپ جي ديهه پائي. پاڻڊون اُن
کي سِرپ جي جون کان چڏايو هو. انهي ڪري لکيو اٿن:-
”چڏي آڪاس گراوي“.

اهڙيءَ طرح ٻيا به مثال بياني راجا ۽ هرشچندر جا آهن.
بياني راجا يگين جي ٻچ ڪري سرڳهه ۾ ويو، جتي راجا اندر
هنجي وڏائي ڪري اهڪار پيدا ڪري هيٺ ڪيرايو.
هرشچندر راجا پرتويءَ تي دان ڪري سرڳهه ۾ ويو ۽
اهڪار ڪري سرڳهه مان هيٺ ڪريو.

سو سڀ ڪچ ايشور جي آڏين آهي ۽ سڪه دڪه ايشور
جي آڳيا سان ملي ٿو. حڪم سمجهي سڪه دڪه ۾ هڪجهڙو
رهن ڏهر جي يعني هرڪ شوڪ نه ڪرڻ گهرجي.

پيڪاري نه راج ڪراوي راجا تي پڪاري

پرميسر چاهي ته پيڪاريءَ کي راجا ڪري ڇڏي ۽ راجا

سري نارائڻ هري ابديش (۱۸۸)
 سڪه دڪر مڙسٽ اڏول
 واپار ڪري ورهستئي هي اچڻ تي هو آئي نه ٻيو ۽ نڪي
 لمڪار ڪائين. ورهستي اندر کي اهدڪاري ڏسي
 سيارهه ويٺو، موٽي هليو ويو. دٽن کي ٻيو لڳو ته اندر
 گروهي کي ناراض ڪو آهي، تههڪري گروهي هڏو
 رکڪ نه ٿهندو. اڳي ڪري دٽن اندر کي ٻڌو مڙسٽ
 هي ٻاري ڪئي. اندر تڏهن ورهستئي وٽ ڪونه ويو،
 پر برهما کان بگ ڪرائڻ وارو برهما گهروالن. برهما اندر
 کي گهڻو سمجهايو ته پڙهجي گرو ورهستئي کي هٿاء، پر اندر
 برهما چورين نه مڃيو ۽ چيائين ته مون کي سو ڪو برهما ڏيو.
 برهما چيو ته برهما ڪيچ جو بت وشو روپ نالي وارو برهما
 وڏو وڏو آهي پر دٽن جو ڏوهڻو آهي سو بگ ڪرائڻ
 وٽ تون سال رکي، مان نارائڻ هي واڌاري واسطي بل
 ڏئي. اندر چيو ته مان اڳي ڳاڙهه جو جگي طرح حال
 رکندس. اندر وشو روپ کان بگ ڪرائڻ شروع ڪيو.
 برهما ڳڙهه طرح دٽن هي واڌاري واسطي بل ڏئي. اندر
 کي سڏايو ٿي ڪروڙ ڏو، تههڪري وشو روپ کي ماري
 ڇڏيائين. برهما هي مارڻ ڪري اندر کي برهما هڻا لڳي
 ۽ اڄ ڪي ٿي ويس. پاڻ کي ٻاڻي سمجهي لڪي چل م
 رهڻ لڳو. دٽن اندر بدوي نالي ڏسي سڀني دوتائين ۽
 رڻس مات لوڪ هي راجا بهوش کي سر ڀڳو حوراجا ڪيو.
 اڳي ڪري لکوائڻ ”ڌرتي سي آڪاس چلاري“

نپوش راجا اندراڻي کي سڏايو، جڏهن چيو ته تههڪرو پتي
 اندر مٿو ڪونهي، تههڪري مان تههڪري استري ٿي نٿي
 سگهان. نپوش اندراڻي کي زبردستي ڏهرائڻ تي چاهيو،
 تههڪري اندراڻي گرو ورهستئي وٽ ويئي ۽ کيس چيو ته
 ڪرڻا ڪري منجهه ڌرم جي رکيا ڪرون. ورهستئي اندراڻي

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۸۷) سڪه ڏنڊ ۾ ڇت اڏول

وڃڻ جو خيال ڪيائين ته مر داني گرو جن کي چيو ته هن ٻالڪ
تي ڪرڻا ڪريو، انکي سلطان ڪريو. ٽڏهن گرو جن ٻالڪ
کي سڏي چيو ته اسانکي پڪوان ۽ بستري جي ضرورت
ڪانهي. تون پريمي ۽ پڳتيءَ ۾ رتل آهين. اڄ تون بادشاهي
تخت تي ويهين، اچي اسانوت ويه.

برماڻ نازڪ پرڪاش اُقرار ۽ آڏي ۱۵.

سُر تيرا ليڻ ٻهالي ڀاءُ تيرا پڪوان

ٻالڪ صدي رت ۽ آڏي ۱۵ سلطان

سري گرو جي چوڻ لڳا ته هيئنر گهر نه وڃ، سو ٻار صبح
جو هن دروازي کان شهر ۾ وڃي، توکي ڪابل جي بادشاهي
ملندي. ڪابل جو بادشاهه اُنوقت مڙو هو. هنکي اولاد
ڪونه هو. وزيرن صلاح ڪئي ته ڀرائهڪال جو قلعي جو
شاهي دروازو کولجي، پوءِ جيڪو آدمي ٻهر ڀائين منهن ۾
اچي، انکي بادشاهه بنائجي. گرو صاعب جن جا وڃڻ
مڃي ٻالڪ سوٻرو دروازي ڏانهن ويو. وزيرن کي دروازو
کوليدي ٻهر ڀائين هي ٻالڪ مليو ۽ انکي بادشاهه ڪيائون.

ڌرتيءَ تي آڪاس ڇڏي ڇڏي آڪاس ڪواري

برميسر چاهي ته ڌرتي يعني مات لوڪ ۾ رهڻ وارن کي
آڪاس يعني سرڳ جو راجا بنائي ۽ سرڳ مان ڌرتيءَ تي
ڪيرائي ڇڏي. جهڙي طرح سڪند پراڻ ڪدار ڪند جي
۱۵ آڏي ۱۵ ۾ لکيل آهي ته هڪ سمي اندر کي ايمان ٿيو ته
مان ۳۳ ڪروڙن ديوتائن جو راجا آهيان، سو گرو ورهسپتيءَ
جي اڳيان سڀا سميت منهنجي اُٿي بيٺو جو ڪهڙو ضرور
آهي. ورهسپتي منهنجو ڪهڙو ستارو ڪري ٿو. اهڙو

سري لارائڻ هري اُڀديش (۱۸۶) مڪه مڪه ۾ جيت اڏول
پير آهن. گرو جي ڇوڏ ڏاڻا، تو وڃن موٽايو، سڀ ڪجهه هائي
ٿي ٿيڻو هو، پر نيٺ سمو پائي سڀ ڪجهه ٿيڻو. مارواڙ
اچي اُڃاڙ هو، پر پوءِ گرو جي ڌر سان آباد ٿي ويو.
جڏهن ته ٿل ڪر ٿل تي ڪوڙا ڪوڙ تي مير ڪراوي
پر مانا چاهي ته ٿل مان ڌرتي = ڌرتي مان ٿل بڻائي
سگهي. اهڙي طرح پنهنجي صاحب (پنجاه) م ولي قنڌاري،
هڪ ٻياري، پاڻيءَ جي ڇمهي وٽ رهندڙ، مردالي کي
پاڻي ۾ ٻياريو ۽ پاڻ اُٿل وڃي ٿو ته سري گرو نانڪ
صاحب ٻياري کي پنهنجي هٿ جو ڇميو ڏيو ته سمورو پاڻي
ڇمهي جو هٿ اچي ويو. ولي قنڌاري ڇميو سڪل
ڏسي ۽ گرو جي سورت سمجهي اچي سندن چرلن
۾ ويو. گرو جي هڪي اُڀدس ڌيئي سندس چٽ ڪسي
سائي ڏني.
اهڙي طرح ٿر پير چاهي ته ڪوڙ تي مير ڪراوي،
پاڻ، تمام پوري ڪسي ڌر ڌريءَ کي مير ٿر ٿر اوڇو ڪري
سگهي ٿو جيئن ته:-
سري گرو نانڪ ڌر ڌلي ۽ مردالي سان ڪابل ۾ آيا
ڪوٽ (کوڏا) جي سندس پوري هڪ مسبب هئي، انڪ
مٿي ٿي مير ٿر، سندس اوڇو ڪيائون. اهو ڪوڏ
ڏسي گرو جيئن ٿي ٿو ڪسي ٿو. سمجهي مڃي ٿو، اڄ ڏي
ٿين ڪابل جا ٿر ٿر جي ٿي پڇڙو ڪري سمجهندا آهن
اچي وڌيا ته جيئن ٿي آبادي ڏنائون. مردالي جو
نانڱ ٿي ٿيو. ان ڪري جو راکو هڪ ٻاڪ ڪيو، تنهن ۾
ٿي هٿ ٻڌي ۽ ٿي سڳي ڪارايو. ٻاڪ کي ڦرنو ته
گرو جي واسطي ڪوئي نڪوان = بسترو وٺي اچان ۽ ٿر

سري نارائڻ هري اُبدش (۱۸۵)
تيا ۽ پاڻ ۾ وڙهي ٽڪو گاه پتي هڪ ٻئي جو سر لاهي
ويا. موسل جو هڪ ٽڪرو رهجي ويو هو، جو مڇي ڳيڻ
ويئي. ماڙيءَ اها مڇي ڦاسائي، جڏهن جي بيت مان لوه
ٽڪر اڪتو. ماڙيءَ اهو موسل جو ٽڪرو پنهنجي ٻاڻ جو
منهن ۾ وجهي چوڙيو ته سري ڪرشن جي چرڻن ۾ وڃي، لڳو
جڏهنڪري ڀڳوان پنهنجو سر ٻي تياڳيو. پر ماڻ :-

”درپاسا ست ڪوت لڳوري جا وياه ڦل پائي.“
جڏهن ٻي ميسر چاهي ٿو ٿين ڪري ٿو، جيئو جي ڪچه
وس نه آهي.

ٻيو هو هو، سر اوچر اوچر هو، سر ٻسي.

جڏهن سري گرو گوبند سنگھ صاحب جن کي خبر ملي
ٻئي صاحبزادا سر هند ۾ چنانيا ويا آهن، تڏهن سراپ ڏنائون
سڄو شهر سر هند جو ناس ٿي وڃي. هيءُ شهر تمام وڏو
وسندڙ هو، پر بنده بهادر اچي انکي اجاري ڇڏيو. سو
ميسر چاهي نه وسندڙ کي اجاري ڇڏي، جڏهن ائين آباد
سندڙ شهر هو، پر پوءِ سري گرو نانڪ صاحب جي سراپ
ي اُچر ٿي ويو.

ري جي چاهي ته اُچار کي وسائي ڇڏي جڏهن نه :-
ماڳي :- جڏهن گرو گوبند سنگھ صاحب جن مالوا ديش
تڏهن وٿران جهنگل لڳو پيو هو. اُتي سر دار ڏلاسنگھ
جي ڏاڍي شيوا ڪري پُرسن ڪيو. گرو جن پُرسن
ڏس ڏلا، پاڻي ڪهڙو نه ڇمڪي رهيو آهي، نهرون
پيون آهن. ڏاڍي چيو پاتشاھ، هي نه رڃ آهي ۽ واري
هي آهي. وري گرو جن چيو ڏس ڏلا، ڪهڙا نه
يون لٽڪي رهيا آهن. ڏاڍي جواب ڏنو ته اڪ

سری لارانتا هرې ابدی (۱۸۴) مکہ مکرمہ چمہ اذول

جل تي ائل کَر ائل تي کَر ونا کَر پ تي مير کَرادي

د رتي تي آکاس چداوي چدي آکاس گراوي

پکاري تي راج کراوي راجا تي پکاري

گل مورک تي بندت کربو بندت تي مکاری

لاري تي جو پوک کراوي پوکن تي جو لاري

کک کچر سادو کو پيريس مورت پلهاري

[سارنگه کسر جي صفت ۱۲۵۱]

مستو ده سر رووت آوي

ساگي پاڳوت :- يادون کي پيمندي ڏيڻاڻي جو ڏاڏو

اڙهان هو.

هڪ ڏينهن هڪڙي يادو کي ڏاڏو ويس گرائي ڏيڻا
ڪٿا پست تي اڏي درهاڻا وڌي وئي ويا ۽ چاٿون
نه هيء زال ٿراوئي آهي هڪي ٻيا چمندو؟ رشيء ڏنو
نه مونسان لولي ٿا ڪن، تنهنڪري هڪي سڀا ڏانهن
۽ چاهين ته هن جي پست مان هڪ ۽ مٿس لڪر لڏي،
ها ساري يادون جي گل کي ناس ڪندي. توبه ائين
جو پست مان مٿس لڪي، ها سري ڪرشن پڳوان جي
چوٽ موهه پڙهي وڃي سمجه ۾ وڌاڻون، جنهن مان لڪو
گاهه اُڀريو. يادو پڙياس ڪمتر ۾ ويا ۽ اُلي شراب پي مس

۽ لوهه چوٽ ڪرو

سري نارائڻ هري اُڀديش (۱۸۳) سک ۱۵

ڀر مان :-

هر ڪي ڪٽ نه ڪوئڻو ڄاڻي
جو ڪي جتي ٺهي پڇهاري آر ٻه اوڪ سڀاڻي
اڪ رهاو

جن مه راءِ راک ڪٽ ڪري راءِ راک ڪر ڌاري
ديتي ڀري ڀري سڪاوي ٻه ٽاڪو ڀوڄاري
انهي ماڻا آپ پساري آبه ديکن مارا
ڦاڏا روپ ڌري ٻه رنگي سڀ ٺه دعويٰ ٿي مارا.

[راءِ بهادر ام ۹ صفحہ ۵۳۷]
ڪاٺ ڪي ٻيري ڪها ڪري ٻيري ڪلاون هارو ڄاڻي
جسٿا ڀيڪر ڪراوي باز پڪر ام تشو هي ساڄ آني
ڪه ڏاڪ آپر ٺهر سوامي قيمت آهي ڪاڇي.
[راءِ گوري ۶ صفحہ ۲۰۶]

اڃا سرميت ٺهي ڄاڻي ٿيري

ري سندن ڪي هٿ ڇيري
ڪ رهاو.

و جاءِ سه روٽ آوي روٽ جاءِ سه سڻي
هوءِ هوءِ سه اوڇر اوڇر هوءِ سه سڻي

سری نارائن ھري ابدیش (۱۸۲) سک دکہ مرچمت اڏول
نالک ڇڪمي آندرو پکي ڌرتي ڏاکو ڏاک.

آسادې وار م: ۱ صحتہ ۴۶۴

و سماءُ ناءِ و سماءُ ويد۔ و سماءُ چيت۔ و سماءُ پيد

و سماءُ روپ و سماءُ رنگ۔ و سماءُ ڏاکي ڌرت جڏت
... ..

ويک و ڦاڻ رڦيا و سماء۔ ڏاک پنجهڻ پوري ڀاگر۔

[آسادې وار م: ۱ صحتہ ۴۶۳]

ڀاؤ:- هي آهي نه گرو صاحب قدرت ۽ وسماءُ شبدن
سان سنسار ماڻڪ يعني ڏوٽو سمجهايو آهي ۽ اهو ۽ ڏوٽي
سنسار ۾ ڀرمائما پورن آهي، ڇڙي ۽ طرح ڀاڊامجن ۾ ڀاڊامروغن
ڪر ۾ گهم، سيني ڳڻن ۾ سڳندي۔ پر ان ڀرمائما کي هن
سنسار کان خدا ڪري سمجهڻ وارو ڪوئي پورن ڀاڳن وارو
آهي۔ جو سمجهڻ وارو آهي انهي جسم ۾ هرڪ شوڪ ٺهروهي۔
اٺي بي ڪتي ' سک دکہ ڏوٽو سر ڪر' پڻڪتي هي
سماءُ ٿي۔

وري ٿڪن ڏيڻن ' سک دکہ ڏوٽو سر ڪر' واري شد
هي لڪ هي ٽن ڪتي سرتي نارائن ھري هي شروعاتي کي
بڌائڻ لڳا۔

(۲) ٽن ڪتي سک دکہ اينور اڏين آهي، سو هي
اڏن ڪم نه آهي۔ اهو سمجهي اينور هي پاڻي ٿي پاڻي
پڪاري ۽ والکي ڀرسن رهڻ ٿور هي۔

سري نارائڻ ھري اُپديش (۱۸۱)

مون ڪٿي آهي . پيليءَ جا پير به مون کاڌا آهن .
سان مقرر ٿا به مون ڪٿي آهي . ٻالِيءَ کي به مون ماريو
ويڪڙ کي شرط به مون ڏني آهي ۽ لڳا جر راج به
ڪي ڏنو آهي . راوڻ کي به ڀڏ به مون ماريو آهي ۽ سين
موتِي وٺي اچي سگهاسڻ تي به مان ويٺي آهيان . مظل
و جو ڪم لوڪ رامچندر به ڪلپنا ڪن ٿا ، سو
ڪيُو آهي رام نه اُڪري آهي يعني ڪڇ به نٿو ڪري .
ڪنهن جي هڙدي به رهي به اُسڱهه رهي ٿو ، ٽيڪڪر
هي هندومان ! سيني جي هڙدن جو پُر ڪاشڪ پُر پورن
اُجنما ، آبادشي ، سچدانند سڙوپ رام کي چاڻ ۽ سامهون ڇ
وام جي شيلام سندر موري آهي ، اها مايڪ به منهنجو روپ
آهي . انهيءَ طرح ست مٿيا جو ويچار ڪر ۽ جيڪي توکي
ڏسڻ يا ٻڌڻ به اچي ٿو ، سو سڀ مايا آهي . رئين نسجه
ڪر . اهڙيءَ طرح سڀتا هندومان کي پنهنجو مايا جو سڙوپ ۽
رام جيءَ جو سڙوپ جدا جدا ڪري ٻڌائيندي رهي . هندومان
به سڀتا جا وچن ٻڌي سڀ سنسار کي مايڪ يعني مٿيا سمجهي
اٿائين چاڻي نياڻ ڪندو رهيو ۽ مايا جو آڌشان يعني آڌار
سچدانند سڙوپ کي رام جو سڙوپ سمجهي اُنڀر اُڀري لين
ڪندو رهيو ۽ هر ڪم شوڪ به سر (هڪجهڙو) رهيو . اُلهان
چڻه ٿيو نه جيڪي ڪي ڏسڻ ٻڌڻ به اچي ٿو ، سو سڀ
آهي . ڪرو پرمات :-

ت دسيءَ قدرت سڀئي قدرت پوءِ سکر سار
ت باقالي آڪائي قدرت رب آڪار

خيال . آخيار . ۱- مايا

سوی نارائظ حری اُپدیسی (۱۸۰) سک دک پر چت اڏول

مُول پر کرکي (مایا) جاپ. جڳت کي ٻڌا نه مان تي ڪريان،
بالمان به مان ٿي، ۽ لڳ به مان تي ڪريان، سري رامچندر
جي ستا پائي سڀ ڪم مان ڪريان ٿي. پر اڪالي ٻانهن
والگي رامچندر پر ڪلبا ڪن ٿا نه رام ٿي ٿي ڪم ڪيا.
واسنڙ پر هن ڪم نه ڪيو آهي سڀ ڪم مان ٿي ڪريان ٿي.
حو جو ڪم مون ڪيو آهي يا ڪري رهي آهيان سو هن مان
اٿون ٻڌ. اُٻوڙ يا پر سورج ولسن پر شام سندو رڙي نه ٿي،
روپ هن نه مون پائو آهي، رام نه اُچما آهي. هور نه اوک
چولدا آهن نه اُچ رام لومي يعني رام جي هن جو ڏنئون آهي.
اُچما جو هن نهران ٿا ۽ اُڪر به رام جي ڪر يا ڪلبا ڪن
ٿا نه رامچندر اُٻوڙ يا پر رام لڳا ڪئي ۽ هن وسوامتر جي يگه
جي رکيا ڪئي ۽ هن ستون يعني ٿارڪا کي ٻنن سمس
ماريو، پر رام ڪوئي ڪم نه ڪيو. هو نه اُڪر به آهي، سڀ
ڪم ڪرڻ واري مان آهن، يعني مون ٿي رام لومي واري
ڏيهن جنم ڌارو آهي، بال لڳا ڪئي آهي، وسوامتر جي
جي يگه جي رکيا مون ڪئي آهي ۽ ٿارڪا کي پٽن سوڌو
مون ماريو آهي. ڪوٺر جي لاسريءَ اُهلپا کي پر جهاني اُڇو
سراب هڻائي مون بوٺ ڪيو آهي. راجا حڪم جي سڀا پر شؤ
مهراج جو ڏس مون ٿورو آهي. سبنا سان شادي به مون
ڪئي آهي. پر سرام جو ايمان نه مون ٿورو آهي. سبنا سان
شادي ڪري گهر ۱۲ سال سک مون پوڳو آهي، پتا جو
وڃن مڃي سن پر مون نواس ڪيو آهي. وراڌ ڏنڊ کي به
مون ماريو آهي، مريخ ڏنڊ، جو سولو هرڻ بڻجي آيو هو،
انکي به مون ماريو آهي. پڇا ٿا جي سبنا راڻو وٺي ويو هو نه
انکي ڳولندي روڊن نه مون ڪيو آهي. ڪٿائڙ جي ڪٽي
نه مون ڪئي آهي. ڪنڌ ڏنڊ کي ماري انجي مڪئي به

سري نارائڻ غري اُپديش (۱۷۹) سڪه دڪه ۾ چٽ اڏول

رامچندر سيتا کي مايا جو اوتار ڄاڻي پنهنجي استرعي جي سامهون ننڍا ڪرڻ يوگ نه سمجهيو ۽ ويچار ڪيائون ته مايا کي نشيد ڪرڻ بنا هندومان منهنجي اصل ۽ نت تي نه سمجهندو تنهنڪري مايا روپ سيتا پنهنجو پاڻ ئي لکين ڪري نه چڱو آهي، يعني مايا روپ سيتا پنهنجو سروب پاڻ ئي چوي ۽ ان سان گڏ منهنجو واستو سروب به هندومان کي چڱي ٻڌائي نه چڱو آهي. اهو ويچار ڪري سري رامچندر ڄاڻڪي ڪي چيو ته هندومان تنهنجو شيوڪ آهي، ڀڳت آهي، گيان جو اُڀار آهي، انکي منهنجو سروب ۽ پنهنجو سروب جدا جدا ڪري سمجهاء. سيتا ۽ نتا اُستو چڱي پنهنجو سروب ۽ رام جي جو سروب جدا جدا ڪري هندومان کي ٻڌائڻ لڳي. هي ڪٿا اڌيائڻ رامائڻ جي + رام ردي ۾ لکيل آهي.

سري سيتا جي هندومان کي چوڻ لڳي ته هندومان، هي جو تنهنجي سامهون هٿن پيرن آڏي انگن سان شام موري سري دشرٽ دٿاران ڪوڙشليا جي پيت مان پيدا ٿي آهي، اها رام نه آهي، اها مايا آهي يعني مان آهيان. رام ته ان جي اندر سوڪشم (ڏسجڻ کان هٿ) سيني کي ڏسڻ وارو اڪر نه، اولاشي، پريورڻ سجدائيند، اُڀاڏي ۽ رهن، مانا پتا رهن، ٻچ ڀاپ رهن، نر نجن، وڪار هين، سيني جو آتما سروب آهي. اهڙي ۽ طرح رام جي جو سروب ٻڌائي هاڻي سيتا جي پنهنجو سروب هندومان کي ٻڌائي ٿي.

هي هندومان! مونکي ساري جگت جو x اُڀاڻ ڪارڻ،

* سروب . ۽ پاڻکي جون ثابت ڪرڻ . † اڌ ڪاري بالائڪ ‡ چڱو مهاراج ائين ڪندس . + اڌ ڀاءُ جو نالو . x ڪارڻ به آهن (۱) نمٽ (۲) اُڀاڻان . جيئن تالو جو اُڀاڻان ڪارڻ آهي مٿي ۽ نمٽ ڪارڻ آهي ڪنڀار (ٺاهيندڙ) . پر جڳت جو ايشور ائين نمٽ اُڀاڻان ڪارڻ آهي جئن ڪوڙ ڀڙو چاريءَ جو ريشو به پاڻ مان ڪڍندڙ ۽ چاري ٺاهيندڙ به پاڻ آهي تنهن ايشور به جڳت جو ائين (نه جدا پر ساڳيو) نمٽ اُڀاڻان ڪارڻ آهي .

سري نارائڻ هري آپد ينس (۱۷۸) سڪه دڪه بر جب اڏول
چمڪ جي ڌي ۽ تبدي ۽ سري رامچندر سان شادي ڪندي.
ٽين راڌان نالي واري سري ڪرشن سان پري ڪندي. توهن
پنهنجي ٻنهن سان گڏ پوڄي جو تبديون. لوڪ توهان کي
گيطن قسمن جا * لٽويڊ آرٽ ڪندا، توهان جون پٽي جون
مورن جون ۽ پوڄي لائق تبديون. اخو ور ڏيئي سنڪمارن
ڪنهن کي پوسن ڪيو.

هن ڪتا جو پاڻ جا آهي ته ڪرو شرڻ کان اڳي سنڪمار
کي نه مان اُپمان، هرڪ شوڪ ڏولندو هو.

اڇڙي ۽ طرح ساڳين آسڪادن جي وڃي وڃي وڃي
د وار بالن کي نه سڙا ڏنو هو، جو نه انهن سڪاڊڪن کي
اندر وڃي نه ڏنو. سڪاڊڪن دوار بالن کي چيو ته وڃي
واڪس ٿو ۽ وري پاڻ رکي پگوان جي هٿان مري، ٽي جهر
پوڄي وري هن پڌويءَ کي پهچندا.

اڇڙي ۽ طرح پهرين سڪاڊڪن کي هرڪ شوڪ
ٿيندو هو. پوءِ حڏهن هڪئي هيس اوتار دٿاران لئه
آئيه جو وڃاڻ ٿيو ۽ لڳي ٿيو ته هي ماڻڪ وڃا سڀ جولي
آهي ٿڌهن سنڪمارن جو حب شائب ٿيو، يعني مان اُپمان،
سڪه دڪه م آسڪاڊڪن لڳا.

درشدانت. هڪ دفعي هومان سري رامچندر جي
شرن م اچي چوڻ لڳو ته هي پگوان، مان توهان جو داس آهيان
مان توهان کي + واسو سروب کي لٽو جاڻان. انهيءَ ڪري
سڪه دڪه بر هرڪ شوڪ ڪريائو. مون کي ڪرڻا ڪرڻ
پنهنجي واسو سروب جو مولڪي x ٿوڌ ڪرايو. ٿڌهن سروب

* پوڄي پڌارت + سنڪمارن م وڏو هو سڪه ٽنهنڪر
ڪين سڪاڊڪن ڏولدا آهن. † هڪجهڙا. + سڄي. x ڪيا

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۷۷) شري امبرنسر ۾ اچڻ
 چاهه ٿين. وٽڪٽ ۾ ٽپ بنا وڃي نٿي سگهيون. هڪ
 سمي سويت دٻ ۾ ڀڳوان جو اچڻ ٻڌي ٿيئي ڪنيائون
 درشن ڪرڻ لاءِ ويئون. درشن ڪري چٽ ترپت ٿين ۽
 چٽ جي ورني ڀڳوان جي چرن ۾ لڳائي ڀڳوان جي پاسي
 ويٺيون هيون. ايتري ۾ سنٽڪمار رشي اچي سهڙيا.
 سنٽڪمارن کي نمسڪار ڪيائون، پر پتري ديو جون ٿيئي
 ڪنيائون اُٿي نه بيٺيون ۽ نه نمسڪار ڪيائون، ڇو ته اُنهنجو
 چٽ ڀڳوان جي چرن ۾ ٿو لڳن ٿي ويو هو ۽ ڪناريءَ جو ان
 اوسٽا جي ڪري لهج به ٿين ۽ ڪناري ڪنيا کي شاستر
 جي ڪائي اُڏي نه آهي تنهنڪري نه اُٿي بيٺيون.
 انهن ٺهه جي نه اُٿي ٻيهڻ ڪري ساري سيا کي سنٽڪمارن
 سوڌو ڀوڪيپ ٿيو. سنٽڪمار ڪروڙ ۾ اچي چوڻ لڳا ته
 هي ڇو ڪريون! توهين مورڪ آهيو ۽ ويدڪ ڌرم کان به مڪ
 آهيو. پنهنجي وڏن جي اڳيان نمسڪار نه ٿيون ڪريو.
 وڏي ڪل جون ڪنيائون ٿي ڪري به توهان مريادا
 بگاري آهي، تنهنڪري مان توهان کي ڪڇ ڏنڊ ڏيان ٿو.
 سمو پاڻي توهين سرڳه مان ڪرندون ۽ مرڪ لوڪ ۾ منشن
 جون رستريون ٿي رهندون. اهو سراپ ٻڌي ڪنيائون چرن
 ۾ ڪري بيٺون ۽ سنٽڪمارن کي گهڻا دفعا ويٺي ڪيائون
 ته ڪميا ڪريو. سنٽڪمار پرسن ٿيا ۽ چيائون ڇڱو، توهان کي
 وڙڏيون ٿا. اوهان تنهي مان وڏي پارت ۽ جواو تار ڌار ڪندي
 ۽ شو مهاراج سان شادي ڪندي. به سينا نالي واري راجا

* چار ڀائر آهن. سري برهما جي مانسي سرشتي يعني
 سدڪلپ سان ٿيل پٽ آهن سدڪ، سنندن، سنٽڪمار، سدائن.
 † ڏنڊ. ‡ خيال.

سري نارائڻ هري اُبديش (۱۷۶) سڪ دڪ مر جت اڏول

تيا سن سو سڃا ڪڏن رهي سگهنداسين! نارد گهڻو ئي
سمجهائينس، پر پنهنجي ڀرنگا سڃي نه ڪيائين. نارد اهي
ڀڳوان کي ٻڌايو ته مائي نه سمجهيئي ٿي. ڀڳوان چيو ته،
سمجهندي وري ڪڏن، جو منهنجي ماما اُنکي موڪل ڪري
جڏو آهي. گرو ٻرمان :-

ڪٿو ٻڌي ڇو موهيا هي ماما.

[سري راءِ ڪسر جي

اُگمان ۽ دُشا هر سڳهون جو چٽ اُشانت رهي ٿو. گرو ۽
د نارن گيان حاصل ڪرڻ سان چٽ اُشانت ٿي ٿو. جهڙيءَ
طرح سڳ آدي مسن جو چٽ نه ٻهريائين مان اُڀان ۽ هرڪ
سو ڪ ڪندو هو. انهيءَ ڳالهه کي ويد وياس جيءَ شؤ ٻراڻ
جي رڌر سڳهتا پاريئي ڪند چي بڻين اڏيائ ٻر لکيو آهي.
پر سڳ هن طرح آهي -

اوهما جي سڀا ٻر ڊيولائون ۽ رشي ست سڳ ڪرڻ
واسطي آيا. نارد اُپريشن ڪندو ٿي ويو جهڙو اُتر ٻرهما
ڏاندو ٿي رهيو. اُنوقت نارد، ٻارتيءَ، سڀا ۽ راڌا ٺهڻي
۽ اڳئين چمر جي ڪتا ٻڃي. ٻرهما جي چوڻ لڳو، هي
ڊرڊ، ٺهڻجي پاء ڊڪه کي ست ڪنڀائون هون، جن کي
ڪنڀ آدي دشمن سان ٻوڙائي ڇڏيو هئائين. اُهن مان سڙڌا
ڏلي ڪما جي مادي پٿري ڊيوسان ٿي. سڙڌا کي ٿي
ڪنڀائون تون. وڌيءَ جو ٿالو مڻا، پيءَ جو ڏيڻان، ٽپيءَ
جو ڪلاو ٿي هو. ٽپيءَ ڪنڀائون ڀڳونست ڀڳتي ٻرائڻ ٿون.
ڪٿي ست سڳ ٿندو هو اُتي هليون ويٺيون هون. جڏهن
وڏيون تون نه وسو ڀڳوان جي دشمن ڪرڻ جي گهڻي

ڊڪل اُتار. ۽ حالت. ۽ سوال.

سري نارائڻ هري اُبديش (۱۷۵) سڪه دڪه پرچت اڏول

اهو ٻڌي ڀڳوان ڪو خيال نه ڪيو، پر نارڊ کي ڏيا آئي،
جڏهن ڀڳوان کي چيو ته توهين هڪجي هڪار چو نٿا ٻڌو؟ ڀڳوان
چيو ته هيءُ ستوداڻ نه آهي، ڪوڙ تي ڳالهائي. نارڊ چيو
ته مان وڃي ان مائيءَ کان ٿو پڇي اڃان. نارڊ مائيءَ کان پڇيو
ته جيڪڏهن ڀڳوان توکي هن دڪه کان ڇڏائي ته پتي سنگم
وري نه ڪونه ڪندڻ، سچ تي چوين. مائيءَ چيو ته مان
پنهجي اُشت ڏيو جو قسمر کڻي چوان ٿي ته مان وري ڪڏهن
نه پتي سنگم نه ڪندس. نارڊ اچي ڀڳوان کي چيو ته مان
ضامن آهيان، مائي سچ چوي ٿي، توهين هنکي دڪه کان
ڇڏايو. ڀڳوان وري به چيو ته هوءُ پنهنجو وچن نه ٻار ٻڌي.
پر نارڊ هٿ ڪيو ۽ ڀڳوان کي چئي هڃو دڪه نورث ڪرايائين.
مائيءَ کي پڇو پڌا ٿيو ۽ راضي ٿي. پتي ڏينهن ڀڳوان ۽ نارڊ
اتان هليا ويا. ڏهن سالن کانپوءِ وري ان شهر ۾ ساڳيءَ جڳهه
تي رات گذاريائون. اهڙيءَ طرح مائيءَ کي ٽيون ڀيرو
پڇو پڌا ٿيو وارو هو. مائي ڏاڍو سوٽ جي وايءُ سان دڪي
تي رهي هئي. ڀڳوان کي پتي هڪاريائين ته هاڻي مونکي
هن دڪه کان ڇڏاءِ، مان اڳتي وري پتي سنگم نه ڪندس.
ڀڳوان نارڊ کي چيو، ڏس! اها ساڳي مائي ٽيون ڀار جڙ
تي آهي ۽ روئي ويني. تو پنهنجو وچن جو ٺو ڪري ڇڏيو،
جو تون ضامن ٻيو هئين. نارڊ مائيءَ وٽ ويو، ڏنائين ته ساڳي
مائي آهي. چيائينس ته مائي، تو اڳي چيو هو ته ٻار ڄمڻ کان
پوءِ مان وري پتي سنگم نه ڪندس. هاڻي ته توکي ٽيون
ڀار ٿو ڄمي، تو پنهنجو وچن جو ٺو ڪري ڇڏيو. توکي پنهنجي
اُشت ڏيو جو ٻه ڀهه نه ٿيو ۽ پنهنجي ضامن کيريءَ جو به
ويچار نه ڪيءَ. مائي چوڻ لڳي، نارڊ جي! اسين گرهستي

* سچي. ڏوٿ. اُٻيارو ڪل ڏيوتا.

سري نارائڻ هري اُبديش (۱۷۳) سڪه دڪه ۾ ڇت اڏو

ارٿ. جنهن کي جهڙي اُستت تهڙي ٺنڊا يعني اُستت
ڪندڙ تي خوش ٿيو ٿئي ۽ ٺنڊا ڪندڙ تي رنج ٿيو ٿئي
هن يڪٽي سان ته سڀڪو پنهنجي ڀر ڪري ٿي يعني سڀاءِ موجب
ڪري رهيو آهي. اُستت ڪرڻ واري جو سڀاءِ ئي اهڙو
آهي جو سڀ کي ڏسي ٻيو ٿري ۽ ٺنڊا ڪرڻ واري جو سڀاءِ
ئي اهڙو آهي جو سڀ کي ڏسي ٻيو جلي پوءِ ڪم هڻي
وس جي ڳالهه نه رهي ته مفت ڪنهن تي غش
۽ ڪنهن تي رنج ڇو ٿجي. اهڙيءَ طرح سون ۽ لوءِ به
جنهن جي نظر ۾ هڪ آهي سوئي مڪت ڇڏجي ٿو.

جنهن کي سڪه دڪه چئجي نه ٿو، ٻيئي ۾ هڪجهڙو آهي،
نه ڪو لوپ ايمان ۽ موهه اٿس، سو ڀڳوان جي مورت آهي.
جنهن مايا جا سڀ پدارت گوڀند جا سمجهي منجهان
ممت ڪڍي ڇڏيو آهي يعني منهنجا منهنجا نه ٿو سمجهي،
۽ سڀ کان اداس يا کٽو بيزار آهي، تنهن جي هردي ۾ برهر
جو ساڪيانڪار ٿيو آهي يعني برهر ڏسڻ ۾ اچيس ٿو.
جيڪڏهن سڪه دڪه ۾ برهر درشتي نه ٿي سگهي نه ٻي

يڪٽي سنسار ۾ 'مُتَنُو درشتي' يعني مايڪ درشتي آهي،
سا جنهن کي ٻڪي ٿي وڃي ته اهو به سڪه دڪه ۾ سر رهي ٿو
يعني هرڪ شوڪ ٿيو ڪري.

وڙي ٻئي ڏينهن 'سڪه دڪه ڏوٽو سر ڪر' واري شبد
جي ٽڪ جي ٻي يڪٽي سري نارائڻ هري جي شروڻان کي
بدائڻ لڳا ته :-

(۲) يڪٽي مُتَنُو درشتي آهي. سڪه دڪه ٻئي مثيا آهن
يعني مايڪ آهن، جهڙيءَ طرح رسيءَ ۾ سرپ آهي ڪوڻ،
ٻر ٻر ٿيٽ (معلوم) ٿئي ٿو، تهڙيءَ طرح سڪه دڪه آهي ڪوڻ،
ٻر ٻر ٿيٽ ٿئي ٿو. سڀني جا پدارت آهن ئي ڪين، ٻر ٻر ٿيٽ

سري نارائڻ هري اُڀديس (۱۷۲) سڪ دڪ مرچت اڏول

لائي آهي، يعني گهٽ ڪي ٻائي ٻڌي گهٽاڪار ٿئي ٿي.
عل ڪي ٻائي، جلاڪار ٿئي ٿي، پر هر گهٽائيءَ جي ٻڌي سيني ڪي
ٿاڻي، اردوس هڪ رهر ٿي آهي، آخر واپار ڪري رهر
نارائڻ ٿئي ٿي، ۽ سيني ڪي رهر روپ ڪري ڏسي ٿي.
رهر ڏيستي رهر سطبي ايڪ ايڪ وڪاڻي

آمر ٻسارا ڪوڙ مارا ٻرڻ ٻڌي ڇاڻي
[ٻها: م: ۵، ص ۸۴۶]

رهر گهٽائي ڇاڻي سڪ دڪ آڏ سيني ٻڌائڻ ڪي سر يعني
رهر روپ ڏسي ٿو، ڇڙيءَ طرح سولاري ڪي درشن م
سون جا زور سب سون آهن ۽ نه زور، ٿڌي طرح رهر
وڻائڻ ڪي هڪ رهر درشتي ٿي رهي ٿي، ٻڌ روپ هڪ
درشتي ٿي رهي ۽ رهر گهٽ ڪي وقت م هڪ درشتي
اٿي وڃي ٿي ۽ رهر درشتي ٿي وڃي رهي ٿي، اٽڪي
سڪ دڪ رهر روپ ڪي ڪري ڪڇڙو ڏسڻ م اچي ٿو،
عنان لـ

اُست ٻڌي ٻڌي ڇڻ ڪڇڻ لوه سمان
ڪه ڏاڪ سن ري مڻا مڪت ٿاڻ ٿه ڄاڻ
سڪ دڪ ڇڻ ٻڌي ٻڌي لوپ موه ايمان
ڪه ڏاڪ سن ري مڻا سو مورت ٻڌوان
[سلوڪ م: ۹، ص ۱۴۲۶]

ڇڻ ماڻا مڻا ٿڌي سڀ ٿي ٻڌو آڏاس
ڪه ڏاڪ سن ري مڻا ٿه گهٽ رهر لواس
[سلوڪ م: ۹، ص ۱۴۲۷]

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۷۱) سڪه دڪه ۾ ڀڄت اڏول

ڪه. دل ۾ سن ري منڊا مڪت تاه نئي جان

[سلوڪ ۾ : ۹ صفحو ۱۴۲۷]

برهم ڳياڻ جي ٻڌي مراد سلا وانگي ڪڙي برهم کي
ٿي ڏسي ٿي . مراد سلا هڪ شد پتر آهي ، جنهن ۾ منڊا
جو پاڇو ڏسڻ ۾ ايندو آهي . مراد سلا ڪنهن بسن ۾ پيئي
هئي . ان جا جانور ۽ پکي اُٺر پنهنجو منڊ ڏسي خوش ٿيندا
هئا . هڪ ڏينهن مراد سلا ويچار ڪيو ته مان ڪنهن کي
پنهنجو پريتر بنايان ۽ فقط پنهنجي پريتر جوئي پرتنب
(پاڇو) گرهڻ ڪريان (وٺان) . ان ويچار ڏرشتي سان سڀني
جي ڪٽن اوڳٽن ڏي ڏٺو ۽ سڀني ۾ دوش ظاهر ڪري ، مور تي
ڏرشتي ٺهرايائين ، جو ڪ ڪڪرن کي پنهنجو پريتر ٻڌائي
ڇڪو آهي ۽ انهن جي اڳيان ڦيري ٻائي لڳي ٿو . اڃي
ڪين ۾ سونهن آهي ۽ پريم جو اُنکي قدر آهي ، تنهنڪري
مور کي پنهنجو پريتر ڪريان ۽ مور جوئي ڏيان ڪريان .
اهڙيءَ طرح مور جو ڏيان ڪندي اڃي ڏرشتي پکي
تي ويئي . پوءِ ڪو جانور يا پکي اُٺر پنهنجو منڊ ڏسندو
هو ته پنهنجو پاڇو نه ڏسڻ ۾ ايندو هوس ، رڳو مور تي ڏسڻ
۾ ايندو هوس ، تڏهن سڀني ويچار ڪيو ته اوڻ مور جو ڏيان
ڪري سڀني کي ساڳيو روپ ڏسي رهي آهي . اوڻ مور جي
پريتر آهي هلو ته مور کي خبر ڏيون . وڃي مور کي چيائون
ته مراد سلا تنهنجي پريتر آهي . اهو ٻڌي مور جڏهن اڃي
اڳيان آيو تڏهن اوڻ پريم ڪري پگهر جي ٻاٽي روپ ٿي
ويئي . مور جهٽ اهو ٻاٽي بي ويو ۽ اُنکي پاڻ سان آڻيند
ڪري ڇڏيائين . اهڙيءَ طرح برهم ڳياڻ جي ٻڌي روپ
مراد سلا ۾ سڀني پدارتن جي پرتنب کي گرهڻ ڪرڻ جي

سری نارائڻ ھري اُبدیس (۱۷۰) سک دڪ مر چمت اڏول
 ڪڪ ڏٺي گياليءَ ٺاٽس ٻالساھي ٿوڙي راڳ جي شبد جي
 ھيٺين لڪ جو اُرت ٻڌو۔

سڪ دڪ دونون سر ڪر چالي اُڏر مان آھ ٺا
 مرڪ سوڪ ٺي رھي آھي ٺن چڪر ٺٽ پڇاڻا
 [ٿوڙي مر: ۹ صفحہ ۲۱۹]

پوشن سک دڪ ۽ مان آھان پر سمر يعني ڪڪچوڙو،
 ھرڪ سوڪ رھت ڪئن رھتي، يعني ڪڪچوڙين بڪٽين ڪري
 صفت اڏول رھي۔

سيني سري نارائڻ ھري ۽ ڏاٻن ٻھارو ۽ چو ل ٺوھن
 ٺي اھو ساسر اوسار ٻڌائي اساتجا ھوڊا سیتل ڪريو۔ سري
 نارائڻ ھري ۽ سيني ۽ آھ ٺاڻي چوڻ لڳا ڏ سک دڪ
 مر چمت کي اڏول رکڻ ٺاٽ ۸ بڪٽون آھن۔

(۱) ٻھرين بڪٽي ”برھر درسي“ آھي يعني برھر
 گاليءَ جي ٻڌي سيني کي برھر روپ ڪري عاڻي ٺي۔
 برھر درسيءَ مر سک دڪ ٺي برھر روپ ھڻڻ ڪري سر
 (ڪڪچوڙا) آھن، چوڙي طرح۔

برھر کي ٺي ڪئي دوشن سمان۔

جسي راج رک ڪنر لاکي ٺن پوان

برھر کي ٺي ڪئي مٿر شعر سمان۔

برھر کي ٺي ڪئي ٺاھي آھان

[ٿوڙي سکني مر: ۵ صفحہ ۲۷۲]

مرڪ سوڪ جا ڪئي ٺي بھري مٿ سمان

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۶۹) شري امير ترس ۾ اچڻ

ڀاڻپيائي ٿي. سوامي جن جي اچڻ جو ٻڌي گهڻا ماڻهو اچي گهڻا ٿيا. سوامي جن ۽ سنتن کي سندن مانا پتا گهڻن قسمن جا ٽول مال ڪارايا. اُنان اُتي موٽي پنهجي آسن ٿي آيا. شهر ۾ ڳالهه هلي ويئي ته اُنن ورهين کانپوءِ سري نارائڻ هري جي وڌيا پڙهي وڏو ودوان ٿي ۽ گرشيوا پوري ڪري آيا آهن. اهو ٻڌي سندن جهڙا مٿر، سڀندي، گرداري جا ڪرنتي ۽ پوجاري اچي ساڻن مليا. سوامي جن گهڻي ستڪار ۽ نمروا سان سڀني کي مڻا وڃن ٻڌائي سڀني جا هر دا سڀيل ڪيا. شائتي بخشڻ وارا وڃن ٻڌي، سڀني جو چمپ خوش ٿيو. سوامي جن ۽ سندن مانا پتا کي سڀ ماڻهو ڏٺو ته نيواڻ ڪرڻ لڳا. مانا پتا اُستتي ٻڌي ڏاڍو برسن ٿيا ۽ سمجهائون ته اسانجي ڪل جو ناماچار ڪري واپس ڇڏي ڇڏي، جو ڪل جي آڏو ڀري دور ڪرڻ واسطي هڪ ڊيڪ آهي ۽ هن اسانجو ڪل ناري ورتو. ماڻهو ڇوڙ لڳا لوڻالو ڪل پوتر ٿيو ۽ مانا کي چيائون ته تنهنجي ڪه به پوتر ٿي، جو اڏو وڃي تاروان، برهر نشن، شانت آتما پتر پيدا ٿيو ائيني.

هڪ ڏينهن گهڻن ساڌن سان گڏجي پرڪرما ۾ اُن سَن نيرت جي ڪناري تي اچي ويٺا. اُتي گهڻيئي گهڻي، ڪيائي ۽ ٻرهمي اچي گڏ ٿيا. انهن سري نارائڻ هريءَ جي بابت ٻڌو هو ته ودوان آهي، سو سندن مڪه مان ڪي وڃن ٻڌڻ جي هننڪي ڏاڍي اچا ٿي.

ايتري ۾ سري نارائڻ هري جيءَ جا مانا پتا به اچي اڪتا هننڪي ستڪار سان وهاريائون، جنهن ته سندن پتا جي ڳرو ڳرنت صاحب جو ڳيائي پڻ هو. وڃن وٽ لاس ٿيو ڳرو ڳرنت صاحب جي ڏڪن جو به ڇڙي ۽ طرح وستار سان نرو ٿيو لڳو، اُتي

سري نارائڻ ھري ابدی (۱۶۸) گردنو جو د بھات

ٿا . اھي مردون ڪو ڪارڻ ٿي ڪٿڙو آھي ؟ اھڙي طرح الھڪ وڃڻ چئي ذبح ڏيئي ساري سنڌ منڊليءَ کي وڃڻ وٺاس ٻڌائي ٻڌيندو سرور اھڙيءَ طرح لياڻيون ھڙيءَ طرح سڀ ٻڌيندي ڪل اٿاري ڇڏيندو آھي . سڀ سنڌ لوڪ ڏسي استوج مر بيا = سندن ورتو ڪٿي سڀاري نه سگھيا = انوس ڪوڙ لڳا ، تڏھن مٿاڇر = لڳي ڏسڻ سڳي . جي سڀني کي ذبح ڏيئي شڪ ڪيڙڻ شروع ڪرايو . سڌ پڳڻ سان ملي ، مٿاڇر تڏسڻ جي سرور کي دل ٻرواھ ڪرايائون . سري نارائڻ ھري جي ڇو وڃڻ ٻڌيندي گردنو جي دھليڪ ٿيڻ ڪري ڳڻو اداس ٿيو پر سڀني سڌن سندن چڻ ھوش ڪوڙ واسطي اٿسڻ ڏسڻاڪ = ٻوڙ ٻڌائي چيو نه ڪمڪل ھلي گردن ٻن ٻاڻاھيءَ جي گردواري مر ٻاڻ رکيائون . سڌن ڏيھن سڌسڳ ٿيو ، ٻوڙ ٻوڙ ٻاڻي ھڪ ٻري سڌسڳي = کان ٻڌارو ڪرايائون = چوماسو آئي ٿي سڌن سان ٿڌ گذاريائون . ٻوڙ ٻڌل ٿيھندا ، سڌن کي ساڻ ڪري ڏياريءَ جي ملي ڪوڙ = ٻڌيندي وڃڻ ٻوڙي ڪوڙ = ٻڌيندي مالا ٻٽ ھي ڏسڻ ڪوڙ واسطي سڌي اٿسڻ اچي ٻٽ . ھي وڏا وڏا وڙڪ سڌ لڳا ، آئي اچي ٻڌيندو آھي ڪيائون . سري اٿسڻ ٿڌ مر اٿسڻ ڪري ھر ھنر مر ويا . سڌي گردوارن ھي ٻاڻا ڪري ٻوڙ اچي ٻڌيندي مالا ٻٽ ھي چوڻ مر ٿسڳار ڪيائون . مالا ٻٽا ٻڌي ڏسي ھڙا ٻوڙ ٿيا ھڙي طرح ڪ ڪڍڻو وڃايل ھڙا اٿسڻ موني ملي . مالا ٻٽا ٻوڙ مر اچي وڙي وڙي ٻيا کين ٻٽا ڪن ، چو ٿس سڌن ھڪ ٿي سڳيڏو ٻٽ ھو . ڏسڻ ڪري سڌن ليتر

” اُڏھاڙا رھندڙ ”

سري نارائنا هري ابدیش (۱۶۷)

ڪلب

ڪرنا لڳا. ڪر پائين وانگي ڪڪر اٿي ۾ ڪيڻو ٻر ٻر ۾
۽ ڪليو ست سنگ ٻاٿر ڪندا رهيا. ٿورن ڏيهن کانپوءِ
ڪرنا وارو سري ۱۰۸ سبت هريسنگهه جي مهاراج،
جو اٿي ۾ سري آلمر نسر واري ناڪر دياسنگهه جي ڏي
۾ ۽ رڪيش ڪيش جهاري ۾ روشن ڪيو هٿائون ۽ اول تي
سان ٻر ٻر ٿيو ڇوڻ، سو ۾ سبت مندليءَ سان ريشڪيش
آيو. ان سان ۾ سواي جس ڪيڻو ٻر ٻر ڪيو ۽ ٻاٿر ڪڍڻ
اٿيڪ شاسترن جو ويٿار ڪندا رهيا. اهڙيءَ طرح ڪس
جي سماڻ ۾ اٿيڪ مهارمان جو روشن ٿيو. ڀڳت لوڪ
پٽا ڪنا ٿيا سما ۽ جهاريءَ ۾ ست سنگهه جو لاپ وٺندا رهيا.
ري ۱۰۸ مهاراج ٻڌسنگهه جي سب سبت مندليءَ سان ڪن
ڏيهن واسطي ڪر دوار ويا. ويساڻيءَ جو انسان ڪري هولي
مندليءَ سان ريشڪيش ۾ آيا. سبت سبت سماڻ جو موقعو.
ڏسي پنهنجي شر ٻر ٻڌڻ جو سنگلب ڪرنا لڳا ۽ سبت
سماءَ ۾ سري نارائنا هري جي ڪي ڪيٽي سکيا ڏسانون ۽
چيائون ته اسانجي سر ٻر ڪيڻو ٻر ۾ ۽ ٻيڻو ٿو آهي،
ٿو هين سبت سماڻ ۾ رهجو ۽ ڏيسن ۾ رٿن ڪڍڻ سيني
ڪي سڄ ابدیش ڏجو ۽ ورڪت رهجو. اهڙيءَ طرح ۾
گهڻا ابدیش ڏيندا رهيا. ٻر ٻر ۾ مڪن ڪرو ڀڳت سري
نارائنا هري جي ڪي ڪيٽي ۾ چل اچي ويو، ڪس روڪجي
وڻ، وڃن چڱي نه سگهيا. اهڙي دشا ڏسي، سري مهاراج
ٻڌسنگهه جي سوامي جن کي ڏيرج ڏنو ۽ چيائون ته سر ٻر
۾ اڳما پائي آهي ۽ وڌيڪ مڪتي جي سک ۾ اٿڪ وڃي
رو آهي. هاڻي اسانجي ٻر ٻڌ پوري ٿي آهي ۽ اسان
هي سر ٻر ٿيا ٿي پنهنجي سک سر ٻر ۾ اڀر ٿيڻ چاهيون

اچڻ وڃڻ وارو، يا ناس ٿيڻ وارو

پيوارت

سري نارائڻ هري ابدیش (۱۶۶)

اسانکي مڙي کري ڏا آهن، تنهنکي اسان وساري
پڌو آهي.

’دات پياري وِ سَريا داتا‘

ڏلاسري مر: ۵ ص ۲۷۶

پر اباڏ ڪو آتما عجبو ٿيڪ ڪو آهي ته اباڏي سببت
ڪري اٽڪ ٿيڪن هي پاڻ کي پراپت ٿي ٿو. پرهان:
پر ڪن آپ سرڪن پي ڊو مي. ڪا ڌار ڇن سڪلي مومي
[ٿو: مر: ۵ ص ۲۸۷]

پر اباڏ ڪو آتما آند سروب آهي. ان آند سروب آتما هي
ڄاڻن سان ئي منس چون مڪت ٿي، وڌيڪ مڪت ٿي وڃي
ٿو. تنهنڪري ٿي سروب ۽ بدن ڪوشن چوڪندن ڪري
آند سروب آتما کي پراپت ڪر.

اڃو پيوارت ٻڌي سم ۽ پڳت ڏيڻو موش ٿيا ۽
سري نارائڻ هري جي ڪي من ٻائي شرب سان ڏنواڏ ڏيڻ لڳا.
هاڻي ڪتب جو ملو ويٺو ٻولڻ و آيو. جهاڙي مر مياڻمان
جون ڳڻڻون منڊلون اچي ويون. سري ۱۰۸ ورڪت
سرومڻي بندت اڀر سڳي جي بندت جي ڳڻائي بندت
عواسڳي جي اسڪ مياڻمان سان ڳڻ ڪاشي مان وڌيا پڙهي
ٿوڊي رانس مر ۽ پڇا وڃا. ٻوڙ ٿوڊي جي راجا کي
سم سڳي تر ٿي ٿي ڪندا وڃيڪش مر آبا ۽ بندت جي
۰ پڇا ڪرو سري ۱۰۹ مياراج بندت سڳي جي ٿيڻ
لمڪار ڪيائون.

سري نارائڻ هري جي ۰ سرمان بندت اڀر سڳي ۰
۰ مياراج ۽ بندت عواسڳي جي مياراج جي ٿيڻ مر لمڪار

۰ ڪورڙ جي ڀاءُ جي ڪر ٻائي

سري نارائن ھري اُپديش (۱۶۵)

آهي؟ سوامي جن ٻڌايو ته مايا جو سروب اُٺرو چئي
يعني مايا کي نه ست چئي سگهيو، نه اُست ۽ نه سڌ
ٻئي روپ چئي سگهيا، نه مايا کي ٻرهم کان جدا نه
سگهجي ٿو ۽ نه ٻين، ائين (جدا، گڏ) ٻئي روپ چئي
هن مايا کي نه * سوٿو ۽ نه ڳڻو ٿو چئي سگهجي ٿو ۽ نه
ٿي ته ڪٿان پيدا ٿي، تنهنڪري هيءَ مايا اُٺرو چئي آ
يعني چوڻ کان ٻاهر آهي. وري هيءَ مايا ڪهڙي آهي
جا بات ڪنهن صورت ۾ نه ٺهي سگهي ته اُنکي به ٺا
وڃي. جهڙيءَ طرح ٻرهم اکند آهي. اُن ۾ ڪوبه ٺڪرو
آهي. پر هن مايا ٻرهم کي به ٺي ٺڪرا ڪري ڇڏيو. پر
جو ٻرهم ٺڪرو ايشور آهي، پيو جيو آهي ۽ ٽيون جهڳڻ
آهي. اڳيانين کي اهي ٺي ٺڪرا ڏسڻ ۾ اچن ٿا، پر نه
ڳيانين کي.

ڳيانين کي ته هيئن معلوم ٿئي ٿو:—

”ٻرهم ۽ ٻي ٻرهم سڀئي ايڪ ايڪ وڪا ٿئي.“

اها مايا ايشور کي نه ڀلائي ٿئي، پر جيو کي ڀلائي ٿي.
جيو ته پاڻي هي پاڻ کان به ڀلجي وڃي ٿو. مايا جو اُڪري ارت
۽ ٺٺو ڪري پوءِ ڪريو ’يا‘ ۽ ’ما‘. يا = جا. ما = نه هجي
۽ ٻرهم ٺٺي يعني ڏيکاري ڏئي، اُنجو نام مايا. اُنجو سروب
اچرج به آهي.

مايا جي ڪري، جيڪي ٻڌارت ٻرهميسر جا خليل آهن
ي اسان کي مٺا پيا لڳن، پر جيئن ٻرهماتما اهي ٻڌارت
* اڻڳن وارو. ڏاڻڳن کانسواءِ.

۽ اوديا نه چولتا. ماڻهو چوندا آهن، رات جو ن اهڙو
سڪ سان سمجهو ٿيو هوس جو مولڪي ڪجهه نه خبر نه
هئي. ڪجهه خبر نه هئڻ، ائين لار اڳان آهي ۽ انڪي
مايا به چولتا، يعني مايا روپ اڳيان ئي آيا آهي.
جڳڙهن اهڙيءَ طرح ڪو وادي چوي نه هي جڳياسو!
تون ائين به ڪندن ڪر ۽ انڪي ڇڏ نه اڳيان آيا نه آهي
آيا نه ڳيان سروب ڇيٽن سروب آهي. ٻڌ مايا کي شاستر
پر آسڻ سروب، ڇڙ سروب ۽ ڏک سروب ڪري لکيو اٿن ۽
آيا کي سڃاڻيند سروب ڇڏو اٿن، تنهنڪري مايا سروب
آندڻ ڪوش نه آيا نه آهي، سڪونٽ اوستا پر مايا
سروب اڳيان کي ڄاڻڻ وارو ساڳي ئي آيا آهي. اهو اڃڙ،
امر، پر سروب، اهو سروب آهي، انڪي آيا سڃي ڪر.
اهڙي آيا جي سڃي ڪرڻ واسطي ۽ آيا جي مٿان آيل جو
ئي سروب سروب ٻڌا آهن يعني ه ڪوش آهن اڳي ڪندن
واسطي ڪر صاحب هيءُ ڪُڪ لکي آهي:-

اَلِي پَارِي اَنٽ ڪَنڊ ڏاوا ڪَنڊ سُرور.

[مالتھنس : م : ۲ ص ۱۴۶]

قابچرچ :- اُنن ڪُنن وارا ڪارڻ سروب ۽ سونڪر سروب
آهن ۽ ٺوڪڻ يعني تون دروازن وارو استول سروب آهي،
اهي ٽيئي سروب آيا ها اڀاڙي آهن يعني آيا کي پر مالما کان
جدا ڪرڻ وارا آهن، تنهنڪري پر ميسر کان جدا ڪرڻ وارن
سروبن جو ڪندن ڪرڻ ضروري آهي. انهن ٽنهي سروبن
کي ڪندن ڪري انهن ٽنهي سروبن جو آڌارءُ انهن جو پر ڪاشڪ
جو ساڳي آيا آهي، انڪي ڪرڻ دٿاران ڄاڻي مڪت تي وح.
اهو ٻڌي سمجھ لوڪ ڏاڍو خوش ٿيا ۽ چوڻ لڳا نه آيا
جي پهرين اڀاڙي، ها اوديا يعني مايا آهي، اڃو ڪيڙو سروب

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۶۵)

پيو ارت

آهي؟ سوامي جن ٻڌايو ته مايا جو سرويپ اُترو چئي آهي،
يعني مايا کي نه ست چئي سگهيو، نه اُست ۽ نه ست اُست
ٻئي روپ چئي سگهبا ۽ نه مايا کي ٻوهر کان جدا نه گڏ چئي
سگهجي ٿو ۽ نه ٻين، ائين (جدا، گڏ) ٻئي روپ چئي سگهبا.
هن مايا کي نه سوٽو ۽ نه ڏنرو ٿو چئي سگهجي ٿو ۽ نه سوٽو
نرو ٿو ٻئي روپ چئي سگهجن ٿا. نه اُنجي آڏ چئي سگهجي
ٿي نه ڪٿان پٺا ٿي، تنهنڪري هيءَ مايا اُترو چئي آهي،
يعني چوڻ کان ٻاهر آهي. وري هيءَ مايا ڪهڙي آهي جو
جا بات ڪنهن صورت ۾ نه ٺهي سگهي ته اُنکي به ٺاهي
وڃي. جهڙيءَ طرح ٻوهر اکند آهي. اُن ۾ ڪوبه ٺڪرو نه
آهي. پر هن مايا ٻوهر کي به ٺي ٺڪرا ڪري ڇڏيو. ٻوهر
جو ٻاهر يون ٺڪرو ايشور آهي، پيو چيو آهي ۽ تيون چڱت
آهي. اڳيانين کي اهي ٺي ٺڪرا ڏسڻ ۾ اچن ٿا، پر نه
ڳيانين کي.

ڳيانين کي ته هيئن معلوم ٿئي ٿو:—

”ٻوهر ۽ ٻئي ٻوهر سڀئي اِيڪ اِيڪ وڪا ٿي.“

اها مايا ايشور کي نه ڀلائي ٿي، پر جيو کي ڀلائي ٿي.
جيو ته ڀاڻهي ڀاڻ کان به ڀلجي وڃي ٿو. مايا جو اُڪري ارت
اُٿو ڪري پوءِ ڪريو ’يا‘ ۽ ’ما‘ يا = جا. ما = نه هجي
۽ ٻر تبت ٿئي يعني ڏيکاري ڏئي، اُنجو نام مايا. اُنجو سرويپ
اچرچ به آهي.

مايا جي ڪري، جيڪي بدارت ٻر ميسر جا خٽيل آهن
سي اسانکي مٺا پيا لڳن، پر جنهن ٻر مائما اهي بدارت

* اُنگن وارو. ڏاڻگن کانسواءِ.

۽ اُوديا به چوٽا. ماڻهو چوٽا آهن، رات جو ن اڇڙو
سڪ سان سهجو پيو هوس جو مولڪي ڪجهه به مشر نه
هئي. ڪجهه مشر نه هئڻ، اٽو ٿام اڳيان آهي ۽ اٽڪي
مايا به چوٽا، يعني مايا روپ اڳيان ئي آهي.
جڳهه هن اڇڙي ۽ مڙج ڪو وادي چوي نه هي جڳهه سڙو!
تون اڇو نه ڪڍڻ ڪر ۽ اٽڪي ڇڏ نه اڳيان آهي نه آهي
آهي نه ڳان سروب ۽ چٽن سروب آهي. ٻڌ مايا کي شاستر
پر آست روپ، چڙ روپ ۽ ڏک روپ ڪري لکوائڻ ۽
آهي کي سڃاڻند سروب چوٽا، ٺهڪري مايا روپ
آندمي ڪوش نه آهي نه آهي. سڪوٽ اوستا پر مايا
روپ اڳيان کي ڄاڻڻ وارو ساڳي ئي آهي. اهو اڇڙ،
اُمر، پر پرورڻ، برهر سروب آهي، اٽڪي آهي لڳي ڪر.
اڇڙي آهي جي سڄي ڪڙڻ واسطي ۽ آهي عي مٿان آيل جو
ئي سرپر روپ بردا آهن يعني ه ڪوش آهن اڇي ڪڍڻ
واسطي ڪرو صاعب هيءُ ٿڪ لڪي آهي:-

آلي پڙي اٺ گند ۱۱۱ گند سڙو.

[ماحهه: ۲: ۲ ص ۱۴۶]

ٽاٽڙج:- اٺن ٿڪون وارا ڪارڻ سڙو ۽ سوڪسر سڙو
آهن ۽ اڻ ڪڍ يعني ٽن دروازن وارو استول سڙو آهي،
اڇي ٺهي سڙو آهي جا اُڀاڙي آهن يعني آهي کي پرمالما کان
جدا ڪرڻ وارا آهن، ٺهڪري پرميسر کان جدا ڪرڻ وارن
سڙن جو ڪڍڻ ڪرڻ ضروري آهي. انهن ٺهي سڙن
کي ڪڍڻ ڪري انهن ٺهي سڙن جو آڌار ۽ انهن جو پر ڪاشڪ
جو ساڳي آهي، اٽڪي ڪرو دقاران ڄاڻي مڪت ٿي وڃ.
اهو ٻڌي ست لوڪ ڏاڍو خوش ٿيا ۽ چوڻ لڳا نه آهي
هي بهر بن اُڀاڙي، جا اُوديا يعني مايا آهي، اڇو ڪيڙو سروب

سري نارائڻ هري اُڀديش (۱۶۳)

پيوارت

مُڪش به من جي اڌين ڪري ليکيو اٿن، انهيءَ ڪري به
من ئي آتما سڏ ٿئي ٿو. اهڙي دستور جو من کي آتما چوي
ٿو تون اُنکي به ڪنڊن ڪر. من آتما ٿي نٿو سگهي، ڇو نه
ممتا به من ۾ ئي ٿئي ٿي. ماڻهو چوندا آهن منهنجو من ٿاڍو
دشت آهي. منهنجو من چوڻ وارو پاڻکي من کان جدا ڄاڻائي
ٿو، تنهنڪري من به آتما نه آهي. جڏهن من جو ڪنڊن ڪيو
تڏهن وڳيان وادي ٻوڏ چوڻ لڳو برابر، من آتما نه آهي، پر
وڳيان يعني ٻڏي ئي آتما آهي. ويد پڳوان به چوي ٿو:-

اَنِيو اَندر آتما وڳيان ميه.

ارٿ:- هن ۾ منوميه کان نيارو ۽ منوميه جي اندر آتما
وڳيان ميه يعني ٻڏي آهي.
ماڻهو به چوندا آهن من ڪريائتو، مان پوڳيان ٿو، مان
پراوڪ ۾ وڃائتو ۽ اُتان موٽي اچائتو، سو رڳو سڀ ڪر ٻڏي
ڪري ٿي، تنهنڪري ٻڏي ئي آتما آهي.

اهڙيءَ طرح مڃڻ واري کي به هي چڱياسو! تون ڪنڊن
ڪر نه ٻڏي آتما نه آهي، ڇاڪاڻ ته اُن ۾ ممتا يعني اُناٽا
معلوم ٿي رهي آهي. ماڻهو چوندا آهن ته ٻڏي بلڪل
جهڪي آهي ۽ ڪي وري چوندا آهن منهنجي ٻڏي تيز
آهي. منهنجي، منهنجي چوڻ سان ٻڏيءَ ۾ به اُناٽا آهي
۽ ويد پڳوان به چوي ٿو:-

اَنِيو اَندر آتما آندم ميه.

اُن ٻڏيءَ کان جدا ۽ ٻڏيءَ جي اندر آندميه آتما
آهي، تنهنڪري ٻڏي آتما نه آهي.
تڏهن ڪو وادي چوڻ لڳو برابر، ٻڏي آتما نه آهي
آندميه ئي آتما آهي، آندميه کي ڪارڻ سڀ ۾ اُڳيان،

سري نارائڻ هري اُپديش (۱۶۱)

ٻيو

ٺڪرن وارا آهن. انهن ٻنهي جو به ڪنڊن ڪ
سري ۾ ۳ ڪوش آهن (۱) پراڻ ۾ (۲) منوي ڪوش (۳)
اڻڪي ٿي ڪي ماڻهو آتما ڪري ٿا مڃين. اُٺ به به مت آهر
ڏسان ٿو، مان ٻڌان ٿو، مان وٺان ٿو، مان هٿان ٿو.
انهيءَ دستور مٿن يعني اُهو ڪندا يعني آتما اندرين ۾ معلوم ٿي
هٿ واري، اهي سڀ اندريون ئي آهن ۽ انهن ۾ ئي مٿن
ڪنڊن ڪر. ڇاڪاڻ ته اسٿول سريز وانگي هنن اندرين
۾ ممتا (اُنا ممتا) به ٿئي ٿي يعني (ميران) منهنجو پٽو ٿئي
ٿو. تڏهن ئي لوڪ چولدا آهن منهنجا نيتر خراب آهن،
منهنجا هٿ ٻير هلن ٿا، اهڙيءَ طرح سڀني اندرين کي
منهنجو، منهنجو چولندو رهي ٿو. سو پاڻ انهن کان پاڻ کي
جدا ڇڏي رهيو آهي. جهڙيءَ طرح ڪو چوي ته هي منهنجو
کان آهي ته اهو چوڻ وارو ڪان کان پاڻ کي جدا ڇڏي
رهيو آهي. جنهن ۾ 'منهنجو' آهي اها آتما نه آهي انهيءَ
سري اُٺ آتما ڪانهي. جيڪڏهن توکي اندرين ۾ آتما
جڏهن انهيءَ دستور اندرين ۾ آتما ڪنڊن ڪيائين، تڏهن
وادي چوڻ لڳا برابر، اندريون آتما نه آهن ۽ پراڻ
آتما آهي ۽ ڇاڪاڻ ته جيستائين سريز ۾ پراڻ رهن ٿا،
ٿين سڀ وهندڙ ٿيندو رهي ٿو، ۽ سريز جو مان (قدر)

سری نارائن شری ابدیش (۱۶۰) سوارت

آجیان، مان تلیو آجیان، مان سنڌو آجیان، مان د ڏیو آجیان،
مان لیدو آجیان (ایتن آدک بهیترتون مئن مئن یعنی آند آند
بذاون لی رهمون آجی سی سب استول سرپر م لی رهمون
آجی، کنیدکری استول سرپر لی آلم آجی، سو حی، عجباسو!
هی، مئن واکن سو مئن بهر پالن کندن کره، هن، عجبی، مان
کندن کرون ڏیو جی، بهیڑی، طرح استول سرپر م آلمتا
(آلمتا) نئی لی، بهیڑی، طرح ممتا (آلمتا) د استول سرپر
م نئی لی، یعنی مہندو سرپر د ڏیو آجی، مہندو سرپر لیدو
آجی، مہندو سرپر گورو آجی، مہندو سرپر شیام آجی،
مہندو سرپر بالک آجی، مہندو سرپر رڌ آجی، لاهی،
د ستور جتی ممتا نئی لی، آت آلم نہ آجی، ان کسان آلم
سارو آجی، آند هن چو پتو، حی مہندو سرپر آجی لڌ هن بال
کی سرپر کان جدا سمجھی لو، بهیڑی طرح حی مہندو ڏیو آجی،
ایتن چوڻ وارو بالکی ڏیو کان جدا سمجھی لو، بهیڑی طرح
مہندو سرپر آجی ایتن چوڻ وارو د بالکی سرپر کسان جدا
پوی لو، کنیدکری حی استول سرپر آلم نہ آجی، جڏهن
آدمی مری لو لڌهن سرپر روپ آلم کی بیوئا ساڙین؟
چاکاڻ نہ بیجھی آلم کی کولی د بوش ساڙی لڌو آلم
آبر آجی، آبر آجی، آخری، طرح شاسترن م سڌو آجی،
کنیدکری حی استول سرپر م آلمتا کندن کره، آبر ساروان
لند سرپر سوارت آجی یعنی؟ کندی، لو دروازن وارو سو
استول سرپر آجی آبر آلم ٻڌی نہ کر، چیکڏهن سوکی
آبر ٻڌی لی ویتی آجی نہ الکی کندن کره، چو نہ آبر
سرپر آلم سو کوش یعنی ڏکڻ وارو آجی الکی شاسترن
م ان مئی کوش چولتا، آخری، طرح استول سرپر سو کندن
کری وری سوکشر سرپر، کارڻ سرپر، حی آت کندی

سري نارائڻ هري اپديش (۱۵۶)

پيو ان
آشتڪا يعني اٽس پڙين وارن ڪارڻ ۽ سوڪشم سريون
ڪندن اٽس پهرن ۾ ڪندا رهو.

چپ آڌ پنج ڪرم رندريون هڪ پري آهي، ڪن
پنج گيان رندريون - پي پري، پنج پراڻ - ٽين پري، پدي
سوڪم پوت - چوٿين پري، من ٻڌي آڌ چار آنتهڪرڻ
پنجين پري، اود يا - چهين پري، ڪامنا يعني واشدا - ستين
پري، شپ آشپ ڪرم - اٺين پري.

انهن ۾ ڇا نهنجي آتم ٻڌي ٿي آهي، سا اٽس پهرن ۾
ڪندن ڪر.

’ناوان ڪند شريز‘ - ڪند جو پهرين اوت حصو، پيو
اوت ڪندن ڪر، يعني نون حصن وارو جو استول سري آهي
انجو به ڪندن ڪر. نون حصن واري شريز ۾ آتم ٻڌي ٿي
رهي آهي انجو تون ڪندن ڪر.

هاڻي پهر يائين ۹ ڪندن واري استول شريز ۾ جو آهيندي
ٿي رهي آهي سو ٿا ڏيکارين. انهن مان چار واک يعني
ناستڪ چونٿا. هي استول شريز ئي آتما آهي. سيني ڪي
ڏسڻ ۾ اچي ٿو. جا وستو پڙ ٽڪش ڏسڻ ۾ اچي ٿي تنهنڪي
هچي ٿو، پر جا ڏسڻ ۾ نٿي اچي سا آهيندي ڪانه. استول
شريز ڏسڻ ۾ اچي ٿو رهندي آتما آهي ڇاڪاڻ ته سڀ ماڻهو
چونٿا ته مان بالڪ آهيان، مان جوان آهيان، مان ٻڌو آهيان.
مان لاءِ آتما جو آهي. بالڪ، جوان، برت شريز ئي آهي ۽
نهنڪري استول شريز ئي آتما آهي. پيو ته مان ڪارو آهيان،
ان گورو آهيان، مان شير آهيان، مان براهمن آهيان، مان
ري آهيان، مان وٽس آهيان، مان مرد آهيان، مان استري

۽ اکين سان.

سري نارائڻ هري ارديش (۱۵۸) سوارت

هنن ۽ بنڌلن کي آڻڻ پھون م ڪمڊن ڪسو. انهن ڪرڻ سان ئي باهي ٻنڌن به ڪمڊن ٿي ويندا، جيئن طرح :-

ٺٽا ڪنڊ، وڇ، ڇاڻي، ڏال ڇاڻي سڀ ڪو.

[ڇٻ پڻي صحنه ۲]

ارڻ: ودوان جو چمتو ۽ بنڌلن جي ڪمڊن م ئي لڳو رهڻي ٿو. (۱) نون جي ڪمڊن ڪرڻ سان باقي ٻنڌن به ٻاڻهراڻو ڪمڊن ٿي وڃن ٿا.

پوڻن: ٻيا ٻنڌن ڪيڙا آهن؟ اتر:

”ٻنڌن م اٺ ٻڌا ست ٻڌا. ٻنڌن ڪرم ڌرم ڪرم.“

ارڻ: ماڻا، پتا، پتر، ڏنڊ، ڪسرم، ڌرم آڏو جيئرا به ٻنڌن آهن سي نون سان گڏ ئي ڪمڊن ٿي وڃن ٿا. هتي پھون اڏو ”آئي پھو آئي ڪمڊ ٿاوان ڪمڊ سريو“ جو پورو ٿو.

ٻيو ارڻ: ڪڍ ٻڌ جا، ڏيڀلي ڏيڀڪ لٽا، مڇس، ۽ ارڻ آهن.

ڪمڊ = (۱) حصو. (۲) ڪمڊ ڪو.

اُن پھون م اُن حصن وارا ڪارڻ ۽ سوکسر سريو آهن. انهن ٻنهي سريون جو ڪمڊ ڪسو. انهن ٻنهي مليل سريون کي ٻري اُسڪا نه چون ٿا. بوڳ آڻيائي هڪ سري کي ٺاڳي ٿي سريو م ٻري اُسڪا وڃن ٿا ۽ هڪو ڪم ڪرڻو هوندو اُن، سو ڪندا آهن. جيئن طرح ۽ چند رنگ پھون سريو مان ٻري اُسڪا ڪڍي راجا جي سريو م وڃي راج پوڳ ڪرڻ لڳو هو ۽ گورڪهاڻي الڪي موٽي وئي آيو هو. ٻري اُسڪا ۽ اُن ڪمڊ ٻنهي جو ساڳيو ارڻ آهي. ٻري

به مورڪه چيٽيو. سڪديو سوامي چيو تڏهن ته تون مورڪن کان
به مورڪه آهين. پر هاڻ :-

مورڪن سر مورڪه هيءَ مني نامي ڏاڍو

[مارو محل ۱ صفحہ ۱۰۱۵]

ارڻ :- جو مل موٽر جي ديهه ۾ ممتا ڪري ۽ پرميشور
جي لاءِ جو آپاس لٽو ڪري، شرڙو ۽ منڍ لٽو ڪري، سو
سرومڙي مورڪه آهي.

جهڙي طرح تون مانا جي ڏرپ ۾ سر ۽ ڏنگيو پيو هوئين ۽
تمام ڏکي ٿي تو ڀڳوان کي وري وري ڀڪار بي ڪئي ته
مونکي ٻاهر ڪڍ مان ڀڄڻ ڪندس، پر ڀڳوان کي توتي
وشواس نه پئي آيو ۽ چوڻ لڳو ته تون هن مل موٽر مان
نڪري وري مل موٽر واري ديهه ۾ ممتا ڪندين ۽ ديهه
جي پالن پوڻ ۾ ئي ڀر سڻ رهندين، جڏهن وشتا جو ڪيئون
وشتا ۾ راضي رهي ٿو. پر تون ان وقت گهڻا قسرن ڪڍين ۽
ڀڳوان کي چيو ته مان مل موٽر واري ديهه ۾ ڀر پريتي نه ڪندس،
تڏهن ڀڳوان توتي وشتا ڪري توکي ٻاهر ڪڍيو. هاڻي
مرڻ جي وقت به تون ڀرميسر جي ڪٿا ايڪاگر چت
ڪري لٽو ٻڌين. هاڻي تون ٻڌيمان آهين يا مورڪه آهين؟
راجا کي شرع آيو ۽ ديهه ۾ ممتا چڙهي ايڪاگر چت ڪري
ڀاڳوت ٻڌي مڪت ٿيو.

بديهه مڪتيءَ ۾ ديهه رکاوٽ آهي. ديهه چٽي ٿي ٿي
وڌيهه مڪت يعني ڀرهر روپ ٿي سگهي ٿو ۽ نه انکان اڳي.

جڏهن جل مل جل آه ڪٿا. تڏهن جوتي سنگهه جوٽ سه ڏا.

[گورڙي سڪمني اسٽيڊ ۱۱]

سري نارائڻ حري اُبد يس (۱۵۶)

سرور ٻڌڻ

ڏسي هرڻ ٽهي آئي ٻڳو. راجا چيو اوهين سڀ هتي ترسو،
مان اُڪلو هرڻ پٺيان ويندس. راجا پٺيان پيس، پر هرڻ
راجا کي تمام پري جهنگ ۾ وٺي ويو. راجا پئجي ويٺي.
سرد ٻڃ جا ڏينهن هئا. راجا وٽ ڪپڙو بلڪل ٿورو هو.
جهنگ ڳهائو هو ۽ ڇوٽاڪ جالورن جا آواز ٻڌڻ ۾ پئي آيا.
راجا کي تڪ آخ نه وياڪل ڪيو ۽ اڳيان سٺو ڪرڻ وارو نه
ڪونه ڏوس. راجا وڃي ڪرڻ لڳو نه هاڻي مان ڪڍاڻون
وڃان ۽ راجا ڪٿي گذاريان. اهو وڃي ڪري تلاش ڪندي
هڪ چنڊال جي گهر پهتو. اُتي گهر جي ناهران الهڪ پشون
مٿا پيا هئا، جهنگ ڪري ڳيٽي ناس بي آئي. راجا ڳيٽي
نالس جي ڪري آئي ترسي نه ٿي سگهيو، پر لاچار راجا
ڪاٽي ٿيس، جتن نه سرد ٻڌي ڳهڙو تڪ ڪيس. چنڊال کي
چٻائڻ موڪلي پنهتجي گهر ۾ راجا رهڻ ڏي، مان نههڻجو
اُٿي آهيان. چنڊال چيو مان توکي سڃاڻان ٿو نه ڪم آهيان.
ساستر چويو نه ڪههڪي سڃاڻپ بنا گهر ۾ رهڻ نه ڏيندو
ڪي. راجا پريڳا ڪئي نه مان پرائهڪال جو هلو ويندس.
چنڊال راجا کان پريڳا ڪرائي، پوءِ هن هڪي ڏرڳندي
واري ڇڳهه ۾ هڪ راجا رهڻ ڏنو ۽ پتا پوڻ هن جو ستڪار
نه ڪيائڻ. راجا سڪ سان راجا گذاري. پڙه ٿئي نه چنڊال
راجا کي چيو نه مهنتو مڪان خالي ڪريو ۽ هليا وڃو.

سڪد پو سوامي سمون، هي راجا پريڪيس! جيڪڏهن
هو راجا چنڊال سان ڇوڳڙو ڪري نه مان مڪان نه ڇڏيندس،
هي مڪان مهنتي راجا جي اندر آهي ۽ جيڪڏهن تون
هوڪي ناهر ڪڍيندڻ نه مان نههڻجو مڪان ضبط ڪندس،
انهيءَ ڏسنور چنڊال جو گهر نه ڇڏي نه هو ٻڌيمان آهي يا
مورڪ آهي. راجا پريڪيس چوڻ لڳو نه اهو راجا مورڪن کان

مَنْ هُنَّ نِسْ جَنْ رَامِ ڪِي

دا-ي ست جن ٻڌر سدايا

اُکر ستن ڪنہ راج وِڻي

جپ مين ٽپ مين ڪل مين ڪرم مين

نامي ڪي سوامي توبه تري

گوري چيتي نامديو جي صفه ۳۴۵ |

(۹) سرير بدتن

ديھ * آڌياس به چڱيا سوء کي پڳتيءَ، گيانءَ ڪتيءَ
برڪاوت ڪري ٿو، ڪجهه به ساڌن ڪرڻ ٿو ڏسي،
جهڙي طرح راجا پريڪيت کي پاڳوت ٻڌڻ به آڻي ٿو.
ڪٿا:- جڏهن سکديو سوامي راجا پريڪيت کي سري
مد پاڳوت جو سڀتاهه ٻڌائڻ لڳو ته راجا پريڪيت جو چت
ايڪاگر ٿي ٿيو، سندس چت ديھءَ راج به هلي ويو ٿي.
سکديو سوامي هنڪي گهڻو سمجهايو، تڏهن به راجا جو ديھ
آڌياس نه ٿيو. سکديو سوامي ويچار ڪيو ته انهيءَ طرح نه
هجي ڪٿا ٻڌي نه سگهندو، تنهنڪري پهريائين هنجو ديھ
آڌياس هٿايان. پريڪيت کي چيائين راجن! مان توکان
انصاف پڇڻ چاهيان ٿو.

سچو ڌرم جو نياءُ ڪج - راجا چيو ته بيشڪ تائين ئي

ڪندس، توهين ڀلي چئو.

سکديو چوڻ لڳو ته توهڙو هڪ بر ٿاڀي راجا هو، هڪ ڏينهن

هو شڪار تي ويو. ٻن مان هڪ هرڻ نڪتو. شڪارين کي

سري لارائي خوي ابديش (۱۴۴) چهر مړي به دن

هک وړا خيمه ديوړو بدې ويښي دڅو نه ځکه پندال سر
پوکرو آيو. جن سيالي دل م چيو، ځي له اسانو باو
آځي، ځي مړي وپوځو پوء ځالي کښن چيو و لي آيو آځي
پ کيږو کښان آلدو ائس! ځير وځي سځي کښن کي و لي
آيو، سيني راجا کي پکړي وړلو. راجا ځمکي کيښولي
هتايو پر نه هتبا. اتري م گروځن نه اچي پوربا پ ځمن
ځي واد وواد اډانون. پندال چوپ لږکا نه ځي اسانو سيمدي
آځي. کړ چوپ نه مپندو پانو آځي، کړ پوپ نه الو آځي،
اڅري طرح وډو چيکړو لي پمو. گروځن پندال کي پمو
له اوځمن سر کوڼي ډسو، ځيکډځن سر م اوځانو پانو پمو
ځي نه پوء ځمکي پډي ډنو. وځي سر کوڼي ډالون نه
ان م پوانو پمو آځي، ډډځن راجا کي پډي ډالون. پمو
گروځن راجا کي موڼي باط سان و لي آيا. گروځن راجا کان
پچو نه ځالي پي لکون کيل نون با نه؟ ليدو لږکا نه
نه نروء سوري، مان کښو نه کړي پډووسن. راجا
گروځن ځي چولن لي کړي پيو، ځمسه لاه شوک ډسو
(لوا). اڅري طرح سچو گرو پښتني شس پوء سر م
آل خو چهر مړي کڼي پډي لو.

پگولس لام نه الک سون کي لار پو آځي. پو مان نه.

ديوا پښان تاريخي دام کښت جن کڼ نه نوي

تاريخي گڼک پښان پ کڼجا

پښان اډامان تاريخي

چون پښک جن پښتني مکت پښ

سري نارائڻ هري اُبديش (۱۵۳)

جنم مرن

گروجن کي ٻڌايائين . گروجن چيو ته مهاتما لوڪ س
مان ڪنڊو ڪري سگهن ٿا يعني گهڻي عرصي وار
ٿوري ئي وقت ۾ پوڄائي ٿا ڇڏين ، پر راجا جي ڇت
شڪا نه هئي ۽ چوڻ لڳو .
چوپڻي :-

لکيو ڀاڳ جو ڀڳت پرائي .

ڪمان ڪره ٽپ سري گر ڪيائي
چو ڪر گر سھائتا ڪين -

لکيو ڀاڳ ڀٽ ڪر مو ڇڏين

جيڪڏهن گروءَ وٽ اچي ڪرم جو ڦل پوڄو پيو ته
گيائي گروءَ وري ڪهڙي سھائتا ڪئي ؟ جيڪڏهن گروءَ
سھائتا نه ڪئي ته گروءَ جي شيوا ڪرڻ نسل آهي ۽ جي
گروءَ سھائتا ڪري ليڪه مٿائي ڇڏيو ته مٿئين ٺڪ جهوني
ٿئي ٿي . گروجن راجا کي ڏيرج ڏيئي ٿي ڏينهن ٽر سايو .
راجا پنهنجي ڌاري تي ويو . رات جو راجا کي سپو آيو ته
مان مري ويو آهيان ۽ مون ڇنڊال جي گهر ۾ جنم ورتو آهي
وڌو ٿيو آهيان ، پوءِ شادي ڪئي اٿم ۽ گهڻا ٻار پڄا ٿيا اٿم .
آخر ٻڌو ٿي ڇنڊال ديه ۾ مٽو آهيان ۽ ڪٽنب جا لوڪ
هتي رودن ڪرڻ بعد مون کي ٻاهر ڌريءَ ۾ دفن ڪري
آهن . راني راجا کي سڃاڻي ٿي . ايتري ۾ ڪڪر
ي راجا کي چيو ته گروجن شڪار تي سڀريل آهن ۽ اوهانجي
هلڻ جي آگيا ٿي آهي . راجا تيار ٿي گهوڙي تي چڙهي
جن سا گڏجي شڪار تي ويو . دور پنڌ تي ويا ته راجا
اڳيان هڪ هرڻ ڏٺو ۽ ڏسڻ ۾ آيو . راجا اُنجي پٺيان
جو گهوڙو ڊوڙايو ، پر هرڻ پري پڄي ويو . راجا ٽڪجي

سری نارائڻ هري اُبدیش (۱۵۶)
جنم موط بدن
بہ احو ائک۔ سو وچھی تڏهن کچن کي اها واسا کي۔
نہ ائک وچھدي۔

۳۔ ديه واشا جي معني آهي تہ هيء ديه اُروڳ رهي۔
اها نہ اُڻ ٿيڻي آهي۔ چو هو ٻار بدھي ديه بڻل آهي۔
جڏهن ڪٽولو ٽاجي پيٽي واڻ سان مڙھل ھولدو آهي تڏهن هيء
ديه نہ ٽاجي پيٽي روڳن جو ٿور آهي سا ھميشہ تندرست
ڪن رھندي۔ ٽين ڪري ديه واشا بہ گمان ٿي نہ
ائک ٿيندي۔

(۷) جلد (۸) موط بدن

اھن هي پورئي بہ ڪرو دٿاران گمان سان اي ٿئي تي۔
پوهاڻ۔

ڪر درس ٻانڀا اکيان ڪوانڀا اڏو ڇوٽ پرکاسي

جنم موط ڏک ڪن مہ۔ پسي ڪو ٻانڀا پوپ اڀاسي
[لکاري م: ۴ صفحہ ۱۱۱۶]

ڪرو شش ۽ ٻيگت جا جنم موط روڻ ٻي ڏک ڪتي ٿا
جڏهن، سورج مان ڪندو ڪري ٿا ڇڏين۔ ساڳي سبب
منڊڇ واري راجا جي سورج پوکاش واس ۳ ائس ۲۲۔

عڏهن ٻائي ڪلبالو، منڊڇ واري راجا کي ڪروچي پئي
درس لاء وٺي آيو تہ راجا پير سان ڪپڙي پيٽا رکي لمسڪار
ڪئي۔ ٿئي تہ ٻين وري ديوان بر آيو آئي هي تڪ ٻڌائين
جا ڏکي اونڪار آهي۔

”ليک نہ مڻهي هي سڪي جو لکنا ڪوتار“

هي تڪ ٻڌي راجا کي سنو ٿيو ڪوتار جو لکيل لک
نقو مٿي نہ ڪرو وٽ اچي مان ڪهڙو فائدو! ٻيڻجو سڀو

مَن واشنائُن پڙڪارن جي آهي (۱) پتر واشنا (۲)
(۳) اوڪ واشنا. انهن ٽن واشنائُن وارن کي گيان
اچي طرح سان به شاستر م لي واشنائون ڇپيل آهن.
واشنا (۲) شاستر واشنا (۳) ديھ واشنا. رهي به گي
ٿيون ڏين. تنهنڪري ممڪشوءَ کي ٿيئي واشنائون تياڻڻ

نوٽ: لوڪ واشنا جي معنيٰ آهي ته اهو ڇاڇڻ
واه واه ڪن. سو اها اُڻ ٿيڻي آهي. اوتارن مان به
ويڪون ڪڍڻ لڳا. خود گورو نانڪ صاحب جن کي
ڪي لوڪ ”ڪراهي“ ڪوٺيندا هئا. تنهنڪري
جي اچوءَ کي اها واشنا نه ڪرڻ گهرجي.
۲- شاستر واشنا جي معنيٰ آهي ته فلاڻو شاستر به پڙ
فلاڻو به پڙهان پڙ شاستر کي ڪٽڻ ڇا آهن. تنهنڪري
واشنا به گيان اچوءَ کي نه ڪرڻ گهرجي. شاه عبداللطيف
پٺاڻي گهوت فرمايو آهي ته.

اگر پڙه الف جو، ٻيا ورق سڀ وسار

هن حيدرآباد سنڌ جا به سمن پائي کير چند صاحب ۽ پائي
ڪيشورام صاحب فقير درياخان صاحب جي ديدار لاءِ مير
شهر پور واري جي رياست ۾ ويا. فقير درياخان صاحب ڏاڍو
درب ڪين ڇو جو ”شيءَ سڃاڻي شيءَ کي.“ پاڻوت رهائي
ڇڏيائين. جڏهن گهڻي زور ڪرڻ تي موڪل ڏنائون تڏهن
اچاڙيءَ ۾ چيائين ته مون کي به دعا ڪريو. پائي صاحب
عرض ڪيائين ته توهان کي ڪهڙي دعا ڪريون فرمايائون ته
سڀ ڪجهه وسري وڃي، ڇو جو اهو ياد اچڻ تي سماءُ ر
ڪ ٿي ٿئي. تنهنڪري جڏهن هيٺون رسيدن بهتارن کي

ٻڌائيندو هوس. هڪ ڏينهن سمجھي مانا ٻاب ٻڌندي سمجھي
 رهي ۽ مون ٻاب ٻڌي ڪيو ته آڃانڪ هڪ ڏلي تي نه هئي
 پتاهي! توهين اُشد ٻاب ڪري رهيا آهيو ۽ توهين هت
 جو اشارو به اُشد ڪري رهيا آهيو. اهي وڃن ٻڌي مونکي
 ڪروڙ آيو ۽ سمجھي مانا ڌار ڌار مونکي پتو لڳو ته اندر ڪرڻ
 ۾ نالڪ ڳالهائي رهيو آهي. تڏهن مون چو، اڙي نالڪ،
 تون اڃا حائوئي نه آهين ته پتاهي ٻاب تي اُشد حوائت آو.
 وح ۽ اُن اُنڪن سان * وُڪرڻ ٿي. ۽. الهه ۽ ڪري مڙهڻي
 سراب ڪري جبر کان ٿي اُن اُنڪن سان وُڪرڻ تهو آهي.
 راجا هڪ لاهو ٻڌي اُشاوڪر مٽي ۽ هي چرلن تي ڪري
 پيو. اُشاوڪر راجا کي جوڙ لڳو ته هي راج آڌ سمگري
 مڙهڻي سمجھي اڳي وانگر وهوار ڪريو. مان هاڻي پنهنجي
 پتا سان گڏ ويندس. راجا جي مرضي نه هئي ته گروهي وڃي،
 پر هڪي آڳا پالن ڪرڻي تي، سو ڪهڙي ڏن، سمگري ۽
 سان گرو ۽ جو وڃن ڪري پوءِ هڪي + وڌاع ڪيائين.

اُشاوڪر مٽي پتاهي ٻاب کي پاڻ سان وٺي پنهنجي مانا وٽ اچڻ
 لڳو. وات ۾ هڪ مڏو وٺا نالي هڪ ٻڌي آئي. اُپر ڪهڙو
 رسيع وڌي ۽ پوراڪ اُشاوڪر کي لاشان ڪرايو، مڙهڻي
 هڻجا سڀ اُنڪ سڏا ٿي پيا. سرور صفا سندر ۽ ڪرائي ۽
 وارو ٿي پيس ۽ اهي پنهنجي مانا کي گڏيو ۽ پنهنجي نالي
 هي آڳا سان پنهنجي اڳئين آشور ۾ ويا.

وانسا بن قسمن هي آهي (۱) سڏ (۲) ملن. شڌ واشنا جبر
 کي ناس ڪرڻ واري آهي ۽ ملن واشنا جبر ڏيڻ واري آهي.

* گڪو يا ڏنگو ڏڏو. + موڪل ڏنائين. ۽ تبخ.

وري آليو ڪري جيون مڪت دشا کي پراپت ڪيائين
 گهڻي وقت تائين ان آند جو آليو ڪند رهيو. تڏهن آشتاوڪ
 مٺي راجا جنڪ کي سماڌيءَ مان اُٿاريو ۽ چيو ته جو آند تو
 نيڙ ڪيو آهي سوئي پر تڏهو آهي، اهوئي آندا پرهر آهي
 انر چت جي راستي ڪس. هاڻي پهر يائين دور ديسن کان
 ڌرتي وقت جي آيلن براهمڻ لوڪن ۽ رشي لوڪن کي سدمن
 ڪري پنهنجن گهرن ڏانهن وڃڻ جي آڳيا ڏي. راجا مٺيءَ
 جا وچن ٻڌي سڀني کي ڌن مان ڏيئي پرسن ڪري انهن
 کان سندن نالو گوترو، ديش پڇندو پالڪين پر وهاري پنهنجي
 پنهنجي گهرن ڏانهن روانو ڪيو. سڀني براهمڻن آشتاوڪر مٺيءَ
 کي نمسڪار ڪئي ۽ ڏليواد ڪيو ۽ پنهنجن گهرن ڏانهن روانا
 ٿيا. جڏهن ڪهول رشي پنهنجو ڪل، نام، گوتر ٻڌائي،
 آشتاوڪر کي نمسڪار ڪرڻ لڳو ته مٺي جهت پٽ پنهنجي
 سنگهاسن ٿان لهي ڪهول مٺيءَ جي چرڻن تي پنهنجو سر
 رائي نمسڪار ڪرڻ لڳو. ساري سيا اهو رنگ ڏسي اسچرچ
 پيئي. ڪهول رشي آشتاوڪر کي هٿن کان وٺي اُٿاريو ۽
 نياڻيمس ته تون ڪير آهين. آشتاوڪر پنهنجي مانا، نالي ۽
 ڪم جا نالا ٻڌايا ۽ پوءِ پنهنجو نالو ٻڌايو. ڪهول مٺي آشتاوڪر
 پنهنجو پٽر سمجهي انکي پنهنجي گلي سان لڳايو ۽ گهڻو
 ڪيو. چيائين ته مون اڀاڳي پنهنجي پرورش به پوري نه
 ڪئي ۽ نه وڌيا پڙهائي. اٿلو پنهنجي + آشت وڪرن جو
 ڪم مان ئي ٿيس. اهي وچن ٻڌي راجا جنڪ کي
 به ٿيو ۽ پڇيائين ته گرو جيءَ جي آشت وڪرن جو
 ڪم ڪئن ٿيا! ڪهول رشيءَ چيو ته جڏهن هي مانا جي
 پر هو تڏهن مان هجي ماءُ کي روز ويد پات
 ڄاڻي. + اٿن ڏڪن. ڏشڪ.

راجا اڏول رهيو. اها حالت ڏسي آشناو ڪر مٺي ڏاڏو پرس
 ٿيو: راجا کي چيائين ته هن پراڻي کي ڏن ڏيئي سگهي ڇو
 نٿو ڪرين؟ راجا چيو ته سڀ وسڻو توڻو ڄاڻو آهي ٻوڙ مان
 ڪڍڻ ڏيئي سگهندس! ڪڏهن به ڇڙ م مڏهنجي مٿان آهي.
 آشناو ڪر راجا کان پڇيو ته تون ڪير آهين؟ راجا چيو، مان
 چنڪ آهيان. مٺي راجا تي هٿ رکي چيو ته مولڪي ڏيکار
 ته چنڪ ڪهڙي شيءِ آهي؟ راجا ڪج نه ڏيکاري سگهيو.
 مٺي چيو، ڇوڙي طرح تون چوڻ ٿو ته مان چنڪ آهيان پر
 ڏيکاري نٿو سگهين، انهيءَ ڪري چنڪ ڪاٺي ڇڙ نه آهي،
 (جي هتي نه ڏيکار) ٿوڙيءَ طرح سڀ لوڪ چنڪ چوڻا
 پر ڏيکاري نٿا سگهن ٿيڪري چنڪ آهي ڪو نه. راجا
 وري مات م رهيو. ٿڌن مٺي چوڻ لڳو ته ڇوڙيءَ طرح
 آڪاس م اهاڙي سسڻ ڪري گهٽ آڪاس، مٿ آڪاس
 آڏ الڪ نام آهي، ڪلينا * مائر آهن پر آهن ڪج نه، ٿوڙيءَ
 طرح مايا آوڻ يا روت اهاڙيءَ جي سسڻ ڪري تو سڃاڻند
 پر پورو ٻرهر عا چنڪ آڏ، اٽل نام آهن پر ڪلپت يعني
 ڇوڻا آهن. واستو م نام روت کان رخت سڀ جت آڻند + ٿر به
 وستو تون آهين، سو تون اٽل آهين، اڄما آهين، لوڪار
 آهين، پر پورو آهين. اٽل ۽ طرح آڻا کي نٿي ڪري
 ۽ ڪر ڪر ٿي. ٿڌن راجا چنڪ سڀي ڪرڻ
 کي ڇڏي ۽ ٻران ڀڏڻ ٻوڙ، مٺي، ٻڌي، مٺي سڀ ڪروڙ عا
 آهن ۽ اهي کان مان ڪر نه وٺان، اهو لڳي ڪري سڀي
 ورتن کي روڪي * نٿي ڦر ڏنا کي پراڻي ٿوڙي ان ڏس م
 مٺا آڻند، چو ٻرهر آڻند ساستر م ٻڌو چائين، اٽل وري

۽ مٺ + سڀ جو ساڳي ۽ گڏ گڏ. ڏن سڀ ڪج ڪري
 چڪڻ. * ٿر به رخت.

ڪائي ڳرو دڪا نه ڏني آهي، پهر يائين اها ڏي ته پوءِ توکي
 اپديش ڪريان. راجا خوش ٿي سنڪلپ ڪري پر تگيا ڪئي
 ته منهنجو تن، من، ڌن سڀ اوهانجو آهي، ۽ پاڻ هٿ
 جوڙي اشتهاو ڪر مٽي ۽ جي اڳيان آئي پيئو ۽ چيائين ته جيڪا
 آڪيا ڪريو سا ٻالن ڪريان. مٽي ۽ چيو ته تون منهنجي من
 سان ڪو به سنڪلپ نه ڪڍ، نه راندريڻ کان ڪوئي ڪم وٺج
 ۽ مات ڪري منهنجي اڳيان ڪڙو ٿي بيٺو. راجا ائين ئي ڪڙو
 ٿي پيئو. ايتري ۾ راج ڌار ٿي هڪ براهمن پڪار بندو اندر
 هليو آيو ۽ چوڻ لڳو ته راجا جنڪ! مان ڏاڍو دڪي آهيان
 منهنجو دڪو دور ڪر. پهر يائين راهو ٻڌي راجا کي دلير ديا
 آئي ۽ خيال ڪيائين ته هن کان پڇي سندس دڪو دور ڪريان،
 پر انهيءَ دم ويچار ٿيس ته تن، من، ڌن ڳروءَ جو آهي ۽
 انجي آڪيا بنا ڪوئي به ڪم نه ڪرڻو آهي، تنهنڪري مات
 ۾ رهيو ۽ براهمن سان ڪڇ به نه بوليائين. تڏهن براهمن وڌيڪ
 ر لاپ ڪرڻ لڳو ۽ چوڻ لڳو ته عملدارن منهنجو سڀ سامان
 ضبط ڪري ڇڏيو آهي، منهنجو ڪٽنب به اڄ ڪري ٽوڙي
 هيو آهي، تنهنڪري مان لاچار حالت ۾ توهان کي پراڻا
 ڪريان پر توهين ۽ ٻن ڏيئين وانگي ڪو به خيال ڪونه ٿا
 ڪريو. راهو ٻڌي راجا جو چٽ ٽٻو ۽ خيال ٿيس ته براهمن
 ۽ ڌن ڏيئي سندس دڪو دور ڪريان. پر وري ويچار
 ۾ نه ڌن ڳروءَ جو آهي جئن ته مان انکي سرولس ڏيئي
 ڪو آهيان ۽ منهنجي اهڙي سنڪلپ ڪرڻ تي پاڻ کي
 ڪار ڪرڻ لڳو ۽ مات ۾ رهيو. جڏهن براهمن کي ڪو
 به نه مليو ۽ پراڻا ڪري ٽڪو، تڏهن ڪروڙ ۾ اچي
 وانگي ڪنور دروڇن راجا کي چوڻ لڳو، پر اهي ٻڌي

ٻن گھوڙن ماري سامهون اٿيو تن ٿا ، ۽ پوءِ الهدي ياد گھري
 رهي ٿي . سو يادگري سنسڪارن يعني واشدان کان اٿي ٿي ؛
 ٺهڙ طرح جاڳڻ جا پدارت حمترو وقت اکين جي سامهون
 آهن ليتر وقت اٿيو تن ٿا . اکين کان ڇان ٿي پري ٿا نه اهي
 نه ۽ سموري روت تي وڃن ٿا ۽ ۽ سڪو پئجي ۽ جاڳڻ ۽ سمن
 ٻنهي جي پدارتن جو اڀاو تي وڃي تو يا جاڳڻ ۽ سمن ٻئي
 سمن آهن يعني مثلاً آهن ۽ ٻئي سنسڪارن کان ٿين ٿيون .
 ڪڏهن ڪاڳڻ عي پدارتن جي سمن م يادگري ٿئي ٿي ۽
 ڪڏهن سمن جي پدارتن جي يادگري جاڳڻ م ٿئي ٿي ۽
 جاڳڻ وانگي سمن پدارتن م سڀيتا جو پور تي وڃي ٿو ، ڇوڙي
 طرح ٺوڪي ٺو آهي .

مون ٺوڪي ٻڌايو آهي ته او نه چواو ۽ هي نه ۽ ٺولو آهي ،
 ٻي نه ٺوڪ ڪونهي . سار ٻنهي م ڪونهي ٻئي اُٿار آهن .
 نيمتي با ۽ ڇو نه سار وسو ڪهڙي آهي ؟ اُٿار ڪر مٺي
 عوط لڪر . سبي ٽسڻ ٽسڻ وارو آٿائي سار آهي ، عهڻ
 سن اوڪ . جنهنجي راج جو لاس ٽسڻ ۽ ڊرڊري ٽسڻ جي
 نه جي . . . آهي ۽ نه هڏي جاڳڻ م هڏي تي ٿين عي
 سڀيتا تي سڀيتا نه آهي . اهو ساڳي آٿائي سار آهي ،
 س آهي . . . آهي ، اُٿائي آهي . اهوئي مايا سان ملي
 ڪيڏي . . . س عڪت جي اُٿي ، پالڻ ۽ سنگهار
 ڪرڻ ڪيڏي ٽسڻ سان ملي پالڻي ڇو روت
 جي ڪر ڪيڏي ٺو . مايا اُڏيا ڪي ڇڏي
 سڀيتا ڪرڻ ڪيڏي سڀيتا آٿي ٽسڻ سار ٽسڻ
 آهي ڪيڏي نه هڏي ڏيا ڪري ٽسڻ
 سڀيتا ڪرڻ ڪيڏي نه هڏي ٽسڻ سڀيتا ٽسڻ

ٺوڪي سگهي ڪندو. ان مهالها پنهنجي مايا شڪتيءَ سان ٺوڪي
 سڀني ڏيکارڻو آهي، ۽ ٺوڪي ڌرمالها راجا ڄاڻي ڪرڻا ڪئي
 آهي جو ٺوڪي گهڻو وقت جاگرت ۾ ڏک تبو هو سو سڀني ۾
 ٿوري وقت ۾ ئي آليو ڪرايو آهي ۽ سورج مان ڪندو
 ڪري ڇڏيو آهي. ٺوڪي شروءَ کان ٻڌ ۾ هارائڻو هو ۽ حا
 حالت ٺو ٻاڻ سڀني ۾ ڏني آهي سا جاگرت ۾ ٿيڻ واري
 هئي. اهو ۽ اُپٽ ڪرم ٺوڪي ضرور پوڄڻو هو، پر مهالها
 پنهنجي ڪرڻا سان ٺوڪي ٿوري ۾ ئي پوڄائي ڇڏيو آهي.
 هاڻي مهالها پنهنجي مايا دور ڪئي آهي. هاڻي ان
 پنهنجو من اُتر ڪري بي مڪرو ٿي. پنهنجي اچڻ تائين
 ٺوڪي پور هو. اهڙا وڃن ٻڌائي راجا کي خوش ڪيائين.
 راجا جيڪو جو سڀ پور ٿي ويو. اڳئين سڌ پورن واري
 ڪٿا باد آيس. اُشاوڪر مٺيءَ جي چوڻن تي ڪري پوءِ
 ڄيائين ته ٺوڪي سر وڳو آيو. هڪ نه ٺوڪي پنهنجي چوڻ
 ٻيائي پنهنجي هڙدي جي وار ٿا ڄاڻي سڀني سڀا لوڪن کي
 ٻڌائي سو نه گهڻن سالن جي سڌن واري وار ٿا، جا مونکي
 وسري ويئي هئي، سا ياد ڪرائي. مونکي پوڄڻي ٺاهي
 آهي. ٺوڪي سڀ پورن ڏن آيو. ان وقت راجا ساري
 پور وار سميت ويد وڌي اُٿو سار اُشاوڪر مٺيءَ جو پوڄن ڪيو
 ۽ اُنکي پنهنجو گرو ڪيو. پوءِ اُشاوڪر مٺيءَ اُشاوڪر گستا
 اُچارڻ ڪئي ۽ راجا هڪ کي اُپديش ڪيو ۽ اُتر ڳائي
 ڪري هڪ کي سڀني وٽ پڇا لڄي ڪرايو. سڀني پور
 ٿوري دير تائين معلوم ٿئي ٿو ۽ جاگرت پور گهڻي دير تائين
 معلوم ٿئي ٿو ۽ سڙين ۽ جاگرت مٽياڻي ۾ پئي پراڻو آهن.
 جهڙي طرح هڪ آدمي سر اُٿو روز ڪائي سگهي ٿو. هن وقت

اُس جي ڪري راجا ڏاڍو دک ڀانو آهي، ايتري قدر
 جڏهن جڏهن يادگيري اچيس ٿي ته راجا کي ڏاڍو
 وٺي وڃي ٿو. آهي ته سڀئي ۽ ڪوڙو آهي، پر جي
 سڀني ۾ ڏٺو آهي. آهي ته مٿيا، پر راجا کي واشندا
 ويڳ سان اهڙو ڀر ٿي ويو آهي جو سمجهي ٿو ته سڄ
 شترو راجا منهنجي اهڙي، درڏشا ڪندو. اڄ ۽ پڻ ڪري
 ڪنهن کي کولي به ٻڌائي نٿو سگهي. ايترو ئي چويشو ته ”هي
 سڄو يا هو سڄو“ اهو سڀنو چوانو آهي پر راجا کي ڀر ٿو
 آهي ته سڄو آهي، جنهن ڪري چريائي جي حالت ۾ رهي
 ٿو. اُشتا وڪر منيءَ اهو سمورو ور تانت سڀني سڀا ۾ ويٺلن
 کي ٻڌائي پوءِ راجا کي چيو ته گهڻن سالن جي وارا تان توکي
 ٻڌايان ٿو. هڪ سمي تو سڌ ڀرشن جي منڊايءَ ۾ رات جو
 اڪيلو رهيو هونين. اُتي تو ٻهريائين سڌ گيتا ٻڌي. پوءِ
 تو ٻهراڻا ڪري انهن کان ست سنگ شروع ڪرايو ۽ تون
 به ڀر سان ٻڌڻ لڳين. انوقت مايا جو ڀر سنگ هلي رهيو
 هو. مهاتما چيو ته ڀر ميشور جي مايا ڏاڍي ڀر ڀل آهي انسان
 کي ڀلائي ٿي ڇڏي ۽ ايشور ۾ ڀر ڀر ڪرڻ ٿئي ٿي. وڌيڪ
 ڇا چئجي، هي جيو مايا وس پنهنجو پاڻ ڀلائي ڇڏي ٿو. هي
 راجا جنڪ! توهن ڪيو ته ڪنهن به صورت ۾ جيو پنهنجو
 پاڻ نٿو ڀلائي سگهي. گهڻي سمجهائڻ کانپوءِ به توهن نه
 ٿيو. تڏهن مهاتما چوڻ لڳو، چڱو، تون پنهنجو پاڻ ڀلجي
 ٻڌين. ڀلجين مٿان، ڀر مايا توکي ڀلائي ڇڏيندي. ڪيترا
 هي ڀليل رهندين، ۽ ڀتن ڪرڻ سان به پنهنجو ڀر نه هڻندو.
 دڪي ٿي ديواني وانگر ٿي ويندين. پر گهڻن سالن
 ڀ بعد ڪو ست ڀرشن ايندو، جو پنهنجو ڀر دور ڪري

سڃڻو يا هوسڃو. « هي ٻڌلديئي اُشتاوڪر مٺيءَ جڳو نه هئ
 معمولي ٻرڻن ڪري ئي هيترا رشي مٺي روڪي پاڻوت
 رهايا آهين. پنهنجي ٻرڻن نه کولي ٻڌائڻ جو ڪارڻ پنهنجي
 لمح ئي آهي. جيڪڏهن هي ٻرڻن کولي حُسن ها نه ڪر
 ڏهڻا وڌوان اوکي اُنڇو اُتر ڏيئي مڪي ڪري سگهن ها.
 لمح جي سبب ڪري توهان روشن ڪي ڏيئي ڪم آهي اُتر
 پنهنجي اُتر آهي. جڳو هاڻي هن گُبت ٻرڻن جو اُتر
 نه گُبت ٻڌڻ تو حاشن نه هي آهي. جهڙو ڇو ٺهڙو هي،
 ننڍي ٻرڻي مائو به ٺاڻوب نه آهي. جهڙي طرح هو ٻرڻڪه
 ڏسڻ اچي ٿو، واستور ڪج نه آهي. هي گُبت اُتر آهي
 ٻرڻڪه ڏهن ماضي هجي ئي نه سڀا ٻرڻن سان کولي ٻڌائين.
 راجا جوڻ لڳو نه ڪج مدر منهنجو ٻرڻ دور ٿيو آهي ٻر مان
 ۽ سڀا ها لوڪ حاشون ٿا نه وستار سان ٻڌايو ۽ ڪو غل
 نه ڪرايو.

اُشتاوڪر مٺي جڳو، مهاڀر شوا راجا کي پنهنجي زبان
 سان جوڻ ٻر لمح ئي اچي، تنهنڪري مان کولي اوهانجي
 اڳيان ظاهر ڪريان ٿو.

اُٺ سال ٿيندا نه هڪ ڏينهن ٻن ٻنهن جو راجا کي سڃڻو
 آيو هو، جنهن م هن سَترُ راجا سان لڙائي ڪري پاڻ کي
 ڄاڻائيندو ڏٺو آهي ۽ اُن سَترُ راجا هڃو راج کسي ورتو
 آهي ۽ هڪ ئي اُس م سارو بدن اُگهارو ڪري ڏيس
 لڳائي ڏئي آهي ۽ سڀئي شهرن ۽ ڳوٺن ٻر ٻڌڻ ورو ڦيرايو.
 آهي نه هڪ ئي هڪو اُن حل ڏيندو سو مزاياب ٿيندو، ۽ جو
 * ترڪار ڪندو تنهنڪري اِعلام ملندو. سترُ راجا جي ٻڌ
 کان ٻر راجا لوڪن راجا جو گهڻو اُڀار ڪيو ۽ نڪه اُچ ۽ نڪي

* ايلاشي هئا، ويچار ڪرڻ لڳا ته اشتهاوڪر ڪير آهي ۽ ڪهڙو رشي آهي. ايتري ۾ اشتهاوڪر لٺ جي سهاري سان سڀا ۾ پهچي ويو. سڀ سڀمان ڪرڻ لاءِ آئي بيٺا. هندجو ٿيڊو هلي ڏسي سڀ اچي ڪل ۾ چٽڪيا. سڀني کي ڪلندو ڏسي پنهنجو مک ٿيڊو ڪري پاڻ به ڪلياڻين. راجا کي حيراني لڳي ته ڪروڙ ڪرڻ جي بدران پاڻ ڪاي ٿو سو ڇو؟ راجا اشتهاوڪر مٺيءَ کي هڪ سندر سنگهاسن تي وهاريو ۽ هٿ جوڙي پراڻا ڪئي ته مهاراج! اوهانجي ڪلڻ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟ اشتهاوڪر چيو ته مون کي هيءَ ٺهنجڻي مورڪ سڀا ڏسي ڪل آئي ۽ راجا کي چيائين ته کليو ته توبه ٿي. راجا چيو مون انهيءَ ڪريءَ نه کليو پر دلير چير ته منهنجي سوال جو جواب وڏا رشي مٺي نه ڏيئي سگهيا، سو هي ڪهرو ٻالڪ ڪئن ڏيئي سگهندو! تڏهن اشتهاوڪر مٺيءَ ڪڇ ڪروڙ سان راجا کي چيو اڙي مورڪ! توکي سار اسار ويچار ڪرڻ جي ٻڌي به نه آهي، ٻڌيءَ بنا تون لوڪن تي حڪمراني ڪئن ڪندو هوندين. هي لوڪ به پسن جي برابر آهن، ڪئن توکان لاپ حاصل ڪندا هوندا ۽ تون جو منهنجي سرير کي ڏسي کليو سو تون ويچار کان خالي آهين، ڇو ته سرير جي ٿيڊي هٿ ڪري آتما ته ٿيڊي نه هوندي ۽ زبان جڏهن سان جواب ڏيو آهي سا ته ٿيڊي نه آهي بوءِ توکي اهڙو سندي به ڇو ٿيو؟ چڱو هاڻي پنهنجو پرشن جلدي ٻڌاء. راجا ڏاڍو پشيمان ٿيو ۽ سنگهاسن تان لهي اشتهاوڪر مٺيءَ کي ڏنڊوت پر ٿام ڪيائين ۽ اپراڌ لاءِ ڪميا گهريائين. اشتهاوڪر مٺيءَ راجا جو اپراڌ ڪميا ڪيو ۽ چيائينس ته هاڻ جلدي پنهنجو پرشن چئي ٻڌاء. راجا نير انوسار فقط هي وچن چيا ته ”هي

د پ کان کل روکي ورتائس. بالڪ ڪي لمڪار ڪري
 آهي آستي ڪٻائس. راجا ٻڃو، اوهانجو نالو ڇا آهي ۽ اوهان
 ڪهڙا ڀائر آهيو ۽ ڪهڙي ڪارج لاءِ هتي ٻڌاريا آهيو؟
 بالڪ چيو ته مان گنگا ڪناري تان آيو آهيان، مڏهو نالو
 آشتاوڪر آهي ۽ مڏهجي پتا جو نالو ڪهول رشي آهي ۽
 هڏجي ڳچو وٺ کان گهر ۾ نه هئڻ ڪري مان پڏهجي مانا
 سان گڏ پڏهجي لالائي گهر رهان ٿو. مون پڏهجي مانا کان
 ٻڌو ته راجا حڪم پڏهجي سسي اورب ڪرڻ لاءِ آندڪ
 رشن کي گهڻن سالن کان روڪي ويٺو آهي ۽ مڏهو پتا
 نه آهي سان گڏ آهي. ان جي وٺ لاءِ مان آيو آهيان ۽ راجا
 کي روشن ڪرڻ لاءِ ڏيڻ آيو آهيان. جڏڪ جو ته راجا حڪم
 به مان آهيان. توهان هلي مڏهو گرام ٻوٽو ڪريو ۽ اتي
 مڏهجي روشن ڪرڻ لاءِ ڏيو. راجا جي ٻوٽو ٺاهڻ ڪري
 آشتاوڪر پڏهجي مامي سان گڏ سوار ٿي ويٺو ۽ راجا پوڻ
 ڏانهن ويو. اتي پهتو ته راجا گهڻو سمن ڪيس. ان حل سان
 سمست ڪري هڪ سندر آسان ۾ لواس ڪرايائين ۽
 جابلن نه اح آرام ڪريو ۽ سڀاڻي راجا سڀا ۾ روشن ڏيو.

ڏي ڏيهن راجا سڀا لڳائي ۽ رشي مٺي، جي گهڻن سالن
 کان راجا وٽ رهندا هئا، سي سڀ ڪندا ٿا. راجا نه سڀا
 ۾ آيو ۽ ٻڌايائين ته مڏهجي روشن جي ڏيڻ واسطي آشتاوڪر
 مٺي آيو آهي جو اُن ورهن جو آهي. اُهيءَ واسطي سڀا
 لڳائي ويئي آهي. اهو ٻڌي سڀي کي آشتاوڪر جي روشن
 ڪرڻ جي لاءِ ٿي. راجا ٻوٽو ڏيڻ لاءِ مهراج
 آشتاوڪر مٺيءَ کي بالڪيءَ ۾ ڇڏي سڀا ۾ وٺي اچ، جو
 ڇڏ وٺي آيو ۽ راجا کي سمر ڏنائين. روشن جا سڀ

ٽيڻهن راجا بالڪيءَ ۾ پڙهي شهر ڏانهن ڳههٽا اڪتو
 ندي بازار ۾ راجا جي چر بدار آشتاڻو ڪر مٽيءَ کي ٽوڙ
 اٽڪل ۸ ورهين جو براهمڻ ٿيڻ انهن سان هو ۽ وڃ
 وينو هو. چر بدار هنکي هڪل ڪري چيو ته رانان آئي
 طرف ٿي رستو ڇڏي ڏي، مهاراجا جڏڪ جي سواري
 رهي آهي. بالڪ ڪروڙ ۾ پير جي چيو، اٿڙو آهين، ٽو
 ٿو نه ڪير وينو آهي، تون ئي مؤڙه مٽي نه آهين پر تو
 ڳيا ڪرڻ وارو راجا جڏڪ ٻڌا مها مؤڙه ٽسجي ٿو. هڪ
 رات، مان هتان ڪين هٽندس. وڃي پنهنجي راجا کي چي
 ته هي رستو بند آهي، پئي ڪنهن رستي کان هليو وڃ.
 چر بدار وڃي سر بستو احوال راجا کي ٻڌايو. راجا سمجهي ورتو
 ته هي براهمڻ بالڪ بلڪل ٻڌوان ۽ چمتڪاري ٿو ڏسجي،
 تنهنڪري چر بدار کي حڪم ڏنائين ته بالڪ کي هيڏانهن
 وٺي اچ. چو بدار اچي بالڪ کي ويٺي ڪئي ته راجا توهان
 کي ياد ڪيو آهي ۽ توهانجي واسطي رستي ۾ نرسِي پيئو
 آهي. بالڪ چيو ته ڪهڙي نه اڳيان جي وارا آهي جو هزارن
 لکن ماڻهن مٿان آڳيا ڪرڻ واري راجا ۾ جڏهن لپتي پور ٻڪ
 هلاڻ جو گيان نه آهي، نه پوءِ پين کي لپتي پور ٻڪ ڪئن
 هلائي سگهندو هوندو! مان ڇا ٿانئو ته راجا به نياڻ آسن ٿي
 اڃمان نه آهي، جو هيستائين اچي لٿو سگهي ۽ رستي تي
 وڃي رهيو آهي ۽ هنکي راج ايمان ٿو ڏسجي. هي راجا جا
 وڳا! تون هليو وڃ. جيڪڏهن تنهنجي راجا جي اڇا
 ٻڌايو، جو ٻڌي راجا کي عجب لڳو ۽ سمجهيائين ته
 ڪو چمتڪاري پرش ڏسجي ٿو. ائين چئي راجا
 ٻي ڇڏي پيادو ٻڌ ڪري رستي ۾ ويٺل ڪيري بالڪ
 وڃي مليو. ڏسي راجا کي ڪل آئي، سر سراپ جي

مارا ! مان نه ڦٽن واري سڃا ٿي سمجهو ٿيو آهيان ۽ نوڪر
 ڇاڪر ٻکا ٻيا ڦٽن ۽ چڙهن ٻيا ڇيڙا آهن ۽ هر راجا کي ڪجهه به
 منو ٿئي لڳو. سڀني جي وري وري ياد گيري ڪرڻ ڪري
 سڀو ٻڪو ٿي ويس. راجا کي ٿيڻي ٿيو نه مولتي راجا وٽي
 اچي آهي. راجا ڏاڍو وڏو نشان ٿيو نه سڀني ۾ مڙهجي ڪٻڙي
 نه درٿي ٿي آهي ! اهو سڀو آهي يا ست آهي، اهو پتو
 نٿو لڳي ۽ هاڻي جو مان محلات ۾ راضي ٿيڻ جو اُٻو
 ڪري رهيو آهيان، سو سڄ آهي يا اُنهن راج برهن دلاران
 ۽ ترڪار ٿيو ان ۽ نه ٻانواتر سو سڄ آهي. راجا ديوالي
 والگر ڏسڻ ۾ آيو. سڀ بدارت زهر ٿي لڳس ۽ ڪنهن تي
 به وشواس نه ٿيس. ٿيوڙي تي چڙهيو. سڀني واري ٻڌڻي ڏسڻ
 ويو. واشا جي ٻڪي ٿيڻ ڪري سڀني وارا بدارت هڪئي
 ڦٽن جو ڦٽن ڏيکارڻ ڏيڻ لڳا ته مان هن هنڌ ويٺو هوس،
 هتي مون ڪوڏيون ٻني ورتيون هيون ۽ هتي مون ڪڇي
 ٿوري ورتي هئي. اهو ڏسي هڪئي ٻڪو پور ٿيو ته هو سڀو
 هو يا هيءُ سڀو آهي. هيئنر مان عجائبات ٿو يا سڀني ۾ آهيان
 ۽ مان ٻائي آهيان يا ڌرمي آهيان، ائين ۽ دستور ماڻهن کان
 ٻيڻ لڳو. ماڻهن ۾ چيو مڃاڻ ! توهين ڇاڳو ڦٽ ڏهه ماڻها آهن.
 راجا چيو ته هيئنر توهان مولڪي پٽر شيا ۽ ٻائي، ٻائي ڪوليو.
 اهڙي طرح راجا کي ڪيئنچي وڃڻ تي وشواس نه ٿيو. شترو
 جي ڏهه، ماڻهن جي ترڪار جي ڏهه ۽ لڄ کان پٺئين
 ورتن ڪيئنڪي کولي نه ڏنائين ٿي سگهيو. ائين ۽ ٻائي
 ٻيڻ وٺي راجا ڏيس ڏيساڻن جا رشي، مٽي ۽ وڏوان
 ٿيڙائي هڪ ڪيا، پر ڪو به راجا جي شڪا مٽائي نه سگهيو
 نه ”هوس ۽ هي سڄو“ اٽل سال ڏوري وڃڻ بعد هڪ

پندهجي حد کان ٻاهر ڪڍي ڇڏيو. راجا بک ۽ آڇ کان
 ٿي ٻڪارڻ لڳو. هاءِ وڌانا! مونکي ڪهڙي پاپ جي
 ڏيئي رهيو آهين. هي ڀڳوان! مون پاپيءَ تي ديا ڪ
 ابتر ۾ اُن رستي کان جائزو اچي لنگهيا ته ڪاٺ واسطي اُن
 کان ڪجهه گهڙيائين. انهن راجا کي هڪ هڪ ڪوڏي ڏي
 جملي راجا کي ۱۶ ڪوڏيون مليون. راجا کي اکين ۾ پاڻي
 اچي ويو ۽ پندهجي قسمت تي ڏاڍو ارمان ڪاٺ لڳو ته ڏس
 ته سهين. جنهن وٽ اڳي هيرن، جواهرن، سون ۽ چاندي
 سان خزانو پرايا هوندا هئا، سو آڇ هڪ ٻنهي لاءِ ههڙي
 طرح واجهائي رهيو آهي.

راجا شهر ڏانهن هليو ۽ ماڻهن کان پڇڻ لڳو ته هتي ڪو
 سداورت هلندو هجي ته مونکي ٻڌايو. سداورت واري مڪان
 جو ڏس وٺي اڳتي هليو. اُتي وڃي ڏٺائين ته ڪچي پيئي
 ورهائجي. سداورت واري کان راجا ڪچي گهري ته چيائينس
 ته برٽن ڪٿي آڇ. راجا سامهون هڪ ڪپار کان ڪوڏيون
 ڏيئي، هڪ نڪر وٺي آيو. اچي ڏسي ته ڪچي سڀ
 وراهجي ويئي آهي. پر سداورت واري هنکي بکايل ڏسي
 لاڳ ڻوڳ ٿري واري ڪچي ميري سيري ڏني. اُن سان
 گڏ اُت تولو گيهه به ڏنائينس ته اهو هارجي پيس. قياس
 ڪري وري راجا کي پيو اُت تولو گيهه ڏنائين، جو راجا
 ڪچيءَ ۾ ملايو. ڪچي ڏسي شڪر ڪرڻ لڳو، پر دل ۾
 چوڻ لڳو ته قسمت جو پتو ڪونهي. هيءَ ڪچي به نصيب
 ٿئي يا نه ٿئي. ابتر ۾ به ماڻهو پاڻ ۾ وڙهندا اچي هتي
 نڪتا. انهنجي نوڪر ڪچيءَ واري برٽن کي لڳي ته نڪر
 پڇي پيو ۽ ڪچي هارجي مٽيءَ ۾ گڏجي ويئي. راجا هاءِ
 هاءِ ڪري ٻڪارڻ لڳو. زور سان آواز ڪرڻ ڪري
 سندس نند کلي پيئي ۽ سڀني دور ٿيو. اکيون پٽي ڏسي ته

ورڻو آهي ۽ هن مهينن جون راڻيون پنهني وس ڪيون آهن.
 مولائي اڳهارو ڪري هڪ ڦاٽل ڦاٽل ڪپڙي ٺڪر ڏيئي اُس
 ۾ ٻيڙي اڳهارو ڪري ديش ليڪائي ڏسي اُس ۽ ٻيلا وڌو
 ڦرايو اُس نه ڪو به آدمي ڪنهن به لحاظ ڪري راجا جيڪو
 هو سڻڪار نه ڪري. جيڪڏهن ڪندو ته اڳي ڏاند ڏوڙ
 ويندو ۽ اُن وسر يا بي ڪا به شين نه ڏيئي. جي ڏيندو ته
 ٻڪريون ويندو. بلڪه جيڪو اڳي چنن سان مار ڪڍندو،
 ڏک مڪون هڻندو، نههڪي اٺار ڏوڙ ويندو، ٻڌن راجا
 کي شهر کان ٻاهر ڪڍڻ لڳا ته ماڻهو، جي اچي راجا کي سڻڪار
 ڪندا هئا، سڀئي ساڳيا ماڻهو اڄ ڏک ڪار ڄما لڻڻ چئي رهيا
 آهن ۽ مٿس سرن ۽ پٿرن جو وسڪارو ڪري رهيا آهن.
 راجا کي سورج جي ڏاڍي تس ڪري گرم هوا لڳي، چنن
 ڪري هنجو سارو بدن سڙڻ لڳو. راجا جا چنن اڄ لڳڻ
 ڪري سڪي ويا، پر هڪي پاڻي ڪنهن به ڦٽي ڏنو. راجا
 کي بک نه ڏاندو وياڪل ڪيو، پر کائڻ لاءِ ڪو چڻا به نه پيو
 ڏسڻ. راجا کي ڏاندو ڏوڪ ۽ ڏک ٿيو. اکين مان پاڻي وهائي
 رهيو آهي ۽ مڪه سان هاءِ هاءِ ٻڪاري رهيو آهي. سپاهين ۽
 لوڪن کي ٺارايون ڪري رهيو آهي ته موٽي ديا ڪريو.
 پر سترڙو راجا جي ڏم کان ڪوبه هٿي ڏيا نه ٿو ڪري،
 ٿڪ ۽ تڪ جي ڪري راجا جون اکيون ڏاڍي ٻي ٻاهر ڪري
 آيون ۽ هو بت تي ساڻو ٿي ڪري پيو. سپاهي هڪي اُٿي
 جيڏي پسي موٽيا. راجا اڏيڙي هلي، پنهنيڪري رستي
 جي ڪا به خبر نٿي پئي. جهنگ جا مرون شينهن ۽ چنڊا
 گرخت لڳا. هر ٿوڙ جي پو کان راجا کي ساري رات ٿوڙ
 آئي. صبح ٿيڻ سان راجا شهر ۾ وڃڻ لڳو ته ڪتن اچي
 ورائس ۽ ڇڪ پائي ڦٽي جيڏيائونس. سترڙو راجا جي
 ڏپ ڪري ڪڍي هٿي ڏيا نه آئي. سپاهين هڪي ٻڪري

شو پتر ستڪار نالي بيلاد مٽيءَ کان ٻڌجي ٿو ته هي پٺاڻ
 اوانڪار جو چمن ڪندڙ برش، جو پٺاڻ ٿياڳي ٿو، سو ڪو
 ڪٽي ڪي پرايت ٿئي ٿو؟
 بيلاد مٽيءَ چوڻا نه هي ستڪار! باز برهم ٺر ڪٽ ۽ ٻڌ ٻڌ

سڳو برهم آهي. جيڪو ٺر ڪٽ روپ ڄاڻي اوانڪار جي اُٻاڻ
 ڪري ٿو سو ٺر ڪٽ برهم ڪي ٻائي ٿو ۽ جيڪو سڳو روپ
 ڄاڻي اوانڪار جي اُٻاڻ ڪري ٿو سو سڳو برهم ڪي پرايت
 ڪري ٿو.
 [ٻڌڻو اُٻڻڻ جو پندڻ پوڻ]

جهڙي طرح واشنا اُٻاڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 اُٻاڻ ڪري ٿو. سو واشنا ٺوڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 جنماتنن جون ته واشنا اُٻاڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 مهاراجا جنم ڪي ٿو ٺوڻ ڪري ٿو.

راجا جنم ڪي ٿو ٺوڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 مڪلات م ٻڌڻو آهي. ٺوڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 ٺي شس شس جون ٺيئون هڻائي ۽ چوڌاري سڳڻو ٻوڻ لڳاريون
 هيون جنم ڪري مڪل م ٺوڻ ڪري ٿو ۽ خوشبو ٺوڻ ڪري ٿو
 لڳي. راجا هڪ سولي بلنگه ٺي سمهيو ته ڪڏهن ٺوڻ ڪري ٿو
 ويس. هڪ عجيب سپنو آيس ته مونڪان ڪو ٺوڻ ڪري ٿو
 ٿيو آهي، جو ديس ديساننن م ظاهر ٿي چڪو آهي ۽ ٻڌ
 جي ڪري مڻهجي ڳلا ٿي پيئي آهي ۽ لوڪ مونڪي پائي
 سمجهي ڪنهن بلوان راجا وٽ دانهين ٿي ويا آهن نه راجا
 جنم ڪي ٿو ٺوڻ ڪري ٿو تهڙي طرح واشنا
 هڪ بلوان راجا مونڪي چڙهي ڪري آيو آهي. سندس
 شمار لشڪر آهي، جو سڄي شهر تي چوڌر ڳهيرو
 ٺوڻ ڪري ٿو آهي. ان سان مڻهجي ڳهيرو ٺوڻ ڪري ٿو، جڏهن
 هن راجا جي چيڻ تي آهي ۽ هن مونڪان راج سنگاسن ڪسي

ياڳولڪيہ - هي جيڪو! ڇوڙي طرح ڇاڳوڙب اوستا ۾ جنهن
 ڀڙس جو جنهن وسيع سان گهڻو ڀڙم ڇوڙو ان وشيع کي
 سڀني ۾ سسڪارن جي وس ٿي ڀڙايت ڪندو آهي؛ ٺڙي
 طرح جنهن وشيع ۾ جنهن وڌاءَ ڀڙم ڇوڙو، سو مڙ ڪال
 ۾ به اڳتي اڇڙي وائڻا ٿيندي ۽ اڇڙو سر ڀڙني ڌار ٿي ڪندو.
 جيڪو - هي ڀڳوان! مڙ ڪال هي اڃا اٺوسار ڇڪڻ
 ڇڏو آيا سر ڀڙ کي ڀڙايت ڪري، نه ٻوڙ سڀ ڀڙي ڇڏو مڙ
 ڪال ۾ سر ڀڙ ۾ رڇڻ واسطي ڏيو ٻا ٿيڻ جي اڃا ڇوڙا ڪن؟
 ياڳولڪيہ - هي ڇڏو مڙ وقت ستنتر ڪالڻي اڃا ٿو ڪري
 سگهي، ڀڙ ڀڙايلي ڀڄن ۽ ڀڙن جي ڀڙ ڀڙيل ڪڙمن اٺوسار
 اڃا ڪري ٿو.

جيڪو - مڙ وقت ڪڙم هي ڀڙ ڀڙيل اڃا اٺوسار ڏيو
 آڏو سر ڀڙ هي ڀڙايتي ٿئي ٿي، نه ٻوڙ انهن ڏيو پاڙو جي
 ڀڙايتي ڇڏي ڏيو ٿي ٿئي.

ياڳولڪيہ - ڏوڙ ٿاڻ ڇڏو سر ڀڙ جي ڏوڙ ٿيڻ وارا جي
 ڀڙاڙڙ ڪڙم آهن سي هڪ نه اهي ڏيو سر ڀڙ ڀڙايت ڪڙو
 ٿاڻ ٿين، سو اڇڻي جو ٿيڻ وارا ڏيو آڏو سر ڀڙ آهن. ٿڃي
 ڀڙايت ڪڙو وارا هي ڪڙم آهن سي نه ڦل ٿيڻ ٿاڻ ڇاهين.
 ٿڃڪري ڇڏي اڃا هڻڻ ٿي ڏيو سر ڀڙ هي ڀڙايتي ٿئي
 ٿئي، ڇو نه ٿئي ڪڙم ڀڙ ٿيڻ ڪڙم آهن. مڙ ڪال ۾ ڀڙاڙڙ
 ڪڙم ڀڙو ڀڙو آهي ۽ اڳتي هڻڻ وارو ڪڙم ڦل ٿيڻ ڇاهي
 ٿو. ٻئي ڀڙ ٿيڻ ڪڙم هي ويا، اڳتي ڪري مڙ ڪال ٻوڙ
 ڏيو آڏو سر ڀڙ جي ڀڙايتي ٿي سگهي ٿي.

سو اڇڙي طرح وائڻا جي اٺوسار ڇڏو آيا انهن ڇوڙن
 کي ڀڙايت ڪري ٿو ۽ مڪم ٿو ٿئي.

آنگال ۾ جو مونکي ياد ڪري ڇڏي ٿو سو ساڳيائ
 مڏهجي سڙو ٿو ڪي پراڻت ڪري ٿو.

يَچَ چَستِيَنَسَ پَراڻَ مَلايَ پَراڻَ سَچَ سَچَ
 سَمانَ مَلا يَڏا سَڌَڪَ پَراڻَ لَوڪَ نَيتَ

[پڙشو ٻنشد پڙش ۳ سلوڪ ۱۰]

اڙت :- مڙن وقت جهڙو ڇڏو ڇڏي سنڪلپ ٿئي
 ٿو اُن سان يعني پراڻ ڪي پراڻت ٿئي ٿو، پراڻ يعني اُڏان
 واپو روپ ٿيڙي وارو ٿي هن چيو آڏا ڪي سنڪلپ ڪيل
 لوڪ ۾ وٺي وڃي ٿو.

ڀوڳن جي ڳڻن جو چئڻ ڪرڻ وارو پڙش، جو جهڙن
 جهڙن ڀوڳن جي لڳا ڪري ٿو، سو انهن ڪامنائن اُوسار اهڙن
 لوڪن ۾ جنم وٺندو رهي ٿو. پر جنهن جون ڪامنائون پورڻ
 ٿي ويئون آهن اُن ڪر تارڻ پڙش جون سڀ ڪامنائون هن
 لوڪ ۾ ئي لين ٿي وڃن ٿيون، تنهنڪري هو ڪٿي به جنم
 نٿو وٺي. مڪت ٿي وڃي ٿو. جنم جو ڪارڻ فقط ڪامنائي
 آهي، چاهي پر هر لوڪ ۾ جنم هجي يا ڪٿي به هجي. اها
 وارتا يا گولڪي مڏي راجا جنڪ ڪي به چئي آهي -

يا گولڪي - مڙن سمي جيو آڏا سر ڳڻ ۽ سرڪ وغيره،
 جڏهن جنهن لوڪ جي پراڻتيءَ جي لڳا ڪري ٿو اُن لوڪ ۾
 رهڻ لائق اهڙو ئي سر ڳڻ ڌاري ٿو. پوءِ اُن لوڪ ۾ رهي
 جهڙي جهڙي ڪامنا ڪري ٿو، اُن واسدا اُوسار يعني لوڪ
 ۾ وڃي ٿو.

راجا جنڪ - هي ڀڳوان! مڙن ڪالپوءِ ڪامنا جي اُوسار ئي
 جنم ملي ٿو اهو ڪيئن ڄاڻجي؟

د رشت اوئي سپ ايڪڪار

سنت س پوسن آئي وس پنڇا -

آلموت نام رهئي لئي سنڇا

ڪم ڏاڪ جا ڪا پورا ڪم -

بس پيٽي سادو ڪي چرن

[ڳوڙي ۴ : ۵ صفحہ ۱۸۸]

مُڪشوءَ کي گهرجي ته گروءَ جي شرن ۾ وڃي شيوا
ڪري ۽ ڪرم جي ڦل جي اڇانه ڪري ، ۽ ايشورار پٽ ڪري
ته پوءِ ڪرم بندن روپ نه ٿيندا ، پر چٽ شدي ڏٺارن گيان
جو سادن ٿيندا .

[(۶) بندن ڪامدا ، آسا ، واشنا .]

واشنا نورتي واسطي ايشور کي يا گروءَ کي پوار ٿنا
ڪرڻ گهرجي .

ڪام ڪروءَ مد لوي موه دشت واسدا نيوار

دا ڪر ليءَ پوپ آڀي ڏاڪ مد پلهار

[ڳوڙي وار ۴ : ۵ صفحہ ۵۲۳]

گر پرساد بيڪيا پر ڌري - من ڪي واسدا من تي ٿري

انڌري جٽ پنڇا هو ڪر تي رعيت -

ڏاڪ ڪوت مڌي ڪو آسا آهڙس

[ڳوڙي سڪمي ۱ : ۹ صفحہ ۲۷۴]

اِدر لو ک شۆ لو کەر جنهو - او چي ئپ کر هافر آئیه .

[د ناسری کبر ص ۶۹۲]

البکه بتن کر بسان د مکتی لقی مای سکی .

اِک وری کدب بتهه هه سد د دیوهی

اِک هالا کدو رهن - پهل جل عیدوی

اِک پسر چراویم آنکه مثل د دیوهی

اِک جتا پکت پکال کل کور کووی

اِک لکن لورم دن رات لیدد د سووه

اِک اکن جلاویم آنکه آب و کووی

وړی لاری ن هار کیا کیه رووی

- و من خصم دوار د سکر شیومی

[ملار واد مره ص ۱۲۸۴]

سِت کی د ور متی اکه کوف -

سِت بر ساد جدم مری تی جوت

سِت کا درس پودن ! شان -

سِت کره تی جهیتی نام - اک رهه

سِت کی سکر متیا آمکار -

ڪر. ڪڇ ڀڄ ۽ ڪڇ آري ڏي. راڻي ۽ ائين ئي ڪ
 جڏهن پوڄن تيار ڪيائين ته براهمڻ ڪروڙ ڪري آئي
 ته پوڄن ۾ دير ڪئي ائين ۽ آئي وڃي ڪروڙ آڻي ۽
 انجي مڪان ۽ مڙائي کي ساڙي ڇڏيو. راجا هٿ جوڙي
 جو ڪروڙ هٿايو ته براهمڻ چيو ته پوڄن هٿي ئي ڪئي اچ
 توهين پاڻ آئي وڃي ڪئي اچو. راجا راڻي پوڄن ڪئي آي
 براهمڻ چيو ته توهان کي به مونس پوڄن ڪرڻو پوندو. راجا
 به قبول ڪيائون. وري براهمڻ راجا راڻي کي چيو ته پهر يائين
 توهين پوڄن ڪريو، مان پوءِ کائيندس. اُلهن براهمڻ جي
 برستيا واسطي چيو، چڱو. جڏهن پوڄن ڪرڻا ٿي لڳا ته
 براهمڻ انهنجو هٿ جهلي ورتو ۽ چئن مڪن سان برهما جي
 روپ ۾ انهن کي درشن ڏنائين ۽ چيائين ته مان توهانجي پريڪيا
 ڪرڻ آيو هوس. جهڙو ٻڌو هوم تنهنڪان سؤ دفعو وڌيڪ
 توهين داني آهيو. پوءِ هن انهنجي پٿر کي چياري انهن کي
 آشرواد ڏني ۽ چيائين ته توهين منهنجي پري ۽ ۾ ايندا ۽
 مونسان گڏ مڪت ٿيندا. انهيءَ ڪري نار ڇيو ته شوي راجا
 برهما لوڪ ۾ ويندو ۽ برهما سان گڏ مڪت ٿيندو ۽ موٽندو
 ڪونه. پر توهين ئي ڇٽا سڪامي هٿ ڪري سورگ ۾ وڃي
 وري موٽي ايندا. برهما لوڪ کان سواءِ جي ٻين لوڪن ۾ وڃن
 ٿا سي موٽي اچن ٿا. جن ڪرشن پڳوان گيتا آڌ ياءِ ۸ سلوڪ
 ۱۶ ۾ چيو آهي -

آ برهم پوناٽ لوڪا پنرا ڪوتير ارجن.

اوت :- هي ارجن! سڀني لوڪن ۾، ويندي برهما لوڪ
 تائين، جي وڃن ٿا سي ٻيڇ ڪيڙا هٿ ٿي واپس موٽي اچن ٿا.

ٻولي لڳائڻ هي ڀڄ، ڌرمسالا، مندر، مهاڻائن واسطي ڪنڊا
 ۽ گهر جوڙائڻ، الهن مان هي ڀڄ پيدا ٿين ٿا تنکي بکايڻ
 براهمڻ ناس ڪري ٿو ڇڏي ۽ ار گرهسٺ جي پياري، پتر
 پسون وغيره کي نشت ڪري ڇڏين ٿو. راجا شوي الهن ويد
 وچن کي باد ڪري ڏاڍي ٿو ڀڄي ٿو سو رائج سان ملي
 ويچار ڪرڻ لڳو. رائج ۽ حس نه سربس ناس نه ڪريو.
 براهمڻ کي ماس ڪارائي ڀڄن ڪريو. راجا براهمڻ کي چيو هڪ
 مهاراج! جهڙو ماس کائڻ اهو ٻڌايو ته تار ڪيو وڃي. براهمڻ
 حو مان نه منس جو ماس کائيندس. راجا هڪ ڪم ڪيو ته
 حل خالي ۾ جو وڏا ٿاڻي ۽ لائڻ ڏاڪڙ آهن ٽن مان هڪڙي
 کي ماري براهمڻ کي ڪارايو. براهمڻ چيو ته نه، مان ڌرماتما
 حو ماس کائيندس. راجا انعام آڻي هڪ ڌرماتما ٻڌي
 ماڻهوءَ کي گهرايو ته براهمڻ حو ته مان ٻڌي حو ماس نه
 کائيندس، مان جوڏهن ورهين جي عمر واري ترههڙي
 جو ڪري حو ماس کائيندس. اهڙو ڇوڪرو تار ڪمانن نه
 وري براهمڻ حو مان نه راجڪمار حو ماس کائيندس، منهن
 ۾ ٽيهنهي نه مننا هتي. راجا رائج سان صلاح ڪئي، رائج
 حو نه ٿوهن ٻنهنجو ٻٽ ڏيئي ڌرم جي رکيا ڪريو. راجا
 ٻنهنجي ٻٽ کي سڏايو ۽ سمورو حال ڪٿائينس ته راجڪمار
 چيو ته منهنجي سر ٻڌڻ ڪري اوهانجو ڌرم رهي ته مان
 ڏاڍو ڀڄن ٿيندس. منهنجو سر ڀڄ وڌائي ۽ رڌي براهمڻ کي
 ڪارايو. راجا براهمڻ کي سڏيو ۽ چيو ته هي ڇوڪرو تيار آهي
 عاڻي ڪن اوهان کي وڻي ٿڌن ڪريو. براهمڻ چيو ته مانا ۽
 نما تلوار کڻي ديو ۽ هي چرلن ۾ ڇوڪري جو سر ٻٽ
 ڪريو. ڪڇ ديو ۽ واهن سر کي ڏيو ۽ باقي ٻچل حو
 موڪلي ٻنهن تار ڪري ڏيو. الهن اٿن ئي ڪيو. وري
 براهمڻ رائج کي چيو ته هن ماس کي جدا جدا ٿوهن ۾ تيار

هڪڙي ڏينهن مان برهمڻ لوڪ ۾ ويٺو هوس ته اُتي
 هندجي دان جي گهڻي پرسنا ٿي. سڀني دوتائن منهنجي
 بنا برهما کي براهمڻ جي روپ ۾ اچي پريڪيا واسطي
 موڪليو. هو براهمڻ جو روپ ڌاري شوي راجا وٽ آيو.
 راجا هنکي براهمڻ ڄاڻي هنجي پوڄا ڪئي. هندجي رهڻ
 واسطي مڪان ڏنائين ۽ پوڄن جي سمي چيو ته پوڄن تيار
 آهي. براهمڻ چيو ته مان هي پوڄن نه ڪندس. راجا
 پڇيس ته ڪهڙي پوڄن ڪرڻ جي چاهيا اٿو؟ براهمڻ چيو
 ته مان ديوئي اُپاشڪ آهيان. ديوئي ۽ ديوئيءَ جي * واهن
 کي ماس جي ٻلي ڏيندو آهيان ۽ مان به ماس کائيندو
 آهيان. ماس جو پوڄن ڏيندين ته واهه نه ته مان پوڄن
 ڪونه ڪندس. راجا چيو ته مان وٺندو آهيان. اهڙي قسم
 جي چيز مان ڇڙنڪي ۾ نه آڻيندو آهيان. ماس کان سواءِ ٻيو
 جيڪي کڻو مٺو ساڳو ڇاهيو سو مان بهمنجي راڻيءَ کان تيار
 ڪرائي توهان کي ڪارايان. براهمڻ چيو ته اڄ وڏو ڏينهن دسهڙو
 آهي، اڄ ته ضرور ديوئيءَ کي ماس جي ٻلي ڏيڻي آهي. راجا
 گهڻي ويٺي ڪئي پر براهمڻ بهمنجي هٿ تان نه لٿو ۽ چيائين
 ته تنهنجي در تي بک ڪڍي مړندس. راني راجا کي بچرويد
 جي ڪنڙيءَ اُپشد جا وچن ياد آيا.

مذمت ۸. آشا پرنڪي لت آهي

ٽيڪا:- جنهن گرهستيءَ جي گهر ۾ اٽني براهمڻ بنا پوڄن
 ڪرڻ جي رهيو ته اُن جا سڀ پڇ ڪيڻ ڪريٿو يعني هن
 جنم جي ڪامنائن ۽ اُلهيءَ جي ڦل ۽ جنم جنماترن جي ڏنل
 پڇ دان ۽ راشٽ يعني بگين جي ڦل ۽ پُورٽ يعني ڪوه، نلا،

تيري نان رتي سي چط گئي مار گئي سي لکھ وا
لکھ ناوي درم بهالدا.

[آسار ۴ : ۲ صفحہ ۶۳]

مون گيڙا پرمات ڏيئي راجا کي سمجهايو، پر راجا نه
اچي مڻهجو چوندو مڇيو. هڪ ڏينهن هن مولڪي نه دو
ڏٺو، هو مان هتي دورو ٻڌايائو. هڪڙي ڏينهن مار
گهڻن ستن کي پالسان وٺي هٿ آيس ۽ هن سيني کي
پنهجي باغ ۾ آسٽ ڪرايو، ۽ وڏي شهرا ڪرڻ لڳو. هڪ
ڏينهن هو ستن کي پنهنجي گهر ۾ وٺي آيو ۽ پنهنجي
سموري راج سمگري هڪي ڏيکارڻ لڳو. انهن ۾ هڪ
ڳمان نه هو هو راجا کي ڏيکارڻ کان ملو هو. اهو چل، تل،
آڪاس ٺهڻي هٿ هلي سگهيو ٿي. ستن جي دل ان تي
تي ويئي. مون ستن جو ڀاءُ سمجهي راجا کي چوندو ستن
کي چاڙهي ستر ڪراء. راجا ڪيترا دفعا مولڪي جو مهاراجا
اوهالجي ملڪ آهي حڏن اوهالڪي وٺي ڏهن ومان ۾
ستن کي چاڙهي ستر ڪرايو. پر حڏن مان ستن کي تيار
ڪري وٺي اچان نه ڪوڊ ڪو بهالو ڪري تاري
چڙهي. آخر ستن کي ومان ۾ نه چاڙهائين. ستن جو
هي سترادي نه آهي. سورڳ ۾ ويندو نه عيت ڪرايو
بيدو. اهي ڪري وسمن راجا به ڪرايو ويندو.

ناقي حوٿون راجا شوي پنج جي پرايو سان برهم لوڪ ۾
دو ۽ ڪرايو نه ويندو. مان توھان کي اچي هڪڙي
هو پر سنگ ٻڌايان ٿو.

۽ اٺيڪ ننڍا جا شبد چيائين . مون راجا کي گهڻا ڀرماڻ ڏيئي سمجهايو ته ننڍا نه ڪر . ننڍا ڪرڻ سان ٻچ ڪيڻ ٿي وڃيٿو .
ڀرماڻ :-

جي اُم آڻ سنڌ نيرت ٿاوي -

جي اوم هئا دس سلا ٻڙ ڄائي

جي اوم ڪڙپ ٿا ۽ يواو ٿي . ڪر ٿي ٻڌد - پڙ ٿا ڄاوي

* * *

ٻڌد ڪ سو ڪ ساقه ٻيچار ٿا . ڪه رو داس ٻڙ ٿي ٺرڪ سڪار ٿا

[گونڊ رو داس صفحہ ۸۷۵]

سو هنجي نه ننڍا ڪرڻ ڪري هڃا ٻچ ڪيڻ ٿي ويا آهن . هو به سر ڳه مان جلدي هيٺ ڪيرايو ويندو .

ٻوڙ الهن ٻچيرو نه اسان ٻنهي مان ٻهر يائين ڪير ڪرندو . مون چيو ته وسرو من راجا ٻهر يائين ڪرندو ، ڇو نه جيڪو وڃن هو ٿي بندو هو سو ٻار بندو ڪين هو . هو ستواڏي نه هو . مون هنکي گهڻو سمجهايو ته آست جي برابر ٻيو ڀاپ ڪونهي ۽ سچ جي برابر ڪو ٻچ نه آهي . آست چوڻ وارو آدمي سڙ ڳه مان ڪيرايو وڃي ٿو .
ڀرماڻ :-

ڏانڪ جيئنه اُڀاڻڪي لڪ ٿا ٿي ڌرم بهالڻا -

اوڻي سڄو هي سچ ٺهري

ڇڻ وڌ ڪڍي جڳمالڻا

آلڻ نه ٻائڻ ڪوڙ ٺار مدھن ڪالي دوزخ چالڻا .

اٺڪان پوءِ ٿارڊ چيو ته ڪاشي جو راجا پڙ ٿرڊن ڪرندو.
 چاڪاڻ ته هن ٽپ دان آدي گهڻا ڪبا آهن پر دان ڏيئي
 پوءِ براهمڻ جي لنڊا ڪندو رهيو آهي. مولڪي، شينجو ڪڪ
 پر سنگ باد آهي جو توهانڪي ٻڌايانٿو.

ڪڪ دعويٰ مان گهمندو هنن وٽ آيس ۽ ڪڪ ڏينهن
 رهيس. مولڪي چئن گهوڙن واريءَ گاڏيءَ ۾ ستر ڪرايائين.
 گهوڙا وڏي ملهه وارا هئا. رستي ۾ ڪڪ براهمڻ ملو. راجا
 کي چوڻ لڳو ته توهانجي پٺيان مان ڇهه مهيا ٿرندو رهيو
 آهيان پر مولڪي توهانوت اچڻ جي اعازت نه پئي ملي آهي.
 مولڪي پنج ڪنوار يون ڪنڀائون آهن جهڙي موٽڪي شادي
 ڪر ٿي آهي. توهان وٽ دان وٺڻ لاءِ آيو آهيان. هڪواري
 مولڪي ايترو دان ڏيو جو پئي وٽ موٽڪي وڃڻو نه پوي ۽
 سو دفعو توهان وٽ اچڻو نه نه پوي. راجا چيو ته مٿن ۾ وري
 اچي، توکي سڀ ڪڪ ڏيندس. پر براهمڻ نه مڃيو ۽ چيو
 ته انهن چئن گهوڙن مان ٻه گهوڙا مولڪي ڏيو. راجا عرصي
 ڏيڻ تي نه هو، پر منهنجي ڏب کان هن ڏيئي ڇڏيا. پوءِ
 ٻن گهوڙن واري گاڏي وٺي اچي وياسون ته ڪڪ براهمڻ
 گذريو، جيئجڻو پٺا پڙڻ هو ۽ بيمار هو، هلي نٿي سگهيو،
 ٽڪڻي پڙ هو. شهر به پري هو. هن پڇيڻي پڇا ۽ سواري
 واسطي راجا کان گهوڙو گهريو. منهنجي ڏب کان راجا هڪي
 نه گهوڙو ڏنو پر منهنجي اڳيان براهمڻ جي ڏاڍي لنڊا ڪيائين.
 مون گهڻو سمجهيا، مٿس ته دان ڏيئي پوءِ لنڊا نه ڪرڻ گهرجي.
 راجا براهمڻ جي ڏب کان موٽي گهر ۾ آيو. رستي ۾ ڪڪ
 پيو براهمڻ انکي ملو، جيئجڻي استري ڪري پوئتي هڻي، مورچي
 تي ڪري پئي هڻي. ان حالت ۾ براهمڻ راجا کان گاڏي
 گهوڙو گهريو. راجا ڏٺو ته سڀني ۾ چٽ ۾ ڏاڍي ڳلائي ٿيس

گڏيس. نارڊ کي نمسڪار ڪري پڇڻ لڳا ته توهين سورڳه
کان ٿا اچو، سو سورڳه جي پدارثن ۽ سڪه دکه بابت ٻڌايو.
توهين ديورشي آهيو، سَروگيه آهيو، هي ٻه ٻڌايو جو اسان
تپسيا، يگه دان آڏ ڪيا آهن انهنجي عيوض اسانکي ڪهڙو
۽ ڪيترو ڦل ملندو؟ ۽ ٻڌايو ته اسان مان ٻهريائين ڪنهن
کي سورڳه مان هيٺ ڪيرايو ويندو. نارڊ سورڳه جو حال
وستار سان ٻڌايو ۽ انهن جي تپسيا آڏ ڪرڻ جو ڦل جهڙو ۽
چيترو ملندو هون سو به ٻڌايو. راجائن جا نالا هي هئا:-

(۱) آشتڪ (۲) پرتوڙڏن (۳) وسوڙمن (۴) شوي.

نارڊ چيو ته توهان مان ٻهريائين آشتڪ سورڳه مان هيٺ
ڪرندو، ڇاڪاڻ ته هن جي يگه دان ڪيا آهن سي اهڪار
سان ڪيا آهن. تنهنڪري جلد ڪيڻ ٿي ويندا جڏهن ته:-

نيرت برت آرڊان ڪر، من مي ڌري ڪمان

ڏاڪ بهڙل ڄات ته ڄم ڪنڇر اشدان.

[ساوڪ م: ۹ صفحہ ۱۴۲۸]

مان هنجي هڪ ٿڏينهن جو پرسنگه چوان ٿو. هڪ سمي
مان گهمندو هنجي آستان تي آيس ته هنجي مهل ۾ وڏو اٿڻو
پئي ٿيو. هزارين براهمن يگه جي هڻن آڏي ڪريا ۽ مئٽرن
جو اچارڻ ڪري رهيا هئا، لکين گهو سینگار ڪرائي بهاريون
هڻائون، منهنجي اچڻ تي راجا منهنجو گهو سٽڪار ڪيو ۽
پنهنجي دان جي پنهنجي مڪه سان آستت ڪرڻ لڳو. مون
کيس گهو سمجهايو ته پنهنجي دان جي آستتي نه ڪر، ڇو ته
ائين ڪرڻ ڪري ٻج گهٽجي ٿو وڃي، پر راجا ائين ڪرڻ
کان نه هٽيو ۽ آستت ڪندوئي رهيو. الهجي طرح ٻج ڪندي
جو پنهنجي آستتي ٿو ڪري سو جلدي ڪيرايو ٿو وڃي.

ڪرم ڪرڻ جو اڌ ڪاري آهي ۽ گمان جو اڌ ڪاري خالق ۽
ڪل جي ايمان کان رحمت آهي.

جڳت ۾ جو توهم گمان آهي سو ڪونر ۽ ڪرم جو مول
اهڻڪار ۽ اورد يا، تن سيني جو لاسڪ آهي. اهڙي طرح الهن
جا اڌ ڪاري جدا جدا آهن تنهنڪري الهن جو بااثر ميل
نه آهي ۽ الهن جا ساڌن به جدا جدا آهن. ڪرم جو ساڌن
استري، پتر، ڌن آهن. گمان جا ساڌن الهن کان جدا آهن.
(۱) وئراڳي (۲) وويڪ (۳) ڪنسمپتي (۴) ممڪنتا. اهڙيءَ
طرح الهن جي ساڌن ۾ وروڌ آهي. قل ۾ به وروڌ آهي.
ڪرم جو قل سورگ آهي، جنهن ۾ ڪرم مروت ۽ پورهي ٿئي.
گمان جو قل موڪش آهي ۽ هن ۾ مروت جو اُٻاو نٿو. ڪرم ۽
گمان جي سروپ ۾ نه وروڌ آهي. هڪ، ٻيو، سڀ الڳ ۽
جورڻ ڪرم جو سروپ آهي ۽ سڀ اندرين، من، اڌيءَ
کي روڪي اُڃل تي وڃن گمان جو سروپ آهي. الهيءَ طرح
ڪنهن نه صورت ۾ گمان ۽ ڪرم جو گڏ رهڻ ئي نٿو سگهي.
تنهنڪري ممڪن نه آهي ۽ واسطي ڪرم نه ڪرڻ گهرجي.
ڪرم ڪرڻ وارا هڪڙهن سورگ ۾ وڃن ٿا نه ڪرم ڪرڻ نه
سان موليٰ جوڻ ۾ اچن ٿا، ڇوڙيءَ طرح :-

ڪٿا.

هڪ رستي يار دمي سورگ مان ماڻه لوڪ ۾ پئي آيو نه رستي
۾ چار راتون، هي راتن ۾ چڙهي سورگ ڏانهن ٿي ويا، سي
۱- ڇهه ٽيڪ: ۱۱ سر- من جو روڪڻ (۲) دم- اندرين
جو روڪڻ. ۳- اُترتي- اُٻار يا نزار ٽيڪ (۴) نيڪيا- سروي
ڪرمي سڀ ۵- سرڌا (۶) ساڌان- سڀ ترڪ لهن.
۷- ڌرتيءَ تي.

۽ ڳيان ٻئي هلي ڪري مڪتي ۽ جو ساڌن ٿين ٿا، جهڙي طرح آڪاس ۾ پکي ٻنهي ٻڪن سان اڏامي سگهي ٿو ۽ هڪ سان نه، تهڙي طرح جيو روپي پکي ڳيان ۽ ڪرم روپي ٻن ٻڪن سان مڪت ٿي سگهي ٿو ۽ هڪ سان نه.

سماڏان.

۲۰۰
 وسشت جي سري رامچندر کي ڪرم سمجھي چيو آهي يعني ٻيو ٻائين ڪرم ڪري من کي سد ڪري، پوءِ ڳيان واسطي ڪرو ۽ وٽ وڃي. اُنکي اسين به مڃون ٿا ۽ اسين سمجھي جو ڪنڊن ڪري رهيا آهيون يعني آتما جي سرون، منڍ ۽ چنٽن سمي ڪرم نه ڪرڻ گهرجي. انهيءَ طرح اسين ڪرم جو ڪنڊن ڪريون ٿا ۽ انهن جو ساڳئي ئي وقت گڏ هڻڻ ٿي انهن رات وانگي يا سورج اُٿڪار وانگي وروڌي آهي. ڪٿا. هڪ سمي برهماڇي وٽ اُٿڻ پري وڃي فر ياد ڪيو ته سورج لارابط مونسان دشمني ڪري ٿو، مونکي رهڻ لڳو ٿي. جتي سورج اچي ٿو اُتان مونکي پڇائي ڪڍي ٿو. توهين اسانجو وروڌ هٿائي ڇڏيو. برهما چيو چڱو، ٻئي مدعي ۽ مدعا عليه گڏ ٿيو ته توهانجو انصاف ٿيندو، اُٿڻ وري رهيو، پر جڏهن سورج لارابط کي ايندو ٿاڻين ته پڇڻ لڳو. برهما چيس ڀڄ نه، اتي ترس. اُٿڻ پري چيو ته مان اُنجي اڳيان ترسي لڳو سگهان، اهو ته وروڌ آهي. برهما چيو ته تڏهن توهانجو اهو وروڌ هليو ايندو. اهڙيءَ طرح ڳيان روپ سورج جي اڳيان ڪرم بهي نه سگهندو. جهڙي طرح ڳيان ۽ ڪرم جو بااثر وروڌ آهي تهڙي طرح اُٿڪاري جو ساڌن ۽ ڦل سان وروڌ آهي. جاني، ڪل، ڌن جو اُپماني

جنی نام و سارڻا بهر ڪرم ڪماوه دور

نالڪ ڄم بهر ٻڌي ماريتمه ڄم سڀي اٿڻ دور

[سارنگ وارءِ: ۳ الڪ ۱۲۴۷]

بهر شاهر بهر سمورئي پيڪي سوب ڏنڊول

پو جس ٿاڻي ۽ مري نالڪ نام آمول.

[ڪ: ۵: استبدي ۳ م: ۵ صٽه ۲۶۵]

الهيءَ طرح ڪرو صاحب سڀي ساڌن ۾ رام نام چو مهائم
وڌيڪ ڇو آهي ٺهڪري ڇڏياسوءِ کي گهرجي نه سڀ
ڪرم ٺهائجي پوهر وٺا ڪروءِ وٺ وڃي اُن ئي بهر
وڇار ڪري.

هن راني آراڻ بهاري ٺهه نه ڪڍجي ڏيلا،

سخت ڪيو ڪو ڀاوي انهي ٿيا ڪر مان ٺهيا،

موهن ٻڙن مان ڏيڪيلا،

ڏاس رهيو مڻهري ڪي سنگي ڀيڪر موهيو من ٺهلا.

[ڪو: ۵: م: ۵ صٽه ۴۹۸]

ويدان ۾ لکيل آهي ته:-

ڪيائو ۵ ڀو تون ڪڍيوليد.

ارنڻ نه ڪول مڪتيءَ جو ساڌن هڪ کان ئي آهي،

ٻيو ڪوئي ساڌن نه آهي.

سڪا - جيڪڏهن ڪول ڪرم مڪتيءَ جو ساڌن نه

آهي نه ڪرم ۽ گبان ٻئي مڪتي ڏيندا ۽ چڙو

گبان نه، جو خوسست مٽيءَ سري رامچند کي ڄڻو ڪرم

يا سورج گرهڻ ۽ چنڊ گرهڻ سڀي لاشان ۽ بان ڪجي ۽
بان پٿرن جي امت شراڌ ڪجي .

ٽيون پراسچت ڪرم، جي پاپ جي نور تي واسطي ڪيا
وڃن . رهي ٻن قسمن جا آهن ساڌارڻ ۽ آساڌارڻ .

نتيجه ۽ نعمتڪ ۽ پراسچت ڪرم نشڪام پرش ڪي به چت
شديءَ جو ڪارڻ آهن ۽ نه مڪتيءَ جو ڪارڻ ۽ ۽ سڪام
پرش ڪي ته چت شديءَ جو به ڪارڻ نه آهن ، ڪيول ٻنڌن
يعني انيڪ چمن جو ڪارڻ آهن .

پرمان گيتا اڌيا ۳ سلوڪ ۹ :-

يکيه آرثات ڪرم ٻيو آنيتر ٻوڪو آيم ڪرم ٻنڌڻ

تد ارثن ڪرم ڪوٺييه مڪت سدگه سماجور .

ارث :- سري وشدو جي نعمت ڪيل ڪرمن بنا ٻين

ڪمن ۾ لڳل پرش ڪرمن دئاران ٻنڌن ٿي پائيٽو ۽ مڪت

ٿئي ٿئي . تنهنڪري هي ارچن ! تون جو ڪرم ڪرين سو

ڦل لڇا رهت ڪيول پر ميسور نعمت ڪر ، ٿڌهن تنهنجو چت

شد ٿيندو ۽ گيان دئاران مڪتي ٿيندي . ائين نه ڪندڙين نه

ڪرم توکي ٻنڌن جو ڪارڻ ٿيندا ، ڇاڪاڻ ته ڪيول ڪرم

جو سڀاءُ ٻنڌن ڪرڻ جو ئي آهي .

پرمان :-

ڪرم ڪانڊ به ڪرم آچار بن ٻاوي ڌرڪ ڌرڪ سدسار

ٻنڌن ٻاڏڻ مايا قاس - جن ٻاڪ ڇوٽي ڪر ٻوڪاس

[ڪ : ۳ : ۳ اٽڪ ۱۲۶]

ڪرم ڌرم ٻيهر ٻيهر ٻوڪا - ٻار ٻيهر ٻن جان نه ٻوڪا

[ڪو : ۵ : ۵ اٽڪ ۱۶۹]

آرت :- جو دھرم پید دسی او اُهو پید درشی مری
 وری جتر مرط م اچی تو، ایسے جنم م دکھ پائی تہو :-
 جو چور نہ آئی، دھرم گیائی آئی، اُلکان دور، راجا معای
 گیت، پتو، برہما آد کے سب اُچی ہو جا کن تات وری جترو
 جتر نہ مگوند تو تھی۔ جتین مد دھرم جی گیان سان گیائی :-
 بنا سب بعدن نہ ورتی وچن تات سو سد دھرم تون آئیں، سوہت
 کیتو پتا ہو اُبدیش بدی لسیہ کیو :- پیو پاؤ کی توری
 دھرم پاؤ کی براہت تہو۔

(۵) ڪرم ٻنڌڻ.

وید مر بن قسمن جا کورم عیل آهن - (۱) نیند کورم یعنی
د کورٹ لائق کورم یعنی باب کورم - (۲) ویرت کورم
یعنی کورٹ جوک بنی کورم -

وہیٹ سکور دہشتہ قسم جا آشی۔ (۱) لیٹ سکور۔ (۲)

نکمت کے کرم • (۳) کامیہ کرم • (۴) بواسطت کرم •

اھي سڀ ملي ڪري ٻنهي قسمن جا ڪروڙ ٿيا. انهن ۾
ٻه ڪروڙ يعني * ڪاهه ڪروڙ ۽ ٽيڪڙ ڪروڙ سي نه ٻوڏ
(ظاهري) نندن روپه آهن يعني آئيني جملن جا ڪارڻ آهن.
ٻاقي ٽي ئي ڪروڙ آهن نئمان ڪڪڙ ٻه ڪروڙ آهن جو
دو درهه ڪڪڙي، چيٽڙي طرح اٿئي ٿو، سڌيا، آباشا،
ٽه ٽيڙ.

پوئنتيڪ ڪرم، سو ڪڏهن ڪڏهن ڪرڻو پوي،
 چئن ل ڪو ٻاڻڪا وڏو عمر، حال ۾، آسرو ۾، وڌيا،
 لڳيا ۾، ڪيان ۾، ڪير وڃي اندر پيئي اچي نه پئي آنڪي
 لڳڪار ڪجي ۽ مستڪار ڪري وڃار پئي ۽ شيوا ڪجي ۽

اڌر - سدرشتانت ڪارڻ ڊگلاوين

اڀياس ٿو مو ست ڀرت ڪاڻ

اڀياس (۹)

دارشذانت - هي پتر، جهڙي طرح چڱت ۾ به ماڻ
 هجن، هڪ چور ۽ ٻيو ساڌ (يعني چور نه) ۽ چور جي ڀي
 ۾ ساڌ به پڪڙجي وڃي. کين راجشاهي ماڻهو راجا وٽ
 پڪڙي وڃن. راجا وٽ ٻئي چورن ٿا به اسين چور نه آهيون
 راجا انهيءَ جي پريڪيا واسطي لوه تپارائي منتر پڙهي انهن کي
 چوي ٿو ته جيڪڏهن توهين چور نه آهيو ته لوه هٿ ۾ کڻو،
 جو چور هوندو اُنجا هٿ سڙي ويندا ۽ جو چور نه هوندو اُن
 جا هٿ نه سڙندا. هيءَ راجا وٽ اُتر پريڪيا هئي. جو چور
 هو ۽ جوڻ ڳالهايائين ٿي ته مان چور نه آهيان، اهو جڏهن
 لوه کڻي ٿو ته ٻهريائين ته اُنجا هٿ سڙن ٿا ۽ راجا انکي
 هٿڪريون وجهائي ڏنڊ ڏئي ٿو ۽ جو چور نه آهي انکي
 به راجا چويٿو ته لوه مٿي کڻ. هو لوه کڻي ٿو ته اُنجا هٿ
 سڙن ٿا ۽ نه انکي راجا ڏنڊ ڏئي ٿو.

اُٿلو راجا هڪ کان معافي گهري ٿو ۽ هڪي ريشمي ڪپڙا ۽
 زبور العار ڏئي ٿو.

دروشتانت - جو چويٿو ته مان به هم نه آهيان مان جيو آهيان،
 سڪي ڏکي، ٻي پاي سنساري آهي، تنهن به هم جي چوري
 ڪئي آهي ۽ انکي مريو يعني ڌرم راجا کان ڏنڊ ملي ٿو.

مريو سه مريو ما پندوت به اءِ نايو پشيت.

آپياس (۶)

دي درشتانت ڪري پرهارج يا شڪا ڪر ڀرم اُڌار

ڪشتر آپياس يا مِت ڪاوي

شش سندن ڏيڻ ۾ دؤر مٽاوي.

اُتر - هي پتر، جل جو ڪٽورو ڪٽي اچ. ڪٽي آيو ته لوڻ
جو ٽڪرو ڏٺائونس ۽ چيائونس ته ڏس، لوڻ جو ٽڪرو جل
۾ آهي. ڏٺائين ته ڏسڻ ۾ نه آيس. پڇيائونس ته ڪيڏانهن
ويو ۽ ڏسڻ ۾ ڇو نٿو اچي. چيائين مهاراج، جل سان ملي اُٿر
لين ٿي ويو آهي، جل روپ ٿي ويو آهي، جنهن ڪري
اکين سان ڏسڻ ۾ نٿو اچي. تڏهن چيائونس اُندر نه آهي؟
چيائين ها مهاراج اُندر ته آهي. اُندر هٽ ڪري ڏسڻ ۾ ڇو
نٿو اچي. چڱو، انکي چپ سان چڪي ڏس ته پاڻي ڪارو آهي.
چڪيائين ۽ چيائين مهاراج، ڪارو آهي. چيائونس ته ڏس ته
اکين سان ڇا ٿو نٿو وڃي، پر زبان سان ڄاڻو وڃي ٿو. انهيءَ
طرح آتما برهم هن ساري جڳت جي اندر آهي ۽ اُن سان ملي
ويو آهي. مليل، هنن اکين سان ڏسڻ ۾ نٿو اچي، پر گروه
جي رمز ڏٺاڻان اُٿو ۽ برماڻ سان من ٻڌي ۽ جو، سڪ ڏي جو
* تر پٽين جو پر ڪاشڪ، سوڀن پڌارت جو پر ڪاشڪ اندر
آهي، ائين ڄاڻو ويو آهي. در شيه کان نيارو در شيه جو پر ڪاشڪ
جو ست سرويپ آهي، سو تون ئي آهين.

شڪا - برهم درشن جو مکيه ساڌن ڪهڙو آهي؟

* پر ڪاش، پر ڪاشيه، پر ڪاشڪ، اهڙن ٽن کي تر پٽي
چئجي ٿو.

نيڪا۔ هي ٻنڌو! ڏس هي ٻڙ جو ٻج ڪهڙو نه سوکڻ آهي، هن سج مان ئي هي ٻڌا ٿيو آهي. سارو وڻ اُٺي اُٺو آهي، ٻن، ٽارون، گل ڦل سڀ اُٺي اُٺو آهي. ٿڌهن ۾ ان مان ٺاهڻ لکڻا. اهڙيءَ طرح اُٺو، چوسائي آيا، ٻڙ ۾ سڙو آهي، سو سوکڻ ٿو ٻڙ جي ٻج والڳي ٻڙ ۾ ڦٽي ٿو. هي ڇڪت ڪي ٻڌا ڪري سگهي ٿو.

۲۵۸ (۱) :- آپ ﷺ سوکر آپ ﷺ آئے۔ لکھی درجائی داد کے لئے۔
[۵ : ۴ : ۱ : ۵ : ۵ : ۲۵۰]

پرمات (۲) :- ایک پالتو جو ہسرتا ایک ایک آکا۔
پرمات (۳) :- [۵: ۴: ۱: ۵: ۵: ۲۹۶]

آمر دام دی آمر پائی سہد بیچا را ہی .
[مارو * سو: محلا ۱ حصہ ۱۰۳۰]

سو آما ڳو سوکر آھي، وڏي کان وڏو به آھي .
پر ھاڻ نه سوکر نه سوکر ڪر چئني ڇوڪن ڀرائي.

يعني حائط مكن آهي نهنگري ندي کان لڏو هو
 اٿن، ۽ سارو پرڳڻو آهي نهنگري وڏي کان وڏو آهي.
 اهڙو حد پرڳڻو آهي، سوئون آهن.

ٻڌڻا - جيڪڏهن اوسين ۾ ڀرپور ڀاڱو آهي، وڏي کان وڏو آهي ته پوءِ ڏسڻ ۾ ڇو نٿو اچي. پر جي ڄڻو ته سوڪر هڪڙو ڪري ڏسڻ ۾ نٿو اچي ته درشن ڪا ساڌن، جي شاسترن ۾ لکيل آهن، سي مستقل ٿيندا ۽ جي درشن نه ٿو ته مڪمل ڪونهي نه ٿي ٿيندي.

هليو ويو. آخر سڀ ٽار يون وڌائينس ٿو ۽ سويت ڪيٽوءَ کي
 چوٽو نه ڏس، ته انهن ٽارين جو جيو وٽ ۾ لين ٿي ويو ۽
 مٿو نه. وٽ مان وري ٽار يون اڪرنديون ته مٿي انهن ۾
 جيو ايندو. انهيءَ طرح جاڳرت، سوين وارو جيو سشوپتيءَ
 ۾ لين ٿي وڃي ٿو ۽ مري ٿو، وري اهو جيو جاڳرت سوين
 ۾ اچي، انهيءَ وٽ ۽ ٻين سان ملي سڀ ڪم ڪندو.
 اهڙو جو نت جيو آما آهي سو برهم سروب ڄاڻو ۽ ٻين
 انهيءَ وٽ، اوستا مٿيا (ڪوڙي) ڄاڻو، جڏهن سوڙي ۽ ۾
 ٺاڻو. انهيءَ طرح سڌائن برهم آهي، سو تون آهين.

شدڪا - توهين سڀ سنسار برهم سروب ڪري ڏيکاريو
 ٿا ۽ برهم کان جدا سڀ کي مٿيا چيو ٿا. اها ڳالهه ته ٿڌهن
 بطندي جڏهن برهم سڀ جو اُپادان ڪارڻ هجي ۽ برهم جو
 سروب ويد پڳوان چوي ٿو سو هي :-

ايڪ اڳو روپ بهڄائو - سو ڪم ٿي آت سو ڪم ڄاو
 سو ڪٿي آڻڻول اُپڄاوي

ڪل جڳت مَن مَين ٺهي آدي
 [عوڪه پست برڪاش]

آپيداس (۵)

يه. شدڪا ڄاڻي ٺهين رهي
 اٿس ايڪ ٻڌرشن (درشتانت) آهي
 پنڄهون آپيداس ست ڀرت ڪاوي
 بت هالا ٿاڻي آواوي.

جڏهن مان پڌارت ٺهي. جڏهن ڪاٺ دروازي جو اُپادان
 ڪارڻ آهي.

يان تي ست برهم منن ٺاهي - پر سمجهو آهني من مانهي .

آپياس (۲)

اڏالڪ رشي پنهنجي پٽ کي شنڪا وارو ٿڌي مکين جو مثال ڏيئي لڳا ته جهڙي طرح ماڪيءَ ۾ سڀ گلن جون رسون پنهنجي پنهنجي گلن جي وڻن جي پٺن کي ڇڏي ماڪيءَ ۾ اچي ڪنيون ٿيون آهن، پر ٻڌيءَ جي آياڙ ڪري يعني جڙ هڻ ڪري ڄاڻن نه ٿيون ته اسين پنهنجي پنهنجي گلن کي ڇڏي ماڪيءَ ۾ اچي ڪنيون ٿيون آهيون، جهڙي طرح سڀ جيو سڪوپتيءَ ۾ ٻڌيءَ جي آياڙ ڪري ٿا ڄاڻن نه اسين پنهنجي منهن، ديو ٿا اڏالڪ سر برن کي ڇڏي ست ۾ اچي ڪنا ٿيا آهيون.

نه ڄاڻڻ ڪري وسٽوءَ جو آياڙ ٿئي ٿو. ٺهينڪري جنهن ست ۾ سڀ جيو اچي ڪنا ٿين ٿا، سو ست سروب تون آهين. سويت ڪيو - ست ۾ پريش ڪرڻ وقت جيتوڻيڪ جيو ڄاڻن ٿا، پر اٿڻ وقت چوڪين ٿا ڄاڻن ته اسين هاڻي ست کان ٻاهر هلون ۽ هلي ڪو ڪم ڪريون. اهڙي قسم جي شنڪا ٻڌي اڏالڪ رشي ٿيون آپياس چوڻ لڳا.

آپياس (۳)

اڏالڪ رشي جهڙي طرح ڪڪر پاڻيءَ کي سمند مان ٻاهر ڪڍي مٿي وٺي وڃي ٿو ۽ برسات وسائي ٿو ۽ ٻهاڙن، شهرن ۽ ڳوٺن کي ٻوٽو ڪري ٿو ۽ اهو جل پنهنجو ندي نالو رکائي بن ڪنارن وچ ۾ هلي ٿو، پر اهو جل ڇاڻي ٿو ته ڪو مان هاڻي سمند مان ٻاهر نڪرڻ ٿو ۽ ڪڪرن ڏٺارڻ مٿي وڃان ٿو، برسات ڪريان ٿو ۽ ٻهاڙن، شهرن ۽ ڳوٺن ۾ ڦرڻ ٿو ۽ ندي تي بن ڪنارن ۾ وهان ٿو. جيئن جل سڀني پاڻن کان پلجي وڃي ٿو تنهن جيو برهم کان جاڳرت

به ست هو، اهو ست ساكي جيتن ساري جگت جو آڌار ۽
 ۽ اڏڻان (آسرو) آهي يعني جگت کي ٻڌا ڪري ٿو ۽
 پراي ڪري ٿو. سرشتي ۽ جي آڌر تون ست روپ آهن،
 پوءِ تون سرشتي ۽ جي رڃا ڪري، اٺر ايمان ڪري، تون
 پاڻکي سڃو سمجهي ڏکي ٿي رهيو آهين ۽ پڊهجو ٻالو ڳڏت
 ڊڊوت رکائي ۽ مڏس، ڊڊوتا آڌ روپ ڌاري اٺر ايمان
 ڪري، نه اهوئي مان آهيان، ۽ جڏهن مڏس ڌاري رهيو آهيان.
 پر هي سڀ ٿوڪي پور ٿي رهيو آهي. سڪوٽي اوسٽا م اهو
 پور دور تي وڃي ٿو ۽ ڀرمل، جو تون آهين، ست م اڀڻ
 ٿي وڃن ٿو، پڊهجو روپ ڪڇ نه ڏسڻ ٿو، اتر ٿي طرح:-

هه اڌ ڪارج ڪر دور. ست روپ اڌ لکو اهو

سڪر اهو ٿي پوءِ جو آهي. ست روپ ويد به ڪر

انس جو ست پور اڌاري. ٿو مڏسي اڌ ڪڏهن نه ڌاري.
 [مڏه پست پر ڪاش]

آر ٿاڻا. سڪوٽي ۽ م سڪر سروب ڏنڊت رڃت پر ڪاش
 سروب جو آهي، جڏهنڪي ويد ست روپ چوٽا، اتر جو
 ست پور سروب آهي، ٿڌهڪي تون پاڻهڪي پاڻ چو نه ٿو
 ڌار ٿا ڪرين.

سڌڪا سو پست ڪڏهن ۽ جي. هي ٻڌا! ٿوهان جو رهيو آهي
 نه سڪوٽي ۽ م سڀ سڄو ست م ملي وڃن ٿا، يعني سڀ جو
 پڊهجو پڊهجو مڏس، ڊڊوتا، پسون، ٻڪي آڌ ڪر پور پڏي
 نام روپ کي مڏائي ڇڏين ٿا. سڄڪڏهن سڪوٽي ۽ م سڀ
 چو ست م اهي ملن ٿا نه پوءِ اسين ڄاڻون جو ٿا؟ نه ڪوئي
 ڪري ٿو ۽ نه ڪڏهنڪي ياد ڪري آهي ۽ نه ڪڏهنڪي اٿو آهي.

پروا ۱۰۷ :-

سکر دکر پورب چنر کي لپتي

- و جا طئي جن داتي ديتي

کيس کتر دوس ديه. تون پروا ۱۰۷

سه اپڻا کيڏا ڪرارا م.

[مارو سو: ۱: ۱ صفحہ ۱۰۳۰]

اهو ٻڌي پندت ڏاڍو خوش ٿيو ۽ چيائين ته مون کي
 ٻئي پرشن جو جواب ملي چڪو هاڻي مون کي ٽئين پرشن جو
 اُتر ڏيو. مهاتما چيس ته پتر هڻڻ سان ٽئين سوال جو جواب
 پڻ اچي ويو. پندت چيو ته مون نه سمجهو، ڪرپا ڪري
 کولي سمجهايو. مهاتما چيو ته مون توکي پتر هنيو ته توکي
 پيڙا ٿي. اهو پتر کڻي آءٌ. پندت پتر کڻي آيو. مهاتما انکان
 پڇيو ته هي ڇا جو بڻيل (نهيئل) آهي؟ پندت چيو مٽيءَ جو.
 مهاتما - جيئن سرپر تي مون پتر هنيو سو سرپر ڇا آهي؟
 پندت - سرپر به مٽي نت آهي.

مهاتما - بس، مون ته مٽيءَ تي مٽي هڻين. جهڙو ۽ طرح
 مٽيءَ تي مٽي هڻڻ سان توکي پيڙا ٿي، نهڙيءَ طرح اڱڻيءَ
 ۾ اڱڻي مارڻ سان ٺرڪ ۾ جيو کي پيڙا ٿئي ٿي.
 پندت - هاڻي منهنجو ٿيون سنسو به ٺور ت ٿيو.

جيو پڻي جو ٻيڙ سوٽ ڪيٽو ڪي ٿيو هو. سندس پٽا
 اُڌالڪ رشي هو. هن تنومسي، مهاواڪ جو اُڀد بيش ڏيئي هن
 جو جيو ٻيڙ ٺوري ڇڏيو. سوٽ ڪيٽو ڪي ڏکي ڏسي
 سندس پٽا اُڌالڪ هيءُ ٻيڙيون اُڀياس ٻڌائڻ لڳا -

اُڀياس (۱)

هي * سؤميه، تنهنجو آتما ساڳي چيئن سرشتي کان اڳي

* پيارا

دوش ڪوٺي ٻر منهنجي ڪرم جو دوش آهي . عالمي نون
 پنهنجي سر ٻڌاءِ . براڪمار پنهنجو سمورو سماچار ٻڌايو ۽ چيائين
 اڌ رهي پايي راجا مون لس اُٻراءَ جو همت ڇو وڌايو؟ جوئيءَ
 ڇو نه راجا پنهنجو همت ڪونه وڌايو ٻر منهنجي ڪرم پنهنجو
 همت وڌايو . پورب هنرم نون تبسي هئين : راج ڪنا ڪنو
 هئي ۽ راجڪمار ڪاسائي هو . هي ڪاسائي ڪنو ۽ ڪي مارڻ
 لڳو ٻر هو ۽ پنهنجي حد پچائي پڇي ويئي ۽ پنهنجي اڳيان
 لنگهي ويئي . پنهنس ڪاسائي آيو . توکان پڇيائين ته ڪٿو تو
 هتان لنگهندي ڏٺي؟ تو انڪي همت سان اشارو ڪيو ته هن
 طرف ويئي . جاڪاڻ ته تو ٻرڻ ڪيو هو ته مان ڪوڙ نه
 ڳالهائيندس . ٻر ساستر هي آڳا آهي ته پنهنجا ٻراڻ وڃن يا
 ڪنو براڪمار ڇا ٻراڻ وڃن ته سچ ڳالهيون ٻڌان ڪوڙ ڳالهيون
 چڱو آهي يا نه سچ ڪرڻ چڱو آهي . انهيءَ ڌرم شاستر کي
 نون نه عالم ڏهين . تو همت سان اشارو ڪيو ۽ ڪاسائيءَ
 وڃي ڪٿو کي ماريو . انجي کل ڪنگا ڪناري تي ويٺي لائين
 ته ايتري م هڪ شينون جهنگه مان لڪري ڪنگا ڪناري
 پاڻي ٻنڌ آيو . او ٺڪايل هو ، سو ڪنو ۽ ڪاسائي ٻنهي کي
 کائي ويو ۽ ائين خون هڏيون اٿي ڇڏي ويو . نرساهه پئي
 ته ڪنگالدي چڙهي ۽ هڏيون ڪنگا م لڙهي ويون . ڪنگا تي
 مهانم ڪري ڪاسائي راجڪمار ۽ ڪنو راج ڪنا ٿي . ڪرم
 هڪ رات واسطي ائين کي شادي ڪرائي ڪنو ڪنو ۽
 چڙيءَ طرح ڪاسائيءَ ڪنو کي تلوار هئين ، ٽيڙيءَ طرح
 راج ڪنيا راجڪمار کي تلوار هئين . تو همت سان اشاري
 روپ ڪرم ڪو ان باب ڪرم پنهنجو همت وڌايو . ان م
 پنهنجو دوش آهي نئي هو ڪٿو دوش؟ ائين نسي
 ڪري سگهي ٿي ره .

جوتشي صبر ۾ رهيو ۽ ڪڇ به نه چيائين . جوتشي پنهنجي
 بئنڪ ۾ ويو ته براهيم وٽس ويو . جوتشيءَ انکان پڇيو ته
 ڪٿن اچڻ ٿيو آهي . چيائين ته آيو ته هوس پنهنجي دڪ جو
 ڪارڊ ڀڄڻ لاءِ ، پر ٻه رڳو ڀڄڻو ڪرم ڦل ٻڌايو . توهان
 جي استري پنهنجي زبان سان ايترو ترسڪار ڪري ٿي جو
 ڪوبه سهي نه سگهي پر توهين سهي وڃو ٿا ، اُنجو ڪهڙو
 ڪارڊ آهي . جوتشي براهيم چيو ته هيءَ منهنجي استري نه
 آهي پر منهنجو ڪرم آهي . دنيا ۾ جا چيز ڏسين ٿو ، پاڻي
 (پاڻ) سببڌي ، پتا ، پتر ، گرو ، شش ، متر ، دشمن جو ڪڇ
 به آهي سوسپ ڪرم ئي آهي . هيءَ استري نه آهي منهنجو
 ڪيل ڪرم آهي . رهاو پوڳڻ بنا چٽي نه سگهندو ۽ تهنه ڪري
 پنهنجو ڪرم مان خوشيءَ سان پوڳي رهيو آهيان . پندت
 پڇيس ته اڳئين جنم ۾ تو ڪهڙو ڪرم ڪيو هو ؟ جواب
 ڏنائين ته پُورب جنم ۾ مان کانڙ دوس ۽ هيءَ گڏهه هئي .
 هنجي پٺيءَ ۾ قت هو . تمام دڪي ۽ ڪمزور هئي . مون
 انجي قت ۾ پنهنجي چهنب هئي ، جهنگري هو ۽ دڪي
 ٿي ٿي . پر مان خوش پئي ٿيس . هو ۽ وڃي اندر لڪندي
 هئي ۽ مان انکي پيو ڳوليندو هوس . آخر مونکان دڪي ٿي
 هو ۽ ۱۰-۱۲ ڪوڊ پري ڳوٺ کان پڇي گنگا ڪناري سَنگهني
 (گهاٽي) بن ۾ رهڻ لڳي . مان به اُن کانسواءِ رهي نه سگهيس ،
 سو انکي وڃي ڳولي لڌم ۽ چهنب هيم ته انجي هڏين ۾
 اندر گهري ويئي . هو ۽ دڪي ٿي گنگا ڇل ۾ ويئي ، پر
 منهنجي چهنب اُنجي ماس مان نه چٽي . پٺي ڇل ۾ لڙهي
 وياسون . هنکي براهيم ۽ جو جنم مليو ۽ مونکي جوتشيءَ جو .
 هو ۽ اچي منهنجي استري ٿي . هاڻي هيءَ مونکي مرڻ
 گهڙي ۽ ٽئين مڪه سان دڪ ڏيندي . مان پنهنجو ڪيل ڪرم
 ڄاڻي صبر ۾ رهان ٿو ۽ شڪر ڪري وينو پوڳيان . هنجو

ٻئي . راجڪمار جو سر ويڙجي بسوءَ هو مري ويو . راج ڪنيا
 شوڪ ۽ روهن ڪرڻ لڳي . پرميشور اڳيان پزار ٿيا ڪيائين
 ته اڃانڪه مون کان هي پاپ ٿي ويو آهي پر سڀا ۾ مان سم
 نه ٻڌائيندس ڇو ته مڃينجي مانا بچاءُ سس ميري کي ڪلنگ
 لڳندو . اڃانڪه مري جو ٻڌي ڪه آي وشراس نه ڪندو . اهو
 واپار ڪري رهي هئي . پراڻ ڪال ٿيو . پراڻ ۾ اڻڻاڻ ڪرڻ
 واسطي ڪو نه ٿي ويو . ڪنيا پراڻ ۾ ڏسي ورلاب ڪرڻ
 لڳي ته مڃينجي پتيءَ کي ڪوئي ماري ويو آهي . ماڻهو اچي
 ڪٺا ٿيا .

راجا آيو ۽ پڇيائين ته ڪيئن ماريو . ڪنيا چيو ته مولڪي
 سڌ نه آهي پر مون هڪ ئي ٺاڪر مندر ۾ ويٺو ڏٺو . راجا
 ۽ ٻيا لوڪ آيا ۽ پراڻ ۾ ڪندو ڏٺائون . پراڻ
 تي ٻڪڙ پالون ۽ چيائون ته راجڪمار کي ڇو ماريو . پراڻ
 چيو ايسور ڄاڻي ٿو . مون راجڪمار کي نه ماريو آهي . مون
 مٿل نه ڏٺو آهي . بس اُٻاڙ کي دوش نه لڳايو . راجا
 ڳڻڻ جي چوڻ تي هڪ ئي ڏند ڏٺو جو تلوار سان هن
 جو هٿ ڪٽائي ڇڏيائين .

پراڻ ڏکي ٿيو . راجا کي اڌ رمي ڄاڻي راجا جو ديش
 ڇڏي وڌيس ۾ هليو ويو . تلاش ڪرڻ لڳو ته ڪوئي
 وڏو ان گڏجي ته انکان هٿ ويڙجي جو ڪارڻ پڇان . آخر
 پتو لڳس ته ڪاشي ۾ هڪ وڏو ان خوشي رهي ٿو . ان
 وٽ ويو ته اتي سڌ پيس ته ڪيڏانهن ڀاڙ ويو آهي . ان
 جي استريءَ پراڻ ۽ ٿان پڇيائين ته هو ڇو وڃي پڇينجي
 پتيءَ لسمه چوڻ لڳي هي جيڪو سڀي نه ڪيئن .
 پراڻ ٻڌي حيران ٿي ويو . استريءَ ۾ چوڻي نه آيو .
 پراڻ ۽ چوڻيءَ کي ڪوڙين جي عجب ٿرڪار ڪيو . پر

پندت جي ٻڌڻ ۾ روشن جو اُتر - مهاڻا چيو ته منهنجي
 درشتانت سان اها شڪا به نوزت ڪري ڇڏي آهي. تو مون کي ماريو ۽ ڏر وڃن چيا، پر منهنجو چت شانت
 ۾ رهيو. مون توکي ڪڇ به نه چيو ۽ توکي پٿر هڻڻ سان
 گهراوت هئي. تو ۽ مون ٻنهي کي ڪرمن جوئي ڦل مليو
 پر مون ڄاڻو ٿي ته ڪرمن جو ڦل آهي تنهن ڪري منهنجو
 چت شانت ۾ رهيو. توکي اها خبر نه هئي توکي ڀرم ٿيو ته
 مهاڻا مون کي پٿر هنيو. اهيءَ ڪري توکي چت ۾ وڪيڻ ٿيو.
 ڪيائي ٿو آڪيائي لسڇڙو سمي ڀراري ڪر مڻي
 اوت :- ڪيائي ۽ آڪيائي ڀراري ڦل هڪجهڙو پوڳين ٿا پر
 ڪيائيءَ کي ويچار سان ڌرج آهي ۽ آڪيائيءَ کي اويچار سان
 ڪلش آهي. سڄو دنه منهنجي ڪرمن جوئي ڦل آهي.
 درشتانت :- هڪ راجا وڏو ڌرماتما، نياڪاري،
 سميت شيوي ۽ ڀر ميسور پوڄ (پوڄ واري) هو. هن کي هڪ
 ئي پٽ هو. راجا هن کي پٽ هائي وڌوان ڪيو. راجا کي هڪ
 ڏاکڻو مندر هو ان ۾ هڪ پراڻو پوڄاري رکيائين جو وڏو
 سڌاچاري ۽ ڌرماتما هو. هو ڪڇ گهر ڏوٻ نه هو ۽ سندس
 مڱي سپاءَ ڪري راجا جو مٿس راضي هو. راجا جو پٽ وڏو
 ٿي ته انجي شاديءَ جو ويچار ڪيائين. هڪ سندر راج ڪيا
 ان انجي شادي ڪرايائين. راجا راج ڪمار لاءِ نئون محل تيار
 ٿرايو هو. ان ۾ راج ڪمار سمهيو. هن کي ننڍاچي ويئي. پر
 جي استريءَ کي ننڍ نه آئي. هو هينڌانهن هوڏانهن گهمڻ
 ۽ محل ۾ سڀ سامان ڏسڻ لڳو. آخر پنهنجي پتيءَ
 پاسي ۾ هڪ تلوار ڏٺائين. ميان مان ڪڍي ڏٺائين ته
 ڏاڍي تيج ۽ ڇمڪ واري هئي. تلوار ڏسي ڊڄي ويئي
 ۽ هٿ مان اوچتو نڪري وڃي راج ڪمار جي گردن تي

رهيا آهن. انهنجي نوريءَ واسطي توهانجي شرط ۾ آهيان. مهاتما توڙ ڳالهائو هو ۽ سدا برسر چمن ۾ وقت گذاريندو هو، سو مان ۾ رهيو. پر وري پنڊت پاران ڪئي ته مان دڪي آهيان، جيتوڻيڪ شاستر پڙهيا اٿم. ڇت شانت نه آهي. لاچار مهاتما چيو ته ٻڌاء ڪهڙا سسٽم توکي آهن؟

هن هيٺيان ئي پرسن ڪيا:-

(۱) ويدانت شاستر چويٿو آيا آهي، پر اڄو جات، ڳوڻ ڪريا، سنڀڙت، روپ ريت، ڇڏو. ڇڪر ڪوئي نه آهي. جنهن شيءِ ۾ انهن مان هڪ به نه هجي سا شيءِ هوندي ئي ڪانه. جيڪڏهن انهن بنا ڪائي شيءِ آهي ته ڏيکارو، آيو ڪرايو.

(۲) سڪهه ڏک ڪرڻ جو ڦل آهي ۽ ڪرڻ ڦل سمجهي ڪيئن ئي دوش لڳائڻ نه گهرجي، ائين شاستر چويٿو، پر ماڻهو ائين چوڻا هلن؟

(۳) سري مديا ڳوٺ ۾ دارٻ نالي ٽرڪ جو بيان ڪيل آهي ته جو ڪامي پرسن اڙائي استريءَ سان پرڻت ڪريٿو يا استري اڙائي پرسن سان پرڻت ڪريٿي ته انکي لوه جو مورتي پرسن، يا استري ٺاهي اڳتيءَ ۾ تپائي هڃي الڳن ۾ لڳائين ٿا جنهن ڪري تمام دڪي ٿو ٿئي. مذهبي خيال موجب تنهن ۾ نت ملائڻ سان دڪه نه ٿيندو گهرجي. ڪام به اڳتي آهي ۽ اڳتي به اڳتي آهي. اڳتيءَ کي اڳتيءَ ۾ وجهڻ ڪري ڪهڙو دڪه؟ جيڪڏهن دڪه ٿيندو هجي ته درشتانت ڏيئي مونکي سمجهايو.

مهاتما وري به مان ۾ رهيو. پنڊت چيس ته جواب نه ڏيندين ته مان گنگاڇيءَ ۾ ٿيو ڏيئي پنهنجو گهاٽ ڪندس. تڏهن مهاتما هڪ پٿر کڻي هنکي زور سان هنيو، جو هنکي

گرو صاحب ٻڌو شاه کي چيو ته هاڻي حڪميٽ جي ٿو
 ديا ٿي آهي، حڪم کي پڇاڻ ته حڪميٽ سان اڪ سر
 ويندين. هي جو منهنجا نات ڏسين ٿو سي منهنجا نه آهي
 هيءَ جا ڪوٺا ٿي رهي آهي سا به حڪم به منهنجي
 مڃي بهري آهي سا به حڪم به نه راج ڀاڳ منهنجو آهي،
 فقيري منهنجي آهي جهنڊجي، جا به چيشتا آهي ۽ سيني
 جي ڪريا آهي سا حڪم به ٿي رهي آهي. تون حڪم کي
 پڇاڻ نه خدا صاحب توکي ملي. پوماڻ :-

حڪميٽ ڦار آڌر رهاويءَ - حڪميٽ اڳي حڪم سهاويءَ
 حڪميٽ اوچ نيچ ٻڌمار. حڪميٽ انڪ رڻڪ پرڪار
 ڪر ڪر هڪي اپني وڌيائي. ٺاڪ سڀ به رهيا سمان.
 ڪوڙي سڪه: ۵ صفحہ ۲۷۷

اهڙيءَ طرح جيو جو خدا سان ميل ٿئي ٿو. ٻڌو شاه کي
 آيو ٿيو. ڪوڙي آهتا ڪري ويس. نسجه تيس نه مان
 اسڪه نروڪار، پري پورڻ، برهم آهيان. انهيءَ نسجي سان
 جيوت مڪت دشا کي پراپت ٿيو.

قاتل ٻج :- حڪم سان ٿي هيٺ زمين ۽ مٿي آڪاس يئو
 آهي. حڪم سان ٿي اڳي ٿو ۽ حڪم سان ٿي سمائجي وڃي
 ٿو. جيڪي اوچ نيچ وهنوار آهن سي سڀ حڪم سان ٿي
 آهن. نيشمار رنگ ۽ قس حڪم سان ٿيا آهن. هو پنهنجي
 رچنا رچي پنهنجي وڌائي ڏسي ٿو. گرو نانڪ صاحب فرمائين
 ٿا ته هو سڀ به سمائجي رهيو آهي.

[(۴) سدشيم ٻڌن]

هيءَ برهم روپ جو آتما آهي، سو لکي ڄمي ٿو لکي
 ري ٿو. چيئن سروب آهي ۽ ڪنهن به ڪارڻ کان پيدا نه

واللہ وکامی یمنی جن سچ ہلی ہو .

[وار آلا، : ۱ ص ۴۸۸]

بذو ساء - ڪوئي رستو ٻڌايو.

ترو صاحب۔ ڈیمکیت چڈی نم۔

ٻڌو تاهه حيثيت ٻيٽ اچيڻ لڳو، چوڻن تي هڪري ٻيو ۽
ٻي سڌ ٿي ٻيو، ڪرو صاحب سمجھو ته ٻيڪري زور سان ڏٺو
۽ ٻار سان ڳوٺيو ته سمجهي ٿو ته مڪل ٿي ويئي ۽ هر دو شدي
تي ٻيٽس ۽ ڀرمان:-

آمن ہد من پر رگدانی ۔ ساق دور سے مہجائی ۔

اَنْتَو: م: ٥ ص ٢٠٠

آڊڪ :- اُڻندي روم ۾ ڪٺائي جا من ۾ پورڻ ٿي رهي هيس سا ستن جي ڌوريءَ جي اشنان ڪرڻ سان ڊور ٿي ويس . هر ڏو سٺ ٿيس ۽ سڀ ٿوڙڻ ڏسڻ ۾ آيس .

ممتا لکری ویس جبال گیس نہ مان دیوہ، من، اندران
کان ہارو آسمان۔ پروان۔

آہن دن بھی جائے نہ گزرا۔ راج ملکہ بھی آہن دریا

آپن ہی کا سکتہ لہذا یہ ۔ آپن نام سحر فی ہائیمو ۔

● ● ●

کے والد کو جو کمر بخش ملا تھا

نہ کا سب کے حصہ دار تھا۔

[تَوْرِي: ٥: عَشْر ١٨٧]

گرو صاحب - ڪمي پورڻ آهي، ڪمي جو ڪم به پورڻ آهي. جيئو جي من، اندرين، ٻڏي، سرير، سياه ۽ مطلب ته جتي به ٿون مان آهي تن سان گڏ ئي ڪم لکيو ويو آهي.

ڪم رضائي هلا ٿا ڪم لکيا ٿا.

[جپ: صفحہ ۱]

ڪمي آندڙ سڀ ڪو ٻاهر ڪم نه ڪو.

ٿا ڪم ڪمي جي ٻيئي ته ٻئي ڪمي نه ڪو.

[جپ: صفحہ ۱]

مطلب ته ڏاڍا به جو ڪڇ ٿي رهيو آهي سو ڪمي جي ڪم سان.

جيئو به ته ڪڇ ٿي نه آهي - پرمان :-

آڻڻ جوڙ ڇهڻ نه جوڙ - جوڙ ۽ منگڻ ڏيڻ نه جوڙ.

[جپ جي صفحہ ۷]

جيئو به ٻوڙ جو ٻل نه آهي ۽ ڇپ ڪرڻ جو به ٻل نه آهي. جيئن به ميسور رڪي ٿي رهي. پنهنجو ڪوبه سنڪلپ نه ڪري ٻليءَ جي ٻيئي وانگي. ٻليءَ جي مرضي جتي وڃي اتي رڪيس. انهيءَ طرح جيئو به سنڪلپ ٿيڻ گهرجي. جيئن سنڪلپ ٿيندو ويندو ٿيڻ ٿيڻ ڪوڙ ڇڏو ويندو ۽ سچ اندر به پريش ڪندو ويندو. اهڙي طرح سچ جو ميل ٿيندو. پرمان :-

سچ ٿا به ڄاڻي ڄاڻ ردي سچا ٿو.

ڪوڙ ڪي مل ٿوري ٿي ڪري سچا ٿو.

...

...

...

...

...

گرو صاحب - ڪوڙي هومئ ڇڏڻ سان .
 ٻڌو شاه - ڪوڙ - هومئ ڇڏي لڏي سگهجي .
 دڪير، هٿ ٽپ ڪر، وڏا بستڪ پڙهه .
 گرو صاحب - اهوئي طرح نه پاڻ ڪوڙي هومئ وڌي
 ٻڌو شاه - ست جو چڙهڻ پندهجي وس نه آهي .
 گرو صاحب - جهوٽ جو ٿيائين ته پندهجي وس آهي .
 ٻڌو شاه - آهي نه سڀن پر ٿيائين مڪمل آهي، ڪو
 اڀاءُ ڏسو .

گرو صاحب - انجو اڀاءُ ست سنگ آهي .
 ٻڌو شاه - اوهالهي ست سنگ پر نه آيو آهيان .
 گرو صاحب - آيو نه آهن پر جهوٽ جا ڪٻڙا بهري آيا
 من، يعني مان به آهيان، هنرا مهندجا چلا آهن، هندوءَ
 ان ڪنن سر جهڪاڻان، ڪوڄو نه، نه ڇو سر جهڪاڻان،
 ۽ طرح جي ڪوڙي منا ڪري ست سنگ م آيو آهيان .
 ٻڌو شاه وڏي سوچ م پئجي ويو . ويچار ڪيائين ته اڃا
 ڪوڙي مڻن م پئجي ويو آهيان . حوٽ لڳو، گرو جي
 ڪٽو، پر هاڻي ٻڌايو ته سڀن نه ڪوڙ جو ڀرڻو ڪنن
 ڪنن سم ڪڙهي .

صاحب - 'حڪم دعاتي خطا' پر مسر جي ڪم
 هلا .

حڪم پڇاڻي نا خصمي ملڻا .

[سري راءِ ڪسرجي ص ۲۲]
 - حڪم وٺڻ حڪم ٿيل جي پڇاڻ ڪن ٿا .

پروڊورن نه آهيان. اهڙيءَ طرح اصل (سچيءَ) مٿن ڪوڙي ٿئي ٿي، ڇاڪاڻ ته ڪوڙي مٿن گهڻو پڪڙجي ويو آهي. جهڙيءَ طرح آڪاش پيل (ول جيتوڻيڪي چڙڪ نه آهي پر جنهن وٽ تي چڙهي وڃي، انکي ڏيکي ڇڏي ۽ تهڙيءَ طرح ڪوڙي مٿن ست مٿن کي يعني آلم کي ڏيکي ڪوڙ جي پروڊي، ڪوڙ جو پيار، ڪوڙ جا پنڌن، ڪوڙ جون نيڪيون، ڪوڙ جا ذر، ڪوڙ جا مذهب، ڪوڙي همٿا، اهڙيءَ طرح ڦٽلاءُ (پڪڙي) رکي آهي جو ست ويجهي کان به ويجهو آهي پر دور پيو لڳي. گهڻن ڀينرن ڪرڻ سان به ڏسڻ ۾ نٿو اچي. پر مان ۽ -

ههه ههه پيت پٽيو هي ٻيڇو سنت هيس ڪٿائيو
 ٻاڻيڇري کي پات پرده، ٻن پيڪي دٻرائيو
 پٽيو ڪر ٻال سڙب ڪو ڏاڪر سڪرو دوڪر مٽائيو
 ڪر ڏاڪر دٻي پيت ڪر ڪوئي ته دٻيار پيئلو پٽيو

[سورٽ ۴: ۵، صفحہ ۶۶۴]

ٻڌو شاهه - گرو جي ٻڌايو ڪوڙي حومي ڪهڙي
 ح تشدي ؟

گرو صاحب - سچي مٿن جي درشن سان ڪوڙي حومي
 ت نورت ٿي وڃي ٿي ۽ جهڙيءَ طرح سورج جي چڙهڻ
 رات نورت ٿي وڃي ٿي.

ٻڌو شاهه - سچي مٿن جو اٺو ڪهڙي طرح ٿئي ؟

میل ڪئن! ڏانهن ڇڙ ڪر سان رات ٿي رهي. ڪرو صاحب
برار آهي.

ٻڌو شاهه - ڪئن برار آهي؟ ڇئن نوحان سمجهو آهي
مون نه سمجهو، پر هاڻي چوڻو پيس ۽ جملين ڪرو صاحب
هبلتائن مون توڙي چوڻو پيس سمجهو آهي؛ جيڪي طرح سمجهو
ڪرو صاحب ڪوڙ لڳا نه آهي؛ طرح ڪوڙ ڪري ڏيڻو
وڃي ٿو.

ٻڌو شاهه - پوءِ وري چيو (مئن) ۽ ڪوڙ (ڪرهر) چيو
میل ڪهڙي طرح؟
ڪرو صاحب - مئن يعني ڪوڙ ڪرهر آهي.

ڪهن. ڪرهر يعني سڄي سڄي سان پر ڪرهر ٿي رهيو آهي.
ڇوڙي ۽ طرح ڏسي م سڄي سڄي سان پر ڪرهر ٿي رهيو آهي.
پر ڪرهر ٿي ٿو سو مٿي آهي. ٿوڙي ۽ طرح آهي يعني ساڳي.
ڪوڙ آهي. ساڳي سڄي آهي. سڄي ساڳي ۽ چو سڄي آهي،
سان ميل آهي.

ٻڌو شاهه - گهرائي چيو اسن حق، ڪي، سڄي نه آهيون،
مٿي آهيون؟

ڪرو صاحب - ڪوڙ ڪرهر ٿي رهيو آهي پر ڪرهر ٿي رهيو آهي
ڪرهر آهي، ڪرهر آهي مان ڪرهر ٿي رهيو آهي مان
ڪرهر آهي، ڪرهر آهي (پڇ ڪرهر) آهيان ٻاري
ڪرهر آهي، ڪرهر آهي ڪرهر ڪرهر ڪرهر ٿي رهيو آهي.
ڪرهر آهي، ڪرهر آهي ڪرهر آهي ڪرهر آهي ڪرهر آهي.
ڪرهر آهي، ڪرهر آهي ڪرهر آهي ڪرهر آهي ڪرهر آهي.

هن تي هڪ انھاس دسر ڳرو ۽ ٻڌو شاه جو آهي
 ٻڌو شاه سدورا نگر ۾ رهندو هو. هو ڪامل درويش
 سوار صبح جو اُٿي ڀرماٽا جي ڌيان ۾ رهندو هو ۽ هر
 صوفي فقير جي سنگت ڪندو هو. ويدانت شاستر ۽
 ڀریت سان ٻڌندو هو پر به آتما هڪ اُهن ڪرنا پوڻا
 آهن آسنگ نروڪار ساڪي آتما جا نالا ٻڌي هڪي سسو
 ٿيو ۽ پتو نٿي پيس ته ٻرهر سان ڪهڙي طرح ميلاب ٿئي
 تنهنڪري چاهيندو هو ته ڪو ست پرڳهه ملي ته مان پنهنجو
 سند به (سسو) نورت ڪريان. ان وقت ٻڌائين ته
 پائشاه پائنتي ۾ جو ڪ سندس نگر کان ٿورو پري هو.
 آهن. سندن انشوريه بابت اڳيئي ٻڌو هئائين، تنهنڪري
 پنهنجي شهن ۽ سنگت کي پاڻ سان وٺي پائنتي ۾ آيو. اُتي
 شاهي درٻار لڳي پيئي هئي. هڪ پاسي جوڌا شستر پھري
 پينا هئا ۽ ٻئي پاسي ڪوي (ڪوٺا ٺاهيندڙ) هئا. ٻڌو شاه
 کي پريالتي درشن ٿيو. ڇت ۾ ڪشش پيدا ٿيس ته هلي
 سندن چرلن تي روان ۽ ڏندوت ڪريان. ڳروجن جي سنگهاسن
 وٽ پهتو ته من روڪجي ويس. دل ۾ چيائين ته مان به پير
 آهيان ۽ پاڻ سان چيلا آتم. منهنجي ڳلا ڪندا ته مسلمان ٿي
 ڪري همدو ۽ جي چرلن تي پوي ٿو. انهيءَ ويچار ڪري
 سر نه جهڪايائين، ۽ هٿ هٿ ۾ ڏيئي ملڻ لاءِ پنهنجو هٿ
 اڳتي ڪيائين.

ڳرو جيءَ به متاڇرو پنهنجو هٿ کڻي اڳتي وڌايو.
 ٻڌو شاه ويهي پڇيو ته جيو ۽ خدا جو ميل (ميلاب) ڪئن
 ٿو؟
 ڳرو صاحب چيو ته جڏهن رات کي ڏينهن سان ميل ٿئي ٿو.
 و شاه کي وڌيڪ سند به پيدا ٿيو. چيائين رات کي ڏينهن سان

(۳۰)

گودینی د چو د زبانی بکې، تر پان لکن نه ده
هنگی بوکر سوادزی او قلم ۱۸۵۵ دین جام
چید او قلم دوکر که طو بیت د ۱۸۵۵ دین نئی پیل
[سری د: ۵۰۰۰۰]

مایا جان سادیا پیو چو که پناه
آرشد هنگی قلم او کس د اتی ماه
[سری د: ۵۰۰۰۰]

اثری، طرح اندی د چو آلاء سانی آلاء دسی، مگاسو
کی مسو لی او نشو د او عمر دوت آلاء که پو آانی مایا
پاسد کوو صاعب لکن نایه.

آفر دام دنی اثر دواتی سپد و بهارا می.
[مار د: ۱۰۰۰۰]

مگاسو، می سسی لورم حکو ۱۸۵۵ کووین بولنا له
سسی، کی تر کس، طاهر، اسدو، حکو د پو پناه، سکی دین،
سو کوان، لوک پو لوک د اینج و میلا وادو، اهو انا لری آانی،
ایک خدای تر کس حکو د وادو سانی لی آلاء حکو می سه پو د.
سانی، می دوس د چو آلاء لی بودو آانی، نو دوشن حکو د
نو دلی، چاکو د سم نو دوشن دین لیدو، بدین حکو د
نو دوشن، چکو دندو، بهوت، طرح صاعب د اکمل آانی ده.
پوشن، چکو دندو، بهوت، طرح صاعب د اکمل آانی ده.
کوشن، چکو دندو، بهوت، طرح صاعب د اکمل آانی ده.
کوشن، چکو دندو، بهوت، طرح صاعب د اکمل آانی ده.
کوشن، چکو دندو، بهوت، طرح صاعب د اکمل آانی ده.

آپید جا وچن :-

سورج گڑب ملے جل کا جل ہوئا رام
جوئی جوت دای - شہزادان گیتا رام

وہم دیسی درہم سنہی ایک ایک و کاٹیت

آتم پسا را کے گھارا پرپ بنا نہی جا طمی

آپ کرنا آپ پکشا آپ کارط کیسا

بہنو بہنو! آپ کا رطل کیتا
جی جا رہی ہیں جی رہی ہیں۔

7 بلا: ع: 5 صفحہ ۱۴۶

پيد ۽ اُپيد جا وچن ٻڌي جگياسوءَ کي سنسو ٿيو ۽ اندر ۾
يعني اُهنڪ ٻوٽي ۾ نه آيا ٿي ڪيس ٻوٽو ٿيو.

به پکي ساکي چيٽن ۽ جيو چيٽن ۵۰۰ پڌي ۽ روپي وٺ
گڏ رهن ٿا۔

فلاکے ترور ایک قال، وہ پنکھیرو آمد

آؤت جات ۛ ديسی دا پڻکي آه

۱۷ ہاگرا کی وار ع: ۳ صفحہ ۵۵۔

۵۵. اهاڳرا ڪي وار مر: ۳ صفحہ ۵۵.

۱۔ حق آڏن ٺهسي ٿي ڇي اٽڪل جا ٿي ڪري مٽ آڏن .
 ۲۔ حق آڏن ڪنهن آڏن ڪار مٽ ٿي سڀيل آڏن . ڪو
 ۳۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

۴۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

۵۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

[۴ : ۴ : ۴ : ۴]

۶۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

۷۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

۸۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي
 آڏن ۲۔ آڏن ٺهسي ٿي آڏن ڪار ڇو ساڻن لڳو ٿي

گذرڻ بعد راجا هنڃي تلاش ڪرائي . پيل جي گهر مان سامان چوڪري سميت هٿ آيو . هاڻي راجا پيل جو اُڀر مڃي ٿو . اُنڪي انعام ڏئي ٿو ۽ راجڪمار چوڪري کي ڳوٺ آڻي راج گديءَ تي وهاري پاڻ به ڇوي ٿو ۽ ٻين کان چواڻي ٿو ته ”تون راجا آهين ۽ نه پيل“ ڪڇ ڏينهن کانپوءِ چوڪري کي اهو ڏيکيو نِسچو ٿي وڃي ٿو ته مان پيل نه آهيان پر راجا آهيان .

تنهن هڻي ادڪاري ، ٿو به اڳيان دوش جي پُڙپاو ڪري پاڻڪي برهمڻ کان جدا جيو سمجهيو ٿي ۽ ڏکي ٿي رهيو هوئين . سنگروءَ جي ڪرپا ڪري تنهنجو اڳيان دور ڪري جيو پاڻ کي ٿوري برهمڻ پاونسڇي ڪرائي توکي مڃي ڪيو آهي .

(۳) هو مڃي بدتن]

هنن ۾ گهڻا ماڻهو بدتا پيا آهن .

تنت جن ماني پڙهه پُڙان - جو کي ماني جو ڪر ڏيان
اسي ماني آندميو - ٽپسي ماني ٽپ ڪئي پيو
مد ماني ڪو ٺوڻه جا ڪر - سنگر هي چور گهر مونسن لاڳر

ڪچر پڇ رار نام .

[بست ڪبير صفحہ ۱۱۹۳]

۱- پندت پُڙان پڙهيءَ ڪري مست آهن . جوڳي
يان ڪري مست آهن . سنڀاسي تياڏ جي اڪهار

(۲) له لئون تراخول، کترې، ولس، سودر آد ورځ
آهين، له وره چاري، گر همت بالورست، سنباس آد آرمي
آهين، له لئون کښون لدرې، جي وشه آهين. لئون اُسک
آهين، ساري جگه کي دس وارو آهين. انن بجايي کري
لئون سکي ٿي.

(۳) ڌرم اڌرم يعني ٻن باب، سکه دکه، کڙا ٻوڙا
ٻڙا، اهي من ٻڌ جا ڌرم آهن پر تو ويابڪ پر ٻوڙا جا ڌرم
نه آهن. له لئون کڙا آهن، له لئون ٻوڙا آهن، له کښون
چوليءَ م آچين وچين تو لئون سدا مکف سروب آهن.

(۴) هي راجا! چين لڙون ۽ ٽوڙ ٻاڻج کان سدا له
آهن نئن وڻو سنسار لوکان جدا له آهي، چوله وڻو سنسار
لومان ٿي ٻڌا ٿو آهي.

(۵) ٻڙيءَ طرح ويچار ڪرڻ سان وسر ٿو سروب
آهي، ٻڙي طرح هي جگه آلم سروب آهي الجن لسچيه ڪر.
درشتانت! ۱- ٻڙي راجا کي ٻت چالو. چولس چو
له جگه ڏهن جو ڪر راج م رهندو له راج اُسٿ ٿي ويهدو.
ٻارهن ورهه راج م ڪلش ٿيندو ٿيندو ڪري ۱۲ سال انکي
له پس له ڪالي ڏي وڃي. راجا اٺين ڪو. هڻو ٿو ٿو
ڪڍائي ٿو ۱۲ رکائس ۱۲ ورهين جي سامگري. بواهراس،
وسر، ٻوڙا صندوق م وڃي ۽ چوڪر کي الم رکي صندوق
درياهه م لورائي ٻڌ ٻالن اها صندوق ڪي ٻيل جي ٻت
آئي. انکي ٻڏجڻو ٻت ڪو له جو سر انکي ٻت ڪري
ٻالباٻن. چوڪر کي ٻڪو ٻرم ٿي وڻو له مان ٻيل آهين،
چئن له چوڪر ۱۲ سال ٻيلن سان گذار ڪيو. ۱۲ سالن

ٻاهر اڪتو نه ڪرڻ پڳوان کي ڏنڊ ڪندو ڏنائين. پڳوان
 کي ڏسي به استريءَ کي ياد ڪري مسائي ڏي ڊوڙيو.
 پڳوان ٻانهن کان پڪڙي چيس ته ڪيڏانهن تو وڃين؟ چيائين
 ته مان استريءَ سان گڏ سڙو ٿو وڃان. پڳوان چيپٽ ماري
 ته مايا دور ٿي ويئي يعني مايڪ سامگري مسانو، استريءَ
 اُهي لوڪ، اهو ديش وغيره ڪڇ به ڏسڻ به آيا. ارڃن
 ڏاڍو حيران ٿيو ۽ ويچارڻ لڳو ته پڳوان جي مايا مون کي
 ڀلائي ڇڏيو. تڏهن شرمندو ٿي پڳوان جي چرلن تي ڪري
 پيو ۽ چيائين ته برابر تنهنجي مايا مون کي ڀلائي ڇڏيو.
 الهيءَ مان ظاهر آهي ته مايا ٻڌن روپ آهي.

(۲) جيو پاڻ روپ ٻڌن

نارڊ سوامي جيو پاڻ روپ ٻڌن کان ڏکي ٿي سنت ڪمار
 جي سرڻ ۾ آيو ۽ ويٺي ڪيائين ته منهنجي شوڪ جي
 نور ٿي ڪريو.

تڏهن سنت ڪمار نارڊ کي چيو ته برهم سڪه سرور آهي
 ۽ برهم کان ٻن ڏک آهي. جيستائين تون پاڻ کي برهم سرور
 سمجهي نه ڪند ٻن نيستائين تون ڏکي رهندين، تنهنڪري
 جيو پاڻ کي ڇڏي برهم پاڻ کي پراپت ڪر. پاڻ کي پڙي پورن
 سمجهين ته سڪي رهندين.

اُشتابڪر منيءَ راجا جنڪ کي به اهو اُپديش ڪيو:-
 هي راجا جنڪ تون ديهه، اندرين، پراڻ، من ۽ ٻڌيءَ
 جي سنگهه کان ۽ انهن جي ڌرم جي سنگهه کان رهت آهين
 ۽ تون پري پورن هٿ ڪري ڪريا رهت آهين ۽ تون
 سڀ جو پرڪاشڪ هٿ ڪري سوينگهه پرڪاش، مايا رهت
 آهين. اُرتالت سڏ آهين، توکي اهوئي ٻڌن آهي جو تون
 پاڻ کي ڪرڻا چاڻي ڪري سماءُ جو آپاس ڪرين ٿو.

واڃا هڪي سورس، ڏسي سڃاڻي ڪري رکيو ۽ بنديجي
ڪنبا سان شادي ڪرايائينس.

شادي ڪري مک سان رهڻ لڳو ۽ استريءَ باهني اهڙو
موجھ ڪري ڇڏيس جو ڀڳوان جي پوڄا لاءِ نير ڌرم ڪرم
سڀ ڀلي ويس ۽ ڀڪو ناستڪ ٿي پيو. ڪو ڪٿي ڀڳوان جي
ڪٿا ٻڌائينس ته هڪي چڱي نه ٻيئي لڳي. انهن ڪندي ٽيڻا
سال گذري ويا ۽ ٽي پٽ به ڄاؤس پر استريءَ به پري نه
گهٽيس. هڪ ڏينهن سندس استري بيمار ٿي پئي. مرڻ
لڳي ته ارجن کي چوڻ لڳي ته منهنجي مرڻ کانپوءِ پي شادي
نه ڪج، ڇو ته منهنجي پٽن جي درد شا ٿيندي. ارجن اهي
وڃن ٻڌي پري نه مڃن ٿي چوڻ لڳو ته تنهنجي مرن بعد
مان نه لوسان ڳڏ ڇڪبا ٿي سڙندس ۽ ڳڏ جي سر ۾ به لهنداسون.
آخر استري مري وئي. ارجن شوڪ ۽ روناڪل ٿي رولڻ لڳو.
هاڻي ڀڳوان ڪرشن جندو پهنجي ڀڳت اوڏو کي جهو نه
تون ارجن کي اسانوت وٺي آڃ. اوڏو ارڻن وٽ آيو ۽ ٻانهن
کان ڀڪڙي چيائينس ته ڀڳوان ڪرشن جي توکي سڏي ٿو.
ارجن ڏاڍي ڪروڌ سان چيو ته ڪهڙو ڀڳوان ڪرشن؟ اهو
نه دواير نه ٿو آهي. مان نه لهندس. اوڏو چيس ته تون
مون کي ٿو سڃاڻي. مان ڀڳوان جو سڪو آهيان ۽ توکي ولڻ آيو
آهيان. ڪيترو ئي سمجهايائينس پر ارجن هڪي نه سمجهيو ۽
نه سمجهو چوڻ مڃيائين. اٽلو چٽ ڪري هڪي هٿائي
ڇڏيائين ۽ استريءَ واسطي روڊن ڪرڻ لڳو. آخر استريءَ
کي سڀ لوڪ مڃي وٺي آيا. ارجن هٽ ڪري چيو ته
مان هٿان ڳڏ سڙندس. لوڪن گهڻوئي سمجهائين پر نه
مڃيائين. تراهن ۾ چوڻ لڳو آهيان ڪري آءُ ۽ پوءِ ڇڪبا پر
پرويس ڪر. ٻائي مڙي ٿلا هئا. اهر ارجن آهيان ڪري

ٿيا آهن، هاڻي ته ڪلچر آهي. اسانجي شهر ۾ هڪ ڌرمسالا
 ۾ مهاڀارت جي ڪٿا ٿئي ٿي. ڪٿا ۾ پُرسنگ آيو ته وائسپاين
 جنميجي راجا کي چيو ته تهنجو پُر ڏاڏو ارجن هو. تهن
 مهاڀارت جي ٻڌ ۾ ڪڙرون کي جيتو ۽ ان کانپوءِ مهاراجا
 ٻڌ شتر کي شوڪ ۾ ڏسي ٻاڻن جي سيج تي پيل پيشر پتاهه
 سمجهايو ۽ راج سنگهاسن تي وهاريو. ڪيترا سال راج ڪيائون
 پوءِ پنج پانڊو ارجن جي پوئي آيميو جي پٽ پريڪٽ کي
 راج ڏيئي، درويٽي سميت هڃاڇل پربت ڏانهن هليا ويا.
 پريڪٽ به گهڻا سال راج ڪيو پر اٽڪي رشيءَ سراب ڏٺو ته
 تهنجو مرنو نڪشڪ سرپ جي ڏنگڻ سان ٿيندو. راجا
 پريڪٽ پاڳوت جي ڪٿا سڪديو سواميءَ کان گدگا جي ڪناري
 تي ٻڌي سرڳ ڏانهن هليو ويو ۽ راج جنميجي کي مليو. انهيءَ
 قسم جي ڪٿا اسين ٻڌي رهيا آهيون. ارجن چيو، اڙي نه،
 هاڻي نه ڏوايو آهي. ڀڳوان ڪرشن هينئر مونسان راشان ڪرڻ
 آيو هو ۽ ارجن مان ئي آهيان. هن چيس، ڇاڳين تو کين نند
 اٿئي. هل ته توکي ڪٿا پڙهين هان. هنکي ڪٿا ۾ وٺي
 آيو ۽ ارجن به اهڙي ئي ڪٿا ٻڌي جهڙي هنن چئي ٻڌائي
 هيس. ارجن حيران ٿي ويو. ماڻهن نئون پرديسي سمجهي
 همڪان پڇيو ته تون ڪير آهين. جواب ڏنائين ته مان پانڊو
 ارجن آهيان. ڀڳوان ڪرشن مون سان گڏ هو. هستناپور جي
 وهڻ وارو آهيان. اهو ٻڌي ماڻهن سمجهو ته چريو آهي سو
 نڪي ڌمڪيائون ۽ پتر هڻي وياڪل ڪيائون ۽ چيائونس ته
 ڌري نه پاڻڪي ارجن نه سڏائيندين ته راجا کي چئي توکي
 نرين جي اسپتال ۾ ٿا وهاريون. ارجن کي ڏاڍو ڊپ لڳو ۽
 پيائين ته اڳتي مان پاڻڪي ارجن نه سڏائيندس. پرديسي نالي
 مان سڏائيندس. هو اُتي راجا جي ٿوڪري ڪرڻ لڳو.

اس مايا ڪٽڻ ڏرو ڪر راکھ ٻانڌي آب ڀڄي
[ٻلا: ڪبير، ص ۸۵۷]

ارڃن کي ڀڳوان ڪرڻ چنڊر هن طرح چيو:-

ڏٺو ۾ ميسا ڪڍ مڻ مڻ مايا ڏرتيا

ماميو ۾ پر ٻڌينتي مايا ميسان ٿوئي ٿو.

[ڀڳوان ڪٽا آڏا ۷ سلوڪ ۱۴]

ارڻ ۾ هيءَ مڻهجي ٻرڻ ڀڳوان مايا ڇمڪاري ۽
۽ لوڪن کي موڪل ڪرڻ واري آهي. هن مايا کان ٿوڻ
ڏاڍو ڪنن آهي. ڇو مڻهجي يا ڪروءَ جي شرن ۾ اچي ٿو،
سو هن مايا کان ٿوڻ سگهي ٿو. اهو ٻڌي ارڃن هٿ ڪري
ڇو نه مان نه هجي مايا کان ٿوڻ سگهندس. ڀڳوان چيو ته
تون مڻهجي مايا ۾ موڪل ٿي مولڪي ۽ ٻار کي نه ڀلائي
ڇڏيندين. ارڃن چيو ته هرگز نه ڀلائي سگهندس، اها مايا
مولڪي اوس نه ٿيڪار. ارڃن ٻي هٿ ڪرڻ تي ٻي ڏينهن
ڀڳوان ارڃن کي رت تي ڇاڙهي هڪ لاءِ ٿي وئي ويا.
اٺي ٻار ڏنڍ ڪرڻ لڳا ۽ ارڃن کي چيائون ته هاڻي
اون مڻهجي مايا ڏسج. مان هٿي وٺو هوندس، پر توکي
ڏسڻ ۾ نه ايندس. تون وڃي اڻڻ ڪر. ارڃن اڻڻ
ڪرڻ لاءِ ٿي هٿين نه ڇا ڏسي! نه هڪي ڀاڪ ڇهڪل
معلوم ٿيو. روئي ڪرڻ ڀڳوان کي ڀڪارڻ لڳو ته مولڪي
ڏرڻ ڏي. ٿي ڏينهن گهمندو رهيو ته ٻٽو ڪونه ٻٽس.
نڪ ۽ آڇ وٺاڪل ڪري ڇڏيس. چوٿن ڏينهن گهمندي
هڪ آدمي نظر آيس. اٺي چيائين ته مان ڀلجي ٻيو آهيان.
هستياڻو ڪٿي آهي ۽ ڪرڻ ڀڳوان کي ڏٺو؟ هن چيو ته
مون ڀڳوان ڪرڻ ۽ هستياڻو ٻڌا نه آهن پر آهي نه واپس ۾

۴۔ اِيڪَ وَستَ ٻڌو ۽ ٿا هوءَ پاڪ

۵۔ ٻن ٻوڙهي قون سدا ڏاڍاڪ

۶۔ ڪَڙ ٺاڪ ڪر ڪَڙ ڦر بان

جس تي هائيءَ هر ڀرڪ سڃاڻ.

[آسام: ۵ ص ۲۷۴]

ٻيو اوت:- هر سڌ جو ۶ ٽوڪڻ وارو سر ٻوڙ آهي چئن

۶ ٻوڙ، ٻه ڪن، ٻه ٺاسڪا چڌر، هڪ منهن، گدا ۽ لنگ.

گر ٻر مان:-

دوي چڌر سره ۶ ٻوڙ ٿا. ٻول هر نام ٻوڙ ۶ ڪيٽا

[ماروم: ۴ ص ۹۹۸]

دُو دُڙاري ٻرڪٽ ڪيئي دَسوا ڪُھت رڪاڻيا

[رام: ۳ ص ۹۲۲]

اڀي ۽ طرح ڏهون ڪس دٺار آهي ٻو ويد مر بارهون دٺار

ٺاڻي ڪري لکيو اٿن. شاستر ۶ ڪٽي ڪٽي ۱۴ دٺار

لکيا اٿن، ٻر مڪه کان استري ۽ حا ئي دٺار وڌيڪ ڪري

ڏيکاريا اٿن ۽ ائين ۽ هڪ عمر استان. ۶ ٻنڌن جي ڪنڊن

ڪرڻ سان باقي سڀ ٻنڌن باطني لورس ٿي وڃن ٿا.

گر ٻر مان:-

ڏوڏي ٻنڌن ٻه ٻڪار سڱل ٻوڙن ٺاڪي ڪام

درمت مٽي حومي جتي سمرت هرڪو نام

وڃي ٿو ۽ ڪنهن جي ڪاٺ گویندراءِ هن مان وسري ٿي ٿو
 ٻيا جنگال اڃا آهڻ تڪليفون ڪرڻيون آهن ڇو جو
 هر ڳالھ جي ڀڃڻ ڪرڻ کان سواءِ سڀ ٻيا گيان يعني ڄاڻ عقل
 مفت پئڻا آهن. جڳدیش جي ڀڃڻ سان ئي جنم مرڻ جي
 سنڪت کان چٽو ۽ هريءَ جي ڌيان ۾ ئي سک آهي. تنهن
 ڪري مٿين آڻن ٻنڌڻن کي ٿوري ۽ نائون ٻنڌڻ سر پر تهنجو
 آڌار ۽ ٿوري يعني پاڻ کي سر پر نه سمجهي پر آ! ما سمجهي
 ان سر پر ۾ گورمڪ هڪ نام ڳوليندا آهن. اهي گورمڪ ئي ڪنهن
 جا گهيرو گهيرو پندار آهن.

اٺ ٿي پهر گویند جا ڪڙ ڳاڙڻ سان سڀ پوئو ناس ٿيندا
 ۽ چنڌائون سڀ مٽنديون.

(۹) سر پر روپ ٻنڌڻ

هن نائين سر پر روپ ٻنڌڻ جو ڪنڊن ڪرڻ گهرجي :-
 گر پر ماڻ :-

۱- بهري ٿوري ٻڌ ڪر ٿاڻي

جان سَتَ ڪر هوئڪي ماڻي

مول سماڻ اچيت گوارا

اتمي ڪم ٿر ڪيا ڪري - اڪ رڌو

۲- تين سِر ڪا دڙي مهمان

اور وِستَ نجهي ٻام آسان

۳- ٻيٽا آست رڪت ٻريتي چام

اس اوڀر لي را ڪيو گمان

ٻيو نه ڇڏيو پر وٽڪڻت جي آس عولدي نه به چرلن م
ڌيان نه لڳندو.

(۷) - (۸) جنم مرن روپ ٻڌڻ.

الجو مول ڪارڻ اڳيان ئي آهي ۽ جو ڳيان سان ئي
دور نٿي ٿو. گرو مان ۽:-

ٿو ئي ٻڌڻ جنم مرن ساڌ شيءَ سکر پاء
نالڪ مڏهه نه پيسري ڪرڻ ڏي ڪوبه دراهه.

[ٿو: با: م: ۵ ص ۵۵۵]

آن جمجار پوڻا سرم ڪهالت ٻن مڙ ٿو ڪٽ ڪيان
جنم مرن سڏڪت ٿي جو ئي جڪڊس پنجن سکر ڌيان.
[سارنگه: م: ۵ ص ۱۲۲۱]

اڏي ۽ طرح عمر مرن روپي ٻڌڻ جي لور ئي به ڳيان
سان ئي نٿي ٿي، جو گرو پگهي ۽ دٿارڻ پراي نٿي ٿو. اهي
اُن طرحن جا ٻڌڻ اُڏر جا آهن ڪن نه:-

آلي پوري اٺ ڪڍڻ ڏوان ڪڍڻ سرير
نس وچ ٿوڙي نام ايڪ پاڻه ڪٽي ڪهيو.

[وار مانجهه: م: ۲ ص ۱۴۶]

اٺ پور ڪن ڪاهه ڪوبه ڏي. پڙه پيسي اٿري سڀ ڇوڏ
[پراي: م: ۵ ص ۱۳۳۹]

قادرچ:- گرو صاحب ٻن فرماين ٿا ته ساڌن جي
شيوا ڪرڻ سان سکر پائجي ٿو. اڳيان جو ٻڌڻ نه نٿي

(۶) ڇهون بدن ڪامنا يعني آساڻون
گرو مان ۽:-

منسا آسا سبد ڄاڻي. گرو مگر جوت نر نتر ٻاڻي
[رام: سڌ گوشت صفحہ

جَب اَکَر مَن بَکَکَن ڪَی اَس
قَب لَکَ هَو نَہي چَرَن نِواسُ.

[گؤ: ڪبير: صفحہ ۵۰

اهڙيءَ طرح آسا روپ بدن جي نور تي به گرو دئارا
نرايت ٿيل گيان سان ٿئي ٿي ۽ گرو پڳتي ئي گيان جو مک
سازن آهي جئن ته:-

يَسِيرَ ڪَر ٻِياؤ لَوڪين ٻرهر جيوين ٻوڙي

يسيوه اسين مائريٽ ٻرهر ٽڇڻ ترڻا هڻي.

آرت:- جنهن گروءَ جي ڪرپا درشتيءَ سان جيو ٻرهر
روپ ٿي وڃي ٿو، جيڪر انهي گروءَ جي ڪرپا نه ٿئي
ته ٻرهر ڪن کان به ٽڇ آهي، پاڻ اُن ٻرهر کي جيڪر ڪو
ڄاڻي پڇاڻي به ڪين.

قادر ۽:- گرو صاحب جن فرمائين ٿا ته سبد جي آڀاس
سان منسا آسا ناسن ٿي وڃن ٿيون. جو گروءَ ڏانهن منهن
ڪري گروءَ جو ڏنل سبد ڪمائيندو يعني اُنجو آڀاس ڪندو
تنهن کي اُنتر ڪان رهت يعني بنااڻي سڌاءِ هردي ۾ اندر
جوت جو پرڪاش ٿيندو.

خالق خلق خلق مہر خالق پور دھیر سرب ذاتی
[پرپا : کبیر : صفحہ ۱۳۴۹]

سو پرپ دور دھای پرپ تون ہی
[آسام : ۱ صفحہ ۳۵۴]

قاتپرجم :- سري کبیر صاحب جن فرمائین تا نہ ہی
پائی ! پررم کری پلجو نہ ۔ سرجن ہار ساری خلق پر سینی
ہند پورٹ آہی ۔

أهو پریو دور نہ آہی ۔ أهو تون آہین ۔ چٹن ویدن جو
سار آڈ سلوک پر آچی تو ۔ ” برہم ستینگہ ، جگت متیا ، جیو
برہم کیولنگہ ” یعنی برہم ست آہی ۔ جگت متیا آہی ۔
تون جیو کیول برہم آہین ۔

(۵) گرم روپ بندن ۔

گر پرماٹ :-

کوت گرم بندن کا مول

ہر کی ہچن بن برقا ہول ۔

[پتروبر : ۵ صفحہ ۱۱۴۹]

نام سخک من ہریت نہ لاوی

کوت گرم کرتو برک جاوی

[گڑ : ۵ صفحہ ۲۴۰]

بید شاسر جن دیوہ قرح کتہ سخسار

گرم درم آلیک کرہا سپ اوپر نام اچار

[آسام : ۵ صفحہ ۴۰۵]

(۴) سَنَسَنه بَدَن .

ڪَرم اڪَرم بيچارِي سَدڪا سَن بِيَد پَراڻ
 سَنَسا سَد مَرِيئِي بَسِي ڪَڙُون مَرِيئِي اِيْمَان
 پاڻ اڪَ ٻِڪارِيئِي گَهَت پِيئِي پِيءَ ٻِڪار
 سَد ڪَڙُون پَر مَرِيئِي سَد ڪَڙِي پَر پَنهار
 [ڪَڙو: رو: صُفْهه ۲۴۶]

هن صُفْهه جو پاڻهي آهي تہ ويد پَراڻ اِنڌا سان سنسوَ
 ٿو تہ آتما ڪرنا آهي يا اڪرنا، يا ساڪي روپ آهي؟ ساڪي
 هڪڙي ئي تہ وري سَنڪا ٿي، ڇو تہ ساڪي جو آهي سو ٻيهر
 آهي يا ٻيهر ڪار ٻين (خدا) آهي، يا ٻيهر سَروپ آهي.
 هيڪر ٻيهر سَروپ آهي تہ وري اُن سَنڪا ٿئي ٿي تہ
 ٻيهر ڪي اُسَڻ جاڻي سَگهوڻا يا تہ جي خاتوسن تہ تہ
 چوڻن سَنڪا ٿئي ٿي تہ ڪمول ڪيان سان مڪتي ٿيندي يا
 تہ سو الهي ٿي ڪر پَراڻ آهي تہ.

ڪَرمي سَچ تہ اوڻهجي وِڻ سَچي سَسا تہ جاء
 تہ جاء سَسا ڪَڙِي سَدجَر مَرِي ڪَرم ڪَماڻي
 سَهي جِيءُ مَليڻ هي ڪَڙِي سَدجَر ڌوڻا جاڻي
 [ڊارم: ۳ آءِ صُفْهه ۹۱۹]

الهي طرح جي سنسَنه روپ جوڳهن بَدَن جي لورِي
 تہ ڪروءِ وڻان مليل ڪيان دڏارن ٿي ٿئي ٿي. ڪر پَراڻ تہ.

اوکا پور تہ پُولهه پُڻي

(۳) ٺيون بدتن ڇڏي ڇڏي (هومي)

يعني اهنم آڏياس، جو آهي سو ٿا ڏسين.
گر پر ماڻا :-

هُن ڪري ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي
آڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي
ستگر مڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي

[سري راءِ ۳ صفحہ ۳۲]

هُن ڪري ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي
ڏاک ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي

[آسا ۳ صفحہ ۴۲۶]

الهيءَ طرح اهنڪا مٿا روپ بدتن جي نور تي ستگرن
جي ڏال گيان سان ٿئي ٿي.

قاتل ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي ڇڏي

نام جو چتون ڪرڻ. پر جڳت جا جيو رڳو اهنڪار ٻيا ڪن
ائين نٿا سمجهن ته اهو ڏن ۽ اها سمپتي (رزق) سنگه ڪين
فلندو. الهيءَ ڪري سڀ ڄم ڪال کان ٻڌا وڃن ٿا. جڏهن
ستگور ملي تڏهن هن نام جو سچو ڏن ملي جو هن نام پيو
د ڪجي.

اهنڪار ڪري سڀ ڪري رهيا آهن. ڳروءَ جي شبد
ي ايباس کان سواءِ اهو اهنڪار نه مٽندو. جيڪي نام ۾
لکجي ٻولدا تن جو اهنڪار دور ٿيندو. اهي سچي ۾
ماڻجي ويندا.

آئو ڊار سڀ ايڪڙي هي ٻري
سڀ ڇوڻ ٿو ٻيڙ وڃي.

ڪليان ۴: ۴ ص ۵

جڏهن ٿي مڙهه ٻڌو ٿو سوامي سر ڇڏي
اڏڪ ڀالت جو ٻيڙو ٿاڪ ايڪڙي

[ڪو: ٿين ۴: ۵ ص ۵]

اهيءَ طرح جڳواسو آئو ٿيڻ سان جو پاڻ روپ بدڻ
هي ٿوري ڪري ٿو.

ٽاڪيڙج: صاحب مرمائين ٿا ڏسڻ جي ڇوڻ سرت م
اچڻ سان موٽي ٿو ڏسڻ جو اٽڪار آهي سو ٿاڻ ٿي ٿو.
مايا جا ٻڌڻ ٿي ٿا. سڀ م ٻاڪر ٻڌڻ ٿاڻ م اچي ٿو
ڪو ڌاريو ٿاڻ م ٿو اچي. ٻيڙو ٻيڙن ٿي ٿو. ٻيڙ
مڙج جو ڏک مٿي ٿو. ڪرڻ ٻڌڻ ٿا.

شريءَ جي سد واپار ٿاڻ سان آئو ڊار ڏک ٿي وڃي
ٿو. پاڻ يعني آئو ڊار ۾ ٿاڻ ٿي ٿو وڃي. ٿي ريت
ٿو جي ٻاڻ جي آهي.

سڀني جي ٻيڻ جي حاڪ ٿي ٻيڻي ٿي سڀ م ڏک
ٿاڻ ٿي ٿو. ٿاڻ ٻيڻ آهيءَ ٿو ٿاڻ ٿي. سڀ
ٿاڻ ٿي سڀ آئو ڊار جو ٻاڻو معلوم ٿي.

ڏک ٿو سوامي سر ٿاڻ ٿاڻ ٿي، آڪاس
ٿاڻ ٿي. ٿاڻ ٿاڻ سان ٻاڻو سندس ٿي آهي.

وٽراڳ. يا ڪٿائي جهاز ٿي تاريڻدو. ڳرو ٿيندو مهاڻو، جو سبد جي چپي سان تاري وٺندو. رام نام ۽ هر نام سان ملاقات ڪرائيندو. نيٺ رام نام ۾ سمائي ڇڏيندو. اڳيان ڪي صابڻ لائي گيان ۾ جڳائيندو. ڳورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته جڏهن وطن دن نٿن آڳيا اُنوسار هلائيندو. مطلب ته ڳوروءَ جي شرن پوٽ ٿي مکيه ساڌن آهي. ڳورو سڀ ڪجهه ساڌن ڪرائيندو. وشي ۽ وڪار کان وٽراڳ ۽ سبد جو اُپياس ڀڳوت جو ڀڙ دل ۾ پيدا ڪندو. رام جو نالو اهڙي ريت جهڻائيندو جو اُن ۾ سمائجي وڃبو. مطلب ته پياڻي يعني اڳيان دُور ٿي ويندو ۽ گيان پيدا ٿيندو. سڀني جو مڻ ست سنگ آهي. اهو ڏينهن ڏينهن وڌائو وڃي. پُنتي پير نه وجههجي. سميت شيوا سان لينهن رکجي. جن شيوا تن ميوا.

(۲) اڳيان ۽ جيڏو پاڻ جي ڪنڊن ۾ ڀر هان:-

بَنَسِي پُور موه آڏي ٿو ٿي مايا ڪي ٻنڌ

پُورن سرِ پُور ٺاڪر نه. ڪوڻو پُور ٿي

سوامي سرِ پُورن پي ڄنم مڙن هو ڪر ڪٿي

سندن ڪي ڄنم لاک ٺاڪ ڪن ڪاڻي.

[سارنگ: ۵ صفحہ ۱۲۳۰]

آنر رام رام هي آنر ۾ پائيندو سجدو وڃي ۱۰۳۰

[مارو: ۱ سوله: ۵ صفحہ ۱۰۳۰]

ايڪ جوت ايڪو من و سا

سڀ برهم درشت ايڪ ڪوچي

پریم لوک آر ددر لوک آئی اندر لوک فی
 سادہ سادکت کتہ جوہ نہ ساکت من مل ۵۰۰ وی
 [گوجہ: م: ۵ صفحہ ۵۲۷]

توئی مایا کو ہندن ٹامی در دام نامہ لاگی
 مہرا من مویو کر مودن در ہسم بیٹ مہم لاگی
 سنگامی رقت سوئی اند تادی کر کدھت کر ہا جاگی
 دیوہ نہ م: ۴ صفحہ ۵۲۷

مایا بتل بتل ہی پاری کور کھڑ من کھیر کھلاؤ کو
 ہاپ ہکار مدور سب پاری بکر دتر توہ نہ جاوڈکو
 یو ہترا کر پیا ہی ہومت کر کیوت سہد تراونکو
 دام نام در پیتھی در داسی نام سماونکو
 اکیان لاء سوا ایتا کر کھالی لاء جگاؤنکو
 اک پاطی آپھی جہ پائی قوی چلاونکو
 [کالہ: م: ۴ اشت: صفحہ ۱۳۰۸]

قاتیورج - ہی مایا جو پردو وڈو آھی. اہو ڈان
 کارن ہی کمن بر ڈاندر پکانبندو. اھی پات وکار اہرا
 جھڑو لوہ لی کت، حالوہ کی کائی جڈبیدی آھی
 سار ساگر تر پردو ویدو آھی. پر اینور جو پو ۴۰۰

۵- ٻنڌن سؤءا آڻ ويچاري
ٽپت ٺاڻي ماڻا موه ٻساري

۶- ٻنڌن ساه سڏاچم ڌن جاڻ

ٻن هر پگت نه پوئي ڏاڻ

۷- ٻنڌن پيد باد آهنگار
ٻنڌن ٻهسي موه وڪار

۸- ٺاڻڪ دم ٺام سر ٺاڻي
ستگر ڍاڪي ٻنڌ نه ٻاڻي

ڪيٽي ٻنڌن جيءَ ڪي ڪرمڪر موزڪ هٿار.
[آسام: ۱ اشته: صفحہ ۴۱۶]

ٻنڌن ٻنڌي پوڻائين ڪر ٺا ڪچو نه جاڻ.
[سري مر: ۱ اشته: صفحہ ۶۳]

ٻنڌن سؤ سروب جو اڳيان آهي، انڪي گروءَ
ان گيان جي پوڻائي ڪري جگياسو پڙس دور ڪري
[سلوڪ مر: ۳ صفحہ ۱۴۱۴]

د پرمات:-
گر سهد اچارو ڏيپا

و اني ڪار نه مند درن ڪو ٺري کلي آنوڍا
[بلا: مر: ۵ صفحہ ۸۲۱]

ڪام ڪروءَ آهنگار - ڌوئي ماڻا موه پيار.
[پتر: مر: ۵ صفحہ ۱۱۴۸]

آلي ٻوري آف ڪنڊ ٺاوا ڪنڊ سرپر

[وار مالڪھه، م: ۲ صفحو ۱۴۶]

هن ٻورين لڪ ڪو اوت ٻوريائين ۽ ٻڌلن جو ويدن
ساسترن ۽ گرباڻي مان ٻرماڻ ڏيئي ڪنڊن ڪري وستر
پوربڪ ٻڌائڻ لڳا، ڪي ۸ ٻڌن جون مڪت ٻيڪ
لامي گرت ٻر لڪل آهن جڃا لالا هن طرح آهن:-

(۱) آوڊا (۲) چمڙو پاو (۳) هردي گرلڻي، يعني هوڻي
(۴) شسبه (۵) ڪرم (۶) ڪامنا (۷) چنم (۸) مرڻ.
۽ لائون ٻڌن سرپر آهي. اٺن ٻورن م آب ٻڌن ڪنڊن
ڪرڻ ٿورن ۽ ۷ لائين سرپر ٻڌن جو به ڪنڊن ڪرڻ ٿوري.
گربرماڻ:-

ڏوا ڪنڊا وچ ۾ ٿمڻي ٺال چاڻي - پ ڪو

[چپ صاحب، صفحو ۲]

الهيءَ جو اوت هي آهي ته وڌوان جو چمڙو الون ۽
ٻڌلن جي ڪنڊن ۾ هر سمي لڳو رهيو. باقي ٻڌن به الون
جي ڪنڊن لڳن سان پورب ٿي وڃن ٿا، جو گرو ٺاڻي ۽ م
هن طرح ڏسجن ٿا:-

۱- ٻڌن ٻاٽ ٻعا مسار

ٻڌن ست ڪنيا آر ٺار

۲- ٻڌن ڪرم ڌرم ٻٽ ڪيڏا

ٻڌن ٻٽ ڪلت من ٻيٽا

۳- ٻڌن ڪرڪي ڪرم ڪر سان

دومي ڌن سٺي راجا مڪي دان

آهي. اسين سڀئي گهڻي ڀر ڀر سان ٻڌنداسون. ستگر وڃي
سوامي جن کي ڪٿا ڪرڻ جي آڳيا ڏني، جنهن لاءِ پويون
پهر (سايڪال) مقرر ڪيو ويو.

هاڻي سڀ سنت مهاتما شام جو گنگا جي ڪناري * ٻري تي
وڃ ويهي ويٺا هئا ۽ سوامي جن سري گرو گرنٿ صاحب
جي ڪٿا ڪندا هئا. هڪ هڪ ڀڃ جو وڏي وستار سان
ويدن شاسترن جا پرماڻ ڏيئي آرٿ ٻڌائيندا هئا. سندن
آواز منو ۽ سريلو هو. جنهن ڪري جيڪي ٻڌندا هئا سي
موهت ٿي پوندا هئا. اهڙي طرح گرنٿ صاحب جو پاٽ
آرٿ سميت سماپت ڪيائون. پاڻ پنهنجي ستگر و ۽ سان
ساري سياري جي مؤسرخي ڪيش ۾ گذاريندا هئا ۽ گرمي
شروع ٿيڻ کان ڏياريءَ تائين ڪمڪل ڏيڙا بابا درگاهه سڳهه جي
(جتي ٽين پائشاهيءَ جو گردوارو آهي) جي اسٽان ۾ رهندا هئا.

ڪنڀ جي سڀي ڪٿا ڪرڻ.

سنبت ۱۹۳۶ ۱۹۳۷ ۾ هر دوار جي ڪنڀ جو ميلو هو.
مانگهه مهني ۾ رکيڪيش ۾ گهڻا سنت اچي ڪٿا ٿيا ۽ ڀريمي
لوڪ به پي آلت آيا. ان ويلي مهاراج سميت ٻڌ سڳهه جي سڀني
کان وڏا برت ۽ مهان + پرتشنت مهاتما هئا. سڀ ماڻهو سندن
درشن واسطي آيا ۽ ويٺي ڪيائون ته مهاراج سميت نارايڻ سڳهه جي
(هران) کي آڳيا ڪريو ته گر ٻاڻيءَ جي ڪٿا آرٿ ڪري.
سو اها ويٺي قبول ڪري پنهنجي شيوڪ کي آڳيا ڏنائون.
جنهن ڪٿا جو آرٿ ڪيو. وري سنتن مهاتمان ويٺي ڪئي
ته ويدن ۽ شاسترن جا پرماڻ ڏيئي وستار سان آرٿ ٻڌائون.
سوامي جن هيٺئين شبد جي ڪٿا گهڻي ڀر ڀر ۽ وستار پور ڪئي
آرٿ ڪئي :-

* وارياسو پٽ. + عزت وارا.

ايتري قدر جو اتي جهڪي وڌا وڌا مهالما ٿيا جي سبت
 رهندا هئا تن سڀني کي ٻياري لڳو. ان سمي رڪهڪش م
 هڪ وڏو پرست مهالما سبت شام سنگهه جي ٻيهر ٻي والي هڪ
 بهاري جي ٽيڪريءَ تي رهندا هئا. هو اهڙا ورڪت هئا
 جو هڪ ڪنهن مان رهي رڪندا هئا ۽ ڪپڙا نه ٻيهر بندا هئا.
 وڏي ٽيڪري ٻياري وارا ۽ سڌ جوڳي هئا. هنن وقت جهنگ جا
 جانور شهر، جهنگ ۽ هرڻ آدي اچي رهندا هئا ۽ ٻاٽر وروڻ
 نه ڪندا هئا. سبت شام سنگهه ان آستان تي ڪنهن به ٻيهر ٻي
 واري سبت کي رهڻ نه ڏيندا هئا. اُن ئي ٻيهر ٻياري
 ٻياري رهندا هئا. جهڪي غيبي ٿي نه سري درٻار صاحب
 جي ٻي چاري ٻياري ٻيهر سنگهه جو سڀو هتي آيو آهي ۽ مهاراج
 سبت ٻڌ سنگهه جي (• هيران) جا شيوڪ ٿا آهن. اها ٻياري
 ٻڌي ٻياري مهاراج جي (هيران) جي ڪتبا ۾ هلي آيا. سوامي
 جن اُتي گهڻي لمري ۽ سنگار سان سبت شام سنگهه کي لمڪار
 ڪئي ڪنهن ئي هو ڏاڍا خوش ٿيا. سندن مڃاڻ ٿو نه سڳمي
 صاحب کائن ٻڌون ٽيههڪري هو سبت ٻڌ سنگهه جي (هيران)
 وقت ڪم ڏينهن رهي ٻيا. سوامي جن هميشه سوير المڙ
 ويلي ٽن اچي اُتي سوچ اُڻان ڪري مهاراج سبت شام سنگهه
 ۽ ٻيهر جي ستگروءَ کي سڳمي صاحب جو ٻاٽ صاف ۽ مٺي
 سر سان ٻڌائيندا هئا، جو ٻڌي مهاراج جي ڏاڍا گد گد ٿيندا
 هئا. هاڻي سندن ٽالو هن جهڙي م سڀني سبتن ۽ مهالمان
 ۾ مشهور ٿي ويو. اُتي سڀني سبتن جي مرضي ٿي نه سري
 گرو گرنٽ صاحب جي ڪٿا کائن ٻڌون. سو سوامي جن هنن
 جي اڇا ٻيهر ڪٿا ڪرڻ لڳا، ها ٻڌي هو ڏاڍا روشن
 ٿيندا هئا. پوءِ سب ٻاٽر گڏجي ويدانت جا وڻجار ڪندا هئا.

ايتري قدر جو اتي چمڪي وڌا وڌا مٿانها ٻاڳي
 رهندا هئا تن سڀني کي ٻارو لڳو. ان سمي رڪشڪش
 وڌو ٻرندڙ مٿانها ست شامسنگهه جي لمڙي والي هئا
 ٻياڙي جي ٽيڪريءَ تي رهندا هئا. هو اعتراض ورڪت
 جو ڏک ٻيج ٻرڻاڻ وارو ۽ سڌ جوڳي هئا. هنن وٽ جهنگ جا
 جانور سُر، چيتا ۽ هرڻ آدي اچي رهندا هئا ۽ ٻاڳر وڏو
 نه ڪندا هئا. ست شامسنگهه ان آستان تي ڪنهن نه پرورلي
 واري ست کي رهڻ نه ڏيندا هئا. اُن ئي ٻيهر باطن ايشور
 پرائڻ رهندا هئا. هنڪي سُر ٻيٽي نه سري درٻار صاحب
 جي پوڄاري پاڻي ٻرهرسنگهه جو سبتر هتي آيو آهي ۽ مهاراج
 ست ٻڌسنگهه جي (هه ڏران) جا شوڪ ٿا آهن. اها ٻاڳهه
 ٻڌي باطن مهاراج جي (هرڻ) جي ڪنمار هلي آيا. سوامي
 جي اُتي گهڻي نمرلاءَ ستڪار سان ست شامسنگهه کي لمسڪار
 صاحب کائن ٻڌو نه ٿيڻ ڏٺو ته سڳمي
 ڪم ڏانهن رهي ٻيا. سوامي جن هميشه سوهر الموت
 ٿي اچي اُتي سوڄ لاشان ڪري مهاراج ست شامسنگهه
 جي پوڄي ڪري ڪمي صاحب جو ٻاٺ صاف ۽ مٺي
 ان ٻڌائيندا هئا، جو ٻڌي مهاراج جي ڏاڍا ڪڍ ڪڍ ٿيندا
 هئا ٻڌن نالو هن جهڙي مٺي ستن ۽ مهالمان
 ڏي وڃي. اُتي سڀني ستن جي مرضي ٿي نه سري
 صاحب جي ڪٿا کائن ٻڌو. سو سوامي جن هن
 پرڳڻي ڪٿا ڪرڻ لڳا، ها ٻڌي هو ڏاڍا ٻرهن
 ٻوڙ سڀ ٻاڳر گڏجي ويدانت جا وڻجار ڪندا هئا.

(۶۴)

دختر هئا، ڇي پٺن ۽ ڪند مول آڏ تي گذر
هئا. ان دم ٽيڪ ڇٽڙي ڇي وڃي پڙ هيٺان مو
ٻوڄيڪ سوامي ٻڌسنگي ڇي است هئا. ان وقت
سندر ڇٽڙي مان هڻيل ٻڌسنگي ٻڌا ٿي ٽپڻ سڀي ڇي
ڪي ٻاڏي ڇڪي ورتو. سندن اڳيان نه چار ست سڌ
جنهن ويلي سوامي جن اُتي پڙهي سندن روشن ڪيو ۽
ٺي ڪري بيا، ٽپڻ ويلي ٻاڏي ڏاڍو ڪر لارڻ سمجها
۽ مڪ سان ڇي وڃن ڇيائون:-
سٺل سٺل ٻڏي سٺل ڇاڙا. اوڻ ڇاڻ دم ملي ساڏا

الين ڇڪي ٻڏا اُتي عيادت وٽ وڃي رهيا ۽ ست سنگ
۽ وڃن وٽس ٻڌائون نه من ۽ شادي آين. دل ڇي ٻڌڪا
دور ٿين ۽ دل وڃن سڄي ڪيائون نه مڃي ڪرو نه اهو ئي
آهي ڇاڪاڻ ته:-

جس ملڪي من ۽ آند سو سنگ ڪيئي
من ڪي ٻڌا پٺس جا ڪو ڪرو ٻڌا پٺي

ا ڪو نه ۽ ۴ شمع ۱۶۸
ست سنگين هڻي وڃن ٻڌي من ۽ ڪو وٺواس ٿين ۽
ڪو ڌار ڇي من ۽ ٻون شرڏا ٻڌا ٿين ۽ هن ويلي ڪرو
وٺا ڪي ڇڙن ڪمل ٻڪري ورتائون ۽ هي شهد اُچارائون:-
سنگر اٿيو سر ٻڌ ٿهاري
سڀي سو ڪر نام ڪو سو پا چنڊا لام ٿهاري

وري پتا کان آگيا گهر يائون ته پتا هينين سگيا ڏن :-
 (۱) استريءَ کان پرهيز ڪج . (۲) پئسو پاڻ سان نه رکج .
 (۳) ڪيسن جي ٽي ادبي نه ڪج . (۴) تماڪ پيئڻ واري جو
 چيلو نه ٽچ ، چاڪاڻ نه اسين گرو گوبند سنگهه جا مڇڻ
 وارا آهيون .

پوءِ وري سوير صبح جو سوچ اُڻسان ڪري سري
 دربار صاحب جي درشن لاءِ ويا . اُن سمي ڏياري هئڻ
 سبب ڪيترا سنڌ مهاڻائون پڻ اُتي آيا هئا . انهن جو
 درشن ۽ ست سنگهه ڪيائون . اُتي معلوم ٿين ته هن سمي
 رڪيش بر ربي جوت شري مانيور مهاراج سوامي بدسنگهه جي
 اُٿيت ۽ برهم ويتا مهاڻا رهن ٿا جڏهن جي سمان هن
 وقت ڪوئي به نه آهي . ٻڌڻ شرط ٿي سندن ڪليجي ۾
 سيتلتا پرويش ڪيو :-

”ڄاڻي سچل من سکي ڇڏت کو بند گن ڪاه .“

سو درشن جي لڇا رکي ، مانا پتا کان آگيا وئي آهستي
 آهستي رڪيش ڏانهن روانا ٿيا . وات تي ڪيتون
 ٿيڻ ۽ گر آستان ۽ مهاڻائن جا درشن ڪيائون . سال ۱۹۲۴
 جي ڪپ جي ميلي تي هر دوار ۾ پنهنجي مانا پتا سان
 آيا هئا ۽ گرد واري ٽين پانهاڻي ڏيڙا بابا درگاهه سنگهه جي
 آستان تي لٿا هئا . سو هن دفعي پڻ پاڻ سڌو اُتي هليا ويا
 ۽ اُتي رهي پنهنجي گروءَ جي ڳولا لاءِ سڀ آستان وڃي
 ڏٺائون ، پر جهڙو سندن پتا گرو ڏسيو هو اهڙو نظر نه آين .
 تنهنڪري رڪيش ۾ ويا . اهو آستان ايڪانت وارو ۽
 دل کي راحت بخشيدڙ هو ، جڏهن ته آسپاس سڄي لمڳي
 پيئي هئي . پوتر گنگا ڪناري تي هڪ وڏي سندر ۽
 درشيدڪ جهڙي هئي جنهن ۾ برهم گيائي ۽ نيسوي مهاڻا

ڇيائون ته هي سنسار ۽ سرير سڀ ناسونت آهن انهن مور
۽ اڳيائي لوڪ پڙتي ڪندا آهن. ويچار ڪري ڏسو
سنهندي ڪيڏانهن هليا ويا؟

تڏهن مانا پتا پچيس ته تنهنجي ڪهڙي چاهدا آهي
جواب ڏنائين ته منهنجي مرضي آهي ته ڪنهن ست پُرش
پُرون پر هم وينا مهائما وٽ رهي شيوا ڪريان ۽ نام چييان.
تنهنڪري ڪرپا ڪري مونکي آگيا ڏيو ته وڃي پنهنجو
جيون سڦل ڪريان. اهو ٻڌي مانا پتا روئڻ لڳا، جڏهن
جو ڪارڻ کائن پڇيائين. مانا پتا روئڻ بند ڪري چيو
ته تون اسانجو هڪڙوئي سڪيلڌو پت آهن جيڪڏهن
پيو ڪو گهر به هجي ها ته توکي ڪٿي موڪل ڏجي ها.
پيو ته تون آگياڪاري پتر آهن سو تنهنجو وچوڙو اسان
کان سٺو نه ٿيندو. اهڙيءَ طرح ڳالهيون ڪندي ئي مهنا
گذري ويا. نيٺ جڏهن مانا پتا آگيا نه ڏني ته کائن
پيٽ ڪٿي بند ڪيائون ۽ کائن ڳالهائڻ ڇڏي ڏنائين ۽
اٺ ئي ٻهر اداس ٿي وڙاڳ جا شبد پڙهڻ لڳا.

جوهن آوهر سو هن جاهي. ڪرنا ڪوڇ دهن ڏر نامي
سنڪر چلت هي هم پي چلدا. هور گون سر اوڀر مرڻا.
[سو هي رو: ٧٩٣]

اهڙي وڙاڳ جي اوستا ڏسي ستن ۽ ست سنگين مانا پتا
کي سمجهايو ته موه ڇڏي هڪي نام چيڻ جي آگيا ڏيو جنهن
ڏرو، پر هلاڊ، گوپيچند، شيخ فريد آڊڪن کي سندن مانا
پتا پاڻمرادو آگيا ڏني هئي ته وڃي ايشور جو نام چيو ۽
سانجو به ڪلياڻ ڪريو. تنهن تي چيائون ته اسانجو هڪڙوئي
ست آهي، اسانجو پتري ٿرڻ ڪير ڪندو. سياڻن کين چيو

آهي. » اُھڙي طرح سندن اوسنا اٽڪل ويهن سا
 اھي ٿي. سندن مالا پٽا جي ڪين ڏسي خوشيءَ ۾ نه
 هئا، ٽنڪي هون ڇاڙيءَ سندن سگليڙي پٽ جي
 جو موقع ملڻ منڪل ڪري ڏنو. ڄڻ نه گھڻو سمجھ
 جي سڱ ۾ گذرندو هون، جتي وٽراڻ آڏڪ وڃڻ
 بولڻا تبندو هو.

هن اوسنا ۾ اچڻ بعد به دعا مهاراجن سري گرو گرو
 صاحب جي اوت جو ويچار ڪيو پر جيئن مهل هن شهيد جي
 باب ٽائين آيا ڪي.

ڇڪت مٿي جهڙي ڏيکي ڀريت
 اڀري هي سڱ سڀ لاڳي ڪيا ڌارا ڪيا ميت

لاڳ ٻڙيل ٻار ٻهري ڄڻ ڪاوي ٻڙ ڪي ڪيت
 [ڏي. ڪٿا. م. ۹۰ ص ۵۳۶]

نه پوءِ سندن حب سسار مان ڪنو ٿي پوءِ اهڙو اداس
 ٿيو، جو ڪاٺو، پٺو، بولڻ، حلڻ ڪجهه نه منو ٿي اڳو،
 اتري قدر جو ڪڏهن مالا پٽا ڪين سڏ ڪن ته ٻارڻ حب
 ڪري مات ۾ رهن ۽ ٻي جي وڌيڪ خون نه الهيءَ مهل
 وٽراڻ ۽ سڏ ڪئي ڪين سمجهائين ڪي.

ميت منڊل جڳ ساڄا ڄڻ ٻاڙو ڪهر ٻار
 بست ٻار نه اڳي ڄڻ ڪاڳڏ ٻڙلدار.....
 هن لاڳ ۾ ڪا داس هي ڌاڪ ٻڄجه مرار.

[ٽلا: م. ۵ جؤ: ص ۸۰۸]
 پوءِ ماد ٻي مٿي سڏ جو مطلب ٻڄسو، جو هن طرح

سمجھي هنجي چڱيءَ طرح پالما ڪجو ۽ هن سان موه ڪجو. ان آيو کان پوءِ هو بالڪ ايشور جو نام پان به چيڻ ۽ ٻين کي به چيائيندو ۽ توهانجي ساري ڪل جو اُڌار ڪندو. اهڙي طرح ور ڏيئي مهاراج سري گرو نانڪ ديوي جي انٽر ڌيان ٿي ويو ۽ هي ٻئي پنهنجي گهر موٽي آيا. هڪ سال کانپوءِ بالڪ جو جنم ٿيو. مانا پتا هنجو نالو وڌي اُنسا سان نارايڻ (پرماتما) نام تي نارايڻ سنگھ رکيو.

بالڪ جي پالن گهڻي پريم ۽ پيار سان ڪيائون. لاڏ ڪوڏ ڪيائون ۽ هڪ ڀل به پنهنجي پتر کي پنهنجي نظر کان پري نه رکيائون. بالڪ چوڄ ڪندو رهيو ۽ پنهنجي مانا پتا کي هر سمي پُرسن ڪندو رهيو. اهڙيءَ طرح ۶-۵ سال آند خوشيءَ ۾ گذريا. پوءِ بالڪ کي سڪول ۾ وهاريائون ۽ اُتي ٿوريئي وقت ۾ انگريزي ۽ اردو ۾ ماهر ٿي ويو. پوءِ سري درٻار صاحب جي شيوا ۾ لڳو، جتي سندس پتا پوڄاري هو. انهن ڏينهن ۾ ئي ناڪر ديال سنگھ جي ڏيري ۾ مشهور پنڊت سوامي شام سنگھ وٽان گرمي ۽ هندي وديا پڙهي حاصل ڪيائين ۽ ويدانت جا ننڍا ننڍا پستڪ به پڙهي ورتائين. جڏهن ته سندس پتا سري گرو گرنٿ صاحب ۽ ديسر گرنٿ جو گيانا هو، سو پنهنجي سڀني کي به انهنچوڀاڻ ۽ آرم سڀڪاريائين.

سندن نت نيم المرحت ويلي ٽپهرين ڇاڳي سوچ ارشان ڪري ٻين پوڄارين سان گڏجي سري درٻار صاحب جي شيوا ڪرڻ جو هو. ڏينهن ڇڙهڻي کانپوءِ سندن مهاتمان سان شامل ٿي گرباڻيءَ جو ويچار ڪندا هئا ۽ هر سمي مانا پتا جي شيوا ڪندا هئا ۽ سندن آگيا ۾ رهندا هئا. انهيءَ طرح سمو گذاريندا هئا. ماڻهو ڏسي ڏاڍو پرسن ٿيندا هئا ۽ چوندا هئا ته ”هي ڪوئي ربي طاقت وارو ست پرش

ایک اراکار سنگر پر ساد

جیون در قانیت

شریمان پدیت ناراین سنگھ جی

شریمان ۱۰۸ مائیسور پرم پوجیپس لرمیل سبر داء جی
شروٹی و داسوان لرمیل پستور شری مانور سوامی ناراین سنگھ
جن جو شہ اولار کتک سدی ۲۰ بکر می ۱۹۰۷ پنجاب جی
مسور پور پوتر لرمیل المونس بر پائی پری سنگھ جی گبانی
(جو سری جو مندر صاحب جو پوجاری جو) ۴ مالا کرم
کزر می گور بر تپو۔

سندن مالا پتا پری ۴ پگتی ۴ حا اولار هئا۔ پتر پراپتی
می اپا رکی سنگرو لالک دیو جی آپاٹنا کندا هئا۔ رام
ڈیہن پدیجی سنگرو ۴ جی ڈیان بر مکن رهندا هئا۔ ۴
ڈیہن سندن مالا پتا پتا لرو لکاپی جو پدیجی سرپر
جی سندن کاند رشین۔ وولی اتری ایکار گبن جو
سنگرو جی بر لک دیو ۴ ورن ڈو ۴ جبالون۔

»اثری حاتی لوہالچی لپا پورن لپدی»

پرو پتی جی سولی پدیجو پوتر هک رکی جی
رچن جبالون۔

»اثری پتر بر هک لرمیل گبانی ۴ پورن پگتی ۴ وارو
سام پری وریک اپا شہ گبن ملن پری پور پتر پتا لسدو۔
»اثری لکپی بر لی کتن طرحن حا آند پشیدو
»اثری لکپی لکاپی پدیجو جکی لسی لوہالکی خوشی
»اثری رچن وریک لپا لوہالچی گور بر رشی
»اثری لکپی لکاپی پدیجو لکپی لکاپی پدیجو

هاڻي وِٽرِيڪَ ريتِيءَ سان ڏسجي ٿو ته ستگرُوءَ ۽
ڪنهن به ڦل جي پراپتي نه ٿيندي :-

بِن ستگر شيوِي جو ڪُڙ نه هونِي
بِن ستگر ڀيتِي مڪت نه ڪونِي
بِن ستگر ڀيتِي نام ڀايا نه جاءِ
بِن ستگر ڀيتِي مها ڊڪر ڀساه
بِن ستگر ڀيتِي مها ڪُڙب ڪُڙار
نانڪ بِن ڪُڙ مٿا جدم هار.

[راءِ : سه : گو : صفحہ ۹۴۶]

[(۴) سَنَدَتِ اَنَبَتِ]

وشيه ۽ گُرنٽ جو پُر تپِ پاد پڻ ۽ پُر تپِ پاد ڪي پاو سنبند
آهي . گُرنٽ ۽ پُر بوجن جو پُر اُپسيه ۽ پُر اُپڪي پاو سنبند آهي .
اڌڪاري ۽ وِچار جو ڪُڙي ڪُڙي پاو سنبند آهي .
اهڙيءَ طرح انهيءَ مان پيا سنبند به ڄاڻي سگهجن ٿا .

۱- جنهنجي نه هونيان نه هجي ۲- ڪٿن ڪيل ۳- ڪٿن
ڪندڙ ۴- پراپت ٿيل ۵- پراپت ڪندڙ ۶- ڪندڙ ۷- ڪيل .

پروهان: ڏن ڏن ست پرڪ سڪرو همارا
 جت مليءِ هر ڪٿر سالت آئي
 ڏن ڏن ست پرڪ سڪرو همارا
 جت مليءِ هر هر پڪت پائي
 ڏن ڏن هر پڪت سڪرو همارا
 چڪي شيوا ٿي هر هر نام لڙ ٿئي
 ڏن ڏن هر ڪيائي سڪرو همارا
 جن وڙي مٿو هر ڪٿر سڀ سمد وشت هڪائي
 ڏن ڏن سڪرو مٿو همارا

جن هر نام ستر هماري هر ٻيٽ بڻائي.
 [وار وڌ: مر: ۴ ص ۵۹۴]

سو سڪرو ڏن ڏن جن هر پرڪ ڪو ٿو ٿا
 سو سڪرو وا وا جن هر ستر جو ٿا.
 [وار وڌ: مر: ۵ ص ۵۲۲]

پڪت پنهار ڪر ٻڌي لال. ڪاوت ست ڪماوت لال
 [آسام: ۵ ص ۳۷۶]

جئا ڪر ٻاڻي من پائيا ائمرت چڪ چڪي
 ڪر ٿئي هر پائيا چڪ چڪي ڪڪ ڪڪي.
 [آسام: ۴ ص ۴۴۹]

ست پر کر جن جانتا سکر تسکا ۱۱۱

[گؤ: سک: م: ۵ صف
آندڙي ڪرو تي ڀرڻ نه ڄاڻي. مڙل چوڻ لاکي ۵ وڃي
ڊڪر ڪا ماڻا ڊڪر ماڻه سمائي.

[گؤ: م: ۳ آشت: صفح ۲
ڪرو سدائي اڪيائي آندا ڪس اوڻ مارڪ ڀاڻي
ڪا ڇي ڪو تي مڪت نه ٿو ٿا.
گوجري: م: ۳ صفح ۴۹۱

[راء: د: او: صفح ۳۲
پوري ڪرو ڇي سکيا به پورن هوندي آهي:-
پوري ڪر ڪو پوري ٻيڪتا

جس من بسڀ ٿس ساچ پريڪيا.

[گؤڙي س: م: ۵ صفح ۲۴۳
(۳) پريوجن آڻيندڙ]

هي ٻن پرڪارن جو آهي. (۱) * اوائتر (۲) مڪر. چت
ٿئي، هري پڳتي، پريتي، لڻ، سمدرشئي، گيان.
مڪتي هن گرنت جو مکيه پريوجن آهي.

× آڻوءَ - ٻي ريتي سان ستگرو جي شيوا ڪرڻ ڪري هن
ر جا ڦل ملن ٿا.

= آندر اچي ويل يعني ننڍا. x ججهنجي هوڻيان هجي.

وَنَدَا بِأَرْكَهُ هُوَ هُوَ وَيَسِّرْ رَفْعًا كَرِيًّا وَبِجَارِ
رَفْعًا سَارًّا جَالِيًّا أَكْيَالِيًّا أَدَّى الدَّارَ.

[دارود: مر: ۳۰ ص ۴۹]

معکم کی عن کولت جو اذکار لہ آئی صلی لہ۔

پروا ہوا، معکم کی شیوہ کہ کچھ دینا ورنہ لکھو ہمار

مَتِ اَنْرَ اَللّٰهُ اَوْہِ جِیوادی اُوہ آب ماری کراور

اُوہ مئی وڈا روک مئی " اُوہ جی کھو کھماہ

دالکے معکم جیوادیان دہا مئی جو بوسوا دکر ہاہ۔

[دارود: مر: ۳۰ ص ۴۹]

[(۳) وَشِدِّ اَلْبَلَدِ]

عن کولت جی وشد کولو بکسی آئی۔ من تروہ جس
بکسی صلی آئی لہدجا ایچ عن آئی:-

نوام ہندی سو معکم کبھی ہر مر کتا ستوئی

نس کو کتہ وادن ہر جن ہاوت ہشور ہر ہر بہت کمر

مر کتاہ نس ان کی کولو لہ آوی۔

[ستودہ: مر: ۳۰ ص ۴۹]

نہ نہ کہ کسی معکم ہر ہاوت ہر جن ستوئی معومہ کتاہ

سب سر۔ بہت دکانی۔ وندہ: مر: ۳۰ ص ۴۹

میری من میری من ستر پوت لکائی رار
 رار رار رار میری من و سائی رار
 [وڈ : ۴ : چیت صفحہ ۵۷۲]

میری من قن پور اکم لار کا
 کن کن سرقا من بہت اکتیما
 گر دیکھی سرقا من پوری جتر چا ترے
 پور پور ہوند مکر پتیما
 مل مل سکے عر کتا سندھیما
 ستر دیا کری پور میلی
 مٹن قس آکی سر کت کت پتیما ۔ اے رار
 دوم دوم من قن اے بیدن
 مٹن پور دیکھی بن لوند ر پتیما
 پتد ک لاکے دیکر پلائی
 مٹن رار من قن پور تیر لکھیما ۔

سري ٻڌسنگهه جن پوڻم آهن . جن استري ۽ سون جو تيا
 ڪيو آهي . پيو مهراج سري ايشورسنگهه آهي . تيان من
 سري شيامسنگهه جن ٿيري نواسي آهن . چوٿان پندت هريسنگهه
 جن آهن . سنڌ پنجاب جو چيتر لڳايو اٿن . اهي ته تيا نر
 ساڌو . پر ٻين پنشن جا به اٿيڪ اٿر ساڌو اٿي رهن ٿا .
 انهن کان ٻڌي دل ۾ اُتساه وڌين ته مان به اٿي وڃان . هت
 جوڙي مائتا کان موڪل گهر يائين ته مونکي رڪيڪيش
 وڃي ٿو . پهر يائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن
 ڏاڍي سڪ ٿي نائونس تڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن
 اچي درشن ٿي ويندين . چيائون ته گهڻي پيرا درشن اچي ڪندس .
 پوءِ سري درٻار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون . وڃن اڪتو
 ”سنت سنگهه جا نڪا من لاڳا . تاڪي اُڏئي پئي پل پاڳا .“
 پوءِ ته تياري ڪيائون . هر دوار اچي سري مات گنگا جو
 اشمان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا . سواهي ٻڌسنگهه جن وٽ
 آيا . انهن پڇيس ته هي ٻالڪ ڪٿان آيو آهين . جواب
 ڏنائين ته سري انر نسر منجهان آيو آهيان . منهنجو جنم به
 اُتي جو آهي . منهنجو جبر سقل ٿئي اهڙو چاه اٿم . ٻڌو اٿم
 ته رڪيڪيش آپ ٻومي آهي . سنت سنگهه منجهس چڱو آهي
 تنهنڪري مونکي پنهنجو ڪرڻو . سنتن چيس ته سڀ سنت
 ڏسي آءُ . پوءِ جنهن ۾ من مائيتي تنهن ۾ شدا ڪري اُچو
 شش ٿي . اُتي رهي سڀ سنت گهميو . آخر اچي چيائين
 ته منهنجو من توهان ۾ آو ماني . مون هاڻي توهانجي شرڻ
 ڀرتي آهي . سنتن خوش ٿي پنهنجو ڪيس .

سما پت

۲۰ ٻيهر جو اوتار ڇڻا ورتو آهي. نوحان ڏاڍو ڪري
 موليٰ خوش ڪيو آهي. ڳورو جيڪي ڳورو
 ايترو ٻڌي مٿو ٽڪي ڇڄائون ته اهڙو ٻيٽ ڇهي ڪري
 ڏيڪه ٿئي. لام جو ڇڄ ڪري. راج رشي ٿئي. ڪيا
 ڪيائون. ٿئي. ٻيهر م بستا (استي) ٿيس. سري ڪرو
 ڪيائون. زالون توڙي مرد ڪين ٻيٽ ٿين. ٻال
 جڏهن بختن ورهين ڄاڻيا، تڏهن سري ڪرو ڪرنت صاحب
 مان نالو رکيائون ”نارائڻ ڪري“ ڪيائون. ڇڻا ٻيٽ ٻڙهائين.
 ڪري نالو ”نارائڻ ڪري“ رکيائون. ڇڻا ٻيٽ ٻڙهائين.
 ٿورن ڏينهن ۾ ڪرنت صاحب ٻيٽ ٻڙهي پوري ڪيائون. سري ڪرو
 ڪرنت صاحب جو ٻيٽ ٻڙهي پوري ڪيائون. سري ڪرو
 سري ڪرنت صاحب ۾ سندن ٻيٽ اصلي ڪرنتي هئا. ٻيٽ
 ڪجهه اُڀر ۽ ڪجهه اڻڪر ٿي نه ٻڙهائون. تڏهن ڪرو
 ڪرنت صاحب جو اُڀر سڪاڻيائون. سڪاڻا جو اُڀر
 ٻڙهي ڳبالي ٿيا. اهڙا ٿيا جو جڏهن اُڀر ڪندا هئا
 تڏهن سڀ ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. ليڪه سڪاڻا
 هئا وهاڙيائون. ڊيال سڳو ٺاڪريءَ جي ڏيڙي ۾
 ٻيٽ سڳو ٺاڪريءَ جي ڏيڙي ۾. سندن ٻيٽ آڱر
 وٺي وٺن. ٻالڪي جي ٻڌي ڏسي ڏاڍي وڏي دان
 ٻيٽي. لڳو ڪڙمي شروع ڪرايائون. آهستي
 آهستي وڌي پائي ڪيائون. ڪرنتي ڪرنتي ٿيندي
 ٿئي. ٻيٽي وٺي وڌي هئا. ڪرنت ڪرنت ڪرنتي
 ٻڌي سڀ خوش ٿيندا هئا. سٺ ڇولدا هئا ته هئي
 ٺهڻو وڏو سٺ ٿيندو. ليڪه سٺن کان ٻڌائين ته
 سٺ ۾ سٺ رهندا آهن. تن کان پڇيائين ته ڪيڪس
 آهي. اتي ڪيڙا سٺ رهندا آهن. ائين ٻڌائين ته

سري ٻڌسنگه، جن پر اتر آهن. جن استري ۽ سون جو ٿي
 ڪيو آهي، ٻيو مهراج سري ايشورسنگه آهي، ٿيان م
 ري شيلامسنگه، جن ٿيري نراسي آهن، چوٿان پڊت هرپسنگه
 ن آهن. سنڌ پڊجاب جو چيتر لڳايو اٿن. اهي ته ٿيا نر
 ڌو. پر ٻين پڊشن جا به اٺيڪ اتر سازو اٿي رهن ٿا
 انهن کان ٻڌي دل ۾ اٽساه وڌين ته مان به اٺي وڃان. هٿ
 جرڙي مانا پتا کان موڪل گهر يائين ته مونکي رڪيڪيش
 وڃي ٿو. پهر يائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن
 ڏاڍي سڪ ٿي ٿاٺائونس تڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن
 اچي درشن ٿيندين. چيائون ته گهڻي پيرا درشن اچي ڪندس.
 پوءِ سري دربار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون. وڃن اڪتو
 ”سنت سنگه جا نڪا من لاڳا. ٿاڪي اڏئي پئي پل پاڳا.“
 پوءِ ته تياري ڪيائون. هر دوار اچي سري مات گنگا جو
 اشمان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا. سوامي ٻڌسنگه، جن وٽ
 آيا. انهن پڇيس ته هي ٻالڪ ڪٿان آيو آهين. جواب
 ڏنائين ته سري انر تر منجهان آيو آهيان. منهنجو جنم به
 ئي جو آهي. منهنجو جنم سڦل ٿئي اهڙو چاه اٿم. ٻڌو اٿم
 رڪيڪيش ۾ پيو آهي. سنت سنگه منجهس چڱو آهي
 ڪري مونکي پنهنجو ڪريو. سنتن چيس ته سڀ سنت
 ٿي آء. پوءِ جنهن ۾ من مائيتي تنهن ۾ ش ڏا ڪري انجو
 ٿي ٿي. اٺي رهي سڀ سنت گهڻو. آخر اچي چيائين
 منهنجو من توهان ۾ آو ماني. مون هاڻي توهانجي شر ن
 آهي. سنتن خوش ٿي پنهنجو ڪيس.

۱۰ ٻولڻ جو اوتار ڇڻو ورتو آهي. سوهان ڏاڍو
 ڪري مولڪي خوش ڪيو آهي. گهرو جهڪي
 ايترو ٻڌي مٿو ٽڪي ڇيائون ته اهڙو پٺت جهي
 ڏيکڻ لڳي. لام جو چپ ڪري. راج رشي ٿئي.
 ڪيائون. ٻيهر ۾ لست (لست) ٿيس. سري ڪرو
 جڏهن پٺن ورهين جا ٿيا، تڏهن سري ڪرو ڪرنت صاحب
 مان نالو رکيائون ”لارائو هري“ ڪيائون. وڃن لڪو
 ڪري نالو ”لارائو هري“ رکيائون. پتا پات پڙهائين
 ڪرنت صاحب جو پات پڙهي پورو ڪري پوڄ پائائون.
 سري دربار صاحب ۾ سندن پتا اصلي ڪرنت هئا. پوءِ
 ڪرنت صاحب جو ارت سبڪاريائون. سمر داڻه جو ارت
 پڙهي گبالي ٿيا. اهڙا ٿيا جو جڏهن ارت ڪندا هئا
 تڏهن سب ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. ليڪ سسڪو
 شام سڳي جي بدعت گبالي وٽ ويٺا. سندن پتا آگر
 کان وٺي وين. بالڪ جي ٻڌي ڏسي ڏاڍي وڏاڻا
 ڪيائون. لڳو ڪوڙي شروع ڪرايائون. آهستي
 آهستي ويد پاتي ڪيائون. ڪي گمان گوشت ٿيندي
 ٿئي ٿي. پتاهي وٺي ويندا هئا. ڪي ڪائون ڪرنت
 ٿيا. ٻڌي سب خوش ٿيندا هئا. سٺ چولدا هئا ته هي
 سٺ ٿيندو وڏو سٺ ٿيندو. ليڪ ستن کان ٻڌائين ته
 ڪيس ۾ سٺ رهندا آهن. تن کان پڇيائين ته ڪيس
 ٿئي آهي. اتي ڪهڙا سب رهندا آهن. انهن ٻڌايس ته

سري ٻڌسنگهه جن ڀر ٿم آهڻ . جن استري ۽ سون جو تيا ڀڳو
ڪيو آهي . ٻيو مهراج سري ايشورسنگهه آهي . نيان مٺي
سري شيارسنگهه جن ٿيري نواسي آهڻ . چوٿان پندت هريسنگهه
جن آهڻ . سنڌ پنڊجاب جو چيتر لڳايو اٿن . اهي نه تيا نر ملا
سادو . پر ٻين پنڊتن جا به ائڪ اٿم سادو اٿي رهن ٿا .
انهن کان ٻڌي دل ۾ اٿساه وڌين ته مان به اٿي وڃان . هت
چوڙي مائتا کان موڪل گهر يائين ته مونکي رڪيڪيش
وڃڻ ڏيو . پهر يائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن
ڏاڍي سڪ ڏنائونس ته جڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن
اچي درشن ڏيندين . چيائون ته گهڻي پيرا درشن اچي ڪندس .
پوءِ سري درٻار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون . وڃن اڪو
روست سنگهه جا نڪا من لاڳا . ٿاڪي اڏي پئي پل يا ڳا .
پوءِ ته تياري ڪيائون . هر درٻار اچي سري مات گنگا جو
اشدان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا . سوامي ٻڌسنگهه جن وٽ
آيا . انهن پڇيس ته هي ٻالڪ ڪٿان آيو آهين . جواب
ڏنائين ته سري انرتر منجهان آيو آهيان . منهنجو جنم به
اٿي جو آهي . منهنجو جنم سقل ٿئي اهڙو چاه اٿم . ٻڌو اٿم
ته رڪيڪيش تپ پومي آهي . سنت سنگهه منجهس چڱو آهي
تنهنڪري مونکي پنهنجو ڪريو . سننن چيس ته سڀ سنت
ڏسي آءُ . پوءِ جنهن ۾ من مانئيئي تنهن ۾ شر ڏا ڪري انجو
شش ٿي . اٿي رهي سڀ سنت گهميو . آخر اچي چيائين
ته منهنجو من توهان ۾ تو ماني . مون هاڻي توهانجي شر
ورتي آهي . سننن خوش ٿي پنهنجو ڪيس .

۲۰ پٺر جو اونار چٽو ورتو آهي. نوحان ڏاڍو ڪ
 ڪري مولڪي خوش ڪيو آهي. گهرو جيڪي گهرو
 ايترو ٻڌي مٿو ٽيڪي چيائون ته ايترو پٺ جي چو
 ڊيڪ ٿئي. لار جو جب ڪري. راج رشي ٿئي. ڪي
 ڪي ٿئي. پوءِ ڪم ليشتا (لشتي) ٿيس. سري گرو
 ڪيائون. زالون توڙي مرد ڪن پٺ تي. ٻال
 جڏهن پٺن وري جا ٿيا، تڏهن سري گرو گرت صاحب
 مان لالو ڪيائون. "نارائڻ نر ڪر ڪار" وڃن لڪو ٿين
 ڪري لالو "نارائڻ ڪري" ڪيائون. پتا پاڻ پڙهائين.
 ٿورن ڏينهن ۾ ڪر پاڻي پڙهي پوري ڪيائون. سري گرو
 گرت صاحب جو پٺ پڙهي پورو ڪري پوءِ پائون.
 سري دربار صاحب ۾ سندن پتا اصلي گرتي هئا. پوءِ
 ڪجهه اردو ۽ ڪجهه انگريزي ۾ پڙهيائون. تڏهن گرو
 گرت صاحب جو اوت سڪار پائون. سبڙ ڏاه جو اوت
 پڙهي ڪيائي ٿيا. اهڙا ٿيا جو جڏهن اوت ڪندا
 تڏهن سڀ ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. نيٺ سڪر ۾
 ٿي ويا ۽ ڪار پائون. ڊيال سڪر ٿاڪريءَ جي ڏهري ۾
 ڪم سڪر جي بندت ڪيائي وٽ ويٺا. سندن پتا آگر
 ۾ وٺي وٺن. ٻاڪ جي ٻڌي ڏسي ڏاڍي وڏا دان
 پائون. لکيو ڪومدي شروع ڪرائون. آهستي
 آهستي وڌي وئي ويٺا هئا. ڪتا ڪائون ڪرائيندا
 ٻڌي سڀ خوش ٿيندا هئا. نيٺ چوڏا هئا ته هتي
 ٽينهن وڏو ست ٿيندو. نيٺ ستن کان ٻڌائين ته
 ڪم ۾ ست رهندا آهن. تن کان پڇيائين ته ڪيڪيش
 آهي. اتي ڪيترا ست رهندا آهن. انهن ٻڌاين ته

سري ٻڌسنگه، جن پوٽر آهن. جن استري ۽ سون
 ڪيو آهي، پيو مهراج سري ايشور سنگهه آهي، ٿيا
 سري شيلام سنگهه، جن ٿيري لراسي آهن، چوٽان پندت هر
 جن آهن. سنڌ پنجاب جو چيتر لڳايو اٿن. اهي ته ٿيا
 ساڙو. پوٽر پين پيش جا به اٿس اٽر ساڙو اٿي رهن
 انهن کان ٻڌي دل ۾ اٿس وڌين ته مان به اٿي وڃان. ه
 جوڙي مائو پتا کان موڪل گهر يائين ته مونکي رڪيڪي
 وڃي ٿو پيو. پهر يائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن
 اڏي سڪ ٿو ٿاڻونس تڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن
 ۽ درشن ٿيندين. چيائون ته گهڻي پيرادرشن اچي ڪندس.
 پوءِ سري درٻار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون. وڃن اڪٽو
 ”سنت سنگهه جا نڪا من لاڳا. ٿاڪي اڏئي پئي پل پاڳا.“
 پوءِ ته تياري ڪيائون. هر دوار اچي سري مات گنگا جو
 اشمان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا. سوامي ٻڌسنگهه جن وٽ
 آيا. انهن پڇيس ته هي ٻاڪ ڪٿان آيو آهين. جواب
 ٿي نائين ته سري انرتر منجهان آيو آهيان. منهنجو جنم به
 ٿي جو آهي. منهنجو جنم سٿل ٿي اهڙو چاه اٿم. ٻڌو اٿم
 رڪيڪيش ٽپ پومي آهي. سنت سنگهه منجهس چڱو آهي
 ڪري مونکي پنهنجو ڪريو. سننن چيس ته سڀ سنت
 ٿي آءُ. پوءِ جنهن ۾ من مائيءَ تنهن ۾ شڻ ڏا ڪري انجو
 ٿي آءُ. اٿي رهي سڀ سنت گهڻو. آخر اچي چيائين
 پنهنجو من توهان ۾ ٿو مائي. مون هاڻي توهانجي شرڻ
 آهي. سننن خوش ٿي پنهنجو ڪيس.

۽ ٻيهر ڇو اوتار ڇڻا، ورتو آهي. توهان ڏاڍو ڪيرن
ڪري هولي خوش ڪيو آهي. ٿورو جيڪي ٿورو
ايترو ٻڌي مٿو ٽڪي ڇيائون ته ايترو ٻت ڄمي جو ڪل
دٻڪ ٿئي. نام جو حب ڪري. راج رشي ٿئي. گبات
گب. ٿئي. ٻوهر م ليستا (استي) ٿيس. سري ٿرو ٻو
ته ائين ئي ٿيندو. هڪ ورهه کان پوءِ ٻت ٿين. ٻال ليل
ڪيائون. زالون توڙي مرد ڪن پريت سان ڏسڻ لڳا.
جڏهن پنجن ورهين جا ٿيا، تڏهن سري ڪرو گرت صاحب
مان لالو رڪيانولس ”لارائي لڙ ڪر لڪار“ وڃن لڪو ٿين
ڪري لالو ”لارائي ڪري“ رڪيانولس. ٻتا ٻان ٻڙهان.
ٿورن ڏينهن ۾ گرنائي ٻڙهي پوري ڪائون. سري ڪرو
گرت صاحب جو ٻاٽ ٻڙهي پورو ڪري پوءِ ٻائون.
سري درٻار صاحب ۾ سندن ٻتا اعليٰ گرتي هئا. پوءِ
ڪجهه اردو ۽ ڪجهه انگريزي به ٻڙهان. تڏهن ڪرو
گرت صاحب جو اردو سبڪارائولس. سبڪاراه جو اردو
ٻڙهي گبال ٿيا. اهڙا ٿيا جو جڏهن اردو ڪندا هئا
تڏهن سڀ ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. نيٺ سبڪار
ٻڙهي وهارائولس. دٻال سبڪه لڪو ٿي ۽ هي ڏٺي ۾
شيام سبڪه جي بندوبست گبال جي وٽ وٺا. سندن ٻتا آگر
کان وٺي وٺن. بالڪ هي اڌي ڏسي ڏاڍي وڏهاڻ
ڪائولس. لکيو ڪومدي شروع ڪرايائولس. آهستي
آهستي ويد ٻائي ڪيائولس. جتي گيان گوشت ٿيندي
هئي ٿي بتاعي وٺي ويندا هئا. ڪتا ڪائولس ڪرائيندا
هئا. ٻڌي سڀ خوش ٿيندا هئا. سمن پڙندا هئا ته هي
ٻت ٿيندو ڏو سمن ٿيندو. سمن ستن کان ٻڌائين ته
ريڪش ۾ سمن رحمتا آهن. تن کان پڇائين ته رڪش
ڪٿي آهن. اتي ڪيڙا سمن رحمتا آهن. انهن ٻڌائين ته

سري ٻڌسنگه، جن پوٽر آهن. جن استري ۽ سون چڙ
 ڪيو آهي، پيو مهراج سري ايشور سنگه، آهي، ٿيان
 سري شيلر سنگه، جن ٿيري لراسي آهن، چوٿان پڊت هري
 جن آهن. سنڌ بعباب جو چيتر لڳايو اٿن. اهي ته ٿيان
 ساڌو. پوٽر ٻين ٻنن جا به ائڪ انر ساڌو آئي رهن
 انهن کان ٻڌي دل ۾ اٿساه وڌين ته مان به ائي وڃان. هه
 وڙي مانا پتا کان موڪل گهر ڏيائين ته مولاڪي رڪيڪيش
 ڇڏ ڏيو. پهر ڏيائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن
 ڏاڍي سڪ ڏنائونس تهڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن
 اچي درشن ڏيندين. چيائون ته گهڻي پيرا درشن اچي ڪندس.
 پوءِ سري درٻار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون. وچن اڪتو
 ”سنت سنگه جا لکا من لاڳا. ٿاڪي اڏئي پئي ڀل پاڳا.“
 پوءِ ته تياري ڪيائون. هر دوار اچي سري مات گنگا جو
 اشڪان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا. سوامي ٻڌسنگه، جن وٽ
 آيا. انهن پڇيس ته هي ٻاڪ ڪٿان آيو آهين. جواب
 ڏنائين ته سري انر ترس منجهان آيو آهيان. منهنجو جنم به
 ڪري جو آهي. منهنجو جنم سٿل ٿئي اهڙو چاه اٿم. ٻڌو اٿم
 رڪيڪيش آف يومي آهي. سنت سنگه منجهس چڱو آهي
 ڪري مولاڪي پنهنجو ڪر ٿو. سننن چيس ته سڀ سنت
 آءُ. پوءِ جڏهن ۾ من ماليتي تنهن ۾ شدا ڪري انجو
 ٿي ۽. ائي رهي سڀ سنت گهميو. آخر اچي چيائين
 منهنجو من توهان ۾ آو مائي. مون هاڻي توهانجي شرڻ
 آهي. سننن خوش ٿي پنهنجو ڪيس.

۴ پورچو اوڻار چٽا، وردو آهي. توهان ڏاڍو ڪسر
 ڪري مولڪي خوش ڪيو آهي. ٿيرو جيڪي ٿيرو
 ايترو ٻڌي مٿو ٽڪي ڇيائون نه اهڙو پت ڄمي پوک
 ڊبڪ ٿئي. لام جو جب ڪري. راج وڻي ٿئي. گياڊ
 گيه ٿئي. پورچو م نيشتا (استي) ٿيس. سري ٿرو ۽
 نه ائين آي ٿيدو. هڪ ورهيه کان پوءِ پت ٿين. بال ليا
 ڪيائون. زالون ٿوڙي مرد کين پويست سان ڏسڻ لڳا.
 جڏهن ستن ورهين جا ٿيا، تڏهن سري ٿرو گولت صاحب
 مان لالو رکيائونس ”نارائڻ ٿو هر نمڪار“ وڃن لڪتو ٿين
 ڪري لالو ”نارائڻ هري“ رکيائونس. پتا پاڻ پڙهائين.
 ٿورن ڏينهن م گرنائي پڙهي پوري ڪيائون. سري ٿرو
 گولت صاحب جو پتا پڙهي پورو ڪري پوءِ پائائون.
 سري درٻار صاحب م سندن پتا اصلي گرتي هئا. پوءِ
 ڪجهه اُڀر وءِ ڪجهه انگريزي نه پڙهيائون. تڏهن ٿرو
 گولت صاحب جو اُڀر سبڪار يائونس. سبڙ ڏاه جو اُڀر
 پڙهي گياي ٿيا. اهڙا ٿا جو جڏهن اُڀر ڪندا هئا
 تڏهن سڀ ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. پت سسڪرم
 پڙهڻ واريائونس. ڊيال سنگهه لاڪر جيءَ جي ڏٺي م
 شيار سنگهه جي بيمهه گيانجي وٺي ويٺا. سندن پتا آگر
 کان وٺي وٺن. نالڪه جي ٻڌي ڏسي ڏاڍي وڏا دان
 ڪيائونس. لکهو ڪڙمڏي شروع ڪريائونس. آهستي
 آهستي وڌي پائي ڪيائونس. حتي گمان گوشت ٿيندي
 هئي ٿي پتاچي وٺي ويٺا هئن. ڪٿا ڪائونس ڪرائيندا
 هئا. ٻڌي سڀ خوش ٿيندا هئا. سمه چولدا هئن نه هئي
 پت ٿيڻجو وڏو سمه ٿيدو. سمه ستن کان ٻڌائين نه
 ڪيڻ سمه رهندا آهن. تن کان پڇيائين نه رکڪيش
 آئي ڪهڙا سمه رهندا آهن. انهن ٻڌائين نه

سري ٻڌ سڱهه جن پوٽر آهن. جن استري ۽ سون جو تيار ڪيو آهي، ٻيو هراج سري ايشور سڱهه آهي. نيان مٺي سري شيام سڱهه جن ٿيري نواسي آهن. چوٽان پڊت هر سڱهه جن آهن. سنڌ پنجاب جو چيتر لڳايو اٿن. اهي ته تيار نر ملا ساڙو. پر ٻين پنشن جا به اٽڪ اٽڪ ساڙو اٿي رهن ٿا. انهن کان ٻڌي دل ۾ اٽڪا وڌين ته مان به اٿي وڃان. هت چوڙي مائتا کان موڪل گهر يائين ته مون کي رڪيڪيش وڃڻ ڏيو. پهر يائين ته گهڻو روڪيائونس پر پوءِ جڏهن ڏاڍي سڪ ڏٺائونس تڏهن پڇيائونس ته وري ڪڏهن اچي درشن ڏيندين. چيائون ته گهڻي پيرا درشن اچي ڪندس. پوءِ سري درٻار صاحب ۾ وڃي وڃن وٺايائون. وڃن اڪتو ”سنت سڱهه جا نڪا من لاڳا. ٽاڪي اڏائي پٽي پل پاڳا.“ پوءِ ته تيار ڪيائون. هر دوار اچي سري مات گنگا جو اشتهان ڪري رڪيڪيش ۾ آيا. سواهي ٻڌ سڱهه جن وٽ آيا. انهن پڇيس ته هي ٻالڪ ڪٿان آيو آهين. جواب ڏنائين ته سري انر تسر منجهان آيو آهيان. منهنجو جنم به اٿي جو آهي. منهنجو جنم سقل ٿئي اهڙو چاه اٿم. ٻڌو اٿم ته رڪيڪيش ۾ پوي آهي. سنت سڱهه منجهس چڱو آهي تنهنڪري مون کي پنهنجو ڪريو. سنتن چيس ته سڀ سنت ڏسي آءُ. پوءِ جنهن ۾ من مائيتي تنهن ۾ ش ڏا ڪري اٿجو شش ٿي. اٿي رهي سڀ سنت گهميو. آخر اچي چيائين ته منهنجو من اوهان ۾ آو ماني. مون هاڻي توهانجي شرن ورتي آهي. سنتن خوش ٿي پنهنجو ڪيس.

۱۰۰۰ جو اوتار چٽو ورتو آهي. سوهان ڏاڍو ڪيترن
 ڪري مولڪي خوش ڪيو آهي. گهرو جهڪي گهر جو.
 ايترو ٻڌي مٿو ٽپڪي جيان ٿون ۽ اڇرو پٽ جهمي جو ڪل
 ڊيڪ ٿئي. ٿام جو حب ڪري. راج رشي ٿئي. گبات
 ڪي. ٿئي. ٻوهر م لست (استي) ٿيس. سري گرو جو
 ۽ اٿن ٿي ٿيندو. هڪ ورهه کان پوءِ پٽ ٿين. ٻال لسا
 ڪيائون. زالون ٿوڙي مرد ڪين پويست سان ڏسڻ لڳا.
 جڏهن پٽن ورهين جا ٿيا. تڏهن سري گرو گرت صاحب
 مان نالو رکيائونس ”نارائڻ ٿي هر لمڪار“ وچن لڪتو ٿين
 ڪري نالو ”نارائڻ ٿي“ رکيائونس. پتا ٻاٺ ٻڙهائين.
 ٿورن ڏينهن ۾ گر ٻاٺي ٻڙهي پوري ڪيائون. سري گرو
 گرت صاحب جو پٽ ٻڙهي پورو ڪري پوءِ ٻائائون.
 سري درٻار صاحب ۾ سندن پتا اصلي گر ٿئي هئا. پوءِ
 ڪجهه اُردو ۽ ڪجهه انگريزي ۾ ٻڙهائون. تڏهن گرو
 گرت صاحب جو ارادو سڳاڙيائونس. سفر دانه جو ارادو
 ٿي ڪيائون. اڇرا ٿيا جو جڏهن ارادو ڪندا هئا
 تڏهن سڀ ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيندا هئا. پٽ سسڪرم
 ٻڙهي وهاريائونس. ديال سڳهه ٿاڪريءَ جي ٿي ۾
 تمام سڳهه جي بعد ڪيائون وقت وينا. سندن پتا آگر
 کان وٺي وين. ٻالڪ جي ٻڌي ڏسي ڏاڍي وڏا دان
 ڪيائونس. لڳو ڪڙمڊي شروع ڪريائونس. آهستي
 آهستي ويد پائي ڪيائونس. جتي گبان گوشت ٿيندي
 هئي تي پٽجي وي وي پيدا هئن. ڪٿا کائونس ڪرائيندا
 هئا. ٻڌي سڀ خوش ٿيندا هئا. سميت چولدا هئن ۽ هيءُ
 پٽ ٺهڻو وڏو سميت ٿيندو. سميت هئن کان ٻڌائين ۽
 رکيڪين ۾ سميت رهندا آهن. ٽن کان پڇيائين ۽ رکيڪين
 ڪتي آهي. آلي ڪهڙا سميت رهندا آهن. انهن ٻڌائين ۽

نام دان آر کيان در ژيتو.

۱۷۷- اهر سٺ هو ڀرڻ مهانا

دو اها پو ليءِ ڪلياڻا

آکيا پاءِ دهي ڪر هاسا

پاءِ سهو۽ هو ڪٺ راسا.

سري گرو جيون ورنڻ

مختصر اٿس:- گروءَ جو جيون ڄڻ ٻڌو اٿم يا ڏٺو اٿم سو ورنڻ ٿو ڪر بان.

گرو ڄڻ جو راڄ (مود) ناس ٿيو آهي. سندن چرتر راج دشمن جهڙا آهن. جيڪو سندن چرتر تي سر ڏا ڌاري مٿو ٽيڪيندو جو، تڏيڻجي دل جي اولده مڃيندا هئا. ڌن آهن اهڙا ستگرو. جن جا چرتر سڪه جا مندر آهن. هي ڀارت ڀوميءَ ۾ پيدا ٿيا. جنهن ڀارت ڀوميءَ ۾ وسشت جهڙا مها مني پيدا ٿيا. ڏهه اوتار جنهن ۾ ٿيا. تنهن ۾ پنجاب ڳيان جي ڀومي ڏيس آهي. جنهن ۾ سري گرو نانڪ صاحب ن اوتار ورتو. تنهن ۾ ماهر پوڄڻو آهي. جنهن ۾ (انر تر) ڪش آهي، جتي گرو امريت جو دلو آڻي رکيو هو. جتي ڪش يگيه جو گهوڙو ڪري رکيو هو ۽ سري رام جي ب سڏائين کي او ڪش مورا ڪيو هو. سري ڀالميڪ ٻوٽ سري رام جي سڃاڻپ ڪراين. اهڙيءَ انر تر ۾ گرد يون جو جنم ٿيو. سندن مانا دربار صاحبين ۾ رهي هئي. پڙهندي نند جو جهوڻو اچي وين، سب درس ڏنن. چيائون ته توب تڏيڻجي پتيءَ پڳتيءَ

پاور پاو سکر بهاري

لاراييل گموني مت قاري .

۱۷۳- سکره لاراييل نام اچارا

بخت گورو هند وزن چهارا

بخت آپکا مشن شب کيما

سختن کر درشن مي ليدا .

۱۷۴- اور سدت مشن ماليه نه ميري

سخت کدي کيالي سپ گيري

مشن آب شرن آب کي اپني

مور پر کر با-تکرو گيني .

۱۷۵- سوي کره رامداس دي سندر

مانه بخت من ديان نه اندر

ديان آب کا تب مشن هاي

ومي دوپ آب آب دکايا .

۱۷۶- آب راور کي اوت بهاري

بعت مون دريس نه قاري

آپني شرن وکي وکي لیتو

دکيش تپ قام نهاري

سنگر سدت هردام اهاراي .

۱۶۹- پاون گر هروان پيو داپا

جنم مرن کا کاتو چاها

سن سري ٻٽ سنگر . رگر راجو

گهو پتر هو تم شب کاجو .

۱۷۰- گرکي هير پچن به تيرا

هرشن گرو سبت سب گيرا

جان ساجان سنگر کو گردان

پوئر هريکيا مين من گردان .

۱۷۱- جنم تي نهرا شمشير جاوي

من شرڌا جالکي پو آوي

ڌالکي سدگت گرکي پياري

هرو شنش کو ه ک . ه کاري .

۱۷۲- آئسا گه کي ڀاڪ وکائي

ٻٽ ميرکيش گهي لجه ڌالي

کړکي د نږدې هر ځای - پېرېما
کړو کړوت سن واک س نېما.

۱۶۱- سټ سنګر جاګا من لاګا

ټاکي ادهي پي ډل ډاکا
آسا شېد کړلتي واکا

جان لین آپدیش س ساچا.

۱۶۲- نوت آني پت مات جھاري

بددن کين سيس پد ځاري

آکيا پاه چلي جب کورتي

منگل شکن پتي لکدوتي.

۱۶۳- سني سني هريدوار س آني

کنگل کردواري ډهرائي

هن آشدان گدگه ت کينان

هري سگل شرم مارګ چيدان.

۱۶۴- هريدوار آ کړکي پوري

مجن کړ چمت سپ هوري

کے بغیر کب دشمن ہواؤں

کشمیر کتب مرآت کر آؤن

۱۰۷۔ سکر و جارجہ و اسکے اچارا

کئی دینو ہو میل ممدار

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

ملی کی دیریت لایو۔

۱۵۸۔ کٹر پوٹا م جاء مری مدد

بَقُولُ ١٥ دَعَا نَ مِنْ أَلَدِ

سنگو ہون چاہیے کہ گیند

دیکھیں، ہاؤن ریج پیس۔

۱۰۹۔ اَمَكِيوْ مِنْ اَمَشَاءِ اَهَادَا

ما دے دوں، یہی اچھا،

ہن سہی گھر درشن ہا وین

کیکیش قو، جب آوین .

۱۶۰۔ شپ سن ۳۰۰ سار سار ۵۵۰

جہو نام یو قواس بعدو

کړکي دند پر طار - چوپړيما
کړو کړنات سن واک س نیمما.

۱۶۱- سِنَت سَنگه چاڼکا مَن لاڼا

ډاڼکي آډي پي پل پاڼا

آڼسا شېد کړنځي واچا

جان لېن آډيش س ساچا.

۱۶۲- قوت آڼي پت مات چهاري

بدن کين سوس پد ډاري

آکيا پاه چلې جب کورتي

منگل شکن پتي لکدوتي.

۱۶۳- سني سني هريدوار س آڼي

گنډل کړه واري ډهراڼي

هن آښدان گنګه تَت کينان

هري سکل شرم مارګ چيدان.

۱۶۴- هريدوار آ هري پوري

مجن کړ چمت سپ دؤري

ڪٿو ڦير ڪب ۽ روشن ٻاڙن

ڪٿي ڦير ڪب ۽ ڪر آڙن

۱۵۷. ڪر وڃار ۽ واڪ آڇارا

ڪي ويرو ميل ڦمارا

جيڪر رها سرير ٻڃاڻو

مل ڏي ڪي ويرو ٻت ٺاڻو.

۱۵۸. ڪر پوڻام جاء ڌري مدد

بڻي ڌار ڌيان من اندر

سکر ڇڙن ڏي ۽ ڪيني

ڊڪيش جا وڻ ڇڙ پڙي.

۱۵۹. اُڻڪيو من اُڻڻاڻ آڇارا

هاڻ دور ۽ ڏي آڇارا

پن سري ڪر ڇو روشن ٻاڙين

ڊڪيش ٿي ڦر ڇب آڙين.

۱۶۰. شپ سن ڌار سکر ڪر ساڌو

ڇو نام پو ڦراس بدادو

اُٿا ڪهو نه ڪرو جدا ٿي

ڀڳتي ڪرو ڌام من لائي.

۱۵۳۔ ڪهين سڻو پت مات س هائي

ڪرم سنجو ڪر چيو گت ٺاهي

سنجو ڪر ويڙو ڪر ده ڪار چلاوي

جَب يه چيو جگت مين آوي.

۱۵۴۔ آنت سنگ ڪو نهين ڪسي ڪا

هو سنجو ڪر ويڙو ڪر جسيڪا

اُٿڪت جان پتر ڪي هائي

سَهت وڌراڪر ٺوڙي آساني.

۱۵۵۔ پت ڪهو پت مات س پوري

نهين مائي جائي سڀ ريتي

ڪهي پتر ٺر کن ڪي ڪائي

هر ڪيا ڪهين قوم سڪ هائي

۱۵۶۔ ڪيا ٺڪي هت ان هت ڪي

هائي لاپ لڪو هت ڪت ڪي

۱۱۹. امرتسر ست پرپر هري کا
 آمگيو من لارايل مرکا.

۱۲۰. مات ثات آکي کر چوري
 عرض کري دوئو کر چوري
 يہ سنار دکر کي راي
 دم دم دا کشت وکاسر.

۱۲۱. آکيا دوه گنگا نت چاکي
 ديو نہ رکيش سک ہاکي
 کرو ہچن پکوت ہري کا
 لہان کرو شپ ديو ہري کا.

۱۲۲. مات پتا سن ست کي ہالي
 دوکي پرپر ۱۵ ريت لائي
 پتر ايک ميري گل نیکا
 تم دو دارد پرپر نہ نیکا.

۱۲۳. مردم پيکتن سکي دھاؤن
 دوسر موس قدر ہل ہل جاؤن

پندت شام سکر جي ۵ وڃي
 ڄاڻڪو شانت پيڪ سڀ ٻو جي .
 ۱۲۱. اٽسي آهر اٺار وڌيڪي

وڃري جڳت س. اڀڪا اڀڪي
 پندت موٽي من ٻڃي ڪتابا
 ڄا وٺي ڀاپ درس جڏهن ٻايا .
 ۱۲۲. ڀري سکر جي پندت - وامي
 ٻرم وڌيڪت س. آندريامي
 ٽياڳي اڀڪاري ٻڌ ڀاري
 ٻوس مدت ڄاڻڪو ڌر ساري

۱۲۳. سڌي پنڄاب ڏيس سڀ ڪيرا
 ڇيتر لنگوايو ڌرڪ ڦيرا
 سجن ميت ڪينو ٻڌ ڀاري
 آن ڏان پنڄارا جاري .

۱۲۴. ٻاوت پکيا سدر سادو
 ڪٺ درشن آ ڪر آ ڪاڌو

قَن قَن سري مَر مَر ٻڌت
 کيائَن دان دي اکھ چن کنڊت.

۱۲۵- يہ سڀ ٺرمل سَنَت سَڌائي
 ٺرمل کيائَن جالہ آر ٻائي
 آڙ ٻَنت کي سَنَت سَڌوئي
 ٻڌي کَرت جي ڪَٽيون سوئي.

۱۲۶- رکيڪيش اُس کال منجهاري
 ٺيڪا کي سَنَت کان آڀاري

ٽيڇ ٺر ٻنڇ جان ڏک روڀا
 سَنَت روپ ٻن ٻنڇي روڀا.

۱۲۷- اُڏسا ٿان جان من مانهي
 ڪو اُڏسا جو ڏرسَڻي ٻاڏي
 آر ڏر ٻرير سڀريهي آوي
 ڏرس ٻرس ڪر سَنَس مِٽاوَن.

۱۲۸- جب اُڀما ٽپ ٻوڙي ڪيري
 سَنَت ڪٿا سڌي نَس ٻيري

بندت شام سکر جي دوجي
 ڄاڻڪو شانت پيڪ سڀ ٻي جي .
 ۱۲۱. اٿسي آهر اٿار وويڪي

وڇري ڳڻت سڀ ايڪا ايڪي
 بندت مولیٰ من ٻي ڪاڻا
 ڄا وٺي ٻاپ درس جنهن ٻاڻا .
 ۱۲۲. ڀري - سکر جي بندت - واسي
 ٻي وريڪت سڀ آڻوڻاڻي
 ٽياڳي آڻڪاري ٻڌ ٻاري
 ٻي سڌ ڄاڻڪو ڌر ساري

۱۲۳. سڌ پندجواب ديس سڀ ڪيرا
 چيتر لڳوڻو ڌرڪ هيرا
 سڃن هيت ڪيڏو ٻڌ ٻاري
 آن دان پندارا ٻاري .

۱۲۴. ٻاوت پکيا سندر ساڌو
 کٽ درشن آ ڪر آ ڪاڌو

- سُٺَٺَ وُٺَنَ ڏاسَنَ مَنَ موٽَئي
 گُڏي جَنَ ڪَڙ وڇارَ اُرَ سوٽَئي .
۱۳۷. سَڌا پوَن ٻڌَن شَپَ وَاڻڪا
 ڪُنڊَ هَسَنَ مَڪَ ڪُنڇَ سَڙَ جاڻڪا
 پِيڪَ هَرَسَ دَرَسَڪَ اُرَ مَڏاڻي
 وُڙني شالَتي سَڪَ هَرَ سَالَهي .
۱۳۸. مَنَ سَري شِيارَ سَنَڪَڙَ جِي ٺاها
 ٽِيَرِي وَاَسِي ڪُٺَ ڪُٺَ ڪَڙاها
 ڏَڪَنَ آڏَڪَ يانَرا ڪِي ساري
 پَري ٺارَ ڪِي سَڪَڙِي جِھاري .
۱۳۹. سَپَ سَٺَنَ ڪَڙ سَڪَ ڪِي ڪاري
 آڀَڙَ هانَ هانَ ٻَلَ ڌاري
 چَڏَدا سَنَڪَڙَ جِي سَري وَرَ پوري
 پَرَمَ وِڪَرتَ سَ لَهيَنَ آڏَوري .
۱۴۰. هَروا سا سَنَڪِيا قَنَ ڪَپَري
 تَپَ پُورَتَ مورَتَ جِي ڪَپَري

تالمین پُربُ کُتی کُی و اسی

نَب مُؤرت مُؤرت کُن راسی .

۱۳۳. کرات ویدالت وِچار سہ ۱۵ اری

پید واد جو مول اہاری

اِس ہرم شب کیان سہ کرتی

اُر ادوٹ پو۵ کو ۵ رتی .

۱۳۴. ہرم وِرت آہ ہرم وِتراکی

کالہ کدھن کیو سہ نیاکی

چہ لہ ۵ اٹو آشت ہرکاوا

پوہن پکیا گری امارا .

۱۳۵. شانت ہت منو کہ سرؤہا

چہ ہند کسج گہر آ پوہا

مہاراج سری ایشور دؤہا

ایشور سکھ وِرت اتوہا .

۱۳۶. چہ درشن کرکی اکھ کاتین

پوشن کر سہ آہ ہاتین

۱- پُربُ کُتی = کُن چہ کُتی . ۲- سہی = سہا
۳- ہاتین = لاس لاس لاس .

نام جانِ کَرِ هَر سن کِري

من مَجن رَچَ مَهرِي لَمَ پَهرِي .

۱۲۹- سَن تَهَر سَنَتَن لَمَ بَناوون

سَدو لَکون آکِي جو کاوون

بَهِت کُني کِياني تپ تاري

مَؤَکِي بَهِت مَتن پاهِي پاري .

۱۳۰- آب جو هَر مِ وِراکِي جوکِي

تِياکِي بَيت راکِ تَجَ - وِکِي

پَرچا اُکا سَن هِي پياري

سو مِ آکِي کَرين اُچاري .

۱۳۱- پَرگَم سَري پُڻ سَنگَم رِکَ را جا

کِياني کُني هَر مِ سَکَ سا جا

پَر مِ وِرکَت بَشَنک اُپارا

جَتو سو پَهَن کَنک کِدارا .

۱۳۲- دِيش اِکانت تَهو بن پاري

شَپ آت رِکِکِش کِي جِهاري

اُور اُڏرَب المرقس هِي

چار ٻڌارت هاتا ڌر هِي.

۱۲۵. جهان ڪشتي ڪا ڪشت مَن ٿر هِي

اڪيائي ڪر ڪيان سَ ڌر هِي

آسا پس سن ستن ڪيرا

پرس سَ ٻارس سَ ٻارن ٻيرا

۱۲۶. ٻير سڪه جو ڪاست سوني

ڌارين سوک وچ سَ چوئي

سخت ستن ڪي سَ سَ ڪي

ٻئي سَ ڪيان رڳو لاکي.

۱۲۷. ستن سون ٻڌي ڪر ٻيرا

ڪيان سَ رکي ڪيش سَ وارا

جهان سَدت ٻج ڪرڻ لڙا

وڃ چا ڪرڻ سَ سَ.

۲۸. ڪيئن ڪيئن هِي سَدت مهالا

نڀاڪو وڻياڪو ڪاٺر مَن ڏاڏا

اڪي واکي اڪيان نواري
سڌڪي شرو تا وچ ڪو ڌاري.

۱۲۱۔ اهرتسري سري ڪر ڪا پاري.

سندر سکر موکر سکر ڪاري

آئسا آپرنه ڪوئي ڏاڏا

مالسرو ور المهرت ڪاڏا.

۱۲۲۔ هنس سَنَت آون سکر پاوئن

ڪر آشان هري ڪن ڪاوئن

ڪيان ڪاه هر چرچا ڪر ڪي

پوءِ ڏان ڏئي سکر آپر ڪي.

۱۲۳۔ ٽپو ٻوڙ سو هي ڪر پاون

رڪي ڪيش جانڪو ڪن ڪاوئن

ٽهان سَنَت ڪر هي هر چرچا

پرميسور پوڄن ڪر آڇا.

۱۲۴۔ هي ڪر سندر ڏيس ڪي پومي

ڀارت ڏيس سرا ڪن ڏومي

شیوڪے سڌت ڪرو ٻڌڪ ماڻهي
سڀس ۽ ار ٻڌوئي ڪن گانهي.

۱۱۷. هروئي ڪيان ڪوشتي پاري
مل شيوڪ ڪن سن مٿن سکر ۽ اري
ٿل ٿور سڌتن ڪي سڌڪا
جاء بڻ سڌڪا ٻيڙ اٽڪا.

۱۱۸. ساڻ سڌوت ٿي ڪر ٻاڻوئي
ڪيان ۽ ڀان ڪي ڪڏا ۽ ڇاوي
ٻاڻيڻ ٻوڪراچ اڇارن
سڌڪي سڌت سڀي هت ۽ اڌن.

۱۱۹. ڪي ٻيڙ سڌڪا ٻال ٿمارا
ماڻو هي ٿاڙين پڌارا
ڪا ٿا ڪيان ۽ ڀان ڪي ليڪي
ڪرئي ٻاڻي سڌڪا جي ڪي.

۱۲۰. ٻه ٿو سڌت روپ هي ڪوئي
ٿو ڪرم اُهو ٻيو سڌڪا نه ڇوئي

ماس آڻي مٿن سڀ ٿي ڪيٽا
لکرو ڪڙو مڙي ڪڍڻ ڏريشا.

۱۱۳. ڀڃا يوڪ پنڊوت ڪو شيا مان

آپ ڪرنت ۽ اُرت لڳا مان

مريدا ڏاڻو ٿي ٻڙهائي

ٽپ و ۽ ٻڙ ۽ اُرتن سڪه ٻائي

۱۱۴. ڪڇڪ سال مين ٻوڏ مهاڻا

ٻاڙو ڪر ڪٽ ويد و ڪيادا

مات پتا جب ٻڙهن ڪيڏا

سڀ سمجهاءِ ڏيت لکر ليڏا.

۱۱۵. جهان دوه سنگت وڌو اڻا

ٻڙهي سني پئي مڪه ڪيادا

سري درٻار درس ڪي ڪازن

دور ويس ٿي ۽ اس ۽ اڃا دن.

۱۱۶. آڙدن سشت ميان سه ڪيائي

درس ٻوس ڪر سڪه ڪي ۽ اڻي

(۳۲ :)

۱۰۹. ایک وار سُدکئی سب ہائی

یاد کین پتھری سُدائی

ہاؤن اکو سب ہوم لیدی

دوس چار مین یاد سہ کیدی

۱۱۰. ہر امر کرمی گو پل گیا

اکو گون کین ہی ہاتا

شہد گیان ہمدت جی جان

سمجھو ہالک ہوشر مہانا

۱۱۱. تپ سری ہمدت شیار مرکیو

دین ہال کو یہ اپدیو

ہات "گو مدی لکھو" ہوائی

ای ایل لی آہ ہومائی

۱۱۲. کچ دن بیچ یاد سب کیعان

پتور ہارہ پی ہی ہوم لیعان

- ۱۰۵۔ ہڈی ہال پر کیا کر کے
 دیا ہان دیہ ہت ہر کے
 آپ آہدا شوک ہالی
 سیس ہات دیجی ہت ہالی۔
- ۱۰۶۔ شیار سدک۔ جو سدت سے لیکے
 ویاس سمان آدار سے جو کے
 پریر سنکے۔ کی بٹن سے پریر
 جان لین کر شوک لیمہ۔
- ۱۰۷۔ 'کھا ستو' ہی پریم پرکیشا
 عمر دئن سکھا شپ آہدیشا
 آکھیکار پرہاہ سے کینان
 بالک ہات ہکڑھی لیدان۔
- ۱۰۸۔ دیکر ہاتی ہات پرہایو
 کے کر کر کر مکہ سی کایو
 ہاک سے ہک۔ ہو کا کیا ڈا
 جان سیس دینو کر ہا ڈا۔

(۳۰)

۱۰۱۔ آپر پڑم براعظم پن سادو
تہان پٹاوتی یہ من لاہو
شیام سکھ جو ہندوت کیالی
سنت مہان ہرم سکدانی

۱۰۲۔ جاگر ہریر سکھ جی ساقا
پتو ادکلی ست نہ واڈا
فل سنت شیام سکھ دی
سرو ہاف سینا کو کہی

۱۰۳۔ تہان چائی ہندوت جی ہارا
ہیت راکھی بٹن ہو کاسا
مہاراج یہ ہاں ہمارا
پڑم آپ نت بٹن اچارا

۱۰۴۔ یہ دے کر دے دیدان
کر لیا کر شیو کے جن چیدان
ہائی سنگرت سکدانی
ویدوت ویدا دھ گائی

۹۰- تَب پَتُ آرَتِ کَرنتِ کُز دایِ

کَر وائی پَرَم پَتی سَکِیایِ

کَر مِی آرَتِ پَرَم کَر پَریتی

سَنجور دایِ کِی نِیکِی ریتی

۹۸- آپ سُو نِیم جَب کِتا اُچار نِین

سَن شَر وِتا اوئی مَت دَار نِین

آرَتِ کَرَن کِی اُتِسی شَتلی

پول چال سَمجِهاہ سَکِتلِی .

۹۹- جان پَتَا مَن پَتِ سَ نِیکِی

شاستر سَنسِکرتِ مَت جِی کِی

پَننِ هِیت شِپ کَر سَ وِچارا

مَن مِین پَدجَت نِیکِی لہارا

۱۰۰- دِیال بَدمَکھ سَری ڈاکَر مِی کِی

تَہری مِین پَرَم مِی سَپ نِیکِی

۹۳۔ سَینو نارایطِ مرک راجو

داکو نام ہرم سکے سا جو

دکن دکن، سب کر دیت ہر دمی

نام جاب کی جھپٹ لیمبی

۹۴۔ معکل کین آہار س ہاری

بالت ہوساد ریت سکے گاری

ہن جب اڑھی گو دے ہایو

بھا ہر ہر در مر آپ سہا یو

۹۵۔ گرو ہاٹی دن آپ نہ مالہی

اڑھی لکے آکے کھن لالہی

ہاٹ سری گرو کرلٹ س دا کا

اچرنو ہاٹی الموت چا کا

۹۶۔ آپ دوس مین پونہ نہ ہاوا

سری دردار - مات نکاوا

ہن کچ آردو الکرپی کا

سیکے این ایسا، نہ لیکا

۸۹۔ بَدِيتَ سِرِيرِ دَنُونِ هِنِ ڀاري

پَڪِ اَلَاءِ لَتِي ڪُو سَرِ ڌاري

ماتِ نَتِ مَڪِ ڪَرَتِ اُڇارا

پولتِ ط. ط. بَتنِ آهارا.

۹۰۔ جَبَ هِي وَرِڪَ ڀانڇَ ڪِي دُونِي

ڀاڳتِ قَرَتِ ماتِ گَهرِ دُونِي

ڇورِ ماتِ ڪاڙو ڪِي تانهي

آويءِ ڀاڳِ ڀاڳِ ڪرِ جانهي.

۹۱۔ ڏاڪَ ڪَڙِ ڪَرِ دَواري جا ڪِي

رڪو ايوِ ٻنِ ڀيتِ ڇوڙا ڪِي

ڪرِ پَرِ ساهِ پوگرِ لڳو ايوِ

ننِ ڪرِ ڪَرِ نَتِ ڪرا وِڇو ايوِ

۹۲۔ واکِ شَبَدِ ڪُرِ جي ڪا آڏا

ڏِڪِسا لِيڪون سَنو هِي جَتِسا

ڏيارِ ايڙِ ڦِرِ ڦِرِ نَمِڪا دن

ڪرِ نَتِي ڪيندو ايه اُڇارِ دن.

۸۴. نام چاپِ کزلی من پریشی

دِ کیراج سرِ موه سه لیتو

کیات کیمه لسهو نو پاری

بروم لیشی کک کی کاری .

۸۵. 'فتاب' سَری کور اَهارا

موه سهی ست تهری پَهارا

سمن سکر برهم وَر کیانی

هوگه کُنی کَن کک کو دالی .

۸۶. آبِ دِی اِیک وِیکه پیو جانا

پرکشی پُتر پریم کک دانا

مات تات پروار مَجهاری

مذکل کادت سب هِل تاری .

۸۸. شهن لیل کَر مَه پِل ریشی

پیکر تار لو کَر مَه پریشی

لالت لیلان پلشتی پاقی

مَهرت سو مَن موه پَدیشی .

۱- ٻن جَب آئسِي ڏيان لکايو

وہي سَمان ديکن مہن آيو
سري کر کھا سڻو هي پياري
پکڻي ٻريڙ روپ ٿم ڌاري

۸۲- مہ آکيا ٻا جڏم سہ ليڏان
پکڻي ٻريڙ ڏوٽو ٿم چيڏان
ڏوٽو ٿم ليڏو آڌتارا

ڪيڙن ڪڙر ٻريڙ هر پياري.

۸۳- ڪري پکڻي آر ٻريڙ سہ ڌاري

ڏوٽو روپ پٿر سہ ٻياري
مانگو جو ٿمري من آوي
مہرا بچن نہ ٻرڻا چاوي.

۸۴- آئسا سُن ڏنڀتي آلايو

سري کر چڙن سيس ڏوايو

مہاراج ڪلڊپ مہارا

پٿر هوہ ٿو پکڻي اُڌارا.

۷۷. اِيڪَ هِوَسَ اَنسا ڌَر ڌيانان

بڻو بيچ سماءِي ڏانان

ڌيان سري گوناڪ جي ڪا

ڪر ڀڏ ڀڳڇ ڌَر سر ڀيڪا.

۷۸. ڪال پيو ڪڇ اَنسا جب هي

لکي سماءِ ڌَر ڇوڻي تب هي

ڌيان بيچ ڪر درشن لايو

اَلو ڪو ڇڄ ڏي سن ڀاڙيا.

۷۹. ساوڇيت هو ڪي ڀت ماما

واڪرو مڪر ٿي نه سهاڻا

باراڻار اُچارڻ ڪيڻا

ڪيڻن سڻل مورو هي جيڻا.

۸۰. سري ڪرو مهاراج سمرڻا

ڊيت سڀس ڏاسن ڪي ڪڻا

پروني روز ڪر پوجا ڪر هي

بڻ ڌيان ڪر نام اُچار هنن.

جاوت دَر شَكِ آوت پياري
 دَر دَر دُڙار پوساد آهاري .

پيمت چوان گر آرهن گر هن
 من لوت دوت سپ دَر هن
 قَرم آوت آر موگر سکا مان
 رهي آنسار ليت چپ نامان .

واځکرو شپ نام آهاري
 من آنشام پريم روز قاري
 دلير دَلير سري گر چي ميري
 سيس دوايد مکنون وچتيري .

سو گرو جلم کتا

چوپڼي

سري گرو مات پتا کر پياري
 پوچن کر کر پريم جهاري
 دژهتي پرتي روز پاڻي جب جاني
 نام آهار ديان من داني .

هاس جن پئي ڏيو لوڪ مون تي ڏيکندو ڪو آوت
 آيو ڪن سائت لي لڪائي هي
 سویت سڌا سر مون پئي ڀانڱو سيٺ سندر هي
 مانو حدس بدگتي وراحت وڌالا هي

۷۲. سلا سڪمرو هر ڪي جتي هي جڙائي ٻالڪي
 شوهرت ڪلهڇا رنڪ رنڪ ڏر آلا هي
 ڇاڙو ڄمد ڇوڪ ڌوي سو مٽ ڪاليد ڀوند
 ڀانت ڀانت لڏا ڦٽل ڏن ڦالا هي
 هاس جن پئي مانو ڄانون سڙوڪ ڇون ڪو ٿور
 ڄمڪري وڃ رسا لڪالا هو

پرمان ڳرو ڳرنت جي
 ٿلي سڀي ٿاڙو لهي ٿي جيها
 ٻڌو ڀرڪ ٻڌا ٿي ٿان ٿون سوها
 وسدي سڪن آهار آٻو ڀرمان
 دم مان ٿاڪ ڪمن ڄام ٿاڻي ڀرمان
 چوپٽي

۷۳. آس سري ڪو سندر ڪي ماني
 ڀريهي شيوڪ شيو ڪرا لهي

[گیت]

۷۰. کرنت کرو جي ڪو جي ڪو بند نام چون ڪا سنڌ

ڏاڏي مڪاولي جي سندر ورڻ ڪي
 سڀڪر شيد آءُ شلوڪ ڪندڙ ڦولي ور
 مٿر سڪند دس شالعي آءُ ڪرڻ ڪي
 پلو روج پد تر پتر ماترن ڪي

وڪي وڪين ڪلا آهي جو آرڻ ڪي
 داس هن ڀندي ويٺا نٿو ڪيائي سنڌ پنج
 ڦاڪو هي شڪتي هين ڪرو جي شرن ڪي

[گيت]

۷۱. چارون اور چار بار جانجو بند ڪي ڪوار

عجب بهار دربار چپ ڄاڻي هي
 ڀاريٽان جهرو ڪي چو ڪي چوي هٿن جهري ڪي
 چارون اور چار داري ڪندن ڪرائي هي
 ورڻ سنهري ور ليڪ ڪرو ڀاڻي جو ڪا
 ڄاڻڪو آر پيڪ ڪر ڀاڻي شرمائي هي

بيڪر دس آڇڙ ۾ مهاڻا
سري ڪو آڇڙن مڪون آڻاڻا.

پرهان سري ڪرو ڪرنت صاحب جي :-

۶۸. سندن ڪو ڪارڇ آپ ڪلوني

ڊ ڪم ڪراوڻ آيا ڊام

ڌرت سڙي ٿاڻ سهاوا

وڃي آڻوت ڄڻ ڇانبا دام [سو هي محلا ه

سري هر مندڙ سري ڪوڊ ڊوڊا

سڀ ٿيڻ ڪوڊ ڊوڊ سڀ ڊوڊا

(ڪٻت)

۶۹. سري ڪرو ڪرنت جو ڊوڊا هر مندڙ مٿن

ڄاڻي ڊوي دام شپ شويت آڻاڻا هي

ڏٺ ٿي اٽڪ ڏاڍ ڪاٺ ڏ لاکي ڊار

ڏٺ ڪري آڻوت آڻ ڏ ڏاڻا هي

ڊوڊ ڊوڊ اڻ ڌڻ ڌڻ ڊوڊ ڊوڊ

ڊي اڳيان ڊوڊ ڊوڊ ڏاڻا هي

ڏن ڏن ڏن سري ڪرو دامداس

هر سڌا ڊوڊا مري ڊوڊ ڪا ڏاڻا هي

سویہ قدر پاوان شپ ۵۱ سو
 جهان انمورت کیمت تاپو سیسو
 سو قدر مندر دیس سب کاوان
 سدا سرو وُر ہی جمن پاوان
 سري کرو رامداس گل پوانر
 پرکتا یو یہ شپ آگونم -

۶۴۔ انمورتس انمورت کی ڈور
 رچو سرو وُر سک کی پور

۶۵۔ شري کرو آرچن دیو ہماری
 ۵۱ تا پوگ موکرت ہت قاری

انمورت شپ انمورت کی ۵۱ ارا
 رچو ہری مندر تنہن پارا -

۶۶۔ گدچن مندر مندر چارو

مکھ تاس شو پی س اپارو

ہر کی پوری جہان سدا ری

تہان کار ہر آپ لکاری

۶۷۔ درشن دوارکاری اوٹن

پر پر سیس کڑھی ہونٹن

۵۹۔ تَبِ دِی اَمَرَتِ دِہانِ لَکایا

دِہانِ رانِ جَوِ آبِ سِ آيا

دِہ شپِ لَانِ اَمَرَتِ دِہانِ

پُرکَتِ سَنو سَہی اَسارِی۔

۶۰۔ دِالَمِکِ سِیما سَہ دَوَنو

دِامِ ہاسِ اَدِہی سَتِ سَوَنو

پُرچا کَل سَہاؤ جَب مِی

دِامِ دِہانِ لَیدِا مِی سَہی۔

۶۱۔ لَچِ سَتِ دَوَنو نَہنِ دِہانِ

سِیسِ دِاتِ راکا مَتِ دِہانِ

سِیما دِونِ پُری دِکھالِا

دِاتِ مَتِ دِاکِ کَہ دِاکا۔

۶۲۔ جاہِ جَنکِ پُرِ یَکِہِ کَراؤ

دِالَمِکِ شَہِ دِامِ سَہاؤ

مِی اَکِیا سَتِ کَنٹِ لَکِا

کدِ کدِ پُری سَہی سَہاؤ۔

۶۳۔ راجِ تاجِ سَہ کَہ مِی دِیدِا

شپِ کَریکِہِ دِامِ بَہنِ لَیدِا

سن او کش کر جو رہکا
مات ہی نہ کیان آلا

۵۔ ہالامیک جب یہ سن پایا
 رام تیرت پر بتم آلیا
 سورینہ مدتر دوٹو کو دیدان
 آنورت دیت یا چدا کیدان۔

۵۶۔ رو اہا شد انموت ہایو
سو کلسا لی ای چوکایو
یکل سن کی مورچ جوئی
کلہی سچی کو آؤ سی ہوئی۔

۵۷۔ رام لیکن ہن پرت کمارا
شتر و گھن ۵ وٹو ہال ہمارا
ہالامیک ہن تمہن چل آيو
ہر چا ہراتن کا ۔ آلايو ۔

۵۸۔ یکم شیش کلس جو رہا
 ٲا هو ٲه ٲرا ٲب کما
 ما ٲو رک هر جو کو ٲیارا
 هن اکوا کو یکم سه ٲارا

۵۰۔ سیدہ پیکر مہدومان پیارا

مہدومان آسون کھوٹارا

مانا ہاد مہدو در سبب

پر کٹائی سب کٹا سکے جس ۔

۵۱۔ مات سہو یہ ہالک بیرا

اےو بکیر کیر را کو بیرا

لکن کھیو چوٹو یہ کھورا

مانو واگ سہو تر مورا ۔

۵۲۔ یتہ کین کھورا یہ دیدھا

سگري ستن مورچا کینا

رام پوت لکن شترو کین

مورچا پی پی سنجیہ دن ۔

۵۳۔ جان ہالکی جنھی لو کی

دکی پیہ دکر داوا لو کی

جب سیتا اکر آلو آیا

لو کش جان آقی دکر ہایا ۔

۵۴۔ کھو ہوت ہت پرات سمیت

مار مورچا کین سکھت

سُن اَوُ کُش کُر جُور بکاڌا
مات مہی نہ کیان آلايا .

۵۵ . ہالامیک جب نہ سن پایا
راہِ نیرت ہر بخت آلايا
سورہِ محتر دوتو کو دینان
انموت حیت یا چدا کیدان .

۵۶ . رو اہاشد انموت ہایو
و کلسا لی ای چرکاو
یکل سن کی مؤرج جوئی
کلمہی سہی کو آو سہ جوئی .

۵۷ . رام لکن ہن یرت کمارا
شتر و کھن دوتو ہال ہمارا
ہالامیک ہن تھن ہل آو
ہر چا ہراتن کا سہ آلايو .

۵۸ . یکیر شیش کلس جو رہا
قاو یہی درا تب کما
ماؤ و رک ہرجو کو ہمارا
ہن اکوا کو یکیر سہ دارا .

۵۰۔ سیدھا پکھ مدومان پیارا

مدومان آسون کوٹارا

مانا باد مدودر سیس

پرگٹائی سب کٹا سکےس۔

۵۱۔ مات سُدو یہ، ہالکے بیرا

آسو یکیر گہ، را کو ٹیرا

لکن کھیو چوٹو یہ، گھورا

مانو راک سڈو تر مورا۔

۵۲۔ پڈی، گھون گھورا یہ، دیدا

سگری ستن مورچا کیجا

رام پوت لکن شعروکھن

مورچا، پٹی پٹی سمیٹ دن۔

۵۳۔ جان ہالکی جندی او کی

دکی پٹی دکر داوا ہو کی

جب سیٹا اکر آسو آیا

او کش جان آتی دکر ہایا۔

۵۴۔ گھر پوت پت پرات سمیت

مار مورچا کین سکھت

۲۲۔ اَمَرَت مَدِيَه هيس مورا کا

دَش ماب پور سر گھل پا کا

گھت سمپ پکوان براہی

رما سدک سر جی جی گا جی .

۲۳۔ پورب مکہ سن نیچ اپارو

بالتی رتن دیت در چارو

التر دل سپ دیو سہ دوتی

پرو پوت جہ چہہ نہ گوتی .

[پرشن]

۲۴۔ مافو دیکر ہی پھی مراری

گول نعن شب گرا اہاری

واری روپ پتی سر پیاری

رہی شکتی اس گس اہاری .

۲۵۔ اَمَرَت پرتھ کرڑ ہی کیرا

پن آب سدا بہان ہی میرا

آب ہم پی اس مدد سماوی

سما ہاء فیروت پرکتا وٹن

۳۶۔ اُدمرت گھت جہہ پُرگم رکایا

وَنَشْتِیَیَہ چڑھ جب ہر آیا
یکہ شیش سپ جب ہی کینا
اُدمرت شیش ڈر گا پس دینا۔

۳۷۔ پُن سری رام لوی سکر آئی
یڈیہ کین ہت یکہ قداٹی
پکڑ اُسو لو کسو جودا کا
ہیت چت اوَن یڈی سپا کا۔

۳۸۔ لو کس ہوو پرم سہ بیرا
ماری سندا کری آڈیرا
رام پرت پُن لکن سہ آکئی
شتروکھن چارو بل لاکئی۔

۳۹۔ کاه مورچا مار سہ پائی
ہدو پکڑ لیدو ہوو پائی
سیما پاس ہدو کو لیائی
ہدو پاد ماڈا سر ناٹی۔

۲۲۔ اَمَرَت مَدِيَه هيس مورا کا

دَش ماب پور سر گھل پا کا

گھت مہیپ پکوان براہی

رما سدک سر جی جی گاجی .

۲۳۔ پورب مکہ سن تیج اپارو

بالتی رتن دیت در چارو

التر دل سپ دیو سر دوئی

پرو پوت جہ چہ نہ کوئی .

[پوشن]

۲۴۔ ماقو دیکہ پی پی مرادی

گول نمن شب کرا اہاری

واری روپ پی سو ہاری

رہی شکتی اس تر اہاری .

۲۵۔ اَمَرَت پوٹم گرژ ہی کیرا

پن آب سدا یمان ہی میرا

آب ہم پی اس مدیر سماوی

سما ہاء غیرت پرکتا وٹن

۲۶۔ اَمَرَتِ گَهَت جِه پُر گَر تَکایا

وَنُشْتِیَیِر جَوَہ جِب ہر آیا
یکیر شیش سب جِب ہی کینا
اَمَرَتِ شیش دَر تَا پَس دینا۔

۲۷۔ پُن سَری دَم لَوی سَنکِ آئی

یَدِیَر کین مِت یکیر تَدائی
پَکَر اَسُو لَو کَسُو جَوَہ کا
مِت چَت اَوَن یَدِیَر سِپا کا۔

۲۸۔ لَو کَس دَوو پَر مَس پیرا

ماری سَنکِ کَری آدِرا
دَم پَرَت پُن لَکَن مَس آکِی
شَترو کَمَن چارو بَل لاکِی۔

۲۹۔ کاء مَورجا ہار مَس پائی

عَدُو پَکَر لَیڈو دَوُو پائی

سِیما پاس عَدُو کَو لَیائی

عَدُو پاد مَاقا سَر تائی۔

۱۲۔ اَمْرَتِ مَدِيَنَ ديس مورا کا
 دُشيس مَپ پَر سُر خُط پا کا
 کَمَت سَمِپ پَکوان براہی
 رَم سَک سُر جی جی کاہی .

۱۳۔ پورے مکہ دس نیچ اُپارے
 پانتي دتن دیت در چارو
 اُتو دل سب دیو سہ دوتی
 ترو پوت جہ چہہ نہ کوئی .

[پورشن]

۱۴۔ ماڈو دیکر ہی پھی مزاری
 کول نعن شب کرا اُپاری
 واری روپ پھی سُر پیاری
 رمی شکتی اس گن اُپاری .

۱۵۔ اَمْرَتِ پورم کرڑ ہی کیرا
 ہن آب سدا بہان ہی میرا
 سب مہ پی اس مدد سماوی
 ہاہ قیوت پور کتا وٹن

مادو رکي آهي لکھ جاڇا
ڪرئي مهي پورل سو ٻاڇا .

۳۸. آس وڃار سري ٻري اڇارا
اهي سرو ورتارا سڀارا
اکوئا ڪٽو جهي يڪي ڪرايو
سڀي ٻيو من جو هي ڪاڻيو .

۳۹. تهاڻ جه ڪر ڪرو لواسو
اڇر اسنان ٽاپ تن لاسو
پالدا رکي بدئي لائي
جانو نان تهر ڪهاڻ سڃاڻي .

۴۰. پڳت پوي من ڪي سن ٻائي
ڪل سميت بهڙي ڪل ڪاڻي
سندر شو پڇيڪ شي ٿاڻان
پڇي ڪلرو ڪر هي ٿاڻان .

۴۱. نير تير ترور سڀ چايا
ٻري جان ڪر ڪيئي ٻايا
اڻسي جان ڪر ٿا ڪر ايسو .
ٻوٻي ٻاون ڪتي ڪليسو .

سَـدَرُو بِيَا سَا رَاوِي لَامَان
 هَلَمَر اَبُو حَنَاب لَامَان
 پَالَنج اَب نُو جَان هَعَجَابَا
 پَرُو جَالِيَتِي دَام عَجَابَا

۳۲. سَوِي كَرُو دَانَك هِي اَوَنَارَا

نَاس دِيس پُرَكَتِي سَك كَارَا
 هِي اَبَدِيش دَم كَرِپَاي
 تَارِي دَاس دِين سَكَدَانِي

۳۵. مَدَر دِيش مَادِهَا كَهَلَاوِي

هَانُون اَنَازِي دِك مَن كَاوِي
 نَالَكِي كَا اَبُو رَو جَوْنِي
 اَكِي وَرَطَن كَرُون سَوْنِي

۳۶. اَب كَجِه پُرَاچِين اَنَاوِي

اَكِه مَوچَن سَو كَرُون پُرَكَاوِي
 پَاكِر مَتْن كَجِيو كِت كَاوِي
 اَر دِيو يَتَهَرِي كَرِهَالِي

۳۷. چَوَدَم رَقَن پُرَكَمَت نَب كِيَدِي

چَهي دَرِي سِيَهُون كَو دِينِي

۲۹. پرگتی جُون دیش شپ ڈالاند

دَرُٹن گرون سدو دَوِ وائان

دَارت پُرمی ہاون پیاری

جندی سَوِریر کی ہاری

۳۰. وید ہوان جاس جس گاوین

گر شپ کرم سورگر جن جاون

راج رکھی و سشت و کیانی

یاکیہ واک آدی گن کانہ

۳۱. پکت میت پن دس آوتارا

دوسنگہ آد پتی سکر کرا

داسن کو آر تراس سہ جوئی

درو دین ہندو سب کوئی

۳۲. جب جب دوت قمر کی ہا

پرگتی ڈارایط سکدالی

آس دَارت پکتی کی مانا

جان متن پی ائی کے مہاتا

۳۳. ڈنمی دیش سکل سرہورا

آئی ہندجواب کیان کی ڈورا

ارت :- جنهن وشنوء جي ڪٿا وياس آدي ٻائي ويا آهن، تنهن جتريءَ جو درشن ديوتا ڪن ٿا.

۲۰۔ اِس ۛ شَو ڪا آڌار پور ط مِيڪ، ر لڳر آڏمڪ مِي
 نوڌا پڪت ڪر پڪت جن شيوي سڌا سڪ سڪ مِي
 آڪهتن ڪهتن هتيسو ٻڌ شيو ڪرتي مِي ٻڌا
 اَس ٻڙاڻ ٻڙاي، ٻڙهد ڪر ٻڙون ٻڙون مڙون مڙا.
 اڙت ۛ ۛ اهڙي جي ٻڙان ٻڙاي مانا جي ۛ ۛ چرون ڪملن
 ڪي لمان ٿو.

[سري گر جيون ورنن] چو پئي

۱۶. مہر اکیانِ نوانِ کینا
 اس سترِ دا پودہ پرہیزا
 جہانِ جوت اہڑوب کینا
 ورٹن کروں جسے سن میرا
 ۱۷. بیتِ راکرِ زورِ نیاکی پیاری
 رکو راجِ سرِ جوت اُدارِ
 جو جو شیوک پد کر پریشی
 پری جہانِ سرِ ۱۵ ۵ ر نیچے
 ۱۸. تالکے اُر کی جہانِ سکائی
 کانتِ داہ کیان سکدائی
 ۵۰ ۵۰ کور دین ۵ پائو
 سرک جوت ہالکے سک آو

۴ اچل آهي. ڪنول جهڙا نيترا اٿس جنهن جهڙا ٻيا ڪنهن
جا به نه آهن. هي هري موتين جا هار پائيندڙ! اڳيان جي
اوندو جا ناس ڪندڙ! هٿ ۾ گدا ڪٽي دٿن کي ماريندڙ!
هي شيش نانگ جي سيجا تي سمهندڙ! منهنجي دل ۾ سدا
اس ڪريو.

۲۳۔ ک، کا، گ، گا، خ، خا، د، دا، ڈ، ڈا، ذ، ذی، ظ، ظہور

تین سو روپ آوروں جو ٹی

کے شک میں پرہیزگار کی ورتی

آءى ءى ءى ءى

۱۔ چار۔ سکان چار چار ہو

سہ ہوسر سی، نہ ملی ہے کوئی

۱۰۸ مایا پتی، سکدایر آنی پد کج

۱۰۳ - ۵۰۰ - ۱۰۰۰

ارت :- هي سنسار جا ڪرڻا پرتا هرتا ۽ ٺنهي گهن ستي ،

جيءَ ۽ ٿمي جا سڙو پ ۽ عجب جهڙا ! تنهنجي شڪتي پنجن مورتين تي لوڪن جي دلون جيتوڻيڪ

[illegible]

ڪنهن به شڪار ۽ اديج جي چوراسي لک جونين

جی ۳ بیٹھو، جیت کمال، سان نہ ٿي ملي. اھڙي تو مايا

ٻي جي ٻنهي چرٺن ڪملن کي نماڻ ٿو.

جو کیر سا کر شیش ساڈی شیام باڈی بن کئی

شیخ شایب ۛ ۛ ۛ اور چاروں بیس آدمی پن گئی

جاء ذاب سحر و كمل قضي و ابراهيم ديو س. شو پتي

فہم چتر پجہ پکوان کا مئی دیو درشن جو و تمی

آرت ۽- مور ۽- تان سب وٺو ڪن ٿا ۽ من ڏاڍو
 زار دست ڪڍ ڪڍ م آهي. جهڙي عورت ڏاڍي اُمڪليڪ
 آهي. سوئي ٻريو، مان توهان کي نمڪار ٿو ڪريان ته
 شال ان جي سنگت نه ٿي.

۱۰. سڀ مڙهي ستن ٻڌ مڙهي
 لمن ڪروان ڇاڪي ڇل مڙهي
 ڪري اڪر ٿو ٻيو مڙهي
 مروت موه ڪري ڪاٺي ٿا.

آرت ۽- مڙهي ستن جي جرڻن م نمڪار ڪريان ٿو، جن
 م ڪو ٻيل نه آهي. هو ٻيو ڪندا آهن ۽ موه ٻاس ڪري
 ڪلبن ڪن ٿا.

[ايشور ٻار ٿا] هت گيند چنڊ

۱۱. سڀ سڙج سمن سڀ
 مورت ٻڌت ٿيچي سڌا سڌائي
 شانت اهل دبال دمودر
 وارچ نئين اڀوب ٿئي
 موئن مار مري ٿي چار گدا
 گه. ڪاٺ ٿاڙي گهائي
 موار مڙهي ٿي ٻاس ڪري
 ڪرڻا ڪر ڪي شپ شيش ڪي سائين.

آرت ۽- مڙهي وڌو ٻڌو جي سانوڙي عورت شام ٿي
 جهڙي آهي، جهڙو ٻڌو آهي، جو دبال دمودر

[وڻين] چوپڻي

۱۸. ٻنڊت سڌت ٻرند سر نه وڌن
 جهر ٻرند ڪوئا سڀ ٻاڙوڻ
 ته ڪرڻا ڪر هڪر آگارو
 رچنا ڪير ٿري بن ٻارو.

آرت :- ٻنڊت ۽ سڌت جنهن سڀني کي مٿو ٿيڪيان ٿو،
 جن جي خوشيءَ سان ڪوئا سڻيءَ جو ڍنگ اچي ٿو. تن جي
 ديا سان جيڪي به ڪوئا به خاميون هونديون سي بنان دير
 جي دور ٿينديون.

۱۹. جهر ماڻو ايشور ڪي ڇاڻا

جو جهر ڪري ٿو ڇاڻا

هين ڏرب ها ٻوٽو سڇاڻو

هڻي ڪشت بيگهت ٿو ڇاڻو

آرت :- جهنجهي مٿي تي هر ٻاڇو ڪري ٿو، سو
 ڪي چاهي سو ڪري سگهي ٿو، رڳو هري سو ديا
 ٿي. هي اهنگار ڪي ناس ڪندڙ، سرشت گيان جا
 ڪندڙ، جلد ديا ٿاري ڪشت ڏور ڪر.

ڪل جن ڪري ٿو ڪارڻ

رست ٿي ڪن ڪن من ڪارڻ

ٻرند امڪل مورت جاڪي

ٻنڊو سنگتي هو نه ٿاڻڪي.

ارت :- شال سڀ بيا رس ڇڏي، سندن شيوا ڪري،
سندن ڏنل سبد ڪمايان ۽ ارڙھ رس پئجان. اهڙا ڪروڙن
دن آهن. سندن ٻوٽو ڄرلن لي لمان ٿو.

[دوهرا]

۱۵. شپ وديا ڏاڏا سڌا، بندون پگر سرڌا،
شاستر پوڌ سر پوڌ ڪر اڏاڻس سمجهايو.

ارت :- سدائين شپ وديا جا ڏاڏا آهن. مان سندن
بسن تي مٿو لمان ٿي رهان ٿو. شال بنان ٽڪليف جي شاستر
جي سمجهه ۽ سرشت سمجهه مولڪي سمجهائيندا!

[تهرقا]

۱۶. ٿر وديا ڪڙو ڦهين، ٿر رس ٿاڻو سه کيان
ڪيائين ڪڙو پگر ڪڙي ڪڙي
بس لڪر اڏ مڃن جان.

ارت :- مولڪي لڪا آهي وديا ۽ لڪا اٿم ڪوٺا جي
رخا جي ٻڌ. لڪو اٿم رسن جو پاڻو ۽ لڪو اٿم گبان،
ٽيهنڪري گني جن ودوان مولڪي پنهنجو لٽو ٻالڪ
حاطي ڪها ڪندا.

۱۷. ٻج ڪر ڏاڏا ڏام ڪي، جڏم ڪڙا شپ ڏون
ڏرڻن ڪرون سهرير ڪر، مڱل موه سه ڏون.
ارت :- پنهنجي ڏام جي ڏاڏا ڪرو ۽ جڏم ڪڙا ڏرڻن
ٿو ڪوٺان، جا مڱل ۽ گبان جي ڏيندڙ آهي.

ي نمسڪار ڪري، ڌرتيءَ تي مٿو رکي سري گرو گوبند
شگهه کي نمسڪار ڪريان ٿو.

[سورڻا]

۱۱- ٻنڌن هو ڪر جو، سري گرو گرنٽ سر پشت وڙ
پٽ ڪيان آر مور، ڊاڪ لوڪ ڀرلوڪ سڌ.
ارت :- پٽي هت جوڙي سري گرو گرنٽ صاحب ۽
سرشت پٽ کي نمسڪار ٿو ڪريان. شال مونکي ردي ۾
گيان ڏيندا، سڌا لوڪ ڀرلوڪ جا سک ڏيندا!

سويہ نام ڊاٽا گروءَ جو ۸۵-۸۶ گلا چار
[سورڻا]

۱۲- ڌرايڻ اوتار، سري گرو ڊاٽا نام ڪي
ڌرايڻ ڀل سار، ڌرايڻ ميرڪ راج جو.
ارت :- سري گرو ڌارائڻ اوتار ۽ مونکي نام جو اُڀرديش
ڪندڙ ۽ ڌارائڻ جي ڀل جهڙو آهي ڀل جن جو، اهڙا جي آهن
ائڻ هري (شگهه) جي.

۱۳- پڌر ڄم سري گرو سميس، ڌار ڪرو ڪر جو رکي
نام دان جڳديس، دئيو نموڪر جون سڌا.
ارت :- اهڙن سري گرو ڏيئون جي چرڻن جي رڄ (ڌوڙ)
مٿي تي ڌاري، پٽي هت جوڙي سڌا نمسڪار ٿو
يان. شال جڳت جا ايشور مونکي نام دان بخشيندا!

تڃ آن رس ڪر شيو، سڀدگيون ٻوڙ دس ايمون
ڌليہ ڌليہ ڪريو، نمو ڪرون ٻاون چرن.

دل ۾ واس ڪن، ڪٿي نه موٽي روڪ نه ٿئي، مان
ننڍجي سون ۾ اچي توکي ٺسڪار ٿو ڪريان.

گپيش جو هٿ ڳلا چار

[دوهرا]

۹. ڪٺي ٺاٽڪ ٻاڙن ٻرم وڳهن وٺاڻڪ ڏيو
ڪرت امنڪل ڏن آت ٺمو ٽسٽ ڪٺ ايو.

ارت :- سڀني ٽٽن چو سردار ۽ ٻوٽو ۽ ٻرم ۽ وڳهن ٺاس
ڪندڙ ڏيوتا آهي. سڀني امنڪلن کي ٺاس ڪر، ٻڪ ٺي
ٻڪ موٽي راضي ٿي، مون ٺسڪار ڪٿي آهي توکي.

سري گرو ڏهن ٻاٽشاهين جو هٿ ڳلا چار

[چيچند]

۱۰. سري گرو ٺاٽڪ ڏيو ڪرو الڪڊ ڏر ڏيانا

امرداس گرو رامداس ڪرو مٿن ڪلياڻا

ارجن سري ڪرو ڪرنٽ ڪرو ٻوٽ ڏر ماڻا

هر گوبند س سري ڪرو ڏسٽن دل هاڻا

هر ٻي راه هر ڪرشن ڪرو ٽينج بهادر ٺمو ڪر

سري ڪرو گوبند ڪر جو بندون ڏر ٻوٽ ڏر

ارت :- سري گرو ٺاٽڪ ڏيو ۽ ڪرو الڪڊ ڏيو جن ڪر

ڏيان ڌاري رهيو آهيان. مثال گرو امرداس ۽ گرو رامداس

منجهڙا ڪلياڻ ڪندا! گرو ارجن ڏيو سري ڪرو ڪرنٽ ٻاٽي

جي عيوض کي اڃا ڏيڏو، هر گوبند سري ڪرو ڏسٽن جي

لشڪر کي ٺاس ڪندڙ ۽ هر ٻي راه ۽ هر ڪرشن ۽ ٽينج بهادر

چيت مڙ چيئن ڪرڻا ڪري ڪيائون ٿيئون . دل ۾ ڌار ڌا ڪري
هو ڪٿي ٿو رهي ؟

۶ . ڪر دلدل سر پيڙهي پروا ڇٽ هي

اُڙ موٽڻ ڇار سڃاڻت هي

ڀٽ ڪي ڀٽ سڀ وٽس ڪري

مڪر ڇار ڪرو اُڙ ٻوڙ ڪري .

اڙت :- منهنجي ڀيڻ (مرلي) اٿس . ڇاليءَ لسي
مولاڻن جون مالا هائون پيئون لڏڪنس . ڪارڊيو جي سوي
ڪي به شهر ڏيئي آئي . پوهن جي ردي پر به موڊ ٻڌا ڪري
ڇڏيائين ، جو پنهنجي ڪنيا تي موهيت ٿي پيو هو .

۷ . شرم ڪٽ هون ڪر ڏراڻ آهي

ڪوٽا ڪو داهت داس ڀڄي

مير ٻي آڪٽ نه هو ڪهي

ڇو جاءِ ڏنو ڪرڻ ٻولڻ سڀي .

اڙت :- مان سندس شرم آهيان ، منهنجي رڪيا ڪر ،
مان داس ڪوٽا ڪي رڇڻا لاءِ ٺوهان جوڙين ٿو ڪريان ،
منهنجي ٻڌ ڪٿي به روڪجي نه پوي . سڀي پنهنجا ڪل
ٺوڪر منهنجي رڪيا لاءِ اچي منهنجي مٿان ٻهري ٿي پنهاري .

دوھرا

۸ . سڀ اُڙپ س ڇڙي هي سارو سڀ گمداڻي

هو رکاو نه ڪهي مگر ٺو ڪرو سڙاڻي .

اڙت (۱) هي سڙوئي ، سڀ سرشت خيال اچي منهنجي

پو ٽول ڪيوت ڪهڙو ڪڇي

۱۳. ڪيوت ڇنڊر سمان رڇي .

ارت :- وري ڪهڙي آهي سرسوتي ديوي، جهنگي
هساري سرشت هئس تي آهي . ستن هارن ۽ هيون سان
سويائمان آهي . جڳي جندن چولپ مٿس لڳل آهي . اڇي
ڏاند ۽ ڪمور ۽ ڪافور جهڙي اڇي آهي . جهنگي مشابيت
جند سان ڪري سگهجي ٿي .

۲. مڪ مدجل شوب روي آمل

۱۴. ڀاڻين مٿس ڪري ڪملا

سڀ سارو سارو دانچتا

۱۵. اڀاڪ ڪاٺ آڙو ڪها .

ارت (۴) سندس مڪ جي سويا لرميل سڄ جهڙي آهي .
جهن لڇمي ۽ روپ سرسوتي ۽ هئس کي پنهنجي ساري
ڪئي آهي . سندس چمڪو وڃ سمان آهي . پنهنجي اڀاسا
ڪندڙن جي اڳيان روپي بدلن کي لاس ڪندڙ آهي .

۵. سڪد دروڪ مٿس سمن

ورشالت سروپ نوار تم

ڇت چنڊت سڀ ڀوڌ معو

آرڌارن تي ٻ موم ڪتو .

ارت :- مڪ ڏيڻ واري ۽ دوڪه تي پڙهت، چنڊ جي
نران، سرشت، مالت سروپ، اولهه کي هٿاڻيندڙ آهي .

ايڪ اونڪار سنگر پرساد

پرماتما جو مد-گلا چار

[دوهرا]

پُورل پرم آدوتِ پور پرم سچا آند

مهر آين آمد و پو سويم پرڪاش آمد

ارت :- پرم ست چد آند پورن پرم پياي کان رهم
سروش مون سان مليل چئيءَ طرح ايڪ ميڪ ويا
پنهجي پاڻ ڪري پرڪا سيل آند روپ آهي .

سروشِ قِيءَ جو مد-گلا چار

۱- سرب سڪد شرتِ ٻڌي ها وا ڪيسوري آوڻ

آرچت آمو آڪند جه سندر منگل روپ .

ارت :- سڀ ڪي سڪ ڏيندڙ ۽ ويد واڻي ۽ روپ ۽
ٻڌيءَ جي ڏيندڙ ۽ واڻيءَ جي ايشوري ديوي ۽ اُما کان
رهم (جنهنجي ڪنهن سان به پيت نه ڪري سگهجي) ۽
ڪنهنجي به رچيل نه آهي يعني پاڻ ڪري پاڻيهي ٻڌا
ٿيل آهي . مريوءَ تي رهم آهي . ڪر ڪر ٿيڻ جهڙي
نه آهي جهنڇو روپ سندر ۽ منگل (ڪلياڻ) سروپ آهي .

[توڻڪ چند]

۲- ور مڏس سڀون عارنسي

سڀ ڇڏن چورن ٻارنسي

ڀاڻٽ هر ڏيو سنگھ جي

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۶۴۱	باب ۷ پچ جو واپار	۶۱۰	ایمان لی گرو، سترشن
۶۴۲	وڈو مورک کچر؟	۶۱۱	۷. سٹیہاما جی کتا
۶۴۳	پومیسر جی گھر پر لبا	۶۱۲	آلم ۷ آلم پرتی ۷ لی. گرو
۶۴۴	وڈو باب	۶۱۳	۷ سشن جو. دوشتالک
۶۴۵	هوې چند جی کتا	۶۱۴	گرو پکھ همی بال جی کتا
۶۴۶	سمنه شوا مہالمر	۶۱۵	ستسنگہ م پچن طرح
۶۴۷	پراپکار جی کتا	۶۱۶	جی پکھا گھوٹ
۶۴۸	عنس ۷ مالسرو جی کتا	۶۱۷	و لوک ڈ کار کھی
۶۴۹	پرولی	۶۱۸	منکس من ۷ لی کتا
۶۵۰	اکند باب	۶۱۹	پرو پروی لکس مان
۶۵۱	سوامی من جی موکلاطی	۶۲۰	آلم ڈن ککٹ
۶۵۲	سوامی من جو روان	۶۲۱	کار گروڈ وغیرہ کی مارٹ
۶۵۳	حل پرواہ	۶۲۲	و عکرم رضائی چلتا ۷ لی
۶۵۴	سترھی	۶۲۳	چندر پروا جو دوشتالک
۶۵۵	جو باب	۶۲۴	گند کی ۷ ویسوا جو پوسنگہ
۶۵۶	سمنی	۶۲۵	پی ۷ پتور نا جی کتا
۶۵۷	پندارو	۶۲۶	پچمن ۷
۶۵۸	سوامی جو دوشنگھ من	۶۲۷	پکٹ
۶۵۹	جو مومن	۶۲۸	و سمنس من پروکھا
		۶۲۹	سہر منی کتا

سمایہ

خری اور!!!

خری اور!!

خری اور!

مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ
گيان نه هٽڻ سبب مدش		گرو ڌارڻ بابت داس راجا	
جنم جو پڇتاءُ ۵۷۸		جي ڪٿا ۵۵۴	
امر ڦل تي راجا ۽ طوطي		سڙو گرو سان اسان	
جي ڪٿا ۵۷۹		(هر ديو سنگهه ۽ ٻلد يو غري)	
پڇتاءُ تي چار درشتانت ۵۸۳		بڻهي جو پهر يون ميلاپ ۵۵۵	
ڪامڊين ۽ ڪليپتر وڍڻ		گر مڪن جا اچڻ ۵۶۱	
جو پڇتاءُ ۵۸۷		دان پر سنگ ۵۶۱	
گرو سنجيئون ٻوٽي ڇڏي		دان بابت شوي راجا	
پارس مور تي وٺڻ ۵۸۸		جي ڪٿا ۵۶۱	
چڪر چڪوي کان		سچ بابت جيهوٽ واهن	
ڇڏائجي ويو ۵۸۹		جي ڪٿا ۵۶۱	
منڊي سليمان وڃائي ۵۸۹		سچ بابت مهاراجا رتي ديو	
آدم سناس جي ڪنڀن		جي ڪٿا ۵۶۴	
مان ماڻهو ڏسڻ ۾ اچڻ ۵۹۳		سچ بابت مهاراجا مور ڏج	
گرو شيوا ۵۹۵		جي ڪٿا ۵۶۵	
”تي اڀر شڪا جوارت ۵۹۶“		سچ بابت رگهو راجا جي ڪٿا ۵۷۰	
”ٻهلا ٻوٽ پڇڻ ري مائي“		سچ بابت مهاراجا وڪرم	
جا چار ارت ۵۹۹		جي ڪٿا ۵۷۱	
”ٻهلا ٻوٽ پڇڻ ري مائي“		راجا پوڄ کي مڪين جو	
تي اڌالڪ رشي ۽ جي ڪٿا ۵۹۹		اُڀديش ۵۷۴	
”ڀانڻ پڙهيو آريڊ لينچاريو“		ان جي وڏائي ۵۷۴	
جو ارت ۶۰۵		مير ۽ شڪر جو ارت ۵۷۵	
ايمان تي سويت ڪيتو ۶۰۵		داليءَ جي ننڍا ۵۷۶	
جي ڪٿا ۵۰۷		ان ڪري ٻن جو وڏارو	
”هر جي اهدڪار نه پايو“		سري گرو هر راء صاحب	
تي اندر آڏو ٻوٽائن جي ڪٿا ۶۰۹		ت هڪ سڪ جي ڪٿا ۵۷۷	

مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ
راجا یوح جی میا بر روشن		مروط کالبوء بیچہ کتیون	۵۱۲
لوب جی وشیعہ م	۴۶۱	(گیان والی ، یوگرہرست	
”صباحی سلاطہ“ شد		وارن وغرہ بیون)	۵۱۲
جا (۴) ارت	۴۶۸	چندال ۽ راکس جی کتا	۵۱۳
سپارلبور واری سین		سبح بابست راجا چندر کیترو	
جی کتا	۴۷۴	جی کتا	۵۱۵
استری ۽ بتی جی ۽ پٹری		” - ارغن جی کتا	۵۱۶
لی کتا	۴۷۸	” - دک پگت ۽ انجی	
دک مسلمان شیر جی کتا	۴۸۰	استری جی کتا	۵۲۰
راولپنڈی ۽ بر ایچ	۴۸۳	” - راجا یوح ۽ وزار	
پانی کا کا سنگہ جانی		جی کتا	۵۲۴
برشن (جالٹ لائٹ وستو		سبح بابست راجا ۽ کالون	
کپڑ بون آہن وغیرہ	۴۸۴	جی کتا	۵۲۹
شروٹا حا چوڈھن گٹ	۴۸۹	سبح بابست میا راجا ستیہ نرت	
سک ۽ سینیاٹی ۽ جی		۽ چندچر د بونا جی کتا	۵۳۳
کتا، شد جی پاور		سبح بابست میا راجا رام چندر	
سوجیٹا کری اتلو ارت		جی کتا	۵۴۹
نئی نو۔	۴۹۰	سبح بابست پالہ ون جی کتا	۵۴۹
من، ندی، چم، اندکار		پنچن وشین م کپڑی	
جو لٹا	۴۹۳	بریل آھی ؟	۵۵۱
آلمانی بیارو آھی آن لی		چین رٹن م کپڑی	
پاکولک ۽ متربی جی		رٹ استری ۽ کی	
کتا۔	۴۹۳	سکدانی آھی ؟	۵۵۲
آئر بر جی ۽ حو ایچ	۴۹۹	عردوار ایچ	۵۵۳
شاعبر بر شاگرداس		” اذمر چندالی “ جی کتا	۵۵۴
وکیل سان کٹکو	۵۱۱		

۳۸۰	هٽون منتڙ ۽ ٻلي وٽس ڪرم	۳۸۰	مضمون
۳۸۱	آٽي ۽ پوڄن	۳۸۱	ابول راڻي ۽ جو رهيل
۳۸۲	انا پتا جو پوڄن	۳۸۲	دارشانت
۳۸۳	نت نعمتڪ ڪرڻ واري	۳۸۳	ستن تلاون جو نقشه
۳۸۴	ملن چت ۾ پوڻ نٿو ٿئي	۳۸۴	نام نامي يعني سرگڻ ٺرگڻ
۳۸۵	نت نعمتڪ ڪرم ڪرڻ	۳۸۵	پرهه ٻنهي کان وڌو آهي
۳۸۶	۾ لاپ	۳۸۶	نام مهاتم
۳۸۷	ڪٿا رڪمانگر جي	۳۸۷	هو د واري جي ڪنڀ ۾ ڪٿا
۳۸۸	وٽراڳ ۽ سنياس جو پيد	۳۸۸	سماپت ۽ سري نارائن هري
۳۸۹	ڪٿ لنگ يڪتي	۳۸۹	جي ڪي ڏنيو
۳۹۰	شروط، من، نڌ ياسن	۳۹۰	ڪٿا راج ۾ پوڄڻ ۽
۳۹۱	۽ نت ته لنگ پد جو سوڌ	۳۹۱	آئي پورشن اُتر
۳۹۲	گيان جا ساڪيات سادن	۳۹۲	پهر يون پورشن - گر هستي
۳۹۳	مهاواڪيه آهن	۳۹۳	ڪي گيان ٿئي ٿو يا نه؟
۳۹۴	ابول راڻي ۽ جي ڪٿا	۳۹۴	ٻيو پورشن - پراهمن ڪانسوا
۳۹۵	ستي ۾ چار سر ٽنگيل	۳۹۵	ڪٿي ۽ وٽس ڪي سنياس
۳۹۶	ڪپڙي يوگي ۽ جو ميلاب	۳۹۶	وٽس جواڌ ڪار آهي يا نه؟
۳۹۷	ڪپي يوگي ۽ جو ميلاب	۳۹۷	دارشانت راجا جڳ جو
۳۹۸	ج جهڙ ڪيون	۳۹۸	سچ بابت هڪ راجا ۽ چئن
۳۹۹	پوڄو ميلاب	۳۹۹	راڻين جو دارشانت
۴۰۰	راڻي ۽ جي ڪٿا جو	۴۰۰	هڪ مهاتما ڪ راجا
۴۰۱	دارشانت	۴۰۱	ڪي چار سارو چن ٻڌايا
۴۰۲	ڪن جي سر دار جي ڪٿا	۴۰۲	راجا وڪرم پورب جنم
۴۰۳	ننه جي ڪٿا	۴۰۳	جي ڪٿا پڇي
۴۰۴	راڻي ۽ جو رهيل	۴۰۴	پشاور ۾ پاڻي مٿاڻه
۴۰۵	دارشانت	۴۰۵	گيانين ۽ اڳيانين جا پڇڻ پڇيا

مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ
لاهور جي سؤداگر جي		(۹) آئمر اویدن روپ ڀڳتي	۳۳۵
استريءَ جي ڪٿا	۳۳۶	سواس سواس نام حرم	
”ساڌ ڪي مڙما بيد		شمهن جي ڪٿا	۳۳۰
له عاليءَ“ ان ٿي ڪٿا	۳۳۸	جهن برڪارن جي شروعاتي	۳۳۰
ارچن (بوجن) ڀڳتي	۳۳۹	بهرن سمرڻ ڀڳتي سمابت	۳۳۱
سورهن برڪارن جي بوجا	۳۳۰	(۲) ڪڇڙون جي ڏيان	
امريش راجا جي ڪٿا	۳۳۱	والگي ڀڳتي	۳۳۱
دوارشا جو امريش ٿي ڪروڙ	۳۳۴	(۱) برٽڪ ڏيان چو لڇڻ	۳۳۱
بوڪ وسنت بر بوجڻي		ڏيان بر حيدر پمل جي ڪٿا	۳۳۱
بوڪ ديو	۳۳۶	سنت آباشا چو لڇڻ	۳۳۴
شڪري نراهن جي		”اس ديتي ڪٿه سمره	
پٺ جي ڪٿا	۳۳۸	د يو	۳۳۵
گر ڀر ماڻن بر بوجڻي بوڪ		(۳) اهنگره ڏيان	۳۳۷
د يو حو ورن	۳۳۹	اوالڪار جي چئن مائرن	
(۶) نمڪار روپ ڀڳتي	۳۴۰	جي ارت چر نشو	۳۳۹
مار ڪندي جي ڪٿا	۳۴۲	اڻويهين ٿر پنهن چو نشو	۳۷۱
ڪڏالپ جي ڪٿا	۳۴۳	نر هم لوڪ وڃڻ جو رستو	۳۷۲
راجا دلپ جي ڪٿا	۳۴۵	سڌ گبتا	۳۷۴
(۷) داسه ڀار روپ ڀڳتي	۳۴۶	جپ جو پيد	۳۷۶
شڪري ڀڳت جي		نن برڪارن جو ڏيان	۳۷۶
برمسر اڳيان ڀرار ٿيا	۳۴۸	سڪاد ۽ سندس اولاد	
(۸) سکا ڀڳتي	۳۴۹	جي ڪٿا	۳۷۶
سري لارائڻا حو نارد		عصشدیءَ لاءِ ڪرم ڪالڊ	۳۷۷
کي اُپديش	۳۵۰	برالھ ڪال اشنان مٿان	۳۷۷
متر عا جپ لڇڻ	۳۵۳	آسن حو نان	۳۷۹
		گاتريءَ جو بيان	۳۷۹

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۹۱	وئش پتر جي ڪٿا	۲۵۱	چترن کان به وڏا چتر
۲۹۵	سنتن جي ڪٿا		بيا آهن
	ٻڌ ۾ سان گيان پراپت		رأسڪه مورڪه اندگهور
۲۹۹	تڻي تو	۲۵۶	تي ڪٿا
۳۰۰	ٻڌ ۾ جو مهاڻن		سسار ۾ ڏکي پري کان
	ٻڌ ۾ ڪري مڪتي	۲۵۸	پري بيا آهن
۳۰۲	حاصل ٿئي ٿي		ڪٿا جي سماپتي ۽ ياترا
۳۰۲	ڪٿوانگهه راجا جي ڪٿا	۲۶۰	شروع
۳۰۴	(۲) ڪير ٿن پڳتي	۲۶۳	يوڌ يا ۾ اچڻ
۳۰۸	زبانون گھوڙ وارو پڳت		نسبت ۱۹۴۸ جي هر دوار
۳۰۹	ڪلچر جو پابندون وٽ اچڻ	۲۶۷	جي ڪپ تي اچڻ
۳۱۲	نام ۾ وادين جو وواد		ام جيڻ ۾ ڪيتريون
۳۱۳	نام ۾ ڏهه دوش	۲۶۸	يڪتيون آهن؟
۳۱۴	پريمين جون نو نشانليون		م جيڻ جون ٽي يڪتيون
۳۱۵	پڳوان کي پري پيارو آهي	۲۷۱	هن (سمرون ڌيان، گيان)
۳۱۶	(۳) سمرون پڳتي	۲۷۱	(۱) سمرون يڪتي ۽ جويان
	غريبڻي جي چوڪري	۲۷۲	ڏا پڳتي
۳۱۶	جو درشتانت	۲۷۴	گشتن جو درجو ائم آهي
۳۲۰	سدني ڪاسائيءَ جي ڪٿا	۲۷۵	مهاڻن
۳۲۱	(۴) پادشيون پڳتي	۲۷۵	(۱) شرون پڳتي
	ڪابل ۾ گوندي پڳت	۲۷۶	ڙ ۽ ڪاڪ پشند جي گفتگو
۳۲۴	جي ڪٿا	۲۷۶	دو ڀو جي ڪٿا
	پنپاسر جي جل جي	۲۷۹	ڪبير پڳت جي ڪٿا
۳۲۴	شديءَ ۾ پيلطيءَ جي ڪٿا	۲۸۱	داس پڳت جي ڪٿا
۳۲۵	ڏوري مهاڻن رادا جي ڪٿا	۲۸۷	نٺ نائيءَ جي ڪٿا
		۲۸۸	ني جت جي ڪٿا

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ		جل ٺي ٺل ڪر ٺل ٺي ڪوڙا،
۲۱۵	ٺي راوڙ جي ڌي ۽ جي ڪٿا		ڪوڙ ٺي مر ڪراوي .
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ		ان ٺي ڪرو ٺانڪ صاحب
۲۱۸	ٺي جندرم جي ڪٿا	۱۸۶	جوت ڪٿائون
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ		ڌرتي ۽ ٺان آڪاس ٺي،
۲۲۱	ٺي ارڙ جي ڪٿا		آڪاس مان هيٺ ڪيرائي
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ	۱۸۸	ٺهڻجي ڪٿا
۲۲۳	ٺي شوحي جي ڪٿا	۱۹۰	اٻڪاري ٺي راج ڪراوي
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ		ڪل مورڪ مان پندب
۲۲۴	ٺي سمندر جي ڪٿا		پندب مان مورڪ ٺهڻتي
	کرم قل امیت آھن ٺہڻ	۱۹۰	ڪٿا
۲۲۷	ٺي هڊومان جي ڪٿا		استري ۽ مان پوک، پوک
	ستين بڪتي ڪال	۱۹۴	مان استري ٺهڻجي ڪٿا
۲۲۹	اڌ بيهڻي (آگما پائي) حويان		چوٿين بڪتي ڪٿا
۲۳۱	ڪٿا وڊو باس جي شش جي ڪٿا	۱۹۶	اڌ بيهڻي جو بيان
	ڪٿا پندرهن ٺهڻون	۱۹۸	ڪڪسٽ ۽ چورن جي ڪٿا
۲۳۲	روب ڪيائين جي ڪٿا	۲۰۳	طوطي ۽ ڪڙپ مٺي ڪٿا
۲۳۸	آلڻ بڪتي ستسيتو جو بيان		مٺي بڪتي پوک ڪري
	”رباڻا لا پاتال لڪ آگاسا	۲۰۶	اڌ بيهڻي جو بيان
۲۴۰	آگاس” ٺي ڪٿا		سوخي نه بدل ٿو
	اينور کان سواءِ ٻيون سڀ	۲۰۶	ڪٿي ۽ ڪو درشتال
۲۴۱	شيون ڪڪ پٽي جي پڙ آھن		حياتينمڪادڪن
۲۴۳	مڪڻ رشي ۽ جي ڪٿا	۲۰۸	ڪو ٺڪرار
۲۴۵	سنسار ۾ ٺي پرش سڪي آھن		ڪٿي ڪٿي ڪرم
۲۴۷	رڪا ٻڪا جي ڪٿا	۲۱۳	ڪٿي ڪٿي عريان

صفحو	مضمون	صفحو	مضمون
۱۵۱	۲- شاستر واشدا	۱۵۱	۳- ديھ واشدا
۱۵۱	ستون ۽ انون جنم مڙو	۱۵۲	روپ ۽ پٺڻن جي نور تي
	ڪڙ ۽ قل اوس پوڳڙا پون		ٿا. لانهي بنسبت
	ڪٿا سڪيت منهنجي	۱۵۳	واري راجا جي
	نام اليڪ تار يا آهن	۱۵۴	سر ۽ پٺڻن جي نور تي
	ڪٿا سڪد يوءِ راجا	۱۵۵	پريچمت جي
	اڻي بهري ات ڪند جو	۱۵۸	پيو ارت
	نن ڪندن وازو سوکير شرير		۽ ٻائين
۱۵۹	مڊ وارو اسٽول شرير	۱۶۰	دج ڪوش ويچار
۱۶۰	يا جا اچو	۱۶۵	د وار جي ۱۹۳۶ واري
	ڪنپ ۾ مهاڻائن جو اچو		۱۰۸ مهاراج پڌ سنگهه
	جو د نهالت ۱۶۷		چون ڪٿائون ۱۸۵

مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ
ڪٿا اُداڪ سویت ڪیتو ۱۰۶		جیل ۾ جیون مکتی	۸۱
ایاس بیرون، بیو ۱۰۸		ووینک پرمات	۸۲
ایاس تیون ۽ چوئون ۱۱۰		سینی بندن جي ڪندن	۸۳
ایاس پندون ۱۱۲		بر گرو پرمات	۸۴
ایاس پچون ۱۱۳		۱- اڪان. بند لورلی ۽ بر	۸۵
ایاس ستون ۱۱۴		پرمات	۸۶
ایاس انون ۱۱۶		مانا چوارچن کی پلائڻ	۸۷
ایاس نالون ۱۱۷		۲- جیون پاوروپ بندن	۸۸
پندون ڪرم بندن جي		ورلی ۽ بر پرمات	۸۹
لورلی ۽ بر پرمات ۱۱۸		ڪٿا راحڪمار جي	۹۰
سرگرو پندڙ چئن راجائن		هومی بندن لورلی ۽ بر پرمات	۹۱
۽ نارد مئی جي ڳڻگو. ۱۲۰		گروش جو درشتانت	۹۲
چھون آسا، مدسا روپ		بر ماناگھت مگھت رهتو	۹۳
بندن جي لورلی ۽ بر پرمات ۱۲۱		دسر گرو جي ۽ نڌو ساه	۹۴
انتڪال عی واشنا نوسارچتر ۱۲۳		حي ڳڻگو	۹۵
انتڪال م اوالڪار عی		بر پسر جي حڪم بر رھڻ	۹۶
سمرڻ جو قل ۱۲۵		گھر جي	۹۷
مھاراجا چنڪ جي سبي		چوئون سسند بندن جي	۹۸
حي ڪٿا ۱۲۷		لورلی ۽ بر پرمات	۹۹
واشنا ن قسمن جي آشي ۱۳۰		ڪٿا ڪڪ ڪت شاستر ۽	۱۰۰
ملن واشنا ن قسمن جي آشي ۱۳۱		جي بندت عی ن	۱۰۱
۱- پتر واشنا ۱۳۱		سوالن جي	۱۰۲
۲- ڌن واشنا ۱۳۱		سنسار پري آدمی دکی آھن	۱۰۳
ملن واشنا عا بپا تي قسر ۱۳۱		ڪڙي عی ابدیش	۱۰۴
۱- لوڪواسناردرشتانت		ڪرڻ سان بندن وارن ن	۱۰۵
سری رامچندر عو ۱۳۱		عو ڪلباط ٿئي ٿو. ۱۰۴	۱۰۶

ياداشت

سري نارائڻ هري اُڀديش جي مکيه مضمون جي

صفحو	مضمون	صفحو	مضمون
۶۷	شيپ يائرا	۱	ڀر مائير سمون روپ منگل
	ڪٽي جي ميلي تي ڪٿا	۱	سر سوتي منگل
۶۹	ڪرڻ	۴	گڻيش منگل
	”آئي ڀر آت ڪند“	۴	ڏهن پاتشاهين جو منگل
۷۰	جي ڪٿا	۵	نام دانا سوگر وءِ جو منگل
۷۰	اٺن ٻڌن جا نالا	۱۰	سري گرو جيون ورن
۷۰	نائون شر ڀر ٻڌن	۲۳	سري گرو جنم ڪٿا
۷۰	نون کان جدا اٿيڪ ٻڌن	۵۲	چار آڀڻڻ ورن
۷۱	ٻڌن جي نور تيءَ جا سادن	۵۲	۱- اڌ ڪاري آڀڻڻ
	ڀر ٽين اڳيان ۽ ٻئي جيو	۵۴	۲- وشي آڀڻڻ
۷۳	ڀاو جو ڪٿن	۵۵	۳- ڀر وڃن آڀڻڻ
۷۵	ٽيون ٻڌن چٽ جڙگر ٿئي	۵۷	۴- سڀڻڻ آڀڻڻ
۷۲	چوٿون سسٽيم ٻڌن		جيون ورن تالت سر ڀيمان
۷۷	پنجون ڪرم ٻڌن	۵۸	ٻڌت نارائڻ سنگهه جي
۷۹	ڇهون آسا مسا ٻڌن		برهم ويتا جا ۱۰۱ ڪل
	ستون - اٺون جنم مرڻ	۶۲	نري وڃن ٿا
۸۰	روپ ٻڌن	۶۳	ستگر و لڪيٽ
۸۱	نائون شر ڀر روپي ٻڌن	۶۴	ستگر وءِ جي شرڻ
	اٺن ٻڌن جي نور تيءَ ۾	۶۵	نام منگل
۸۲	ويد ڀر ماڻ	۶۶	ڀراو ٿيا ڪرڻ
۸۲	نائين شر ڀر روپ ٻڌن جي		نام ٻائي ڪرت ڪرت ٿيڻ
			تر جيڪي ڪر ٿو هو سو
			(ڪيو سين) ۶۶

سو ساز سنگت ٻڌل ڏي ۽ شيءِ گرت لڙوئين سهار
 لئي ۽ جا داس کان ٻل چوڪ لئي ڇهي سا ساز سنگت ڏي
 سيار سان ڪميا ڪن.

۲- شيءِ بستڪ اصل گرميءَ ۾ ڄميل آهي. جڏهن
 سنڌ ۾ آياسين ته ڪن شوڪن جي لڳا لي ته اهو ساڳيو
 بستڪ سنڌي ٻاشا ۾ ٻڌ ڄمائي. اهو ڪم مئٽر پارولڊاس
 ڄمئلڊاس پارولڊاسيءَ ٻاڻ لي ڄمار ڪرڻ ۾ پڄاڻا ڏيکاري.
 ڪتاب جي سرچهي جو ڪم ڏري مائٽر آسودومل
 ٽيڪمڊاس گرڻشالي ۽ مئٽر ليبراج آسودومل شغالي زميندار
 و حيدرآباد، حيدرآباد سنڌ، ٻاڻ لي ڪسو. مٿس شيوڪن
 کي ٻولڻ سان ڏسواد آهي جن دل و جان سان اهو ڪم
 ڏرو ڪيو آهي.

ايڪو انڪار ست گور پر ساد

[ڀو مڪا]

هن سنسار منڊل ۾ اڌ ياتھڪ ۽ ٻين دڪن جو پڻ پڻت به پڻت
ڪارڻ آڻر اڳيان آهي. سڀني دڪن جو آسرو ڏيھ آهي،
تنھن ڏيھ جو ڪارڻ ڌرم اڌرم آهي. ٽن جو ڪارڻ شپ
آشپ ڪرم آهن انھن جو ڪارڻ راڳ ڏوڻ آهي. انھنجو
ڪارڻ اٽڪول گيان (وڻندڙ ٻڌي) ۽ پرتڪول گيان
(اڻ وڻندڙ خيال) انھنجو ڪارڻ پيد گيان (پيائي) آهي.
ان جو ڪارڻ آتما جو اڳيان آهي. سو اڳيان جيستائين
هردي ۾ آهي تيستائين دڪن جي نور تي ٿئي ٿئي. تنھن
ڪري اڳيان جي نور تي ڪرڻ سڀني اڌ ڪاري پرن لاءِ
ضروري آهي ۽ آتما جي اڳيان جي نور تي آتما جي گيان
سان ئي ٿئي ٿي. پيءُ طرح ٿئي ٿئي. اهو گيان گروه ڏنارن ئي
ٿئي ٿو. پنھنجي مهر ٿئي ٿئي. تن بسمت گھڻي گرو صاحبن
جا وڃن آهن. انھن وڃڻ کي ياد ڪري هيءُ داس
(هرديوسنگھ يعني هرديوهر) به پنھنجي ستگروه برهم
نيمش پوج ياد سري ۱۰۸ پندت نارائڻ سنگھ جي مهاراج
جن جو گرنت ۾ نالو سري ۱۰۸ نارائڻ هري لکيو آهي ۽
جن کي شمس شايي، جل شايي به چوندا هئا، انھن نالن واري
پنھنجي گروه جي جيون چرتر روپ گطانواد ياد استت ڪرڻ
جو انساھ ڪريائون، پر ڪري ٿو سگھان، ڇو جو گرو ايشور
روپ آهن. اُنست گطان آهن. زبان هڪڙي آهي ۽ ننڍي
آهي. پر پنھنجي مک کي پوتر ڪرڻ واسطي ايشور ۽ ستن
جي ڪرپا سان سمندر مان بوند وانگر اُستتي ڪرڻ چاهيائون

ڌڻيवाद

سُر ايمان مسٽر پاونداس هممداس پار داساڻي ۽
جو پيار سان ڌڻيवाद آهي، جنهن هن بستڪ
(سري نارائڻ هري ايديش) جي چيائڻ جي
شوا گهڻي پريسر، شروڙا ۽ آساڻ سان
ڪئي آهي.

ڀڳت هرديو سنگهه

سري نارائڻ هري اُڀد ڀش

اٿوا

جيون چرتر

نـاعـمـل

پندت هرديو سلگهر جي

نرمل ورڪت ڪٿيا

ڪنڪل (هرديوار).

~~~~~

چچائيءَ ۾

مسٽر پاونداس هيچنداس پاردا ساڻي

(ويٺل ڀرڻا) - اسٽيشن ماسٽر، ٽنڊو آدم

چاپو پهريون [۱۹۳۹] جلد هڪ هزار

پيٽا ۰-۴-۱ رڀم

سڀ حق ۽ واسطا قائم

~~~~~

ڪوهنور پرنٽنگ ورڪس، حيدرآباد سنڌ.

